פרשת אורי שגיא: ההבטחות של רבין. סימה קדמון, עמ' 4 ■ פרשת לוי־ביבי: מתכוננים לשלב הבא. שלום ירושלמי, עמ' 6 ■ תחקיר: רואים עולם בתנועת המושבים. יוסי ולטר, עמ' 10 ■ ראיון: אולסי פרי מתוודה ומתחרט. רון לוין, עמ' 14 ■ חשיפה: קיבוצניקים נתמכי סעד. אלי בוהדנה, עמ' 20 ■ "מבצע חתונה": בוטמן נגד קוזניצוב. אריה בנדר, עמ' 24

מוסף ספרות וספרים עמ' 34

יום שישי, כ"ה בסיון תשנ"ה, 23.6.1995

"המשימות לחוצות, המאמצים הפיסיים קשים. שמים עליך 20 קילו על הגב, ויאללה, תתחיל לרוץ". דרום לבנון השבוע, חבריהם של שלושת החיילים שנהרגו

צילום: חיים אזולאי

יעקב ארז

לבנון תחילה

הרמטכ"ל, רב־אלוף אמנון שחק, אמור לשבת בשבוע הבא בוושינגטון מול הרמטכ"ל הסורי, חיכמת שיהאבי, ולדון איתו בהסדרי ביטחון כדי להכשיר נסיגה ישראלית מרמת הגולן. באותה שעה עלולות להימשך בדרום לבנון תקריות אש בין חיילי צה"ל ומחבלי החיזבאללה.

שחק עלול להיכנס לדיון מעשי בהסדרים שיאפשרו ויתור על הנכס האסטרטגי הגדול ביותר שיש לישראל בצפון, כאשר ניטשה מלחמת התשה בין חוליות מחבלים לבין מוצבי וסיורי צה"ל בדרום לבנון.

על פי התרחיש הבלתי תלוש מן המציאות הזה, צה"ל ימשיך לשלם מחיר כבד בעימות עם ארגון החיזבאללה, עושה דברם של הסורים, בזמן שסל ההישגים של המשק ילך ויתמלא.

זו אינה הערכה דמיונית שאין לה אחיזה במציאות. על פי התפתחות המדינית נכון לעכשיו, צריך לקחת אותה בחשבון ולהיערך לקראתה. בסופו של דבר עלול להיווצר מצב חדש – מו"מ מדיני בגזרה המזרחית של הצפון, שבה שורר שקט מוחלט זה 24 שנים, ומלחמת התשה מצפון לגבול, שפעם כונה הגבול השקט ומזה שנים הוא פעיל ורוחש תקריות.

השאלה היא האם נכנסנו ביודעין ובחפץ לב למהלכי מיקוח עיקש עם הסורים כאשר ויתרנו לעת עתה לפחות על נסיון רציני לשנות את המצב.

אין כאן שיטת מו"מ מדיני תוך כדי מלחמה או פעילות גרילה. המצב לא דומה למה שהיה בווייטנאם, אלג'יר. ואפילו לא עם הפלשתינים. הסורים רוחצים בנקיון כפיהם כלפי האמריקנים וממשיכים באותה עת לעודד את פעילות החיזבאללה.

השבוע היתה דוגמה קשה לכך. ההכנות של הרמטכ"ל להתדיינות עם הרמטכ"ל הסורי הופסקו בגלל הצורך להקדיש תשומת לב למארב שבו נהרגו שלושת חיילי צה"ל. נדמה שקיימת התעלמות משוועת. אין התעקשות ישראלית הנוגעת לחוליה המחברת את ההתרחשויות בלבנון עם המו"מ. אפילו לא המסתייגים המתנגדים לנסיגה.

ואולי בגלל שהדברים כל כך ברורים, נתערפלה הראיה שלנו. כי במקרה הזה הפתרון אכן מונח הפעם מתחת לאלומת האור של הפנס, ואילו אנחנו מחפשים אותו באפלה המאיימת, הבלתי נודעת.

■

חאפז אסד איננו סאדאת, כמובן לא חוסיין ואפילו לא ערפאת. הוא מנהיג קשוח, עיקש, ערום, אכזר. מניפולטור פרגמטי, היודע עם זאת לשמור על התחייבויותיו. כנשיא סוריה הוא מודע לפיגור התרבותי, הטכנולוגי, התעשייתי והכלכלי, שבו שרויה מדינתו. מומחים אומרים שעל אסד לסגור פער של עשרות שנים כדי לקדם את המשק והתשתית שלו לרמה מערבית מתקדמת. מוסקבה כבר לא עונה. ברית המועצות התפרקה. רוסיה אמנם חברה במועדון שבע העשירות, אבל ילצין הוזמן להאליפקס על תקן אח גדול מידות ומשולל מעות.

◄

מופעי תיאטרון ★ בידור ★ מוסיקה · איגוד האמרגנים ומפיקי אמנויות הבמה בישראל

צבעוני שחור — עם: רון סלונים, אלונה דניאל, אנוש ובליווי נגנים. תל־אביב "צוותא" מחר יום ו' 23.6 ב־10:00, ובמוצ"ש 1.7 ב־10:00

סווסה ויזנהבן — תחילה

יעקב כהן — סטנד־אפ קומדי

מאיר סוויסה — עומד על שלו

ריטה — "אהבה גדולה"

כחול — חלום על החול. הערב 22.6 בכחול שבחוף תל־ברוך בשעה 21:30 "יום של יין" ושירי א"י עם דודו זר

פסטיבל הבלוז רוק ונשמה בנמל חיפה · בשיתוף מעריב · 28־29.6.95 · התחילה מכירת הכרטיסים

התיאטרון העממי א. דשא בע"מ

ירושלים זה לא...

כתב: יוסי בנאי. עיבודים וניצוח: רמי לוין. נגנים: בס: ארנון פלטי. תופים: גיל לדין. קלידים: עידן סוכובולסקי. כלי נשיפה: ענת כהן. מנוח: רונן רבן. קלידים: רמי לוין. תאורה: מיכה מרגלית. המנהל טכני: פרידמן־רודן

"אמן ענק.. סיפורים שהם דבר שיר.. לשון התבוללית ולוליינית.." עמוס אורן "ידיעות"

תל־אביב "זקל" · חיפה "אודיטוריום" מוצ"ש 24.6 ב־9:30 · קרית שמונה "היכל התרבות" מוצ"ש 1.7 ב־9:30

התיאטרון העממי, טל': 03-5252622

קולנוע פתוח

הערב, יום ה' 22.6 "אי.טי"

מחר, יום שישי 23.6 "חלף עם הרוח" שעה 21:30

מוצ"ש 24.6 ערב סיום חגיגי עם הסרט "קאספר"

קולנוע פתוח סוגר את שעריו במוצ"ש בחצות · תודה לאלפים שביקרו ונהנו מההפנינג של הקיץ

קומדיה רצח · בסגנון חופשי

יוסי טולדו · שירילי דשא · ליאור אשכנזי

במאי: עמי דיין · כתבו: שירילי דשא, דורי פרנס, עמי דיין

תל־אביב מוזיאון ת"א, אולם "רקנאטי" · מחר, יום ו' 23.6 ב־10:00

מולה סטר · טל. המשרד: 03-5252622

פסטיבל הבלוז רוק ונשמה בנמל חיפה · 28־29.6.95 · בשיתוף מעריב · התחילה מכירת הכרטיסים

מה לה כבר רצח קטן בין חברים?

חברים לרצח · shallow grave

פסטיבל הקולנוע ירושלים

פרטים ב מעריב

לבנון תחילה

(המשך מהעמוד הקודם)

מכאן שישועתו הכלכלית של נשיא סוריה מצויה בבירת מעצמת־העל היחידה שנותרה – בוושינגטון, והגשר לשם מתחיל בירושלים. זהו, לדעת מומחים, הגורם המרכזי לתמורה שחלה במדיניותו של נשיא סוריה. ראש אמ"ן היוצא איתר בזמנו את השינוי אצל אסד. אלוף אורי שגיא הפורש קבע כי בדמשק נקבע יעד השלום ככורח אסטרטגי. השינויים במזרח התיכון בעקבות הסכם אוסלו וחוזה השלום עם ירדן הכשירו לנשיא העלווי את הדרך.

אבל מומחים אחרים גורסים כי בסוריה לא נתחולל שינוי אסטרטגי הנובע מהיחס לישראל. לא נולדה שם כמיהה פתאומית לשלום אמת. הרי אפילו את פליטי 67' הותירו שם במחנות הפליטים, ומנעו מהם לשוב לבתיהם בקונייטרה, אותה השאירו מאז 74' כפצע פתוח ובלתי משוקם. לא נתחולל שם שינוי אסטרטגי, אלא שהמצב האסטרטגי שנשתנה בעולם דחף את סוריה למציאות החדשה. שלום עם ישראל איננו המטרה אלא אמצעי מאוד מותנה. עכשיו כבר לא מדברים רק על רמת הגולן. הדרישות הסוריות מתמקדות בשפת הכנרת, בחלקות המריבה של קיבוצי בקעת כנרות ועמק החולה ובאל־חמה.

בכל מקרה, אי אפשר לקבוע כי נשיא סוריה יזם את המהלך המדיני מכוח השתוקקותו לשלום עם ישראל. סביר יותר להעריך כי הוא מבקש את השלום כדי להגיע לארה"ב. בשלב הראשון מעיקה על אסד העובדה שמדינתו מככבת בשתי רשימות גנאי אמריקניות: האחת רשימת המדינות התומכות בטרור, והשניה רשימת המדינות המעודדות יצוא וסחר סמים. כל זמן שסוריה תככב בשתי הקבוצות האלה אין שום סיכוי שבעולם שהקונגרס האמריקני, במיוחד זה הנשלט על ידי רפובליקנים, יאשר לדמשק סיוע כלכלי כלשהו.

מחיקת סוריה משתי הרשימות האמריקניות, תסיר את המכשול להענקת סיוע כלכלי מארה"ב. תמורת המחיקה אסד יהיה מוכן לשלם, לא בוויתורים ברמת הגולן, אבל אולי בהסדר במדינת החסות שלו, בלבנון.

לפני שנה וחצי נעשה נסיון כזה על ידי ישראל. הסורים דחו אותו על הסף. הם הסבירו לאמריקנים כי לבנון מהווה עבורם נכס אסטרטגי. הם ידונו עליו אחרי שיהיה הסדר בגולן. ישראל לא העלתה את הנושא הלבנוני לדיון נוסף. גורם מוסמך ביותר מאשר למעריב: "אנחנו לא לחצנו בעניין זה". זו היתה התקפלות או השהיה טקטית, על כל פנים המצב בלבנון לא נשתנה.

עכשיו מותר, אפשר וצריך להעלות שוב את הנושא. זהו פצע פתוח. במרחבי הצפון משלמים בדם.

מי שמצדד במדיניותו של רבין הקובעת שיש לוותר על הגולן תמורת שלום, מוכן לוויתור מפליג ומודע לכל משמעויותיו. אבל בדרך לראש ההר יש להשתלט על הרכסים השולטים, והמאיים שבהם - דרום לבנון. לבנון תחילה, כמבוא להסכם בגולן

לאור המציאות הזו, גורסים מומחים, יש לקבוע בצד הסדרי ביטחון צבאיים, אזור מבחן. הסכמי אוסלו הושתתו על עקרון כזה – עזה ויריחו תחילה.

חוסר האמון, האיבה הממושכת, משקעי העבר והמחיר הכבד המתמקד בוויתור על הרכס הנישא השולט על האזור המשתרע ממטולה ועד מנחמיה, מחייבים מבחן של זמן ומרחב. רבין מדבר על שלוש שנות נורמליזציה תחילה. הסורים אינם מוכנים להסדר כזה ברמת הגולן. לישראל נחוצות ערובות הזמן כדי שניתן יהיה לבחון את כוונות הצד השני בטווח ארוך ככל האפשר. אזור הניסוי האפקטיבי עשוי להתפרס בדרום לבנון.

הסדר ישראלי־סורי בדרום לבנון, בשושבינות אמריקנית, עשוי להפוך את האזור למעבדת ניסוי במישור הטקטי כדי להכריע בתחום האסטרטגי – שלום ישראלי־סוריה.

בלי מאמץ מיוחד יכול אסד לכפות את מרותו על מנהיגי החיזבאללה. לגייסות המשלוח שלו בבקעה יש מספיק כוח כדי לרסן את המליציות הפונדמנטליסטיות של השיעים בדרום לבנון. בהחלטה אחת ניתן לחתוך את עורק האספקה הצבאית מטהרן לבעל בק. אסד ייקלע אולי למשבר עם טהרן, אבל בכל מקרה של הסדר עם ישראל משבר כזה ינצנץ באופק.

לצורך כך זקוקים שני הצדדים לשותף האמריקני. הממשל של קלינטון יוכל במצב כזה להגיע להישג הרבה יותר מהיר והרבה פחות מסובך. והגמול: מחיקת סוריה מרשימות הטרור והסמים.

כבר היו תקדימים לכך בעבר: כריסטופר היה המתווך בין ישראל לבין סוריה במבצע דין וחשבון. קיסינג'ר קבע בשנות השבעים את הקו האדום של ההתפרסות הסורית בדרום לבנון. ושולץ, בתקופת מלחמת לבנון, חילק אחרי כיבוש ביירות את אזורי השליטה בין ישראל לסוריה.

הריבון של ביירות יושב בדמשק. סוריה תוכל להוכיח את רצונה הכן בשלום, באמצעות כפיית הסדר על השיעים. כשאסד רוצה – החיזבאללה לא יורה. מחיר זול עבור דמשק, ותמורה נאה בצידה.

המסלול הסורי בדרום לבנון ינטרל איום פוטנציאלי על תהליך השלום. כי מה יקרה, למשל, אם טיל של קטיושה יקטול, חס וחלילה, משפחה ישראלית באחד מיישובי הצפון? הממשלה לא תוכל למנוע פעילות רחבת היקף של צה"ל בדרום לבנון. מבצע כזה שוב לא יתבסס רק על כוחות ניידים וירי ממסוקים ומטוסים. קרבות של תנועה ואש עלולים לפגוע ביחידות הסוריות הפרוסות בדרום לבנון ומכאן עד עימות צבאי מוגבל – הדרך קצרה.

זהו גם הפתרון הנוח ביותר עבור יצחק רבין. במסלול כזה אין דרך שלישית, יש איגוף שמאלי החותר להגיע לשלום עם סוריה דרך לבנון. במלחמת לבנון ביצע צה"ל איגוף כזה כדי לאיים בתותחים על דמשק, עכשיו היעד השתנה.

מי שמצדד במדיניותו של רבין הקובעת שיש לוותר על רמת הגולן תמורת שלום, מוכן לוויתור מפליג ומודע לכל משמעויותיו. אבל בדרך לראש ההר יש להשתלט על הרכסים השולטים, והמאיים שבהם – דרום לבנון.

לבנון תחילה, כמבוא להסכם בגולן.

■ יעקב ארז

עם החיילים בלבנון

נלחמים כנגד החיזבאללה והפחד

צילום: רוני שיצר

אלוף עמירם לוין עם אביו של האשם אל־הייב

ארבעה ימים אחרי התקרית האחרונה בדרום לבנון, כבר חזרו החיים במוצבי צה"ל למסלולם ■ בין סיור לפתיחת ציר מדברים לוחמי גבעתי בלבנון על הפחד ("לומדים לשתק אותו"), על הג'ובניקים ולוחמי הסיירות ("אלה עושים חיים ואלה קוטפים את כל התהילה") ומתווכחים בלהט על הדרך לטפל במחבלים ■ אבל בעצם, כל מה שהם רוצים זה קצת יותר הערכה, מלה טובה או שתיים. עם החיזבאללה הם כבר יסתדרו

יוסי לוי

"הפחד הכי גדול של לוחם, יותר מהפחד מהמוות, זה הפחד שהוא ייראה פחדן בעיני חבריו. אחרת, ברגע האמת אף אחד לא יקום להסתער. באותו רגע אתה לא חושב על ציונות. כשאתה בסיור או במארב, מה שמחזיק אותך זה החברים שסביבך, שאתה קשור אליהם וחשוב לך מה הם חושבים עליך".

השבוע, בעיצומם של ימי הקרב, עלינו לאחד המוצבים הקדמיים בדרום לבנון. החיילים, מידגם די מייצג של תושבי המדינה, דיברו על עצמם, על השירות כלוחמים, על הפחד. לפעמים הסכימו, לפעמים התווכחו.

"צריך להיכנס בהם בכל הכוח", אומר סמל המחלקה דודו מזרחי.

"כוח לא פותר שום דבר", ענה מפקד המחלקה עמיר אבניאל.

■

בתחילת השבוע נהרגו שני הגששים הבדואים, האני אל־הייב והאשם אל־הייב, וחייל גבעתי הלל רוזנר מתל אביב. חבריהם כואבים את מותם, אולם מתייחסים לתקריות המוות עם החיזבאללה בהשלמה, כאל מצב שיגרתי שאינו ניתן לשינוי.

"להם, לאויבים, יש את האינטרסים שלהם, ולנו את שלנו. יש לנו מדינה, יש לנו אוייב. זה כמו בשחמט. אנחנו מנסים להיות צודקים ומתייחסים בצורה שונה מהם לאזרחים ולשבויים, ובדרך כלל תוקפים רק מחוסר ברירה", אומר סג"מ עמיר אבניאל, בן 21, מראשון לציון, מפקד המוצב בהיעדרו של סגן מפקד הפלוגה. לאבניאל השקפת עולם מגובשת ויכולת להוביל אנשים. "אני מבוגר מהחיילים רק בשנתיים, אבל בגילאים האלה, ההבדל בין בחור בן 18 למישהו בן 20, הוא משמעותי. שנתיים בצבא מבגרות אותך בהרבה", הוא מסביר.

הגענו למוצב ביום שלישי אחר הצהריים. המקום: הגיזרה המערבית של רצועת הביטחון. הלוחמים: חיילי חטיבת גבעתי. קודם לכן, על הגבול, פגשנו בעמדת התצפית את דרור יעקב מראשון לציון ואביב מלול מאופקים. "איך אני מרגיש? חצי פוחד וחצי מבסוט. פוחד בגלל כל מה שקורה כאן – רק שלשום נהרג לנו עוד חייל, הלל רוזנר ז"ל, וזה יכול לקרות לכל אחד. תראה, אנחנו חברים בדם. זה לא פשוט. ואני גם מבסוט כי אני יודע שאני עושה משהו, שאני תורם ושומר, למרות שלא מעריכים אותנו מספיק. מי לא מעריך אותנו? – המדינה, האזרחים. לפעמים אנחנו עומדים שעתיים בטרמפיאדה, המשכורת שלנו דפוקה – 320 שקל לחודש – כבר חודשיים לא קיבלנו איזה יום כיף או הצגה, כמו שמקבלים בבסיסים עורפיים".

השיחה נקטעת. נגמ"ש הליווי מגיע לאסוף אותנו. מקבלים שכפ"ץ, קסדה ותדריך. "במקרה של מיקוש, מטען, מכונית תופת או התקפת מחבלים – פורקים החוצה מהכלי. אתם תיכנסו ותשכבו בתעלה מימין לדרך", מתדרך סג"מ אבניאל את הצלם ואותי. "אנחנו כבר נצא להסתערות ונפתור את הבעיה, כשהנגמ"ש משמש לנו כבסיס אש". ויש גם בשורה טובה: "לא צפוי איום של טילים, משום שרוב הציר במדרון אחורי, אז אין בעיה".

אחרי נסיעה קצרה יחסית של אבק וטלטולים אנחנו מגיעים למוצב, המאוייש ברובו בחיילי גבעתי. סג"מ אבניאל: "אני מרגיש אחריות כפולה, גם לחנך את החיילים וגם לצאת למשימות מבצעיות כמו שצריך. שלא יהיו שום חקלות. באחריות הזו חש כל קצין בכל דרגה, אבל זה גם מה שמושך – הכוח שיש לך להחליט ולקבוע".

אבניאל אומר שהוא מנסה להקנות לחייליו ראיה רחבה יותר. "הנטיה שהדרך הכוחנית תנצח, ולכן הצעירים בדרך כלל יותר כוחניים. בהסתכלות בוגרת יותר אתה מבין שהכוח לא פותר הכל ונהיה יותר סבלני".

■

אנחנו יושבים בחדר האוכל של המוצב. סככה טרומי עם שלושה שולחנות וכמה ספסלים. חיילי המוצב מכבדים אותנו במיץ ממותק, פירות ועוגה. נכנסים חיילים נוספים. אחרי דקות ספורות מתברר שהנעליים הצבאיות זה הדבר הכמעט אחרון שלוחץ להם. רובם פשוט מרגישים פראיירים, שמה שהם עושים לא זוכה להערכה מספקת. כבר כמה חודשים הם יושבים באותו מוצב, כשיגרה מתישה של סיורים, שמירות ומארבים ממושכים, שהזמן בהם עומד מלכת. יום אחרי יום, לילה אחרי לילה. הם כועסים על הג'ובניקים בקריה שעושים חיים, "חלקם מוצאים עבודה כבר במהלך השירות הצבאי ונוסעים עם מכוניות ופלאפון, וכשאתה יושב כאן על הבט"שית – זה מתסכל אותך". מצד שני, יש גם טענה אחרת המופנית כאזימוט של 180 מעלות לעבר הסיירות והיחידות המובחרות, ש"מגיעות, דופקות ביצוע, קוטפות את התהילה – וחוזרות הביתה".

"הצבא יקבל את זה בחזרה כבומרנג. הפלס"רים (פלוגות הסיור) מקבלות את הביצועים והלוקסוסים, באים ואחר כך חוזרים לבסיס עם המזגנים, ואנחנו 'קבלני החילוץ' שלהם. אז בטח שזה ירגיז אותנו. מתייחסים אלינו כמו אל קבלני שמירה", אומר סמל דודי מזרחי. "בונים אלף סיירות. כל הצבא מלא סיירות – ואנחנו מקבלים יחס וציוד דפוקים. בוא תראה את מנשא הקשר שלנו, שנראה כמו קונדום של פיל", אומר חנניה וילון.

■

לפני שנכנסנו לרצועת הביטחון, אמר לנו דרור יעקב שהוא אינו מפחד. "ממה יש לי לפחד? זה לא פעם ראשונה שלי כאן. זה שנהרג חייל – זה עצוב וכואב, אבל אם אנחנו לא נהיה כאן, מי יהיה כאן? נכון, כשיורים עליך כולם פוחדים, אבל לומדים לשתק את הפחד. איך? – הכל בראש. אם אתה נתקל, אתה עושה את הדברים באוטומטי, כמו שלימדו אותך. אין לך זמן לחשוב, אין לך זמן לפחד. לפני חודש וחצי ירד עלינו פצמ"רים (פצצות מרגמה). זה היה מבהיל. פתאום אתה שומע בום, והאדמה זזה". דרור אומר שאם הוא היה מגיע היום לבקו"ם – היה שוב מתנדב ליחידה קרבית, אבל מובחרת יותר. "פה אנחנו אוכלים חרא, יש הרבה שמירות. ביחידה מובחרת יש יותר עניין וסיפוק, תנאים ויחס יותר טובים".

שחר פוגל מבת־ים מתלונן על היציאות הקצרות בהן אתה מגיע עייף ופוגש חברים מהקריה, "וזה פשוט מתסכל אותך". למרות נוכחותו של נציג דובר צה"ל במהלך השיחה, החיילים אינם חוששים לגעת גם בבעיות הרגישות והעדינות ביותר. בתוך זמן קצר מתברר כי אפילו במוצב יש איזה ויכוח לגבי התנאים והיחס של חיילי גבעתי ביחס לזה של "הנספחים" וחיילים הנמצאים במוצב אולם אינם חלק מכוח החי"ר. "אפילו לנספחים כאן יש תנאים הרבה יותר טובים משלנו. יש להם ביתנים מרווחים עם מזגן, מקרר וטלוויזיה בחדר", אומר אריק דרטלר מאריאל. סג"מ ד' נחלץ להגן על פקודיו: "הנספחים מכלים כאן במוצב יותר משנתיים ולכן התנאים טובים יותר. העומס הנפשי שלנו גבוה יותר. אני לא חושב שאיזה חי"רניק היה מוכן להתחלף עם מישהו מאיתנו".

"ההילה שהיתה פעם לחי"רניק בלבנון כבר לא קיימת יותר", מסכם סמל המחלקה דודי מזרחי, שאגב משתחרר בשבוע הבא.

■

ושוב אנחנו חוזרים לפחד. לכל אחד יש את הגישה שלו. "לפעמים אנחנו פוחדים. יש מצבים שאתה תחת סכנה ויש לך תחושה לא טובה שצריך להיזהר", אומר אריק גרטלר. "הסכנה הכי גדולה זה לא הפחד, זו האדישות והאפאתיות של חייל שנשבר לו, וכבר לא פוחד מכלום", אומר רון פרץ מהרצליה. ואילו סג"מ ד' דווקא חושב שהפחד הוא דבר חיובי, וחוץ מזה, "אני נמצא כאן יותר משנה ועוד לא ראיתי חייל שמפחד לצאת למשימה".

חלק מהחיילים כבר עברו טבילת אש. סג"מ ד' מספר שירו לעברו פצצות מרגמה: "לא היה לי זמן לפחד. הייתי בפעילות מבצעית ופצצה נפלה עשרה מטר מאיתנו. המשכנו. החייל שלידי אמר לי: מפחיד, האז נשארנו עד שהמח"ט ביקש שנעזוב את המקום שהיינו בו. הייתי פשוט מכוון על המשימה והמשכתי בעבודה".

(המשך בעמוד 27)

עורך: אבי בטלהיים ■ סגן עורך: גונן גינת ■ עריכה: אבי וינברג, דנה נצר ■ עיצוב: יורם נאמן ■ גרפיקה: משה מימוני

בית זרזיר וגבעת אלה. קרוב, אבל רחוק

סיגל קדמון

שני צעירים עמדו בכניסה לבית הקברות בזרזיר. כניסה – אם אפשר בכלל לקרוא לזה ככה. המקום פרוץ, הגדרות מסביב רפויות, ומפעם לפעם נכנסים חמורים ועושים שם את צרכיהם. עשרה חיילי צה"ל קבורים שם, כולם בני השבט הבדואי אל־הייב. הצעירים שעמדו שם ביום שלישי בבוקר, גם הם בני השבט, גם הם חיילים באותו מוצב בלבנון שבו שרתו האני אל־הייב והאשם אל־הייב, שני הגששים הבדואים שנהרגו ביום ראשון בלבנון.

"באנו לסדר קצת את בית הקברות", אמר אחד החיילים, והביט באדמה הקשה, המוזנחת, הצפופה במצבות אבן. "צריך לנכש את העשבים. היו פה אתמול בהלוויה הרבה אנשים. דרכו על הקברים. אם אנחנו לא נעשה את זה בעצמנו – אף אחד לא יעשה".

בבוקר היה פה נשיא המדינה. היה איתו גם ראש מועצת עמק יזרעאל, מולה כהן. אחד מהמלווים הבדואים לא התאפק. הוא אמר לכהן: אפילו מים להלוויה לא דאגת שיהיו פה אתמול. מהכפר הערבי עילוט היו צריכים לשלוח מים להלוויה של חיילי צה"ל.

עזר ויצמן הסתכל סביב ואמר שצריך לעשות משהו. אחר כך הגיע גנדי. גם הוא ניגש לבית הקברות, התפלא על ההזנחה והבטיח לעזור. החייל בכניסה לבית הקברות אמר: ככה זה תמיד. אנשים באים, רושמים, ואחרי שבוע שוכחים. הכי טוב שאנחנו נעשה את זה בעצמנו.

ארבע שנים משרת החייל הזה בלבנון. גשש מטענים ומוקשים. הוא מסופח ליחידה מובחרת של גבעתי. הוא וחבריו שנהרגו, האני והאשם אל־הייב, היו אמורים לקבל בקרוב בטקס מיוחד תעודות הערכה על פעילותם המבצעית.

שאלתי אותו אם הוא חושב על הסיטואציה המורכבת הזאת, ששני מוסלמים נהרגים בנסיון להציל חייל יהודי חובש כיפה.

אנחנו גאים בזה, הוא אמר. כולנו ישראלים. אנחנו והחיילים מהפלוגה כמו אחים. יותר מאחים.

ביום ראשון הוא חוזר ללבנון, לאותו מוצב. את הדרך הזאת, מבית זרזיר ללבנון, הוא עושה בטרמפים. כמעט לכל משפחה בזרזיר יש שלושה־ארבעה חיילים. בכל בית זרזיר, הפרוס על שטח גדול, אין אפילו תחנת הסעה אחת לחיילים. התחנה הכי קרובה היא בצומת נהלל. בלילה, על הכביש הראשי, אין תאורה. אין אפילו עמוד אחד שיאיר על חייל שעומד ומחכה לטרמפ.

■

"אני לא יודע איך המדינה מרגישה כלפינו, אבל אני משתתף איתה בכל. בטוב וברע". דיין מזאריב עם ילדי גבעת אלה צילום: יוסי אלוני

בבית הספר היסודי אל־גריפאת בזרזיר יש תשע כיתות, 270 תלמידים. לפני כמה שנים נעשה שם פרוייקט מיוחד של "המועצה לישראל יפה". מטרת הפרוייקט היתה החדרת מודעות לאסתטיקה ולטיפוח הסביבה המיידית, הקרובה והרחוקה, בקרב היישוב הבדואי – כך על פי רשומות המועצה לישראל יפה.

מוחמד גריפאת, מנהל בית הספר, אירגן קורס עיוני של 120 שעות על חינוך לאסתטיקה. למדו בו מורים וחלק מההורים. איך נראה מקום אסתטי, איך לשמור על הבית שייראה יפה בפנים ובחוץ. אחרי הקורס הכין האדריכל זאב דרוקמן סקיצה. חילקו את הלומדים בקורס לקבוצות, והם עברו בית בית כדי לבדוק עם התושבים איך הם יכולים לעזור, באיזה שעות, עם איזה כלי עבודה.

המועצה לישראל יפה גייסה תורמים והביאה עשרות עמודי חשמל ופלטות ענקיות של שיש חצוב מחיפה, שחלקן העליון מלוטש ומשקלן טונות רבות. בעבודה קשה רוצפה אדמת הטרשים הקשה באבני השיש, ועמודי החשמל הפכו לפרגולה – מסרון ארוך שחוטי ברזל נמתחו בין עמודיו ועליהם פורחים היום בוגנוויליות והרדוף הנחלים בגוונים של סגול. ליד המבנה הישן של בית הספר נשתלו עצי זית, נבנתה חממה קטנה, הובאו מיתקני משחקים. פארק קטן. שתי חתונות כבר נערכו שם, ברחבת בית הספר. עבודת מופת של קהילה.

בבית זרזיר מתגוררים כ־8000 תושבים. שליש מהם ילדים עד גיל בית ספר תיכון. בכל האזור יש שלושה בתי ספר יסודיים ותיכון אחד. באחת הכיתות בבית הספר אל־גריפאת לומדים התעמלות. המורה, עולה חדש מרוסיה, יהודי, מתגורר בנצרת עלית. לידו עומד עווד גריפאת, בן השבט, מורה־חייל. הוא למד באורנים, מלמד טבע וחשבון, בסוף החודש הבא הוא משתחרר מיחידת המורים ומתגייס לקבע. הולך להיות גשש ביחידת הגששים בצפון. אבא שלו שירת 25 שנים במשמר הגבול.

בצפון הארץ חיים 35 אלף בדואים. בדרום קרוב ל־65 אלף. הרבה מאוד חיילים בקבע, במשמר הגבול, במשטרה. בבית נטופה, על יד המוביל הארצי, יש אנדרטת זכרון לחללים הבדואים. 71 חללים.

אין לבדואים שום נציגות בכירה בליכוד או בעבודה, שום נציג במשרדי הממשלה. המישרה הכי בכירה שלהם זה מפקח במשרד החינוך. אולי בגלל חוסר אירגון, אומר מוחמד גריפאת, אולי אי התחשבות, אולי חוסר מקורות לחץ בפוליטיקה. בזרזיר תשתית הכבישים גרועה, לבתי הספר צריך להוסיף בניינים, אין מתנ"ס, אין מועדוני נוער.

מה ההבדל בין בית זרזיר ליישובים הסמוכים, שואל גריפאת, בינינו לבין גבעת אלה, מגדל העמק, או רמת ישי? למה היישובים האלה נחשבים בעדיפות לאומית א' ופה לא?

בבתי הספר מלמדים את הילדים הבדואים שאדם צריך לשמור על המקום שבו הוא חי. לשמור על הבית שלו, על האדמה שלו. צריך להתגייס לצבא כדי לשרת את המדינה שלך, להגן עליה. כי להגן עליה זה להגן על עצמך.

בכניסה לכפר אמר לי פאדי קאסם, תלמיד כיתה ו', בעברית, ממש במילים האלה: "אני רוצה להתגייס לצבא. אני רוצה לקטול אותם למוות, את הלבנונים".

עשרים מטרים מפרידים בין בתיה של זרזיר לבין גבעת אלה. בית הספר היסודי בגבעת אלה נמצא ממש על קו החיבור. בניין חדש ויפהפה. כיתות מרווחות עם חלונות ענקיים, שטיחים מקיר לקיר, מזגנים מפוצלים חרישיים, הכל בגוונים אפור וצהוב, עם הרבה תשומת לב וטעם טוב.

איש האחזקה של בית הספר הוא דיין מזאריב, בן הכפר הבדואי הסמוך. אבא שלו נתן לו את שמו כי אהב מאוד את משה דיין. אבא שלו היה בצה"ל. גם דיין. 11 שנים. קודם בצנחנים ואחר כך גשש.

כשהשתחרר מהצבא, הצטרף דיין לחברת שמירה ועבד כמאבטח בבית הספר בגבעת אלה. כשאיש האחזקה של המקום פרש, קיבל דיין את התפקיד. מאז הוא שם. שנתיים וחצי. הבדואי הראשון שהתקבל לעבודה בבית הספר הזה. עכשיו עובד שם גם ריב מזאריב, בן כפרו של דיין, מאבטח בית הספר. דיין הוא בן 30, אבא לבן ובת. זהו, הוא אומר, הוא סגר את העסק. פעם אמר לו מישהו בצבא, שאם הוא רוצה לחיות טוב ושילדיו יחיו כך, שלא יעשה הרבה ילדים.

כמה מאות מטרים מבית הספר של גבעת אלה, בזרזיר, לומדים ילדיו של דיין. אי אפשר אפילו להתחיל להשוות בין בתי הספר. הדמיון היחיד שאפשר למצוא שם אלה הם הציורים על הקירות. ציורי ילדים בנושא השלום.

בבית הספר בגבעת אלה לומדים כ־400 ילדים. הם משוגעים על דיין. מעמדו והיחס המיוחד אליו ניכרים לעין. לדיין נוח עם הנהלת בית הספר, והוא אוהב את הילדים. גם אם יזכה בלוטו הוא ימשיך לעבוד שם.

"אנחנו מרגישים שייכים לכל דבר", הוא אומר. "אני לא יודע איך המדינה מרגישה כלפינו, אבל אני משתתף איתה בכל. בטוב וברע. אם המדינה תסכים או לא, אנחנו חלק ממנה. זה לא חשוב איך המדינה תסתכל עלי, אלא איך אני מסתכל עליה".

ביום שני הגיעו הרבה מתושבי גבעת אלה לבית הקברות בבית זרזיר. הם הניחו זר גדול על קברם של החיילים. שאלתי את דיין אם ילדיו יכולים ללמוד בבית הספר בגבעת אלה. הוא אמר שלא. זה שפה אחרת, הם לא יסתדרו.

אבל אם היית רוצה, הם היו יכולים?

"אני לא חושב", הוא אמר. "אבל גם ילדים יהודים מחוץ לגבעת אלה לא יכולים".

דיין, אתה אוהב את השם שלך?

"אני גאה בו. זה מאוד נוח לי עם השם הזה. זה שם שקל לבטא גם בערבית וגם בעברית. וזה כתובת מדוייקת השם הזה. כשבאים לאזור ומחפשים את דיין, זה או אני, או בית הקברות של נהלל. זה הכתובת".

לא יכול להיות שדיין אינו רואה את ההבדלים. את השטחים, הכתות המרווחות, המזגנים. הוא שותק. "נגעת בנקודה חשובה", הוא אומר. "בטח שזה נוגע לי. אבל בזמן האחרון המועצה התחילה בשיפור המצב. רואים את זה בשטח. ההורים זה גם חלק מהעניין. ואם ההורים בגבעת אלה רוצים לקנות מזגנים לבית הספר, זאת זכותם. אבל אם את שואלת אם מפריע לי כשאני רואה את ההבדלים בין בתי הספר – התשובה היא לא. לא דוקר לי בשום מקום. הילדים שלי מקבלים את כל מה שמגיע להם".

כשדיין היה חולה, התארגנו התלמידים בגבעת אלה וביקשו ללכת לכפר הסמוך לבקר אותו. כשנהרגו השבוע שני החיילים, הוא לא היה צריך להסביר כלום. תתפלאי לשמוע איך הם מבינים את העניין, הוא אומר. אף אחד לא שאל אותי למה אני לא מתגלח, אף אחד לא צחק איתי כמו כל יום. תפסו מרחק. רק – שלום דיין, מה שלומך. זהו.

לשגיא לא חייבים שום דבר

ראש אמ"ן, האלוף אורי שגיא, הוא לא מהטיפוסים שמסתובבים בכל מיני מקומות, שיודעים להתחבב על מי שצריך. יש לזה יתרון גדול, כי ככה הוא לא חייב לאף שמוק שום דבר. החסרון הוא, שגם אף שמוק לא חייב לו. זאת בערך התחושה שמלווה את שגיא בתקופה האחרונה.

ישנו כמובן העניין המהותי, של איך יכול המטה הכללי לוותר עליו בתקופה כל כך מכריעה שבה נדרשים נסיונו ובקיאותו. וישנו ה'איך' – איך נפרדים מאלוף בצה"ל אחרי 32 שנות שירות. אבל ישנה גם התחושה הקשה, הפנימית, שיש כאן איזה סוג של מזימה שנרקמה מאחורי גבו, איזו רוח רעה שמנשבת, שבבסיסה לא ממוקד. אבל איך שלא נסתכל על זה, כשיתפזר האבק והסערה תישכך, כולם ישאלו מה בעצם היה פה.

לאלוף שגיא, בניגוד למה שנכתב בתקופה האחרונה, אין כעס על הרמטכ"ל. הוא ידע את עמדתו, והיה ברור לו שהם לא יזדקנו במיטה אחת. הכעס של האלוף שגיא מופנה כולו אל שר הביטחון. זה האיש חסר הלב מאותו תשבץ שטווה לנו בתחילת השבוע.

לפני שבוע, כשנקרא ללישכתו ורבין אמר לו שהוא לא יוכל לעמוד בהבטחתו ולתת לו לעמוד בראש צוות המשא ומתן עם סוריה – הוא לא ממש הופתע. הוא קרא על כך שבוע קודם ב'דבר', בכתבה של און לוי, והוא הרי כבר למד, שאם הוא רוצה לדעת מה קורה איתו, הוא צריך לפתוח את 'דבר'.

הוא גם לא הופתע, כי הוא טוען שיש לו היסטוריה בענייני הבטחות. לדבריו, ארבע פעמים הפר שר הביטחון את הבטחותיו כלפיו, אחת מהן שיתחלף עם שחק כסגן הרמטכ"ל. בשיחה ביניהם בשבוע שעבר, שאל שגיא את רבין למה ביקש ממנו בדצמבר להמשיך עוד כמה חודשים בתפקידו. רבין לא ענה.

שגיא לא טיפש. יש לו אולי כמה בעיות אחרות, אבל לא של אי הבנה. הוא זוכר היטב, שכשאהוד ברק רצה שעוזי דיין יעמוד בראש צוות המשא ומתן עם הפלשתינים, רבין התעקש על אמנון שחק. ברק קיבל את עמדתו של רבין. במקרה של שגיא, רבין כנראה לא התעקש.

כששחק התמנה לרמטכ"ל, בנוכחות שני הרמטכ"לים, היוצא והנכנס, ביקש ממנו רבין שישאר כמה חודשים ולא קצב בזמן. הוא גם ביקש ששגיא ירכז את השיחות הביטחוניות עם סוריה. ירכז, הוא אמר, לא ישתתף. מבחינתו של שגיא זה אמר שהוא ראש הצוות. בינתיים הוא הכין את עבודת המטה – הצוות המודיעיני וצוות מאגף התכנון. עד שהגיעה ההודעה בשבוע שעבר שרבין מבקש לראות אותו.

קשה להבין איך זה שאדם אינטליגנטי כמו שגיא, מתקשה לקבל את זה שהרמטכ"ל שלו אינו מעוניין לעבוד איתו יותר. חוסר אמון, עניינים אישיים, איך שלא יקראו לזה. משהו לא טוב קורה לאלופים בדרך החוצה. אולי זה האגו שלהם שנתקל במשקוף של הדלת, והם מסרבים לצאת עד שיגביהו לו אותו. שגיא לא האלוף הראשון שנאלץ לפרוש בגלל שאחר נבחר. שייקה גביש פרש כשרדו התמנה, חקה פרש כשמוטה גור מונה, הרצל שפיר כשרפול, יאנוש כשמשה לוי, אמיר דרורי כשדן שומרון ויוסי פלד כשאהוד ברק קיבל את המינוי. שגיא חושב שצריך להסתכל על המערכת הכוללת, וכשמבינים את האקוטיות של המצב, כשהעובדות מוכיחות שהוא האדם הבקיא ביותר במערכת בנושא הסורי, צריך לדעתו להתגבר על העניינים האישיים לטובת מדינת ישראל. כך הוא אומר, אבל ספק אם הוא עצמו מאמין בזה.

שגיא מתקשה בימים אלה להבהיר מה יותר כואב לו: העובדה שהוא צריך להיפרד מהצבא בדיוק כשבפתח עומדת התקופה המרתקת ביותר מבחינתו, או הדרך שבה הוא נפרד מצה"ל אחרי כל כך הרבה שנים. אולי זאת לא התקופה הכי קשה בחייו, אבל זאת האכזבה הכי גדולה. הוא חושב שבסך הכל האלופים הם כמו ילדים. מה הם בעצם מבקשים? – מלה טובה. הכרת תודה. טפיחה על הכתף. שהוא יסתכל לשר הביטחון בעיניים כמי שתרם ככל יכולתו, ושרבין יסתכל לו בעיניים כמי שיודע את זה. הבעיה היא, שרבין לא מסתכל בעיניים.

אולי זאת לא התקופה הכי קשה בחייו של אורי שגיא, אבל זאת האכזבה הכי גדולה. הוא חושב שבסך הכל האלופים הם כמו ילדים. מה הם בעצם מבקשים? – מלה טובה. הכרת תודה. שהוא יסתכל לשר הביטחון בעיניים כמי שתרם ככל יכולתו, ושרבין יסתכל לו בעיניים כמי שיודע את זה. הבעיה היא, שרבין לא מסתכל בעיניים

היסטוריה של הבטחות שהופרו. אורי שגיא צילום: רובי קסטרו

זה לא האלוף היחידי שעוזב בטריקת דלת את הצבא. שר הביטחון, שהצבא הוא בבת עיניו, מתקשה לאתר שריפות ולכבות אותן בזמן. וכך עזב את הצבא אמיר דרורי, וכך איציק מרדכי, ודן שומרון הקים תנועה רק בגלל שרבין לא ידע להיפרד ממנו. ועכשיו נפרד מהצבא, כעוס ומריר, אלוף שהגיע לו לעזוב אחרת.

שיחות הקצינים יתחילו באוגוסט, כשבראשם כנראה דני יתום. בדצמבר יעזוב, ככל הנראה, אלוף נוסף את הצבא. אילן בירן. גם לו ניתנו הבטחות שלא קויימו, גם הוא יעזוב מריר ולא מסופק.

כשהבטיחו לאחרונה לבירן שהוא יהיה סגנו של מתן וילנאי, בירן גיחך. בטח, הוא אמר, בדיוק כמו שהמג"ד שלי היה סגן רמטכ"ל.

המג"ד שלו זה אורי שגיא.

בורג הרומנטיקן

אברום בורג התמנה השבוע רשמית ליו"ר הסוכנות. עכשיו כבר ברור שאם התפקיד הזה אינו ריק מתוכן, הוא ריק מכסף. בורג עומד לגלות שבעלי הדעה הם לא תמיד בעלי המאה, ושהוא יושב על קופה ריקה, אבל עם הרבה בעלי בית שיושבים לו על הראש.

הכינוס של ועד הפועל הציוני התכנס השבוע במלון רמדה. שאלתי את בורג אם הסוכנות יכולה להרשות לעצמה להתאכסן בבית מלון. בורג אמר שזה המקום הכי זול שהסוכנות יכלה להשיג. הוא לא נשמע מיואש. להיפך. רק עכשיו הניח על השולחן מסמך מעניין. "ברית עם" – כך הוא נקרא, שבו פירוט המדיניות שלו. אגב, משימת הדור על פי בורג, היא המלחמה בהתבוללות. בורג מצפה שאלפי אנשים יגיבו למסמך שלו. את כל התגובות יערכו בצורה מסודרת, ובעוד חודשיים־שלושה ידונו על הכל.

ההתלהבות של בורג כמעט מעייפת. שאלתי אותו איך זה לעמוד בראש גוף שאין לו גרוש.

בורג אומר שהוא יענה לי בצורה הכי נוקבת והכי אופטימית: נכון שאנחנו נמצאים במצב שלא היינו בו שנים, אבל דווקא בגלל זה אנחנו מתחילים בתהליך חדש, והוא דיון עם השותפים שמעבר לים לגבי סוגיית כל ההכנסות. אני נמצא במין סוג של מילכוד, הוא מסביר. הם לא מגייסים מספיק כסף בגלל סיבות אובייקטיביות, אני נאלץ לקצץ בפעילויות, מהסיבה הזאת התרומית ויחסי הציבור שלי יורדים, הם לא תורמים, אין לי כסף, אין פעילויות, וכך הלאה.

אז מה, נראה שמצאת לך את ההסתדרות שלך?

"כן", הוא אומר, "רק שכאן לשמחתי זאת לא מערכת מושחתת".

בינינו, אמרתי לו, את מי זה בכלל מעניין. יש לך אירגון שאין לו כסף, היעדים שלו לא ממש מעניינים אף אחד, גם אם תעשה שם סדר הרי אף אחד לא ידע.

לבורג יש יכולת לתת הרגשה שהשאלה הכי בנאלית ששאלת, היא כמעט פלא. "שאלה מצויינת", הוא אומר בהתלהבות, "שהתשובה לה לא יכולה להיות טובה. קודם כל, אותי זה מעניין. שנים עסקתי בעניינים של כאן ועכשיו. חינוך, דת ומדינה, תנועות שלום. עכשיו יש לי הזדמנות להתעסק במשהו שהוא כאן ואחר כך. ואני לא מדבר על שינויים אירגוניים וביורוקרטיים, אלא הכי חשוב זה אם המסר שאני שם על השולחן, שאלת ההתבוללות, תהיה מעניינת להתמודדות. והתגובות שאני מקבל הן מדהימות".

איזו מין פרספקטיבה זאת של אדם צעיר, פופולרי, שעוזב מעמד פוליטי איתן והולך למין אתגר כזה? אולי תודה שאתה קצת מתחרט?

הוא נדהם. "את עושה לי עוול", הוא אומר. "ככל שמתקרב הרגע שאני צריך להתפטר מהכנסת, אני יותר שמח. בדור שלנו דיברו איתנו על אנשים גדולים כמו לובה אליאב שעסקו בעליה, על אקסודוס. מיתוסים של ילדותנו. עכשיו אני קם בבוקר, מדבר עם שליחים שלי ברוסיה. עם עולים מאזרבייג'אן, עם ילדים מחבר העמים. זה מדהים. אני רואה יהודי סיני מקבל תנ"ך בן 150 שנה מהעיר סלוניקי, עירה של אימי, ואני עסוק בדברים שהם בבשר החי היהודי. זה פשוט מרגש".

מה יש לומר, הרגשתי קצת לא נוח מול כל פרץ הציונות הזה.

אז מה, אתה רומנטיקן.

"גדול", הוא השיב.

מה עושים איתו

צמרת הליכוד עסוקה בימים אלה בוויכוחים על מידת הנזק שגרם דוד לוי. במחנה נתניהו מאמינים שלוי יקבל רק שניים־שלושה מנדטים, אבל אחרים חוששים שאין לליכוד תחליף בעיירות הפיתוח ■ נתניהו בונה על הצטרפותו של יצחק מרדכי, לוי שמע בשמחה שלישיבה האחרונה של מרכז הליכוד הגיעו פחות ממחצית החברים, ושני הצדדים מחזרים בנחישות אחרי שלמה בן־לולו, ראש עיריית בית־שאן ■ אגב, לוי אינו פוסל את הצטרפותו של צ'דלי ביטון

ביום שישי בערב, לפני כניסת השבת, הגיע שלמה בן־לולו, ראש עיריית בית־שאן, לביתו של ח"כ דוד לוי בשכונת אליהו בעיר. בן־לולו, בדרך כלל איש מסודר ואלגנטי, נראה הרוס. היחסים שלו עם דוד לוי היו תמיד מורכבים וסבוכים. היו ביניהם כבר מריבות נוראיות (ג'קי לוי, בנו של דוד, התמודד מול בן־לולו על ראשות העיר), פרידות (בן־לולו היה איש מחנה שמיר־ארנס) והתפייסויות. אבל הפרישה הזו של לוי מהליכוד, כפי שיאמר בן־לולו, "באמת בילבלה אצלי את כל המערכות".

לילות שלמים בן־לולו לא ישן. הוא נע בין הנאמנויות, נתון ללחץ סימולטני שהפעילו עליו אנשי נתניהו וחבריו של לוי. ביום שני בשבוע שעבר הוא זומן בדחיפות לפגישה בכנסת אצל יו"ר הליכוד שביקש ממנו להישאר בבית. נתניהו שפך עליו נופת צופים. במאבק שעוד יתלהט בין הליכוד ובין מפלגתו של דוד לוי, נודעת לבן־לולו חשיבות סמלית עצומה. הוא ראש עיר מצליח ממוצא מרוקאי ובאמצעותו יוכל נתניהו להוכיח שדוד לוי אינו בעל הבית אפילו לא בעיירתו שלו. מאותן סיבות, פחות או יותר, רצה לוי את בן־לולו אצלו ברשימה.

השיחה בין לוי ובן־לולו היתה שקטה, אך עד מהרה נשכחו האידיאולוגיות, והביזנס הפוליטי עלה על השולחן. "אתה עצמך מבית־שאן ותעמוד בראש הרשימה", אמר בן־לולו ללוי, "אני לא מאמין שתוכל לשבץ אותי אצלך בחמישיה הראשונה". דוד לוי סובב את הראש. אילו שיריין לבן־לולו מקום, היה מסתבך עם חמישה ראשי ערים נוספים. "אני לא אומר לאיש לבוא איתי", הפטיר לעבר בן־לולו, "אם אתה רוצה להצטרף – בבקשה".

■■■

בן־לולו נעדר מכנס היסוד האקסטטי שקיים דוד לוי ביום ראשון, באולמי רנסאנס בגבעתיים, ונתניהו יכול היה לסמן בפנקסו נצחון קטן. בשבועות האחרונים עשו עוזריו של נתניהו מאמץ עליון לזנב בהתארגנות החדשה של לוי. הם פנו לפורשים הפוטנציאלים ממחנה לוי, דוגמת בן־לולו, דוד ראם, ראש עיריית קריית־אתא, ודני ועקנין, ראש עיריית בית שמש, והפצירו בהם שלא יגיעו לכנס בגבעתיים. מי שהחליט בכל זאת ללכת – התבקש שלא להכריז על עריקה רשמית, כדי שדרכו בחזרה לליכוד תישאר פתוחה. היו, כנראה, גם הבטחות תמיכה לאנשים בפריימריס שיתקיימו בליכוד, אך על כך איש אינו מדבר. בן־לולו, אגב טוען שנתניהו לא התחייב לתת לו שום סיוע.

את מתקפת המנע של נתניהו ניהל איווט ליברמן, מנכ"ל הליכוד ויד ימינו של היו"ר. "ראשי ערים שהיו של דוד לוי באופן מובהק נטשו אותו", סיכם ליברמן את הקרבות, "יחיאל זוהר מנתיבות, שמואל סיסו מקריית ים, בן־לולו ודוד ראם. השארנו אותו עם אותן דמויות שהולכות איתו הרבה שנים. אין אצלו שום אנשים אטרקטיביים, חוץ מאהרון אבו־חצירא וצ'דלי ביטון. דוד לוי אמר שיש אצלו ראשי ערים. איזה שטויות. בית דגן זו בכלל עיר? כל מאהל ברואי זו מועצה"?

איך תטפלו בדוד לוי מהיום והלאה?

"אין מה לטפל. אם זה כל הכוח שלו, אין לנו שום בעיה. עברנו על כל שמות ראשי המועצות וראשי הסניפים. תאמין לי, בעיירות הפיתוח הכוח שלנו רק יעלה".

■■■

אבל העניינים לא כך כך פשוטים. בצמרת הליכוד ניטש ויכוח אמיתי על מידת הנזק שנגרם לתנועה, ועל דרכי ההתמודדות עם דוד לוי. נתניהו, שעובד על פי סקרים יומיומיים, בטוח שהכוח שיש למפלגות חברתיות־עדתיות מסתכם בשמונה מנדטים בלבד. המצביעים הללו יחלקו את תמיכתם בין הליכוד, ש"ס, המפד"ל ומפלגתו החדשה של לוי, שתזכה, על פי ההערכה, בשניים־שלושה מנדטים. את המנדטים האבודים הללו יאסוף הליכוד דווקא בזכות נטישתו של לוי. עשרות אלפי מצביעים, כך מאמינים איווט ליברמן וחבריו, עברו בבחירות האחרונות לצומת בגלל חוסר המנהיגות של יצחק שמיר ובגלל המריבות בתנועה, וכולם יחזרו עכשיו לליכוד, ובגדול. במירוץ הישיר לראשות הממשלה, אגב מבטל ביבי נתניהו בבוז את סיכוייו של לוי.

מנגד, ראשי הליכוד האחרים אינם בונים על הניתוח הזה. שתי ישיבות קיימה הנהלת סיעת הליכוד השבוע, וחברי הכנסת התכנסו להתוועדויות פנימיות רבות נוספות, תחת הרושם של ההצלחה הגדולה שנחל הכנס של לוי. ההערכה היתה שפרישתו של לוי תיפגע קשות בקאדר של הליכוד בשטח. נתניהו, כך נאמר, לא הצליח להקים דור חדש של פעילים שיחליף בבחירות הבאות את אנשי מחנה לוי. בליכוד יהיו מעתה אלפי פעילים של לוי, שלא יעזבו את התנועה ויגרמו לתסיסות פנימיות בסניפים. חברי כנסת בכירים הביעו חשש כי בפריימריס שיתקיימו במרס '96 ייפרעו אנשי לוי ממקורביו של נתניהו, אלו שעודדו את הפילוג בליכוד.

בשיחה פרטית שקיים השבוע לוי, הוא לעג לנתניהו שהצליח להביא לישיבת מרכז הליכוד האחרונה רק 1,400 איש, מבין 3,700 החברים. מקורביו של נתניהו הציעו לו השבוע, בעקבות הארועים האחרונים, לצאת למסעות עידוד בפריפריה, כמו בימי הפריימריס בתחילת 93', ולשכנע את נאמניו מחדש שרק הליכוד יכול לבצע מהפך בבחירות הבאות. ביום רביעי הקרוב, אגב, יכנס נתניהו את כל ראשי הסניפים מדרום הארץ, לשיחת מוטיבציה. "הוא יגיד להם שהבית לא התפרק ושאיכפת לו מהם", אמרו המקורבים.

בישיבות הפנימיות בליכוד הוחלט לנקוט בשניים־שלושה צעדים טקטיים נוספים, שיסירו את העניין מדוד לוי וממפלגתו החדשה. נתניהו יחריף את העימות עם יצחק רבין בנושאים הלאומיים, יוביל את ראשי האופוזיציה, וכך ידחוק את לוי לעמדה של מנהיג זוטר. ביום שלישי הקרוב, בשעה שיחלו בוושינגטון שיחות הרמטכ"לים מישראל ומסוריה, יעמוד נתניהו בראש עצרת מחאה בצומת גולני, יחד עם רפאל איתן, זבולון המר, אביגדור קהלני ודן שומרון מראשי 'הדרך השלישית', אנשי 'הוועד למען ישובי הגולן' ועוד כמה נציגים ממפלגות חרדיות. דוד לוי, ממתנגדי הנסיגה בגולן – לא שותף כמובן בהתייעצויות המוקדמות, וסביר להניח שלא יופיע בעצרת, גם אם יוזמן ברגע האחרון.

במקביל, יעשה נתניהו מאמץ למתן את המאבק האישי בדוד לוי. הוא לא יתגרה בו ולא יזרוק אותו מסיעת הליכוד (כפי שהציע השבוע ח"כ יהושע מצא), כדי שלא להעמיק את השנאה בין הצדדים. נתניהו הרי בטוח שהוא זה שיעלה לסיבוב השני בהתמודדות על ראשות הממשלה, ואז הוא יזדקק לתמיכתם של אנשי לוי. יו"ר הליכוד ינסה גם לגייס לתנועתו תואם־לוי, כאילו שקיימת דמות כזו. לפני כמה ימים, למשל, בשעת בוקר מוקדמת, חמק נתניהו לביתו של האלוף יצחק מרדכי במוצא, ונועד עימו לשיחה ארוכה. בכירים בליכוד אישרו כי בפגישה סיכם נתניהו עם מרדכי על צירופו לליכוד בתוך שבועות אחדים. נתניהו, על פי הבכירים, דיווח למרדכי על סידרה של סקרים פנימיים שבהם הוא תופס מקום של כבוד בעשיריה הפותחת של הליכוד.

■■■

דוד לוי, מצידו, אינו מתרגש. מול הסקרים של נתניהו הוא מתייצב שוב עם התחושות שהוא מביא מהרחוב ("אני בן אדם, לא רובוט", הוא אמר השבוע). בחודשים האחרונים הוא נסע 31 אלף קילומטר(!) ברחבי הארץ, נע בין אסיפות, חתונות, בר־מצוות, בריתות וסתם שמחות, והרגיש באוויר, לדבריו, את המהפך, כמו בימים הגדולים של מאי 1977. בחישוב קר והגיוני יותר, מאמין לוי כי הפיצול בימין פועל לטובתו. מבין ארבעה־חמישה מועמדים שיתמודדו על ראשות הממשלה (נתניהו, רפאל איתן, לוי עצמו ואולי גם אריאל שרון וזבולון המר) הוא בעל הסיכויים לנצח ולעלות לסיבוב השני מול מועמד השמאל, יצחק רבין. גם ז'אק שיראק, אמרו השבוע חסידיו של לוי, התחיל בסיבוב הראשון עם שבעה אחוזים בסקרים, והיום הוא נשיא צרפת. גם מקסים לוי רץ פעם ברשימה עצמאית מול מועמדי הליכוד והעבודה, ועלה לסיבוב השני והפך לראש עיריית לוד.

לוי בונה גם על התפלגות נוספת של הקולות. נתניהו ורפול יאספו את המצביעים הלאומניים, והוא יזכה בתמיכתם של בעלי־הרגישות החברתית והעדתית, ושל הציבור הדתי־ימני (אם זבולון המר לא יתמודד). עד הבחירות ב־96', וזו החלטה אסטרטגית, יוביל לוי מאבקים חברתיים כמו בתחילת הדרך. יהיה זה דוד לוי במהדורה הישנה, האיש שגדל בתנאי מצוקה, פועל הבניין המיתולוגי שהיה עד למריבות הקשות שניהל אביו בלישכת הסעד בבית־שאן, המועמד היחידי שיכול להיות קשוב לקולות העולים מלמטה. "רק אני יכול להסתכל לפועל בעיניים, והוא יאמין שאני לא ארמה אותו", אמר לוי במהלך הקמפיין מול נתניהו בפריימריס הקודמים. "אני חי את העם, מרגיש אותו כמו ברומטר שיודע כמה עולה להחזיק ילד בבית ספר, ואם מדובר באב לחמישה ילדים, אז אני יודע שהוא לא יוכל לשלוח אותם לחוגים ולטיולים".

בשבוע שעבר היה לוי הנואם הבולט בשביתת עובדי רפא"ל. ביום ראשון, בנאום באולמי רנסאנס, תקף לוי בחריפות את ההפרטה במשק. למחרת, בכנסת, במהלך הדיון בנושא רפא"ל, לנגד עיניהם של מאות עובדי המפעל שגדשו את יציע הקהל, התפרץ לוי לתוך נאומו של שר האוצר בייגה שוחט, וטען כי "אתם מוחקים אנשים כמו מספרים. זו בושה וחרפה". עמיתיו של לוי בליכוד הביטו במחזה בשקט ואולי בקנאה. מי מביניהם יכול היום לייצג במידה של אותנטיות פועלים במצוקה? נתניהו? אריאל שרון? משה נסים? נעמי בלומנטל?

■■■

דוד לוי, השבוע: "ברפא"ל דיברו איתי על הגורל שצפוי למאות עובדים. לא ישבו איתם בצורה מסודרת. מישהו קיבל החלטה, והאנשים ומשפחותיהם נמחקו מעל הנייר. במציאות זו טרגדיה והרס חברתי. באופן כללי אני חש שאני יכול להשפיע, לנסות ולחזור לדברים בסיסיים בתחום הלאומי והחברתי. עניינים שטושטשו".

ההדגשים בעניין החברתי יסייעו לך לנצח בבחירות?

"יש ציבור גדול שלא מוצא את עצמו, ובוחן אלטרנטיבות בין רבין ונתניהו. בזכות הנסיון הרב שיש לי כחבר בממשלה במשך 15 שנה, והכרת הבעיות של החברה הישראלית, החלטתי לרוץ לראשות הממשלה".

אתה בטח מברך על הפיצול בימין?

"לא אני פיצלתי. אנשים לא ראו את הבעיות האמיתיות, שמחייבות ליכוד כל הכוחות. פגעו בקבוצה גדולה בליכוד, והביאו אותה לידי עזיבה. אנשים החליטו שהם לא יושבים במקום שבו מתכננים איך לבלום אותם ולפגוע בהם".

רפאל איתן ואריק שרון מציעים לבחור בפריימריס מועמד אחד שיוביל את הימין. מה דעתך?

"הרעיון הזה נדחה גם על ידי נתניהו עצמו. העניין לא אקטואלי".

איך תנצח את יריביך ותעלה לסיבוב השני מול רבין?

"יש לי תמיכה גדולה מכל השכבות בציבור. תופתע לשמוע על פניות של אנשי מדע ופרופסורים ממכון ויצמן שרוצים להצטרף אלינו, להירתם ולפעול".

איך תקבע את הרכב הרשימה שלך לכנסת?

"יהיו בחירות דמוקרטיות, שישמרו על היחסיות. כל קבוצה תמצא אצלנו ביטוי".

◄

איור: דודי שמאי

סקר מעריב

בביצוע מותגים - מכון למחקרי שוק ודעת קהל

כמה מנדטים שווה לדעתך מפלגה חדשה בראשותו של דוד לוי?

שווה מנדט או יותר - 51%

לא תקבל אף מנדט - 12%

לא יודע - 36%

כמה מנדטים להערכתך יקבל לוי?

(מתוך אלה שהיתה להם הערכה לגבי כוחו)

אף מנדט - 19%	4 מנדטים - 7%	8 מנדטים - 3%
מנדט אחד - 10%	5 מנדטים - 11%	10 מנדטים - 5%
2 מנדטים - 17%	6 מנדטים - 3%	12 ומעלה - 3%
3 מנדטים - 19%	7 מנדטים - 3%	ממוצע מנדטים - 3.3

מה עושים איתו

(המשך מהעמוד הקודם)

אתה מחפש דמויות לאומיות לרשימה? יהיו אצלך הצנחות?

"אין הצנחות. הכל לפי קביעת החברים, בצורה דמוקרטית".

יהיו אשכנזים במקום ריאלי ברשימה?

"זו תהיה רשימה עם נציגים מכל גווני הקשת של החברה הישראלית".

בכנס היסוד שקיימת ביום ראשון לא נכח איש מחברי הכנסת.

"ח"כ דן תיכון היה בגרמניה. חוץ מזה, בליכוד דאגו שאיש מחברי לא ייבחר לכנסת, אז עכשיו הם שואלים למה איש לא בא לכנס. מה זה? הרצחת וגם ירשת"?

אתה לא חושש מהשיטות המתוחכמות של נתניהו?

"אנחנו לא מתקופת האבן. הוא מודרני? גם אנחנו. הייתי יו"ר מטה הבחירות של הליכוד. כשכולם היו סקפטיים, אני הפחתי רוח נצחון ומנעתי מפלה. הכרתי את השטח. אני יודע איך נוצרת התמיכה. אנשים אצלנו לא יירתמו סתם לפעילות, אלא יבקשו להיות שותפים לדרך. זה דבר גדול, וננצח בגדול".

גם בפריימריס שהיו בליכוד דיברת על תחושות, והפסדת לנתניהו.

"הלכתי למערכה על רקע פרשת הקלטת וקיבלתי מקום שני, עם 40 אלף קולות. זהו הישג שאף אחד לא יכול להתבייש בו".

אגב, אתה מרוצה מהנוכחות של צירלי ביטון בכנס באולמי רנסאנס?

"התנועה שלנו פתוחה לכולם. אנחנו לא פוסלים איש".

■■■

עכשיו נותר לראות מי יישחק ראשון, נתניהו או דוד לוי. דווקא השבוע הראשון בדרכו העצמאית של לוי, אחרי כנס היסוד המדובר, מלמד על כשל אירגוני והסברתי. לוי לא הצליח להבהיר כי מאחורי המפלגה שלו יש יותר מגחמה אישית. הוא ואנשיו עדיין לא הציגו פרוגרמה מדינית וחברתית מסודרת, ותומכיו נראו במהלך השבוע כתועים. השיא היה בהופעה המביכה בתוכנית 'פופוליטיקה', ביום שני בערב. מול שועלים פוליטיים מסוגו של ח"כ צחי הנגבי, הופיעו שני דוברים חסרי נסיון, יעקב ברדוגו ודוד עמר, ראש מועצת נשר, שהופתעו לראות על הסט גם את צ'רלי ביטון, שהוצג כאיש מפלגתם החדשה. בין עמר וביטון פרצה התכתשות עזה, שכבר גרמה לתנועה החדשה נזק ניכר. לוי עצמו, אגב, החליט השבוע לאסור על תומכיו להופיע בתקשורת ללא תיאום מוקדם עימו ועם דובריו המקצועיים.

המאבקים הבלתי נמנעים במפלגת לוי, שהחלו בפגישה ההיא עם שלמה בן־לולו ונמשכו באולפן 'פופוליטיקה' – רק יחריפו. היום ברור כי רק מקומו של ראש עיריית דימונה, גבי ללוש, האיש הכי פופולרי בין אנשי לוי, מובטח בצמרת הרשימה, ליד דוד לוי (מקסים לוי הודיע כי לא יתמודד לכנסת, אלא על תפקיד מזכ"ל המפלגה החדשה. גם יהודה ברוס, ראש עיריית יבנה, לא יתמודד). ג'קי סבג, ראש עיריית נהריה, דוד עמר, העוזרים עו"ד מוטי משעני, יעקב ברדוגו, קובי גבון ויוסי כהן משדרות – הודיעו שיתמודדו, והרשימה עוד תתארך. הנחמה היחידה היא שהבלגאן בליכוד לקראת הבחירות הפנימיות יהיה גדול פי כמה, גם ללא הנוכחות של דוד לוי.

שלום ירושלמי

ויורש אין

עפר שלח

במוצאי שבת, בשלוש לפנות בוקר, מישהו שרף את הוולבו של אלי בקסיס במגדל העמק. בקסיס, איש עסקים מקומי, אומר שזה בגלל תמיכתו המוצהרת בדוד לוי. "זה ישוב קטן", אומר בקסיס, שתרם ללוי מיד כשהתברר שהמנהיג הולך לדרך חדשה, "וכולם מכירים את כולם. חרה לכמה אנשים שאני הולך עם לוי. ותאמין לי, לא איכפת לי האוטו. יהיה אוטו חדש. העלבון, זה מה שאיכפת לי. העלבון של לאן הפוליטיקה מסוגלת להגיע".

עד שהמשטרה תגמור לחקור, ובטח גם אחרי, יהיו כאלה שיישבעו שאין שום קשר בין האוטו של בקסיס והמפלגה של לוי, ושתולים פה וולבו די קטן על אילן מאוד גדול. אבל ככה זה עכשיו במגדל העמק: במספרה של ליאור, שבה מדברים פוליטיקה כל היום, כל דבר עובר דרך הפריזמה הזו. אפילו את הצלב הבוער ששם איש שקוראים לו דוד לוי, שאין לו בכלל קשר לשר החוץ לשעבר, מול הבית שלו, ושקשור לסכסוך שלו עם העירייה ולא לביבי נתניהו, כבר היה מי שייחס לפילוג בליכוד.

מגדל העמק היא קו התפר של הפילוג. בית שאן, נשר, נהריה ודימונה, הערים בהן גדלו ועלו לגדולה לוי ואנשיו, ילכו עם המפלגה החדשה. ההכרעה תיפול במקומות כמו מגדל העמק, שבהן האיש המקומי – במקרה הזה ראש העירייה, ח"כ שאול עמור – נשאר בליכוד. והאש שאחזה בוולבו של בקסיס היא כלום ליד הבערה הגדולה שעוד צפויה לנו, כי מדובר פה על כבוד ועלבון של קהילה שלמה, שמבחינתה אף אחד לא מייצג אותה חוץ מדוד לוי. במילים של אלי בקסיס: "עמור כבודו במקומו מונח, אבל מול דוד לוי אין אף אחד, והכל על הזמן".

"לוי אישית לא ינצל את הנושא העדתי", אומר שאול עמור, זהיר־זהיר. "אבל מסביב לו יהיו אנשים שידאגו ללבות את העניין, וזה עלול להחזיר אותנו לשנות החמישים. ברור להם שאם לא תהיה תסיסה עדתית, למפלגה שלהם יהיה קשה להצליח". האמת היא שהאנשים של לוי לא צריכים להתאמץ. "הנושא העדתי" קיים כל הזמן בתודעה, ומים רבים לא יכבו אותו. לא מים רבים, וגם לא אף אחד שנשאר בליכוד.

הוא עוד יכול לגמור בתור הסמן החברתי. שאול עמור — צילום: דני ברנר

אם יש לליכוד תשובה ללוי, היא חייבת לבוא במגדל העמק. אם הליכוד רוצה, כמו שאומר עמור, "להפשיל שרוולים, לצאת לשווקים, להחזיר את תחושת השייכות של השכבות האלה, שהיתה פעם בימי בגין" – הוא צריך לעשות את זה במגרש הביתי של עמור ובמגרשים דומים. אבל אם תשאלו את אלי בקסיס, מאיר פרץ, ושאר האנשים שמשתתפים בפרלמנט הבלתי פוסק אצל ליאור הספר, אין לליכוד תשובה. בפראפרזה על מה שאמר לוי עצמו לבגין, אין לו יורש.

זו הסיבה שאף אחד לא מכריז על עצמו כעל דוד לוי החדש; גם לא עמור, שהוא השילוב היחיד של ראש עירייה/ח"כ שנשאר לליכוד. להיפך: עמור עושה כל מאמץ ללכת בזהירות על החבל המתוח, אומר שהוא בטוח שלוי עוד יחזור, ושהוא עצמו מדבר דברים קשים עם נתניהו בעניינים החברתיים. כי שאול עמור, 17 שנה ראש עיר, יודע שפוליטיקאים באים והולכים, אבל מלך אי אפשר להחליף. "פגעו לנו בכבוד, בסמל, באיש היחיד שמרגיש אותנו מהבטן", אומרים במספרה של ליאור. עמור, שחבל הטבור שלו קשור לאותה בטן, אוי לו אם יבעט בה.

ליכודניק אופטימי מאוד יגיד לך שלו היו בחירות היום, היו תומכי הליכוד במגדל העמק נחלקים חצי חצי בין הבית המסורתי לבית החדש. הרוב יסכימו עם מאיר פרץ, שאומר ש"דוד לוי היה מרסק את הליכוד במגדל העמק". גם לפרץ, אגב, יש מחלוקות מקומיות עם עמור, ככה שגם את הדברים שלו צריך לקחת בפרופורציה. אבל השאלה היא לא האם אנשים באמת הולכים אחרי לוי, או רק מטילים על הכרטיס שלו את המרירות שלהם בעניינים אחרים. השאלה היא כמה אנשים ממורמרים יש. ויש הרבה.

מה תגיד אם הליכוד יאמר, שלוי יילך עם רבין בכנסת הבאה או בסיבוב השני של הבחירות לראשות הממשלה, ולכן קול ללוי הוא קול לעבודה, אני שואל את ליאור הספר, והוא אומר שזו באמת בעיה, והוא לא רוצה לחשוב על זה. מאיר פרץ אומר, שמבחינתו שלוי יילך עם מרצ, הוא איתו בכל מקרה. אבל בין אם במגדל העמק ממציאים למנהיג שלהם תירוצים (בקסיס: "אני בטוח שכל הימין ילך ביחד, ודוד בראשו. הוא בחיים לא ילך עם רבין"), או שלא איכפת להם, הם לא מתכוונים להצביע בעד מישהו אחר.

לליכוד, וזה ברור, אין תשובה פרסונלית. שטרית, קצב ומגן הם כבר מזמן מימסד. עמור, שהגירסאות במגדל העמק נעות בין "דוד לוי עזר לו מאוד להיבחר", לבין "בלי דוד הוא לא שווה שום דבר", הוא ראש עיר טוב, אבל לא מץ־אף למלך. זו כנראה הסיבה שהוא מדבר על תשובה מפלגתית, ולא על קונטרה פרסונלית. "זה לא שאול עמור נגד דוד לוי. אני עוסק בנושא לא נגדו, אלא בגלל תחושת הקיפוח של עשרות אלפים שחיים בתחושת ניכור". ואם אתם רוצים לדעת מה זו תחושת ניכור, רק תשאלו במגדל העמק על ביבי נתניהו.

עמור עבר בשנים האחרונות בעיות בריאותיות שתועדו בהרחבה. לא מעטים גורסים ששאיפותיו להיות שר נבלמו בגללן, אבל ברור שהוא רוצה, שלא לומר חייב, לקחת עליו את התיק החברתי המידרדר של הליכוד לנוכח האיגוף של לוי. בזהירות, שלא להיפגע בבית. בצנעה, שלא להתכסך עם הקהל שלו.

אבל במפלגה שהמנהיג שלה הוא נתניהו, שבמגדל העמק מתייחסים אליו בהרבה יותר איבה מאשר לרבין, עמור עוד יכול לגמור בתור הסמן החברתי. לא היורש, חס וחלילה, אבל האיש היחיד שנשאר שכאשר העלבון צועק, הוא לפחות שומע. במצב הנוכחי של הליכוד בקרב הגייסות המסורתיים שלו, גם זה הרבה, ובעצם כמעט הכל.

שאול עמור עושה כל מאמץ ללכת בזהירות על החבל המתוח. כי שאול עמור, 17 שנה ראש עיר, יודע שפוליטיקאים באים והולכים, אבל מלך אי אפשר להחליף ■ "פגעו לנו בכבוד, באיש היחיד שמרגיש אותנו מהבטן", אומרים במספרה של ליאור במגדל העמק. עמור, שחבל הטבור שלו קשור לאותה בטן, אוי לו אם יבעט בה

ידע אישי

רון ארד. טוני בלייר הבטיח לסייע

טוני בלייר. מפגשים

בתחילת השבוע דיווח השבועון היהודי־צרפתי 'טריבין ז'ואיב' על הסכם שלום בין ישראל וסוריה, שנחתם בפאריס בתחילת החודש. את הצד הישראלי, על פי השבועון, ייצגו חמישה שרים, ביניהם שמעון פרס ואפרים סנה.

שני השרים הכחישו את הפרטים. סנה אכן שהה לפני שבוע וחצי בביקור קצר במערב אירופה. הוא ביקר בלונדון, אבל בשליחות אחרת, הקשורה בנווט השבוי רון ארד. האיראנים, כך מתברר, יצאו בחודשים האחרונים למסע ריהביליטציה בפרלמנט הבריטי, והיה בממשלה מי שהחליט להפעיל משקל נגדי, לטובת ארד.

סנה נפגש עם טוני בלייר, מנהיג הלייבור, האיש החזק בפרלמנט ועל פי כל ההערכות גם ראש הממשלה המיועד באנגליה. שר הבריאות ביקש לשכנע את בלייר שתמורת ההכרה באינטרסים השונים של איראן, תדרוש בריטניה מידע על הנווט השבוי. בלייר, אגב, הכיר את תמונת המצב היטב. לפני הפגישה עם סנה היו אצלו בתיה ודודי ארד, אמו ואחיו של רון ארד. בפני כולם הוא התחייב לסייע.

■ *שלום ירושלמי*

זבולון המר. גבירותי ורבותי, ראש הממשלה

זבולון המר. לא מעשי, בינתיים

נא להכיר: זבולון המר, ראש הממשלה הבא של ישראל. זה מה שיקרה בסיבוב השני של הבחירה הישירה לראשות הממשלה, על פי תחזיתו של איש העסקים הבינלאומי מרקוס כץ, היושב לסירוגין בארמונו במקסיקו סיטי ובחווילתו בסביון.

כץ, יהודי בעל תפיסת עולם ציונית־דתית, הוא מיליונר בקנה מידה בינלאומי. בבעלותו חברת תעופה, בתי מלון, נדל"ן וחברות עיסקיות רבות. בעיתונות הישראלית הוא הוכתר בעל כורחו כתואר סוחר נשק, אף שלדבריו מעולם לא עסק בזה: "אני מעולם לא קניתי ולא מכרתי נשק", אמר השבוע, "פרט להיותי נציג התעשיה האווירית בדרום אמריקה, אפילו אקדח אחד לא מכרתי בחיים שלי".

כץ מהמר על המר, ולטענתו אין זה הימור פרוע. הוא פשוט הגיע למסקנה "המתבקשת מאליה", כדבריו, שהמר הוא בעל הסיכויים הטובים ביותר לזכות בתפקיד.

בדרך כלל בורח כץ מן התקשורת, אבל השבוע הסכים להעניק ראיון למעריב כדי להסביר מדוע החליט להריץ את המר. "המר מתאים מאוד לתפקיד. הוא היחיד בין המתמודדים שמאחוריו שילוב של נסיון מיניסטריאלי עשיר ומתינות דתית ומדינית. כל מה שנחוץ כדי שהוא יהיה ראש הממשלה הבא, הוא לדאוג לכך שאיש לא ינצח בסיבוב הראשון, ושהמר ייצא שני מן הסיבוב הראשון".

התסריט הזה, לדעתו, אינו בגדר חלום. רבין, שיהיה מועמד יחיד של השמאל, לא יזכה להערכת כץ ברוב של 50% פלוס קול אחד מכלל קולות המצביעים. "אפילו מצביעים במחנה העבודה, שעדיין רואים בארץ ישראל ערך ומתנגדים לתהליך אוסלו, לא יצביעו עבור רבין המומרצ".

מול רבין יתייצב מחנה הימין מפוצל ומפורר. יהיו שם ביבי נתניהו, דוד לוי, רפאל איתן, אולי גם אריק שרון ועכשיו גם זבולון המר. "מבין כל אלה, יעדיפו רבים את המר", פוסק כץ.

למה המר דווקא?

"הויסמנים והקהלנים לא יוכלו להצביע עבור רבין, ויעדיפו מבין ההיצע של הימין את המר. הוא הכי מתון, וככלות הכל, בכל הקריירה שלו לא דבק בו רבב".

בנוסף, מעריך כץ, יתמכו בהמר גם כל אותם מצביעים דתיים של הליכוד. "בכל כינוס של הליכוד כמעט מחצית מן הנוכחים הם חובשי כיפות. מדוע שהם יצביעו בעד ביבי ולא יתנו סיכוי ראשון בתולדות המדינה להכתיר כאן ראש ממשלה 'משלהם'"?

מרקוס כץ אומר שכל הציבור הדתי והחרדי יתמוך בהמר, מפני שלא יוכל להצביע לנתניהו או לרפול, בשל מעלליהם בתחומי הרומנטיקה. גם נשים רבות במחנה הלאומי יעדיפו את המר, בשל אותן סיבות בדיוק. "וכשיבינו אנשי לוי ושרון שממילא אין לשניהם סיכוי, הם יעשו כל מאמץ לקדם את המר, ולו כדי לקפח את סיכוייו של ביבי".

"אני משוכנע שאם המר רק יגיע לסיבוב השני, אפילו עם תמיכה זעומה, נצחונו מובטח".

ומה אומר החתן עצמו? – בשלב הזה המר אינו נלהב מן הרעיון הנועז, אבל ככל שחולפים הימים הוא מתחיל להתרגל אליו. זהו מהלך בלתי מעשי לפי שעה, הוא אומר, אך מקפיד להדגיש שזוהי עמדתו "בשלב זה" בלבד.

■ *מנחם רהט*

אלי לנדאו. לא מקבל הוראות ממשרד החוץ

אלי לנדאו. טיול לצרפת

נצחונם של מועמדי "החזית הלאומית" בבחירות העירוניות שנערכו השבוע בצרפת יוצרת בעיה גם כאן, בישראל. לחלק ניכר מהערים עליהן השתלטו תומכי הקו הימני־קיצוני של ז'אן מרי לה־פן יש הסכמי "ערים תאומות" עם ערים בישראל, וכעת צריך להחליט מה עושים: האם מנתקים איתן את הקשרים, מקפיאים אותם, או נוהגים כאילו דבר לא קרה.

מזה כמה שנים מעודד משרד החוץ כריתת בריתות של ערים תאומות, ומתייחס אליהן כאמצעי הסברה יעיל וכהרחבה של קשרי ישראל עם מדינות שונות בעולם. למרות זאת, הקונסול הכללי של ישראל במארסיי, יוסף עמיהוד, המליץ השבוע לירושלים להקפיא את הקשרים עם הערים בהן נבחרו מועמדי לה־פן. לא יתכן, סבור עמיהוד, כי ערים בישראל יקיימו קשרים הדוקים עם ראשי ערים הדוגלים בהשקפות גזעניות ופשיסטיות.

אך ראשי הערים אינם ממהרים לוותר. להרצליה, למשל, ברית ערים תאומות עם טולון הצרפתית, שם נבחר השבוע מועמד הימין הקיצוני, ז'אן מרי לה־שבלייה, לתפקיד ראש עיר. ראש עיריית הרצליה, אלי לנדאו, קובע, קודם כל, ש"אני לא מקבל הוראות ממשרד החוץ". לנדאו אומר שהרצליה עוד לא גיבשה עמדה בנושא, וכי עמדת הקהילה היהודית בטולון תקבע במידה רבה את עמדתה של הרצליה.

בתוך כך מפרט לנדאו מדוע הפרידה עשויה להיות קשה כל כך: הוא וחברים ממועצת הרצליה קיימו סיור מעניין מאוד בטולון, וגם ראש העיר הקודם של טולון הגיע להרצליה יחד עם חבריו. קבוצת הכדורגל של טולון, המשחקת בליגה הראשונה בצרפת, תנכה גם את איצטדיון הכדורגל החדש בהרצליה. "לא נגיב בחופזה", אומר לנדאו.

■ *חמי שלו*

אברהם שוחט. מכינים עליו תיק

בייגה שוחט. הבנקים נלחמים

לפי שמועות עקשניות בסיטי התל־אביבי, מתכוונים גורמים בכירים בבנקים ובחברות הביטוח להחריף את מאבקם נגד ההסדר הממשלתי להצלת קרנות הפנסיה, במגמה להביא לביטול תוכנית ההצלה. זאת לאחר שלא הצליחו לשכנע את ראשי האוצר לבצע שינויים משמעותיים בתוכנית ההבראה הכרוכה בהוצאה של עשרות מיליארדי שקלים.

הגורמים האלה עוסקים בגיבוש תיק נגד שר האוצר, אברהם שוחט, והמנכ"ל לשעבר של האוצר, אהרון פוגל, שלדעתם אחראים להסדר שיעלה לקופת המדינה בסכומים בין 100 ל־200 מיליארד שקל במהלך השנים הקרובות. הם טוענים כי ההוצאה הכבדה הזו תגרום להרס שוק ההון ותפגע אנושות בתיפקודו של המשק.

הכוונה היא להגיש את התיק הזה לראש הממשלה, יצחק רבין. הוא ייתבע לפעול להקפאת תוכנית הסדר הצלת קרנות הפנסיה במתכונתה המוצעת. צורת המאבק תהיה דומה מאוד למערכה שהתנהלה נגד הפעלת מס רווחי הון בבורסה. גם במקרה זה מתכוונים להתריע בפני רבין כי כל המשמעויות של הסדר קרנות הפנסיה לא הוצגו בפניו, ומה שמתגבש יפגע בסיכויים לפתח את שוק ההון ויחבל בסיכויים לפריחה מחדש של הבורסה.

התסיסה חרבה בקרב הבנקים וחברות הביטוח נגד תוכנית ההבראה נובעת מן העובדה שהם חשים עצמם כנפגעים העיקריים. הם חוששים כי ייפגע אחד המקורות החשובים של הכנסותיהם: הציבור יעדיף להצטרף לקרנות הפנסיה, על פני חיסכון בקופות גמל ורכישת פוליסות ביטוח חיים.

■ *דוד ליפקין*

יוסי ולטר

איך הפכה תנועת המושבי לתאילנד טור

**בתקופה האחרונה השתלטה תנועת המושבים על ענף י
הפועלים התאילנדים, לשמחתו של הגזבר שמו
ברקוביץ', שמאז נכנס ויוצא מתאילנד כאילו היתה ב
ולא רק הוא. גם עסקני מושבים אחרים גילו את בנג
והם מרבים לפקוד אותה ■ בתנוע
המושבים נשמעת ביקורת פנימית לפ
התנועה הפכה לעוד חברה קבלנ
העוסקת בייבוא פועלים. לדב
המבקרים גם הפועלים וגם החקלא
אינם מרוויחים דבר מן ההשתלטות ש
הענף, אלא להיפך ■ לנסיעות, אג
מקובל לצרף את הנשים, ויש לכ
הסבר: "בלילה אתה הולך לישון במל
למה שתרצה לישון עם תאילנדית? אתה
רוצה לישון עם אשתך, מה רע בזה**

שמואל ברקוביץ', תושב מושב תלמי יחיאל שבשפלה, הוא אדם עסוק מאוד. שתי מישרות ציבוריות שבהן הוא מחזיק, מעסיקות אותו מרבית שעות היממה. בג'וב הראשון שלו הוא משמש כמנכ"ל החברה הכלכלית של המועצה האזורית באר טוביה. מישרתו השניה היא מחזיק תיק הכספים – הגזבר – של תנועת המושבים.

לא צריך להיות שחקן פוקר כדי להמר שברקוביץ' מאוד אוהב את עבודתו בתנועת המושבים. לא מפני שהתנועה מהווה גורם דומיננטי בחיי המושבים. להיפך, בשנים האחרונות הלכה והצטמקה מרכזיותה של התנועה למימדים של עגבניה מיובשת. אבל אפשר להניח שברקוביץ' אוהב את עבודתו כגזבר, מפני שתנועת המושבים גילתה ביצת זהב ששמה יבוא פועלים תאילנדים, עסק רווחי מאוד, שהפך את ברקוביץ' למחזיק תיק תאילנד במרכז התנועה, ג'וב שפתח לו שער אל המזרח הקסום.

בתוך שנה ורבע, ממרס 94' ועד היום, הוא ביקר שמונה פעמים בתאילנד. כל הנסיעות נעשו, כמובן, לצורכי ציבור. הכל ממש בסדר עד שמתחילות השאלות, המעוררות תסיסה בקרב מושבניקים רבים. כמו למשל, למה היה צריך ברקוביץ' לנסוע עם אשתו, סופי, במרבית הנסיעות, או מי מימן את האירוח בתאילנד.

אבל ברקוביץ' לא לבד. מאז שנפתח הערוץ התאילנדי, הפכה תנועת המושבים לבנגקוק טורס. כולם נוסעים לתאילנד. הכל, כמובן, כדי לארגן את העניינים שם, לוודא שכל פועל הוא מלמיליאן ושאיש אינו עושק אותו חלילה. ועל הגל הזה רכבו רבים. מי לא היה שם? – מזכ"ל התנועה, שלום שמחון, ביקר פעמיים בתאילנד. נסעו גם פקידים ממשרד החקלאות, רכזים של ועדות חקלאיות, נציגי מועצות הייצור וגם כל מיני פונקציונרים, כפי שנפרט בהמשך, שלא ברור מה הקשר שלהם לנושא ומה בכלל הם עשו שם. ובכל הנסיעות הללו שבה ועולה השאלה מי פרע את החשבון תמורת האירוח בתאילנד. התשובות שקיבלתי היו רחוקות מלשכנע. לפחות בחלק מהמקרים גילינו כי מהנושא הזה נודף ריח רע. שתנועת המושבים עובדת לפי נורמות שבעצם הופכות אותה לעוד חברה קבלנית שעוסקת בייבוא פועלים זרים. וככל שנברנו בעניין, לא יכולנו להימלט מן המסקנה שבקטעים מסויימים תנועת המושבים – שהפקיעה את יבוא הפועלים התאילנדים מהחברות הפרטיות כדי לעשות סדר – אינה טובה מהן.

עסק רווחי

אמרנו שתנועת המושבים גילתה כאן ביצת זהב, ולא סתם ביצה, אלא מטמון של ממש. עסק רווחי מאוד שהצליח לחלץ אותה, במידה רבה, מסכנת כיליון. כדי לאמוד את הכנסות התנועה, די בחשבון מתמטי פשוט: בארץ עובדים כיום כ־12 אלף פועלים תאילנדים. על כל פועל משלשלת התנועה לקופתה 100 דולר, דמי טיפול. וזה לא הכל: באחרונה לקחה התנועה על עצמה את האחריות לטיסות ועשתה דיל עם חברת אל על, מתוך ראיה לאומית. אבל גם את זה לא עושה התנועה לשם שמיים. על כל עשרה כרטיסים היא זוכה בכרטיס טיסה אחד חינם, בונוס שניתן לכל משרד נסיעות.

ראשי התנועה טוענים, כי הכרטיסים האלה מקזזים מעלות הטסתם של הפועלים. מנגד טוענים במושבים, כי את הכסף הזה לא מחזירים חלילה לפועל התאילנדי או לחקלאי. לטענתם, מאז שתנועת המושבים נכנסה לעסקי הייבוא, משלם הפועל יותר עבור הגעתו לישראל. וגם זה לא הכל. כל פועל נדרש להפקיד עם הגעתו 420 דולר עבור כרטיס חוזר. את הכסף הזה מקבל הפועל בחזרה בתשלומים ממעבידו. אבל בינתיים מופקד הסכום בחשבונות הבנק של התנועה. כדרך זו מבטיחים את חזרתו של הפועל לתאילנד ומונעים מצבים עגומים, כמו שהיו בעבר, שבהם נשארו פועלים זרים תלויים בחסדי שמיים כיוון שהקבלן־המעסיק פשט את הרגל. בינתיים, הריבית הלא מבוטלת שמצטברת על סכום של מיליוני דולרים, שמפקידים התאילנדים עבור טיסותיהם הביתה, מכניסה רווחים נאים לקופת התנועה.

וגם זה לא הכל. תנועת המושבים מטפלת בהבאת התאילנדים עד לשדה התעופה. מהרגע שהפועל נוחת בנתב"ג, מטפלת בו חברת כוח אדם המלווה אותו בתקופת עבודתו ודואגת לענייניו. בארץ פועלות כמה חברות מלוות, שעד

"אמרתי לה: אשתי היקרה, האנגלית שלי חלשה, אני צריך שתעזרי לי". שמואל ברקוביץ'
צילום: משה שי

"פועלים התלוננו באוזני שהם משלמים יותר כדי להגיע לישראל. אני רוצה שלפועל שלי יהיה כסף פנוי מה שיותר מהר". פועלים תאילנדים במושבים

לפני זמן לא רב טיפלו גם בהבאת התאילנדים. כיום, לאחר שתנועת המושבים השתלטה כל הנושא באמצעות "ברית סיוע" – אגודה שיתופית של התנועה העוסקת בנושא התאילנדי – הצטמצם תפקידן לטיפול בארץ.

עבור השירות הזה גובות החברות 250 דולר מכל פועל באמצעות תנועת המושבים. התשלום נעשה לשיעורין. אם, למשל, עוזב הפועל את הארץ לפני תום שנתיים, תקופה שעליה הוא מתחייב לעבוד כאן, גם החברה מפסיקה לקבל כסף ויתרת הסכום נשארת בידי התנועה. ובינתיים, הריבית דופקת בחשבון הבנק.

ויש עוד מקור הכנסה. משכורותיהם של לפחות מחצית הפועלים מועברות לבנקים בתאילנד באמצעות תנועת המושבים. לצורך העניין התקשרה התנועה עם משרדו של רואה החשבון אורי ברניר, שגובה שלושה אחוזים על כל פעולה. 60 אחוזים מהסכום מפריש רואה החשבון לתנועת המושבים.

את ההצלחה הזו יכולים לזקוף לזכותם שני אנשים בתנועת המושבים: מזכ"ל התנועה, שלום שמחון, שדחף את כל מהלך ההשתלטות על יבוא התאילנדים, והגזבר שמואל ברקוביץ' שהצליח להרים פרוייקט, שגם מבקריו מודים שהציל משקים רבים שספגו מכה קשה בגלל האינתיפאדה. שמחון, שהחליף בתפקיד את נסים־זוילי, יכול בהחלט לטפוח לעצמו על השכם. כשבא לתפקיד הוא מצא תנועה שמרבית המושבים בה הפסיקו את תשלום מס החבר. המשבר הפך את התנועה למעין איגוד מקצועי, הפעילות ירדה למחצית, וההסתדרות סגרה את הברזים, עוכרה שנגסה כ־2.5 מיליון שקל בשנה מהכנסות התנועה.

אבל מי שציפה לכך שהחיים החדשים בהסתדרות יסיימו את חייה של תנועת המושבים – התבדה. שמחון עשה שתי פעולות. ראשית, עתר לבג"ץ נגד החלטת הממשלה לאסור יבוא פועלים זרים – וניצח. הוא קיבל היתר לייבוא 3,000 פועלים. אחר כך שיכנע את שרת העבודה והרווחה, אורה נמיר, להפקיד בידי תנועת המושבים את הטיפול בנושא הפועלים הזרים, כדי לחסל תופעות מכוערות. השרה התלבטה, אבל שמחון האמביציוזי, שאינו מסתיר את כוונתו לרוץ לפריימרים במפלגת העבודה, שיכנע אותה. הקשר התאילנדי הפך את התנועה מהר מאוד מקרובה עניה ונתמכת של ההסתדרות, לגוף שצוחק כל הדרך אל הבנק.

הצחוק הזה מרגיז רבים. הוא מרגיז מושבניקים המנופפים בדגל האידיאולוגי ומנידים ראשם בצער למראה התנועה שהפכה לגוף שעיקר עיסוקו יבוא פועלים זרים. הוא מרגיז עוד יותר את החברות הפרטיות שפרנסתן התקפחה, והוא מרתיח ראשי מועצות אזוריות כמו בקעת הירדן, אשכול והערבה התיכונה, וגם את רכזי הוועדות החקלאיות, שעד לפני שנה עבדו ישירות מול החברות הפרטיות ונהנו מכספים – ועכשיו הם מחוץ לעסק.

למעשה, היתה למתנגדים ברירה להביא פועלים בעצמם, אבל כמועצות אזוריות הם בחרו להצטרף להסדר, כדי להראות לאורה נמיר שהם בסדר. ובינתיים ממשיכות להישמע תלונות בשטח. טענה אחת מתייחסת להיעדר פיקוח ציבורי של המועצות האזוריות והמושבים. הטענה השניה נוגעת לעלויות הבאתו של הפועל לארץ. כיום משלם הפועל לתנועת המושבים 770 דולר, הכוללים את מחיר כרטיסי הטיסה הלוך וחזור, 100 דולר עמלת התנועה ו־250 דולר עמלת הליווי של החברות הפרטיות. בנוסף משלם הפועל לחברת כוח האדם שמגייסת אותו בתאילנד, עמלת סוכן עבור הוויזה, בדיקות רפואיות והוצאות אחרות, ובסך הכל – לפחות 2,000 דולר.

אין פיקוח

עמי שחם, רכז הוועדה החקלאית במועצה האזורית ערבה, חישב ומצא שהסכום הזה יקר בהרבה מהסכום ששילמו התאילנדים לפני כן, דבר שפוגע באיכות עבודתו של הפועל. הסיבה פשוטה: אם קודם לכן היה הפועל צריך לעבוד ארבעה עד חמישה חודשים כדי לפרוע את חובותיו, היום הוא צריך לעבוד שבעה עד שמונה חודשים. שחם: "פועלים התלוננו באוזני שהם משלמים יותר. בדקתי ומצאתי שעלות הבאתו של הפועל מגיעה ל־60 אלף באט (המטבע התאילנדי) ויותר, בעוד שלמעשה לא צריך להגיע ליותר מ־35 אלף באט. אני רוצה שלפועל שלי יהיה כסף פנוי מה שיותר מהר".

אבל מה שמרגיז באמת את אנשי השטח הוא הכספים הגדולים שהתנועה מגלגלת. הטענה היא שאין על הכספים האלה פיקוח ציבורי של נציגי המושבים. איש אינו יודע לאן הולכים הרווחים. ועוד יותר מרגיזות אותם הנסיעות התכופות של ברקוביץ' לתאילנד, במרבית הפעמים יחד עם אשתו סופי.

בדקנו ומצאנו כי עבור הטיסות של אשתו שילם ברקוביץ' מכיסו הפרטי. השהיה בתאילנד – בתי המלון, המסעדות והאירוח – לא עלתה פרוטה לזוג ברקוביץ', כמו גם לאחרים שנסעו לשם. מי מימן את הלוקסוס הזה – נפרט מיד. אבל קודם לכן נברר את השאלה למה היה צריך ברקוביץ' את אשתו בתאילנד. ההסבר שבפיו מתחלק לשניים: הסיבה הראשונה פשוטה. כשהחל לעסוק בנושא התאילנדים בסוף 93' או תחילת 94', הוא לא ידע אנגלית ואשתו שימשה לו לפה. הסיבה השניה – ברקוביץ' לא יכול בלי אשתו. הוא לא יכול להרשות לעצמו לנסוע כל כך הרבה פעמים לתאילנד ולעזוב את האשה בבית. ומהסיבות האלה היא כבר נסעה איתו חמש פעמים. בנסיעה הראשונה, במרס 94', זה היה במסגרת משלחת שנסעה לבחור את חברות כוח האדם. ברקוביץ' טוען כי אשתו הצטרפה אז באופן פרטי, הם השתכנו בנפרד מהמשלחת, במלון יקר יותר, ושילמו את החשבון מכיסם. אחר כך הוא התחשבן עם תנועת המושבים וקיבל בחזרה את ההוצאות, כמו יתר חברי המשלחת.

והנסיעות האחרות?

ברקוביץ': "היא נסעה כדי לעזור לי. אמרתי לה: אשתי היקרה, אני לא מסתדר. האנגלית שלי חלשה, ואני צריך שתעזרי לי בתרגום".

היו נסיעות נוספות ונשאלת השאלה למה דווקא אשתך, אין מתורגמנים אחרים?

"האמת היא שהיתה סביבי להקה של מתורגמנים, אבל כולם היו אינטרסנטים. שם אתה צריך להיות זהיר בכל מלה. ביקשתי מאשתי: תעשי טיול, תעזרי לבעלך להצליח בתפקיד".

אתה כל כך אוהב את עבודתך, עד שאתה מוכן להוציא אלפי דולרים מכיסך עבור הנסיעות של אשתך?

"ראיתי בתפקיד הזה אתגר. ומעבר לכך אני לא יכול לחיות בבנגקוק בלי אשתי".

וכאן אנו מגיעים ליתר הנסיעות ומימונן. מסמך שהגיע לידי מעריב מפרט את נסיעות תנועת המושבים לתאילנד. הנסיעה הראשונה היתה במרס 94'. הנסיעה הבאה ביוני 94', ברקוביץ' נסע לבד עם אשתו. באוגוסט 94' הצטרף מזכ"ל התנועה, שלום שמחון, לברקוביץ' ואשתו. אוקטובר 94' – שוב ברקוביץ' ואשתו. ינואר 95' – הזוג ברקוביץ' נוסע עם משלחת של רכזי ועדות חקלאיות לעשרה ימים בתאילנד. פברואר 95' – ברקוביץ' נוסע לתאילנד, הפעם בלי אשתו, יחד עם שני מנהלי חברות פרטיות מישראל, חנן שני ועוזי ורד. מטרת הנסיעה: להגיע לבורמה כדי לבדוק הבאת פועלים משם. אפריל 95' – סופי ברקוביץ' מצטרפת פעם נוספת אל בעלה שיוצא עם משלחת לתאילנד. היא לא היתה לבד. גם שלום שמחון לקח לשם את אשתו והילדים, על חשבונו. הנסיעה האחרונה היתה בתחילת החודש. ברקוביץ' נסע בלי אשתו, יחד עם רואה החשבון אורי בריניר ומנהלת לישכתו, כדי לבדוק את טענותיהם של פועלים רבים הקובלים על עיכובים בהעברת משכורותיהם מהארץ.

ולעניין האירוח בתאילנד. ברקוביץ' הוכיח במסמכים שבכל הפעמים שנסע לבדו או עם אשתו, הוא שילם עבור המלון ואת חשבון ההוצאות הגיש לתנועה. אשתו, כאמור, שילמה עבור כל הטיסות, אבל בתאילנד היא ישנה עם בעלה בחדר. קיים כמובן הבדל בין המחיר שאותו גובה המלון מיחיד לבין המחיר שמשלם זוג. מדובר אמנם בסכומים מגוחכים, וההתעסקות בהם נראית מעט קטנונית, אבל בכל זאת, את החשבון משלמת התנועה, שהיא גוף ציבורי המוגדר כמלכ"ר – מוסד ללא כוונת רווח – הנהנה מפטור ממיסים.

אבל כל זה אינו חמור כל כך, כמו המימצאים שהעלינו בנושא אירוח המשלחות בתאילנד. חלק מהמשלחות נולדו בעקבות לחצים מהשטח של גורמים שביקשו לבדוק בעצמם את הנושא, או שסתם התקנאו בנסיעות של האחרים. נסיעה של

◄

(המשך מהעמוד הקודם)

משלחת לתאילנד עולה הרבה מאוד כסף, שהתנועה לא יכלה להרשות לעצמה, וודאי לא בתדירות גבוהה. כאן היא מצאה פטנט שנודף ממנו ריח רע: את הוצאות האירוח בתאילנד היא גילגלה על שש חברות כוח האדם התאילנדיות העובדות עם התנועה. במילים אחרות, אותן חברות שאמורות לרצות את הלקוח הגדול – תנועת המושבים – הן שפורעות את חשבונות בתי המלון, מארחות ביד נדיבה, מארגנות ארוחות כיד המלך, מסיעות ויוצאות מגדרן כדי לתת לאורחים גוד טיים.

אגב, במהלך הבדיקות מצאנו חשבונית המעידה כי חברת כוח אדם בתאילנד בשם 'יורון' פרעה את חשבון המלון של ברקוביץ', כשהיה שם בפברואר השנה. הביקור הזה לא היה במסגרת משלחת. ברקוביץ' נסע, כזכור, לבורמה, יחד עם שני מנהלי חברות פרטיות, עוזי ורד וחנן שני. לשיטתו, את החשבון הזה היתה אמורה לפרוע התנועה. ברקוביץ': "אין לי הסבר למה 'יורון' שילמה. ביקשתי מעוזי ורד, שטיפל בכל הסידורים, שישלח את החשבון לתנועה. משום מה לא הוגש חשבון. אבדוק את הנושא".

ברקוביץ' נע באי נוחות כשאני שואל אותו לגבי ההיבט האתי. הוא מודה שיש בעיה. "מה לעשות", הוא אומר, "זה הנוהל בתאילנד. כשהם באים אלינו, אנחנו מארחים אותם. זה לא נעשה כדי לחסוך או לקבל טובות הנאה. אם היינו מתנגדים לאירוח, זה היה מתפרש שם כאקט לא חברתי. זו המנטליות בתאילנד. אני סומך על האובייקטיביות שלי שזה לא ישפיע על שיקול דעתי. אני מבין את הרגישות, אבל הייתי גורם נזק גדול יותר אם הייתי מסרב לאירוח. אני מוזמן שם להרבה ארוחות ותאמין לי שאני לא יודע איך להיפטר מהן".

התארחת גם בביתו בצ'אנג מאי של תאילנדי שמנהל את אחת מחברות כוח האדם.

"לנתי אצלו לילה אחד, אחרי שדיווחתי למזכ"ל התנועה והוא נתן לי אישור בתנאי שגם שאר חברי המשלחת יבואו לשם".

ברקוביץ' מרגיש שוב ושוב שבכל מה שקשור לאירוח בתאילנד, הוא לא היה לבד. גם אחרים היו. ובכל פעם הוא מגייס את התירוץ של המנטליות התאילנדית. ואמנם מתברר שאת הכנסת האורחים ניצלו רבים מחברי המשלחות ולקחו גם את נשותיהם. כולן שילמו עבור כרטיסי הטיסה, אבל מה זה לעומת ההזדמנות להתארח שם על חשבון הברון. וכשהברון משלם, אפשר להיות לארג'ים ולצרף כל מיני אנשים. כמו למשל ראש המועצה האזורית באר טוביה, חנן חסיד, שהיה במשלחת שיצאה באפריל השנה. כל הקשר של חסיד לתאילנדים הוא בכך שבתחומי המועצה עובדים כ־500 פועלים. מעבר לכך, חסיד הוא גם הבוס של ברקוביץ'. תזכורת, גזבר תנועת המושבים מכהן גם כמנכ"ל החברה הכלכלית של המועצה האזורית באר טוביה.

"יש הרבה פיתויים בתאילנד"

ברקוביץ' אינו מבין כלל מה רע בנסיעתו של חסיד. "היו פניות של מועצות אזוריות בעניין" – הוא מסביר – "ולכן הצעתי תחילה לראש המועצה האזורית ערבה להצטרף. הוא סירב. אז פניתי לחסיד, שמעבר לעובדה שהוא נותן שירותים מוניציפליים ל־500 פועלים, הוא נחשב לדמות מרכזית בתנועה, שלאמירות שלו בנושא האידיאולוגי יש משקל רב".

לגמרי לא רע להצטרף למשלחת שנוסעת לתאילנד. ביקור כזה משלב עסקים בתענוג. כך, למשל, שולבו בנסיעת המשלחת בינואר השנה ביקורים במיקדשים ואתרי תיירות נוספים. מתוך 12 הימים שהמשלחת שהתה בתאילנד, חמישה ימים הוקדשו לטיולים.

אם מדובר פה בנסיעות עבודה, למה מצרפים את הנשים? – שאלתי את ברקוביץ'. השאלה עלתה כשהתעכבנו על נסיעתה של חברתו לחיים של חבר משלחת מסויים. בעניין זה נתקבלה תשובה מותצת: "היא באה כי האיש לא רצה לישון עם תאילנדית. בנאדם לא יכול לנסוע עם אשתו, עם חברתו לחיים? מה קרה? בלילה אתה הולך לישון במלון, למה שתרצה לישון עם תאילנדית? אתה רוצה לישון עם אשתך, מה רע בזה? אתם העיתונאים, אני לא מבין אתכם לפעמים. בתאילנד יש בעיה. יש הרבה פיתויים, והאווירה היא כזו שממש קשה בלי האשה".

על הדברים שהועלו כאן – הפיקוח על הכספים, אירוח המשלחות, הטיולים בתאילנד, נסיעותיו התכופות של ברקוביץ' המלווה באשתו, עלות הבאתם של הפועלים – יוצא קיצפם של רבים במושבים. עמי שחם, רכז הוועדה החקלאית בערבה, פנה בשעתו לשמחון לשלוח לתאילנד רכזי ועדות חקלאיות כדי להתחקות אחר הבדיקות הרפואיות הנערכות בתאילנד, ללבן את הקשר עם חברות כוח האדם, ולדון בעוד מיכלול נושאים, כמו רשיונות הנהיגה של הפועלים. מסתבר שבתאילנד לא מכירים מושג כזה ובארץ נוהגים פועלים בטרקטורים ללא רשיון. שלום נעתר לבקשה וכך נולדה המשלחת של ינואר. "פתאום ראיתי שזה וזהו נוסעים איתנו. לא היה ברור לי מה עושה במשלחת ראש המועצה האזורית באר טוביה. גם לא ידעתי שחברות כוח האדם ממנות את שהייתנו שם. זה בפירוש לא תקין".

דוד יפרח, רכז הוועדה החקלאית אשכול: "ביקשנו לא פעם להקים ועדה ציבורית, שתוקם הנהלה משותפת שתהיה שותפה להחלטות ולפיקוח. כמה עניינים שם מאוד לא נראים לי, וזה מסוכן. לא נראה לי שברקוביץ' נוסע כל כך הרבה. הוא לא איש מקצוע, הוא לא יודע אנגלית ונוסע עם אשתו. כבר העלנו את העניין בפני שמחון. אני לא יודע גם מה עושה התנועה עם הכסף של כרטיסי הטיסה. חברות כוח האדם הפרטיות נלחמות בה, אבל לפי מה שנראה לי התנועה לא יותר טובה מהן. היא גם לא מורגשת בשטח. אין לה כמעט שום תרומה. היא לא עושה די לגבי זכויות המושבים".

לזכותם של שמחון וברקוביץ' ייאמר שהם שיתפו פעולה בעניין. הם התראיינו, חשפו מסמכים ובסופו של דבר הודו בטעויות והודיעו כי הן יתוקנו מיידית. כמו למשל הקמת ועדה ציבורית שתפקח על הנושא, הוזלת עלות הטיסה לפועל, הפסקת האירוח בתאילנד על חשבון חברות כוח האדם וקביעת קריטריונים ברורים לגבי מי שייסע לתאילנד ומתי.

"צריך להבין", אמרו לי השניים, "שברגע שהשתלטנו על הנושא, והצלחנו להביא תוך שנה לארץ 10,000 תאילנדים – מבצע שהציל את ענף ההדרים, ענף הפרחים ועוד מיגזרים חקלאיים – דרכנו לכמה אנשים על היבלות והם ינסו להכות בחזרה ולהשמיץ. השאלה מה עדיף: להשאיר את הנושא בידיים פרטיות, שאנשים פרטיים יסתובבו בשטח, יגזרו את הקופונים ויעשו מעשים שאינם עולים בקנה אחד עם יושר ציבורי. או שחברה ציבורית כמו תנועת המושבים תיקח אחריות על העניין".

יוסי ולטר

צילום: משה שי
שלום שמחון. "את השחיתות לא צריך לחפש כאן"

מזכ"ל תנועת המושבים, שלום שמחון:

"זה עסק מלוכלך והלכלוך נדבק בך"

מזכ"ל תנועת המושבים, שלום שמחון, בן 38, ממושב אבן מנחם, ניהל את חטיבת הנוער בתנועה עד שנכנס לנעליו של נסים זוילי. שלושה חודשים לאחר שהחל בתפקידו, מצא את עצמו, לדבריו, בקונפליקט. "מצד אחד לא היו פועלים בגלל האינתיפאדה. חממות נסגרו, משקים נקלעו למשבר ואני נאלצתי להחליט: להמשיך באידיאולוגיה או למשוך את העגלה. החלטתי לוותר על האידיאולוגיה. להגיד לך שאני ישן עם זה טוב? – אני לא ישן טוב. זה עסק מלוכלך, והלכלוך הזה אינו יכול שלא לדבוק בך. רציתי להציל את החקלאות וכדרך נדבקו דברים אחרים, וזה קשה לי".

השאלות לגבי ברקוביץ' גרמו לו אי נוחות. "תשאל את שמוליק לגבי הנסיעות של אשתו. לא אני מימנתי אותן. אשר לאירוח בתאילנד, צריך לזכור שאלה לא המחירים של אירופה. את השחיתות לא צריך לחפש כאן, אלא בחברות הפרטיות. אנחנו מכניסים סדר לעניין ובגלל זה מרבית הגורמים מעדיפים לעבור איתנו, וזו עובדה. תאר לך שחברה פרטית מחזיקה בכסף של כרטיסי הטיסה ופושטת רגל. אל מי תפנה מדינת ישראל?"

בסיום השיחה הוא הרגיש: "הפגמים האתיים שמצאת דורשים בירור ותיקון. אנחנו כל הזמן מחפשים פגמים. אבל מול הדברים האלה צריך להניח את המבצע הגדול שעשינו. על כך זכינו לשבחים. אפילו רבין אמר שהוא מעדיף פה 90 אלף פועלים זרים מאשר סכינים בגב. אני לא מתבייש להודות במישגים. תראה לי מפעל שמצליח להביא כל כך הרבה עובדים, בלי לעשות טעויות. וצריך לזכור גם שאנחנו גוף שפועל למען המושבים. כל הכספים מיועדים לפעילות החברתית והמשקית במושבים".

בדואי טוב...

כשהוא בשדות פוסע
עם עדרו, במרעה הטבעי,
או ניצב בכפרו בשקט –
הוא בדואי סתם, ערבי.
בגלימה, בג'ינס, או כאפיה,
הוא מה שנקרא "בן דור".
את התואר הרם, "אחינו",
הוא רוכש רק –
בבית הקברות.

כשהוא בלי מדים, בציבילי,
מזכירים לו תמיד, בכל עת.
שאמנם הוא אזרח בארצנו,
אך לרוב הוא אזרח - סוג ב'.
להפוך אחד משלנו,
נערץ משמאל ומימין.
לזכות להיות, אזרח שווה זכויות,
הוא יכול רק –
בבית העלמין.

לא תמיד החשמל מגיע,
למקומות שבהם הוא גר.
משרד הפנים לא מכיר בכפריו –
הם ללא מעמד מוגדר.
בלי ביוב וכמובן גם בלי מים,
וללא שירותים בכלל.
טפול ממשלתי חם ומסור,
מצורף רק לתואר "חלל".

השטחים שדורות הוא רעה בם,
מופקעים בחוזק יד.
אם הוא רוצה, או לא רוצה -
הוא חוזר להיות נע ונד.
את מרחב השדה והאוהל,
מחליפה עיר בטון משמימה.
ואנשי הסיירת הירוקה –
עולים לו על הנשמה.

ממשלה באה והולכת,
אבל התנאים קבועים.
בחייו עושים לו ת'מוות –
במותו הוא בצרור החיים.
ואותו גשש הפוסע
וקורא לפלוגה "אחרי".
מדוע לא יזכה לשוויון,
כשהוא עודו גשש חי?
ולמול הכאב והצער,
נחשפת שוב האמת.
היא אולי נשמעת צינית,
אך היום זה ברור ובולט.
בדואי טוב –
הוא בדואי מת.

יהונתן גפן
ניו יורק

להיות שם

שינייד אוקונור יקרה,

הרשי לי להתנצל בשמי ובשם המוני ב. ישראל על התקרית הבלתי נעימה בכנסיית הקבר בעיר העתיקה, בה שברת מצלמה, הכית צלמים, קרעת חולצה של עיתונאי, שברת את הכותל, ריכלת על קבר רחל, כיסחת את גיא בן הינום. ידענו שתעשי את זה. העיתונות הצהובה שלנו כתבה בחרוק שן: "כולם חיכו לרגע הזה, לפרובוקציה ההכרחית של שינייד אוקונור". אם אתה מחכה למשהו, הוא אמנם בא. ואני ממש מאמין לעיתונים ששינייד הצנומה והקטנה שלנו "כיסחה צלמים ושברה ציוד באלפי דולרים, וגרמה נזק בלתי ניתן לתיקון".

לא, שינייד יקירתי, את פשוט הגעת לירושלים, שהיא עיר הקודש לאלימי כל העולם, ואם תשפילי את עינייך הענוגות, תקראי מתחת לידיעה על הפרובוקציה שלך, ידיעה מאלפת נוספת: "עולה חדש מחבר העמים התנפל על חברו מחבר העמים ותלש לו את האף בנשיכה". יש גם תמונה נחמדה של הבחורצ'יק מחבר העמים בלי אף. והוא אפילו מחייך. אז תסלחי לנו, שינייד, ברוח תפילותיו של פרנציסקוס איש אסיזי שאת כל כך אוהבת (וגם אני), שאמר: "רק כשאנחנו סולחים לאחרים – נסלח גם לנו". השאלה היא כמובן איפה בדיוק עובר הקו הארוך של הסליחה, ומה אתה היית עושה אם מישהו מחבר העמים היה מכרסם לך את האף, ועוד באמצע יוני.

■

מחלון המלון שעל שפת הים, ביום שבת דביל והביל, 12 בצהריים, בשמש מטגנת בשמן עמוק, אני רואה חבר'ה רוקדים ריקודי עם על שפת הים. לרוב הגברים כרס קטנה, לרוב הנשים שמלות טריקו קטנות וקוקו מרדני. הרמקול רועם: היה היו לפני שנים שתי שושנים שתי שושנים. לפני שאני סוגר את החלון אני רואה יהודי אחד זורק יהודי אחר לים. סתם בשביל הקטע.

נהג המונית ("גורדון") שלקח אותי מהמלון הממוזג על שפת הים לשוק הספר העברי בכיכר מלכי החלסטרה, נראה כועס מאוד. "מה שלומך היום", אני שואל אותו: (למדתי משהו באמריקה, אהה) והוא עונה לי: "הכוס של האמא שלך, 400 שקל הפסדתי בגללך". אני אומר: "בגללי"? הנהג אומר: "נסיעה ספיישל לבאר שבע, יא־מוריין". ברוכים הבאים לארץ השמש החולה.

בשבוע הספר לפני שנה, ביום רביעי אחר, ניגש אלי אדם ממצמץ עם שיער שחור ונוצץ ושתי פריחות לידו. האיש אמר לי: "הספר החדש שלך גרוע, ירדתי עליך רצח בעיתון 'תל אביב' של יום שישי הבא. לאיש הזה קראו דוד אבידן. לא הבנתי למה הוא מספר לי שהוא ירד עלי, שלושה ימים לפני שהעיתון יוצא. שתי הפריחות שלידו היו משוררות והן צחקו על הקטע. אותו אבידן ז"ל היה מטלפן לי לפעמים באישון לילה בשביל לחבר מילים, לבקש איזו טובה שתמיד שמחתי לעשות למענו. פעם בארבע בבוקר הוא טילפן אלי לבקש את הטלפון של בוב דילן (שממש יש לי אותו). לא הבנתי מדוע הוא כל כך שש ללעוג לי. היום אני מבין. גם לשתי הפריחות־משוררות שלידו סלחתי מזמן. אין לי זמן לכעוס.

את שלי, אלדד זיו, הציע שנעבור עם מפתח על הפח של חיפושית המשורר, ואני אמרתי לו: "תעזוב את זה, בשנה הבאה יהיה עוד שבוע הספר". אני מיצר על מותו של אבידן כמו על מותו של כל אחר אחר, יהי זכרו ברוך. הוא כתב כמה שירים נפלאים לפני המון שנים. אבל לא יראו אותי בעדת התנים המיללים את גדולתו ואומרים איך אף אחד לא עזר לו בחייו. זה בסדר, גם הוא לא עזר לאף אחד. אחרי מותו הרשו לי להגיד משהו שבדרך כלל לא אומרים על אדם מת: אולי הוא היה משורר גדול, אבל בנאדם מיקרוסקופי. אבל הוא לא אשם. יש משהו באקלים הזה, בארץ הדבש והעוקץ, מדינת הסוויט־אנד־סאוור, שגורם לכל כך הרבה אנשים להיות אלימים זה לזה, ואחרי זה להגיד כמה הם רוצים שלום.

וכבר אני אומר לכם: אל תגידו לי באמריקה זה לא יותר טוב, כי אני מה אכפת לי מאמריקה.

בשבוע הספר האחרון, הגיעו ז'וז'ו וחבורת הקומדי סטור לחתום על איזה מסמך שהם כתבו. אלפי ילדים התנפלו עליהם בצרחות קרב של חאפלה. אף אחד לא ממש קנה את הספר שלהם, אבל כולם רצו לגעת בחלסטרה. כשהם התפנו

בסופו של דבר, ומר הדר המנומר נכנס למכונית שלו, אמא אחת צעקה על הילד שלה: "תרוץ מטומטם, אתה לא רואה שז'וז'ו נוסע מפה"? הילד הקטן רץ בין מכוניות חולפות, שרק בנס לא דרסו אותו. בסיפור עקידת יצחק חדש זה מוכנה האם העבריה להקריב את בנה למען החלסטרה.

לא רק בשבוע הספר. בכל מקום אתה רואה או קורא או שומע על שני אנשים ניצים. על איזה קרב מגע בין ברדן מגלומן למבקר עם משקפיים. המבקרים בארצנו הם בעצם סטיריקנים. לא כולם מביעים רק דעה או מנתחים יצירה מסויימת. כמה מהם רוצים בעיקר להעליב את היוצר או להצחיק. זה חלק מהפאן שלהם. למשל: שני חבר'ה עשו סרט. בואו נגיד שלחבר'ה קוראים בוזגלו ואלקבץ. בואו נגיד שלסרט קוראים "צלקת". לא קראתי ביקורת אחת שלא לועגת ומעליבה ומכניסה להם באבי־אביהם. וכמו שאמר טי. אס. אליוט: "אתם רוצים שאני אגיד את זה שוב, הנה אני אומר זאת שוב": הם רק ניסו לעשות סרט. הם לא שדדו בנק, לא אנסו זקנה, לא פוצצו אוטובוס. יש לי כמה חברים שעשו כמה סרטים. אל תקנאו בהם. לפעמים זה לוקח שנים מחייך. עד שאתה מוצא מפיק, משקיע, שחקנים. אתה מגיע לסף התמוטטות עצבים. הכל משום שאתה רוצה להגיד משהו אמנותי. והמבקר, שבהחלט מותר לו לא לאהוב את הסרט או לא להמליץ עליו. אבל הוא לא מסתפק בביקורת. הוא צריך גם להעליב את היוצרים. למה? כי ככה. כי זה כל כך קל. הנה, אפילו עכשיו, כשאני כותב את הטור הזה על אלימות בין אדם למבקרו, כל כך קל לרדת לרמה של פגיעות אישיות. אני מבטיח לכם שזה יהיה גם מצחיק. אבל למה שהמבקר לא יסתפק בביקורת? האם הוא בכוח מחפש מכוות? אני לא יודע, אני בהחלט משאיר את הבעיה הזאת לאנתרופולוגים ולאופטומטריסטים ולתנו לשטויות לחיות.

■

נ.ב: את מבינה, שינה־שינייד שלי, נשמה, כאן הכל זה אש, כל עיתונאי סוגר חשבון עם עיתונאי או ברדן ששובר לו את המשקפיים, והשחקן שלא מקבל ביקורת הוגנת עלול להיתלות על זקן המבקר, ואל תתפלאי אם למבקר קוראים הנרדלולץ.

זאת מין ארץ כזאת, הר טרשים קירח, שבו אדם טורש אדם, ללא כל הרגשת חרטה או חמלה מאוחרת, ואחר כך עושים ערב "לובשים שלום", שמים יונה בתחת, עלה זית על הזין, ורוקדים עם הגולן עד אור הבוקר.

גם אני לפעמים שואל את עצמי: על מה נהרגים? האם לשם כך הגיעו אבות אבותי מז'שקוב ואוקראינה? כדי לראות את ביבי חותם על ספריו מול ז'וז'ו? אולי כן. אולי זה מה שסוכם ופשוט עוד לא הודיעו לי.

איך שלא יהיה, גברת או'קונור, בסוף נמלטת מהצלמים בעיר העתיקה, סגרת את עצמך בחנות עתיקות, ויצאת עם שק זבל שחור על הראש. גם זה פתרון. נכון שקשה מאוד לראות את העיר העתיקה עם ניילון על הראש, אבל בינינו, מה כבר יש לראות? תסלחי לי שלקחתי מזמנך לספר לך מעט על האלימות בארצי. עכשיו את יכולה להמשיך ולקרוא את שאר העיתון, ואל תתפלאי אם הרוב מיבורג.

שלך תמיד,
יהונתן גפן, ניו יורק

התנצלות

אנו מתנצלים בפני כב' הרב גורן ז"ל ומשפחתו על הכתבה שפורסמה במדור זה, בגליון מוסף סופשבוע של יום 17.6.1994. בכתבה ובכותרתה כללנו ביטויים ותארים פוגעים אשר אין ולא היה להם מקום, ואנו מתנצלים על הפגיעה בשמו הטוב של הרב.

אולסי

מחוזר ה...
מתחרט
מתרפק

עשר שנים חלפו מאז שהוא עזב. הוא הספיק להסתבך בסמים, לשבת בכלא, להשתחרר ולהתחיל להשתקם – וגם להב[...] שהימים שלו בישראל היו היפים והמשמעותיים בחייו ■ השב[...] הוא חזר. לכאורה, זה לא אותו אולסי פרי. הוא מבוגר יותר, מנוסה יותר, עייף יותר ■ אבל אחרי פגישה עם אהובתו מאז, תמי בן־עמי, ואחרי שהתחייב לבנה שהוא גמר עם הסמים לתמיד, נדמה פתאום שזה אותו אולסי של הימים הטובים ההם

רון לוין

אולסי פרי צעד בהיסוס לעבר הדלת הסגורה. הרגליים הדקות והארוכות של כדורסלן מכבי תל אביב לשעבר, כאילו סירבו להימתח בביטחה, כפי שניתרו בעבר במגרש. כפוף גו, ספוג בתוך עצמו, לפת אולסי את ידית הדלת, שמאחוריה המתינה לו חברתו לחיים לשעבר, הדוגמנית תמי בן־עמי. עשר שנים חלפו מאז שנפרדו, ומאז לא התראו השניים. אולסי ידע שיפגוש הפעם תמי אחרת. תמי ידעה שתפגוש אולסי שונה.

במשך שניות ארוכות הוא לפת את הידית, ומיאן לכופף אותה ולהיכנס פנימה. שוב נשך את שפתיו, כיווץ את מצחו, ואז הדף ברכות את הדלת קדימה.

תמי ניצבה ממול. המבטים הצטלבו. שניות ממושכות של שתיקה. בחדר נכחו גם בני משפחתה של תמי, ועיניו של אולסי החלו סוקרות אותם, חולפות במהירות מלוסי, לרווי, להילה – אחיותיה של תמי. אולסי לא ידע היכן להניח את זר הפרחים הענק, ותמי, מבולבלת מהתרגשות, החלה בסידרת שאלות, בזו אחר זו.

"איך היתה הטיסה? אתה מרגיש טוב? מה שלומך? תגיד, אתה עייף אולי"? ואולסי, עדיין מנסה להתאושש מהלם הפגישה הראשונה אחרי כל כך הרבה זמן, מתקרב אליה אט אט, בוחן את השינויים שחלו בה מאז הפעם האחרונה, חושף בחיוך את שיניו הצחורות למראה יופיה שלמרות השנים לא סר ממנה, ומשיב באנגלית מהולה בעברית: "אני בסדר. איי פיל או קיי". עוד רגע עובר, והדמעות פורצות החוצה.

ושוב שתיקה ממושכת. איך פורטים עשר שנים ארוכות, שבמהלכן חלו תמורות רבות בחייהם של שני האנשים שהיו בעבר כל כך קרובים זה לזו? איך מגמדים את כל התמורות האלה לתוך פגישה קצרה.

"תגיד, גמרת עם הסמים"? מפטירה לפתע תמי לעברו.

"כן", משיב לה אולסי, נבוך.

תמי מתמתחת, זוקפת את גבה ורוכנת לעברו: "לא. אני רוצה לדעת, באמת גמרת עם הסמים"?

"כן", משנן אולסי. "זה הסתיים. פתחתי פרק חדש בחיי, למדתי הרבה מהעבר".

"בטוח? זה סופי? אין לך יותר את השטויות האלה בראש", מקשה תמי.

"כן", ממלמל אולסי, בנסיון לרכך את האווירה.

■

הסמים שהכניסו את אולסי פרי לעשר שנים בכלא האמריקני, שייכים כבר לעבר. הוא מעולם לא ייסר את עצמו יותר מדי, בעקבות מאסרו. ורק עכשיו, כשהישיר מבט לעבר משפחתה של תמי, הוא הרגיש מועקה.

"חששתי שהם יכעסו עלי. בעיקר חששתי מהתגובה של מיכל ויצחק, ההורים של תמי. הרגשתי שלא אוכל להסתכל להם בעיניים. רציתי שהם יסלחו לי על הסמים", הסביר אולסי. "זה הכי חשוב לי, שההורים של תמי יסלחו לי על הסמים". והם סלחו.

"האבן הגדולה והמועקה ירדו לי מהלב רק אחרי השיחה עם ההורים של תמי", מתוודה אולסי. "יותר מכל, הרגשתי בושה גדולה, כשחשבתי עליהם בתקופה שהייתי בכלא. אני לא יכול לשכוח איך מיכל ויצחק אימצו אותי כמו בן, בתקופה שתמי ואני חיינו ביחד בישראל. תמיד הם היו שמחים כשהגעתי לבקר בבית שלהם. ההורים של תמי, וגם האחיות והאחים שלה, יהיו בשבילי תמיד כמו משפחה. כשדיברתי עם מיכל בטלפון, בבוקר הראשון שלי בישראל, לא יכולתי שלא לבכות כשהרגשתי את השמחה בקול שלה. ואחר כך היתה גם השיחה עם יצחק, אביה של תמי, שנתנה לי את ההרגשה הטובה מכל, בגלל שהם לא דחו אותי, בגלל שלמרות מעשי בעבר והמעורבות שלי בסמים, הם שמחו לשמוע את קולי".

הגעגועים לישראל ייסרו אותו. אחרי שהתמודד עם הבירוקרטיה שליוותה את הוצאת הדרכון, הצטלם לתוכנית 'חיים שכאלה' שעסקה במפעל חייו של שמואל מחרובסקי, שמלוק, ממכבי תל אביב, הגשים את החלום הוותיק שלו: "הדבר הראשון שחשבתי לעשות כשאני מגיע לישראל אחרי כל כך הרבה שנים, זה לראות את תמי", התוודה אולסי.

ורק אז, לאחר שהרגיש בטוח כי יקיריו, משפחתה של תמי, אוהבים אותו כבעבר, כמו בן, הרגיש אולסי שהוא השתחרר נפשית מהכלא, ומתחיל את חייו מחדש.

■

"היום, במחשבה לאחור, אני חושב שתחילת ההסתבכות בסמים נבעה מתחושה של חוסר ביטחון עצמי ופחד, פה, בישראל", מסביר אולסי. "כשהגעתי לישראל, נפלתי הישר לתוך המלכודת הזו שטומן לך שיא ההצלחה. כולם פירגנו לי, העריצו אותי, אהבו אותי. מצאתי את עצמי עומד בראש צמרת שחקני הכדורסל במשך זמן רב. בשלב מסויים, כשעצרתי לרגע וחשבתי מה קורה לי בעצם, הבנתי שיום אחד, אני – האיש שנמצא בשיא התהילה, עלול למצוא את עצמי לא בכושר, לא נפיסנה. בקיצור, בבעיה רצינית. הבנתי, שבניגוד לשחקנים אחרים, אני לא בניתי לעצמי בסיס טוב ומוצק שעליו תתבסס הקריירה שלי. הרגשתי שאני כמו גורד שחקים שנבנה מהקומה ה־12, ללא עמודי יסוד. מיום ליום השתלטו עלי תחושת חוסר הביטחון העצמי, הפחד והבדידות הפנימית, והמוצא היחידי והקל שהיה לי אז, היו הסמים. בבת אחת התרסקתי, וכסופו של דבר הגעתי לכלא.

"היום אני מצטער שלא שמעתי לשמעון ושמוליק שניסו כל הזמן להוציא אותי מהבעיות. העדפתי שלא לעזור להם לעזור לי. המזל שלי הוא שלפחות בעניינים הכלכליים שלי הם טיפלו, וכך שמרתי על רכושי שעמלתי להשיגו במשך שנים ארוכות".

גם היום, בדיעבד, אולסי מתקשה להרחיב את הדיבור על שהותו בכלא. תאי הזכרון מעריפים להרחיק את הבדידות, את הכעס העצמי בעקבות הנפילה הגדולה, את ההתרסקות, המעידה לתוך המלכודת שטמנו לו הסמים. אולסי מעדיף לשכוח את הפרק הכושל הזה בחייו.

"שואלים אותי אם כתבתי זכרונות", הוא מסביר בחיוך. "לא, בוודאי שלא כתבתי זכרונות. אני בכלל לא רוצה לתער או לזכור איזשהו רגע מאותה תקופה בכלא. מה שכן – חשבתי המון. כל הזמן חשבתי ונזכרתי וחשבתי וחזרתי לישראל במחשבות אלה, ותאמין לי שהיה לי המון זמן לזה. אני יודע שעשיתי שטויות בעבר. שילמתי את המחיר, ועכשיו אני לא רוצה להנציח את השטויות האלה בתולדות חיי. עכשיו אני פה, בישראל, אמנם למשך תקופה קצרה, בקרוב אסיים את תקופת המבחן שלי ואני אגיע שוב, הפעם לזמן ארוך יותר ובלי כל הלחץ".

■

אולסי עם שמואל מחרובסקי, ב"חיים שכאלה". בתמונה הקטנה, עם תמי בן־עמי, בימי הזוהר

צילום: פלאש 90

לפני תשע שנים, באביב 1986, נסע אולסי בחברת בן דודו לאמסטרדם. במשרדי תחנת הורדיו שבבעלות בן הדוד, מצאו אנשי המכס קילו ורבע הרואין. תשעה חודשים הוחזקו אולסי ובן דודו במעצר בהולנד, ולבסוף הוסגרו לארצות הברית. כעבור שנה, באפריל 87', גזר השופט קונסטנטינו על אולסי פרי עשר שנות מאסר, אותן נשלח לרצות בכלא הפדראלי סנדסטון במינסוטה. כעבור ארבע שנות מאסר, במרס 91', השתחרר אולסי מהכלא, לאחר שעונשו הומתק ונוכתה לו תקופת מאסר בשל התנהגות טובה.

אולם שמחתו לא ארכה זמן רב. החוקים בארה"ב נוקשים מאוד כלפי מי שחורג מהם. ואולסי, שהיה לאחר שיחרורו מהכלא בתקופת מבחן, עזב את האזור שבו היה מחוייב להישאר, בניגוד לתקנות, ויצא לסוף שבוע בניו יורק. המעידה הזו גבתה מחיר יקר. אולסי חזר לכלא לרצות שתי שנות מאסר נוספות.

היום הוא יודע דבר אחד: "אני חייב לסיים את תקופת המבחן שלי הפעם בלי בעיות. הדרכון האמריקני שלי נעלם ואני לא יודע היכן הנחתי אותו. הבירוקרטיה בשגרירות האמריקנית לא תהיה קלה אבל אני מקווה שיסדרו את זה מהר ואוכל לחזור לניו־יורק בטיסה שיוצאת ביום שישי לפנות בוקר. אני חייב לדאוג שלא תהיה בעיה ולו הקטנה ביותר בסידורי הטיסה שלי בחזרה לארה"ב. אסור לי לחרוג מהזמן שהוקצב לי. בשמונה באוגוסט מסתיימת תקופת המבחן שלי, ואז אהיה אדם חופשי".

אולסי כבר מריח את החופש. היום הוא עובד במחלקת מכירות של מפעל רהיטים גדול בעיר ראלי שבצפון קרוליינה, מקצוע שגורם להרמת גבה בקרב כל מי שהכיר את הגיבור של שנות ה־70 בכדורסל הישראלי. אבל אולסי, דווקא עכשיו, יודע להעריך יותר מתמיד את החופש שלו. את העצמאות לה זכה מחדש.

"חששתי מהתגובה של ההורים של תמי. רציתי שהם יסלחו לי על הסמים. זה היה הכי חשוב לי, שההורים של תמי יסלחו לי על הסמים". והם סלחו

הוא מביט בתמי שוב ועיניו הקורנות חולפות על אחותה, רווי.

"רווי, את יודעת", הוא נזכר לפתע. "גם אז, כשהייתי בכלא, לא שכחתי את הטעם והריח של החמין שנהגת לבשל. אני אשמח מאוד לטעום ממנו שוב".

הילה מנסה לרכך את האכזבה שתאפוף את אולסי כעבור שניות: "אבל עכשיו אמצע השבוע, ולא עושים חמין באמצע שבוע. אני אדאג שאמא תבשל לך מאכל אחר, שבטח יהיה לך טעים לא פחות".

"כן, בהחלט, אני רוצה לחזור לגור בישראל", הוא מסגיר את תוכניותיו. "אבל קודם כל אני רוצה לבדוק מה האפשרויות שלי להתמקם בארץ. כשחקן כדורסל לשעבר, אני חושב למצוא עבודה בתחום הזה, אבל שיהיה ברור שזה לא קאם־בק כשחקן", הוא צוחק בקול. "הגוף והכושר הפיסי שלי עכשיו, בגיל 45, לא מאפשרים לי אפילו לחשוב על זה. אם תהיה לי הצעה לאמן כדורסל בישראל, אני בהחלט אשקול אותה ברצינות גמורה. יש שיחות לגבי תפקידים שונים, אבל שיהיה ברור – עד השמונה באוגוסט אני לא רוצה להתחייב על שום דבר. קודם כל נגמור בשלום את תקופת המבחן".

■

לפני שאולסי יוצא לכיוון כיכר המדינה, לראות מקרוב את המקום שהיה בעבר מרכז חייו – ביתו ותנותו – הוא מוכן לענות על שאלת מיליון הדולר שהעסיקה את חובבי הכדורסל בישראל, ובעיקר את אוהדי מכבי תל־אביב בתחילת שנות ה־80: לאן הוא נעלם בליל המשחק בין מכבי תל־אביב לריאל מדריד.

הרבה ספקולציות הושמעו בהקשר זה, והיום אולסי מוכן להשיב בכנות: "ידעתי שלא יוותרו לי על זה. לאנשים פה יש זכרון יוצא מן הכלל. באותו לילה גורלי של המשחק שכבתי חולה בבית, לא יכולתי לזוז. אני יודע מה חשבו ומה אמרו על כך שלא הגעתי למשחק, ואני מוריע היום בכנות הכי גמורה: זה אינו נכון. האמת היא שהייתי חולה מאוד, והצטערתי על האכזבה שנגרמה לאוהדים ולעם כולו".

■

אם צה"ל יוצא
הטרור נכנס
הפגנת ענק
3.7.95
בכפר-סבא

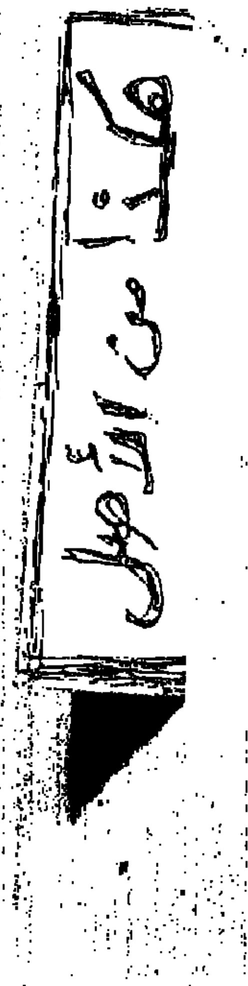

"פיס זהב"

בלעדי לבעלי 7 שנות ותק ומעלה בתכנית המנויים

אם היית צריך סיבה נוספת להמשך המנוי שלך, "פיס זהב" מספק לך אותה.

הוא מוענק בתודה והוקרה לבעלי 7 שנות ותק ומעלה בתכנית המנויים של מפעל הפיס.

אינך נדרש לכל תשלום נוסף... למרות שנוספו לך הרבה "הטבות זהב" בלעדיות.

באילו "הטבות זהב" תזכה?

עם קבלת כרטיס "פיס זהב", אתה נמנה על חברי תכנית הכבוד של תכנית המנויים. ככזה, מגיעות לך הטבות מיוחדות. בעזרתם של רבים וטובים מחברי תכנית המנויים שענו על השאלונים שפורסמו בעיתונים, גיבשנו עבורך הטבות בלעדיות, העונות כמיטב יכולתנו על מרבית רצונות הנשאלים.

את הפירוט המלא של ההטבות תמצא בחוברת "הטבות זהב", שתישלח לביתך ביחד עם הכרטיס.

במהלך החודשים הקרובים, יצטרפו חברות נוספות לנותני ההטבות ויורחבו נושאי המבצעים.

בין החברות השותפות להטבות:

חב' נתור
רשת מלונות מני
המשכן לאמנויות הבמה
חב' הרץ
חב' באדג'ט
האוניברסיטה העממית
מכללת הנגב
חב' אומניטק
חב' ידע מחשבים
חב' ברדר

"פיס זהב" מחליף את הכרטיס שברשותך

כרטיס "פיס זהב" ממלא את כל אותם יעודים של כרטיס המנוי שברשותך. הוא נושא את אותם מספרי המזל שלך, משתף אותך אוטומטית בהגרלה השבועית (פרס ראשון - מיליון ש"ח, פרס שני - מכונית), בהגרלה החודשית (פרסים חפציים יקרי ערך) ומעניק לך הטבות בכ-50 מוסדות תרבות, בריאות ופנאי. לכל אלה נוספו לך עכשיו גם "הטבות זהב". כרטיס "פיס זהב" הנוכחי תקף עד 31.12.96. לאחר מועד זה יונפק לך כרטיס חדש. לכל מקרה, שמור אצלך את כרטיס המנוי הרגיל

הכרטיס יישלח ישירות לביתך

מנויים הזכאים לכרטיס "פיס זהב", יקבלו אותו אוטומטית עם הגיע המועד, ישירות לביתם.

עומד לעבור כתובת? לשנות חשבון? עדכן אותנו

על מנת להקל על תפעול שוטף זכור לעדכן אותנו במעבר לכתובת חדשה, חשבון בנק חדש או סניף בנק חדש. חייג 03-6951361 או שלח מכתב למפעל הפיס, מחי המנויים רח' הפטמן 3, תל-אביב, 61070.

חייג חינם בכל שאלה ושאלה 177-022-7711.
מפעל הפיס מעמיד לרשות המנויים שרות שיחת חינם באמצעותו תוכל לתשובה מהירה על כל שאלותיך בנושא "פיס זהב". נצל אותו. השרות פועל בימים א'-ה' בין השעות 08:00-21:00 (ביום ו' בין השעות 08:00-14:00.

המזל רודף אחריך

תכנית המנויים
של מפעל הפיס

לקראת ה־1 ביולי

החל מבצע סבסטיה ב'

שבוע לפני ה־1 ביולי – תאריך היעד להסכם עם הפלשתינים – והמתנחלים החליטו לשלוף ציפורניים. הם מחפשים עימות עם הממשלה, מוכנים לפעול על גבול החוק ואף מעבר לו ■ "אנחנו נבעט לכל הכיוונים, נרביץ, נכה, לאו דווקא פיסית, נוכיח שלא ניתן לחסל אותנו" – אומר אורי אריאל, מזכ"ל מועצת יש"ע ■ התוכנית לשבוע הבא כוללת, בין השאר: איכלוס קרוואנים, פלישה לדירות, גידור שטחים, פריצת דרכים ■ הגיע שלב העימות החזיתי

נדב העצני

ב יום שלישי בצהריים מיהרה לישכתו של שר המשפטים, דוד ליבאי, להכחיש התבטאות שיוחסה לו, כאילו בכוונתו של השר להמליץ להעמיד לדין את ראשי יש"ע. ההכחשה היתה נמרצת – בניגוד לתגובת הממשלה למתרחש ביו"ש, שנראתה למתנחלים הססנית, תגובה שהמחישה, בעיניהם, את גודל המצוקה אליה נקלע רבין מול הקו החדש של יש"ע: רק זה היה חסר לו עכשיו, עימות ישיר וקולני בעיצומן של הסגירות האחרונות עם הפלשתינים.

אחר הצהריים, בשולי היישוב קרני שומרון, התבשמו כמה מראשי מועצת יש"ע מההתפתלויות הממשלתיות. "גם אם ינסו להתחמק מעימות – העימות בוא יבוא", הפטיר דובר מועצת יש"ע, אהרון דומב: "כל האופציות נוחות לנו. אם לא יגיבו – מצויין, נמשיך להכין את השטח להתמודדות מול הפלשתינים. אם ינסו לעצור את הפעולות או לפנות מאחזים חדשים – מצויין. אם יעמידו אותנו לדין גם טוב מאוד".

כמאתיים תושבים וכמה עשרות עיתונאים נקבצו לקחת חלק בפעולת ההתרסה הכמעט־יומית של המתנחלים. בנוף ההררי המרהיב פתחו שני טרקטורים צהובים דרך חדשה, המתפתלת מעל שמורת הטבע של נחל קנה ומסתיימת סמוך ליישוב החרדי עמנואל. לצד אחד הפיתולים נקבע שלט: "מועצה מקומית קרני שומרון – גבול שטח השיפוט". הבתים האחרונים של היישוב נמצאים במרחק כשני קילומטר מהשלט, רחוק מהתוואי החדש, אבל ראשי היישוב מיהרו לקבוע עובדות. בדיונים שהתקיימו ממש אותה עת בקהיר, חששו המתנחלים, עמדו הפלשתינים לקבל כמעט את כל מה שמחוץ לגדרות היישובים היהודיים. ואת זה בדיוק ביקשו העבודות בקרני שומרון למנוע, גם אם יהיה זה תוך עימות חזיתי עם הממשלה.

אלא שהטרקטורים לא פעלו רק בקרני שומרון. אותה שעה הם חפרו, חרשו והציבו סימוני נוכחות בעשרות אתרים נוספים. מדי פעם נחשף אתר חדש לתקשורת. המסוק הצבאי שריחף מעל מסר מדי פעם צווי הפסקת עבודה וניסה לתעד את ההתרחשויות הרבות על הקרקע. אבל לא היה בכך די על מנת לעצור את הרחפורים של אנשי יש"ע.

אוסלו והאסלה

"הרבה זמן חיפשנו את נקודת ארכימדס, שאם נגיע אליה נגרום להפלת הממשלה. עכשיו אני מקווה שמצאנו אותה". את הדובר, ניסן סלומיאנסקי, קצין המבצעים של מועצת יש"ע, פגשתי על מרפסת הבית המרכזי בהיאחזות החדשה 'מעלה ישראל'. שבוע לפני כן אוכלסו שברי הבתים שעל צלע ההר בעשרות צעירים, אנשי נוער הליכוד, תלמידי ישיבות וסטודנטים מאוניברסיטת בר אילן. שלוש משפחות כבר התווספו אליהם, ולטענת יושבי המקום גובר זרם הבקשות להצטרף.

איכלוס הבתים ב'מעלה ישראל', לא רחוק מאריאל בירת השומרון, היווה יריית פתיחה מחושבת ומתוזמנת היטב בקרב הגדול. לדלתות בתי השימוש הכתולים של המאחז החדש הוצמדו הכתובות "הסכם אוסלו", אולי כדי להמחיש את כוונתם של המשתמשים לשטוף את תוצרי ההסכם לאסלה.

ניסן סלומיאנסקי: "בוויכוח כיצד מפילים את הממשלה היו שלוש תפיסות, ובסוף הגענו לשילוב של כולן. תפיסה אחת הדגישה את חשיבות ההגעה לציבור הרחב, תוך מגמה לשכנע בצידקת עמדתנו בדרך הסברתית ונעימה. תפיסה שניה הדגישה את הצורך לעשות, לא רק לשכנע, כדי למנוע הצבת עובדות בלתי הפיכות בידי הממשלה. הגישה השלישית ביקשה למצוא מוקד שיקשר בין הדברים. מוקד כזה, כמו המקום בו אנחנו יושבים עכשיו, יכול לספק את הגפרור אשר ידליק את להבת המאבק נגד הממשלה. עכשיו אין ספק, שהוויכוח בין הגישות השונות נגמר. יש אצלנו אחדות דעים ולהט גדול לעשות, כשברור שחשוב במיוחד ליצור מאזן אימה מול הממשלה. תפקידנו למנוע ממנה ליצור עובדות בלתי הפיכות עד תאריך היעד – הבחירות הבאות".

ואכן, רק לפני שבועות ספורים עמדה צמרת יש"ע על סף פיצוץ פנימי. הוגי התוכנית המבוצעת עתה נלחמו בכל כוחם על עמדתם, אבל היו במיעוט. הקו ששלט אותה עת ביקש להרוויח זמן, להוסיף בשקט עוד דונם ועוד בית, ולא לפתוח במערכה כוללת. המחשבה שהטרור והסקרים יעצרו את לוחות הזמנים של רבין, תרמה רבות לגישה הזו, והותירה את חזית המתנחלים שקטה יחסית.

אלא שהאצת השיחות לקראת 1 ביולי חוללה את המהפך. בבת אחת הושגה תמיכה לקו האקטיביסטי, כמעט מקיר לקיר.

והו עז תוקפני, מתוחכם, המחפש עימות מיידי עם הממשלה, תוך השלה של מרבית העכבות החוקיות והמוסריות מהמאבק.

"המטרה שלנו אחת, להבהיר שהיישוב היהודי אינו מתכוון להיעלם מפה", אומר מזכ"ל מועצת יש"ע, אורי אריאל. אריאל היה עד לפני זמן קצר אחד הבלמים המרכזיים של הקו האקטיביסטי, ושינה כיוון. "גם אם פרס חושב שהיישוב שלנו יתייבש ויתאדה, אנחנו נבהיר שזה יישוב חזק ובריא, שמתכוון להמשיך לגדול ולהילחם על חייו. נבהיר שאי אפשר להפקיר חיי יהודים, לא בכפר סבא ולא באריאל. אין ספק שחל אצלנו שינוי. כל זמן שחשבנו שניתן לאכול את הענבים בלי לריב עם השומר, אז זה מה שעשינו. אבל כשהתברר שסתמו את כל הכרזים ומנסים להעמיד אותנו בפינה ללא מוצא, אז ברור שצריך לריב עם השומר. השומר הזה עומד לירות בנו, להפקיר אותנו, ולכן הדבר האחרון שנעשה הוא לשים את הידיים על הראש. אנחנו נבעט לכל הכיוונים, נרביץ, נכה, לאו דווקא פיסית, נוכיח שלא ניתן לחסל אותנו".

מחוץ לחוק

באמצע השבוע דיברו ביש"ע על פינוי אפשרי של 'מעלה ישראל'. היה מי שערך הכנות לאפשרות שכזו, תוך החלטה נחושה שלא לרדת מהמקום ללא התנגשות. אבל לכל היה ברור, שהממשלה מסוגלת לרכז די כוחות שיצליחו לפנות את המקום. אלא שבדיוק כאן מסתמן תיחכומה של המערכה הנוכחית.

מסביר אחר מראשי היישובים: "אם לא יפנו את הנקודה – מצויין, יהיה ישוב נוסף. אם יפנו, גם טוב, כיוון שסביר שצה"ל ישאיר כוחות במקום, וזו בדיוק מטרתנו, למנוע פינוי כוחות והפקרת השטח לפלשתינים. אם צה"ל לא ישאיר כוחות, נעלה שוב לנקודה. ואם יפנו שוב, נחזור שוב. חוץ מזה, אנחנו נמצאים בשטח, וכאן היתרון שלנו. יש אין סוף גבעות נוספות שניתן לעלות אליהן. בסך הכל, יש הבדל מהותי בין התפזורת היהודית בעזה לזו שביו"ש. אנחנו פרושים כאן כמעט בכל פינה, ואנחנו בני המקום. אין לצה"ל די אוגדות כדי לפנות אותנו מעשרה מאחזים שיעלו בו זמנית. מי שיפקיר את האזור לפלשתינים – יגלה במהרה שהוא מדליק את כל השטח".

בבית המרכזי של 'מעלה ישראל' דיברו הכל בנחרצות על הפרה גלויה של החוק. תרמה לכך חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה בנוגע למעמדה החוקי של ההתיישבות, חוות דעת שנתפסה כאן כ"בלתי חוקית בעליל". יושבי הבית המרכזי ב'מעלה ישראל', ביניהם בני קצובר שהגיע להורהות ולחזק, דיברו בגלוי על הפרת חוק נרחבת. מישהו סיפר כי בקרב הסטודנטים באוניברסיטת בר־אילן מדברים על החזרת פנקסי מילואים, אחר הוסיף שצריך להפסיק לשלם מס הכנסה, והשם מיכאל בן־יאיר כיכב בכל משפט שני.

לנוכח הרוחות החזקות הללו, לא יכלו ראשי "מטה המאבק נגד תוכנית האוטונומיה" להסתיר את קורת רוחם. הם, המטיפים זה שלוש שנים למרי אזרחי בלתי אלים נגד הממשלה, מרגישים פתאום שמרכית הציבור ביש"ע מתקרב אליהם. שלמה כאום, מראשי מטה המאבק: "היות ומסתבר שהיהודים החיים ביש"ע הם מחוץ לחוק, אין להם יותר זכויות ומסירים מהם את ההגנה, אז ברור שהמסקנה מכך אחת ולא יכולה להיות אחרת: לא צריך לציית יותר לחוקי הממשלה".

בימים ובשבועות הקרובים יימשך המאמץ המתוזמר היטב של המתנחלים ביש"ע לקבוע עובדות חדשות. השבוע צפויה חשיפת אתר נוסף שבו הוצבו ואוכלסו קרוואנים ללא אישור הממשלה. בסמוך לכך מתוכננת פלישה לדירות ריקות שמשרד השיכון אינו מרשה לאכלס. וכמובן, תימשך מלאכת גידור השטחים ופריצת הדרכים.

כל זה במקביל לקמפיין הסברתי שהחל לרוץ בסוף השבוע וכבר ניתן לחוות בו על שלטי התוצות. המתח נבנה לקראת ה־1 ביולי המקודש, ולקראת 3 ביולי – מועד בו תיערך הפגנה גדולה של הימין בכפר סבא. לא ברור מה יהיו תוצאותיה של המערכה החדשה, אבל דבר אחר אינו מוטל בספק: יהיה שמח.

צילום: פלאש 90

"לספק את הגפרור שידליק את להבת המאבק נגד הממשלה". ניסן סלומיאנסקי ובני קצובר השבוע בהתנחלות החדשה 'מעלה יש

ערפאת קיבל עוד קצת חבל מהחמאס

ראש אש"ף והכפופים לו שבו והודיעו השבוע, כי לא יקבלו בשום אופן את ההצעות שמעלה ישראל לפריסה מחדש של צה"ל. הם דרשו נסיגה פיסית מאזורים שלמים, לא רק ממרכזי הערים, הצהירו שלא יערכו בחירות "תחת כיבוש", ותבעו לקבל לוח זמנים מפורט לנסיגה כוללת מכל יו"ש, לפני כל חתימה על הסכם.

את העמדה הקשוחה הזו מציג ערפאת לא רק לפני התקשורת, אלא גם בפורומים פנימיים של תומכיו. עם זה, מי שעקב בעבר אחר טכניקת המשא ומתן של יו"ר הרשות הפלשתינית, יכול לציין שהדברים מעולם: ערפאת יודע לנהל משא ומתן בקשיחות גם כשאין לו קלפים ביד.

מלכתחילה ענה יאסר ערפאת מתוך ציפיה רבים סביב המועד – 1 ביולי. הוא פיזר לכל עבר הבטחות, שב־1 ביולי הכל ייפתר, הוא הבטיח כך לגורמים הביקורתיים בתוך מחנהו, והשתמש בתאריך גם כיעד נכסף במשא ומתן שניהל עם החמאס ועם הג'יהאד האיסלאמי.

בשבועות האחרונים הבין, כנראה, שקידוש התאריך יכול לפעול גם כבומרנג, והחל לגמד מעט את הציפיות. חששו העיקרי הוא שהאופוזיציה תצבור כוח, אם הישגי ה־1 ביולי ייראו מאכזבים. לצורך כך התקיימו בשבועות האחרונים שיחות חשאיות עם ראשי החמאס והג'יהאד בנפרד וכן עם ראשי הזרועות הצבאיות שלהם.

האחרונים הסכימו לתת לראש אש"ף עוד קצת חבל ולהימנע מלהסיק מסקנות ודרמטיות על סמך ההצעות שתיחשף ב־2 ביולי. אבל זהו חבל קצר למדי, והוא מותנה בהישגים שיביאו נציגי הפלשתינים מהשיחות עם ישראל על העברת הסמכויות.

ערפאת מקווה להשיג עוד מרחב תמרון באופוזיציה לפחות עד שיחליץ מישראל דריסת רגל משמעותית בגדה המערבית. אם יאבדו החמאס והג'יהאד את הסבלנות לפני שיציב שם את כף רגלו, עלול הדבר לסכל את תוכניותיו. גם הפעולות של המתנחלים בשטח אינן מוסיפות לתחושה החיובית ומקשות על יכולת ההתימת שלו. למתרחש בשטח בימים הקרובים בחדרי המשא ומתן, יכולה להיות השפעה דרמטית – לכאן או לכאן.

לנקו - אחת מהשתיים הטובות בעולם!

Lenco®

* מערכות סטריאו * רדיו טייפ לרכב * קומפקט דיסק * מיקרו-גל *
טלוויזיות * וידאו * שואבי אבק * פקסימליות * מיני בר *

מבצעי אביב 95 ל"חבר" משרתי הקבע והגימלאים, נכי צה"ל, משטרת ישראל, אנשי כוחות הבטחון... לפרטים והזמנות טלפוניות: 03-6130967, 03-5569577, 03-5569494, 07-370715

יבואנים בישראל: מיה אלקטרוניק בע"מ, רח' בר-כוכבא 12 חולון, טל: 03-5569494

קיבוצניקים בלישכת הסעד

אלי בוהדנה

בריכות השחיה והדשאים של הקיבוצים מסתירים לעתים תופעה חדשה: עוני ומחסור בתוך הקיבוץ ■ בדיקת מעריב מגלה, כי מאות תיקים חדשים נפתחו לאחרונה לחברי משקים בלישכות הרווחה. בכמה קיבוצים, המצב אינו שונה מזה שבשכונות מצוקה בעיירות ובערים: מצוקה כלכלית, צפיפות דיור, בעיות במשפחה ■ הביטוח הלאומי אינו עוזר, כי הקיבוצניקים אינם נחשבים שכירים. מוטה ידלין, חבר קיבוץ מפלסים, לשעבר מנכ"ל 'תנובה אקספורט': "אנחנו כשלון" ■ קיבוצים מתחת לקו העוני

בשבת האחרונה התארח סופיאן אבו זיידה, מבכירי הפת"ח ברצועה והממונה על הקשרים עם ישראל ברשות הפלשתינית, בקיבוץ כפר עזה. הוא והישאם עבד אל־ראזק, גם הוא מבכירי הפת"ח, היו אורחיו של ראש המועצה האזורית שער הנגב, שי חרמש, המתגורר בקיבוץ. השלושה השתכשכו יחד בבריכה, ואבו זיידה, המתגורר בעזה – מהערים הצפופות בעולם – התקשה להסתיר את התפעלותו מהמרחבים בקיבוץ ובמיוחד מבריכת השחיה. הוא שאל את מארחו אם בכל הקיבוצים יש בריכות שחיה, וחרמש השיב בחיוב. "עכשיו אני מבין", אמר סופיאן, "מדוע אמר מנחם בגין על הקיבוצניקים שהם המיליונרים של המדינה".

אולם מתברר שהדשא, המרחבים, השלווה החיצונית ובריכות השחיה שהפכו לסמל – כל אלה מטעים. תחקיר מעריב חושף כי יותר ממחצית הקיבוצים בארץ נמצאים – לפי נתוני משרד העבודה והרווחה – מתחת לקו העוני. יותר ויותר חברי קיבוצים, בהם גם מזכירי משקים, מבקשים לפתוח תיקים בלשכות הרווחה והסעד. במועצה האזורית שער הנגב, למשל, נפתחו בפרק זמן של שנה וחצי 250 תיקים של מקרים סוציאליים מקרב חברי הקיבוצים. התחקיר חושף מציאות קשה של עוני, של מצוקת דיור, של חרדות קשות של אנשים שחלומותיהם התנפצו והם נותרו עניים ונזקקים. בכמה קיבוצים, מתברר, המצב אינו שונה מזה שבשכונות מצוקה בעיירות ובערים.

■ ■ ■

קיבוץ מפלסים שבנגב המערבי נמצא כיום מתחת לקו העוני. אלון שוסטר, בן 38, מזכיר הקיבוץ ואב לשני ילדים, בני 5 ו־7, אינו זוכר מתי קנה בפעם האחרונה חולצה. "זה היה לפני שנה", מזכירה לו אשתו. התקציב החודשי של משפחת שוסטר הוא 800 ש"ח, והוצאה על חולצה היא מותרות. במסגרת תהליך ההפרטה העובר על הקיבוץ, חייב אלון לשלם לחדר האוכל עבור ארוחת הצהריים שלו, על פי תעריף התק"ם. את ארוחות הבוקר והערב אוכלת המשפחה בבית, על חשבונה. במה שיישאר מ־800 השקלים תצטרך משפחת שוסטר לקנות בגדים ומוצרים לבית, לשלם חלק מעלות החשמל (אם עברו על המיכסה שנקבעה), לכסות הוצאות שוטפות.

150 בוגרי י"ב עזבו עד עתה את מפלסים. בשש השנים האחרונות נקלטו בקיבוץ שלוש משפחות בלבד. לפני כמה חודשים עמד הקיבוץ בפני חיסול. חברת החשמל ניתקה את הזרם, בזק ניתקה את הטלפונים, מקורות את המים. הצעירים שיש להם מקצוע ויכלו לברוח – נמלטו כל עוד כוחם איפשר להם לעשות זאת. ואילו הזקנים נותרו מאחור, כמפעל החיים שבנו, בבית שקרס.

לולא קמה קבוצת צעירים והחליטה, ברגע האחרון, לנסות לעצור את ההידרדרות אל התהום, היו 60 קשישים ועוד 40 חברים בני יותר מ־50, שנותרו בקיבוץ, מוצאים את עצמם ללא בית.

"אני לא יודע אם נצליח", אומר אלון שוסטר. "היום יש כאן, במפלסים, אנשים שמטופלים במחלקה הסוציאלית משום שהקיבוץ כבר אינו יכול לספק להם את צורכיהם. בעקבות המשבר, לפני כחמש שנים, פתחנו בתהליך צימצום משמעותי, ורמת החיים ירדה לאפס. הפסקנו לשפץ בתים פרטיים וגני ילדים לא רוכשים עוד משחקי ילדים. פעם, ילדים היו עבורנו כמו פרות בהודו. קדושים. מנות המזון מוקצבות, והורדנו מנת בשר מאחת הארוחות. קיבוצניק שהיה רגיל ללכת לחדר האוכל ולאכול כמה שהוא רק רוצה, פתאום צריך לשלם בתלושים לארוחת הצהריים. כך גם עם החשמל – עשינו תחשיב כמה משפחה בת כך וכך נפשות צורכת חשמל בחודש. אם היא עוברת את המיכסה שנקבעה תשלם את היתרה מתקציבה האישי, שהוא זעום ממילא. עשינו קיצוץ ריאלי של 50% בתקציב האישי של החבר. משפחה בת שלוש נפשות מקבלת 800 ש"ח. חיים עם מה שיש, ואין הרבה. זה בהחלט מתחת לקו העוני".

ספית צורי משמשת מזכירת הקיבוץ יחד עם אלון שוסטר. "שלוש שנים לא הייתי בנופש, וגם אז, כשיצאתי, זה היה נופש מצומצם. הייתי במלון סוג ד' באילת לשלושה ימים. לאנשים אחרים בגילנו יש חיים אחרים – בית גדול, רכב, אפשרות לצאת לנופש בכל שנה. לקנות בגדים, לאכול בלי הגבלה ולחיות חיים נורמליים. אנחנו, הקבוצה הקטנה של צעירים, הצבנו אולטימטום: אם תוך זמן קצר לא יחול השינוי שיראה אור בקצה המנהרה – גם אנחנו נעזוב את הקיבוץ".

אצילים שירדו מנכסיהם

"האמת כואבת", אומר ראש המועצה האזורית, שי חרמש, "לא קל לנו להיפתח ולומר את האמת הזו. מדובר לא רק בחובות' כספיים גדולים של קיבוצים שהתמוטטו. בחודשים שעברו קיבל משבר הקיבוצים תרגום אנושי קשה של אנשים ומשפחות הזוקקים לעזרה.

"החברה הקיבוצית היתה סגורה הרמטית בעבר. פתיחת תיק במשרד הרווחה משמעותו כניסה למאגר המידע של מדינת ישראל. קיבוצניק הזדעזע מעצם הרעיון הזה. אבל המציאות כופפה את גאוות הפרט ואילצה אותו לעשות כן. בעלי התפקיד והקיבוץ אינם מסוגלים להתמודד מול הבעיות הסוציאליות של חברי המשק. היום, למשל, אנחנו במצב שקיבוץ איננו מסוגל לממן טיפול שיניים יקר לחבר, וזה נאלץ לפנות ללשכת הרווחה שתסייע לו. הגענו למצב שבכל קיבוץ יש עובד סוציאלי שמקשר את החבר עם לשכת הרווחה במועצה – ומתברר שידיו של העובד הסוציאלי מלאות עבודה".

שמונה קיבוצים מתוך 11 שבתחום המועצה האזורית שער הנגב נמצאים במצב דומה, אומר חרמש. "אנחנו צריכים להכיר בעובדה שהקיבוצים כבר לא פופאי. יום אחד הסתכלנו בראי

אלון שוסטר. "לא יודע אם נצליח"

וראינו קהילה מזורקנת ועניה. אנחנו לא אוהבים את המראה הזה, וניסינו זמן רב להרחיק את האמת הכואבת. אך המציאות, מסתבר, חזקה יותר מיכולת ההכחשה שלנו".

אלון שוסטר מדבר על "תסמונת האצילים שירדו מנכסיהם", אריסטוקרטים שנהיו עניים אבל עומדים מול חברה ומשרדי ממשלה ומשכנעים כי מדובר עדיין בעשירי המדינה. "יש לנו בקיבוץ נכים שאינם זוכים להכרה כלל ממשרד הבריאות, משום שהם חיים בקיבוץ, מסגרת שמבחינת המשרד, צריכה לדאוג לצרכיו של הנכה. היום אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו לרכוש כסא גלגלים. נכה בעיר מתנ... מה יזכה להכרה מלאה ולהשתתפות בעלות. אין בזה הגיון, משום שהיום לקיבוצניק כנכה... סים יש הכנסה אפס".

בעיני החוק, הקיבוצניקים הם עצמאים ולא שכירים. וככאלה, הם אינם זכאים להשלמת הכנסה או לדמי אבטלה. אחד הפתרונות להשלמת הכנסה – פתרון שגם בעידן החדש של הפ... תיחות לא אוהבים לדבר עליו – הוא עבודה בחוץ. ביותר ויותר מקרים, צעירים יוצאים לה... נת חופשה, עובדים בעיר ושולחים כסף להו... שנשארו בקיבוץ, להשלמת התקציב האישי הדולדל.

גם אבטלה יש כיום בקיבוצים, אומר שי חרמש. לעתים היא מגיעה לשיעור של עשרה אחוזים מחברי הקיבוץ. אבל כל הנתונים הא... לא מרשימים את הרשויות. פעם, מספר חרמש, הוא יצא לבקש סיוע מאחד המשרדים, והתשובה שקיבל: "אתה בסדר? אם נסייע לקיבוצים, המדינה תקפוץ עלינו בטענה שאנחנו עוזרים לעשירים של המדינה".

לפני כמה חודשים התלווה חרמש לשרת העבודה והרווחה בביקור בקיבוץ תל יוסף בעמק יזרעאל. אורה נמיר נכנסה לחדר האוכל בצהרי היום, וגילתה מושבה של זקנים. היא נדהמה ...

...זה. "אז נפל האסימון", הוא אומר. "אז היא הבינה שהצעירים שיסדו את הקיבוץ ואת הערכים הציוניים, הפכו לקהילה מזדקנת שאינה יכולה לטפל בעצמה.

"ייאמר לזכותה של השרה, שהיום משרד הרווחה מכיר בצרכים שלנו. אורה נמיר עשתה מהפך. הוקצו למועצות האזוריות עשרות תקנים של עובדים סוציאליים. עד לאותו מפגש כואב בתל יוסף, לא ידעה השרה באיזו טרגדיה מדובר. התנועה הקיבוצית נבנתה על בסיס המחשבה שלעולם תישאר צעירה, ולכן לא נשמעו דיבורים על רווחה וסעד. ברגע שהקהילה הזו נתפסה כזיקנתה, החלו הקולות הללו לבקוע.

מימין: מוטה ידלין, מלכה פרלמוטר וצורי בן ש...

צילומים: אדי ישראל

134 קיבוצים
הכנסה: 0 ש"ח

משרד העבודה והרווחה הכין דו"ח המציין את ההכנסה החודשית הממוצעת לנפש בכל הקיבוצים ברחבי הארץ, לפי שומת המס לשנת 1992. על פי הדו"ח, ב־134 קיבוצים ההכנסה לנפש עומדת על 0 ש"ח ומתחת לזה. ב־171 קיבוצים מתוך 314, ההכנסה הממוצעת לנפש נמוכה מזו שנקבעה כקו העוני.

בין הקיבוצים שנקבעה להם הכנסה לנפש של 0 ש"ח: ארמית, אורים, אור הנר, אורים, אייל, אילון, אלומות, אליפז, אלמוג, אפיקים, ארז, בית קמה, גדור חיל, זיקים, תוליות, כרמיה ומפלסים.

בקיבוץ אורטל, ההכנסה החודשית לנפש היא 428 ש"ח לנפש; באלרום – 891 ש"ח, ברוחמה – 274 ש"ח לנפש.

תקציב הרווחה במועצה שלנו גדל היום פי חמישה".

גם הסיווג הכלכלי של הקיבוצים במסמכי משרד העבודה והרווחה השתנה. עד לפני שלוש שנים, סווגה התנועה הקיבוצית בדרגה 24 מבחינת החוסן הכלכלי. זו דרגה גבוהה ביותר, שנקבעה לכל הקיבוצים בתנועה ללא יוצא מן הכלל – גם לאלה שמצבם הכלכלי קשה. כך קרה שתושב שכונת התקווה, למשל, זכה למלוא ההכרה ממשרד הרווחה כשנזקק לאישפוז מיוחד, וקיבל החזר מלא על הוצאות הטיפול. ואילו חבר קיבוץ נאלץ לשלם את מלוא הסכום, כדרך לתושבי כפר שמריהו. היום, משרד הרווחה מדרג שמונה קיבוצים מבין ה־11 שבמועצה האזורית שער הנגב בדרגות הנמוכות ביותר: 1 ו־2.

ארבעה ילדים, חדר אחד

מאחורי הדירוגים והמספרים למיניהם ניצבת מציאות קשה. מצוקת דיור, לדוגמה. בקיבוץ ניר־עם, משפחות עם ארבעה ילדים מתגוררות בדירות של 60 ו־70 מ"ר. הורים, ביניהם אקדמאים בעלי עמדה מקצועית בכירה, מתגוררים עם ילדיהם בדירות קטנות ומעלות עובש. אבי קדוש, מזכיר המשק, נשוי ואב לארבעה, מתגורר עם משפחתו בדירה ששטחה 54 מ"ר. "אנחנו חיים בשכונת מצוקה. זו שכונת מצוקה לכל דבר. קשה לנו לטפל בדירות ולשפץ אותן, ואין מה לדבר על הרחבתן. אני לא גאה בזה שאני חי במצוקה", הוא אומר.

"זה בלתי אפשרי לגדל ארבעה ילדים עם תקציב של 1,400 ש"ח, ולהשאיר קצת כסף בצד. יש לי ארבעה ילדים. שנים לא יצאתי לחופש. לילה אחד במלון, ואני גומר שליש מהתקציב החודשי שלי".

◄

שרת העבודה והרווחה, אורה נמיר:

"עבורי זו מכה מאוד קשה"

"אני חייבת לומר שעבורי זו מכה מאוד קשה כל מה שקורה בקיבוצים. הם היו גאוות היחידה של מדינת ישראל, ומה שקרה להם אין כדוגמתו בכל העולם. הם היו סיפור הצלחה, הסתבכו בחובות לבנקים ובריביות רצחניות וצברו חובות כספיים כבדים שאין הם מסוגלים לכסות אותם.

"המצב הזה יצר בעיות סוציאליות, ואנו, משרד הרווחה, עושים כל שביכולתנו כדי לסייע להם. נוצר מצב, שבו 60% מאוכלוסיית הקיבוץ הם קשישים, ומשרד הרווחה מסייע להם ומקים עבורם מוסדות מתאימים. כמו כן הכרנו במעונות היום של הקיבוצים כמוסדות חינוך לכל דבר, ואנו משתתפים בהחזקם של כ־6,000 ילדי קיבוצים.

"רק שלשום חתמתי בביטוח הלאומי על הרחבת בתים לאוכלוסיה הסיעודית בקיבוצים. הם ככל אזרחי המדינה. שלושה קיבוצים שעברו משבר קשה התפרקו. איפשרנו להם, על ידי שינוי התקנון, לקבל פיצויים כך שייפרסו למשך מספר שנים. אנחנו ממשיכים במאמץ לסייע ככל יכולתנו לאוכלוסיה הזו, שנמצאת במשבר קשה".

צבי בן־משה, המזכיר הכלכלי של התק"ם:

"אנחנו דרגה אחת מעל העשירון התחתון"

"רמת המחייה 'התקנית' שנקבעה בהסדר הקיבוצים המשלים, מביאה אותנו לעשירון השני מלמטה. המשמעות היא שיש הרבה מאוד קיבוצים מתחת לקו העוני. יש לנו קבוצה גדולה של קיבוצים שאינם מצליחים לעמוד אפילו במה שנקבע. אין להם כסף. אף גורם לא מזרים כסף. הם הורידו את רמת החיים גם מבחינת התקציב האישי וגם מבחינת התקציב היעודי לחינוך, בריאות ועוד. יש ירידה משמעותית ברמת החיים. הסכום שכל חבר מקבל הוא ברמה נמוכה ביותר, וגם ההוצאות של הקיבוץ על אוכל, בריאות וחינוך מאוד נמוכות.

"יש קיבוצים שחיים בתנאי דיור מחפירים. נכנסים לקיבוץ, רואים נוי וירק וחושבים שהכל בסדר. זו טעות אופטית. מצבם של הבתים נורא ואיום. משפחות מתגוררות שם בצפיפות אדירה.

"בהסדר הקיבוצים הראשון, מ־89', נקבע שנוריד את רמת החיים. לקחו את הממוצע של שנת 88', הורידו שבעה אחוזים, ומה שנותר – עם זה החבר צריך להסתדר. בינתיים חלפו למעלה משש שנים, השכר הריאלי עלה בישראל מעל 15 אחוזים, בעוד שאצלנו נשארו באותה רמה פחות שבעה אחוזים שנקבעו, ואף פחות מזה בשל ההידרדרות במצב הכלכלי. נוצר לחץ אדיר על הקיבוצים.

"לא רק זאת, המודעות בקיבוצים שצריך להפריש הפרשות לפנסיה גברה, והאלמנט הזה הגביר את הלחץ הכלכלי בקיבוץ".

עמירם אפרתי, מזכיר הקיבוץ הארצי:

"אין אצלנו תרבות של עוני, אבל יש עוני"

"ישנם קיבוצים שעל פי הקריטריונים שלפיהם נקבע קו העוני נמצאים מתחת לקו זה בפערים עצומים. הנושא המדאיג הוא הפנסיה לאוכלוסיה הקשישה. כל עוד האוכלוסיה הזו מתגוררת בקיבוץ, אין להם בעיה של מחיה, אך כאשר הקיבוץ יתפרק ויחדל להתקיים, במקרה כזה אנשים ימצאו עצמם בלי פנסיה ובלי קורת גג.

"בקיבוצים אין תרבות של עוני, אך זה אינו אומר שאין עוני בקיבוצים. יש לאנשים מצוקות אישיות קשות. ברגע שמשפחה בת שלוש נפשות מתגוררת בבית שכל גודלו 54 מ"ר, החיים הם קשים.

"חשוב לזכור שגם הקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב סובלים מבעיות דיור קשות. הקיבוץ הארצי, במסגרת העזרה ההדדית, סייע לקיבוצים העניים: קיבוץ יציב כלכלית נטל על עצמו במסגרת הסדרי הזוגות מטלות של קיבוץ אחר".

קיבוצניקים בלשכת הסעד

(המשך מהעמוד הקודם)

שניים מילדיו של אבי קדוש משרתים בצה"ל, ביחידות קרביות. השלישי, רן, לומד בכתה י', וקרין, הקטנה, היא בת 11. לפני שהגדולים התגייסו, הצטופפו ארבעת הילדים בחדר אחד. "סידרנו את המיטות בצורת רי"ש" הוא מספר.

מצוקת הדיור בניר־עם, כמו בקיבוצים אחרים, החמירה עם המעבר, לפני שנים, ללינה משפחתית. אורנה סיריס, אם לשלושה: "זה קשה לנו, כמעט בלתי אפשרי. הילדים רוצים להכין שיעורי בית: אחד יושב על הרצפה, השני על שולחן הכתיבה והשלישי בסלון. אתמול קניתי חולצה לבן ב־10 שקל. זה היה אחרי שנה שלא קניתי לו שום דבר".

אורנה שוורץ, אם לארבעה, גרה בדירה ששטחה 64 מ"ר: "אני מסיימת יום עבודה וחוזרת הביתה לתוך סיר לחץ. המצב בלתי אפשרי. אני מסדרת את המיטות בקומות, אחת מעל השניה. הבן שלי אומר לי שהוא יקח את המזרון ויישן במחסן. קשה לי להסתכל לו בעיניים".

וישנן גם הבעיות הסוציאליות הקשות: התמכרות לאלכוהול, סמים, אלימות במשפחה. הבעיות הסוציאליות בקיבוצים אינן שונות מאלה שביישובים אחרים, אומרת מנהלת מחלקת הרווחה במועצה האזורית שער הנגב, מרווה מיילס. 250 תיקים חדשים נפתחו בשנה וחצי האחרונות, ונראה שזה לא הסוף. יש עליה של כ־50% במספר מקרי הגירושין. קיבוצניקים פונים לקבל סיוע כספי לצורך טיפולים רפואיים, מיכשור רפואי, טיפולי שיניים. פונים לצורך עזרה בבעיות במשפחה, לפעמים גם בבעיות של אלכוהוליזם. אפילו לצורך שיפור תנאי הדיור – אולי העובדת הסוציאלית תוכל לעזור. הקשיים רבים, ונוסף להם היחס של חוסר אמון מצד משרדי ממשלה שונים.

לאחרונה אישר משרד העבודה והרווחה להעניק סיוע בהסבה מקצועית לחברי קיבוץ. עשרות חברים מ־11 הקיבוצים כבר פנו להירשם לקורסים שונים. הם מבקשים תעודת ביטוח כלשהי לעתיד.

באופן לא מפתיע, גם הלחצים הנפשיים הכבדים נותנים את אותותיהם. במרכז הפסיכולוגי של המועצה האזורית מטופלים החברים שמבקשים סיוע פסיכולוגי. בני קוץ, פסיכולוג קליני, מנהל את המרכז. ביום שלישי, כששמר בשער הקיבוץ שלו, ניהל שם ישיבת מטה עם כמה מהעובדים הסוציאלים. הנושא: תוכנית ההפרטה של המרכז הפסיכולוגי. משמעות הדבר, שעל החבר המטופל יהיה לשלם בעבור השירות הפסיכולוגי שיקבל.

■

צורי בן עמי הוא בן 68. מלכה פרלמוטר היא בת 61. היא האחות של קיבוץ מפלסים. מוטה ידלין הוא בן 60. בעבר היו מהדמויות המובילות בקיבוץ. "כשנסעתי לתל אביב לפני עשרות שנים אמרתי שאני חבר קיבוץ והיו עושים לי כבוד. היום אני מתבייש וגם מפחד", אומר מוטה.

אצל שלושתם ניכרת חרדה תהומית לעתידם. הם מדברים על כספי הפנסיה שלהם שנעלמו בחובות הקיבוץ, משחקים ברעיון להעביר את חלקת האדמה והבית הקטן לבעלותם הפרטית. "אני רוצה שהבית יהיה שלי, שהשטח יהיה שלי, שתהיה לי הגנה במקרה של התפרקות", אומר צורי בן עמי. "שלחנו כבר חמישה אנשים לבית אבות, והם מגיבים קשה מאוד. אנחנו רוצים להשאיר אותם כאן".

ומוטה ירלין, האיש שבעבר היה מנכ"ל 'תנובה אקספורט', חושב קצת ולבסוף קובע בצער: "אנחנו כישלון".

אלי בוהדנה

משרד הבטחון
היחידה להכוונת חיילים משוחררים

שרות התעסוקה

משרד העבודה
האגף להכשרה ופיתוח כח אדם

חייל/ת משוחרר/ת

בוא/י ללמוד מקצוע מבוקש
בענף התקשורת

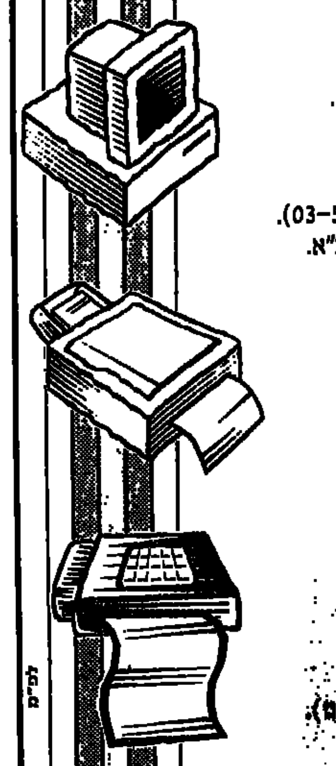

חברת בזק בשיתוף עם משרד העבודה והרווחה, שרות התעסוקה ומשרד הבטחון מודיעים על הרשמה לתכנית הכשרה מקצועית בת כ–10 חודשים שתיפתח בחודש יולי 1995 במקצועות תשתית, תחזוקה, והפעלת רשתות תקשורת.

- ✓ תכנית ההכשרה מיועדת לחיילות וחיילים משוחררים בעלי/ות השכלה של 12 שנות לימוד לפחות (יתרון לבעלי תעודה בגרות, עדיפות לבוגרי מגמה טכנולוגית) וכושר גופני גבוה.
- ✓ חברת בזק לא תגבה שכר לימוד מהמשתתפים בתכנית. המשתתפים יקבלו מענק באמצעות הביטוח הלאומי בהתאם לזכאותם האישית לדמי אבטלה/הבטחת הכנסה.
- ✓ עמידה בפני וועדת קבלה ועמידה במבחני התאמה של חברת בזק מהווים תנאי מוקדם לקבלה.
- ✓ לחניכים שיעמדו בהצלחה בדרישות תכנית ההכשרה תינתן אפשרות להצטרף למשפחת עובדי חברת בזק.

מועדי הרשמה ומיון: ימים א, ב, ג, ד (18–21.6.95, 25–28.6.95) בין השעות: 09:00–13:00.

- ✓ **מועמדים המתגוררים בשפלה** (סביבות פתח–תקווה, ראשון לציון, לוד ואשדוד), מוזמנים לפנות לחברת בזק, מחוז המרכז, רח' הרצל 32 ראשון לציון, מחלקת כח אדם, קומה 6 (ניתן לפנות לאתי רוזן בטל': 03-9633355).
- ✓ **מועמדים המתגוררים באזור תל–אביב, גוש דן ויישובי השרון** מוזמנים לפנות לחברת בזק מחוז תל–אביב והשרון (ניתן לפנות לטלפון: 03-5636834). להרשמה לפנות במועדים כנ"ל לבית ספר ארצי לתקשורת רח' קיבוץ גלויות 21, ת"א.
- ✓ **מועמדים תושבי ירושלים, באר שבע והדרום** מוזמנים לפנות לחברת בזק, מחוז ירושלים והדרום, למרכז הדרכה, רחוב האור 6, ירושלים. או למשרדנו בבאר–שבע דרך הנשיאים 11, מגדל שבע, באר–שבע. (ניתן לפנות למר צבי בן עמי בטל': 02-307261).
- ✓ **מועמדים תושבי חיפה רבתי וישובי הצפון** מוזמנים לפנות לחברת בזק, מחוז חיפה והצפון, מחלקת כח אדם, רחוב י"ל פרץ 32, חיפה. ניתן לפנות לגב' שושנה זידוביץ' בטל' 04-618795. או לגב' ליאת סודאי טל: 04-618675.

יתקבלו פניות בכתב לחברת בזק, מרכז ארצי לבירורים והכוון – תחום תעסוקה, רחוב אבא הלל 7, רמת–גן. ולציין על גבי המעטפה "עבור חיילים משוחררים" (ניתן לפנות לאבי או למלכה בטל' 03-5763220/218).

על המועמדים להצטייד בתעודות על השכלתם, תעודת שחרור, מסמכים המעידים על נסיונם המקצועי בשירות הצבאי ואישורי זכאות מאת הביטוח הלאומי (אם ישנם).

ניתן לפנות גם באמצעות יועצי התעסוקה בשירות התעסוקה.

ב–24–25 ביוני 1995
רואים אתלטיקה

אליפות ישראל באתלטיקה
בהשתתפות טובי האתלטים הישראלים
וכן אתלטים בכירים מחו"ל

בואו לראות ותהנו

האליפות תחל במוצאי שבת בשעה 20:45
באיצטדיון הלאומי בהדר יוסף
ותמשך ביום ראשון בשעה 19:30.

כרטיסי כניסה ניתן לרכוש במשרדי הדרן,
אבן גבירון 95 ת"א טל. 03-5279955.

בשיתוף: מאמץ האתלטיקה בישראל
בנק דיסקונט
איגוד האתלטיקה בישראל

משרד הבינוי והשיכון | עיריית רמלה לשכת הדובר | מינהל מקרקעי ישראל

"בנה דירתך" ברמלה
פרויקט א.ס.לוי / פינת בן גוריון

הרינו שמחים להודיע על הרשמה מסכמת לפרויקט "בנה דירתך" ב־א.ס.לוי /פינת בן גוריון לזכאי משרד השיכון.
על הנרשמים להגיע למשרדי הפרויקט בבנין העיריה עם חוברת הקטנה שרכשו בעת ההרשמה המקדימה ובצירוף כל המסמכים כמפורט בחוברת.
ההרשמה תתבצע בתאריכים: 25-29/6/95, 2-6/7/95
בימים: א'־ג' בין השעות: 10.00-13.00, 14.00-19.00
ובימים ב', ד', ה' בשעות: 10.00-14.00
בירורים בטלפון: 08-227911 שלוחה 75.

שמעון לוי ממונה על האכלוס
יואל לביא ראש עיריית רמלה

הנהג עשה לך מנהג קבוע – קח עמך חייל לדרך

מי ידכא את המרד?

לא להבליג. מעלה ישראל, ליד ברקן, השבוע — צילום: נאור רהב

חוק וסדר — משה נגבי

היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן־יאיר, הזכיר לי השבוע שוטר הנתקל בבריון האונס בחורה ומסתפק בצעקות – "פושעו פושע'ו" – תוך שהוא מניח לתוקף להשלים את זממו, ואף איננו נוקף אצבע על מנת לעצור אותו. כך בדיוק התנהג היועץ כלפי המתנחלים המנסים לאנוס את הממשלה להפר את התחייבותה לאש"ף. בן־יאיר התריע אמנם בקול רם וצלול כי לפחות מקצת המתנחלים עברו על החוק, אך לא נקף אצבע על מנת להפסיק את העבריינות הזאת ולאכוף עליהם את כיבוד החוק.

בניגוד לכותב שורות אלה, היועץ בן־יאיר איננו פרשן, היכול או רשאי להסתפק במתן חוות דעת ודיאגנוזות משפטיות מלומדות. היועץ המשפטי לממשלה הוא המופקד אצלנו על קיומו ושמירתו של שלטון החוק. לפיכך, בו ברגע שהיועץ הגיע למסקנה, כי תפיסתם של המיבנים ליד ברקן היא בגדר פלישה בלתי חוקית, היתה זו אחריותו וחובתו – וגם סמכותו הבלעדית – להורות לצבא, למשטרה ולפרקליטות הצבאית והאזרחית לאכוף את החוק, קרי: לפנות לאלתר את המיבנים ולשפוט את הפולשים. והוא הדין במי שעשו שימוש בציוד ובקרקע ציבוריים על מנת "לפרוץ דרכים", "לגדר שטחים" ולשנות גבולות ישובים ללא אישור הרשויות.

לא היתה שום סיבה שבן־יאיר ישהה את הטיפול במתנחלים פורעי החוק, עד לדיון ולהכרעה בממשלה. אדרבה: כבר לפני שנות דור קבע הנשיא ראו של בית המשפט העליון, ד"ר שמעון אגרנט, את העיקרון, כי בשאלות משפטיות בכלל, ובתחום אכיפת החוק בפרט, היועץ המשפטי – ובשום פנים ואופן לא הממשלה או העומד בראשה – הוא הגורם המכריע והקובע: "היועץ המשפטי חייב לפעול מתוך שיקול דעת עצמאי, ואין הוא כפוף להוראות או למדיניות של הממשלה. אין בכח הממשלה להכתיב ליועץ המשפטי כיצד עליו לנהוג במקרים הקונקרטיים שבהם הוא נדרש להחליט".

ואולם בן־יאיר, במקום לממש את סמכותו העצמאית והבלעדית לאכוף את החוק על מפריו, מגלגל את ההחלטה לפיתחה של הממשלה, ועד שתחליט – אם בכלל תחליט – הוא יושב בחיבוק ידיים ומבליג על העבריינות. זה לא רק בלתי תקין ובלתי אחראי, אלא גם מסוכן. יש להדגיש: כאשר מדובר בפלישה לנכס או לקרקע – כל יום שעובר ללא תגובת הרשויות, פועל לטובתם של הפולשים. כל עוד הפלישה היא "טריה", מתיר החוק לפנותם בכוח גם ללא צו פינוי של בית משפט. לאחר חלוף חודש או יותר, כבר יהיה אולי הכרח בצו כזה, והשגתו עלולה להיות כרוכה בהתדיינויות משפטיות ממושכות למדי, שידחו את הפינוי עוד בחודשים רבים.

אך הנורא מכל הוא, שהשהיית הפינוי, וההשלמה דה־פאקטו עם פריצות דרכים, גידור שטחים וקביעת עובדות בלתי חוקיות אחרות, מעידות שוב על חולשה ופיק ברכיים לנוכח עבריינות המתנחלים. זה חמור ומדאיג מאוד אם שוטר פלוני פוחד ומתחמק מלאכוף את החוק על אנס פלמוני. זה בוודאי חמור ומדאיג שבעתיים אם ראש מערכת אכיפת החוק במדינת ישראל פוחד ומתחמק מלאכוף את החוק על מי שמנסים לאנוס את השלטון הנבחר, ומורדים וממרידים בו ובחוקיו.

■

למי שסבור שהתווית "מורדים וממרידים" היא חריפה מדי, מומלץ לעיין היטב בסעיפי ההמרדה (133־138) בחוק הפלילי. משורטט בהם בבהירות ובחדות הקו האדום החוצץ בכל דמוקרטיה, וגם אצלנו, בין "ביקורת ותעמולה חוקית", לבין "המרדה" – פשע שדינו חמש שנות מאסר. ההבדל בין שתי הקטגוריות מתבטא בעצם באופי האמצעים (או בלשון החוק: ב"דרכים") שבהם מנסים להחליף את השלטון ו/או לשנות את המדיניות. מי שמנסה להשיג זאת לא רק בדרכים החוקיות (הפגנות, מאמרים, נאומים, מודעות, עצומות וכו') אלא גם ב"דרכים לא כשרות", חוצה – על פי הגדרת המחוקק – את הקו האדום והוא בחזקת "ממריד". מאחר שהיועץ המשפטי קבע כאמור במפורש כי פעולות מקצת המתנחלים בשבוע החולף היו "בלתי כשרות" ברור שגם הם חצו את הקו האדום, לא רק במילותיהם ובפסקי ההלכה למיניהם, אלא גם במעשיהם בשטח.

כמובן, לא מרי המתנחלים בשלטון ובחוקיו, ולא ההבלגה על המרי הזה מצד היועץ המשפטי, לא נולדו השבוע. שתי התופעות מלוות את ההתנחלויות בשטחים כבר חצי יובל שנים. מבחינה זו דייקו כאשר כינו את "השכונה החדשה" בברקן "סבסטיה ב'". גם ההתנחלויות בסבסטיה המקורית – לפני עשרים שנה ויותר – היו נסיונות (שהצליחו) לאנוס את ממשלת רבין (הראשונה) לשנות את מדיניותה ששללה בעיקרון התיישבות יהודים בלב האוכלוסיה הערבית בשומרון. גם אז – למרות שהמתנחלים עברו בעליל על החוק (שאסר אז לחלוטין שהיית קבע של אזרחים ישראלים) – איש מהם לא נתן את הדין, אלא להיפך – הממשלה נכנעה לדרישותיהם. במילים אחרות – האונס השתלם מאוד למבצעיו. הכינוי סבסטיה ב' מבטא בוודאי תקווה לשחזר את האונס המוצלח הזה.

גם האידיאולוגיה שמאחורי המרד איננה חדשה, והתגבשה זמן רב לפני פירסום פסקי ההלכה המסיתים של רבני הימין ביש"ע ובברוקלין. כבר בשנות השמונים איבחנו הפרופסורים לסוציולוגיה, דן הורוביץ ומשה ליסק, כי "גוש אמונים הפך למעשה למייצג המובהק ביותר של תפיסת הדמוקרטיה על תנאי. הקביעה שאין לממשלת ישראל הנבחרת זכות לוותר על שטחים, או להגביל התיישבות בארץ ישראל, הולידה תחילה התנחלות בלתי חוקית ומאוחר יותר, הזקנתה הכשר לאירגון תנועת מחתרת שעסקה בפעולות טרור נגד האוכלוסיה הערבית". שנים לפני ההכרזות על "צבא פרטי" ש"יחליף" את צה"ל בשטחים, התריעו ליסק והורוביץ, כי "לא הוסר האיום של התנגדות מזויינת לרשויות השלטון המוסמכות במקרה של ויתורים טריטוריאליים ביהודה ושומרון".

האיום הזה נראה כעת מוחשי מתמיד. הרי ההיסטוריה הטריה מאז "סבסטיה א'" מלמדת, שמה שמתחיל אצל המתנחלים כעבריינות "לא־מזיקה" וכ"מרי קונסטרוקטיבי" – איכלוס של מיבנים נטושים, השתלטות על טרשים ריקים וכו' – מתפתח ומסלים עד מהרה לאלימות מפלצתית ורצחנית. נסיון העבר אף מלמד על קשר ישיר בין הכניעה של רשויות החוק למרי ה"קונסטרוקטיבי", לבין הידרדרותו למרי אלים ועקוב־מדם. כפי שמציין המשפטן והחוקר מדע המדינה ד"ר מנחם הופנונג, שהיטיב לתעד את ההידרדרות הזאת, היא התאפשרה "לא במעט עקב הגיבוי העקבי שניתן כמעט לכל הפרת חוק שנומקה באידיאולוגיה של מצוות ישוב הארץ".

■

גם בג"ץ הכיר בכך שהבלגה על קביעת עובדות בלתי חוקיות, והשלמה עם קיומן, מובילות – כמעט בהכרח – להסלמה אלימה ומסוכנת. בתקדים מפורסם משנות השמונים, התריע הנשיא ראו של בית המשפט העליון, ד"ר משה לנדוי, כי "אין להיכנע בשום אופן ללחץ של הפגנות בלתי חוקיות מצד חוגים קיצוניים, המבקשים לכפות בדרך זו את רצונם על רשויות המדינה. זוהי חרב פיפיות מסוכנת עד למאוד העלולה להסגיר את המוסדות הציבוריים לידי הטרור של הרחוב. במדינת חוק אין להרשות בשום פנים ואופן שהפתרון יבוא בכוח הלחץ הפיסי של הפגנות בלתי חוקיות. מדינה שבה כל דאלים גבר – הורסת עצמה מבפנים".

השופט לנדוי גם הסביר כיצד ניתן לבלום את ההסלמה ההרסנית. לדבריו, יש להגיב על כל נסיון עברייני לאנוס את השלטון, "בפעולה משטרתית תקיפה מלכתחילה ובאכיפת החוק הפלילי בדיעבד". אך כפי שהוכח שוב השבוע על גבעות השומרון, אין כנראה מי שמוכן או מסוגל ליישם את ההמלצה החיונית הזאת.

האיום נראה כעת מוחשי מתמיד. ההיסטוריה הטריה מלמדת שמה שמתחיל אצל המתנחלים בעבריינות "לא־מזיקה" וב"מרי קונסטרוקטיבי" – איכלוס של מיבנים נטושים, השתלטות על טרשים ריקים – מתפתח ומסלים עד מהרה לאלימות מפלצתית ורצחנית

הלל בוטמן נגד אדוארד קוזניצוב

בשבוע שעבר שודרה בערוץ השני כתבה מיוחדת במלאת 25 שנה לנסיון הנפל של פעילי עליה בברית המועצות לשעבר לחטוף מטוס ▪ כמו תמיד, הגיבור היה אדוארד קוזניצוב. כמו תמיד, ישב בביתו האיש שיזם ותיכנן את החטיפה, הלל בוטמן, ואכל את הלב. שמו לא הוזכר, החלק שלו הועלם, והתיסכול האישי הניע אותו לפתוח את הפה ולספר את הסיפור המלא ▪ קוזניצוב, לפי גירסתו, היה בעל תפקיד שולי בלבד, והוא אפילו לא היה ציוני ▪ מי הגיבור האמיתי מאחורי חטיפת המטוס

אריה בנדר

ליל שבת, בשבוע שעבר, שודרה בערוץ 2 כתבה במלאת 25 שנה ל"מבצע חתונה", נסיון הנפל של פעילים יהודים בברית־המועצות לשעבר, לחטוף מטוס רוסי ולהימלט לשבדיה. בביתו שבשכונת רמות בירושלים, ישב הלל בוטמן, הוגה ויוזם המבצע, ולבו נחמץ. הסרט הזה רק חיזק אצלו את התחושה המרה המלווה אותו כבר הרבה שנים: "שדדו לי את הכבוד", הוא אומר.

בוטמן משוכנע שישנם גורמים בארץ שבאופן מכוון מנסים לפאר ולרומם את חלקו של אדוארד קוזניצוב במבצע, ולעומת זאת להמעיט בחלקו שלו. "אלה שמנסים לשדוד לי את הכבוד, מנסים גם לשכתב את ההיסטוריה", הוא טוען.

את הכתבה בערוץ 2 ערך בוריס מפציר, מסו־ריב עליה לשעבר וכיום מנהל שירות הסרטים הישראלי. לבוטמן נודע במקרה על הכתבה המתו־כננת והוא מיהר לטלפן למפציר ולשאול אותו מדוע הוא לא הוזמן להשתתף בה.

"נודע לי שקוזניצוב אמור היה לככב בכתבה, אבל אחרי שהסברתי למפציר את חלקי בפרשה הוא השתכנע והזמין גם אותי. זה רק שיכנע אותי שיש מגמה לקפח את חלקי", סיפר. "כל הזמן מדברים על קבוצת קוזניצוב, על תיק קוזניצוב, על פרשת קוזניצוב ושוכחים את הלל בוטמן".

המלחמה שבוטמן מנהל על כבודו האבוד וה־תקפותיו על אדוארד קוזניצוב, נעשו עד כה רק 'בתוך המשפחה' והיו נחלתם של פעילי העליה מאותה תקופה, ובעיקר של משתתפי "מבצע חתו־נה", שנדונו לתקופות מאסר ממושכות במשפט לנינגרד הראשון והשני, ובמשפט ריגה, על חלקם בפרשה.

כעת, במלאת 25 שנה למבצע הנפל, החליט בוטמן לכבס את הכביסה המלוכלכת בחוץ ולתת פומבי לתחושות הזעם שלו, כשאת עיקר החיצים הוא מפנה כלפי קוזניצוב וכלפי נחמיה לבנון, שהיה באותה תקופה ראש 'לישכת הקשר', הגוף הממלכתי החשאי־למחצה הפועל למען יהודי בריה"מ.

החלום של דימשיץ

בוטמן, בן 63, עובד כיום במשרד מבקר המדי־נה בירושלים, היה ממייסדי אירגון הנוער הציוני המחתרתי בלנינגרד בסוף שנות ה־60. בשנת 1959 החל לומר עברית בכוחות עצמו וזמן קצר אחר כך כבר לימד עברית את הצעירים היהודים בלנינגרד.

קבוצת הפעילים שבראשה עמד ביקשה להשיג שתי מטרות – מניעת התבוללות ומאבק למען עליה חופשית. להשגת מטרות אלה הקימו הלל וחבריו אולפנים להוראת השפה העברית, היסטו־ריה של עם ישראל וארץ ישראל, מסורת היהודי[ת] ותרבות העם.

"המטרה הראשונה שלנו הצליחה יפה. אבל לעומת זאת לא הצלחנו להביא לפריצה בנושא העליה. שום דבר לא זז בעניין הזה. המשטר ש[ל] ברז'נייב סגר את השערים כמעט באופן הרמטי ובאופק לא נראה שום סיכוי לשינוי. הגעתי למ[ס]קנה שצריך לעשות משהו דרסטי".

הרעיון הראשון שהבשיל במוחו היה לכלו[ל] מכתב גלוי לשליט בריה"מ, ליאוניד ברז'נייב, בחתימתם של פעילים יהודים, שידרשו ממנו לאפשר ליהודים לעלות לישראל. היה זה צעד נועז ומסוכן ביותר באותם הימים. "הנהגת האיר־גון הציוני המחתרתי שלנו בלנינגרד הורכבה מש[ ]ני תאים. בכל תא היו ארבעה חברים. המכתב שהיה למעשה חוברת עבה, וכלל כתב אישום נג[ד] המשטר, היה מוכן. הבאתי את העניין להצבעה. ארבעה תמכו וארבעה התנגדו. הרעיון נגנז והכ[ו]תב הוטמן באדמת לנינגרד".

שנתיים לאחר מכן יצאו 18 משפחות מגרוזיה עם מכתב גלוי דומה שנשלח לגולדה מאיר, כב[ר] תב שהיכה גלים והיווה למעשה את ציון הדרך הראשון במאבק לפתיחת השערים. אבל בוטמן לא [ ]יותר, ולמרות היסוסי חבריו למחתרת הציונית המשיך לחפש רעיונות לצעד דרמטי שימשוך את תשומת לב העולם במצוקת היהודים מאחורי מסך הברזל.

את הרעיון לאותו משהו דרמטי סיפק לו מי־

"במשפט לנינגרד אמרה סילבה זלמנסון 'אם אשכחך ירושלים'. אחריה אמר חנוך, 'מולדתי היא ישראל'. קוזניצוב הכריז שהעניין הלאומי עבורו הוא שולי, ושהוא מצטער ששיכנעתי אותו להצטרף. כשביקש חנינה אמר שלא היה הראש אלא נגרר. אבל בארץ מתייחסים אליו כאל המפקד"

צילומים: פלאש 90 ושמואל רחמני

הלל בוטמן ואדוארד קוזניצוב היום. "שודדים לי את הכבוד, מנסים לשכתב את ההיסטוריה, יש מגמה לקפח את חלקי"

דימשיץ, טייס לשעבר בצבא האדום. "בסתיו 1969 פגשתי אותו לראשונה. הכנסתי אותו לליי־מודי האולפן לעברית והוא היה מבאי ביתי. כש־נוצרו יחסי אמון בינינו, הוא גילה לי את חלומו הגדול – לחטוף מטוס ולברוח לישראל", מספר בוטמן.

"הוא הציע לי שאני, עם אשתי ובתי, והוא עם אשתו ושתי בנותיו, ניסע לירוואן, בירת ארמניה. שם נעלה לטיסה פנימית במטוס קטן מדגם אנטו־נוב־2. כשנהיה באוויר, נאלץ את הטייס לשנות את הכיוון לעבר טורקיה. אם יסרב, דימשיץ בעצ־מו יטיס את המטוס. הכוונה היתה לטוס לישראל, אם הדלק יאפשר זאת, ואם לא, לטורקיה, מתוך הנחה שהטורקים לא יסגירו אותנו".

בוטמן, שהבחין בהתלהבות של הטייס היהודי, מיהר לשפוך מים צוננים על התוכנית. "אמרתי לו שזה מסוכן מאוד, ואני לא מוכן לסכן את חיי אשתי ובתי. אבל מאותו רגע התחלתי לחשוב לראשונה על רעיון אחר לחטיפת מטוס גדול, שכ־מו ביציאת מצרים, יהיה לו אפקט של המכה הע־שירית, ויביא את פרעה־ברז'נייב לפתוח את שערי ארצו ליציאת יהודים".

חתונה במורמנסק

"חשבתי לעצמי", נזכר בוטמן, "שאם כבר לח־טוף מטוס אז לא מטוס קטנצ'יק אלא מטוס גדול שיהיה מלא בעשרות יהודים, ושנטיס אותו לשכ־ריה, שם נקיים מסיבת עיתונאים ונציג בפני הע־לם כולו את מצוקת היהודים, את הרדיפות האנ־טישמיות ואת הרצון שלנו לעלות לישראל".

התוכנית שהלכה והתגבשה דיברה על חטיפת מטוס מדגם טופולב־124, ובו מקום ל־52 נוסעים, או טופולב־135, עם מקום ל־64 נוסעים, בקו לני־נגרד־מורמנסק, העובר לאורך הגבול הפיני. המ־טוס, לאחר החטיפה, היה אמור להנמיך טוס, כדי להתחמק מהמכ"ם הסובייטי.

בקשר היו אמורים לדווח לשלטונות התעופה הסובייטיים כי צמר פושעים חטף מטוס מלא רו־סים, כדי להבטיח שלא יופל, ולהודיע שפניו מוע־דות להלסינקי בפינלנד, שלה הסכם הסגרה עם הרוסים.

אלא שהיעד האמיתי היה כאמור שטוקהולם, בירת שבדיה. שם הצופן שניתן למבצע היה "מב־צע חתונה", משום שסיפור הכיסוי היה שמדובר בעשרות יהודים היוצאים יחדיו לחתונה במורמנ־סק. בוטמן הופקד על החלק האירגוני של המבצע, ודימשיץ, הטייס, על החלק הטכני.

המבצע המתוכנן גרם למתח עצום בתוך האיר־גון היהודי־ציוני בלנינגרד, בין תומכי המבצע, בראשות הלל בוטמן, לבין מתנגדיו. היו שהאשי־מו את בוטמן בהרפתקנות מסוכנת. "לי היה ברור שמטרת המבצע היא אחת – לחולל הרבה רעש, לעורר תשומת לב בינלאומית ולהביא את

◄

אדוארד קוזניצוב עונה:

"בוטמן מתוסכל, אני מרחם עליו"

אדוארד קוזניצוב, כיום עורך העיתון בשפה הרוסית 'וסטי' מגיב בביטול על טענותיו של בוטמן. "הטענות של הלל בוטמן מעוררות אצלי לכל היותר צחוק. הן מגוחכות ואפילו לא גורמות לי להתרגז. מדובר באדם מתוסכל שנשבר לאחר שנתפס, ששיתף פעולה עם חוקריו וכיום הוא מנסה לשקם את דימויו", הוא אומר.

"אתה לא צריך לשאול אותי. מספיק שתשאל כל אחד שהיה מעורב במשפטי לנינגרד. הם ישמיעו לך דעה מאוד שלילית על בוטמן. אני מרחם עליו. בעיני הוא בן אדם מאוד מסכן", הוא מוסיף.

"נכון שבוטמן הגה את רעיון 'מבצע חתונה'. נכון שהוא יזם אותו אבל הוא גם הסתלק מכל העניין. אני לקחתי את הרעיון שלו, פיתחתי אותו והוצאתי אותו אל הפועל. הבעיה של בוטמן היא שהוא רוצה למשוך תשומת לב באמצעות הטחת האשמות וספקולציות, כדי שיזכה בפירסום".

לגופו של עניין דוחה קוזניצוב את הטענה כאילו ניסה לקחת לעצמו את כל הקרדיט על 'מבצע חתונה', בסיועו של נחמיה לבנון. "אלה שטויות. לבנון ראה בי דיסידנט. לישכת הקשר עודדה את היהודים ללחום למען העליה ולא להפוך לדיסידנטים. לומר שנחמיה לבנון עשה ממני גבור – זו שטות גמורה".

קוזניצוב אינו מתכחש לעובדה שפעל כדיסידנט, מתנגד למשטר, אבל הוא מגדיר את עצמו כציוני. "הייתי אז ואני גם היום ציוני. עובדה שמבריה"מ לשעבר עליתי לישראל. הייתי במשך תקופה ארוכה מנהל החדשות של רדיו ליברטי במינכן, תפקיד רב חשיבות, שנתן לי גם קשרים רבים. יכולתי לנצל את התפקיד, כמו ישראלים אחרים, על מנת לקבל אזרחות אמריקנית – אבל בחרתי והערפתי לחיות בישראל.

"אני ואשתי רצינו להיות ישראלים, לא אמריקנים. אם לא ממניעים ציוניים, מדוע הייתי בוחר להקים כאן את ביתי ולא בארצות הברית". קוזניצוב אומר כי מוטב לבוטמן להפסיק את המערכה שהוא מנהל נגדו. "עדיף לו שישאיר את חלוקת הכבוד להיסטוריונים".

גיליון 'מעריב', 25.12.70

הלל בוטמן

אדואר קוזניצוב

(המשך מהעמוד הקודם)

ברז'נייב לוויתור בנושא היהודי. מבחינה זו לא היה חשוב לי אם החטיפה תצליח או תכשל, האם נצליח לנחות בשטוקהולם או יפילו אותנו באוויר", מרגיש בוטמן.

בוטמן החל לגייס מועמדים. במסגרת החיפושים הגיע גם לריגה, שם התגוררה סילבה זלמנסון, ידידה אישית שלו ושל רעייתו. סילבה נישאה לאדוארד קוזניצוב, מוסקבאי בן 30, איש מבריק, בוגר לימודי פילוסופיה באוניברסיטה של מוסקבה, שהיה מתנגד המשטר (דיסידנט), והספיק כבר לשבת בכלא שבע שנים בעוון תעמולה אנטי סובייטית.

"סילבה היתה קשרית בארגון היהודי בריגה והיתה מעבירה לנו בלנינגרד מזוודות עם ספרות ציונית. סיפרתי לה על המבצע והיא הסכימה מיד להצטרף. שאלתי אותה מה לגבי בעלה, והיא אמרה שהיא סבורה שגם הוא יצטרף, משום שהוא בחור אמיץ".

בוטמן לא היה בטוח כל כך לגבי קוזניצוב והוא רצה לעמוד מקרוב על טיבו של האיש. במפגש ביניהם אמר קוזניצוב שהוא מוכן לעזוב את רוסיה בכל רגע, בים, באוויר או ביבשה, אלא שכבר אז התעוררו אצל בוטמן ספיקות לגבי מניעיו של האיש.

"קוזניצוב, שאמו היתה גויה ואביו יהודי, היה רחוק מציונות. אצל אנשים כמו סילבה, ישראל באה במקום הראשון בסולם הערכים, ואילו אצלו - המלה חופש. סילבה הדפיסה במחתרת כתבים כגון 'שיבת העם היהודי למולדתו' ואילו הוא הפיץ את 'זכרונות מקסים ליטבינוב' ו'הפעילים הפוליטיים של רוסיה'", מספר בוטמן.

בכל זאת, בוטמן החליט לגייס את קוזניצוב, שהיה מבוגר יחסית לאחרים והיה בעל נסיון רב בתחום הפעילות המחתרתית.

תשובה שלילית

לאחר גיוס הקבוצה הריגאית, אליה הצטרף מאוחר יותר גם יוסף מנדלביץ, חזר בוטמן ללנינגרד, ושם גילה כי תוכנית המבצע מעוררת התנגדות חריפה ואיימה להביא פילוג על הארגון המחתרתי. ולדיק מוהליבר ודוד צ'רנוגלאז היו בין המתנגדים החריפים. המטרה, אמרו המתנגדים, אינה מקדשת את האמצעים, העולם ידון לכף חובה את המבצע הפיראטי, הארגון ייחרב, האולפנים לעברית ייסגרו ועמל רב יירד לטמיון.

הפשרה שהושגה, בלחץ המתנגדים, היתה לנסות ולקבל את אישורה של ממשלת ישראל למבצע. הפניה נעשתה באמצעות ד"ר משה בלנק, רופא, פעיל יהודי מלנינגרד, שעלה בתחילת 1970 ארצה. הוא נפגש עם נחמיה לבנון, שעמד אז בראש לישכת הקשר. בתום התייעצות עם גולדה הוחלט להעביר ללנינגרד תשובה חד משמעית - לא לבצע את החטיפה.

בעקבות התשובה השלילית פרשו אנשי לנינגרד, בראשות בוטמן, מהתוכנית. אלא שקבוצת ריגה, בראשות קוזניצוב, סילבה זלמנסון, יוסף מנדלביץ והטייס דימשיץ, התעלמו מהתשובה הישראלית. ב־15 ביוני 1970 הם נעצרו בשדה התעופה של סמולני, דקות לפני שעמדו לחטוף את המטוס. כיום ברור שהתוכנית דלפה לק.ג.ב כבר בשלביה המוקדמים, והפעילים בלנינגרד ובריגה היו נתונים למעקב מתמשך.

ארוארד קוזניצוב ומארק דימשיץ נדונו למוות, אולם בעקבות לחץ כבד של דעת הקהל והממשלות במערב הומתק עונשם והוחלף במאסר ממושך (קוזניצוב ריצה תשע שנות מאסר ושוחרר ב־1979). יוסף מנדלביץ נדון ל־12 שנות מאסר. סילבה זלמנסון, אנטולי אלטמן, אריה חנוך, ישראל וזאב זלמנסון - נדונו לעשר שנות מאסר.

גם חברי הקבוצה מלנינגרד שפרשו מן המבצע, ובהם הלל בוטמן, נעצרו והועמדו לדין. בוטמן ריצה תשע שנות מאסר לפני ששוחרר ב־1979. קוזניצוב, טוען בוטמן, התקבל כאן בכבוד מלכים והוכתר בידי לישכת הקשר כמפקד המבצע.

גם לישכת הקשר לקחה לעצמה כתרים לא לה. ואילו הוא, שהיה אבי התוכנית - נשכח ונדחק לקרן זווית, ועל כך אין הוא מוכן לסלוח ואין הוא מוכן למחול על כבודו. "כואב לי שאנו כבר אנשים מבוגרים, וכשנלך מן העולם ישאר זכרון היסטורי מעוות ומשוכתב".

לפני כארבע שנים נערך בירושלים כינוס גדול וחגיגי מטעם הקונגרס היהודי העולמי, בו הוצג סרט על המאבק לפתיחת שערי העליה. "בסרט הזה כיכבו שניים - נחמיה לבנון וקוזניצוב. אני בכלל לא הייתי קיים עבורם", מתרעם בוטמן, ומסרב לשכוח.

בוטמן נגד קוזניצוב

"הציגו את קוזניצוב כאילו הוא היה הדמות המרכזית בפרשה, מפקד המבצע. הוא בכלל לא אירגן שום דבר. סילבה, דימשיץ ומנדלביץ אירגנו הכל, ואילו הוא היה אמור להיות מפקד רק באוויר, מרגע שהמטוס נחטף בפועל".

קוזניצוב, ממשיך בוטמן לחכות, לא הסתיר מעולם את העובדה שהוא אינו ציוני. "במשפט לנינגרד, סילבה זלמנסון אמרה 'אם אשכחך ירושלים', אחריה אמר חנוך 'לא בגדתי-כמולדתי כי מולדתי היא ישראל'. אנטולי אלטמן שלח מאולם המשפט דרישת שלום למולדת בישראל. אלו היו עמדות ציוניות.

"קוזניצוב, לעומתם, הכריז במשפטו שהעניין הלאומי עבורו הוא עניין שולי. בשבילו העיקר היה החופש, כלומר שהוא הודה בכך שהוא היה דיסידנט ולא ציוני. כשנשאל מה יש לו לומר לסיכום המשפט, אמר קוזניצוב שהוא מצטער על כך שהוא נתן לי לשכנע אותו להצטרף ל'מבצע חתונה', כאילו הוא מטיל את האחריות עלי. אתה מרגיש מהדברים האלה עד כמה אין לו ערכים ציוניים.

"גם כשהגיש בקשה לחנינה, הוא ציין שהוא לא היה הראש של המבצע אלא נגרר אליו. אבל בארץ משום מה מתייחסים אליו כאל המפקד. הוא בסך הכל רצה לברוח מרוסיה משום שידע שאין לו שום סיכוי שם למצות את עצמו כמתרגם בבית חולים לחולי נפש. נחמיה לבנון מתעלם מכל אלה והכתיר אותו כמפקד. כואב לי, כואב לי על כך מאוד".

מחדלי לישכת הקשר

בוטמן גם נפגע עמוקות מכך שמקורביו של קוזניצוב מכנים אותו, לטענתו, פחדן, משום שנסוג מהמבצע ברגע שקיבל תשובה שלילית מישראל. פעילים במבצע ריגה גם מותחים עליו ביקורת קשה על עצם הפניה לישראל, משום שהפניה הולידה בהכרח תשובה שלילית.

"לישכת הקשר מציגה אף היא את עצמה כגיבורה של הסיפור אבל למעשה, תחת הנהגתו של נחמיה לבנון, הם ביקשו לשמור על שקט ככל האפשר, כדי לא לפגוע בקשרים עתידיים עם ברית המועצות".

"רק שבוע ימים לאחר מעצרנו", ממשיך בוטמן וטוען, "הורו בלשכה לסאשה בלאנק להתקשר ללנינגרד, כדי לברר מי נעצר. המדיניות הטפשית של לבנון היתה לשמור על שקט, והוא הנהיג את הלישכה כמו שסטלין הנהיג את בריה"מ. והכלם הזה עוד מכתיר את קוזניצוב למפקד המבצע.

"את הרעש על מעצרנו הקימו תחילה חוגים ציוניים בבריה"מ ואליהם הצטרפה גם יהדות ארצות־הברית. רק לאחר מכן הלישכה הצטרפה למאבק. הם גם לא סייעו למשפחות שלנו. את אשתי גרשו מהעבודה אחרי מעצרי, ואיש לא סייע לה", הוא מתלונן. בוטמן מבטיח כי לא ינום ולא ישן עד שהעוול יבוא על תיקונו. ■

הוויכוח הזה גורם מבוכה רבה בקרב קוליית אסירי ציון לשעבר ומי שהנהיגו את הפעילות היהודית בבריה"מ לשעבר.

● יוסף מנדלביץ, שהיה למעשה האידיאולוג של החבורה הריגאית, אומר: "הוויכוח הזה מגוחך. אחרי 25 שנה כל זה לא רלבנטי. מה שחשוב הוא שנסיון החטיפה סייע בפתיחת השערים".

הוא גם אינו מוכן להכריע בוויכוח למי מגיע עיקר הקרדיט על 'מבצע חתונה'. "לבוטמן עומדת זכות היסטורית נכבדה על היותו אבי המבצע. אבל גם לקוזניצוב חלק נכבד, ואף שווה ערך, בנסיון חטיפת המטוס. כל אחד מהם היה דומיננטי בעיתו. לצערי עוד לא נכתב ספר היסטוריה על הפרשה ועל המאבק לפתיחת השערים. אני מאמין שבבוא היום, כל אחד מהם יקבל את המקום הראוי לו על סמך עדויות ומסמכים.

"גם אם קוזניצוב היה דיסידנט, מתנגד משטר ופעיל בתנועה לזכויות האדם ברוסיה, אני לא מוצא בכך פסול ואני מעריך מאוד את מאבקם ואת פעולתם. אני מחזיק כבוד לחבורה הזו שפעלה במסירות נפש למען הצדק והכבוד".

מנדלביץ סבור שהיתה זו טעות חמורה לפנות לממשלת ישראל בבקשה למתן אישור לפעולת החטיפה, "אבל זו לא היתה אשמתו של בוטמן. מתנגדי המבצע פנו לישראל משום שרצו להחליש את ידינו ומשום שידעו שהתשובה תהיה שלילית. מדובר פה במחלוקת היסטורית על שתי גישות שונות - אלה שדגלו בהמשך הפעילות המחתרתית כגון אולפנים ללימוד עברית, ואלה שדגלו בצעד דרסטי. לי אישית אין טענות לאף אחד ואני משוכנע שהמבצע היה נקודת תפנית במאבקנו הלאומי".

● דוד צירנוגלס (מעיין), אז חבר ועד הארגון הציוני בלנינגרד, אומר: "כל ההאשמות האישיות של בוטמן כלפי קוזניצוב, אינן מבוססות. אני לא מוכן לשפוט את קוזניצוב על כך שהיה או לא היה ציוני. לכל אחד היתה דרך אחרת לציונות. מי יותר גיבור או מי פחות גיבור, שההיסטוריה תשפוט. לדעתי כולם היו גיבורים. אני מציע לבוטמן להפסיק עם הוויכוח הזה ולהותיר אותו להיסטוריונים".

● נחמיה לבנון, שהיה ראש לישכת הקשר בזמן 'מבצע חתונה', אומר: "אני לא רוצה להגיב על הוויכוח בין בוטמן לבין קוזניצוב. אני לא רוצה להיכנס לזה, אבל אני רוצה לומר שלבוטמן אין כל סיבה להתמרמר עלינו, על לישכת הקשר. עשינו כמיטב יכולתנו לסייע לו ולאשתו, כפי שפעלנו לסייע לכל אחד אחר. לא רוממנו איש ולא פגענו באף אחד על חלקו במאבק".

שלא לציטוט אומרים בלישכת הקשר כי היה זה אבסורד לצפות לכך שממשלת ישראל אכן תאשר לפעילים יהודים בבריה"מ לחטוף מטוס, בייחוד בתקופה שבה חטפו ארגוני הטרור מטוסים ישראליים. "איזה ממשלה בישראל היתה יכולה להמליץ על חטיפת מטוס", הם שואלים.

אבל כל הדיבורים האלה אין בהם כדי לרפות את ידיו של בוטמן. במאבק הזה על התהילה ועל הכבוד, המלה האחרונה עוד לא נאמרה.

אריה בנדר

פתאום נפל העיפרון

מאיר שניצר
טלוויזיה

מחליפים את העט במחסן הזכרונות. יואל שילון, 'פספוסים'
צילום: רובי קסטרו

חתן, מה יש לו בחייו. כוס לשבירה, טבעת במצב היכון ושק מלא דמעות. ואיך שהוא מגיר דמעותיו, החתן הזה. ודווקא ברגע החגיגי ביותר - מתחת לחופה. הוא בוכה ובוכה, אך אל דאגה: הכל עוד פתוח. הוא עוד יצחק בצחוק גדול.

בזכות יגאל שילון ו'פספוסים' שלו, תורגמו דמעותיו של החתן מחיפה לשמחה עצומה. דווקא רגע החולשה שלו, שהונצח על ידי צוות ההפקה של סרטון החתונה, זיכה ביום ראשון האחרון את החתן המייבב בפרס הראשון של התחרות הארצית לפספוסי וידאו, והנה מכונית הפרס כבר חונה למרגלות ביתו.

תחרות הפספוסים הארצית, וולגרית ככל שתהיה, התברכה לפחות בדבר מוצלח אחר - בחתן הפרס. אמנם קשה להרבות בתשואות כלפי מי שמשתוקק לחלק עם כולם את אחד מרגעי חייו האינטימיים ביותר, אך לפחות מדובר פה ברגע מרגש ביותר, ולא בסתם מניפולציה. חתן וכלה מתחת לחופתם. הרב המשיא אותם מבקש מהחתן לחזור על המשפט המוכר - הרי את מקודשת לי. החתן, קול לא יוצא לו מגרונו, ובמקום זה שופעות עיניו במפל של דמעות. ועל נתח חיים ועיר זה, גרף המייבב את הפרס הגדול.

יתרונו של סרטון וידאו זה על פני מרבית מתחריו, הוא במומנט האנושי שהביא לתקלה מעוררת האמפטיה. מול חתן הבכי התחרו סרטונים ביתיים אחרים, שהנציחו חתול מזנק או פיל זולל בננות או חמור הנתקל בקורה. והיה שם גם זמר אחד שנפלו לו המכנסיים, ותייר אחד שהחליק על צואת היונים בכיכר טרפלגר, ועוד כמה אורחים שמגרדים במפשעתם. כך יצא שחתן בוכה הוא באמת סחורה ראויה יותר לפרס.

■

למען האמת, תחרות הפספוסים של ערוץ 2 הינה ארוע זניח, שאינו ראוי להבלטה. אך מזה שבוע משודרת בערוץ 2 תוכנית אמריקנית הקרויה 'עדות מצולמת'. תוכנית זו, או ליתר דיוק ההשוואה בינה לבין תוכניתו של יגאל שילון, היא המעניקה לתחרות הפספוסים הישראלית תוקף הראוי לדיון.

'עדות מצולמת', המשודרת בימי ראשון ורביעי עמוק אחר חצות, היא תוכנית ששודרה לראשונה בארצות הברית לפני כשלוש שנים. נקודת המוצא שלה גורסת שהווידאו הביתי הפך לאלמנט מכריע בהוויית היומיום, ומכאן חשיבותו החברתית. בעצם, גם יגאל שילון חושב כך, אך אצלו יש לווידאו קודם כל חשיבות בדרנית או לעגנית.

לחתן מחיפה אירעה תקלה רגשית, ועל הנצחתה בסרטון וידאו הוא זכה במכונית. אילו השוטר מטקסס, שהפספוס שלו חנך לפני עשרה ימים את שידורי 'עדות מצולמת' בישראל, היה שולח את הסרטון שהוא הכין לתחרות הישראלית, החתן הבוכה היה יכול לשכוח מהמכונית שלו.

השוטר מטקסס פיטרל בינואר 91' על פני כבישים בין־עירוניים בדרך לאוקלהומה. בניידת הפטרולים שלו התקין השוטר מצלמת וידאו, שהנציחה ארועי שיגרה משטרתית שבהם היה מעורב. עצירת מכוניות ובדיקת אחוז האלכוהול בדם הנהגים. הטלת דו"חות תנועה וכיו"ב.

באחד המקרים, זה ששודר ב'עדות מצולמת', עצר השוטר מטקסס מכונית, והורה לנוסעים בה לפתוח עבורו את תא המטען שלה. קינן בו חשד שמדובר פה בהברחת הרואין. במקום לפתוח את הבאגאז', הנוסעים פתחו עליו באש, והשוטר נפל חלל על משמרתו. וכל אותה העת, הסריטה המצלמה את הארוע. מין פספוס שכזה.

השוטר והווידאו שמנציח את רציחתו, מזכירים קטע ידוע ביותר בתולדות הטלוויזיה הישראלית. היה זה באוקטובר 1973, בעת סיקור קרבות מלחמת יום הכיפורים. כתב צבאי ישראלי נקלע להפגזה. בעודו מתעד אותה, פגע בו רסיס. הכתב קרס פצוע, ואילו המצלמה שנשמטה מידיו, נפלה לקרקע. כשהיא הפוכה עם ראשה כלפי מטה, הוסיפה המצלמה לצלם באופן אוטומטי את הארועים מזווית משונה. בין היתר, תיעדה המצלמה את פינויו של הכתב הפצוע אל התאג"ד. סיקור אובייקטיבי בתכלית.

לשוטר הטקסני שתיעד את מותו, לא נזדמן לצפות בסרטון שלו. בשני מקרים אחרים, שהובאו ב'עדות מצולמת', התעמתו ניצולים עם רגעי האימה הכבירים של חייהם. מדובר באנשים שהפעילו מסרטת וידאו, כשאיום ברור על חייהם עמד באוויר. הסרטון האחד הנציח סופת טורנדו בקנזאס, והאחר תיעד שריפה קטלנית באוקלנד. בשני המקרים נראו האסונות כשהם בקלוז'אפ. וכמה שזה מפחיד.

למרות האימה והשיתוק בהם נתקפו האנשים, שחוו מטווח קרוב את הרס בתיהם ואת התקרבות המוות אליהם, הם לא שכחו את ידידו הטוב של האדם - הווידאו. שלא על מנת לקבל פרס מיגאל שילון, הם הוסיפו סכנה נוספת לחייהם, ביטלו זמן מילוט יקר. וזאת, רק כדי ללכוד בעדשה המצלמת את רגע השיא של החיים שלהם. עדות חותכת להכרחיותו העכשווית של מדיום הווידאו, הוא העט של סוף המאה העשרים.

מהרגע שנולד, אי אפשר לוותר עליו. הווידאו, כך עולה, מחליף את העט במיון מחסן הזכרונות המצטברים. המתווך החזותי חזק יותר מהמלה הכתובה. בעבר נודעה הסיסמה הקלישאית שגרסה כי תמונה אחת שווה אלף מילים. ובכל זאת, בחיי היומיום, תמונות הסטילס לא החליפו את הכתב. כיום המצב השתנה באופן דרמטי, משום שלתמונת הווידאו, בניגוד לסטילס הדומם, אפשר לצרף רגשות. כעת, באמת שתמונה (נעה) אחת שווה יותר מאלף מילים. ז'אנר זכרונות הווידאו יחליף־גם־יחליף את ספר הזכרונות המקובל. ותשאלו את החתן מחיפה אם זה כדאי.

עם החיילים בלבנון

(המשך מעמוד 3)

כאן גולשת השיחה לנושא אחר: איך צריך להילחם בחיזבאללה. "אנחנו מחכים שתהיה היתקלות. מחפשים את המחבלים, כי המשימות שוחקות", אומר רון פרץ.

"לא לוחצים מספיק על החיזבאללה ועל הכפרים. לפעמים מזהים מחבלים ולא עושים מספיק. צריך לעשות יותר מארבים מעבר לקו האדום (כלומר מצפון לרצועת הביטחון - י.ל.). צריך לחפש ולתקוע אותם בבתים שלהם, כמו שהם מחפשים אותנו", אומר סמל המחלקה דורי.

"אסור להעלות את הצבא על הכפרים שלהם, כי מחר יהיו קטיושות על קריית־שמונה. המטרה היא לתת ביטחון ליישובי הצפון - ולא להרוג מחבלים. לא שווה לירות על מחבלים אם יש לידם אוכלוסיה אזרחית שעלולה להיפגע, ואז בתגובה יירו קטיושות על הצפון", אומר סג"מ אבניאל.

הוויכוח מתלהט. "מג"דים ומח"טים פוחדים על התחת שלהם, ואפילו אלוף הפיקוד חושב שלא יוזמים מספיק", אומר דורי.

סג"מ ד' קרוב ברעותיו לאלו של חברו, סג"מ אבניאל: "אנחנו פועלים נכון מאוד ואין סיבה להתלונן. המצב הוא שהמחבלים בלחץ ומרגישים נרדפים, ולא להיפך".

אבניאל: "זו מלחמת גרילה, וככה זה כשחוליות של כמה אנשים יכולות לצוץ לך בכל מקום. בסופו של דבר, צריך לטפל בשורש הבעיה, השאלה היא כמה סיכונים אנחנו מוכנים לקחת".

סג"מ ד': "הפתרון בסוף הוא מדיני".

אבניאל: "נכון, בסוף הפתרון יהיה דיפלומטי, כמו בכל מקום. הרי אי אפשר להשמיד את כל המחבלים. במלחמת גרילה אין פתרון צבאי. המטרה היא להגן על ישובי הצפון, וזה מה שאנחנו עושים". במחשבה שניה הוא מוסיף שאם המטרה תהיה לחסל את החיזבאללה, אז זה אפשרי, "השאלה היא כמה זה יעלה לנו, והאם הנזק יהיה גדול מהתועלת".

שחר הרס"פ סבור שצה"ל לא משתמש בכל האמצעים שעומדים לרשותו: "לא צריך מלחמה כוללת, אלא יותר פעולות יזומות. הבעיה היא שפוחדים מדעת הקהל בעולם. יש הרבה קצינים בכירים שרוצים אחר כך להיכנס לפוליטיקה, ולכן חוששים".

דודי מורחי חושב כמוהו: "נכון שהצבא הוא זרוע מבצעת ולא מחליטה, אבל לא יתכן שבכנבטיה ויעתר מחבלים יסתובבו חופשי וייצאו משם לפעולות. אם צריך למחוק את הכפר - אז נמחוק אותו".

"יש לנו עקרונות מוסריים", מתערב סג"מ ד'.

לשיחה מצטרף חנניה וילון, שיחד עם דודי אומר: "במלחמה אין מוסר, לכן אנחנו חוטפים ואוכלים אותנו. אחרי שנמחק כפר אחד - הם ילמדו לקח".

אבניאל: "ככל שנפעיל יותר כוחניות, גם הצד השני יפעיל. ב'דין וחשבון' עשינו את זה, ורק הגברנו את השנאה שלהם אלינו".

וילון: "הערבים מבינים בדרך הקשה".

רודי: "רק בכוח נפתור את הבעיות".

וילון: "כוח ומוות".

אבניאל: "אם תהרוס לו את הבית, הוא יעזור לחיזבאללה וישנא אותך".

וילון: "גם ככה הם לא אוהבים אותנו".

רודי: "אם תהרוס לו את הבית, אחר כך אחרים יחשבו פעמיים אם לעזור לחיזבאללה. רק יד קשה".

גם בנושא צד"ל יש חילוקי דעות, אבל מהר מאוד מגיעים לקונצנזוס: "אסור להגיד עליהם דברים רעים. הם עוזרים לנו ומבצעים משימות ששומרות עליהם ועלינו", מסכימים כולם. "צד"ל זה צבא אחר, צריך להבין שלפעמים אצלם המוצב זה גם הבית. אין להם לאן לצאת, כמונו", אומר רון פרץ.

הוויכוחים במוצב אינם מסתיימים. החתך של החיילים מגוון. "יש כאן עולה חדש מרוסיה שהגיע לארץ לפני שנתיים, יש לנו אחר מרמת אביב שמסתובב כאן עם פלאפון כל היום, ואחד מדרום תל אביב עם בעיות מכאן ועד להודעה חדשה", מסביר סג"מ אבניאל.

ולמרות הכל, בסוף השיחה, כשצריך להתכונן ליציאה לסיור ולמארב, כולם כמו אחים. בלי מרכאות. "כור ההיתוך כאן חזק מאוד בגלל המשימות הלחוצות, המאמצים הפיסיים הקשים והעובדה שהחיילים נמצאים 24 שעות ביחד. פה, בניגוד לאזרחות, אתה גפרור קטן. שמים עליך 20 קילו על הגב, ויאללה, תתחיל לרוץ".

יש מי שסובל ויש מי שנשבר. המלחמה היא לא נגד החיזבאללה, היא בעיקר נגד השיגרה, העייפות, הגעגועים, השיחות שנקטעות בגלל הקו המשובש עם הבית או עם החברה. "כולנו בני אדם, והסיפוק הוא לא משהו מוחשי. אף אחד לא נותן מלה טובה. כשאתה יוצא הביתה אף אחד לא אומר, הנה הפייטר הגדול מגיע. זה משפיע", אומר סג"מ אבניאל, ומבהיר שכל מה שהוא והחברים שלו במוצב בלבנון רוצים, זה קצת יותר הערכה מהצבא ומהחברה. עם החיזבאללה הם כבר יסתדרו. ■

יוסי לוי

יורים, תולים, מחשמלים, סוקלים

בכלא המרכזי של פרטוריה, דרום־אפריקה, נהגו האסירים לפרוץ בשירה כאשר החל התליין בהכנת הגרדום. בשבוע שעבר שוב פרצה שם שירה אדירה, אולם הפעם היתה זו זעקת שמחה על ביטול עונש המוות ■ באותו שבוע בוטל עונש המוות גם בפולין, ואירגון אמנסטי, המנהל מאבק כלל עולמי בנושא, רשם לפניו כי ב־97 מדינות אין כיום עונש מוות, תיקו עם המדינות שבהן הוא קיים עדיין ■ 8,000 איש ממתינים כיום בתאי הנידונים למוות, מאות מהם בארה"ב, שם יש גם צ'ופר – בכמה מדינות מקבל הנידון טופס שעליו הוא מסמן את שיטת ההמתה העדיפה בעיניו. שיאנית העולם היא סין, וכן, יש מדינות שבהן עדיין סוקלים אנשים

יצחק בכר

את בנג'מין מולואיסה, כמו את כל האחרים, תלו עם שחר.

הנוהל הדרום־אפריקני הזה, לתלות את הנידונים עם שחר, עזר לנו, העיתונאים, לשווק את סיפורי המוות. בביטוי הזה, "עם שחר", יש משהו כמעט רומנטי, נושק לפואטי.

הפואטיקה שיחקה אז, בסוף 1985, במין טרגדיה אפריקנית שנועדה להציל את מולואיסה מהמפגש עם חבל התליה בפרטוריה. בנג'מין מולואיסה היה בין הראשונים שעלו על מזבח מאבק השחרור שפרץ ב־1984, והוביל את המדינה, עשור מאוחר יותר, לדמוקרטיה של נלסון מנדלה.

מולואיסה, איש סווטו, טען להגנתו כי השוטר השחור שרצח, גם הוא בן סווטו, היה חלק ממימסר האפרטהייד, וככזה דמו מותר. אולם מה שייחד את המקרה, היתה המטמורפוזה המופלאה שחלה בחיי מולואיסה ביום הרצח. מיד לאחר הרצח, תואר מולואיסה כאחד העוסק למחייתו כרפד. אולם במהלך משפטו, ובחודשים שהובילו אותו עד לפגישה המסכמת עם התליין בכלא המרכזי של פרטוריה, עבר עליו מהפך: בריווחים העיתונאיים, שהוזנו בידי מקורבי מולואיסה, הפך הרפד למשורר־לעת־מצוא. ואז הוא הפך למשורר ורפד־לעת־מצוא. ואז הוא הפך למשורר במישרה מלאה.

עד היום לא ברור מי העניק לבנג'מין מולואיסה, במהלך שלוש השנים שחלפו בין רצח השוטר ועונשו, את התווית של אמן. ימים אחדים לפני ההוצאה להורג, נזכר מישהו שבכל הדיווחים העיתונאיים שזרמו על המקרה, אף אחד לא טרח לכלול את פרי עטו של מולואיסה. נדרשו מאמצים מרובים כדי למצוא פיסת נייר מהוהה, עליה הודפסו מספר שורות ברמה אמנותית מוגבלת, שיוחסו למולואיסה ע"י עורכת רינו.

היה זה נסיון מעורר הערצה להציל אדם ממלתעות מפלצת האפרטהייד. ספק אם מועצת הביטחון של האו"ם היתה מתכנסת לדיון על גורלו של רפד שחור. אבל המועצה הנכבדה פירסמה הודעה מיוחדת ובה קריאה לשלטונות להמתיק את עונשו של המשורר לוחם החירות.

בכלל, תווית המשורר של מולואיסה פרטה על נימים רבים, בכל העולם. מנהיגים מכל קצוות כדור הארץ פנו בקריאות נרגשות לחוס על חייו; בדרום אפריקה איימו אירגוני השחורים, ומאוחר יותר קיימו, במהומות דמים אם לא יחונו את מולואיסה.

אם היה משהו שעבר באותם ימים על ממשלת המיעוט הלבן, לא היו אלה איומים. בנג'מין מולואיסה, הרפד שהפך למשורר, נתלה עם שחר, יום שישי, 17 באוקטובר, 1985.

■

הזכרונות מאז צפו בשבוע שעבר כאשר בשתי מדינות – פולין ודרום אפריקה – הוכרז על ביטול עונש המוות. בית המשפט החוקתי של דרום אפריקה החדשה קבע, כי עונש המוות נוגד את הסעיף בחוקה המבטיח לכל אדם את הזכות לחיים. זה נשמע כל כך הגיוני, עד שלא ברור למה לא חשבו על זה קודם. בפולין היה זה הפרלמנט שהקפיא את עונש המוות לחמש שנים, מתוך כוונה לבטלו לחלוטין במסגרת מאמצי המדינה להשתלב בקהיליה של אירופה המערבית.

בכלא המרכזי של פרטוריה, בניין ענק בכניסה לבירת דרום אפריקה, נהגו האסירים לפרוץ בשירה אדירה ברגע שהוכרז כי התליין מכין את גרדומו לקראת התליה, בדרך כלל בימי שישי בבוקר. באמצעות שירי החירות האפריקניים, ניסו מאות האסירים לעודד את הנידון בשעות הבדידות האחרונות שלו.

בשבוע שעבר שוב פרצה שם שירה אדירה, אולם הפעם היתה זו זעקת שמחה שבקעה מפי 453 הנידונים למוות, שנולדו מחדש מכוחה של פיסת הנייר עליה רשמו 11 השופטים בבית הדין החוקתי את פסיקתם. אחרים מהאסירים המתינו שנים לדעת מה הסיכוי שלהם למות מוות טבעי. ביניהם נמצא אחד, שסמוך לתאריך בו נגזר דינו למות, לפני שבע שנים, סירב לקבל ממני חפיסת סיגריות אמריקניות בטענה כי הן חזקות מדי עבורו.

כלא פרטוריה היה המסלקה המרכזית של מערכת הענישה בדרום אפריקה הישנה; שם נמצא הגרדום היחידי שפעל בדרום אפריקה, והיתה לו תפוקה מרשימה – ב־1987 נתלו שם קרוב ל־200 בני אדם, רובם שחורים.

צעקת שמחה נוספת באה בשבוע שעבר מהאירגון הבינלאומי לזכויות האדם, אמנסטי אינטרנשיונל, שמלחמתו הגלובאלית נגד עונש המוות מיקמה את דרום אפריקה במקום גבוה. "זהו צעד ענקי בעל משמעויות ·עולמיות", קבע האירגון.

אבל גם אם זה צעד בכיוון הנכון, המביא ל־97 את מספר המדינות שביטלו עד כה את עונש המוות, עדיין נותר מספר דומה של אומות השומרות לעצמן את הזכות לשגר בני אדם לעולם הבא בשם הצדק. ובכל מקרה, הסטטיסטיקה הזאת מטעה; קחו לדוגמה את העובדה שברשימת המוציאים להורג אפשר למצוא, למשל, את ארצות הברית, בעוד שברשימת המדינות הנאורות, בהן לא חל עונש המוות, נמצאת, למשל, רואנדה. למדינה כזאת, בה חוסלו בשנה שעברה חצי מיליון בני אדם במגוון שיטות, אין זמן לעסוק בקטנות. בוסניה, לעומת זאת, לא מנסה להתחזות. עונש המוות בה תקף.

מהעבר השני של הסקאלה נמצאות מדינות כמו הרפובליקה הננסית סן מרינו, שבפעם האחרונה הוציאה מישהו להורג ב־1468.

■

גם אם אמנסטי מוצא עידוד בצעדה של דרום אפריקה, הסטטיסטיקה מוכיחה, כי אף שמספר המדינות שמחקו את עונש המוות מספר החוקים שלהן גדל – בשתיים כל שנה, בממוצע – כך גם קרה למספר המוצאים להורג בעולם בשנה שעברה, ולמספר המדינות המוציאות להורג.

בשנת 1993 הוצאו להורג כ־2,000 בני אדם ב־33 מדינות, לעומת 2,331 ב־37 מדינות בשנה שעברה. שיאנית העולם הבלתי מעורערת היא סין, האחראית ל־70 אחוז מסך ההמתות בעולם – 1,791 ב־1994. לדברי אמנסטי, לא ברור מהו הגורם הדומיננטי מאחורי ההוצאות להורג בסין – צדק או ביונג.

שיטת ההוצאה להורג הנהוגה בסין היא יריה. לעתים קרובות מדובר על ירייה אקדח בעורפו של הנידון, אולם במסגרת המלחמה בפשע הגובר בסין, מבוצעות רבות מההוצאות להורג בפומבי בידי כיתות יורים באיצטדיונים.

לפי עדויות הנמצאות בידי אמנסטי, ההוצאות להורג בסין מספקות מקור הכנסה צדדי לרבים במערכת אכיפת החוק, בעיקר לשוטרים. מסתבר כי עוד לפני שהנידון למוות מוצא להורג, דואג מישהו להציע למכירה את אברי גופו למטרות השתלה. מיד לאחר שהכדור עושה את שלו, מועברים האיברים בגוויה למזמין, כשנתיב ההברחה העיקרי עובר דרך הונג קונג, בגבול עם דרום סין.

וגם אם ממשלת בייג'ינג אינה מפיקה רווחים כספיים מהשיטה, אין היא מוכנה לסבסד את המעבר של העושים מהעולם הזה. לאחר כל הוצאה להורג, מקבלת משפחת הנידון את תרמיל הכדור באמצעותו נורה, עם חשבון עבור עלות התחמושת.

■

לאחר המתקת עונשם של מאות הדרום־אפריקנים, עדיין נותרו קרוב ל־8,000 בתאי הנידונים למוות ברחבי העולם.

מאות מהם נמצאים בארצות הברית. בארץ החופש והאפשרויות הבלתי מוגבלות, גם לנידונים למוות נותרת מידה של חירות – החירות לבחור כיצד יומתו. בקליפורניה מקבל הנידון טופס באמצעותו הוא בוחר אם יעדיף למות בתא הגזים או בהזרקת רעל.

בשנה שעברה היו האמריקנים במקום השישי בעולם במספר ההוצאות להורג. השמרנות האמריקנית הגוברת, שבאה לידי ביטוי בכיבוש הקונגרס ע"י המפלגה הרפובליקנית, עימעמה את התקווה של הנידונים לחנינה. המושל החדש של ניו־יורק, ג'ורג' פטאקי, חתם לפני שלושה חודשים על חוק המחזיר את השימוש בעונש המוות במדינה. ב־38 ממדינות ארה"ב עונש המוות בתוקף.

■

אולם לפני ארה"ב צועדים בביטחה החברות הוותיקות במועדון המוות, כמו איראן וסינגפור. בסעודיה, היכן שהוצאות להורג באמצעות עריפת ראשים בכיכרות הערים המרכזיות הן חלק מרפרטואר יום השישי, דווח באחרונה על זרם גובר של חיסולים.

סעודיה ואיראן מחזיקות גם בשיא של אכזריות שיטות ההוצאה להורג – סקילה.

ד"ר הארולד הילמן, מומחה לפיסיולוגיה באוניברסיטת סארי בבריטניה, הקדיש זמן רב לחקר השאלה אם המוות כואב. את מחקריו הוא מבסס על תצפיות על נידונים בעת שהומתו, ועל נסיון להשוות את נסיבות מותם לפציעות של נפגעי תאונות שהצליחו לשרוד ולספר על חוויותיהם.

המסקנה הכללית של הילמן, במחקר שפירסם ב־1993, היא שהמוות תמיד כואב, אבל הוא הכי כואב בשיטת ההוצאה להורג שהמציאו אבותינו – סקילה. השיטה נהוגה כיום בשבע מדינות – איראן, מאוריטניה, פקיסטן, סעודיה, סודן, איחוד האמירויות הערביות ותימן.

ידיו ורגליו של הנידון נקשרות, והוא נקבר בחול כשרק הראש בולט. את הראש מכסים בסדין, והסקילה מתחילה. החוק האיראני, למשל, קובע ש"אסור שהאבנים יהיו גדולות מדי, כדי שהנידון לא ימות לאחר פגיעה של אחת או שתיים בלבד; אסור שיהיו קטנות במידה כזאת שלא ניתן יהיה להגדירן כאבנים".

"קרוב לוודאי שהנידונים סובלים כאב קיצוני", קובע הילמן, ומסכם כי הסקילה, "היא צורת המוות האיטית ביותר מבין כל שיטות ההוצאה להורג הנהוגות כיום".

במקום השני ברשימת הסבל ממקם הילמן את הכיסא החשמלי, וגבוה אפשר למצוא גם את עמוד התליה.

גם בניגריה עושים שימוש מקסימלי בהוצאה להורג כדי להרתיע עבריינים – רגילים ופוליטיים. באוגוסט האחרון דווח כי כיתת יורים הוציאה להורג 38 אסירים לפני קהל של 20 אלף איש. התקלה היחידה שרווחה היתה העובדה כי שעה לאחר שהדי היריות נדמו, קם אחד הנידונים על רגליו וביקש מים. הסוהרים העמיסו אותו על המשאית שהובילה את הגופות לאתר הקבורה, ולא ידוע מה עלה בגורלו של הצמא.

ומה אם השופטים טעו

לכאורה, מוטי בן־עוזרא חב את חייו לעובדה שישראל נמצאת ברשימת המדינות שבהן לא מבצעים עונש מוות. לפחות לכאורה, בן־עוזרא היה כבר צריך להיות אחרי מפגש עם התליין על רצח שהוא לא ביצע. למזלו, הטעות של מערכת המשפט הישראלית במקרה שלו עלתה לו ב־11 חודשי מאסר מיותרים. והוא לא היה היחיד. על זה אפשר לפצות, אולם מה כבר אפשר להציע ל־23 בני האדם, שלטענת אמנסטי אינטרנשיונל הוצאו להורג בארצות הברית בין השנים 1900־1991 – ואחר כך התברר שהורשעו בטעות.

מוטי בן־עוזרא הורשע על סמך הודאתו ברצח חלפן הכספים ישראל דז'לושיצקי בפתח תקווה ביולי 1991.

לכאורה, מקרה סגור. יש הודאה, יש הרשעה בבית המשפט המחוזי בתל אביב. רצח מדרגה ראשונה. באמריקה זה מוביל להוצאה להורג.

אבל פרקליטו של בן־עוזרא לא ויתר. בעבודת בילוש הצליח לגלות את הרוצח האמיתי, סימון בן־ארי, ובחודש שעבר דחה בית המשפט העליון את ערעורו ואישר את מאסר העולם שהוטל עליו.

לכאורה, סולימן אל־עביד גם הוא חב את חייו למיקום של מדינתו ברשימות אמנסטי. כי אם שרידי הגופה שהתגלתה בשבוע שעבר ליד באר שבע הם אכן אלה של חנית קיקוס – ישנה אפשרות, גם אם רק לכאורה, שמישהו במערכת הצדק הישראלית שוב טעה.

נתוני ההוצאות להורג בעולם בשנת 1994 שנמסרו על ידי אירגון "אמנסטי אינטרנשיונל"

סין	1,791	
איראן	139	
ניגריה	100+	
ערב הסעודית	53+	
סינגפור	32+	
ארה"ב	31	

כסא חשמלי · תליה · עריפת ראש · ירייה · הזרקת רעל · גז רעיל

מוסף האושר של מעריב

הדרך האושר

גיליון מס' 75

מבצע הכרות

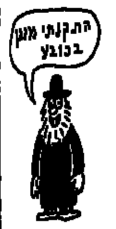

עורך יום: אבנר אברהמי • עורך לילה: דודו גבע

לגיליון זה מצורף מסיר זפת

הסנהדרין יוקם בבה"ד 4 על־יד מגורי סגל קצינים

ח"כ חנן פורת התאמן אמש חצי שעה ברכיבה על אריה • לוינגר יכריז על הקמת חבורה חשמונאית בתום מופע לפידים של נשות הדסה

שרוזליה שרון

קח אקדח, קח פיתקה
לך תיגש אל הפקידה:
"תני ת'כסף זהו שוד"
עכשיו הבנק ישיר מאוד:

חשודד חשודד
בין הבנקים הוא נודד
לא מוציא אנרגיה כלל
וחוגג עם השלל

נ.ב. מה עם הריבית!

קרא בשבוע הבא ב"הדרך האושר"

5 מעצבות פנים שנישאו לשודדי בנקים באזור גוש דן מדברות על השקעות בתחום הנדל"ן

ועדת החקירה של חברת החשמל קובעת: החוטים מובילים לתחנת הכח בחדרה

ראשי הליכוד חגגו פרישת לוי בערב צ'ולנט ורגליים קרושות

האושר שלי

© 1994 PHOTODISK

עיבוד ועימוד מק: שרון מחס

לשרברבים

-דף קשר מס' 671-

לרציניים. הגיע צינור 3/4 צול הברגה הפוכה אלומיניום שוודי

לא להתקשר בשבת

אמש בקולנוע

נודר אל הפריימרים

יז. הפץ שמועה

סלון האושר

הופעת אורח

פרץ בבכי

גבול הטעם הטוב

מערכת האכזרית קומפקט מבטיחה לך קיץ בלי הפתעות! חיישני לייזר, פרי פיתוח ישראלי, יזהו את החרק הפולש, וכנפי המאוורר הפניאומטיות יימנעו ממך עוגמת נפש מיותרת בקרב בני המשפחה. ניתן להשיג ב–5 צבעים זוהרים

מבצע יולי

50 כרטיסים למופע של דודו דותן יוגרלו בין הקונים בחודש יולי

המו"מ עם המורדים הצ'צ'נים התפוצץ על ההפרשות לקרן השתלמות

דוד לוי: ההתנצלות לא מספקת אותי

הזמר מייקל ג'קסון יוציא עוד מכתב התנצלות לעם היהודי עם נספח מיוחד לח"כ דוד לוי

בעקבות מציאת גן הארכת החיים שרות המילואים יימשך עד גיל 95

מדור ההרטבונית

אורי שגיא יפוצה

יעמוד בראש צוות שיחות ממתינות בבזק ויועלה לדרגת כוכבית 42

צחק, שתית אותה!

אמני העולם מגיבים
והפעם: ג'ריקו

רגע של שיר

היום יפה הבוקר
הים הוא די שקט
אז בואי נא ילדונת
אלי לחסקה

פה אין מפרש מתות
ואין גם מעקה
אבל מאוד בטוח
אצלי בחסקההה.

ורק עובדי רפא"ל.

חסקה חסקה
בלי סיפון ומעקה
שנחיה ושנזכה
רק לשוט בחסקההה

למרות הפצרות העיריה ביבי נתניהו ממשיך לחתום על סיפרו בכיכר מלכי ישראל בתל־אביב

הדובר: בסוף נזמין לו גרר

לקוראינו

טבול בנפט ושפשף חזק

מסיר זפת

חיים הנגבי

בסגנון הפומפה

להלן אוסף של משפטים וביטויים שעניינם דוד לוי, פרי עטו של העיתונאי גדעון סאמט, כפי שהופיעו במאמר שפורסם ב"הארץ" ב־31 במאי:

הבעיה עם דוד לוי איננה באחוזי הייצוג שהוא תובע לאנשיו אלא בווירוס שמסתובב אצלו בפנים כבר שנים ● הנגיף הזה יתקוף שוב ● הפוליטיקה הישראלית, לא רק המפלגה שלו, אינה צריכה לסבול עוד את התסביך הזה ● הוא סחט אפילו מבגין ● הוא המשיך למרר את חיי יצחק שמיר ● איים על ארנס ● תובענותו צעקנית ● זעקות שבר מלים לועזיות בסגנון הפומפה ● לוי חוזר לסורו ● תכונת השור הנגח מקננת בו באופן כרוני ● אין מה שיהיה בו די למלא את בור הספיגה חסר התחתית בלבו ● הנגיף של לוי ● מאבקו עכור סימנים של תקלה קלינית מתמשכת ● האיש הבעייתי ● לוי ברור ונחרץ בתנו־לי תנו־לי שלו ● מטושטש וחסר פרופיל כגורם פוליטי ● תשוקתו להיבנות מהצבעה עדתית ● קולות החיוור האתני ● מרכולת עדתית מסלידה ● לוי מזיע ● יסוד אנכרוניסטי בגוף המפלגתי ● בחבורה הבעייתית מאוד שהקפיצה אותו היו אחרים שרויים בהליכים פליליים ● כשפותחים את מעטפות הארכיון עולה מהן אד לא נעים ● קריאת הגבר של לוי היא קרקור מיותר של תרנגול ● שיילך כבר ● שיפיל את הנעל השניה ● אין זה צער בריא בגוף הפוליטיקה הלאומית ● אין כנראה מה שישביע את עלבונותיו ● יצריו גואים עלינו.

■

עתידו הפוליטי של דוד לוי אינו תלוי, כמובן, במה שאומר אחד סאמט. ממילא אין הוא עיתונאי שעושה דעת־קהל. ועם זאת, יש לדעתי לקרוא בתשומת־לב את מאמרו, "זעקות השבר בסגנון הפומפה". התנשאותו של סאמט על המזרחיים היא אמנם מן המפורסמות – כל מי שיילך לארכיון לשלוף מתוכו מאמרים ישנים, יחוש מיד באד לא נעים של גזענות העולה מהם – אלא שהפעם אין מדובר בהתנשאות לשמה אלא בדרשה אופרטיבית.

הכתבן הרע הזה קורא לסלק את דוד לוי מן הזירה הפוליטית, אחת ולתמיד, ולהדיחו מן החיים הציבוריים. שיילך כבר, הוא אומר, הפוליטיקה הישראלית, לא רק המפלגה שלו, אינה צריכה לסבול עוד מווירוס שכזה, נגיף שיוצר תקלה קלינית מתמשכת.

הדברים נתפרסמו לפני יותר משלושה שבועות ועד היום לא נמצא מישהו מחבריו של סאמט, כולם יפי־נפש, שיתנער מהם. דומה שאיש מהם לא נזדעזע דיו כדי להוקיע על השימוש שעשה בביטויים רפואיים הלקוחים ממילון גזעי ידוע לשימצה. ואולי חשבו, נישאים־מעם שכאלה, שאין זה יאה להם לעסוק בקטנות מן המין הזה.

אלא שהקטנות האלה הן גדולות. בישראל 95', המפריטה עצמה לדעת, מקבל הסאמטיזם משמעות חברתית. מלחמתו של ההגיגן דנן נגד "ההצבעה העדתית", "החיוור האתני" ו"המרכולת העדתית" נועדה לשלול את הלגיטימציה של המאבק החברתי ולעקר מלבו של הישראלי את הרגישות החברתית. אלה נראים בעיניו אנכרוניזם, עניין מיושן שיש להסירו אחת ולתמיד מעל סדר־היום הלאומי שלנו.

פעם, כשהרים המשורר ראשו, ראה מסיכה של רמון מרושע מצופה בלכה מוזהבת תלויה על הקיר שבחדרה: "בחמלה אני מביט אל עורקי המצח התפוחים", כתב במחברתו, "דמו, מה מייגע הוא להיות רשע".

חדשות ומשמעותן

"כן, אנחנו מקיימים יחסי מין", צעקה אשתו של מייקל ג'קסון

מעריב, 16.6.95

גאולה כהן

כן, להתערב

לאחינו היהודים בארה"ב יש היום לא רק זכות מוסרית אלא גם הכוח המעשי והפוליטי להשפיע על גורלה של מדינת ישראל. אני מקווה שזאת רק ההתחלה

צחוק הגורל: מדינת ישראל, שקמה כדי להציל את הגולה, זקוקה היום לגולה כדי להציל את עצמה. מדינת ישראל כבר אינה יכולה היום להציל בעצמה את עצמה. לאיזו גלות הביאה אותנו, פה ועכשיו, ממשלת רבין, שכדי להיוושע אנחנו צריכים לשאת את עינינו גם ליהודי הגולה.

נכון שבראשית היה החטא הקדמון. נכון שמדינת ישראל נמצאת היום בסכנת קיום, קודם כל בשל אותו חטא קדמון של אי־עליית המוני בית ישראל לארץ ישראל, אבל גם נכון, שלממשלות ישראל שבגדו כבר מזמן בעיקרון הציוני של שלילת הגולה, כל שכן ממשלת רבין, שמחקה מסדר יומה של ההסתדרות הציונית את נושא העליה, אין שום זכות שבעולם לבטל את זכותם של יהודי העולם להתערב בגורלנו פה אך ורק משום שלא קיימו את מצוות העליה.

הישובים של יהודים בגולה הם בעיני ההתנחלויות הבלתי לגליות היחידות שצריך לעקור אותן ממקומן ולנטוע אותן בא"י, אבל כשממשלת ישראל, במדיניותה היום, עומדת לעקור ממקומה בא"י את ההתנחלות שנקראת מדינת ישראל, מותר לנו, בשעת חירום כזו, לא לבדוק בציציות קיום המצוות הציוניות, ועלינו לקבוע, שאין זו רק זכותו של כל יהודי להתערב כדי למנוע את האסון הזה, אלא גם חובתו.

זה לא דמוקרטי? – האם התנועה הציונית, מיעוט בעם ישראל, היתה דמוקרטית כשכפתה את מדינת ישראל על רוב העם היהודי, מתוך אמונה צודקת שמדינת ישראל זה דבר שנוגע גם לו? למה איפוא אסור היום, אפילו רק למיעוט מבין העם היהודי, להתערב בקביעת גורלה של א"י מתוך אמונה צודקת שמדינת ישראל זה דבר שנוגע גם לו?

לא אלך בדרך הקלה ולא אומר שגם ה"צ'ילבה" שלי היום, מחנה השמאל, כשהיא מוקיעה את המעורבות הזאת היא טובלת ושרץ בידה. רק אשוב ואזכיר פה את דברי דוד בן־גוריון בקונגרס הציוני ה־20, כשהסכים לקבל "בינתיים" בתוכנית החלוקה רק חלק מא"י, ש"אין זו מסמכותו של שום גורם יהודי, אין זו אפילו מסמכותו של העם היהודי כולו החי איתנו היום, לוותר על איזה חלק שהוא בארץ. זוהי זכות האומה היהודית לדורותיה... שום ויתור מעין זה אינו מחייב ואינו קושר את העם היהודי".

מי שמיטיב להבין זאת היום הם לא אלה שירדו כבר מזמן לא רק מא"י אלא גם מההיסטוריה היהודית, אלא – להבדיל אלף הבדלות – דווקא גדול אויבינו, החמאס, שמנהיגו אחמד יאסין אמר למראייניו ממעריב (2.6.95), שגם אם תקום מדינה פלשתינית בשטחים שישראל תיסוג מהם, החמאס יהיה מוכן להסכם שלום עם מדינת ישראל "אך ורק לתקופה מוגבלת, נאמר ל־15 שנה", שכן "אני לא יכול לחייב בכך את הדורות הבאים"...

לאחינו היהודים בארה"ב יש היום לא רק זכות מוסרית, לא רק חובה יהודית – אלא גם הכוח המעשי והפוליטי להשפיע על גורלה של מדינת ישראל: ליהודי ארה"ב, אם לא ייבהלו מן המכהולים־מטעם, יש היום הכוח לפעול ולהפעיל את הקונגרס, הסנאט ואת דעת הקהל בארה"ב, שלא יכנעו ללחצי ממשלת ישראל ולא יתנו יד למדיניות אמריקנית שתחליש את ישראל ותחזק את אויביה: ליהודי ארה"ב יש היום הכוח להקים מחיל התיישבותי – מתנדבי חוץ־לארץ, צעירים וזוגות צעירים, שיתנדבו, בבחינת "מילואים" לחודש או לשנה, להתיישב בישובי יש"ע והגולן.

אם על כל ממשלה בישראל קיימת החובה לדרוש מכל יהודי שבעולם לעלות, וזאת בכל יום ויום, לעלות לא"י – הרי היום מוטלת על כל יהודי בעולם גם החובה למנוע, וגם זאת בכל יום ויום, מכל ממשלה שהיא לסכן את העם היושב בישראל.

יהודי ארה"ב מתעוררים היום להבין את החובה הזאת שלהם: מתחילים להבין היום שעליהם לנצל את מרחב התימרון הדמוקרטי שבידיהם – בלא אלימות, חלילה – כדי להיאבק בממשלה יהודית שמנצלת את הדמוקרטיה שבידה לוותר על א"י.

אני מקווה שזאת רק ההתחלה.

אלף מילים

צילום: א.פ.

בריטניה. מחכים למלכה באסקוט

אסא כשר

לכל איש יהיה שם

צעד גדול קדימה עשה השבוע אחד מן המפעלים החינוכיים המעניינים ביותר המתרקמים בישראל. עד היום הוא לא משך תשומת לב של ממש, למרות המעמד המרכזי שהוא עשוי לקנות לעצמו. הכתבות הבודדות שעסקו בו ניסו ליצור תמונה של מפעל מסוכן או מיותר או מגוחך. הגיע הזמן לדון בו ברצינות.

המדובר ב"מרכז הלאומי למערכות ישראל בהר איתן", שהכריז השבוע על תחרות אדריכלית פומבית לתכנונו של המרכז, העומד להיות "אתר ההנצחה המרכזי למערכות ישראל". אוגדן התחרות כולל תיאור מפורט של "התפיסה המוזיאלית", כפי שפותחה בידי צוותי האוצרים והמעצבים, והיא ראויה לדיון ציבורי מיוחד, רגיש, מכובד ומקצועי, כראוי למפעל חינוכי של הנצחה ממלכתית. בדיון הזה אני מקווה לא לפגוש את גסות הלב, גם לא את גסות הדעת היאפית וגסות הרוח הפופוליסטית, המתאימות לדיון כזה כמו שמתאים פיל פרוע לבית אוצר של כלי זכוכית עדינים.

לפי "דבר המכריז", "הפרויקט יכלול מרכז הנצחה לכל הנופלים במערכות ישראל ומכלול מוזיאלי". הללו אינם אמורים להיות מנותקים זה מזה, אבל כאן אני בא לומר כמה דברים על תפיסת ההנצחה של "הר איתן", במנותק מן התצוגות המתוכננות של צה"ל והמלחמות (לשם ההגינות עלי להזכיר, שכמה פעמים השתתפתי בהתייעצות כזו או אחרת בדבר "הר איתן", אבל אף פעם לא במעמד של מחליט. אין לי שום חובה, מוסרית או אחרת, להגן על החלטה כלשהי בדבר "הר איתן").

המפעל הזה הוא, לטעמי, מפעל חינוכי בתחום ההנצחה, מפני שהוא אמור לשקף ערכים שאנחנו, הדור המקים אותו, מנסים להוריש לבנינו ולבני בנינו אחרינו, הדורות העתידים לעלות אליו. במפעל כזה אנחנו אומרים לדורות הבאים כיצד היינו רוצים לראות אותם זוכרים את הנופלים. כיצד מן הראוי, לדעתנו, שהם יזכרו את הנופלים. כזו היא דרכו של כל מחנך, המוסר להולכים בעקבותיו את התשובה שלו לשאלות מה טוב ומה רע, מה מן הראוי לעשות ומה לא, מה מן הראוי להיות ומה לא. המחנך המוצלח יודע כיצד למסור את התשובה שלו לילדיו, לתלמידיו, לפקודיו: בדוגמה האישית, בעידוד, בהסבר.

גם ההנצחה ב"הר איתן" צריכה להיות פעולה חינוכית מוצלחת. עליה למסור לדורות הבאים תשובה מוצדקת לשאלה, כיצד מן הראוי לזכור את הנופלים. עליה למסור את התשובה הזאת במופת, בעידוד, בהסבר. לטעמי, פעולת ההנצחה ב"הר איתן" בשנים הבאות צריכה להיות יצירת סגנון הנצחה חדש בחברה הישראלית, במיוחד לשם הדורות הבאים.

עיקרו של סגנון ההנצחה החדש, שהייתי רוצה לראותו מתבטא ב"הר איתן", הוא הרעיון של הנצחה אישית מפותחת. לפני שאני מסביר את הרעיון הזה בכמה משפטים, אני מבקש להביא משל, מ"דבר המכריז" של אותה תחרות אדריכלית לתכנון האתר. על "המערכות הצבאיות השונות", נאמר כאן, שיוצגו באתר "מזווית הראיה של האדם הלוחם. יומחשו חוויות המלחמה שלו, ערכיו, השקפת עולמו, מורשת הקרב שעליה חונך, התנדבותו ונכונותו להקרבה". ההקשר הוא כללי: המדינה, צה"ל, מלחמה, קרב. המוקד הוא אישי: לוחם יחיד, אדם אחד, החוויה שלו, הערכים שלו, הידע שלו, התכונות שלו. לטעמי, כך צריכה להיראות גם ההנצחה בסגנון החדש: המוקד אישי, ההקשר כללי.

ההנצחה של דורותינו, אם גם לא מאז ומעולם, היא בעלת דפוס אחר. היא במתכונת של רשימת שמות, מתכונת סטטית ופסיבית. המבקר מגיע לאנדרטה, רואה בה את שמו של אדם אחד ברשימה של שמות. כשהמבקר מגיע לאנדרטה פעם נוספת, הוא רואה בה את אותו שם באותו מקום ברשימה. ובכל פעם שהוא מגיע, האנדרטה מזמינה אותו לעמוד מולה דומם. המתכונת הזאת הולמת את הדורות שבהם רוב המבקרים הם בני המשפחות השכולות והחברים הקרובים. הם רואים את שם יקירם בין שמות חבריו ליחידה ועמיתיו לחיל, מפקדיו ופקודיו. הם זוכרים את נפילתו בהקשר הצבאי, והרשימה מבטאת לעיניהם את ההקשר הזה. המתכונת הסטטית והפסיבית של ההנצחה הזאת אינה פוגמת בה, מפני שהאנשים השכולים מביאים איתם אל האנדרטה את הזכרון הדינמי והאקטיבי של יקיריהם. האנדרטה יכולה לשתוק: הלב השכול הוא הדובר.

זו אינה המתכונת המתאימה לדורות הבאים, שבהם רוב המבקרים כבר לא יכירו את הנופלים עצמם. סגנון ההנצחה החדש יעמיד את המבקר הזה לא בפני רשימה ארוכה של שמות זרים, אלא בפני שורה ארוכה של יחידות, שכל אחת מהן עומדת בפני עצמה לכבודו של אדם אחד שנפל. המבקר הזה יראה מולו לא רק שם ומלים בדפוס אחיד, אלא גם אביזר, כדוגמת צג מחשב מתאים, שאפשר להפעיל אותו ולראות בו מה עשה ומה היה אותו אדם שנפל, דברים שמשפחתו וההולכים בעקבותיו לדורותיהם כתבו ואספו אודותיו.

ב"הר איתן" הייתי רוצה לראות את סגנון ההנצחה החדש, כמופת לחברה הישראלית. הייתי רוצה שכל אדם שנפל בצבא, תמיד יהיה בחברה, נוסף על המשפחה, עוד מניין של אנשים היודעים מה עשה ומי היה. שלעולם יהיה לפחות מניין של אנשים שהוא חי בלבם, ששמו על שפתותיהם, כמו במלים האחרונות של שירה של זלדה "לכל איש יש שם", שם ש"נתן לו מותו".

יוסף לפיד

תסמונת היובל

בהתקרב יום הולדתה ה־50 מתפרקת המדינה משורה של נכסים שסייעו בהקמתה אך במהלך השנים התרוקנו מתוכנם ונקלעו למבוי סתום

המלצת ועדת המשנה של הכנסת לפרק את הנח"ל היא סימפטומטית לתופעה שניתן לכנות אותה "תסמונת היובל". בהתקרב יום ההולדת ה־50 של המדינה היא מתפרקת משורה של נכסים שסייעו בהקמתה ומילאו תפקיד מרכזי בראשית קיומה, אך במרוצת השנים איבדו את חיוניותם ונקלעו למבוי סתום: ההסתדרות, חברת העובדים, קופת־החולים, הסוכנות, קרן היסוד, קרן הקיימת, תנועת המושבים, תנועת הקיבוצים, "דבר", "הפועל", הקואופרטיבים, תנועות הנוער ועכשיו גם הנח"ל.

זה לא בא בבת אחת. זה התחיל עם פירוק האצ"ל, הלח"י והפלמ"ח, כאשר בן־גוריון הבין, שמדינה ריבונית לא יכולה להשלים עם קיומם של צבאות שלא סרים למרותה. אחר כך בא פירוק הזרמים בחינוך (חוץ מהחינוך הדתי). אך כל עוד מפא"י ההיסטורית שלטה במדינה, "מוסדות הישוב" פרחו ושיגשגו, מאוישים בנאמני תנועת העבודה. המערכת הציונית־סוציאליסטית בימי ההוד לא היתה מדינה־בתוך־מדינה, אלא מדינה מקבילה למדינה: ההסתדרות היתה מקור הכוח העיקרי של המערכת הפוליטית, חברת העובדים היתה הגורם הדומיננטי במשק, התנועה הקיבוצית הטביעה את חותמה על אופיה של החברה הישראלית, הסוכנות היתה פטרונית של מאות אלפי עולים חדשים, שישנו במיטתה.

אך האידאולוגיות התרוקנו מתוכנן, הסוציאליזם פשט את הרגל, הדור החדש שצמח בארץ לא זכר למוסדות הלאומיים חסד נעורים, והמדינה נטלה לידיה את ניהולם של החיים הממלכתיים. לתוך כל פירצה שלא מילאה הבירוקרטיה, חדרה, במרץ סוחף, היוזמה הפרטית. מוסדות האתמול איבדו את יעודם, כוחם והשפעתם. אנשים שאפתנים נטשו אותם ו"מיטב הנוער" לא מצא בהם עניין. נותרו המסגרות, מנוונות ומיובשות, ובתוכן עסקנים ופקידים קצוצי כנפיים. כמעט כל האנרגיות במוסדות הללו מוקדשות למאבקי הישרדות.

אך לא לעולם חוסן. באיחור רב אמנם, אחרי שבוזבזו מיליארדים, מופיעים האבירים על סוסים לבנים, חיים רמון או אברום בורג או רון בן־ישי, כדי לטאטא את האורוות. או כדי לסגור אותן. וגם צה"ל לא היה צריך לחכות עד שוועדת משנה של הכנסת תקבע, כי "הגיעה השעה להודות שחיל הנח"ל מיצה את תפקידו ההיסטורי, ומכאן ואילך אנחנו מחזיקים בתוך הצבא מסגרת מסורבלת, יקרה ובלתי יעילה, שאינה משיגה את המטרות שמדינת ישראל וההתיישבות העובדת הציבו בפניה".

נראה, שהשעון הביולוגי של הציונות פועל בקצב של יובלות: 50 שנה חלפו מאז רשם הרצל ביומנו כי "בבאזל יסדתי את מדינת היהודים" ועד להקמתה של המדינה; היא היתה זקוקה לעוד 50 שנה כדי להתנער מאחיזתם של המוסדות שהולידו אותה. המדינה שאנו חיים בה כיום היא לא רק יותר יעילה ממה שהיתה פעם, אלא גם יותר מוסרית. אם נדמה, כי יש כיום יותר שחיתות בחיי הציבור מאשר בעבר, זה מפני שהנורמות השתנו: היום עומדים לדין על דברים שפעם היו מקובלים.

יש עוד המבכים את העולם שכבר איננו. אך טוב שהוא איננו. רק דבר אחד חסר, דבר שכנראה גם לא ישוב עוד: אותו להט תמים ומאמין, שהצית פעם לבבות. נראה שגם ללהט יש תוחלת חיים מוגבלת. ואולי זה לא כל כך קשור בנו, כישראלים: גם במקומות אחרים בעולם האידיאליזם כבר לא באופנה.

שמואל שניצר

תקשורת ויהדות

מקובל היה במשך דורות, שהתקשורת יכולה להיות משותפת לחופשיים ולשומרי מצוות. אלא שמשהו נשחק במרוצת השנים האחרונות

מקדמת דנה מקובל בישראל, שצריך לקיים מסגרות חיים משותפות לשומרי מצוות ולחופשיים. אבל יש תחום אחד שבו ההפרדה הכרחית, והוא תחום החינוך. כאן התכנים שונים וגם המגמות אחרות, ולכן הכרח הוא לקיים בצד החינוך הממלכתי הכללי גם זרם חינוכי ממלכתי־דתי. אין הדבר פוגע בהכרה באחדות האומה, כל עוד כל שאר התחומים נשארים משותפים. היו נסיונות לקיים פלוגות דתיות בצה"ל, אבל הם שייכים לעבר. כל עוד מקיימים מטבחים כשרים בצבא ומאפשרים לחייל הדתי שהות לתפילה ולתורה, אין צורך בהפרדה.

המצב פחות ברור בתחום הדיור. נוח לו יותר לאדם שומר מצוות לגור בישוב דתי או בשכונה דתית, אבל החיים בשכונה מעורבת אפשריים, אם גם כרוכים הם בחיכוך מסוים.

גם מקובל היה במשך דורות, שהתקשורת – עיתונים, רדיו וטלוויזיה – יכולה להיות משותפת לחופשיים ולשומרי מצוות. הם קראו אותן חדשות באותם עיתונים והקשיבו לאותם שידורים. אלא שדווקא כאן נשחק משהו במרוצת השנים האחרונות, העיתונות הכתובה והמשודרת מקפידה פחות על מגבלות וכלליות, מתחשבת פחות בצרכן הדתי, ואפילו נוקטת לא אחת עמדות אנטי־דתיות.

היהודי שומר המצוות יש לו קצב חיים משלו. יש לו עידנים של שמחה וגם של תוגה. הוא מרבה בשמחה בחודש אדר, נוהג מנהגי אבלות בימי ספירת העומר, מתאבל בימי "בין המצרים". התקשורת איבדה זה כבר את תחושת הזמנים האלה. היא עליזה בכל ימות השנה. בשבילה סילבסטר הוא חג, וימי צום אינם שונים בעיניה משאר ימים. דווקא בשעה שהיהודים הדתיים שרויים "בין המצרים", היא שרויה בעונת הקיטנות והפסטיבלים. נדמה היא הולכת ומאבדת את המגע עם המושגים היהודיים המסורתיים. מה שקרוי בעיני היהודי המסורתי "ליל שבת", נהפך בפיה ל"ליל שישי". המלה ראש־חודש אין לה עוד משמעות בעיניה. בגליונות ערבי החגים אין עוד זכר לחג, לדיניו ולמשמעותו. גליון ערב חג הוא עיתון שיש בו מדור ספרות מורחב, אולי גם ראיון עם ראש־הממשלה. על סדר יומו עומדים טיולי החג, שלפחות עניינו רחש כל תוכן אחר.

הפירוד הלשוני אינו אלא סימן היכר של פירוד הלבבות. גיבורי התקשורת הם עברייני סמים ולפעמים גם עברייני מין. המלה "ישיבה" יש לה משמעויות שונות לחלוטין בפי חופשיים ושומרי מצוות. "איסרו חג" נעלם מן הלקסיקון, וכך גם פרשת השבוע.

יש שורה ארוכה של מונחים השגורים בפי היהודי שומר המצוות, ולסתם עיתונאי כבר אינם מובנים. מושגים כמו "פסוקי דזמרה", "עשרת ימי תשובה", "לגמור את ההלל", "שבת מברכין", "תיקון חצות" וכל כיוצא בהם, נעלמו מלשון העיתונות. לפנים עוד היו העיתונים מציינים את הפרק היומי בתנ"ך, או את המשנה היומית. אך לא עוד. הרדיו פותח את שידוריו בבוקר ב"שמע ישראל", אך זה שריד מעבר שחלף. פרק בתנ"ך כבר אין משדרים בו. ותיקים יזכרו את הימים שבהם היתה פרשת השבוע בוקעת מכל מקלט רדיו שבארץ. הצעירים כבר אינם זוכרים שהיה דבר כזה.

עיתונים ותקשורת אלקטרונית גם מלמדים לבשל. אבל המטבח שהם מטפחים אינו יודע על איסורי בשר בחלב. מאכלי ים תופסים בו מקום חשוב, וביקורת מסעדות אינה מבדילה בין בית אוכל כשר למסעדה של בשר פיגולים.

התהליך הזה של חילון התקשורת מלווה גם סממנים של שנאת המסורת. הדעה שאסון שקרה אולי קשור במזוזה פסולה, נחשבת נלעגת. לומר תהלים בעת מחלה או סכנה, נחשב לאמונה תפלה. אבל אין עיתון שאין לו מדור הורוסקופים משלו, ואין מגיד עתידות שאינו מקבל פרסום נרחב לנבואותיו.

מעט מעט הזיזו העיתונים את גבולות הפורנוגרפיה, עד שנעלמו כמעט לחלוטין. תמונות עירום עודן נדירות, אבל הן משתגרות והולכות, ומודעות של שרותי מין נהפכו למקור הכנסה קבוע (אין כדוגמתן בשום עיתון רציני מעיתוני המערב ידועי השם). אבל העיתונות העברית בעלת התפוצה הגדולה נהפכה למוצר שאבי משפחה רציני כבר אינו יכול להביא הביתה בלי חשש.

יש מקומות שבהם שורפים דוכניהם של מוכרי עיתונים ויש שמחרימים שידורי טלוויזיה. אבל גם בקרב מתונים הסולדים מאלימות קיימת מבוכה גדולה באשר לתקשורת. אי אפשר עוד בלעדיה, וקשה מאוד איתה. הקונסנסוס שהתקיים כל עוד היו עורכי העיתונים תלמידי חכמים וכל עוד היתה המסורת בגדר אוצר רוחני שיש לשמור עליו, אינו קיים עוד. יש עיתונות דתית, אבל היא דלה בתפוצה ובתוכן. יש ערוץ רדיו מסורתי אחד והוא פיראטי, ויש נסיונות – לא מוצלחים ביותר – לשלב בשידורי הטלוויזיה תכניות לציבור הדתי. אין הן מאזנות את הגרעון הרוחני של כלל השידורים.

בעלי עיתונים משקיעים הרבה משאבים ומאמצים בחיזור אחר מיגזורים מסויימים של קהל הקוראים: צעירים, למשל, או חובבי ספורט. אין להבחין בשום נסיון לקרב ולרצות יהודים של בתי־כנסיות, שהם מרובים הרבה יותר מחובבי הספורט הנלהבים.

יש כאן תופעה של ניכור, של זלזול בקהל יעד שהוא מיעוט מבחינת ההצבעה למפלגות דתיות, אבל רוב מבחינת הדבקות בערכי המסורת.

קשה לדעת אם יש כאן בורות של כתבים ועורכים, המולידה אדישות וזלזול, או שיש כאן רוח רעה ורצון לעשות את התקשורת חילונית לחלוטין.

כל הבדיקות של התנהגות הציבור מעלות מידה גדולה של דבקות במורשת היהודית. כל קריאה בעיתונים והאזנה לשידורים מוליכות אל המסקנה ההפוכה. האם זה מיעוט קטן של בעלי דעות אנטי־דתיות שרכש לו השפעה מכרעת במוקדי דעת הקהל? האם זו רעה חולה הניתנת לתיקון, או שההפרדה נעשתה בלתי נמנעת?

ימים יגידו.

(על פי דברים בכנס על "תקשורת, ערכים ויהדות", שנערך השבוע ביהוד)

עוגת יום־הולדת

טעם אישי

שלום רוזנפלד

באיזה פעמון יבחר?

בחושו הטבעי הטוב לדרמה, לסמלים ולתקשורת, קבע דוד לוי את מקום ועיתוי הכרזתו על מתן גט־הכריתות לתנועת־האם שלו, הליכוד, ל־18 לחודש (כמניין חי) באולמי "רנסנס" (תחיה), ול"פריים־טיים" של החדשות בשני ערוצי הטלוויזיה.

לא ייפלא, אם ביומנו האישי ואם יש לו כזה) מיהר דוד לוי לרשום: היום, ה־18 ביוני 1995, הוא היום האחרון של העבר והיום הראשון של העתיד שלי.

הליכוד לא יהיה עוד אותו ליכוד אחר הפרישה של לוי ואלפי תומכיו ממנו.

דוד לוי לא יהיה עוד אותו דוד לוי אחר התנתקות הנהגת הליכוד ממנו.

עתה ניצב לוי כאותו אדם במערכון מקסים שראיתי פעם בתיאטרון צ'כי, שמגיע לפגישה חשובה לכתובת מסויימת בבית לא מוכר. במסדרון אפלולי באחת הקומות הוא מוצא זו מול זו שתי דירות. לשתיהן דלתות־כניסה זהות וליד שתיהן אין כל סימן־זיהוי. הפגישה עתידה לקבוע את גורלו.

האם ילחץ על הפעמון בדלת שמימינו? האם ילחץ על הכפתור שמשמאלו? רבות המחשבות שיעברו באותו מעמד בראשו: מה ההזדמנויות שיתגלגלו לידו כשילחץ על כפתור מסויים וישנו אולי את מהלך חייו, ומה ההזדמנות שהחמיץ כשלא לחץ על זה שמשמאלו? (בתיאטרון יש כמה פתרונות מעניינים, אבל אין זה חשוב לענייננו. אגב, מוטיב דומה מצוי גם באחד הפליטונים של הרצל).

עד לבחירות לכנסת נותר עוד זמן רב. דברים רבים יכולים עוד להתרחש עד אז בעולם, באזור, במדינה ובעיקר בפוליטיקה הישראלית. אבל את ההחלטה הסופית, באיזו "דלת" לבחור – ובמשל שלנו "ימין" ו"שמאל" אינן בהכרח זהות למינות הפוליטי והחברתי המקובל – לא יוכל דוד לוי לרחות לזמן רב.

ואל ישלה את עצמו שיתנו לו לברוח מתשובות בתחומים שבהם הדילמות הן כואבות והרות־גורל לא פחות, ואולי אף יותר, מן הבעיות של צדק חברתי ורווחה, שכרגל שלהם הוא מנופף כאילו זה הרגל היחיד ואין בלתו.

שלושה הרוגים וגברת

בין טילי הקטיושה שירו החיזבאללה בסוף השבוע שעבר לאור היום לגליל המערבי לבין הפגזים ששיגרו אל כוח שלנו, במארב קטלני ברום־לבנון, כיבדו אותנו הסורים בטיל תעמולתי מאוייש באשה נאה, שנחת על מסכי הטלוויזיה שבסלונים שלנו ביומן השבוע ביום ששי שעבר.

הכתוב מדבר, כמובן, בראיון שערך אהוד יערי עם העיתונאית הסורית ד"ר רנה קבאני, בתו של מי שהיה שגריר סוריה בוושינגטון, אשתו של העיתונאי הבריטי פטריק סיל, שכתב את הביוגרפיה של אסד, ובעלת יחוס עצמי כבאה ויוצאת מארמונו של השליט הסורי.

היא רהוטת דיבור, הסופרת: הסורית, ויש לה ברפרטואר שלה סבתא שאיבדה את כל קרקעותיה בגולן ונסיכה ברואית יפהפיה שאותה חיפשה נואשות "בין 400 אלף הפליטים מרמת־הגולן" וכיו"ב סיפורים סוחטי־דמעות שכמה שבועות לפני הראיון בטלוויזיה שלנו סיפרה גם בטרט לטלוויזיה הבריטית.

אם אסד, שמתחמק מכל צעד ממשי לריסון פעולות־הטרור של החיזבאללה בלבנון וגורם לנו להביא מדי פעם לקבורה ממיטב חיילנו, מאמין שראיון כזה בטלוויזיה הישראלית, שבוודאי לא נערך בלי הסכמתו, הוא "צעד בונה אמון" בינינו לבין סוריה – הוא טועה מאד.

מה שעשו לנו הקטיושות בגליל והלוויות של שלושה החיילים שנהרגו בלבנון בנושא זה של אמון, לא תתקן הגברת היפה עם סיפורי הסבתא שלה – תהיה אשר תהיה התשובות של עצם הנכונות שלה להתראיין בטלוויזיה הממלכתית הישראלית. מה גם שמשום־מה לא נשאלה כמה שאלות שיכלו לפחות לאזן את המלודרמה שביקשה למכור לנו בחלקלקות לשונה.

מעריב
ספרות וספרים
יום ו', כ"ה בסיון תשנ"ה, 23.6.95

קאמי

"ך בשעה שהחשכה, שריחף בה ריחם הרענן עדיין של הסיקוסים, כבר החלה להתבהר, נחפזו השניים אל תחנת אגה, הכלב אץ־רץ לפניהם, דוהר לו כשטף בזיגזגים שמקצתם מסתיימים בהחלקה על המדרכות הרטובות מטל הלילה, ושוב חוזר אליהם באותה המהירות, מבוהל בעליל שמא איבד אותם...". כך מתחיל תאור תמרנת אושר, בספרו האוטוביוגרפי של אלבר קאמי "אדם הראשון", (עם עובד, תרגום: אילנה המרמן), שראה אור באחרונה. אני רוצה להשהות כאן את עונג הקריאה בספר הזה, שאינו אלא טיוטה לא שלמה, המאפשרת הצצה נדירה לסדנת הכתיבה של יוצר יחודי, ודווקא ברגעים האינטימיים שלו, כשהוא כותב על ילדותו, על אמו הנבערת והאהובה, על העדר אביו, על הקשר שלו למקורותיו הדלים. מיגבלת המקום מכתיבה לי אילוץ נעים, המאפשר רק הבאת ציטטה קצרה. ביום חופשה, יוצא ז'אק הילד עם דודו כבד־השפה אטיין (הקרוי כאן גם ארנסט), לציד ביערות פנים הארץ, באלג'יריה. חוברים להם הכלב בריאן ורעיו הסימפטיים של הדוד, ודניאל בראשם. וככה כך, בפשטות, מוחש האושר, וטעמו נותר עד גיל ארבעים ויותר, עד מות חטוף:

"אבל כשיצאו מהתחנה, היישר אל מעלה ההר, בלעה מעט־מעט דממת הטבע הפראי את הקריאות והצעקות, עד שלבסוף טיפסה החבורה הקטנה בשתיקה והכלבים מתווים סביבה פיתולי־פיתולים. ז'אק לא הניח לחבריו לדרוך להקדים אותו. דניאל, שהיה הכיב עליו יותר מכולם, לא שעה למחאותיו ולקח ממנו את הילקוט, ואף־על־פי־כן היה עליו להרחיב את צעדיו כדי שלא לפגר, ואוויר הבוקר צרב את ריאותיו. כעבור שעה הגיעו לבסוף אל שולי רמה ענקית נטועה אלונים ננסיים וערערים, מתגבעת מעט פה ושם, ומעליה פרושים מרחבי שמים עצומים זכים ומאירים באורה של שמש רכה. זה היה אזור הציד. (...) ארנסט ודניאל היו זוג. ז'אק קיבל את הציקלון ותלה אותו בזהירות על כתפו. ארנסט הודיע לחבריו מרחוק, שהוא יביא יותר ארנבונים וחוגלות מכולם. הם צחקו, נופפו לו בידיהם ונעלמו.

"ומרגע זה ואילך לא ידע ז'אק את נפשו מגודל העונג, שגם כעת עדיין עורר בלבו פליאה וגעגוע. שני הגברים הלכו במרחק שני מטרים זה מזה אבל בקו אחד, הכלב לפניהם, הוא בעצמו הצטווה להשאר כל הזמן מאחור, והדוד, שמבטו נהיה פתאם פראי וערמומי, היה בודק שוב ושוב שהוא שומר על המרחק, וככה היו הולכים ושותקים, עוד ועוד, בין שיחים שמפעם לפעם פרחה מהם בצווחה חרה איזו ציפור שאיש לא חפץ בה, ויורדים אל הערוצים הקטנים רוויי הריחות והולכים בתחתיתם, ועולים מהם אל השמיים הזוהרים, שחומם גובר והולך, והחום המתחזק ייבש במהירות רבה את האדמה שעדיין היתה לחה כשיצאו לדרך. ומעברו האחר של הערוץ רעמו יריות, ופתאם נשמע משק חד של להקת חוגלות שהבריח הכלב, צבען כצבע האבק, ורעם היירייה הכפולה, ומיד עוד אחת, והכלב רץ קדימה ונעלם, ושב בעיניים טרופות, לועו מלא דם וצרור נוצות, וארנסט ודניאל לקחו אותו ממנו, וכעבור רגע קיבלו ז'אק מידיהם בתערובת של התרגשות וחלחלה, ואחר־כך חיפשו את הקורבנות האחרים שנראו נופלים, וארנסט פלט מין נבחותים שלפעמים לא היה אפשר לדעת אם שלו הם או של בריאן, ושוב הלכו הלאה, ועכשיו כבר השתוחח ז'אק תחת השמש הקופחת על אף כובע הקש הקטן שלו, והרמה סביבו הרטיטה בקול עמום כסדן תחת פטישה של השמש, ולמעמים נורתה עוד יריה או שתיים, אבל אף פעם לא יותר, כי רק אחד הציידים ראה את הארנב או הארנבון מזנקים, וגורלם היה חרוץ מראש כשהיו על הכוונת של ארנסט, שתמיד היה זריז כקוף והפעם רץ מהר כמעט כמו כלבו וגם נבח כמוהו, והרים את החיה המתה ברגליה האחוריות והראה אותה מרחוק לדניאל ולז'אק, המגיעים צוהלים ומתנשפים. ז'אק פער לרווחה את הציקלון לקלוט את שלל הנצחון החדש, ושוב יצא לדרך, הלוך וכשול תחת השמש, גבירתו, וככה שעות על שעות, בלי סוף, כחבל ארץ חסר גבולות, ראשו אובד באור התמידי ובמרחבי השמים העצומים ונדמה לו שהוא הילד הכי עשיר בעולם".

תלמה אדמון

עד בוא עיתו לנוח

ם הוא הלך מאיתנו, לאחר שתיקה ממושכת של משורר. באתי, בשם אהבתי לשיריו, ובשם אותם הסופרים, להניח זר של מלים אוהבות על עפרו. הוא כתב לפני יותר מ־45 שנים, בשירו "קאתים":

שְׁמוּטֵי כָּנָף, אַף שְׁבוּרֵי־שָׁמַיִם,
לֹא נִתְבַּיְּתוּ עוֹפוֹת־הָאֲגָמִים:
בִּבְדִידוּתָם, פְּקָקֵף עַל פְּנֵי מַיִם,
הֵם מִשְׁתַּתְּפִלִים מִתַּחַת לַמְּרוֹמִים.

אֲנִי אֵלֵךְ – עַד בּוֹא עִתִּי לָנוּחַ.
עַד שֶׁיִּיצַן בְּשָׂרִי הַמְשֻׁטְשָׁשׁ
וְכָל גַּלֵּי יִצְרִי, עַל כַּנְפֵי־הָרוּחַ,
יַגִּיעוּ, סוֹף־כָּל־סוֹף, לַיַּבָּשָׁה.

כעוף פרא, שלא נתביית, אבל התפייס עם החיים, עם העולם. כך ניבא או חלם את ביתו.

אחד מחבורת "ילקוט הרעים", משורר טיפוחים של אברהם שלונסקי, אהוב הבוהמה התל־אביבית של כסית. נסיך הכוסית, האספרי, השנינה, ההגזמה הקורנדסית – השובבה.

הוא עשה את מסלול המכשולים של בני דורו. נתן כל מה שנתבע לתת לעם, למולדת, בהתמסרות גמורה, בדרך הגייסות, שנדרה בה הבריגדה היהודית במלחמת העולם השניה, בתוך רעמי־התותחים, פרחה שירתו, עתירת חוויות של איש צעיר במפגש עם ערי־ניכר, פונדקים, נשים ויינות. שיריו רוויים געגועים למולדת מתרחקת:

אַף פַּעַם – אוֹ אָזְנִי הֵן שֶׁהִטְעוּנִי? –
שָׁמַעְתִּי שָׁם אַקּוֹרְדִים עֲלִיזִים
שֶׁל מַפּוּחִית קְטַנָּה, צְלִילֵי לֵיל־כְּנַעַן
שֶׁלָּנוּ, הַפְּשׁוּטִים, הָעַזִּיזִים.

הָאֵ, מִיא קוּלְפָּאוּ לְזָרָא הָיָה לִי
בַּלַּיְלָה־תּוּגָה, חוֹזֵר עַד עֲיֵפוּתוֹ
כָּזֶה אֲנִי תָּמִיד – עֵת מַפּוּחִית־פֶּה
מַשְׁמִיעָה אֶת הַפּוֹלְקָה הַזֹּאת.

מראשיתה ועד סופה היתה שירתו מזמרת, קיצבית, ניגונית, שובבה, איכותית וצובטת לב, כמו צלילי הבנג'ו, הגיטרה או המפוחית הקטנה. הוא לא נטש אותה גם בבגרותו, כשהחיים עמסו עליו ועל שיריו אכזבות וספקות, ואפילו מרירות; כל אלה הוא תרגם לומר

בנימין גלאי. עיבוד מחשב: אלדד זקוביץ

מתרונן בפנטנטר יָמְבֵּי מחורו:
שִׁיר אָרֵס לִבְנֵי דּוֹרִי

עָיַפְתִּי לַמְּלִים. לְצָר־שָׁמַיִם.
לְצוֹ־לָמִי. לְצוֹ מוֹרֵי הוֹרַי.
מֶחֱצִית חַיִּין דַּיְנִי... פַּעֲמַיִם
טָעַנְתִּי אֶת צְלוּבָם. חָלַף תּוֹרִי.

דַּיְנִי מִסְמָלִים יָפֵי מִצְנֶפֶת!
דַּיְנִי מִכָּל לַהַג מִקְדָּשׁ.
מָחָר מַדֵּי תּוֹרוֹת וְנִכְסָפֶת
סְרוּם הַתַּאֲוָה שְׁאוּלָה, מְחֻרָשׁ.

הוֹרַיִן מִלַּת־יִחוּס... רַבּוֹת כְּמוֹתָהּ,
יְשׁוֹת מְמֻנּוֹת, מְתוֹ בְּלָמִי.
לֹא עוֹד! עַכְשָׁו אֵינִי רוֹצָה לִשְׁמֹעַ
מִלִּים רָמוֹת יוֹתֵר מִפַּת־עַרְבִּיתוּ!

הוא לא נתן לאכזבה ולמרירות להרעיל את בארות הנפש, אלא חיפש בדרך השירים אפשרות אחרת להשרד בתוך הסדום האנושית. ובשיר אחד, פריו של עצבות גדולה, קיומית, שירדה עליו, בשיר "[illegible]" כתב:

הוֹי, כִּי גֶּבֶר לֹא יִבְךְּ תַּמְרוּרִים. אֲנִי עַד [illegible]
וְשׁוֹמֵעַ
אֶת שֶׁבֶר־הַחַיִּים הַיָּקָר מִתְרוֹנֵן מִפְּנֵי [illegible]

בתחילת דרכו השירית היה במוקד היצירה [illegible]תית. באחרונה, לאט לאט ובאין רואים [illegible] הדרך, מוסיף לשדר לעולם את רשימותיו [illegible] השנונות, כפיסת העיתון שניתנה לה "על [illegible]" מפליא אותנו בכל רשימה בקסם כתיבתו [illegible] שאין דומה לה. אחד ומיוחד היה. עכשיו, [illegible]דה, אין יפה בעיני מלקרוא מתוך השיר [illegible] שורר האנגלי, הרומנטיקן, אשר אהב, קיטס.

קִיטְס

מְלוֹן רוֹמִי חָשׁוּךְ, אַכְסַנְיָה מְפֻקְפֶּקֶת.
מָה עוֹד אוּכַל לוֹמַר לְךָ? אַף עָלַי מַכְבִּיד
יְסוּרָה נְסוּף הָאוֹר, הַחֹם, חֶסֶר הַשֶּׁקֶט,
שֶׁל פִּיַצָּה־דִי־אִיסְפַּנְיָה, לְעִתּוֹת עַרְבִית.

לַשָּׁוְא נַעַר פִּתְאֹם, כְּבֶן־מְרִידוֹת בּוֹרֵחַ,
אֶת חוֹל־מוֹלַדְתּוֹ מֵעַל כַּפּוֹת רַגְלָיו...
הֲמוּת אַהֲבָתוֹ! בְּלֵילוֹת יָרֵחַ,
הָיָה לוֹחֵשׁ אֶת שְׁמוֹ, מִתַּחַת לְכָל צַלָּב...

שָׁתוּף וְעוּל־יָמִים: מַר גּוֹרָלוֹ קוֹרֵעַ
אֶת לִבְּבִי הַגְּאוֹ מֵעֵבֶר לַשָּׁנִים
עוֹלָה רִגְשַׁת־נַפְשִׁי, הוֹמָה, בִּלְזֹכֶר רֵעַ,
בִּלְנַפֵּשׁ אָח יָקָר, חָלָשׁ, לְבֶן־פָּנִים...

הוּא, אֶת עִקְּבוֹת רַגְלָיו הֲמַשְׁתִּי כָּאן בְּלִי [illegible]
אֶת לַחַ רֵאוֹתָיו מָצָאתִי בָּרְחוֹבוֹת
עָטוּף פְּאוֹת־נֵיר חֲמוֹת, וְעֶרֶב עָרַב
קָרָאתִי עֲלֵיהֶן אֶלְגְּיוֹת עֲצוּבוֹת...

אַךְ מוֹתוֹ וַדַּאי הִקְשִׁיב לְמוּסִיקָה אַחֶרֶת:
וַדַּאי שָׁמַע אֶת חַד שִׁירַת הַמַּלְאָכִים
בּוֹקֵעַ מֵחֲזוֹ... כָּל רוֹמָא עוֹד זוֹכֶרֶת
אֶת יָרֵחַ סָבְּרוּאָר, מִפְּיַצַּת הַפְּרָחִים.

הוּא שָׁר עַל הַזָּמִיר. עַל כֵּן שָׁלַח אֶל [illegible]
נִבְלָם, אֶת הַזְּמִירִים, בְּחֶסֶר אַחֲרוֹן,
לָשִׁיר עֲלֵי קִבְרוֹ... אַף הֵם שָׁלְחוּ אֶת [illegible]
וְהוּא שָׁר עָלָיו, בְּנֶסַע הָאָרוֹן.

היכן הוא מעין הנעורים

שלמה טנאי

נימין גלאי, משורר מן המעלה הראשונה, פיליטוניסט מבריק, שהוסיף חוליה בשרשרת הזהב של הפיליטון, שראשיתה במאה הקודמת, מחזאי, איש הלשון המהופנטת, שטבע סגנון משפט חדש בעברית.

כמטאור נכנס אל השירה העברית ומיד הוא בשל ושלם, שולט בשירו כווירטואוז. כבר בשיריו הראשונים, ששלח בהיותו חייל כצבא הבריטי ממצרים, מן המדבר המערבי, ניכרו בו שתי תכונותיו המרכזיות: הראיה המקיפה, המפוכחת, הטראגית וגם המנחמת של גורל ארם ועולם: "אי־שם, כעין ברבור, דרך כוכב – תהומה! כך י א ת ה קיצ ך, את ארין לי, הו ט ר א, בועת בורית סקועה, לא גיל, לא יגונות", בשיר "כוכבים נופלים" ובשירים אחרים. והתכונה השניה – היותו רומנטיקן עד לשד עצמותיו בכל שיריו. מלא געגועים, יגון ושמחת געגועים, לארץ – בהיותו במצרים; לאירופה, ערש התרבות הקלאסית האהובה עליו – בהיותו בבית; אל אהובתו – בהיותו במדבר; אל הבית וארוחת־הבוקר הפשוטה – בהיותו שרוי בחבלי היאוש. תמיד געגועים.

והם הולכים יחד, הפכחון והרומנטיקה: הם שיוצרים את השירה המקורית המיוחדת של גלאי, שבה שירים כ"מילנר", "כוכבים נופלים", "עם הרוח", "השילוח" – מזרקים כשיא־יופי, רגש, לשון וחוכמה, באחדות שלמה.

אך עולמו היוצר של בנימין גלאי סב על ציר נוסף: ציר הלשון. מתחילת דרכו, המשורר, שבקושי סיים את כיתות התיכון בתל־אביב, משך אליו, כמשוך מגנט יקר ועדין, את המלים, הביטויים ונטיות הדקדוק מכל רוחות השמיים. אינני מאמין שאת העושר הזה, את האוצר הלשוני המורחב בכל שרשיו העממיים, הסיפריים, המסורתיים, אפשר ללמוד. רק רוח גאונית יש בה הכוח ללכוד אותם, כמעט אגב אורחא, כמו שלוכדים ציפורים ברשת רחבה שמציבים להן מול הרוח. גלאי אפילו לא היה צריך להציב את הרשת: הוא נולד עמה והיא לכדה עבורו את כל הדרוש לו. בדור המנאפיין בהדרדרות הלשון, קשה יהיה להעריך ולאמוד את כובד־האוצר שמשאיר לנו בנימין גלאי.

וכל אלה – שירתו הקסומה, לשונו הווירטואוזית – מקורן ברובד רחב ועמוק של שילוב תרבויות: גלאי – וכזה המשיך במובן מסויים את מסורת אנשי הרוח האירופים של מאות קודמות – שילב בהוויתו וביצירתו את התרבות היוונית־רומית הקלאסית עם תרבות עמו העברית המקורית. גלאי הכיר את האולימפוס היווני, את דייריו, את היחסים ביניהם (תככים, מריבות, אהבות), כפי שהכיר את שבילי הארץ, את דמויות התנ"ך ואת אישי ההסטוריה היהודית. מכאן משיכתו הרומנטית אל אירופה, מכאן דבקותו הקנאית בארץ־ישראל. געגועיו של החייל הצעיר מן המדבר המערבי אל באר־שבע ואל תל־אביב, הם כבר חלק מאותה נאמנות לארץ ומן הקנאות לה בפובליציסטיקה שלו.

אצל גלאי בא על פתרונו הניגור, שבו עסקה הספרות העברית בטרם ההתיישבות על אדמת־הארץ, בין הבית לבין העולם, בין המקורי־מקומי לבין האוניברסלי. גלאי – כבן הארץ, חניך תנועת הנוער, שהווייתה, נופיה ולשונה טבעיים לו – לקח מן הערכים של תרבויות החוץ והפנים את הדרוש לו ולנו. המאבק לדידו ולדידנו הוא בתחום אחר: בין התרבות לבין הכוח הגס, הברוטלי. הוא, אשר חי בתל־אביב, בחיפה ולבסוף בירושלים, בפאתי העיר, על גבול המדבר, התבונן כל בוקר ממרפסתו (כמעט באופן סמלי) בנוף המדברי ובלבו הראנה: מי יגבר, האדם או המדבר?

דבר אחר הקשה עליו: הפרידה מן הנעורים. ואיני מתכוון לחשש מן הזיקנה. אמנם, גלאי לא יכול היה להשלים עם הזיקנה, אך יותר מכך לא יכול היה להשלים עם הנעורים הניגרים בין אצבעותיו. בספרו האחרון "מעין הנעורים" – ספרו של רומנטיקן מובהק – הוא מתאר בעלילה מודרנית, בעקבות הספרדי פונס דה ליאון לפני מאות שנים, את נסיון־השווא לגלות את מעין־הנעורים באי האגדי בימיני. הנושא הזה רחש בקירבו כגחלת במשך שנים. וכמו פונס דה ליאון, לא מצא גם גלאי את מי חיי־הנצח, מי־הקסם, בלשון היינה, שכתב פואמה באותו נושא, ובמקומם מצא את מי הליתה – שהוא, במיתולוגיה היוונית, נהר־השאול, שממנו שותים המתים את מי־השכחה.

עכשיו יוכל לשכוח – כדברי המיתוס – את יסוריו ובהם את האבל הכבד, שלו ושל רחל אשתו, על מות יחידם שאול, זכרו לברכה.

ילד זקן – אולי ככל המשוררים – הלך לעולמו בנימין גלאי, כשלבו מחויק בכל כוח בנעורים.

סיפורת

1. למאטים יש את השמש בבטן, יהודית קציר, הספריה החדשה
2. משחק מכור, רם אורן, כתר
3. צריך סוף לסיפור אהבה, סביון ליברכט, ספרית מעריב
4. פיתוי, רם אורן, כתר
5. חוב של כבוד, טום קלנסי, ספרית מעריב

עיון והדרכה

1. הנבואה השמימית, ג'יימס רדפילד, אופוס
2. הטאאו של פו, בנג'מין הוף, פראג
3. מדריך למשתמש בראש, טוני בוזן, ספרי ניר
4. מגדיר דגים לים סוף, מוקי שפיגל, החברה להגנת הטבע
5. התה של חזרזיר, בנג'מין הוף, אור־עם

החנויות התקבלו השבוע: סניף "סטימצקי" אנ"ד, אילת

היא כותבת, היא חולה, היא מבריאה, היא עוברת לגור ליד הים ומקימה לה בית חדש וגן

נורית זרחי

"זה לא מפתיע או מכעיס אותנו שלוקח שנה שלמה על מנת להכניס אל תוך הבית שלוש כלניות ענק לבנות, ושני אירוסים כחול חיוור". כותבת מיי סארטון באחד מיומניה, המתארים את ההשתנות המתמידה, הפוזיטיבית. הגירסה שלה לחיים נותנת בבדידות צבע, ריח, המשכיות

מיי סארטון. הביקורת הספרותית אינה מתפעלת ממנה

דומה של המרגע לרגע', זהו נושא יומניה של הסופרת האמריקנית מיי סארטון, שבהיותה בת שישים עזבה את הבית, שבו חיה עם שותפתה [illegible], את קיימברידג', את מסצ'וסטס, ועברה לגור [illegible] קטן בנלסון, מיין, כפר קטן, לבדה.

סארטון, ילידת בלגיה, שעברה בנעוריה לארצות־הברית עם הוריה, בתקופת מלחמת העולם השניה, חווה ילדות בהחלט יוצאת דופן. הוריה שלחו אותה

יומן [illegible]

[illegible] מיוחד, חופשי, שנוהל על־ידי ידידתם, [illegible] צרפתיה ואשת רוח ידועה, ולא מחו, כשהצ[illegible] נגיל צעיר מאד לחבורה שעסקה בתיאטרון נס[illegible] ניו־יורק, בהנהגתה של אלוה לה גליין.

[illegible] שבהתמוטט התיאטרון התמוטט עליה עול־[illegible] נטתה אז לכתיבה.

[illegible] שתמכו בה בראשית צעדיה היו ידידיה הא[illegible] ג'וליאן הכסלי (אחיו של אלדוס) וחבורת [illegible], שסארטון סבבה בשוליה. היא התיידדה עם [illegible] יהודי רוסי שעסק בספרות ובתרגום והיה מאותם [illegible] המתמכרים עד תום להערצת הנערצים עליהם. [illegible] של קוטב היו אלה ד.ה. לורנס וקתרין מנספילד[illegible], עד יום מותו אי אפשר היה לומר בנוכחותו ולו [illegible] קטנה בגנותם. היא הכירה גם את וירג'יניה וולף [illegible] המשוררת האמריקנית שהתגוררה אז בלונדון, [illegible] וולף.

[illegible]סארטון, שתמיכת הקהל האמריקני אחרה להגיע [illegible], שאבה עידוד גם ממשוררים צרפתיים ואנשי [illegible], שהיו מוכרים לה מבית הוריה ושנשתייכו לחבורת [illegible] שהתפזרה עם פרוץ המלחמה.

[illegible] של סארטון מחיים אקדמיים בעיר אוני[illegible], היתה נסיון להמשיך באותו קו הומניסטי, [illegible] מן התרבות האירופית. הרצון לחיות חיים הנ[illegible] על התנכות נפשית, שאפשר לחוות אותה בבדי[illegible] והרחק מהמולת המאבק הספרותי על פרסים, מילו[illegible] וביקורות, שעד אז לא האירו לה פנים.

[illegible] לחיים האינטימיים, סארטון הגיעה לנקודה [illegible] יחסיה הארוכים עם ידידתה, והיא רצתה [illegible] בחיים אחרים, עצמאיים, במקום חדש ואחר [illegible].

[illegible] עשר באוקטובר, מן הכרך השני של היומן [illegible], הקרוי Journal Of Solitude: "שוב מזג אוויר [illegible], העלים הגדולים של עץ האדר כמעט ונעלמו, [illegible] בגן זוהרת עדיין משובת הערבות. [illegible], מרבד עבה של עלים, אני חשה קבורה [illegible]".

[illegible] וורדוורס, אמילי דיקנסון, לא, לא אותה [illegible], לא אותו דיוק שבהתבוננות איזוטרית, גם [illegible] של שלט, אבל הד לאותה מסורת של [illegible].

[illegible] עשר באוקטובר:
[illegible] הארוך, החם, הגיע לסופו, בסור קשה [illegible], שמיים אפורים וקרים. בשהתעוררתי [illegible], איזה שינוי. אספתי את אחרוני הציפורנים [illegible].

[illegible] ושמונה באוקטובר:
[illegible] הבוקר לעולם בסוף. העשב תחת [illegible] כבר של כפור והענפים כמו רוססו בכסף".
[illegible] שבין כל שאר תכונותיה, הבדידות, יש לה [illegible] משלה. היא משנה את חלל הבית, יוצרת [illegible] לעולם, ובמרחב החדש, נוצרת מערכת [illegible] חדשה. מזגי־האוויר דוחפים עצמם אל [illegible], הפרחים מקבלים מעמד של אורחים, [illegible] החברים הקיימים במרחק, [illegible] בבית תרישית כנוכחות הרוח.

[illegible] שקירות המזווה סופגים לתוכם את ריח [illegible] והשיטורים, כן קירות הבית מתפנים לס[illegible] לתוכם את חיי המתגורר בהם ואת הרוחות [illegible]. לכן הבית מקבל משמעות של ידידה, [illegible] מכורה לטיפוחה, מניפסטציה של האני. והגינה, שס[illegible] התפקיד של שחקנית ראשית.

[illegible] ושלישי ביוני:
"זה לא מפתיע או מכעיס אותנו שלוקח שנה [illegible] על מנת להכניס אל תוך הבית שלוש כלניות [illegible] לבנות, ושני אירוסים כחול חיוור. זה נראה נכון [illegible] שהתפארת מרוחקת בסבלנות ארוכה ואמונה [illegible] פעמים באביב המאוחר הזה פחדתי שהלילים [illegible] בכפור, אבל סופו של דבר הם מפוארים [illegible]".

[illegible] הדרמה של מרגע לרגע? [illegible] שהוא כליכך מסתרי ומכוון למאסה גדולה [illegible] אנשים, יש חשיבות לכך, אומרת מיי סארטון, שאשה בגילי, חיה בבדידות, חיים הסובבים סביב כתיבה, ביטוי עצמי, ומוכיחה שחיים כאלה אינם בהכרח חיים עצובים, או מסכנים. אלו יכולים להיות חיים מעניינים ומלהיבים, מלאי קשרים עם ידידים, עם הטבע, עם האמנות, בתנאי, שאתה יכול לעמוד בקשר עם עצמך. את קורות הנסיון הזה היא מעוניינת להעניק לאנשים אחרים.

סארטון לא תמיד נעימה או קלה לסארטון. היא מכירה את הדכאון, גם את התקפי הזעם, את הכעס העצמי לאחר־מכן, את האשמה, את חוסר האונים, והיא חולקת אותם עם הקורא.

קשריה האינטימיים עם נשים אינם פוסקים עם הגיל, ובאופן מאופק הם נרמזים מן היומן. אהבה אינה קשורה לגיל, סוברת סארטון, אלא לחיוניות הפנימית. להפנות עורף לאהבה פירושו להפנות עורף לחיים. רק בתרבות האמריקנית נעורים ואהבה קשורים בהכרח.

פרט ליחסים אינטימיים, היא מספרת על ידידים אחרים שבאים לבקר אותה, וביתה מקבל אותם בשמחה. כמוהו כגן, היודע שלפרוח מבלי שקיימת עין שתתבונן בפריחתך, כמוהו כלא־לפרוח כלל. רק אנשים היודעים מהי בדידות, יש להם פנאי פנימי ומרחב לדעת מהי ידידות, אומרת סארטון.

היא כותבת, היא חולה, היא מבריאה, היא עוברת לגור ליד הים ומקימה לה מחדש בית וגן.

היא נאבקת ביאוש, בפחד, בחוסר אונים. אנשים מתחילים להבחין בקול המיוחד שלה, הם מגלים שמה שהיא אומרת הוא בעל חשיבות לגביהם.

והם כותבים ומודים לה. סארטון כורעת תחת עול המכתבים, אנשים מספרים על חייהם, מתאוננים, בוכים, משתפים אותה. והיא עונה להם באופן כפייתי, למרות שהתשובות גוזלות את זמנה שהולך ונעשה גריר יותר.

הביקורת אינה מחשיבה אותה, היא סופרת לא מבריקה, לא משוכללת, אפילו לא מקורית במיוחד. יש משהו פשוט באופן כתיבתה, ונכון, גם נרקיסיסטי. אבל, שלא בדומה לאנאיס נין, אין פה ארוטואורוטיות, אלא פוקוס גדול על האני, המנסה לתאר איך עובר הרגע, היום, החודש. איך עוברות השנים כמו רכבות בתוך המנהרה של האני. ישנה פה גם התפיסה הצרה, שהיא לעתים תוצאה של וריינות חברתית, כשהכל נתפס מזווית מסויימת. סארטון מנענעת את עצמה, בפרוזה נעימה ואסתטית, ומשפיעה שקט ונחמה מסויימת על עצמה ועל קוראיה.

עכשיו היא נכנסת אל תוך מחוז הזיקנה. שוב נושא שהתרבות האמריקנית אינה ששה לדבר עליו. אבל גם בדבריה על הזיקנה יש לה קול אחר מהצפוי. היא מנסה להיות מדויקת ולא להמתיק מה שלא נוח לשמוע, ובכל זאת – מכרך היומן הקרוי "שבעים" (על־פי גילה):

יום שני, עשרים ואחת בפברואר:
"זה לגמרי לא יתכן שאני בת שבעים ושאני מרגישה כל־כך יותר צעירה מאשר אז, כשכתבתי את 'חבית שליד הים'. אבל האם אין זה נכון שכל אחד חושש ממה שעתיד לבוא, וכשאתה מגיע לשם זה כלל לא כמו שפחדת שזה יהיה? בימינו שבעים אינו גיל זיקנה".

בצד היומן, הקרוי "החלמה", שבו מתארת סארטון את התקופה שיצאה מבית־החולים אחרי ניתוח, ועד ששבה לפעילות שוטפת, היא כותבת את זכרונות ילדותה, ספר שנסוב סביב הדמויות המרכזיות בחייה. בהן, אביה ג'ורג' סארטון, מלומד שעסק באופן נלהב בהסטוריה של המדע, ואמה, מאבל אלוויס סארטון, שהיתה אמנית ועסקה בעיצוב.

לא במקרה נקרא הספר "עולם של אור". מפרספקטיבה של זמן יכולה מיי סארטון לסלוח לאביה על נוקשותו ועל יחסו הדרשני והמנותק כלפי אמה. על הפאסטיביות של אמה, ועל הצירוף הקשה של נישואי הוריה, שייתכן וגרם לה לחיות את חייה כפי שנתגלגלו לאחר מכן. מה שנותר לה מהם עכשיו היא תחושה עצומה של אהבה זה לזו ואליה. הם היו אנשים שאהבו את העולם ומצאו בו עניין, הם ניסו לעשותו יפה יותר ונכון יותר, והיו מוכנים לתרום את תרומתם.

מיי סארטון ממשיכה. לפני היומן האחרון, הנקרא "שמונים שנה". ולמרות שאין בו חידוש, פרט לכך שהמאבק נעשה קשה יותר, יש לו קוראים רבים.

"בלילה, כשאיני יכולה לישון," כותבת לה אחת מקוראותיה, "אני מדליקה אור במטבח, מכינה לי תה, ובשקט לוקחת את כל ספריך, שאספתי לי מן המדף ואני יושבת אתך, עם מאבקיך, ואני אומרת לעצמי מה שאת אומרת לעצמך, להאבק זה לחיות, המאבק הוא דבר אופטימי וזה מחזק אותי. תודה". ■

סוגים של אהבה

דליה רביקוביץ

מחבואים

יֵשׁ דָּבָר שֶׁשָּׁכַחְתִּי
וְיֵשׁ דָּבָר שֶׁאֲנִי עוֹד זוֹכֶרֶת
יַלְדוּתִי פָּרְחָה עָבְרָה לָהּ
וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי.
גַּם יוֹנֵק הַדְּבַשׁ פּוֹרֵחַ
מֵעָנָף לְעָנָף
מְקַפֵּץ אֶל קוֹרָה
וַאֲנִי מִסְתַּכֶּלֶת.
דָּבָר מָה נִמְצָא מֵאֲחוֹרֵי הַכֹּתֶל
וְהַדֶּלֶת;
זִכָּרוֹן שֶׁעוֹקֵר הָרִים
וְטוֹחֲנָם זֶה בָּזֶה.
אָהַבְתִּי פַּעַם פֶּסֶל
אִיטַלְקִי.

בְּשֶׁאֲנִי מְאֹהֶבֶת אֲנִי דּוֹמָה בְּעָנָן
עָמוּס גְּשָׁמִים,
מַגִּיר מָטָר.
בְּשֶׁאֲנִי מְאֹהֶבֶת
אֲנִי כָּל דָּבָר
שֶׁיָּכוֹל לַעֲלוֹת בְּדַעַת אִישׁ.
אֲנִי שׁוֹאֶלֶת
בְּפָנִים תְּמֵהוֹת:
מַה יָּכוֹל לִקְרוֹת לִי
שֶׁלֹּא קָרָה לִי עוֹד?
אֲנִי תְּלוּיָה מֵעַל עָנָן
מִבְּלִי לִפֹּל
בְּלִי כְּנָפַיִם, בְּלִי מָקוֹר.
פַּעַם, כְּשֶׁהָיִיתִי מְאֹהֶבֶת
כְּבָר לֹא הִרְגַּשְׁתִּי
חֹם אוֹ קֹר.

(מתוך "תהום קורא")

חמצן

שְׁמָמִית עַל קִיר בֵּיתְךָ, עִדּוֹ,
אֲנִי רוֹצָה לִהְיוֹת.
עֲלֵה שָׂרָף מִן הַצְּמָחִים שֶׁבָּעָצִיץ,
כַּפַּת נְיָר, מַפַּת שֻׁלְחָן, מַאֲפֵרָה,
מַחְבֶּרֶת אַקְטוּאַלְיָה אוֹ צִיּוּר.
כָּל אֵלֶּה מְלַוִּים אוֹתְךָ כָּל יוֹם
רוֹאִים אוֹתְךָ וְנִקְלָטִים
בְּתוֹךְ מֶרְחַב שְׂדֵה רְאִיָּתְךָ.
אֵין צֹרֶךְ לְחַפֵּשׂ תְּגוּבָה רִגְשִׁית.
אֲנִי רוֹצָה לִהְיוֹת בִּסְבִיבָתְךָ הַמּוּחָשִׁית,
מֻנַּחַת, לֹא נִרְאֵית.
בְּלוּלָה בִּסְתָמִיּוּת בְּתוֹךְ חָלָל
שֶׁבְּתוֹכוֹ אַתָּה שׁוֹאֵף, נוֹשֵׁף, שׁוֹאֵף, נוֹשֵׁף
חַמְצָן.
אֵינֶנּוּ מְדַבְּרִים עַל אַהֲבָה, עִדּוֹ.
אֲנִי רוֹצָה לִהְיוֹת סִיר הַקִּירוֹת
מַשְׁקוֹף חַלּוֹן אוֹ מַגֶּרֶת גַּרְבַּיִם
בְּחֶדֶר הַסּוֹפֵג אֶת תַּחֲלִיף
חִלּוּף חֲמָרִים שֶׁלְּךָ
שְׁמוֹנֶה שָׁעוֹת בְּכָל לַיְלָה.

(שיר חדש)

שני שירים מתוך "כל השירים עד כה", דליה רביקוביץ, הקיבוץ המאוחד

עורכת: תלמה אדמון עריכה: אסנת בלייר עריכה גרפית: רותי בנאי מזכירה: רינה לוי

חדשות

זהות בדויה. רצח נערה יפיפיה בספריית האוניברסיטה העברית בהר הצופים, הוא חוליה בש־רשרת תעלומות, שעליהן מבוסס הספר מאהב מושלם, העומד לצאת לאור בכתר (סדרת מתח בעריכת אמנון ז'קונט). הספר נכתב בידי אלמוג אטינגר, שהוא בעצם שתיים. זהו שם־עט של שתי כותבות ישראליות מוכרות, שזהו ספר המתח הראשון שלהן. מדוע בחרו להסתתר תחת שם־עט? הסוד שמור, בינ־תיים, עם כתר. באותה הסדרה יראה אור גם דרגת אשמה מאת ריצ'ארד נורת' פאטרסון, בתרגומה של צילה אלעזר. זהו רומן שעלילתו מתרחשת בין כותלי בית המשפט.

תרגום ראשון מן המקור. הגמד מאת הסופר השבדי, זוכה פרס נובל לשלום, פר לאגרקוויסט, יראה אור בזמורה ביתן. לכאורה רומן הסטורי, שגיבורו גמר רשע בחצרו של נסיך, אך באמצעות הטקסט שנכתב ב־44', המחבר מבקש לזעזע את הקו־רא ולהכריח אותו לצפות במראה שבה משתקף עו־לם, שבו הרשע הוא חלק בלתי נפרד מהקיום האנו־שי. תרגום ישן של "הגמד" נעשה בעבר מן הנוסח האמריקני. לראשונה יוגש לקורא העברי תרגום מן המקור.

שירה ותלמוד. מה אני יכול, קובץ שירים מאת אורמיאל קוסמן יראה אור בקיבוץ המאוחד. זהו קובץ שירים רביעי לקוסמן, מרצה במחלקה לתלמוד באוניברסיטת בר־אילן.

קובץ מחקרים. יצא דור לדור, משלהי תקופת המקרא ועד חתימת התלמוד – קובץ מחקרים לכבוד יהושע אפרון בעריכת אהרן אופנהיימר ואריה כשר, בהוצאת "מוסד ביאליק".

ילדים כגיבורי ספרות. זהו הנושא המרכזי של הגליון החדש של עתון 77. בין היתר, תמצאו שם חמישה סיפורים מקוריים, שילדים הם גיבוריהם (פרסום ראשון); פואמה רחבת היקף של יפתח בן־אהרון העוסק עם ילדים אוטיסטים; ראיון עם יצחק בר־יוסף על ספרו האוטוביוגרפי "מזכרת אהבה" ומאמרים בנושא.

חיילים וספרות. בצה"ל לא מסתפקים ב"שבוע הספר". שם יש "חודש הספר העברי" והוא נפתח עם נעילתו של "השבוע". חודש הספר העברי, מתקיים זו השנה השמינית ברציפות. באירועים המתקיימים במסגרתו נוטלים חלק, בהתנדבות, סופרים רבים. הוא כולל מפגשי סופרים עם חיילים ביחידות, סדנאות לכתיבה יוצרת, סיורי חיילים בנופי היצירה של סופרים ומכירת ספרים בהנחה ניכרת. גולת הכותרת של חודש זה היא תחרות השירה והפרוזה. יצירות שתזכינה במקומות הראשונים תודפסנה בספר, המביא מבחר מיצירות החיילים, בעריכתה של הסופרת עדנה שבתאי. במהלך אוגוסט השנה יראה אור הספר השני בסדרה זו, הכולל את יצירות החיילים שזכו בשנה הקודמת.

ארועים. חשיפה ראשונה לבמאון חדש לספרות עמודה תהיה ב"עתון 77", שיתקיים בבית הקונפדרציה בירושלים, ימין משה, במוצ"ש, 24.6, בשעה 21.00. בתוכנית קטעי קריאה תיאטרליים ומוסיקה.

● יהודה עמיחי ודוד גרוסמן ייפגשו לערב קריאה משותף בבית הקפה וחנות הספרים הירושלמית "תמול שלשום", ביום א', 25.6 בשעה 19.00.

● לרגל צאת ספרו של זאב שטרנהל "בנין אומה או תיקון חברה? לאומיות וסוציאליזם בתנועת העבודה הישראלית 1904־1940" (ספרית אפיקים, הוצאת "עם עובד"), יתקיים דיון במכון ון ליר בירושלים ביום ב', 26.6, בשעה 20.00. משתתפים: דוד אוחנה, שלמה אבינרי, מנחם ברינקר, לב גרינברג וזאב שטרנהל.

● הייחוד ההסטורי של יפן המסורתית. דיון בנושא זה, לרגל הופעת ספרו של בן־עמי שילוני בהוצאת "שוקן", יקיים "מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל" ביום ב', 26.6, בשעה 20.00, באקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, ירושלים, ז'בוטינסקי 43.

רחל שי

ניל עוזני, כסא. מתוך התערוכה "מר־קם מקומי" בגלריה עירונית כפר־סבא, שתיפתח מחר, 24.6

קם והחליט לנסוע לישראל

חנה עמית־כוכבי

עלי סאלם, מסע לישראל, תרגום: דוד שגיב, 162 עמ', כתר

מ אז חתימת הסכם השלום בין מצרים וישראל שב ומתקיים מדי פעם טקס, שבו מודד הצד הישראלי את מעלות החום של השלום תוך שימוש במלות משחק הילדות התכיב "חם, קר, מתחמם, מתקרר". הדיאגנוזה כוללת השוואה סטטיסטית של נתוני התיירות ההדדיים, תוך התעלמות מלאה מן ההבדלים המהותיים במצבם הכלכלי של אזרחי

מסע

שתי המדינות, מחופש התנועה שלהם אל מחוץ לארצם, מהרגלי הבילוי שלהם ומן ההבדל הפסיכולוגי שבין היותנו עם מבודד באזור מגוריו, המתפרץ דרך כל סדק בחומת הניכור שסביבו ומבקש לו חום ואהבה. מצרים, בצידה השני של הסקלה, היא האחות הגדולה והאחראית בקרב המשפחה המורחבת והמסוכסכת של מדינות ערב, החייבת לדאוג גם ליחסים בתוך המשפחה ולא רק לרומן המתמשך עם ישראל.

הרומן הזה מורכב ובעייתי דווקא במישור האינטלקטואלי, שבו אפשר היה לפלל לדו־שיח מתמשך בין אנשי רוח ואנשי מדע, שיחפשו דרכי גישור על

על רקע הרומן הבעייתי של ישראל ומצרים, המסע של עלי סאלם היה נועז, פשוט ואנושי

פני ההבדלים, הניכור והאיבה. מרבית העילית האינטלקטואלית במצרים מתנגדת לשלום, והמפגשים עם הישראלים, השואפים למגע בינתרבותי ישיר, החורג מסיורים תיירותיים ומקניות, מתקיימים כולם במצרים. אם במפגשים אישיים ואם בחסות המרכז האקדמי הישראלי בקהיר, המקיים פעולות לימודית מגוונות והרצאות פתוחות למצרים ולישראלים גם יחד. מבחר חשוב מהיצירות המרכזיות של הספרות המצרית מתורגם לעברית כבר יותר משישים שנה. בעוד רומן עברי ראשון (מיכאל שלי לעמוס עוז) תורגם לערבית במצרים רק באחרונה.

על רקע זה בולט מעשהו הפשוט והאנושי של הסופר המצרי עלי סאלם, מעשה נועז ביחס לחברה שהוא שייך אליה. יום אחד קם והחליט לנסוע לישראל, כדי לראותה במו עיניו במטרה ברורה לנסות להתקלף משכבות השנאה הממושכת שדבקו בו.

יומני מסעות הם ז'אנר מוכר וידוע בספרות העולם. הנוסע רואה את מה שהוא פוגש בדרכו, בעיניו של אדם הבא ממקום אחר. סאלם בחר בנתיב השונה מן הנתיב התיירותי הרגיל, המתמקד באנשים, יותר מאשר באתרים. הוא נסע כאדם חופשי, ללא תיכנון מראש וללא ציפיות מוקדמות. התרשמותו מהמקומות ומהרמויות בלתי אמצעית, ויש בה לקחים כלפי עצמו, כלפי קהל קוראיו המצרי, שלו נועד ספרו בראש ובראשונה, וכלפינו הישראלים.

יותר משבא עלי סאלם להתוודע אל ישראל ויושביה, הגיע במטרה להתמודד עם המציאות ולהיפטר מחוסר הידיעה ומהבורות. לכן, מסעו, כמו כל מסע מוצלח, מתרחש קודם כל בתוך נפשו. הדיאלוג המרכזי בספר הוא בינו לבין עצמו. הוא מתכונן בישראל כמצרי, ולכן, כולל המסע הבלתי מתוכנן, ובראשיתו גם המבולבל, מספר תחנות תרבות, שאיש

עטיפת הספר. סאלם בא כדי לנסות להפטר מן השנאה המלווה לבארת

מאתנו לא היה מעלה על דעתו לקחת אליהן תייר. כיס טלוג'ה, למשל. המקום שבו כותר הצבא המצרי ונחל מפלה ניצחת ב־1948, ושממנו שבו מספר קצינים צעירים לארצם, ובראשם אחד גמאל עבד אל־נאצר, בהחלטה נחושה להפיל את המשטר המלוכני.

אחד הפרקים האחרונים בספר כולל ויכוח הסטורי – המיועד לקורא הישראלי, אך נחוץ, כנראה, לקורא המצרי – ומנסה להוכיח שלא בני ישראל הם שבנו את הפירמידות, ושלא עבדים היינו לפרעה במצרים. מצריותו של סאלם, על רגשנותה, החום שבה, והיכולת להסתדר בכל מצב למרות חסרון הכיס, עולה מתוך אפיזודות רבות המדגישות את נהנתנותו הפוסית למראה פרח או אשה יפה. הוא מקפיד כי רגשנות זו לא תחרוג מגבולות הנימוס והטעם הטוב. הוא נהנה מתנאי מגורים נוחים, ממזון טעים ומיתוס לבני ולחילופין – הוא מתרעם על רופא מערבי יקר וגם על מחירים מופקעים. הספר מעורר רצון לפגוש גם דם הנחמד הזה, וגם לקרוא, בתרגום עברי, כמה מכתביו בערבית, הידועים בחריפותם הסאטירית, שכמעט ואינה באה כאן לידי ביטוי.

דמות ישראל שמשרטט סאלם רחוקה מלפגוע בכבוד הישראלי הרגיש. היא נראית לו מודרנית, פתוחה, יפה ובעלת רמת חיים גבוהה. האנשים טובים בעיניו, בדרך־כלל, אם כי צר לי על הכללתו הגורפת מצמת, הנובעת כנראה, מנסיונו האישי, כי ערביי ישראל והיהודים המזרחיים, שבהם פגש יותר מכל אחרים ושאיתם שוחח בשפתו־שפתם, הם לבנת יהוו גשר לשלום.

לספר מלוות תוספות מועילות – פרופ' ששון שמיר, מומחה לתולדות המזרח התיכון, שכיהן בעבר כראש המרכז האקדמי בקהיר וכשגריר ישראל במצרים והוא שגרירנו הראשון בירדן, הקדים ביתוח קצר ומקצועי של הספר, מטרותיו והסקנות העולות ממנו. וכך תרגם דוד שגיב, המכיר את מצרים ואת אוירת הרוח שלה היכרות בלתי אמצעית, תרגם באהבה רבה והוסיף לתרגום הערות רבות דבר מועילה על המחבר ויצירתו ומספר הערות־שוליים, מקצועיות, מרחיבות או מתקנות הגדרות של המחבר לגבי תום של אישים ישראליים ותפקידיהם, ומקצתן מבהירות נקודות הנוגעות להווהם של אנשי רוח מצריים ולסוגיות התרבות הערבית.

ספרו של סאלם, שהיה לרב־מכר במצרים, אף כי גרם למחברו להיזקק לליווי משטרתי צמוד שומר לחייו, אינו יצירה ספרותית גדולה, ואף אינו מתיימר לכך. כמעשהו של מחברו, זהו ספר חלוצי מסוגו, שראוי לקריאה על־ידי כל מי שרוצה לעמוד על החששות המתלווים לצד הערבי ביחס להתקבלות ישראל במרחב הערבי. הוא ראוי לקריאה גם על־ידי משרד התיירות הישראלי, שעליו להיערך ולהכין שירותים ופעילויות גם לתייר מארצות ערב שאינו הפטרו־דולר מצוי בכיסו.

אשמח אם יתורגמו מחזותיו של עלי סאלם לעברית, ואשמח עוד יותר אם יועלו על במותינו.

נרתעה מפני חשיפה

ורדי בן־יעקב

אסתר הרליץ, "אסתר, או לאן אשה יכולה להגיע", משרד הבטחון, 224 עמ'

ב ספרו "דה־גול" מספר ז'אן לקוטיר כי אנדרה מלרו, שעיין בדפים מזכרונותיו של הגנרל דה־גול לפני פרסומם, העיר שחסרות רגשות, מחשבות, התחבטויות, בלילה שקדם להחלטתו להמשיך לבדו במאבק בגרמניה הנאצית. "אבל מלרו", השיב הגנרל, "זה היה איום".

אוטוביוגרפיה

יתכן שאסתר הרליץ, יקית מלידה ודיפלומטית מנעוריה, נרתעה גם היא מפני חשיפה מסוג זה כשכתבה את ספרה, או שאולי שכחה הרבה ממה שעבר עליה (היא מגלה שמעולם לא ניהלה יומן). כך או כך, התוצאה היא ספר מאכזב.

חבל, מפני שהרליץ היתה עדה, כילדה, לעליית היטלר לשלטון בגרמניה, גדלה בירושלים המנדטורית, היתה קצינה בצבא הבריטי במלחמת העולם וקצינה בצה"ל. היא נכחה גם בלידתו של משרד החוץ (גם אם לא כאחת הפיות), מילאה תפקידים חשובים בימי־בראשית של המדינה, היתה שגרירה ראשונה, אשה ראשונה בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת, עמדה בראש המרכז להתנדבות והיתה מזכירת נעמת. ואת כל זה עשתה כאשה יחידה, בחברה שלא עודדה, ועדיין אינה מעודדת, את מי שאינה אשתו־של או אמו־של.

כותרת הספר עצמה היא ציטוט מדבריו של ולטר איתן, המנכ"ל הראשון של משרד החוץ, שדחה את בקשתה לקידום במלים "לאן אשה כבר יכולה להגיע". הרליץ הוכיחה שדי רחוק.

בכל התחומים האלה – עליה וקליטה, צבא, דיפלומטיה, פוליטיקה מפלגתית, כנסת ומעמד האשה –

אסתר הרליץ. כן, אבל מה הרגישה?

הרליץ עוסקת בעליה, צבא, דיפלומטיה, פוליטיקה ומעמד האשה, וגם בטראומות של גולדה. אך חסר בספר משהו מאחד שיהפוך את הקריאה בו למרתקת

המחברת עוסקת בספר ואף מוסרת פה ושם מידע ותובנות מעניינים, כמו הקשר הקיים, לדעתה, בין הטראומה, שעברה גולדה מאיר בפרשת הנסיגה מסיני ב־57', לבין עמדותיה הרות־האסון בשבוע שלפני מלחמת יום הכיפורים. אולם הספר נופל בין כל הכסאות הללו. חסר בו משהו מאחד, מעבר לזכרונות, שיהפוך את הקריאה בו למרתקת.

למשל, הפוטנציאל הסיפורי שהוחמץ באיזכור הקצרצר, שכילדה, קנתה יחד עם חברה אנגליה סיכה של צלב־הקרס, מפני שהן "רצו להיות כמו כולם". או האיזכור הקצרצר עוד יותר לעובדה שבפרוץ מלחמת ששת הימים הופיע אצלה, בביתה בקופנהגן, נכד הקולנוע קיל דראייר ודר פרחים בידו. הגאון הזה, בימיו האחרונים, היה אצלה והיא לא מספרת עליו כלום. או משה שרת, "מורי ורבי", שחשה קרבה אליו מנעוריה. יום אחד בעלם ממשרד החוץ ונולה מאיר ירשה אותו. יתכן שגורל המדינה השתנה בכך, שלא לדבר על מחשבות ורגשות אישיים באותו הבן, גם על כך לא כלום, להוציא רמזים, פה ושם, כמו הגעגועים לשרת האנושי מול גולדה הקשוחה.

גם על הדרך הלא־לגמרי ישרה שבה סילקה אותו מפלגתה (העבודה) מראשות נעמת, אין כלום כמעט. זה אומר משהו, אולי אף ראוי לשבח, על אופיה של המחברת. אבל זה גם אולי מרמז שלא הבינה משהו יסודי: שחובתם הראשונה של מספרים אינה לעצמם, לא למפלגתם, לא לעמם (אין הכוונה לומר שאלו חובות זניחות), אלא לקוראיהם. "אין זה ספר הסטוריה", כותבת הרליץ. מוסכם. אבל כל נשכח שזה ספר.

זה אולי העיקר. רבים מהאנשים רבי־ההעלילים שכתבו לא הבינו, כנראה, מהי קללת הכתיבה, מה הם כלליה, מתו ספר. ב"טוניו קרגר" של תומס מאן מספר הסופר, שהוא גיבור הנובלה, על קצין צעיר הקורא באזניו משיריו. זה היה מביך מאד. המספר תמה: למה לוז סגן צעיר, יפה־תואר, איש העולם, מדוע הוא חייב גם להיות "משורר"? התשובה היא שאולי הצורך העז, האנושי, של אנשי־מעשה, הם לבקש את "פיסת־הנצח הקטנה" שלהם (והביטוי הוא של משה נתן ז"ל). כמובן, אפשר לתמוה מדוע מי שיש להם חלק בשלטון, חומדים גם חלק בכבשתו של מי שהכתיבה היא נשמת־אפם. אבל זה עת הרהור לא אופרטיבי. בכל זאת, עצה מעשית אחת לכותבים על חייהם: נהלו, לפחות, יומן. ■

איך נדחק אבות ישורון אל השוליים

יצחק לאור

כ מה משוררים החלו והתבלטו לשעה הסטורית קצרה, או ארוכה, ואחר־כך נשכחו? כמה משוררים החלו קריירה ונעלמו, משום שלא עמדו בגלל השוליות, ומה שיכול היה להתפתח לשירה גדולה (או שולית) נכחד בגלל נפש סובלת? וכמה משוררים נעלמו בגלל התפוגגות הטריקים המוקדמים של הצלחתם או בגלל מותו של דור מעריציהם? והאם דין ההסטוריה – זה המקנה "ודאות", או "מקום ודאי בהס־

ביוגרפיה

פריה" – יש לו באמת יותר ממשמעות זמנית? (ומה אורכה של הזמניות?). אי־אפשר לדעת.

"מקום ודאי בהסטוריה" – יש לו באמת יותר ממשמעות זמנית? (ומה אורכה של הזמניות?). אי־אפשר לדעת.

אבות ישורון היה משורר שולי שנים רבות, וגם מוכר מעט מאד. בשנים שבהן פרחו רטוש ואלתרמן ושלונסקי, ואפילו אלכסנדר פן המנודה היה חביב תל־אביב, נשא יחיאל פרלמוטר/אבות ישורון את צלב השוליות שלו במסירות ומתוך פחד גדול להיראות כמי, כל־כך חרד היה למראהו (וספרה של אידה צורית מכליה היטב מן גנדרני זה של אישיותו, למן ימי ההתאפרות היומית של מובטל תל־אביבי בראשית שנות ה־50, ועד לתאורים הרגישים באשר לסירוב לוותר בבירור על זלזולו של אלתרמן בשירתו).

אולי משום כך ביקש להגן על עצמו ולא לומר דבר בכנגות המשוררים המרכזיים של תקופתו המרוחקת, גם אחר־כך, אחרי שכבר היתה לו עדנה, ואחרי שאלתרמן מת, ואחרי שפרץ בסלא של שירה נבע ממנו לגמרי וקצת, גם אז, העדיף שאחרים ידברו סרה באלתרמן או בשלונסקי, ובלבד שהוא ישמור להם מעין עמוד נעורים.

א כל שום תאור של המקריות הזאת אינו יכול לשחרר ביוגרף מתאחריות לספר איך נדחק אבות ישורון אל שוליותו. אבות ישורון היה שלונסקיסט היחיד בבני גילו/דורו שנתן דין וחשבון אלא על "עמדתו של משורר בעולם", מעבר לג'סטות הזמנה של פן או הקאות יום רביעי בבוקר של אלתרמן בכנסית (כדי ללכת מן השתיה ל"דבר" לכתוב את הטור שמטעם־בן־גוריון: "הטור השביעי"). אבות ראה יותר יותר את קסמה החטרוגני של השפה. הוא סרב להשתעבד כסימבוליזם הרוסי־צרפתי, שהביא עימו אלתרמן לתל־אביב. משהו חסר היה לו בכוח המטאפורי של אלתרמן. מי שמבקש להסביר את תהילתו של אבות בשנות השבעים ואילך בהסבר פוליטי "תוך־ספרותי" ("צעירי סימן קריאה"), טועה, כמובן, ברוחב ההדרה לשירת אבות ישורון.

"פסח על כוכים" הוא המקום שבו אפשר לראות עד כמה מלאכת הביוגרפיה של צורית – כל כמה שנעשתה מתוך בהירות, נעשתה גם מתוך כוונה לשמור על השיר ועל תדמיתו של.חיינו – וכמה אירוני הדבר ששמירה זו נעשתה סביב העדות האמיצה ביותר למה שארע כאן בספרות העברית של שנות ה־50 המוקדמות. "פסח על כוכים" התפרסם ב־1952, כאשר הספרות העברית השלימה כבר עם מה שעשו הצבא, בן־גוריון והמדינה הצעירה: טיהור אתני נרחב של הארץ. מה שבימיה הראשונים של המלחמה נראה לחלק מהם כלא ייאמן, כלא אפשרי – הגירוש הגדול – נתפס עכשיו כחלק מהנס שנחהם. אפילו דובר על "נס שקרה לנו".

הגדול ההוא טמון בחובו את המשכה של המלחמה הזאת, שאין רואים כלל את סופה). אבל דיכויו של הזכרון ושל הרגש הוא הדבר שמעניין אותנו בעיסוק בספרות. אי־אפשר להבין בכלל את השיממון הגדול שירד על "ספרות דור המדינה" בלי להבין את עקרות הרגש ואת אטימת הזכרון הזאת, בין אם בהקשר הפוליטי ובין אם כאשר באו לדבר על "אדם" בתוך "אר־

פרשת השיר המושמץ במוסף הספרותי של "הארץ": "ההתנגדות החזקה שעורר שירו של אבות ישורון 'פסח על כוכים', אשר הופיע בדף הספרותי של 'הארץ' בעריכת יעקב הורביץ ב־5 במאי 1952, נבעה קודם־כל מאי־מובנותם של השירים והמוזרויות השונות בשימושי המילים, בעברית, יידיש, ארמית וערבית".

קודם כל מאי־מובנותם. אם כך, מדוע עורר השיר

אידה צורית. לפי גירסתה ההתנגדות לישורון נבעה מאי־מובנותם של שיריו, לא מתכניהם

בשנים שבהן פרחו אלתרמן ורטוש ופן, ישורון לא היה בחוג המרכזי. האם היה זה הזעם שעורר השיר "פסח על כוכים"? אידה צורית, שעשתה עבודת תחקיר יסודית, אינה מתמודדת עם כל השאלות

קוצר הראות הפוליטי הוא עניין אחר (רק הגירוש צר". אבל אבות סירב לשכוח את אהבתו לארץ הרב־לשונית והרב־לאומית. סירובו זה, שלא היה פוליטי במובנים של הקומוניסטים דאז, או של המפ"מניקים דאז, היה חזק יותר מכל מה ש"לחץ" מסביב. כל דיבור על הפליטים נתפס כהתגרות במדינת ישראל. מיד לאחר הפרסום החלו ההתקפות, הפרודיות, הלעג, ובדידותו המוזהרת של ישורון. שורות כאלו אסור היה לכתוב:

וְתִשְׁאֲלִי אֶל נֵס־
תְּנוּעַת־זוּפַּת־צִיּוֹן
אֶת עַרְבִיֵּי חַיִּם
שְׁנֵי בְּלָבוֹן (עמ' 84)

מי העז לכתוב כבהז מי העז ללעוג למשפט הידוע לשמצה: "נס קרה לנו, הערבים ברחו"? גם לא אלכסנדר פן (מק"י) וגם לא שלונסקי (מפ"ם), לבטח לא אלתרמן (מפא"י). הוא כתב על "חריגים". מי העז לכתוב בזעם כזה, בשעה ההיא (ומי מעז לכתוב על כך כעת?).

אבל דעתה של הביוגרפית אינה נתונה לבדיקת הייחודיות של השיר הזה. הרי גם היא חושבת ש"נס קרה לנו", פחות או יותר. וכך היא מספרת לנו על כל־כך הרבה זעם. הרבה שירים לא מובנים מתפרסמים. איך זה ששיר אחד בודד יכול לעורר כל־כך הרבה מאמרי זעם, פרודיות, לעג, נידויי? צורית לא ממש שואלת את השאלה הזאת, אבל היא ממהרת להוסיף לעניין ה"מוזרות" גם את ההסבר הבא: "מי שבכל זאת עיין בשיר ביותר תשומת־לב [...] נרתע מן החוויות הרגשית המובעת בו עם אסון היעלמם של פלחים ובדווים". זה הסדר: אי־הבנה, ורק אחר־כך הבנה. מי שלא הבין כעס, ומי שהבין גם כעס. וכך מתמזמו לו הסכסוך הפוליטי היחיד בשנות ה־50 על עמדתה ה"חיצונית" של הספרות המודרנית, לכדי דיון טרחני במה אמר רדיו דמשק על השיר הזה.

ואין היא יכולה להתאפק ומוכרחה להוסיף בלשון הנמוכה של גולדה מאיר, נניח, וכך היא מסכמת את פרשת גירושם של 750,000 בני־אדם מארצם וממולדתם: "מה גם שחלקם של אלה השתייך לכנופיות הרצחניות, עוד בטרם עלו גייסות־ערב על היישוב היהודי הקטן להשמידו במלחמה" (עמ' 160). 3/4 מיליון פליטים מגורשים וצורית כותבת: "מה גם שחלקם של אלה השתייך לכנופיות הרצחניות". כמהו ואיפה היא כותבת את הקשקוש הזה בפרק על הדבר שאבות ישורון החשיבו, כנראה, לעניין החשוב ביותר שאותו עשה בימי חייו: פרשת "פסח על הכוכים" וסדרת השירים שאחריו, בתאור השיר היחיד בשנות ה־50 שהעז לדבר על הגירוש הגדול, בשנים שבהן נסוג יזהר מעמדת "חרבת חזעה", בשנים שבהן נסוג שמיר אל תאורה של "ממלכת החשמונאים", בשנים ש"דור הפלמ"ח" קיבל את הדיקטאט הבן־גוריוניסטי, שלא להשיב את הגלגל לאחור.

אי־אפשר לנכס את ההסטוריה של משורר גדול אחר לתוך עולם רוחני של עסקנות מפא"יניקית. הנה כך כותבת אידה צורית את האליבי לאי־הבנתה את תרגע הכורד של המשורר הבודד: "קולו של אבות ישורון לא היה קול בודד, קורא במדבר. אהדה לפליטים הערביים, או לקורבנות מלחמת־העצמאות, הובעה בספרות הישראלית כבר בשנות ה־50 הראשונות" (עמ' 160). אלו דברי הבל. בספרות העברית, לבד מן הסיום של חרבת חזעה, שנכתב ב־1949 וסיים פרק לא רק בספרות הזאת, אלא גם בדרכו של המספר, נכתבו הרבה דברים על "השאלה הערבית", מאז הקמת המדינה. אבל ספרות של הודהות עם הפלשתינים לא נכתבה, לבטח לא בשנות ה־50 השטופות זימה ממלכתית.

ב בואה לתאר את אלתרמן והתגייסותו לטובת הפלשתינים היא נוקטת לשון של "חריגים". הוא כתב, היא מסבירה לנו, שירים "המוסבים על מעשים חריגים במלחמת־השחרור ולאחריה". חבל להכנס לוויכוח נואל. אלתרמן אכן כתב על "מעשים חריגים". הוא לא כתב על פליטים. הוא לא כתב על גירוש. הוא כתב את הגירסה הראשונה של "נעשו חריגים" אבל צבאנו צודק. אבות ישורון, שהיה פחות פוליטי מפן, ופחות "מומחה" משלונסקי, אבות ישורון לא שכח. זו היתה הנקודה העיקרית: עולמו לא קפא. הוא לא הניח למדינה הצעירה לחנוק את מה שפיכה בו לפני הקמתה, את מה שנשבר בו עם הקמתה. והוא היה בודד, לא רק בספרות, אלא גם בפוליטיקה: מפ"ם התקפלה, אנשי ברית שלום התקפלו, פילוסופים נדמו, ואבות ישורון זכר.

הלעג והקלס שזכה להם יצאו מכיווני הממסד (ימין ושמאל). התמלה שחש אל הפלשתינים המגורשים היתה גדולה כמו יהודתו: "יְאָבָא־אִמָּא, מִן מַלְכָּה / – אַשׁ־אֵל־דִּבְרָא מַלְכָּה – צִוּוּנִי יְהוּדָם לֹא לְשֻׁבְתָּה. / וְעַל פּוֹלִין לֹא לְשַׁבְּחִי" (עמ' 85). בהערות שכתבו הלית ישורון ובנימין הרשב מוסברת המלה החשובה ביותר בבית הזה "יהגרס" – מצפון ומוסריות עמוקה, מלשון "יהדות", כפי שנהגתה בדיאלקט היידי של אבות ישורון (יש לבטא: יִנְדֶּס).

מה לנו יותר מוזה באותה פרשה מביאה צורית ציטוט של אבות ישורון, שאמר לה ולאחרים, בעניין מלחמה אחרת לגמרי (היא מערבבת קצת את היוצרות): אבות אמר שברגע מסוים ייחל לתבוסה ישראלית בגלל מה שעוללו לפלשתינים. צורית אינה יכולה להתאפק ואת היושר הזה, המובן כל־כך, לישראלים רבים כל־כך, למרות ההיסטריה נוסח פופוליטיקה, היא מכנה "רגע של חולשת הדעת". ביוגרפית קטנה של איש גדול? אולי. צורית עבדה קשה. אספה ראיונות נפלאים עם אבות ישורון ועם ידידו המופלא, שכבר מת בינתיים, פנחס לדר, והגיעה לחומרים שאיש מהאקדמאים הצעירים לא היו טורחים לחפש. ועל כך מגיעות לה, אחרי הכל, מחמאות, ואפילו תשואות. אם התמרתי אי־תה, היה זה בעניין אחד בלבד. ■

(רשימה שניה ואחרונה)

המשפחה טובה – הסיפור פחות

אירי דיקן

קלארה סרני, משחק הממלכות, מאיטלקית: מירון ושושן, הספריה החדשה, 308 עמ'

מ "שחק הממלכות" הוא הוכחה ניצחת, שלא כל סיפור טוב מהחיים. ביוגרפיות עסיסיות, רקע הסטורי מרתק ויחסי ציבור מסעיים (לאחד המובילים בספרי השנה", על־פי הכרזת, הם לא בהכרח ערובה לרומן מוצלח. מה כבר אפשר לעשות מספר, שחלקו המעניין הוא דווקא הפרק האחרון, המספר על נסיבות לידתו, במין צרוף מקרים מוזר, שזימן הגורל למחברת. באחר צהריים אחד, טופא, בתחילת 86', עלתה קלארה סרני לאוטובוס

תרגום

ונלווה לשמחתה מקום פנוי. לצידה התישבה אשה מראתה מוכרת, עם "אותו פרצוף סתמי השמור למקרים שאין לזכרון במה להאחז". אחרי מספר מלות גישוש גילתה, כי שכנתה היא פאולה די קורי, יהודיה גרמנית והסטוריונית, שלמדה אתה באוניברסיטה. השיחה נסבה על היהדות, וקורי לקחה אותה לשמוע קצת תורה יהודית בשעוריה של הסופרת והמורה לחכמת ישראל, הנקראת ליבנטאני. כמו שקורה לעתים לאפיקורסים מזדמנים, גילתה סרני "עורק חבוי" בנשמתה הכופרת. היא החליטה לבקר לראשונה בישראל, ומכאן היתה הדרך קצרה למחקר גנאלוגי של שורשי משפחתה הענפה, ששם בכניה נקשר לחיוב ולשלילה בתולדות עם כציון.

"משחק הממלכות", שפורסם באיטליה לפני יותר משנתיים, הוא התחנה הנוספת במסעה של סרני אל עברה. תחילתו של המסע בשחר המאה הנוכחית, עבור דרך שתי מלחמות עולם, ועד אמצע שנות השבעים, עם מותו של אחרון הבנים לבית המשפחה. חומרי הגלם שבהם השתמשה סרני היו מכתבים, מסמכים, תעודות ויומנים, שחלקם משובצים בעלילה בצורתם האותנטית. את חוריו השחורים של התשבץ המשפחתי השלימה מדמיונה היוצר, "על מנת למלא את הפערים בעלילה ההסטורית הפגומה בהכרח, וכדי לתקן את הקרעים שההחלטות וההסטוריה קורעות בכל קיום אנושי".

במרכז חכמה מככבים שלושת בניהם של רופא המלך האיטלקי, ד"ר סמואלה ורעייתו אלפונסה, שמגלמים כל אחד בדרכו את רב־גוניותו של הגורל היהודי. אנריקו הבכור היה מהזן המחפש, התוהה והנודד.

שני אחיו הצעירים הקריבו את חייהם על מזבח אידיאולוגיות שביקשו לתקן את העולם. אנצו נדבק בחיידק הציוני. ב־1926 עלה לארץ ישראל והשתתף בהקמת קיבוץ גבעת ברנר עם רעייתו עדה אסקארלי, שהיתה מפעילות העליה הבלתי־לגאלית מאיטליה. במאי 44' צנח בראש יחידת צנחנים בצפון הכבוש של איטליה, "להציל את היהודים הלכודים בלי דרכי מנוסה", נתפס על ידי הגרמנים, והוצא להורג על־ידי הגרמנים בדכאו. האח הצעיר, מימו, אביה של קלארה, הפך לקומוניסט ארוך, ממנהיגי המפלגה באיטליה, שהתנכר ליהדותו והיה ממקטרגיה הנלהבים של ישראל במלחמת ששת הימים. "סביבו כל העולם השתנה, בלי רחם: בצליעה, בשלבים, בקטסטרופות. ו... מעו־

קלארה סרני. צילום: ויצ'נזו קוטינלי

סרני ביצעה תחקיר גנאלוגי מרשים, שיכול היה להזין רומן משפחה אירופי נאה, אך יובשנותה ופרטנות היתר שלה עמדו בדרכה

לם לא הודה שחדל להאמין...", סיכמה הבת את חייו של מימו, שהיה קודם כל מהפכן ורק אחר־כך אביה.

אם נזקקים להגדרות ז'אנריסטיות, אפשר למצוא ב"משחק הממלכות" את מרבית מאפייני הקלאסיים של רומן המשפחה האירופי. זה מתחיל בסצינת הפתיחה, שהיא מן הכוודרות עם קורטוב לחלוחית. אלפונסה, סבתה של קלארה, קוללה ברחוב על ידי איכרה עניה, שאת כד החרס שלה שברה בטעות. הקללה הנורפת, "הלוואי שבנייך יצמחו כתבואה בשמש", היא בבחינת אות מבשר לפורענות המאוחרת, בדומה לסערת ותוכת חבית בבית בודנברוק ונשף האירוסין בבית פורסייט. גם ההתכנסויות המשפחתיות, הדינמיקה הפנים־משפחתית ואינוונטר היצרים הכרוך בה, אפיון הדמויות וזיקתן למציאות ההסטורית, תואמים את תרקי הז'אנר, כך שמבחינה זו אפשר לפחות לומר על "משחק הממלכות", שהוא משתייך למשפחה טובה.

לזכותה של סרני יש לזקוף את התחקיר המקיף, שרק בוגרי ארכיונים אפלים יכולים באמת להעריך. אפשר להבין, שחומרי הגלם ההסטוריים בערו בעצמותיה, אף כי בהקדמה למהדורה העברית היא מדגישה, כי "הדבר שרציתי לכתוב לא היה שתי־וערב של ביוגרפיות אלא רומן". אך הקירבה המשפחתית לנפשות הפועלות אינה עוזרת לסרני להפוך את "משחק הממלכות" לסיפור שיעניין גם אנשים אחרים. אולי זה גודש האינפורמציה, שחלקה מיותר, הגורם לעלילה לקרטע בלאות מתישה. ואולי זה הריחוק המודע ששומרת סרני מהארועים באמצעות הלשון הלקונית, העניינית והאנמית, המונעת אמפאתיה עם הדמויות, גם כשהן נדרסות תחת גלגלי ההסטוריה. אבל יתכן שלסרני אין הכשרון הדרוש כדי להפיח רוח חיים בגוויות העבר. זה לא אומר, חלילה, ששושלת סרני לא יכולה להחזיק רומן משפחתי, אלא שקלארה סרני היא לא זו שהיתה צריכה לכתוב אותו. ■

פרשה ופשרה

קורח

נפתלי קראוס

מתנה או שכר עבודה?

"וידבר ה' אל אהרן: ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי, לכל קדשי בני ישראל לך נתתים... זה יהיה לך מקודש הקדשים מן האש, כל קרבנם, לכל מנחתם... וזה לך תרומת מתנם לכל תנופות בני ישראל לך נתתים... כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן, ראשיתם אשר יתנו לה' לך נתתים... כל תרומות הקדשים אשר ירימו בני ישראל לה', נתתי לך ולבניך... ויאמר ה' אל אהרן: בארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם, אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל. ולבני לוי, הנה נתתי כל מעשר בישראל לנחלה, חלף עבודתם, אשר הם עובדים את עבודת אהל מועד..." (במדבר, י"ח, ח'-כ"ד).

אתנחתא בעקבות פרשיה דרמטית: אחרי מרד קורח ועדתו, בא עתה צרור של דינים המסדירים את עבודת הכהנים והלוויים כאן ועכשיו במשכן וכן לדורות, בבית המקדש. מסתבר כי הכהנים והלוויים לא ישתתפו בחלוקת ארץ ישראל; הם לא יקבלו נחלה, וגם - לפחות הכהנים - לא יקבלו משכורת תמורת עבודתם.

נשמע מוזר: עבודתם, שהיא עבודת קודש, נעשית, כאילו, בהתנדבות. וממה הם אמורים לחיות? ממתנות. ממה שקרוי בפי רז"ל "מתנות כהונה".

לעומתם הלוויים, גם הם לא מקבלים משכורת בצורת כסף, אלא פרנסתם באה להם מן המעשר שנותנים החקלאים לה' מכל תבואת שדותיהם – אך זה בא ללוויים – מודגש – כתור שכר עבודה: "כי שכר הוא לכם חלף עבודתכם באהל מועד". (שם, שם, ל"א). הצד השווה של כהנים ולוויים שהם לא נוחלים בארץ, אין להם שדות וכרמים: עבודתם קודש ופרנסתם מן ההקדש.

איך זה עבד למעשה? איך חיו הכהנים? מה הן אותן "מתנות כהונה", שהם היו זכאים להן?

התלמוד מפרט 24 מתנות-כהונה, עליהן היתה פרנסת הכהנים: עשר מהן היו במקדש; 4 בירושלים (מחוץ למקדש) ועוד עשר בכל רחבי המדינה. בין העשר שבמקדש, היו מיני קרבנות שלא נשרפו כליל והכהנים זוכים בהם, או בחלקם, כגון חטאת, חטאת-העוף, אשם ודאי, אשם תלוי, זבחי שלמי ציבור ולוג השמן של מצורע וכן שתי הלחם ולחם הפנים ושיירי מנחות ומנחת העומר.

בין אלה שבירושלים נמצא את עורותיהם של הקרבנות והביכורים והבכורות וכו'. בין אלה שבמדינה תופסת מקום עיקרי התרומה שקיבלו מהעם (חלק אחד מן החמישים מן היבול) ותרומת-מעשר שקיבלו מן הלוויים, חלה, ראשית הגז, פדיון הבן ומתנות, שקיבלו מכל אדם ששחט בהמה שלא לצורך קרבן (הזרוע, הלחיים והקיבה). ועוד כמה סוגי מתנות שהיו נדירים יותר.

על מתנות הכהונה חלו סייגים מסויימים: אסור לכהן למכור את המתנות שקיבל וחייב לברך על אכילתם "אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וציוונו לאכול...". שתי הלחם וכן לחם הפנים היו ניתנים בלעדית לכהני המשמר של אותו שבוע במקדש. לנשות הכהנים היו נותנים ראשית הגז וכן הזרוע, הלחיים והקיבה, אך הנשים אוכלות המתנות כולן בזכות בעליהן, אפילו כהנת הנשואה לישראל – חוץ מסוגי קרבנות הנחשבים קדשי-קדשים,הנאכלים ל"זכרי-כהונה" בלבד, כמפורש בפרק "איזהו מקומן" (מס' זבחים, ה', א'-ח').

כל יהודי היה רשאי לתת את מתנותיו לאיזה כהן שירצה ובתנאי שהוא ראוי לשם כהן ומתפקד ככהן. רז"ל לא ראו בעין יפה שמישהו יתן את כל מתנותיו לכהן אחד מסויים. זה נלמד מדוד המלך, שהיה לו כהן "פרטי", עירא היאירי, מלבד שני הכהנים ה"רשמיים", צדוק ואביתר, והוא היה נותן לו את כל מתנותיו. ומיד אחרי זה כתוב "ויהי רעב בימי דוד שלוש שנים" (שמואל ב', כ"א, א') ועל כך אמרו רז"ל "כל הנותן מתנותיו לכהן אחד – מביא רעב לעולם" (עירובין, ס"ג).

גם על הכהנים חלו מיגבלות שונות: אסור היה לו לתבוע בפה, או "לחטוף" (לשון הרמב"ם ב"משנה תורה") וכבני עלי הכהן, חפני ופינחס, הוזכרו לשימצה, על שהיו נוטלים בזרוע עם "המזלג שלוש השיניים", באומרם למקריב הקרבן "עתה תתן ואם לא – לקחתי בחזקה" (שמואל א', ב', י"ג-י"ז). עליהם ועל שכמותם אמרו רז"ל: "ארבע צווחות צווחה העזרה: "הוציאו מכאן בני עלי חפני ופינחס שטימאו את ההיכל..." (כריתות כ"ח).

בסוף ימי בית שני היו כהנים בעלי זרוע חזון נפרץ. באותם ימים נמכרה הכהונה בכסף ועל אותם כהנים גדולים אמרו רז"ל "שלא הוציאו שנתם". באותה תקופה גם הושר, כנראה, אותו "שיר פגעים" שעקבותיו נשתמרו בתלמוד:

"אוי לי מבית בייתוס (שהיה כהן גדול), אוי לי מאלתן/ אוי לי מבית חנין, אוי לי מלחישתן/ אוי לי מבית קתרוס, אוי לי מקולמסן/ אוי לי מבית ישמעאל בן פיאבי, אוי לי מאגרופן/ שהם כהנים גדולים/ ובניהם גזברין/ וחתניהם אמרכלין/ ועבדיהן חובטין את העם במקלות!" (פסחים נ"ז).

לעומת הכהנים, היה שכר עבודתם של הלוויים המעשר בלבד, שגם ממנו הם חויבו לתת "תרומת מעשר" לכהנים. ללוויים לא היו נחלות, אך היו להם בארץ ישראל 42 ערים ומגרשיהן וגם שש ערי המקלט, נחשבו "טריטוריה" של הלוויים, כנראה שהם היו ממונים על האדמיניסטרציה בהן.

הלוויים היו "מחוזרים על הגרנות", כדי לקבל את המגיע להם ולא ידוע לנו על לוויים עשירים, או בעלי זרוע, אם כי פרנסתם היתה, כנראה, מצויה. זאת לפי חשבון פשוט: אם כל ישראל נתנו להם "מעשר" (10%) כמצווה, הרי שהיה להם חלק עשירי מכל היבול, יותר מלכל שבט אחר, שקיבלו כל אחד חלק 12 מהארץ (יה"צ מושקוביץ ב"דעת מקרא").

המכללה האקדמית של תל-אביב-יפו
THE ACADEMIC COLLEGE OF TEL-AVIV-YAFFO
באחריותה האקדמית של אוניברסיטת תל-אביב

המכללה האקדמית מודיעה כי ביום 30.6.95 יסתיים הרישום המאוחר לשנה"ל תשנ"ו ללימודי תואר ראשון [בוגר - B.A.] במגמות:

כלכלה-ניהול (לתלמידים מצטיינים בשנה ג' ללימודיהם תוצע אפשרות להשתלב בלימודי החוג לחשבונאות באוניברסיטת תל-אביב)

מדעי ההתנהגות (פסיכולוגיה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה)

מחשבים

חברה-פוליטיקה

כל המגמות במכללה האקדמית פועלות על פי היתר של המועצה להשכלה גבוהה.
שכר הלימוד זהה לשכר הלימוד באוניברסיטאות.
המכללה האקדמית הוכרה על ידי משרד החינוך התרבות והספורט בתור מוסד להשכלה גבוהה לעניין חוק חיילים משוחררים, התשנ"ד - 1994.

תנאי הקבלה: זכאות לתעודת בגרות ובחינה פסיכומטרית.
חתכי הקבלה נקבעים לפי ממוצע של שני הנתונים או לפי הנתון הגבוה מבין השניים.
מומלץ לברר את סיכויי הקבלה לפני הרישום.

ערכת רישום ניתן לרכוש בחנויות "דיונון" באוניברסיטאות תל-אביב, בר-אילן, ובן-גוריון או במשרד המרשם של המכללה, בפנייה אישית או בדואר בצרוף המחאה ע"ס 30 ש"ח.

כתובת המכללה:
רח' אנטוקולסקי 4 (על-יד רחוב אבן-גבירול 108), תל-אביב 64044 או ת"ד 16131 מיקוד 61161, טל': 03-5271272/3

שעות הקבלה הן: בימים א'-ה' בשעות 9-14 ובימי ג' בשעות 9.00-18.00.
ייעוץ אישי יינתן בימי ב' וד' בשעות 14.00-16.00.

אוניברסיטת תל-אביב

BERTELSMANN INTERNATIONAL CONFERENCE

הציות לפקודות במשטר דמוקרטי

כ"ז-ל' בסיוון תשנ"ה, 25–28 ביוני, 1995

שינוי תכנית:

מושב מיוחד של הכינוס, בראשותו של פרופ' יורם דינשטיין, נשיא האוניברסיטה, יתקיים ביום ראשון, כ"ז בסיוון תשנ"ה, 25 ביוני 1995, בשעה 17:00, באולם כס המשפט ע"ש מלכה ברנדר, בניין טרובוביץ למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב

המרצה: רמטכ"ל צבא גרמניה, הגנרל קלאוס נאומן
הנושא: ציות לפקודות במשטר דמוקרטי

הקהל מוזמן

ניתן יהיה להאזין לתרגום סימולטני של ההרצאה לעברית

המושב הבא של הכינוס יתקיים ביום שני, כ"ח בסיוון תשנ"ה, 26 ביוני 1995, בשעה 10:00, באולם כס המשפט ע"ש מלכה ברנדר, בניין טרובוביץ למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב

המרצה: רב-אלוף (מיל') אהוד ברק
הנושא: ציות לפקודות במשטר דמוקרטי

הקהל מוזמן

שאר דיוני הכינוס מיועדים לאנשי מקצוע ולתלמידים מתקדמים.
המעוניינים בפרטים יפנו טלפונית למשרדו של מארגן הכינוס,
פרופ' אסא כשר, הקתדרה לאתיקה מקצועית ופילוסופיה של הפרקטיקה
ע"ש לאורה שוורץ-קיפ, אוניברסיטת תל-אביב, טלפון: 03-6409425
ניתן גם להשאיר הודעה מוקלטת או לשלוח פקס לאותו מספר.

מקורות חברת מים בע"מ

מכרז רכב 06/95

יחידת השבחה

"מקורות" חברת מים בע"מ מודיעה בזאת על מכירת רכב משומש לפי הפירוט כדלהלן:

1 יח' סוברו לגאסי נוסעים אוטומטי שנת ייצור 1992
1 יח' פג'ו נוסעים 405 1600 סמ"ק אוטי שנת ייצור 1992
1 יח' פג'ו נוסעים 205 1400 סמ"ק לאחר שיקום החלפת מספר 1989
2 יח' פג'ו נוסעים 205 1100 סמ"ק שנת ייצור 1986/87
1 יח' פג'ו נוסעים 205 1400 סמ"ק לאחר תאונה שנת ייצור 1988
23 יח' טנדר פג'ו 504 1800 סמ"ק שנת ייצור 1988/89/90
1 יח' טנדר ציטרואן C.15 1400 סמ"ק לאחר תאונה שנת ייצור 1993
2 יח' טנדר סוברו 4X2 1600 סמ"ק שנת ייצור 1989
11 יח' פולקסווגן תא כפול שנת ייצור 1987/88/89
1 יח' סוברו פרטי 1600 סמ"ק שנת ייצור 1987
1 יח' סוברו פרטי אוטי' 1600 סמ"ק שנת ייצור 1988
1 יח' סוברו פרטי אוטי' 1600 סמ"ק לאחר תאונת שנת ייצור 1988
1 יח' טנדר סוברו 4X4 1800 סמ"ק שנת ייצור 1989
2 יח' דודג' קומנדקר לפירוק לחלקים בלבד שנת ייצור 1987/81
2 יח' משא קאיה 4X4 שנת ייצור 1991

הערה: א. לתשומת לב – חלק מהמכוניות הללו עברו תאונות במידת פגיעה שונה, אולם בהתאם לתנאי הרכישה המכוניות יימכרו במצבן הנוכחי בעת היותן מוצגות למכירה במגרש.
ב. המכרז מתייחס לכל אחת מהמכוניות המפורטות לעיל כאל מכרז נפרד, ועל המציע להגיש הצעה בנפרד לגבי כל אחת מהמכוניות הנ"ל שברצונו לרכוש.
ג. המכוניות מאוחסנות במחסן הראשי רשות חולון, רח' המלך 1.
ד. את המכוניות ניתן לראות בימים א' ב' ג' ד' בתאריכים 25–28.6.95 כולל, בשעות 08:00–12:00 בלבד.

במחסן הראשי רשות חולון, יש לפנות במקום או טלפונית 03-5572798 למר זאב בר.

במשרד הראשי בת"א יש לפנות ליחידת שמר"ת מר בוקר דוד טלפון 03-6230552 או לגב' אתי דהרי, טל' 03-6230502.

לקבלת פרטים נוספים וטפסים להגשת הצעות, ניתן לקבל במחסן הראשי רשות חולון ובמשרדי החברה בת"א רח' לינקולן 9, קומת קרקע במודיעין. מחירי הרכב יכללו מע"מ.

את ההצעות כולל המחאה בנקאית או ערבות בנקאית בגובה 10% מערך ההצעה יש להגיש במעטפות סגורות לתיבת המכרזים הנמצאת במשרדי החברה ברחוב לינקולן 9, תל-אביב, במודיעין, עד יום ד', 28.06.1995 שעה 15:30.

תשלום דמי העברה והבעלות יחול ע"ח הקונה בלבד.

אוניברסיטת תל-אביב
בית הספר להנדסאים
ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף
החטיבה העל-תיכונית

טקס חלוקת דיפלומות

ל 431 בוגרי
ביה"ס להנדסאים של אוניברסיטת ת"א
יערך ביום שלישי, ו' בתמוז תשנ"ה
4 ביולי 1995, בשעה 17:30
באולם בר שירה, אוניברסיטת ת"א.

בוגרים שטרם קבלו הזמנה לטקס, מתבקשים לפנות למזכירות ביה"ס, טל' 03/6426211-2

משרד התחבורה
המינהל לבטיחות בדרכים

המפתחות אצלך?

סימן שהתחייבת לא לשתות.
הפעם אתה עשוי לזכות.

איך זוכים?

במהלך החודשים יוני-יולי יבקרו צוותי המינהל לבטיחות בדרכים בפאבים, בסופי שבוע.
הם יאתרו אותך - **איש המפתח**, זה שכל הערב לא שתה ואחראי להחזיר את החברים הביתה.
בצאתך מהפאב הם יבדקו את רמת האלכוהול בדמך ואם תהיה "נקי" מאלכוהול, תקבל מייד מתנה ותצטרף להגרלת הפרסים הגדולה של מבצע הנהיגה ללא אלכוהול.

אם שותים-לא נוהגים!

בשביל זה יש חברים

השתתפו במבצע ותוכלו לזכות בטלפונים סלולריים של NOKIA + ערכות דיבורית לרכב ובעוד אלפי פרסים.

שים לב למי יש
NOKIA
ירוקום
תקשורת סלולרית בע"מ

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע

מלגות לימודים לתלמידי שנה א' לתואר בוגר

במגמה לעודד תלמידים לקחת חלק בהתפתחות הטכנולוגית והמדעית, ולהביאם ללימודים במדעים המדויקים לקראת מקצועות נדרשים, תעניק הפקולטה

מלגות בגובה 5000 ש"ח.

המלגות יוענקו לתלמידים בעלי נתוני קבלה גבוהים, שיממשו את קבלתם לשנה"ל תשנ"ו ללימודי שנה א' לתואר בוגר בחוגים:

מתמטיקה - פיסיקה - כימיה

מקבלי מלגות שיצטיינו בלימודיהם בתשנ"ו, יוכלו לקבל מלגות גם בהמשך לימודיהם.
המלגות אינן מיועדות לתלמידים שישלבו לימודים בחוגים אלה עם לימודים בחוגים אחרים,
ולכן אינן מיועדות לתלמידים הזכאים לפרס הצטיינות בפקולטה.
פרטים נוספים: המזכירות לענייני הוראה, טלפון: 02-6585357

בירור סיכויים לקבלת המלגה:
טל' 02-882862/8 בימים א'-ה' 11:00-14:00

טופסי הרשמה לאוניברסיטה ניתן לרכוש בחנויות "אקדמון", "סטימצקי" ברחבי הארץ (בחנויות הספרים והאוניברסיטאות) בדואר במכתב בצירוף המחאת דואר ע"ס 60.50 ש"ח למקודת אקדמון, ת.ד. 41, ירושלים 91000

פסטיבל הבלוז
רוק ונשמה
בנמל חיפה
בשיתוף מעריב
27-28-29.6.95

הנהג
עשה לך מנהג קבוע - קח עמך חייל לדרך

הנהג
עשה לך מנהג קבוע - קח עמך חייל לדרך

מבצע הקרנות בלעדי לקוראי מעריב
אינדיאני בעיר

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב

המבקשים: 1. מרדכי ניסן, ת.ז. 26309 מרח' בצלאל 48, הר-נוף, ירושלים
2. עזרא כליפא, ת.ז. 16238 מרח' ברק 3, ירושלים
שניהם ע"י ב"כ עו"ד ע. אביעד מרח' כורש 14, ירושלים - 94144, טלפון 02-234187
- נ ג ד -
המשיבים: 1. מדינת ישראל - ע"י פרקליטות מחוז תל-אביב
2. שרית גחמיאס, כתובת אינה ידועה, בשנות החמישים התגוררה בשכונת נחלאות בירושלים
בעניין: המנוחים: 1. עזרא ציון ניסן ז"ל ת.ז. 26303
2. יעקב כליפא ז"ל, ת.ז. 16234
והעניין: חלקה 106, בגוש 6737 בחולון

הזמנת לדין בדבר מתן פסק דין הצהרתי

הננו להודיעכם כי המבקשים הגישו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לפיו יוכרזו המנוחים עזרא ציון ניסן ז"ל ת.ז. 26303 ויעקב כליפא ז"ל ת.ז. 16234 כבעלים של החלקה 106 בגוש 6737 בחולון בחלקים שווים בינותם. הנכם מוזמנים להגיש תצהיר תשובה תוך 45 יום מיום פרסום הודעה זו.
אם לא תעשו כן יתן בית המשפט החלטה ככל שיראה לו.
מזכירות בית המשפט

בית הספר לטכנולוגיה
האוניברסיטה הפתוחה
מפעל משותף של קרן ברכה וידי־הנדיב
למד בשיטת הלימוד העצמי המונחה

נ מ ש כ ת ה ה ר ש מ ה

למסלול טכנאים והנדסאים (בתיאום ובפיקוח מה"ט)

מה"ט

הלימודים מתחילים ב-3.9.95

הלימודים בהוראה מוגברת (פעם בשבוע) או בהנחיה רגילה
● 50% הנחה מעבר לחיילים בשירות חובה ועד שנה מיום השחרור.
● החזר הלימוד נכלל בשכר הלימוד. ● מחשב אישי ומעבדה ביתית בהשאלה.
הרשמה לאחר 14.7.95 כרוכה בתשלום נוסף
לקבלת ידיעון (ללא תשלום) חייג בכל שעות היממה: (03) 6460745 (03) 6429382

עסקים

לוח דרושים עמ' 12-16

יום ו', כ"ה בסיון תשנ"ה, 23.6.95

שולפים כרטיס ירוק

בנק הפועלים החל השבוע במבצע להחדרתו של כרטיס האשראי היוקרתי "אמריקן אקספרס". מה יש בו בכרטיס הירוק?

עמ' 8-9

דיאטה

לא כל מוצר זכאי לכינוי החדש "דיאטטי". מה מסתתר מאחורי המדבקה על מוצר "דל שומן" או "דל קלוריות" ולמה זה עולה יותר מהמוצר הרגיל?

עמ' 4-5

הפקידים הופתעו

החברה הבריטית "כייבל & ווירלס" הפתיעה את ראשי האוצר בירושלים כאשר רכשה 10 אחוזים ממניות בזק. עכשיו הם עושים שריך

עמ' 6-7

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

יהודה שרוני

מה עושים עם הכסף

בנקים

עמלה ולמה

העמלות שהבנקים גובים מאיתנו הן המחיר שאנחנו משלמים עבור השירות הבנקאי המסופק לנו. הבנקים, וזה לא סוד, העלו בחודשים האחרונים את העמלות בצורה משמעותית. לנו, כלקוחות מסורים אך סקרנים, קשה לדעת עבור מה גובים מאיתנו כסף, וכיצד אפשר, אם בכלל לחסון.
לדוגמה, הידעתם כי עבור כל פעולה בחשבון העו"ש, אנחנו משלמים לבנקים עמלה של 77 אגורות? תודו שמעטים ידעו על כך. כדי לדעת אילו עמלות גובים מאיתנו ועל אילו פעולות, צריך לעשות דוקטורט.
לעומת זאת, אפשר להמליץ על מספר 'טיפים' שיאפשרו לחסוך בעמלות, וגם לשמור על שלום בית עם הפקיד בסניף. אגב, הבנקים עצמם מחלקים חוברות הדרכה לחסכון בעמלות. דירשו אותן מיועץ ההשקעות.
ככלל, הבנקים מעודדים שימוש במכשירים האוטומטיים או בתיבות האל־תור. העידוד בא לידי ביטוי בחסכון בעמלות. למשל, ביצוע תשלום שובר בתיבת האל־תור, העברה כספית לבנק אחר או הזמנת שיקים מביאים לחסכון של 50% בעמלה. שווה מאמץ. מי שקיבל חשבונות לתשלום (טלפון, חשמל, ארנונה, אגרת טלוויזיה וכד') יכול לשלם אותם באמצעות בנק הדואר ולהיות משוחרר מעמלה (כ־3.5 שקלים). לתשלומים קטנים, עדיף להצטייד במזומנים.
תשלום קטן באמצעות שיק עולה 25 אג', דמי רישום שורה בחשבון 77 אג' – שיחדיו הם שקל ו־2 אג'. ואל נא נתעלם מהסכנה שהשיק יחזור בגלל טעות טכנית ואז המחיר הוא 11.5 שקלים. אם השיק יחזור בשל היעדר כיסוי זה יעלה לכם 28 שקלים. לא חבל? במקום זאת, גשו למכשיר הכספומט, הוציאו עד 500 שקל (לכרטיס רגיל) או 1,200 שקל (לכרטיס זהב).

אשראי בנקאי

10 מיליון ש"ח באקספרס

בנק לאומי התחיל בשבוע שעבר להפעיל שירות פיננסי נוסף באמצעות מכשירי הבנק האוטומטיים – אפשרות לקבל הלוואה בסכום לא גבוה במיוחד (עד 10 אלפים שקלים). השירות החדש מיועד בשלב זה אך ורק ללקוחות המועדפים של הבנק, בעלי כרטיסי ויזה זהב. את המשא ומתן עם הלקוח ינהל בעתיד מכשיר אוטומטי המצוייד בסבלנות אין קץ ולא פקיד הסניף העמוס.
הבנק מאפשר לקבל הלוואה בסכום של 2,000 שקל ועד 10 אלפים שקלים, כשתקופת ההחזר היא עד 36 תשלומים (שלוש שנים). הריבית על ההלוואה נמוכה במיוחד ועומדת על פריים + 1.2% (כיום 16.2% לשנה). הטיפול הממוחשב כדאי גם להנהלת הבנק. כך, פקידי הסניף אינם צריכים לבטל את זמנם היקר בטיפול בבקשות אשראי לא גבוהות של לקוחות עם קרדיט.
הפטנט החדש של בנק לאומי הוכיח, בינתיים, את עצמו. בשבוע הראשון להפעלת השירות החדש ניצלו כאלף לקוחות את האפשרות לקבל הלוואה. אלה קיבלו אשראי כולל בהיקף של 10 מיליון

שקלים. הטיפול במקרים אלה חסך מאות אם לא אלפי שעות עבודה לפקידי הבנק, לא כולל ניירת וטפסים.
הלקוחות עצמם חסכו זמן יקר, הרבה מצב רוח טוב והחשוב מכל, הלוואה בתנאים נוחים.

תכנית חסכון

פיתוח תעשיה על המפה

הבנק לפיתוח תעשיה, ששמו נקשר בשנים האחרונות במתן אשראי לקיבוצים, למפעלי תעשיה וללקוחות סוג ב' (תשלובת שטיחי כרמל, דקו וכד'), עולה באחרונה על המפה הפיננסית. עם מינויו של אריה שר כיו"ר הבנק ושל יהושע איכילוב כמנכ"ל, קיבל הבנק תפנית עיסקית משמעותית.
הבנק נכנס לפעילויות פיננסיות נוספות ויזום גיוס לקוחות חדשים בפעילות שיווק ענפה. כדי לדחוף את מוצריו הפיננסיים, מציע הבנק תנאי השקעה, הטובים משמעותית מאלה המקובלים במערכת הבנקאית.
כך למשל, על תכניות חסכון צמודות מדד לתקופה של שנתיים עד שלוש משלם הבנק ריבית שיא של 4.3% לשנה. על תכניות לחמש עד שבע שנים גדלה הריבית ל־4.4% לשנה. הבנק גם משווק פקדון שיקלי חדש הנושא ריבית של 12% לשנה.
מה שחדש בפקדון הוא אופציית ההגנה הנוספת המוענקת ללקוח, במקרה של עליית האינפלציה מעבר ל־10% לשנה. בפקדון שיקלי ללא אופציית ההגנה תשולם ריבית קבועה של 13% לשנה.

כרטיסי אשראי

הכרטיס של הבינלאומי

החדרתו לישראל של כרטיס האשראי החדש אמריקן אקספרס (ראה כתבה בעמ' 8־9), מהווה הזדמנות נאותה לבדוק מחדש מהי הריבית שאנחנו משלמים עבור עיסקות תשלומים (קרדיט), שכידוע עולות לנו כסף.
הריבית משתנה על־פי סוג כרטיס האשראי (רגיל או זהב) ועל־פי הבנק. מתברר כי הבנק הבינלאומי הראשון גובה את הריבית הנמוכה ביותר על עיסקות תשלומים.
כרטיסים רגילים: בנק המזרחי והבנק הבינלאומי הראשון גובים ממחזיקי כרטיסי ישראכרט הרגילים בעיסקות תשלומים את הריבית הנמוכה ביותר – 18.2% לשנה. בנק הפועלים גובה ריבית גבוהה יותר העומדת על 19% לשנה.
בנק לאומי, בנק דיסקונט והבנק הבינלאומי, המשווקים את כרטיסי ויזה, גובים בכרטיס הרגיל ריבית של 18.5% לשנה. כרטיסי זהב: לקוח שרכש את כרטיס ישראכרט המועדף (ישראקרדיט) באמצעות הבנק הבינלאומי, ישלם על עיסקות תשלומים ריבית של 13.5% לשנה (הנמוכה ב־1.5% מריבית הפריים). לקוח שרכש את אותו הכרטיס בבנק המזרחי יחוייב בריבית של 14% לשנה. בבנק הפועלים יחוייב הלקוח בריבית גבוהה בהרבה – 16% לשנה.
בנק לאומי ובנק דיסקונט אינם משווקים את כרטיסי ויזה ובעיסקות תשלומים על כרטיסי ויזהב גובים בנקים אלה ריבית של 15% לשנה. הבנק הבינלאומי, שגם משווק את כרטיס ויזהב, גובה על עיסקות תשלומים ריבית נמוכה יותר – 14.2% לשנה.

הספקולנטים חזרו לזירה

ד"ר יאיר אינגבר

שנה לאחר מפולת השערים, שגרמה למשקיעים הפסדים של מיליארדי שקלים, שוב אפשר לראות במשרדי הברוקרים הסמוכים לבורסה לני"ע עשרות ספקולנטים ומנהלים של תיקי השקעות, המצטופפים ליד מסכי המחשב הקטנים, משדרים הוראות קניה ומכירה הישר לאולמי המסחר בבורסה, ומעבירים מפה לאוזן שמועות ו"טיפים" על מניות העומדות לעלות בעשרות אחוזים.
אותם ספקולנטים ומנהלים של תיקי השקעות, שרק לפני חדשים הופיעו בטלוויזיה והאשימו את כל מי שאפשר במפולת, והלקו אף נשבעו שכף רגלם לא תדרוך יותר בשוק המניות, מתרוננים כיום כאחוזי תזזית סביב זירות המסחר בבורסה, קונים ומוכרים מניות מכל הבא ליד. יש כאלה שגם גורפים רווחים נאים.
מאז תחילת חודש מרס, בניגוד לכל התחזיות של מומחי הבורסה, זינקו שערי המניות ביותר מ־30 אחוזים. עליה מרשימה זו, סבורים, לאחר 14 חודשים רצופים של שפל עמוק ואווירת נכאים, איפשרה לזריזים מבין סוחרי הבורסה להתאושש מהמשבר ולהחזיר לעצמם חלק מהפסדי המפולת.

הציבור על הגדר

אולם בעוד שהציבור הרחב ממשיך לשבת על הגדר ואינו מעז לחזור לשוק המניות לאחר המכות הקשות שספג, ובעוד שקרנות הנאמנות וקופות הגמל משותקות כמעט לחלוטין, נותרה בשבועות האחרונים זירת המסחר בבורסה בלעדית לרשותם של הספקולנטים ומנהליהם של תיקי ההשקעות והם ניצלו בגדול את ההזדמנות.
מבט קצר על טבלת המניות מגלה כי בשלושת השבועות הראשונים של החודש הנוכחי היו ספקולנטים שהצליחו להרוויח 100 אחוזים ויותר על שורה של מניות הנסחרות בכר"מ, ועד 700 אחוזים בכתבי אופציות הניתנים להמרה במניות (700 אחוזים בשלושה שבועות), ממש כמו בימי הבורסה העליזים של 1992־3. צריך היה לבחור מניה שירדה כ־80־90 אחוזים במפולת הגדולה של הקיץ שעברה, לרכוש ממנה כמויות גדולות בהשקעה קטנה, להפיץ בין המקורבים שמועות על עיסקה גדולה הצפויה בקרוב בחברה, ולקטוף את הפירות.
כך למשל מניות חברת המזון הקטנה אורזית עלו בשלושת השבועות הראשונים של חודש זה ב־135 אחוזים; מניות החברה הקטנה לייצור ציוד רפואי פולק עלו בשלושת השבועות הראשונים של החודש ב־124 אחוזים; מניות חברת הנדל"ן הקטנה דניאל גרופ עלו בשלושת השבועות הראשונים של יוני ב־117 אחוזים; מניות חברת הפלסטיקה הקטנה במעפש עלו בתקופה קצרה זו ב־111 אחוזים; מניות חברת מערכות המידע עמיגור עלו ב־108 אחוזים; אפילו יחידת ההשתתפות בחברת חיפושי הנפט והגז מודיעין עלתה ב־106 אחוזים, למרות שלא ידוע על נפט או גז שפרץ החודש.
בין כתבי האופציות הניתנות להמרה במניות, אפשר למצוא ניירות שעלו בשלושת השבועות הראשונים של יוני במאות אחוזים: כך למשל אופציה 4 של פולגת שעלתה תוך שלושה שבועות ב־[illegible] אחוזים; האופציה של חברת השכרת הרכב קשר שעלתה ב־460 אחוזים; אופציה 1 של הד־אראצי שעלתה ב־403 אחוזים; האופציה של חברת אדשה שעלתה ב־332 אחוזים; האופציה של חברת הבניה שמחה אוריאלי שעלתה ב־307 אחוזים, ועוד כתבי אופציה רבים אחרים שעלו ב־100 אחוזים ויותר בשלושה שבועות.

אין סיבות כלכליות

מה גרם להתעוררות המחודשת? כשם שאיש אינו מסוגל להסביר מדוע מפולת השערים החלה דווקא בחודש ינואר של השנה שעברה, כך איש אינו מסוגל להסביר כיום מדוע שערי המניות החלו לעלות בחוזקה בחודש מרס האחרון.
מבחינה כלכלית קשה למצוא כיום סיבות שיצדיקו את ההתעוררות המחודשת בשוק המניות. הריבית הריאלית במשק עדיין גבוהה ואפילו גבוהה מאוד, למרות הורדות הריבית שנעשו על ידי בנק ישראל. הצמיחה במשק הואטה וכל התחזיות מדברות על האטה נוספת. הגרעון במאזן התשלומים מחמיר מחודש לחודש בגלל הגב[illegible] את שער החליפין של הדולר, היבואנים חוגגים ואילו ריווחיות היצוא נפגעת ופוגעת בכושר התחרות של היצואנים בשווקי חוץ. גם בתחום התעסוקה נתגלו באחרונה סימנים מדאיגים שבאו

עורך: מאיר בלייך, סגן עורך: נעמי סנדרסון, עיצוב: חניתה זמצקי, עורך כלכלי: גבי קסלר

מאז חודש מרס עלו המניות ב־30% ■ משקיעים זרים קנו מניות כבדות, גם בניו־יורק נרשמות עליות אך לצד כל אלה יש מניות קלות שטסו מעלה ■ לבורסה יש חוקים משלה: היא עולה כאשר רמת השערים נמוכה

לידי ביטוי בגידול של 12.5 אחוזים במספר דורשי העבודה. הריווחיות של החברות העיסקיות נמצאת בשפל, וברבעון הראשון של השנה אין כל שיפור יחסית לרבעון הראשון של 1994. אפילו החסכון, שהיה בעבר מסימני ההיכר הבולטים של תושבי ישראל, ירד באחרונה בצורה משמעותית, והדבר בא לידי ביטוי בחגיגות הצריכה בקניונים ובמרכולים.
נוכח הנתונים הכלכליים הלא כל כך מלהיבים אין ברירה אלא להניח שהסיבות להתעוררות המחודשת של שוק המניות היו יותר טכניות מאשר כלכליות. וסיבות טכניות לא חסרות.
יש הטוענים כי משקיעי חוץ, שגילו בחודשים האחרונים את הבורסה התל־אביבית והזרימו אליה מאות מיליוני דולרים, הם דחפו את שערי המניות כלפי מעלה. אחרים טוענים כי ההתעוררות בשערי המניות הישראליות הנסחרות בניו־יורק, ובמיוחד במניות טבע, סאיטקס, טלדטה, אינדיגו ואחרות, היא שגררה אחריה גם את שוק המניות התל־אביבי. לעומתם יש הסבורים כי הרכישות הגדולות של חברת הטלפונים הבריטית בייבלס אנד ווירלס במניות חברת בזק הן שעוררו את הבורסה כולה, לאחר שהמשקיעים הישראליים גילו לפתע שחברת ענק מחו"ל מוכנה לשלם עבור מניות של חברה הנסחרת בבורסה התל־אביבית מחירים הגבוהים בהרבה ממחירי הבורסה.
לחסידי שוק המניות יש הסבר נוסף: לבורסה יש חוקים משלה, הם אומרים. היא עולה כאשר רמת השערים נמוכה מדי והיא יורדת כאשר רמת השערים גבוהה מדי. כנראה שבחודש מרס השנה רמת השערים היתה נמוכה מדי והבורסה היתה בשלה לתיקון כלפי מעלה, כשם שבינואר 1994 רמת השערים היתה גבוהה מעל ומעבר לכל הגיון והבורסה הגיבה בירידות שערים תלולות.

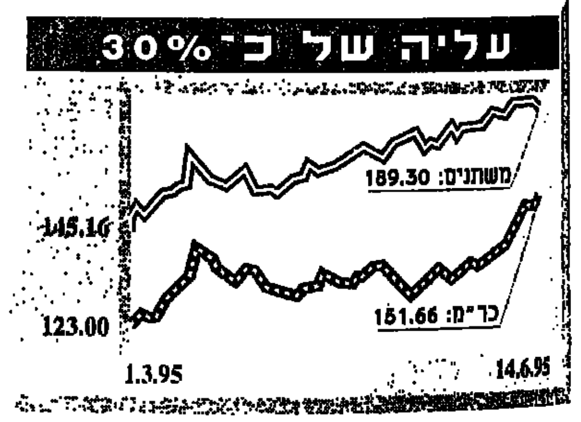

מחכים לעולם

גם אם כל ההסברים הללו הם נכונים, קשה להניח ששוק המניות יוכל להמשיך בתנופת העליות שלו עוד זמן רב. כדי ששערי המניות הכבדות יעברו את מדד 200 הנקודות יש צורך בביקושים גדולים בהרבה מאלו שקיימים כיום בשוק. הספקולנטים ומנהלי תיקי ההשקעות הגדולים הם גורם חשוב ביותר להתפתחות הבורסה ולדינמיות שלה, אולם הם לא מסוגלים לשאת על גבם את כל שוק המניות. גם הרכישות של מניות בזק בידי הבריטים הן חד־פעמיות ותוך מספר ימים הן תישכחנה.
נשארו רק המשקיעים הזרים המסוגלים להזרים לבורסה התל־אביבית מאות מיליוני דולרים נוספים ולעורר בכך את השוק כולו, או המשקיעים הישראליים מקרב הציבור הרחב, שבשלב זה לפחות לא מגלים כל סימן לכך שהם כבר מוכנים להחזיר לשוק המניות את המיליארדים שברחו ממנו בתקופת השפל הממושכת.
מאחר שהמשקיעים הישראליים עדיין לא חוזרים בהמוניהם לבורסה, התקווה היחידה היא המשקיעים הזרים, בעיקר מארה"ב ומבריטניה. אלה פועלים לפי המלצות של גופי ההשקעה הגדולים עימם הם קשורים בארצותיהם. באחרונה הוכנסה הבורסה הישראלית לרשימת הבורסות המומלצות למי שמעוניין בבורסה צומחת. המלצה זו עשויה להביא לזרימת כספים מוגברת לשוק המניות הקטן שלנו, אולם בשלב זה איש אינו יכול לאמוד את סידרי הגודל בהם מדובר, ובעיקר, האם יהיה בכוחם לסחוף את השוק כולו כלפי מעלה ולמשוך אחריו גם את המשקיעים הישראליים היושבים על הגדר.

שילוב של פוליטיקה וכלכלה

פרופ' ליאו לדרמן

בימים אלו ימלאו 10 שנים לתוכנית הייצוב של 1985. היתה זו תוכנית כלכלית שהצליחה להוריד את שיעור האינפלציה מרמה של 450% לשנה לרמה של 15%־20% בשנה. תוכנית זו זכתה להכרה רבה בעולם ומדינות אחרות הנהיגו תוכניות דומות בעשור האחרון. עם זאת, נקודת המבט של עשור אחרי התוכנית מאפשרת להתייחס לא רק לשבחים, ולמה שהיה בתוכנית, אלא גם למה שהיה חסר בה.
תוכנית הייצוב הופעלה על רקע המשבר הכלכלי העמוק ביותר של המשק הישראלי מאז הקמת המדינה. קדמו לתוכנית משברים בשוק ההון ובמאזן התשלומים ב־1983, והאצה ואף דהירה של המחירים לקראת היפר־אינפלציה.
לממשלות היה חלק מכריע בתהליך הרעת התנאים במשק. באופן הדרגתי, אך ברור, חלה הרחבה ניכרת בממדיו של המגזר הציבורי מאז מלחמת ששת הימים: הוצאות והכנסות הממשלה, מספר המועסקים והגירעון הפיסקלי. מעבר לכל אלה – לממשלה היתה מעורבות מסיבית בכלכלה, למשל באמצעות סבסוד האשראי וההשקעות.

שמעון פרס. ראש ממשלת האחדות

במלאת עשור לתוכנית הייצוב אפשר לומר כי היא היתה דוגמה מצוינת לתרומה חיובית אפשרית של כלכלנים מקצועיים למשק, כאשר הממשלה מחוייבת למטרות שהציבה לעצמה ■ במציאות של ימינו, שילוב כזה אינו תמיד בנמצא

יצחק מודעי. שר אוצר בתחילת הדרך

אמנם, בעקבות המלחמות ב־67' וב־73' גדלו הוצאות הביטחון והגיעו לכ־25% מהתל"ג של המשק בסוף שנות ה־70 (לעומת 10% מהתל"ג בשנות ה־60), אולם הוצאות אלה אינן מסבירות את כל עליית משקלו של המגזר הציבורי. לא פחות חשוב היה הגידול בהוצאות ה"חברתיות" של הממשלה, בעיקר תשלומי העברה וסובסידיות לקבוצות אוכלוסייה שונות. בשנות ה־70 הלך וגבר הפופוליזם הכלכלי, וה"לובי החברתי" הצליח למשוך כמות הולכת וגדלה של מקורות ריאליים לסעיפי הוצאותיו. לכך התלווה נטל מס גבוה מאוד, שפגע בתמריצים ובפריון של המגזר העסקי.
הגירעון הפיסקלי הוא כמובן "שחקן ראשי" בתהליך האינפלציוני. במרבית המקרים, האצה משמעותית של שיעור האינפלציה לתקופה ממושכת באה על רקע גידול בגירעון הפיסקלי. הגירעון הכולל של הממשלה הגיע לרמה של כ־15% מהתל"ג בתחילת שנות ה־80, וגירעון זה מומן בעיקר בידי מילוות פנים וחוץ. חוב ממשלתי זה הטיל נטל של תשלומי ריבית מוגברים על תקציבי הממשלה בשנים שלאחר מכן.

מרכיבי התוכנית

לתוכנית היו ארבעה רכיבים עיקריים. ממשלת האחדות הלאומית, עם שמעון פרס כראש ממשלה ויצחק מודעי כשר האוצר, החליטה להביא להורדה דרסטית בשיעור האינפלציה. הממשלה אימצה את המלצותיו של צוות כלכלי מקצועי, שבמישור התוכני הובל בידי הפרופסורים מיכאל ברונו, ואיתן ברגלס. במקביל הוקטנו בצורה בולטת הוצאות הממשלה לצד העלאת מיסים, ורק סיוע חוץ משמעותי (של 1.5 מיליארד דולר) מממשלת ארה"ב, הביא לאיזון כמעט מלא בתקציב הממשלה. הופעלה מדיניות מוניטרית מרסנת, תוך שימוש ביעדים כמותיים לאשראי. לצד כל אלה הוחלט על קיבוע שער החליפין, ועל הקפאה ארעית של המחירים והשכר. צעדים אלה נועדו לבלום את ה"אינרציה" הרבה שבקשרים בין שכר, מחירים ושער החליפין שהתקיימה במשק עם האינפלציה הגבוהה.
ההישג העיקרי של התוכנית היה הורדת האינפלציה בצורה מהירה לרמות של 15%־20% בשנה. המהירות היתה חשובה ליצירת אמינות בצעדים, ולבלימת הציפיות האינפלציוניות. עם זאת, שיעור האינפלציה נשאר (עד 1992) ברמה של כמעט פי שלושה מהרמה במדינות עימן אנו סוחרים, דבר שיצר את הצורך בפיחותים למען שמירה על רווחיות היצוא – עם כל הבעייתיות שכרוכה בזה. הישג חשוב, שנשמר והועמק עם הזמן, הוא השמירה על משמעת פיסקלית, תוך כדי שמירה על "חוק אי־ההדפסה" אשר מונע מבנק ישראל את האפשרות להדפיס כסף למימון התקציב.
בתוך שנה־שנתיים נרשם גידול מהיר בצריכה הפרטית בשנים 86' ו־87', כאשר הסעיף שהוביל היה רכישות של מוצרים בני־קיימא (מיובאים) תוך ירידה בשיעור החיסכון הפרטי. בעקבות אלה, המשק צמח בממוצע בשיעור של 5% ב־86'־87'. אולם המצב השתנה משמעותית ב־88'־89', כאשר חלה האטה משמעותית של הצמיחה לשיעור של 2% לשנה, ואף חלה ירידה ברמה של התוצר התעשייתי. לאלה התלוותה עליה בשיעור האבטלה, שהגיעה ל־9.6% בסוף 1989. חלק מההרעה ברמת הפעילות של המשק אפשר לייחס לתוצאות לוואי של תוכנית הייצוב אך חלק אחר נובע מהשפעות האינתיפאדה ומתהליך ההתייעלות וההתארגנות מחדש של המגזר הפרטי.
אין להתעלם מכך שלהתפתחות שכר העבודה תפקיד מכריע בתהליך האינפלציוני בישראל. לאחר המחצית השניה של 1985, חלה עליה חדה בשכר הריאלי ב־86'־87' בשיעורים של כ־8% לשנה. עליות אלה היו מעל ומעבר לעליות ה"מוצדקות" על־פי העלייה בפיריון העובדים. סביר להניח שעליות מהירות כאלה בשכר מנעו, באופן חלקי, את הורדת שיעור האינפלציה ממדרגת ה־15%־20%.
קיבוע שער החליפין הנומינלי, יחד עם אינפלציה גבוהה יותר בארץ מאשר בחו"ל, ועל רקע הגידול בביקושים ב־86'־87' הביאו לייסוף ריאלי של השקל ביחס לסל, של כ־15% עד לסוף 1988. הריבית הריאלית, בשלוש השנים הראשונות לאחר תוכנית הייצוב, הגיעה בדיעבד לרמה של כ־20% לשנה.
הניסיון של ישראל ושל מדינות רבות אחרות מראה שצירוף זה של ריבית ריאלית גבוהה (בדיעבד) וייסוף בשער החליפין הריאלי הינו מאפיין מרכזי של תוכנית ייצוב ושל נסיונות דיסאינפלציה, שכנראה קשה להימלט ממנו.

יצוב וצמיחה

לאור הקושי שבהשגת יעדים רבים, נראה כי התפיסה שעמדה מאחורי תוכנית הייצוב היתה של "קודם נדאג לייצוב, ורק אח"כ לצמיחה". כיום, לאחר הניסיון אצלנו ואצל אחרים, חשיבת הכלכלנים נוטה יותר להמליץ על התחשבות בצמיחה כבר בשלבי הייצוב, זאת כיוון שסיכויי תוכנית ייצוב להצליח הם גדולים יותר ככל שהמעבר מייצוב לצמיחה מהיר יותר.
באופן מעשי, נראה כי היה מקום להתחיל בהשקעות ציבוריות מוגברות בתשתית ובכבישים כבר במחצית השנייה של שנות ה־80, שהרי מצב התשתיות והצפיפות בכבישים הדרדר עוד קודם לכן. מחקרים רבים מראים שלהשקעות ציבוריות כאלה יש השפעה חיובית על הפריון, ההשקעות והצמיחה של המגזר הפרטי.
גם נושא הרפורמות המבניות במשק לא היה כלול בתוכנית הכלכלית של 1985. למרות שנראה שקיימת הסכמה די רחבה על הצורך לקדם את תהליכי ההפרטה והרפורמה במשק הציבורי ובשוק ההון, וכן לדאוג לפתיחות גדולה יותר של המשק בפני תחרות מחו"ל, תהליכים אלה מתקדמים בצורה איטית מאוד. למעשה, בחלק מהנושאים (כמו למשל בנושאי הפנסיה או מערכת הבריאות) אנו עשויים לראות נסיגה בתהליך והגברת מידת המעורבות של הממשלה בתחומים אלה. טוב היה למשק אילו הדרג הפוליטי היה מציב מחויבות ברורה לתוכנית מפורטת של רפורמות מבניות, עם לוח זמנים מפורט לשנים הקרובות.
תוכנית הייצוב של 1985 היא דוגמה מצוינת לתרומה חיובית אפשרית של כלכלנים מקצועיים למשק – אם וכאשר הדרג הפוליטי מתחייב לתמוך וליישם את ההמלצות הכלכליות. היה כאן שילוב טוב של פוליטיקה וכלכלה, והבנה שכלכלה טובה היא גם פוליטיקה נכונה. במציאות של ימינו, שילוב טוב כזה הוא לא תמיד בנמצא, והרבה המלצות כלכליות חשובות (למשל, של ועדות ציבוריות שהוקמו להמלצת מדיניות לטיפול בבעיות נקודתיות שונות) נמצאות עדיין במצב הקפאה, בגלל קיומם של שיקולים פוליטיים של הזמן הקצר.

מחפשים דירה

שכונת שפירא, ת"א

השכונה הבעייתית בלב תל־אביב, סובלת מתדמית קשה ומאוכלוסיה בעייתית. המחירים עומדים, המשקיעים אורבים

אין הרבה דברים טובים לומר על שכונת שפירא בתל־אביב. למעשה, זו אחת משכונות המצוקה הקשות בעיר ובארץ. לא בדיוק אזור שמציע איכות חיים, אבל אם אתה משקיע בנשמתך, זה הזמן לקנות.

דן דריין, ראש מינהל ההנדסה בעיריית תל־אביב: "לפני שנים אחדות הציעו לי דירה בפלורנטין. לא רציתי. יש נגריה למטה, אמרתי. אני מבטיח לך שאם יציעו לי היום דירה בשכונת שפירא לא אחכה". דברים דומים אומר גם מנכ"ל התאחדות הקבלנים, עמוס בר־עם.

יתכן שהעתיד של שכונת שפירא יהיה פלורנטיני אולם ההווה הוא של שכונת מצוקה. זה מתחיל בבניינים ישנים ומוזנחים, ממשיך בתשתיות ישנות, וכלה בהרכב האוכלוסיה. כמחצית מ־11 אלף תושבי השכונה הם עולים חדשים, בעיקר מבוכרה. השאר הם תערובת של עובדים זרים מכל קצות תבל, מהולים, לדאבונה של השכונה, במשתפי פעולה שהובאו למקום. לתושבים חוברים לא מעט עסקים קטנים שחושקים בדמי השכירות הנמוכים ובמיקום האטרקטיבי, לב תל־אביב, סמוך לתחנה המרכזית החדשה.

בשכונה קיימות בעיות חברתיות וכלכליות קשות. מרבית ילדי השכונה לא מצליחים לעבור את חטיבת הביניים וגם רמת הפשיעה במקום היא מהגבוהות.

אם תשאלו את דריין, עדיף למחוק את השכונה ולבנות בנייני ענק שיזמיהם יממנו את פינוי התושבים. "אז למה לא להוריד את השכונה ולבנות מגדלים? במקרה הזה שיכנעו אותי שמוטב לעבוד עם פינצטה".

לעבוד עם "פינצטה", בלשון מהנדסי עיריית תל־אביב, פירושו לשמור על אחוזי בניה נמוכים ועל מגרשים קטנים ולנסות לשנות טיפין־טיפין את מראה השכונה. על כך בדיוק מדברת תכנית בניין עיר החדשה של השכונה. בלי פינויים ובלי הריסות.

שכונת שפירא. תזוזה

אחד הדברים שמפיחים תקווה הוא פרויקט שיקום שכונות שלקח את השכונה תחת כנפיו לפני שנתיים. התוצאות רחוקות בינתיים מלהשביע רצון, אבל הנסיון מלמד שבמקרים רבים ההשפעה באה לידי ביטוי רק מספר שנים מאוחר יותר.

עוד אפיק תקווה קשור לתחנה המרכזית החדשה. לדיירי הרחובות שנמצאים ליד הקומפלקס הסואן יש לא מעט תלונות על הרעש, ההמולה והליכלוך. שאר תושבי השכונה ובעיקר משקיעיה מקווים שהתעוררות הפיל הלבן תוביל לרענון השכונה.

כרגע קשה לדבר על הסתערות. יכול להיות שאפילו משקיעי הנדל"ן בעלי הסבלנות חוששים ששפירא היא השקעה מסוכנת מדי. המתווך צבי כהן אומר שנוכחות משתפי הפעולה מרתיעה אנשים מלבוא לשכונה. לדבריו, "המחירים עומדים".

הבעיות ללא ספק קשות. אבל המתמצאים בנדל"ן יודעים שאין מציאות. מקום שכבר עכשיו טוב לגור בו הוא לרוב מקום לא אטרקטיבי להשקעה. אם רק ייצאו משתפי הפעולה והעסקים והתחנה המרכזית תתעורר, שכונת שפירא יכולה בעתיד הלא רחוק להסב אושר ואולי גם עושר לאלה שישקיעו בה היום.

המחירים:

- דירת 2 חדרים – כ־80 אלף דולר.
- דירת 3 חדרים – בין 95 ל־110 אלף דולר.
- דירת 4 חדרים – כ־125 אלף דולר.
- שכר דירה חודשי ממוצע לדירות 3 חדרים עומד על כ־500 דולר.

דיאטה יקרה

מדף המוצרים דלי הסוכר, השומן והכולסטרול הולך וגדל ■ לא כל מוצר זכאי לכינוי "דיאטטי" והצרכן צריך לשים לב לפני שהוא שם אותו בסל ■ עם הגידול בביקוש צפויה ירידה במחיר דלי הקלוריות

טלי ברזילי זוננפלד

עשרות מוצרים דלי קלוריות, מופחתי קלוריות, קלים או דיאטטיים מונחים על המדפים ברשתות השיווק, במיני־מרקטים ובחנויות הטבע. מוצרים שעד לפני כשנתיים היו בגדר חלום מתוק של חולי הסוכרת, של הסובלים מעודף כולסטרול ושומנים בדם, של הלוקים בלחץ דם גבוה או של הסובלים מעודף משקל. הטכנולוגיה המתקדמת מאפשרת ייצור מוצרים כמעט זהים למוצרים המקוריים, שמכילים כמויות מופחתות של שומנים, סוכרים, מלח או קלוריות.

מוצר	יצרן	משקל בגרמים	מחיר בש"ח	מחיר ל־100 גרם
ופלים ללא סוכר	עלית	500	11.95	2.39
ופלים		500	9.50	1.90
ופלים ללא כולסטרול	מנעמים	200	4.54	2.27
ופלים		200	3.15	1.57
פודינג לייט	אפיכל	52	3.05	6.10
פודינג		98	2.70	3.05
ג'לי אינסטנט לייט	אפיכל	45	3.25	7.22
ג'לי אינסטנט		85	3.55	4.18
חלווה לייט	אחוה	500	9.70	1.94
חלווה		500	8.20	1.64
חלווה לייט	עלית	400	8.45	2.11
חלווה		500	9.50	1.90
שוקולד רוזמרי ללא סוכר	עלית	100	5.40	5.40
שוקולד רוזמרי		100	4.90	4.90
שוקולד עם סורביטל	עלית	100	5.90	5.90
שוקולד		100	3.10	3.10
ריבות ללא סוכר	Hero	200	11.22	5.61
ריבות		330	12.94	3.92
קונפיטורות	778	300	8.24	2.74
קונפיטורות		330	7.24	2.19
סוכריות חופשי חופשי	כרמית	100	4.65	4.65
סוכריות חמוצות	(אסם)	150	3.50	2.33
סוכריות מותר	עלית	100	5.30	5.30
סוכריות חמוצות		150	3.95	2.63
סירופ דיאט	יכין	1 ליטר	9.25	0.925
סירופ		2 ליטר	16.80	0.84
קטשופ דיאט	עסיס	750	10.80	1.44
קטשופ		750	12.80	1.70
מיוקל	תלמה	500	5.65	1.13
מיונז אמיתי		500	5.95	1.19
מיושף	אוסם	500	5.55	1.10
מיונז אמיתי		500	6.15	1.23
חמאה קלה	תנובה	125	4.48	3.58
חמאה		100	1.80	1.80
גרנולה	מרמליט	400	10.25	2.56
גרנולה	ירושלים	400	9.40	2.35
לחם קל	אנג'ל	750	5.20	0.70
לחם אחיד		750	1.75	0.23

בשנה שעברה השיקה יצרנית העוגות והעוגיות המוכרת הפופולרית לה בארצות־הברית, אנטנמנס, סידרה חדשה של עוגות נטולות שומן וכולסטרול, שטעמן נימוח בפה כאילו היו עוגות רגילות לכל דבר. הפיתוח ארך שנים ארוכות, ובו השקיעה החברה ממיטב כספה. אנטנמנס, שאינה חברה פילנטרופית, הבינה מה שמבינה כל חברה תעשייתית מתוחכמת, שפלח השוק של הסובלים מרמות גבוהות של כולסטרול וטריגליצרידים (שומנים בדם) הולך וגדל, ויש מקום לפתח מוצרים מתוחכמים שידמו בטעמם למוצרים המובילים בשוק אך יתאימו מבחינת ההרכב התזונתי שלהם גם לסובלים מבעיות בריאות מסוגים שונים, בבחינת "לאכול בלי ולהרגיש עם".

בקלאווה ללא סוכר

מדינת ישראל ענייה בנתונים מדוייקים אודות שוחרי הדיאטה למיניהם, אך מהנתונים האמריקאיים אפשר להקיש שגם אצלנו יש מקום לפתח מוצרים דלי־שומן, דלי־סוכר, דלי־נתרן ודלי־קלוריות, כי מדובר בכמויות נכבדות מהאוכלוסיה. "כ־50 אחוזים מאוכלוסיית הגברים מעל גיל 40 סובלת מהיפרליפרמיה (רמות גבוהות של כולסטרול בדם). שיעור חולי הסוכרת בקרב האוכלוסיה נע בין 6 ל־10 אחוזים", טוענת הדיאטנית רות משה, מנהלת המחלקה לתזונה ולדיאטה בבית החולים רמב"ם בחיפה.

"לגבי הסובלים מהשמנת־יתר אין בארץ נתונים מדוייקים, אך הסטטיסטיקות האמריקאיות מדברות על כך שכ־20 אחוזים מהאוכלוסיה סובלת מהשמנה ניכרת, וכ־35 אחוזים ממנה סובלים מהשמנה של כ־20 אחוזים מעל המשקל האידיאלי". ויש למנות גם את הסובלים מבעיות במערכת העיכול, כמו רגישות לסוכר, חלב, דגנים ועוד, ממנה סובלים כחצי מיליון אמריקאים", היא מוסיפה. יש להניח שאילו היו נעשות בדיקות מקיפות בקרב האוכלוסיה בארץ, היינו מגלים שהמספרים דומים. מספרים שמלמדים שלמזון הדיאטטי לסוגיו יש קהל צרכנים פוטנציאלי גדול.

גם אצלנו חלה באחרונה התפתחות ובתחילת החודש הבא תונח על המדפים סידרה חדשה של עוגות ללא סוכר של החברה הישראלית מרמולייט, ששני בעליה, זאב טלמור ודני סיקורה, הם חולי סוכרת בעצמם. השניים החליטו לפנק את אוכלוסיית הדיאטטים במוצרי מזון שעד כה לא יכלו אפילו לחלום עליהם. בין היתר פיתחו במרמולייט עוגיות בקלאווה נטולות סוכר – רק 342 קלוריות, במקום 570 קלוריות ל־100 גרם מוצר.

"בכנס רופאים שדן בנושא הסוכרת, אחרי חיסול מוחלט של העוגיות, נודע לרופאים אכולי המצפון כי הם זללו בקלאווה נטולת סוכר, בלי שהבחינו בטעם שונה" מספרת רות משה.

לא צריך להיות חולה סוכרת כדי לרצות לשמור על דיאטה. למרבית האוכלוסיה יש נגיעה ישירה או עקיפה עם בעיות השמנה ואכילת יתר. לא פעם אנו מוצאים עצמנו מושיטים את היד למדף המוצרים דלי הקלוריות בסופרמרקט. "אחת הבעיות של מי שאוכל מזון מופחת קלוריות, שמבוסס על תחליפי סוכר, היא הטעם", מסביר מנכ"ל מרמולייט, זאב טלמור. על כך מנסים היצרנים להתגבר.

בחודש הבא תציג מרמולייט בתערוכת המזון פנסי פוד, שתתקיים בניו־יורק, סירופ קרמל ראשון מסוגו בעולם, שאינו מכיל סוכר אך גם אינו 'סובל' מתסמונת טעמי הלוואי שכל־כך אופיינית למוצרי המזון המבוססים על תחליפי סוכר. הסירופ, שמשקלו 320 גרם ומחירו 9.50 ש"ח, מכיל רק 7 קלוריות ל־100 גרם, לעומת 288 קלוריות שמכיל סירופ המתקה רגיל. "המוצרים שלנו מיועדים בראש ובראשונה לסובלים ממחלת הסוכרת, אך כמובן שהם מהווים פתרון לכל שומרי הדיאטות למיניהם", מסביר טלמור.

יש דיאט ויש דיאט

הפגיעה בטעם של המוצרים הדיאטטיים ודלי־הקלוריות מקורה בבעיות טכנולוגיות אובייקטיביות. "כשרוצים להפוך מוצר לדיאטטי או לדל־שומן צריך להוציא ממנו רכיבים מסויימים, סוכר או שומן. יש מוצרים שבהם הוצאת הרכיבים האלה קלה יחסית, ואינה פוגעת במירקם. הדוגמה הטובה ביותר הם המשקאות הקלים, שמהם הוציאו את הסוכר. לעומת זאת, יש מוצרים שכשמוציאים מהם את הסוכרים או השומנים פוגעים במירקם שלהם, וצריך לחפש תחליפים. כך קורה, למשל, לקבוצת מעדני החלב או היוגורטים", מסביר זאב פייקובסקי, הטכנולוג הראשי של תנובה.

צילום: רובי קסטרו

לאכול בלי, להרגיש עם

תנובה יזמה את השימוש בממתיקים המלאכותיים במוצרי חלב. המוצר הראשון היה פריגורט, משקה יוגורט דיאטטי. אחריו בא הפודינג הדיאטטי. השנה יצא לשוק מעדן דיאטטי נוסף, ששמו טוויגי. בתחילת הדרך היתה התלהבות של הצרכנים מהמוצרים דלי הקלוריות ומופחתי השומן והסוכרים, והמכירות רשמו עליות מתמידות. באחרונה נרשמת דווקא עליה במכירות המוצרים בעלי רמות השומן הבינוניות כמו, למשל, גבינות המכילות 5 אחוזי שומן. פייקובסקי טוען, כי תהליך דומה מתרחש גם באירופה.

"ככל שהמוצר קרוב יותר למקור, והפגיעה באיכות הטעם יותר קטנה, כך יש לו סיכויי הישרדות יותר גדולים", הוא מסביר. "הדוגמה הטובה ביותר למוצר דיאטטי שמצליח לשמור על רמת מכירות מרשימה בכל העולם, במשך שנים, הוא דיאט קולה, מפני שהפגיעה בטעם אינה משמעותית", הוא אומר.

פנינה כהן, ראש אגף השיווק ביפאורה־תבורי, מגלה כי מסקר שוק שעשתה החברה באחרונה עולה, כי שיעור המשתמשים במשקאות דיאט בארץ מגיע כמעט ל־30 אחוזים, בהשוואה לכ־15 אחוזים לפני כעשור. החברה נכנסה באחרונה לשוק הקולה עפ"י מוצרי RC, המיוצרים בידי חברת משקאות אמריקאית שהיתה הראשונה בעולם שיצאה במשקה דיאטטי, כבר ב־1962. היא הראשונה שפיתחה קולה נטולת קופאין וסוכר, ובאחרונה פיתחה את משקה הקולה הדיאטטי נטול הקופאין והנתרן גם יחד.

שפע המוצרים על המדפים יכול לבלבל, ויש להקפיד ולבדוק את התוויות על המוצרים. "השאלה למה מתכוונים כשאומרים מוצרי דיאט", אומר שאול מידב, הטכנולוג הראשי של אסם. "כל מוצר שנכנס להגדרת הדיאט בא לתת פתרון לבעיה ספציפית שונה. יש מוצרים שמיועדים לתת מענה לבעיות בריאות כמו סוכרת, לחץ דם, כולסטרול, שומנים בדם ועוד. אבל רוב הצרכנים שמשתמשים בקבוצת המוצרים הדיאטטיים הם דווקא אלה שמחפשים פתרון לבעיות המשקל, ומעדיפים מוצרים דלי־קלוריות. לא תמיד מוצר שהפחיתו ממנו מרכיב מסויים הוא דל־קלוריות, ויתכן שמדובר במוצר שמיועד לאוכלוסיה חולה, ולא למי שרוצה לרזות. צריך לקרוא היטב את מה נכתב על התוויות", הוא מסכם.

רות משה מזכירה את חובת הסימון התזונתי של כל יצרני המזון, גם אלה שאינם מייצרים את המוצרים הדיאטטיים למיניהם. עליהם להקפיד שעל התווית יצויינו הערכים התזונתיים כראוי, כמות הקלוריות, הפחמימות, השומנים, החלבונים, תכולת הנתרן ותכולת הממתיקים המלאכותיים, ב־100 גרם מוצר.

משרד הבריאות הגדיר בדיוק את התקנים להגדרות השונות. מותר להצהיר כי מוצר הוא דל־קלוריות רק אם כמות הקלוריות לכל 100 גרם מזון בו אינה עולה על 40. כשמדובר במשקאות התקן מחמיר יותר, והוא כולל רק משקאות שאינם מכילים יותר מ־20 קלוריות לכל 100 מיליליטר משקה. מוצר מזון שהוא דל־קלוריות מותר לסמן עליו שהוא מוצר דיאטטי. מוצר מופחת קלוריות לא יכיל יותר משני שלישים מכמות הקלוריות שמכיל המוצר המקביל שאינו מופחת קלוריות. במוצר דל־שומן לא תעלה כמות השומן על 2 גרם לכל 100 גרם מזון מוכן. במוצר מופחת שומן לא תעלה כמות השומן על שני שלישים מהכמות שמכיל מוצר מקביל שאינו מופחת שומן.

חומרים מטשטשים

מוצר מזון ללא כולסטרול הוא מוצר מזון שמטבעו אין בו כולסטרול. מוצר מזון נטול־כולסטרול, הוא מוצר מזון שהכולסטרול הוצא ממנו בתהליך הייצור. מוצר דל־כולסטרול הוא מוצר שבו כמות הכולסטרול אינה עולה על 30 גרם ב־100 גרם מזון, או ב־100 מ"ל נוזל. במוצר מופחת כולסטרול יהיו רק שני שלישים מכמות הכולסטרול שישנה במוצר מקביל שאינו מופחת. מוצר דל־נתרן לא יכיל יותר מ־100 מ"ג נתרן בכל 100 גרם מזון או 100 מ"ל נוזל. במוצר מופחת נתרן או מופחת מלח, לא תעלה כמות הנתרן על רבע מזו הקיימת במוצר מקביל, ולעולם לא תהיה יותר מאשר 100 מ"ג לכל 100 גרם מוצר.

20% מהאוכלוסיה סובלים מהשמנה ניכרת, ו־35% שוקלים בחמישית יותר ממשקלם האידאלי. ויש גם כאלה שסובלים מבעיות עיכול, ומרגישות לסוכר, לחלב או לדגנים

תחליפי הסוכר הם עולם בפני עצמו. יש תחליפי סוכר שאינם מכילים קלוריות כלל, ואלה הם הסכרין והאספרטיים. לעומתם ישנם תחליפים צמחיים שפותחו במעבדה כמו הסביוזול והאסוסלפאסקיי, שמכילים כמות מזערית של קלוריות. כמותם כל תחליפי הסוכר הכוהליים, שמכילים גם קלוריות, כמו הסורביטול, הקסיליטול, המניטול, המלכנתול ואחרים. "בכל מקרה צריך לבדוק מהי הכמות המומלצת לשימוש ביום", מסבירה רות משה. "הצריכה היומית המומלצת של הסכרין לא תעלה על 2.5 מ"ג לכל ק"ג ממשקל הגוף, של הציקלמט לא תעלה על 11 מ"ג לכל ק"ג ממשקל הגוף, של האספרטיים לא תעלה על 40 מ"ג לכל ק"ג ממשקל הגוף, ושל האסוסלפאס־קיי לא תעלה על 15 מ"ג לכל ק"ג ממשקל הגוף".

דווקא לממתיקים המלאכותיים יש טעמי לוואי, שאי אפשר לטשטש בכל מוצרי המזון. תנובה, בשיתוף פעולה עם החברה הישראלית בוירדר, הן בעלות הפטנט על חומר שמטשטש את טעמי הלוואי בממתיקים המלאכותיים, ומונע את התפרקותם. האסוסלפאס־קיי, למשל, נוטה להתפרק ולאבד את מתיקותו תקופת מה אחרי שהוא נמצא בתוך מוצר מזון. זו הסיבה שחלק מהיצרנים נוהגים להוסיף כמות גדולה יותר ממנו בעת תהליך הייצור, בכדי שעם ההתפרקות לא יהיה המוצר נטול מתיקות לחלוטין. לכן בימים הראשונים אחרי הייצור, כשהמוצר עוד טרי, הוא מתוק יותר מהנדרש, ולכן יש בו יותר טעמי לוואי, שיעלמו לאחר שהמוצר יעמוד זמן מה. לעומת זאת, כשהוא לקראת סיום תקופת התוקף, תעלם המתיקות כי חלק ניכר מהחומר כבר התפרק. הפטנט של תנובה ובוירדר צריך למנוע גם את ההתפרקות של החומר.

פער המחירים

עקב אכילס של המוצרים הדיאטטיים לסוגיהם הוא מחירם הגבוה, שבחלק מהמקרים כפול ממחירו של המוצר המקביל הרגיל. בולטים בקבוצה זו הם המוצרים המכילים תחליפי סוכר. "מחירו של ק"ג סוכר לתעשיה הוא כ־1.70 ש"ח. מחירו של תחליף סוכר נע בין 11 ש"ח ועד 18 ש"ח לק"ג, תלוי באיזה תחליף מדובר", מסביר טלמור את פער המחירים. "במוצרים המסוכרים כמות הסוכר נכבדת ביותר, ולכן גם השפעת מחירו של התחליף על עלות המוצר משמעותית. לדוגמה: באבקת שוקו יש 80 אחוזי סוכר, ורק 20 אחוזי שוקו. כשצריך את כל הכמות הזו להמיר בתחליף היקר, העלות יקרה ביותר. אפילו בקטשופ, שנחשב למוצר שבו כמות הסוכרים קטנה, יש 30 אחוזי סוכר, שאותם יש להמיר בתחליף היקר".

מנהל השיווק של תשלובת תמ"י, יהודי ליסמן: "הסיבות לפערי המחירים מגוונות, ותלויות בגורמים רבים. מעבר לכך שתחליפי הסוכר יקרים מאוד, יש לזכור שיש מוצרים שתהליך פיתוחם ארוך ומסובך יותר מפיתוח מוצר רגיל, וזה כמובן מייקר את המוצר. סיבה נוספת היא השינוי בכמות החומר. קונפיטורת התות שדה הדיאטטית של 778 מכילה יותר פרי מהקונפיטורה הרגילה, כי רצינו להפחית בסוכר, אך לא לפגוע בטעם. מחירו של התות יקר מאוד.

"יש מוצרים שהיקף מכירותיהם נמוך מאוד, ובאופן טבעי זה מייקר את עלות הייצור. לעומתם יש מוצרים שבהם המוצר הדיאטטי הוא חלק נכבד מהמכירות, וזה מאפשר לנו תימחור זהה לזה של המוצר הרגיל. אחת הדוגמאות הוא מיונז הלמנס לייט, שהיקף המכירות שלו זהה כמעט למיונז הלמנס הרגיל, ולכן מחיר שני המוצרים זהה". יעקב ארד, מנהל השיווק של טנא־נגה, מוסיף סיבה נוספת: "אף אחד לא יאכל מוצר שאינו טעים גם אם הוא בריאותי. עד שמגיעים לתוצאה טעימה עורכים אין ספור מבחני טעימה, הרבה יותר מאשר במוצרים רגילים, והעלות גדולה".

בוחשים בבזק

כניסתה של כייבל אנד ווירלס לחברת בזק מאיימת ע[ל] נוסחת ההפרטה של פקידי האוצר ■ העובדה שהחבר[ה] רכשה את המניות בשוק החופשי אינה עושה עליהם רושם

לורד יאנג, יו"ר כייבל אנד ווירלס. נפגש עם כולם
צילום: פלאש 90

דוד גורדן

בתחילה שרקו כולם בהתפעלות. כאשר התברר, בתחילת חודש מאי, שענקית התקשורת הבריטית כייבל אנד ווירלס קנתה את דרכה לדירקטוריון בזק במחיר של כ־103 מיליון דולר, הסכימו הכל שמדובר במהלך מבריק. כייבל אנד ווירלס, שרכשה עד עתה 10.1% מן ההון של בזק, זכתה בנתח נאה של חברה הפועלת בשוק מתוחכם ותניב תשואה נאה.

רבים טענו, זה זמן רב, שבזק נסחרה מתחת לערכה האמיתי. יו"ר

תהליך ההפרטה של בזק היה שקוע עמוק למדי בבוץ: טרם יושבו חילוקי דיעות בין משרד האוצר לבזק, קיימת אי בהירות בקשר להשתתפותה בתוכנית האופציות לציבור ועובדיה טרם אמרו את המילה האחרונה

החברה הבריטית, לורד יאנג, נתן תימוכין לדעה זו בכסף טוב. מביני עניין קלטו מיד, שלא רק על השקעה פיננסית עומדת מאחו־רי צעדיו של הלורד יאנג. זה מספר שנים שחברתו מביעה עניין רב בבזק ועכשיו היא עשתה את הצעד.

ראש הממשלה יצחק רבין מיהר לברך על ההשקעה, אולם בר־שות החברות ובמשרד התקשורת נראה שהפקידים נכנסו לבונקר: "לא יינתן למי שאינו אזרח ישראלי לכהן כדירקטור בחברה", הוכרז בירושלים. "לא תינתן עדיפות לכייבל אנד ווירלס במכרז לבחירת משקיע אסטרטגי בבזק", הזהירה הודעה רשמית. על אף העובדה שלורד יאנג מנוסה מאוד בדיפלומטיה עסקית, נראה שאת התגובות הראשונות הוא לקח באופן אישי: האיש עצמו, מבכירי הקהילה היהודית הבריטית, התכוון באמת ליטול על עצמו מעורבות בפעי־לות בחברת התקשורת הלאומית הישראלית, ולמלא בעצמו תפקיד

גודיון מלצר. מכתב ללא ידיעת הדירקטוריון

של דירקטור בחברה.

ובכן, מהו מקור האיבה לחברה זרה המעוניינת להשקיע מאו[ת] מיליונים בישראל? מתברר, שלמרות אין ספור ביקורים ושיחות, בקשות והצהרות של כוונות, המהלך של כייבל אנד ווירלס הפתי[ע] את ראשי האוצר. אלה החלו לחשוש לגורל נוסחת ההפרטה עלי[ה] הם מדברים זה זמן כה רב. התכנית כוללת גיוס הון הורבתי על־יד[י] הנפקות בישראל ואח"כ בחו"ל, ובסוף הדרך העברת השליטה לי[די] ענק תקשורת בינלאומי – "שותף אסטרטגי".

תכנית זו נמצאת בימים אלה בעיצומה: כרבע ממניות בזק כב[ר] הונפקו בבורסה בתל־אביב; השלב הבא אמור היה להיות הנפקה של עוד כ־25 אחוז מהמניות, תוך גיוס סכום נאה של כ־600 מיליו[ן]

השבוע דיברו על תסמונת חוזרת של "מס הבורסה": כשם שהפעילות של כייבל אנד ווירלס עוררה את שוק ההון, כך צעדם של פקידי האוצר ויציאה של החברה יכולים לכבות בנשיפה את הגחלת

דולר. לאחר מכן רצתה הממשלה לערוך מכרז חגיגי בקרב חברות הענק לבחירת השותף האסטרטגי שינווט את דרכה של חברת התק[ש]ורת הלאומית בזירה הגלובלית המבעבעת, תוך השארת נתח נא[ה] בוסף לקופת האוצר.

משנים את התמונה

זו היתה אמורה להיות חגיגה של כל הגדולות, שלידה מכרז למפעיל הטלפון הסלולרי השני ייראה כמו תרגיל "על יבש". אבל נראה שמהלכי כייבל אנד ווירלס משנים את התמונה: אחת החב־רות ולא הבכירה שבהן, הלכה לשוק וחזרה ובידה נתח של מניות שכוחו להפוך את החברה כבר היום לא לבעל שליטה, אבל בהחלט

יבואן/יצואן
תכנון, ניהול בצוע ומעקב בעסקאות ש"ח מט"ח
▫ המרות ורכישות מט"ח
▫ אופציות סינטטיות
▫ עסקאות עתידיות

PRICO GROUP
שרותים פיננסים
יש לך אלטרנטיבה...

24 שעות ביממה
לקבלת פרטים
ניתן לפנות למשרדי
קבוצת פריקו
טל. 03-524-7070
פקס. 03-5235818

סיפורת 99
סידרת מקור חדשה בספרית מעריב

הנהג
עשה לך מנהג קבוע –
קח עמך חייל לדרך

לשותף אסטרטגי.

"הממשלה התרגזה כי מישהו לקח אותה ברצינות", מסביר יודע דבר, בעל מהלכים טובים באוצר ובבזק. "הגיע לישראל משקיע מאוד גדול רציני".

בכירי האוצר ויו"ר החברה גוריון מלצר, ראו ברכישה של כייבל אנד ווירלס ניסיון להשתלטות עויינת על החברה. אמנם, רבע ממניות החברה הוצעו למכירה בשוק החופשי. אמנם, נקבע שמי שיחזיק בלפחות 7 אחוז מהמניות, תהיה דעתו ראויה להישמע בדי־רקטוריון. אבל נדמה, שבאוצר היו משוכנעים, שרק המשקיע הקטן ייקח את שוק התקשורת הישראלי ברצינות וירכוש מניות של בזק.

"מה יהא על ההנפקה?", הקשו מייד יועצי ההנפקה של בזק והיועצים מחברות מורגן־סטנלי ופרידי־פרנק והחתמים מחברת מילינץ, שעמלו קשות להשיג את העיסקה, עם עמלה נאה בצי־דה. רבים סבורים ש"אם אי אפשר להביס אותם, צריך להצטרף אליהם": לאור המצב החדש, צריך לוותר על ההנפקה ולגשת ישר לבחירת המשקיע האסטרטגי.

אבל כאשר כייבל אנד ווירלס כבר בפנים האם יימצא מישהו שירצה להתעסק עם בזק? הובעו חששות כבדים שכייבל אנד ווייר־לס קבעה עובדות בשטח שלא יהיה אפשר לשנותן, ולמעשה מינתה את עצמה למשקיע האסטרטגי.

בשבועות האחרונים נוטים לשכוח, שגם בלי צניחתה של כייבל אנד ווירלס למרכז העניינים, היה תהליך ההפרטה של בזק שקוע עמוק למדי בבוץ; טרם יושבו חילוקי דעות בין משרד האוצר לבזק בכל הקשור לתביעות כספיות הדדיות; דיון בבג"ץ "תוקע" את שטח המכרז לשיחות הבינלאומיות, אודותיו חייבים משקיעים פו־טנציאליים בחברה לדעת; עוד לא דיברנו על אי הבהירות באשר להשתתפות בזק בתוכנית חלוקת האופציות לציבור, ועל עובדי בזק העלולים לצאת לשביתה פראית ברגעים המביכים ביותר. בקיצור, מכשולים רבים עדיין ניצבים בפני ההפרטה של בזק. על רקע כל אלה, נראית יוזמת כייבל אנד ווירלס כפריצת דרך מרעננת.

צעד ציוני

משגילה שלא יתקבל בברכה בדירקטוריון, הציע לורד יאנג לי־דידו הוותיק, נשיא המדינה לשעבר חיים הרצוג, את תפקיד הדירק־טור מטעם החברה. בכך היה איתות כפול: מצד אחד, לכוונותיה ה"ציוניות" של הנהלת החברה האנגלית; מצד אחר, לעומק קשריה בממסד הישראלי. התגובה של רשות החברות לא היתה ספורטיבית במיוחד. מספר ימים לאחר המינוי, הודלפה לעיתונים ידיעה על כוונת הרשות לשנות בדיעבד את הכללים שהיא בעצמה הכתיבה: לתקן את חוק החברות הממשלתיות על מנת למנוע הישנות המקרה של חדירה "עויינת" של חברה זרה לתוך דירקטוריון בזק.

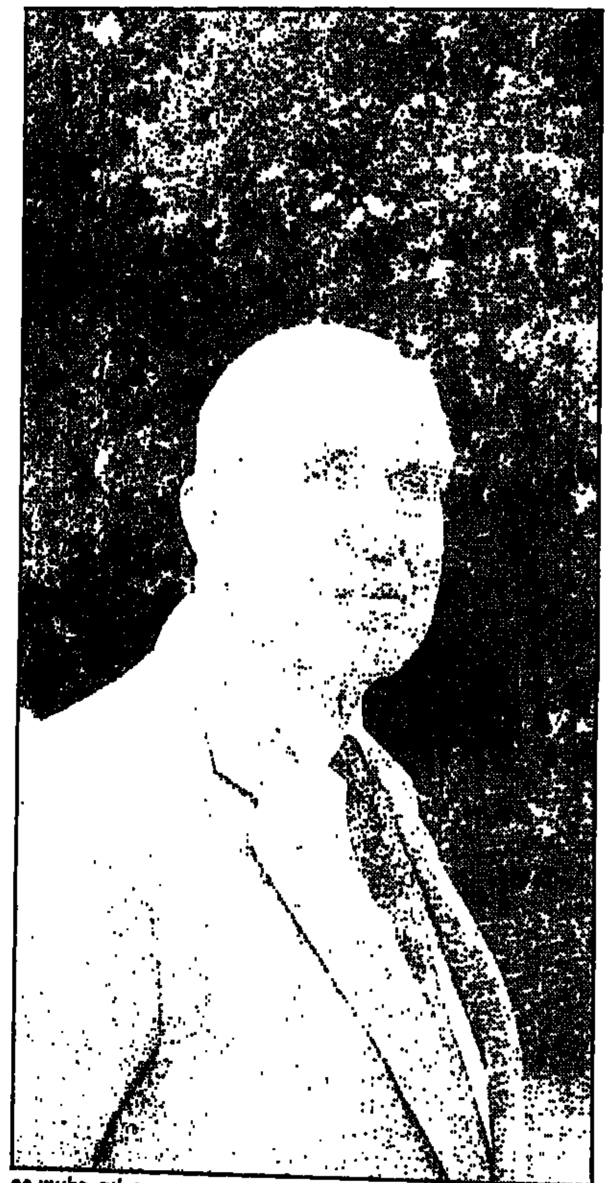

חיים הרצוג. נציג הבריטים בדירקטוריון
צילום: פלאש 90

במקביל לאיום, העבירה בעל־פה מנהלת רשות החברות, תמי בנדוד, דרישה ל"סטנד סטיל" לחברה האנגלית. כלומר, שבירת הכלים: כייבל אנד ווירלס תתחייב שלא לרכוש עוד מניות בשוק החופשי. בצעד מאוד בלתי מקובל, פנו היו"ר מלצר ומנכ"ל בזק יצחק קאול במכתב רשמי לאנגלים וביקשו שיחדלו מלרכוש עוד מניות. מלצר, שלא נועץ בדירקטוריון החברה, זכה למקלחת של צוננין מחברי הדירקטוריון על המהלך. לגבי שותפותו של קאול במהלך – רבים, שהיו משוכנעים שהוא תומך נלהב של הקשר עם החברה האנגלית הרימו גבה בתמיהה.

הצעדים האחרונים של האוצר ושל ראשי בזק הובילו בשבוע שעבר את כייבל אנד ווירלס למפגן כוח מרשים. תוך ימים אחרים הושלמה רכישה של עוד כשלושה אחוז ממניות החברה. כעת, גם אם תדולל אחיזתה בחברה בעקבות הנפקה בחו"ל, עדיין יוותר בידה חלק הזכאי לייצוג על־ידי דירקטור.

במקביל למהלך, החל להיווצר קונסנזוס בקרב הפרשנים ורבים מהמעורבים בדבר: מכל עבר החלו להישמע אזהרות עד כמה חמור יהיה הדבר למשק הישראלי אם חברה כמו כייבל אנד ווירלס תישבר ותסתלק כלעומת שבאה בשל קשיים שהערימה הממשלה. אכן, אין תחליף לקשרים טובים, כמו אלה של משרד עורכי הדין הרצוג פוקס, נאמן, המייצג באופן טבעי את החברה האנגלית. מכו־רח הנסיבות, ובלא מאמץ הסברתי חריג, נהפכה חברת הענק הברי־טית ל"אנדרדוג", קורבן של הביורוקטיה הממשלתית הישראלית.

לפי דברים שנאמרו בישיבת ועדת השרים לענייני ההפרטה ביום א' השבוע, הובן היטב שיהיה לממשלה קשה מאוד לגרום לבריטים להתקפל מבלי לירות בעצמה ברגל. אפילו ראש הממשלה יצחק רבין הזהיר מפני הסכנה הצפויה, וגורמים בכירים באוצר החלו לדבר במשך השבוע על אפשרות של תסמונת חוזרת של "מס הבור־סה": כשם שהפעילות של כייבל אנד ווירלס עוררה את שוק ההון הרדום, כך היא יכולה לכבות בנשיפה את הגחלת.

לאחר מכן, באמצע השבוע, כונסה ישיבת דירקטוריון של בזק. צעדם של היו"ר והמנכ"ל זכו בדיעבד בתימוכין של הדירקטוריון, והם הוסמכו לנסות להגיע להסכם עם כייבל אנד ווירלס. הדירקטו־ריון הביע את מחוייבותו להמשיך בתהליך ההנפקה.

בעת כתיבת דברים אלה, הפרשה בשום אופן לא נסתיימה, אם כי נראה שהרוחות מעט נרגעו. הבריטים, בכל אופן, יכולים להיות מרוצים. מבחינתם, הושגו בשבועות האחרונים מספר יעדים חשו־בים: נרכשה אחיזה נאה בבזק במחיר טוב, ועימה "פור" מרשים לקראת התחרות מול חברות כמו סאות'ווסטרן בל או AT&T על גרעין השליטה. יתר־על כן, נוצרה אווירה אוהדת למהלכי החברה בארץ: מעטים מסוגלים לערער כיום על הדיעה שהתגבשה, שפגיעה באינטרסים של כייבל אנד ווירלס בישראל כיום עלולה לגרום לפגיעה של ממש באינטרסים של המשק כולו. מה עוד יכול משקיע זר לאחל לעצמו?

בבורסה אומרים תודה ללורד יאנג

המשקיעים בבורסה של תל־אביב חייבים תודה ללורד יאנג, יו"ר חברת התקשורת הבריטית כיי־בל אנד ווירלס. ללורד יאנג ואנשיו יש חלק נכבד בהתעוררות הדרמטית של הבורסה התל־אביבית מאז תחילת חודש מרס.

לפעילות הבורסאית של הבריטים היתה השפ־עה כללית על שערי המניות בכלל ועל אלו של בזק בפרט. מתחילת חודש מרס עלה המחיר של מניות בזק בלמעלה מ־50%. כייבל אנד ווירלס

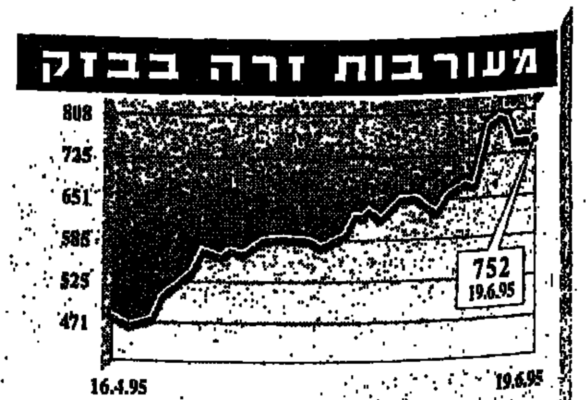

החליטה כצעד אסטרטגי לרכוש חלק משמעותי מהון המונפק (23%) של בזק. הבריטים לא פנו לבורסה ובחרו לרכוש מניות באמצעות עסקות מחוץ לבורסה.

בסוף חודש אפריל רכשו הבריטים את החבי־לות הראשונות. הם רכשו אותן מעל למחיר השוק והגיעו לאחזקה בשיעור של כ־5%. פרסום עסקות הרכישה והמחירים בה היא נעשתה הזניקו את מחיר המניות בבורסה. העליות לובו בידי משקיעים, גם מוסדיים, שהעריכו כי הבריטים יתמידו ברכישות ובמחירים גבוהים אף יותר. וא־כן כך היה.

לפני עשרה ימים הגיע גל הרכישות השני. שוב עסקות מחוץ לבורסה ושוב במחירים הגבו־הים באופן משמעותי מהמחיר בו נסחרות מניות בזק. הברוקרים בסיטי שקיבלו הצעות מקבילות־אום ידעו את המחיר בו נעשות הרכישות מחוץ

לבורסה ומיהרו להתאים את המחיר של המניות לעסקות שנעשו רחובות אחרים מבניין הבורסה ברח' אחד־העם 54.

כך עלתה מניית בזק וכך היא תרמה לעליות חדות בשוק המניות כולו בשל המשקל המהותי שיש לה במדדי המשתנים והמעו"ף. ההשפעה של העליות בבזק והרכישות שנעשו בידי כייבל אנד ווירלס חרגה אל מעבר להשפעה הצרה על מדדי המשתנים והמעו"ף. העובדה שחברה זרה ובעלת שם מוכנה להשקיע מאות מיליוני דולרים ברכישת מניות של חברת התקשו־רת הלאומית, במחירים הגבוהים מהמחיר בו נסח־רת המניה בבורסה של תל־אביב, סימלה עבור משקיעים רבים את קץ המשבר. אם הזרים, הק־רים והמתוחכמים קונים בזק במחירים מפולפלים – גם לנו זה טוב.

"הזרים באים" היתה סיסמת הקרב בבורסה בתל־אביב בשבועות האחרונים והיא נשאה על כתפיה את העליות הח־דות. הבעת האמון של כייבל אנד ווירלס לוותה בהערכה מחמיאה של חברת ברינגס הבריטית על שורה ארוכה של מניות יחד עם רכישות ענ־פות מצד משקיעים זרים.

ומלה נוספת על בזק. לא בכדי מבקשים הברי־טים לקנות לעצמם אחיזה בחברת התקשורת הישראלית. בזק נחשבת בעולם לאחת החברות המובילות בתחומה מן ההיבט הטכנולוגי.

ואם לא די בכך הציגה בזק ברבעון הראשון של השנה עליה חדה ברווח הנקי אשר הסתכם ב־130 מיליון שקל לעומת 91 מיליון שקל ברב־עון המקביל, ו־291 מיליון שקל בכל '94. השוו־את המכפיל בה נסחרת מניית בזק לעומת זה המאפיין את מתחרותיה מגלה כי בזק נסחרת במכפיל נמוך משמעותית. האנגלים בוודאי מי־טיבים לקרוא את הנתונים.

צבי ילינק

ספרי האוניברסיטה הפתוחה
קוראים לכם לדעת!
ספרי איכות - 1100 ב-400 קורסים במגוון נושאים

רשתות תקשורת מחשבים
53 ש"ח (במקום 66 ש"ח)
מושגים ועקרונות ברשתות תקשורת. אלגוריתמים לגישה ולשימוש בערוצי תקשורת שונים. מודל השכבות OSI ופרוטוקולי תקשורת.

מבוא לאלגוריתמים
44 ש"ח (במקום 55 ש"ח)
שיטות לפיתוח אלגוריתמים ומבני נתונים, פונקציות המרה, תכנון דינמי.

מבוא לתכנות ולהכרת המחשב ויישומיו
2 כרכים, 63 ש"ח (במקום 79.20 ש"ח)
עקרונות של פעולת המחשב ודרך ניצולו לפתרון בעיות, אלגוריתמים ומבוא לתכנות, עקרונות התכנות המובנה ושפת BASIC, מבוא למערכות מידע וארגון קבצים, שימושי המחשב ויישומיו.

אלגוריתמיקה
57 ש"ח (במקום 71.80 ש"ח)
ספרו של פרופ' דוד הראל נותן חשיפה מפורטת של רוב הנושאים המרכזיים במדעי המחשב, כולל ביבליוגרפיה מפורטת ומוארת.

ספרים במדעי המחשב
▫ מבוא למדעי המחשב ושפת פסקל ▫ מבני נתונים
▫ אוטומטים ושפות פורמליות ▫ הנדסת תוכנה ושפת עדה
▫ מערכות ספרתיות ▫ מערכות בסיסי נתונים ▫ תכנון מערכות מידע

ההוצאה לאור של האוניברסיטה הפתוחה
ההוצאה לאור האקדמית הגדולה בישראל
למדא - מרכז המכירות של האוניברסיטה הפתוחה
טל. 6460481, 6460249 (03) פקס 6460679 (03)
ניתן להשתמש באמצעות כרטיסי אשראי

בוחרים טיול

פאריס

חבילות מפתות לעיר האורות, החל מ־500 דולר לשלושה ימים

מה כבר לא אמרו על פאריס. די לצעוד בשדרותיה הרחבות, מורשת המאה ה־19, לעצור בכל פינה ולהתבשם מהבניינים, מאתרי האמנות, מהנשים והגברים האלגנטים. פאריס היא מוזיאונים, היא מרכזי קניות והיא מסעדות ומטעמים. עיר שנוגסת בחיים בביסים גדולים ובתאווה בלתי מוסתרת.

זו עיר שמתאימה לכולם. לאלה שמעדיפים את הגדה השמאלית, הבוהמית, מדרום לנהר הסיין ולאלה שמעדיפים את הימנית, הבורגנית. בשנים האחרונות החלה גם תנועה תיירותית לרובע החדיש והמודרני של העיר, לה־דפאנס. הצרפתים עשו לאמריקאים "בית ספר". איך בונים את עיר המחר שיש בה גורדי שחקים ומרכזי קניות, שנראים כמו מרחוב ענקי, עם הפרדה ברורה בין רחבות ההליכה העליונות לבין הכבישים המהירים, והרכבות שנכנסים מלמטה. "ארבע העונות", מרכז קניות עצום שממוקם ברובע הזה, נחשב לזול בעיר.

לכל מקום בעיר הזאת יחוד משלו. כיכר הבסטיליה, גני לוכסמבורג, האי הקטן בתוך הסיין שנקרא איל סנט־

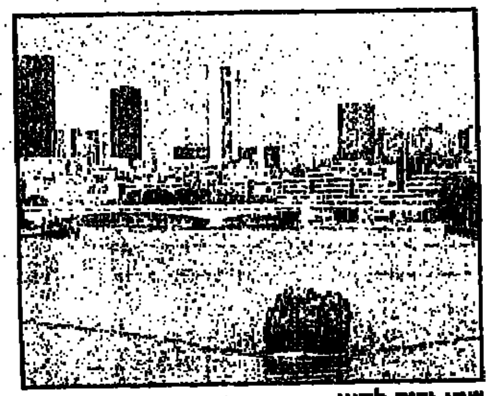

שתי גדות לסיין

לואי, על מסעדותיו המופלאות. לידו האי – איל דה־לה־סיטה, לבקר בכנסיית נוטרדם, לסייר בכיכר המובטלים, במרכז פומפידו, בפורום דה־האל, בבית־המשפט, בארמון המלוכה הראשון, בבית הכלא מהמאה ה־14 (קונסיירז'רי), ברובע סן־ג'רמן הציורי.

יום שלם צריך להקדיש למוזיאון הלובר, ולסביבה הקרובה, כמו גני טילרי, ואפילו לקפוץ לכלבו היפהפה גלרי לאפייט. אם יש כוח אפשר עוד ללכת עד כיכר הקונקורד שם מוצב האובליסק מלוקסור.

בערב לצאת לאחת ממסעדות רשת אנטריקוט, שמסעדה אחת שלה ממוקמת בפורט מאיו, בקצה שדרת לה גרנד ארמה, אחרת מצויה בשדרת שאנז אליזה, הסואנת והמוארת.

ואם כבר מדברים על השדרה המפורסמת הזאת, שמתחילה בשער הנצחון, כדאי לבקר בה בארבעה מוקדים: במוזיאון המכוניות של רנו ולידו במסעדת גלידות חלומית, במוזיאון המכוניות של פיטריואן עם מסעדת הכשרים היפופוטם וממש בקצה השדרה במוזיאון הארמון הקטן ובמוזיאון הארמון הגדול, לא רחוק מכיכר הקונקורד. גם הלידו ממוקם בשדרה זו.

ועוד לא הזכרנו את קבר נפוליאון, אזור מונמארטר, את מוזיאון רודן, מוזיאון ד'אורסיי השוכן בתחנת הרכבת הישנה של אורסיי, את גן הצמחים, מוזיאון הטבע, רובע הזימה סיגאל (ללכת בחבורה). את אזור מונפארנס ואת מגדל אייפל. לשם מומלץ להגיע דרך כיכר הטרוקדרו ולהיכנס לרחבה של ארמון שאיו. משם ללכת עד לקצה המרפסת כדי לראות את כל הקומפלקס הנפלא הזה, המתחיל בתותחי מים, באמצע המגדל המפורסם, שגובהו 307 מטר, ובסוף המבנה היפהפה של בית־הספר הצבאי. בארמון שאיו תמצאו גם את מוזיאון האדם, מוזיאון הימיה, מוזיאון הקולנוע, סינמטק וספריית סרטים, ואת מוזיאון המונומנטים של צרפת.

חבילות תיור בפאריס:

■ דיזנהויז: 4 לילות, כולל ארוחת בוקר וטיסות, החל מ־614 דולר לאדם בחדר זוגי.

■ קשרי תעופה: 4 לילות, כולל ארוחת בוקר וטיסות, החל מ־575 דולר לאדם בחדר זוגי.

■ צבר: 4 לילות, כולל ארוחת בוקר וטיסות, החל מ־525 דולר לאדם בחדר זוגי.

■ בא לי נסיעות: 3 לילות, כולל ארוחת בוקר וטיסות, החל מ־559 דולר לאדם בחדר זוגי.

■ כלל נופש: 3 לילות, כולל ארוחת בוקר וטיסות, החל מ־495 דולר לאדם בחדר זוגי.

לעשירים בלבד

בנק הפועלים מתחיל השבוע בהחדרתו של כרטיס האשראי אמריקן אקספרס ■ הנוסעים לחו"ל יעמדו במוקד התחרות בקיץ זה ■ כמו אצל המתחרים מבטיחים לנו מבחר של מתנות והטבות, רק תאספו נקודות ■ 70 אחוז מאלה הכלולים ברשימת 500 העשירים ביותר על־פי הירחון פורצ'ן מחזיקים בכרטיס ■ הפועלים נותן לך יוקרה

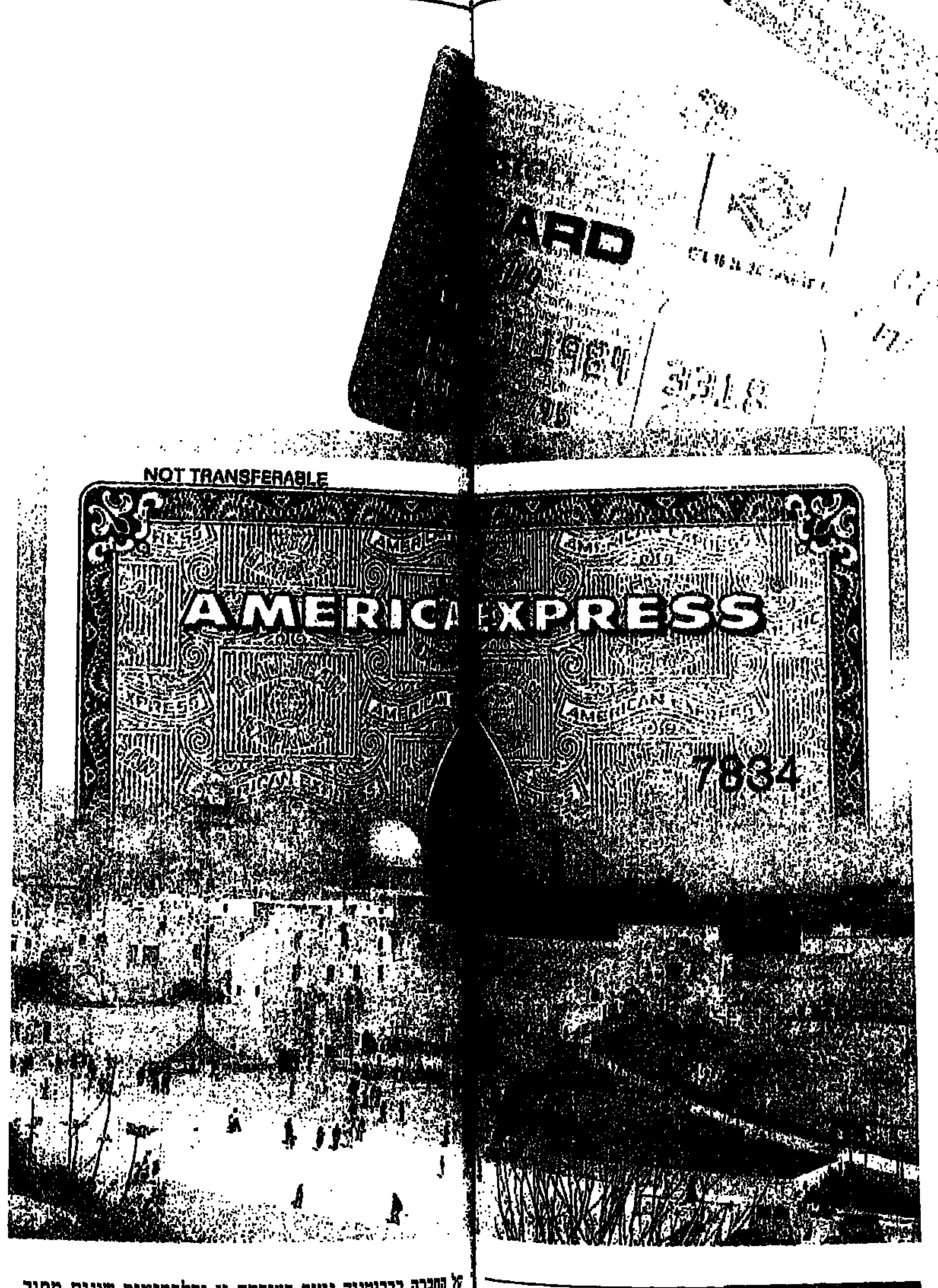

יהודה שרוני

מנהלי מחלקות המודעות בעיתונות חוגגים השבוע. כלי התקשורת מוצפים בימים אלה במתקפת פרסום חסרת תקדים הנוגעת לכרטיסי האשראי. בפועל, מדובר במודעות ענק המשתרעות על פני שני עמודים.

"אתה מכובד בכל העולם כי כל העולם מכבד את ויזה יותר מכל כרטיס אשראי אחר", נכתב במודעת ענק של חברת ויזה. את המודעה מעטרים אתרי תיירות מפורסמים מכל העולם.

ישראכרט לא נותרה מאחור ומציגה את כרטיס הזהב שלה מסוג גולד־מאסטרקרד כ"זהב המכובד ביותר בעולם". מתקפת הפרסום אינה מקרית. עונת הנסיעות לחו"ל בפתח וכל אחת מחברות האשראי מנסה לשווק בצורה יעילה יותר את מרכולתה.

אבל נראה כי הסיבה האמיתית היא קבלת הפנים שחברות האשראי הכינו לקראת החדרתו לישראל של כרטיס האשראי החדש של אמריקן אקספרס. ואכן, השבוע הצטרפה גם החברה האמריקאית לחגיגת הפרסומים, ובמודעות הענק בעיתונות הם פרסמו את הכרטיס "האחד והיחיד", עם דמות הקונסול הרומאי המתנוססת עליו.

אמריקן אקספרס נחשב היום לכרטיס האשראי היוקרתי ביותר, ואת משימת החדרתו לארץ הקודש נטל על עצמו בנק הפועלים. התזמון הוא מדויק – לתפוס בפתח את עונת התיירות.

36 מיליון כרטיסים

חברת אמריקן אקספרס, שטבעה את הסיסמה "אל תעזוב את הבית בלעדיו", היא בעצם תולדה של חברה להובלת מטענים, שהוקמה ב־27 במרס 1850 בבאפלו בצפונה של מדינת ניו־יורק, על־ידי הנרי וולס. כחלק מעסקי ההובלה הומצאה ב־1882 המחאת הכסף, וכבר ב־1891 שיווקה לראשונה את המחאות הנוסעים הראשונה.

36.3 מיליון איש נושאים כימים אלה כרטיסי אמריקן אקספרס ברחבי תבל, 3.9 מיליון ספקים מכבדים אותם. הכרטיסים משווקים בשלוש רמות איכות: כרטיסים ירוקים, כרטיסי זהב וכרטיסי פלטינה, המשווקים בארה"ב, קנדה, גרמניה ובריטניה.

כדי ללמוד משהו על יוקרת הכרטיס ערכו אנשי אמריקן אקספרס בדיקה שממנה עולה כי 70% מהנמנים עם רשימת 500 העשירים ביותר על־פי הפורצ'ן, מחזיקים בכרטיס היוקרתי. בחינת רשימת ה־100 מעלה כי 84% מהם מחזיקים בכרטיס היוקרתי. מסע הפרסום של החברה בבריטניה נעזר בעובדה זו וסלבריטיס שונים מתוך רשימה כיכבו בו.

אמריקן אקספרס עוסקת לא רק בתחום כרטיסי האשראי אלא גם בתחום התיירות (מחזור מכירות של 10.7 מיליארד דולר ב־1994) ובהנפקת המחאות נוסעים (24.9 מיליארד דולר ב־1994). את 1994 סיימה אמריקן אקספרס ברווח נקי של 1.38 מיליארד דולר, עם מחזור הכנסות כולל של 14.3 מיליארד דולר. עם תעודה פיננסית מרשימה זו מגיעה אמריקן אקספרס לישראל.

הכרטיס יונפק באורח בלעדי בידי חברת פועלים אמריקן אקספרס שבבעלות בנק הפועלים. הכרטיס ישווק לעת עתה רק בסניפי בנק הפועלים. הבנק מנהל מגעים לשיווקו גם באמצעות בנקים אחרים כמו הבנק הבינלאומי. כדי להדגיש את ייחודו, על הכרטיס לא יוטבע שם הבנק המנפיק.

הכרטיס יונפק בשתי רמות איכות: "כרטיס הזהב העיסקי" ו"הכרטיס הירוק" שיהיה זהה, מבחינת האפשרויות שיעניק, לכרטיסי הזהב המשווקים כבר עתה בישראל. "הכרטיס הזה יהיה כרטיס הזהב שלנו ומבחינת האיכות והצרכים הפיננסיים שהוא מספק לא יהיה כרטיס דומה לו", מבטיח ראש אגף השיווק והפרסום בבנק הפועלים, אמנון הרציג, שיזם את הכנסת הכרטיס החדש לישראל.

הטבות מיידיות

מה שמעניין בעיקר את הצרכן הישראלי הוא התשלום בסופרמרקט, במסעדה, בתחנת הדלק ואיזה ריבית הוא יצטרך לשלם תמורת האשראי. למנפיקיו של אמריקן אקספרס ברור שעם היוקרה וההילה שמקרין הכרטיס החדש "אי אפשר ללכת למכולת". הכרטיס הזה נועד ליותר. כך נהפכו הנוסעים לחו"ל לזירת המאבק של מפיציהם של כרטיסי האשראי.

למעלה ממחצית האזרחים הבוגרים בישראל (1.75 מיליון איש) מחזיקים בכרטיס אשראי כלשהו. 250 אלף מתוכם הם בעליהם של כרטיסי הזהב היוקרתיים. בבנק הפועלים יצטרכו לעטוף את המוצר החדש בשלל פיתויים כדי להגיע למשתמשים חדשים. הם מסתכנים בכך שיאבדו את בעלי כרטיסי הזהב של ישראכרט, שגם היא בבעלותם. הם ידרשו גם לתת מענה הולם לעובדה שמחזיקי גולד־מאסטרקרד משלמים בבנק הבינלאומי הראשון עבור עיסקות התשלומים, ריבית של 13.5% לשנה בלבד. בבנק הפועלים לא קבעו עדיין מה הריבית שיגבו על עיסקות תשלומים (קרדיט) של הכרטיס החדש.

כדי להיכנס לשוק בעוצמה מבטיחים באמריקן אקספרס כי תכנית ההטבות למחזיקי הכרטיס תחול בניגוד למקובל בעולם, מיד עם קבלת הכרטיס. תכנית ההטבות תביא לידי ביטוי את היתרון שיש לאמריקן אקספרס בתחום התיירות והיא כוללת, בין השאר, צבירת נקודות הניתנות למימוש באמצעות כרטיסי טיסה, שהיה חינם בבתי מלון והטבות נוספות. הנהלת הפועלים מקיימת מגעים עם בתי מלון, מסעדות וגופים עיסקיים נוספים לצירופם למבצע ההטבות למחזיקי הכרטיס.

הנקודות יהיו בתוקף כל עוד בעל הכרטיס ממשיך להחזיק בו. אמריקן אקספרס עלולה להיקלע לבעיה, שכן מבצעי המתנות בחברות האשראי האחרות כבר מושרשים מאוד בתודעת מחזיקי הכרטיסים. כדי לגרום למחזיק בכרטיס ויזה או ישראכרט לרכוש כרטיס אחר, צריכים הפיתויים בתחום המתנות להיות אטרקטיביים מאוד.

ראש אגף השיווק בבנק הפועלים מורה כי הכתובת לשימוש בכרטיס החדש יהיו שלושת העשירונים העליונים של האוכלוסיה בישראל. במלים אחרות, כאלה שלחשבון הבנק שלהם נכנסים מדי חודש 8,000 שקל.

בינלאומי לכל

הכרטיס הירוק, שמחירו יהיה 290 שקל לשנה, יתאים לבעלי מקצועות חופשיים. כרטיס הזהב העיסקי, שיעלה יותר – 400 שקל לשנה – יתאים לקבוצת אוכלוסיה יחודית יותר. בשלב החדרת הכרטיס ייערכו מבצעי הנחות, אם כי בכל מקרה הכרטיס החדש לא יוענק חינם.

מנהלי הפועלים אמריקן אקספרס, כבר הגיעו להסכמים עם עשרות אלפי בתי עסק שיכבדו את הכרטיס החדש. מדובר ברשתות מזון, תחנות דלק, רשתות שיווק אחרות ובתי עסק נבחרים. החיוב ייעשה ב־2 לכל חודש שלאחר החודש השוטף. מחזיק הכרטיס הירוק יוכל למשוך ממכשירי הכספומט 1,200 שקל ליום (2,000 שקל בסניפי בנק הפועלים). עבור עיסקות תשלומים הוא ייהנה ממסגרת אשראי אוטומטית של 15 אלף שקל. עוד כולל השימוש בכרטיס אפשרות לקבלת כרטיס חלופי תוך 24 שעות.

הכרטיס החדש יהיה בינלאומי ועם זאת, התפוצה של הכרטיס בחו"ל פחותה מזו של ויזה או ישראכרט, כך שאפשרות השימוש שם היא מוגבלת. בכל אופן יתרון מסויים יהיה למחזיקי הכרטיס, בזכות 1,700 נציגויות אמריקן אקספרס ברחבי תבל, שיסייעו להם לקבל שירותים בתחום הנופש והמלונאות וכן באפשרות למשוך מזומנים.

בנוסף, מחזיקי הכרטיס יקבלו, באמצעות סוכנות היסתור בישראל שירות אישי מיוחד של הזמנת כרטיסי טיסה, טיולים מאורגנים וחבילות נופש בחו"ל, כולל העברת מסמכי הנסיעה לבית הלקוח. מחזיק הכרטיס הירוק ייהנה גם מביטוח נסיעות לחו"ל.

רשימה של הנחות

מרבית שירותים אלה, כמו ביטוח נסיעות לחו"ל, מועדוני חברים למיניהם ועוד, קיימים גם בכרטיסי הזהב של חברות האשראי האחרות והן גם דיינרס. בעלי כרטיסי הזהב של החברות האחרות נהנים מהטבות (כמו כניסה חינם למוזיאונים) שאינן קיימות באמריקן אקספרס.

בעל כרטיס הזהב העיסקי יזכה בהטבות אותן מקבל בעל הכרטיס הירוק ויותר: תהיה לו אפשרות למשוך 4,000 שקל ליום בסניפי בנק הפועלים ומסגרת האשראי האוטומטית שתעמוד לרשותו תסתכם ב־30 אלף שקל. הוא יהיה זכאי גם לשירות יחודי במשך 24 שעות ביממה, שיאפשר לו לקבל מידע בעברית, ולהזמין כרטיסים ומקומות למופעי תרבות וספורט וכן למסעדות בכל מקום בעולם. ברכישת מט"ח והמחאות נוסעים הוא יקבל הנחה של 75% מעמלת הרכישה.

על המדף הפיננסי מונחים מהשבוע ארבעה מותגים של כרטיסי אשראי: ויזה ודיינרס המשווקים בידי כ.א.ל, בבעלות בנק לאומי (66%) ובנק דיסקונט (33%). ומולם ישראכרט ואמריקן אקספרס הקשורים לבנק הפועלים, שבאמצעות החברה הוותיקה יסייעו לזו החדשה.

– האין זה סיכון גדול מדי להחדיר לישראל כרטיס נוסף, בעיקר כאשר רוב הלקוחות מרוצים יחסית מהכרטיסים המקומיים?

אמנון הרציג: "אנחנו חושבים כי כרטיס אמריקן אקספרס החדש ישתלב עם מערכת נוספת של מוצרים פיננסיים יוקרתיים שהבנק משווק, והוא ישלים אותם. כמו שבנק הפועלים משווק מגוון של תכניות חסכון, בעתיד הוא ישווק מגוון של כרטיסי אשראי".

לדבריו, הבנק בהחלט מקווה להגיע לקהל נוסף של לקוחות פוטנציאליים. החדרת מוצר פיננסי חדש בוודאי שלא תזיק לציבור הרחב. רק חשוב לדרוש את כל ההטבות.

כרטיסי אשראי – ישן מול חדש

	ויזה	גולד מאסטרקרד	אמריקן אקספרס ירוק	אמריקן אקספרס זהב
מחיר לשנה (ש"ח)	282	282	290	400
סכום משיכה ליום (ש"ח)	1,200	1,200	1,200 *2,000	1,200 *4,000
ריבית שנתית (%)	15	16	טרם נקבע	טרם נקבע
מסגרת אשראי (ש"ח) באמצעות תשלומים	20,000	20,000	15,000	30,000

מצלמים עולם

מצלמות ווידאו. מה לקנות, על מה לשים עין ואיך בודקים איכות

מי שחושב לרכוש מצלמת וידאו חדשה לכבוד הקיץ, יגלה שהיא משוכללת יותר, קלה יותר (600־700 גרם), נוחה יותר ולעיתים אף זולה יותר.

קיימים שני פורמטים של מצלמות וידאו ביתיות: האחת היא של 8 מ"מ או 8 מ"מ משופרת (HI8) והאחרת בשיטת VHS רגילה (VHS-C) או משופרת (S-VHS-C). בשיטה המשופרת מכניסים את הקלטת הקטנה לתוך מתאם מיוחד, ומשם לווידאו. יתרון: המצלמה אינה הורסת את ראש הווידאו, כי ההקרנה היא מאותו מכשיר.

את פורמט ה־8 מ"מ הפופולרי משווקות חברות מרכזיות כגון סוני, קנון, שארפ, אקאי, סוני וסניו. רק שתי חברות: פנסוניק וג'יי.וי.סי משווקות את ה־VHS. המחירים נעים בין 4,000 ל־10,000 ש"ח.

המלצה ראשונה: אל תשלמו על שיכלולים זניחים עד מיותרים כמו כותרות לתמונה, הקלטה בסטריאו, עינית צבעונית (מיותר), אפקטים דיגיטליים ושילוט מרחוק. לעומת זאת, כדאי לרכוש מצלמה עם FADER לעימעום תמונה וקול. חשוב שהצילום הבסיסי יהיה באיכות גבוהה, תמונה בהירה ויציבה, צבעים טבעיים ללא כתמים. מומלץ לרכוש רק לאחר שצפיתם בתוצאות הצילום.

– על מה לשים דגש?

■ אור. מדובר בדרך כלל על תוצאות טובות בדרגת אור בין 1 ל־5 לוקס LUX, (יחידת אור השווה לאורו של נר אחד בחדר חשוך). כשהאור עמום, מאבדים מהאיכות. בכל שדרגת הלוקס קטנה יותר – איכות הצילום בתאורה לא טובה משופרת יותר.

■ עדשות. ה"זום" במצלמות אחדות עובר ממצב "נורמלי" ל"טלפוטו" (TELEPHOTO). כל עדשת טלפוטו מאפשרת להתמקד בעצם קרוב עד כדי 3 ס"מ ופחות מהמצלמה. במצלמות וידאו יחס ה"זום" הוא 8:1 עד 12:1. ב"זום" דיגיטלי היחס יכול לצמוח עד יחס של 100:1, כאשר איכות התמונה עלולה לרדת.

■ פוקוס אוטומטי (AUTOFOCUS), אחראי לקונטרסט מקסימלי של תמונה. מצבי צילום מסויימים (כמו תודות מהירות של עצמים) עלולים לשטות בפוקוס האוטומטי. הפוקוס הדיגיטלי מדמה את פעולת העין האנושית ומאפשר צילום מטווח אפס.

■ מייצב תמונה. מייצב תמונה אופטי מפחית קליטת ויברציות ברעידות של המצלמה. הפונקציה הזו מיושמת עכשיו לא רק ב־HI8 רגילות.

לשים פוקוס על מצלמת הווידאו

■ מחירים ודגמים:

● קרט משווקת את מצלמות קנון (סדרת UC) במחירים בין 4,500 ש"ח ל־11,800.

● מצלמת פנסוניק מייצגת את פורמט ה־VHS-C. דגם אטרקטיבי מבחינת גודלו הוא R-550 שמשקלו 650 גרם בלבד. מחירו: 6,490 ש"ח. דגם NV-A3 מסדרת סלים עולה 4,490 ש"ח.

● ויוקאם VIEWCAM של שארפ. מסך לצילום במקום עינית, והקרנה בפלייבק. שארפ הורידה מחירי הויוקאם בעקבות כתבה זו: 5,290 ש"ח לדגם הבסיסי (המצלמה עלתה לפני כשנתיים כ־6,500 ש"ח) ועד ל־5,900 ו־10,000 ש"ח לדגמים היקרים.

● סוני מציעה את סדרת ה־TR, במגוון דגמים. הזולה ביותר בסדרה הזו היא TR350 ב־4,250 ש"ח לצרכן. מצלמת היוקרה בסדרה הזו – TR580 מוצעת לצרכן ב־5,990 ש"ח. התשובה של סוני לויוקאם היא הנדיקאם ויז'ן, מצלמות המצויידות במסכי צבע בפורמטים של 3 ו־4 אינץ', המאפשרים גם קליטת שידורי טלוויזיה באמצעות תוספת טיונר חיצוני. מחירים: מ־5,890 ש"ח לדגם הבסיסי הזול ועד 6,450 ו־10,300 ש"ח לדגמים היקרים המשופרים.

ועצה לסיום: לברוק את מחירי השוק ולעמוד על המקח. בתחרות של היום, יש חנויות שמציעות מחירים מאוד מפתיעים לעומת "המחיר לצרכן".

ג.ג.

סטנלי גולד מונה השבוע ליו"ר דירקטוריון כור, וזהו צעד ראשון בדרך לקונצרן רב־לאומי ■ המנכ"ל בני גאון רוצה להנפיק, להכניס שותפים מחו"ל לחברות הבנות ולפעול בארצות העולם השלישי ■ החל מסע העסקים העולמי של גולד את גאון

בני גאון. עכשיו הוא יקבל אופציות

סטנלי גולד. מושקע גם בוולט דיסני

אור טל

ב־1989 הציעה החברה האמריקאית שמרוק הולדינגס לרכוש 51% ממניות קונצרן כור תמורת 100 מיליון דולר. מחיר זה ביטא שווי חברה של כ־200 מיליון דולר. העיסקה לא יצאה אל הפועל. שלוש שנים אחר כך הציעה החברה 55 מיליון דולר לממשלה תמורת שטר ההון של כור, שיומר ב־10% ממניות הקונצרן. הצעה זו ביטאה שווי חברה של כ־550 מיליון דולר. גם עיסקה זו לא יצאה אל הפועל. שלוש שנים אחר כך רוכשת שמרוק מידי חברת העובדים 22.5% ממניות קונצרן כור תמורת 252 מיליון דולר, מחיר המבטא שווי חברה של 1.12 מיליארד דולר. ובכל זאת זה היה כדאי להם לאמריקאים. הם מרוצים מן הניהול ולראיה: אחד הצעדים הראשונים שיעשו בכור יהיה תוכנית לחלוקת אופציות למנהלים.

על העיסקה בשמה של שמרוק חתם השבוע סטנלי גולד, נשיא החברה. עם החתימה מתמנה גולד, בן 53, ליו"ר דירקטוריון כור. ידידו, בני גאון, ימשיך לשמש כמנכ"ל הקונצרן.

הכיוון של גאון

גאון הוא מתווה האסטרטגיה של כור. אומנם, כלפי המשקיעים בארה"ב – בקרוב צפוי גיוס הון נוסף – הוא מציג את הקונצרן כחברה תעשייתית, אך מדובר בחברת אחזקות לכל דבר. עכשיו, עם כניסת שמרוק, גאון חושב שהקונצרן בשל לצעד הבא: הפיכתו לחברה רב־לאומית שתתפרש להשקעות ברחבי תבל, בשיתוף עם קונצרנים בינלאומיים.

האתגר הוא להעלות את שווי החברה בתוך שלוש שנים ל־1.7 מיליארד דולר לפחות תוך הגדלת ההון של כור לכמיליארד דולר עם כוונה להגיע למחזור מכירות של כ־4 מיליארד דולר בתוך שלוש שנים, כאשר 30% ממנו מופנה ליצוא.

שמרוק נותנת לכור את המימד האמריקאי והבינלאומי. הקשרים שלה ושמה יסייעו למסע העולמי של גאון. בעליה של שמרוק אינם מסתירים, שההשקעה שלהם בכור נעשתה לא רק ממניעים ציוניים, אלא גם במטרה להרוויח כסף על ההשקעה הגדולה, בסך 250 מיליון דולר. בעבר הם ידעו לרכוש חברות, לשפר את עיסקיהן ולמכור את מניותיהן ברווח. אי אפשר להוציא מגדר אפשרות שיעשו סיבוב על כור, אם כי זו נראית אפשרות רחוקה, כיוון שלדעתם מלוא הפוטנציאל של הקונצרן טרם מוצה. יש די והותר חברות בת שאפשר להנפיק. טלרד צפויה להתקשר עם נורתרן טלקום ותדיראן היא המועמדת הבאה ברשימה.

"את שחיפשנו בישראל מצאנו: את כור", אמר השבוע גולד למעריב. "אנו מקווים שנסייע לכור להפוך לקונצרן הרב־לאומי הראשון של ישראל".

– מהי המשמעות העסקית של רב־לאומיות?

"לעסוק ביצוא וביבוא וגם להיכנס למיזמים משותפים במדינות שונות ברחבי העולם. בכל מדינה בה הטכנולוגיה והיכולת הישראלית יכולה להיות מנוצלת לטובת כור – נהיה מעוניינים להיכנס".

– תהיו מעוניינים להכניס שותפים זרים נוספים לבעלות בקונצרן?

"בהחלט כן. זה יסייע לקדם את העסקים הבינלאומיים באמצעות הקשרים של כל אחד מהמשקיעים הפוטנציאליים".

– כיצד אתה רואה את תפקידך בקונצרן?

"תפקידו של ראש החברה הוא בעיקר לקנות ולמכור עסקים. אבל תרומתו לחברה היא גם בהבאת מומחיות ניהול וגם בהעמדת קשרים עסקיים לרשות כל אחד ממנהלי החברות שנמצאות בגג חברת האחזקות. איגור החברות השונות תחת גג חברת אחזקות [illegible] מספק להן יותר כח ויכולת עסקית מאשר אילו היו כל אחת [illegible]

בחזרה לתמונה

שמרוק היא חברת אחזקות פרטית עם מגוון השקעות על [illegible] הגלובוס. רוי דיסני, בן 62, אחיינו של וולט דיסני, הוא שהקים את שמרוק. זה היה ב־1977 כאשר פרש מהחברה המשפחתית הקרויה על שם דודו, בעקבות חילוקי דיעות. היו שהגדירו אותם [illegible] כך או כך, מצבה הפיננסי של וולט דיסני קומפני הדרדר [illegible] דיסני, שראה את הירושה שלו הולכת ומצטמקת, פרש [illegible] פעילה בניהול השוטף של החברה ופנה להפגין את כישוריו [illegible] אחר. ביחד עם אשתו, פאטי, הקים את קרן ההשקעות שמרוק [illegible] השקעה התחלתית של בני הזוג בסך 2 מיליון דולר בלבד.

ב־1984 חזר רוי דיסני למעורבות בחברה המשפחתית וביחד עם סטנלי גולד, עורך־דין מלוס־אנג'לס, חולל שם מהפך ניהולי [illegible] קם את החברה. שווי השוק של וולט דיסני קומפני נאמד כיום [illegible] מ־29.6 מיליארד דולר.

שמרוק, כאמור, היא חברה פרטית. בין האחזקות הגדולות [illegible] נמצאת רשת השידור שמרוק ברודקסטינג, המונה חמש תחנות רדיו ושלוש תחנות טלוויזיה. שמרוק השקיעה בה יותר מ־20 מיליון דולר ועתה שווי החברה הזאת הוא כ־124 מיליון דולר. עוד נכללת [illegible] שמרוק רשת של 60 חנויות מוסיקה, וידאו ומשחקי מחשב [illegible] שואו אינדסטריז. היא מחזיקה במחצית מרשת של 123 חנויות מוסיקה ווידאו בשם סאונד ווירהאוס. בחברת מוסיקה [illegible] אחזקות שנרכשו מידיה בשנת 1992 תמורת כ־185 מיליון, [illegible] שנים אחרי שהיא שילמה תמורתן 135 מיליון דולר.

בתחום הנדל"ן היתה שמרוק מעורבת בהקמת בתי אבות, [illegible] מגורים, בתי מלון וכפר נופש. פרוייקט הבניה מחדש של [illegible] התחתית בלוס־אנג'לס הוא אחד הגדולים בהם היתה מעורבת. [illegible] מחזיקה גם באחוזים מחברת אנטרה, הנחשבת למובילה [illegible] הצינורות ומיכלי גז ונפט. שמרוק רכשה 22% מהחברה תמורת [illegible] מיליון דולר ומימשה חלק מהאחזקות כבר בשנת 1990 ברווח [illegible] שים. עוד היא מחזיקה ב־40 אלף דונם של שדות מרעה [illegible] במדינת אורגון שבארצות־הברית; בחברת טלפון בפולין שם [illegible] שותפה עם קבוצת דנקנר; במפעל לייצור מזון קפוא בהונגריה [illegible] היא שותפה עם סנפרוסטו; בשליטה בחברת הנעליים [illegible] אל.איי.גיר ובאחוזים בודדים מחברת פולארויד. נסיון ההשתלטות העויינת על פולארויד היה האחד והיחיד של שמרוק והוא לא [illegible] ליה. בשמרוק מקפידים מאז על התקשרויות ידידותיות. החברה [illegible] גת לרכוש חברות, שזקוקות לשיפור והתייעלות ולמכור [illegible] משוקמות ברווח נאה.

בתחילה הוגדר תחום עיסוקה של שמרוק כתקשורת. דיסני [illegible] חובב אנימציה מושבע וככל הידוע פיקח אישית על הפקת הסרט "מי הפליל את רוג'ר רביט". בהדרגה הורחבה הגדרת תחום העיסוק של החברה. תחילה לבידור. אחר כך לפנאי, ואז החל העיסוק בתחום התיירות. אם בונים כפר נופש, אפשר לבנות גם בתי אבות ובתי מגורים והרי לנו השקעות בנדל"ן. בסופו של דבר מגיעים גם להשקעות בתעשיה. כאן משתלבת ההשקעה בקונצרן כור.

השקעה זו בישראל – היא אינה ראשונה וקודם לכן השקיעה שמרוק בטלעד, דור אנרגיה ובמת"ב – תהפוך לאחת ההשקעות הגדולות של שמרוק. עובדה היא שגולד מתיישב על כס היו"ר.

אוהד הלייקרס

גולד הוא בוגר האוניברסיטות ברקלי ויו.סי.אל.איי ואסף גם תואר בקימברידג', מעבר לאוקינוס. הוא הצטרף לשמרוק ב־1985, כאשר עד אז שימש כעורך־דין במשרד גדול בלוס־אנג'לס. הוא נהג אז ללכת לישון אחרי חצות עם ערימה גדולה של דו"חות כספיים ולקום בחמש בבוקר לריצה יומית בין מדשאות אוניברסיטת קליפורניה. המינוי הראשוני שקיבל היה מנהל עסקים ראשי של שמרוק. כיום הוא נשיא החברה. עימו בהנהלה בקליפורניה יושבים, מלבד דיסני, גם רוברט מוסקוביץ' ג'יפרי מור ורנדל בונק.

סטנלי גולד מתגורר בבברלי־הילס, אוהד את קבוצת הכדורסל הלייקרס ומגדיר את עצמו כבן למשפחה יהודית מהמעמד הבינוני, שילדיה חונכו לעצמאות והשגיות. הוא פעיל בקהילה היהודית הרפורמית בלוס־אנג'לס והיה כאן בשליחות קהילתית בתחילת שנות ה־80'. אז, לדבריו, התקשה לחשוב על ישראל במונחים עסקיים.

ב־1987 פגש במיכה גיינר, ששימש כנספח המסחרי של ישראל בלוס־אנג'לס ואחר כך הקים שם חברה להשקעות בישראל. גיינר הוא שקישר את סנטרל סויה, חברה בת של שמרוק, למפעל לייצור פרוטאינים בקיבוץ חצור. השקעה שעלתה יפה, מומשה ברווח כל 35% תוך זמן קצר והשאירה לשמרוק טעם של עוד. כיום, גיינר הוא הנציג הרשמי של חברת שמרוק בישראל.

בשנת 1989 רכשה החברה, בשותפות עם דיסקונט השקעות את אולפני טלעד בירושלים. לשמרוק היו 49%, שלצורך השתתפות במכרז על הערוץ השני דוללו ל־23%. אחר כך היתה שותפה להקמת חברת הטלוויזיה בכבלים מת"ב ביחד עם קבוצת דנקנר, הנהלה גיבשטיין, מעריב וחברת ההשקעות של בנק הפועלים. שמרוק השקיעה כ־2.4 מיליון דולר בחברה. כיום היא בעלת 19% ממת"ב, ששווים כ־40 מיליון דולר. בשנת 1991 רכשה שליש מחברת דור אנרגיה, אף היא במנית עם קבוצת דנקנר, תמורת כ־4.8 מיליון דולר. גולד הוא ידיד קרוב של שמואל דנקנר, בני גאון ואישים נוספים בצמרת העסקית־כלכלית בישראל.

הוא מבקר בישראל כפעמיים־שלוש בשנה אבל הרגיש, פעמים רבות, כי על אף אהבתו לישראל – עסקים הם עסקים. שום השקעה עסקית איננה השקעה פילנטרופית. ב־1989 אמר בראיון לעיתונות כי שמרוק מחפשת עסק שניהולו משעשע וצמיחתו ארוכת טווח. קונצרן כור נראה כמתאים להגדרה כזאת.

מתאים לי / לא מתאים לי

ג. פינשמקר

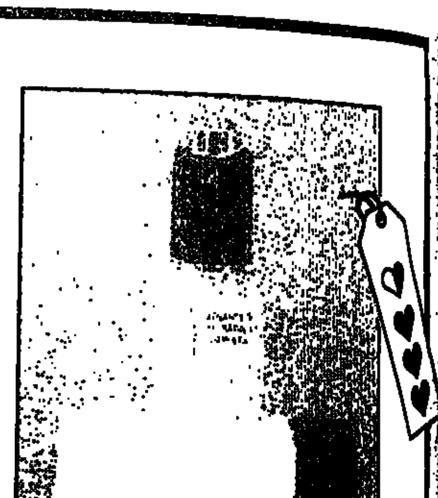

לבלתי רגישים חברה אמריקאית, HERALD PHARMACAL, הביאה ארצה סידרת טיפוח לפנים ושמה M.D.FORMULATIONS שמוצריה מבוססים על חומצה גליקולית. שיפרה הסבירה לי שזו חומצה שמופקת מקנה־סוכר, ממשפחת חומצות האלפא־הידרוקסי שנעשו כל־כך פופולריות בקוסמטיקה בזמן האחרון, מפני שבין שאר מעשיהן הטובים, הן מחוללות קילוף קל ועדין של שכבת העור העליונה, וכך תורמות להתחדשותו ורעננותו. בסידרה תשעה תכשירים, ואלינו הגיעו שלושה: נוזל לניקוי פנים, 59 מ"ל ב־47 ש"ח, קרם פנים, 15 מ"ל במאה ש"ח, ותחליב לפנים, 30 מ"ל גם במאה ש"ח. השלישייה נמסרה לחברה בררנית וקפדנית. הדיווח: "תחילה החדשות הטובות. לאחר שבועיים של שימוש, חל שיפור ממשי במראה פני. הם נראו חלקים וזוהרים יותר, רעננים ונקיים. החדשות הרעות: היות שאני טיפוס אלרגי, גם הפעם, בשבוע השלישי, התחילה תגובה בצורת פצעונים זעירים, ונאלצתי להפסיק מיד את השימוש. הפצעונים עברו אחרי יומיים, אבל אמליץ על הסידרה רק למי שאין לה עור רגיש כשלי. המחירים, לדעתי, סבירים יחסית לאיכות". להשיג אצל היבואן, בטלפון 03־6957869.

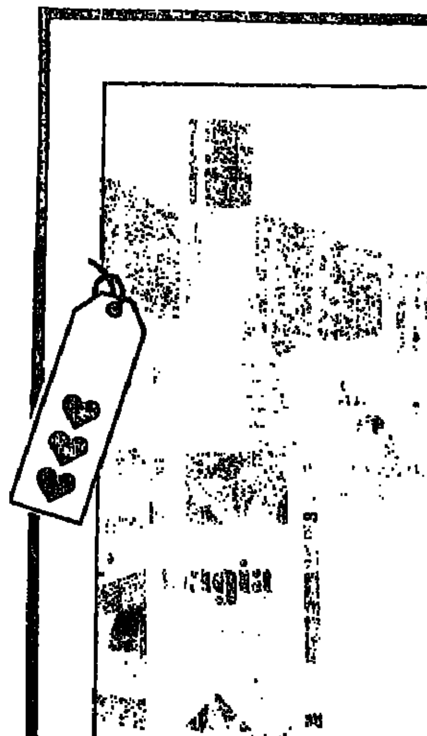

יש יותר זול אוזו יווני חדש הגיע לשוק לכבוד הקיץ. שמו מגיה, והיבואנית שלו היא חברת IDBS. למרבה המזל זכיתי, דרך חיתון, גם בצד יווני וליתר דיוק, סלוניקאי, במשפחה, והפטריארך של צד זה נתבקש לחוות דעה. קודם כל סיפר לי על מקום הייצור של המשקה – סרס, במקדוניה – ואחר כך טעם, המשיך לשתות עם האוכל ולבסוף אמר: "טיפה מתוק לטעמי, אבל לא מתוק מדי. בסופו של דבר זה לא מפריע. האוזו טוב ובעל טעם מיוחד". שאלתי אם יוסיף אותו למיבחר שבבית שלו. התשובה: "לא. אין שום סיבה שבקבוק אוזו, גם משובח, יעלה 25 ש"ח, כשאפשר להשיג אוזו לגמרי לא רע ב־15. מה עוד שהבקבוק הזה מכיל קצת פחות מהרגיל, 0.7 ליטר".

אחוריים מאוהבים אריזה מרובעת של מגבונים לחים לתינוקות, בלי אלכוהול ועם אלוורה, של חברת על בד, יצרנית FRESH ONES, קיבלה ציון גבוה אצל אם צעירה. "יופי של מוצר. ארוז נכון, נוח ויעיל בשימוש, המגבונים יוצאים אחד אחר, והם עבים, חזקים ועמידים. גם האחוריים של התינוקת שלי אהבו אותם יותר ממגבונים אחרים". 100 יחידות באריזה עם מכסה ורוד עולות 8.99 ש"ח, ויש גם אריזות מילוי. שיווק והפצה: "רנשר".

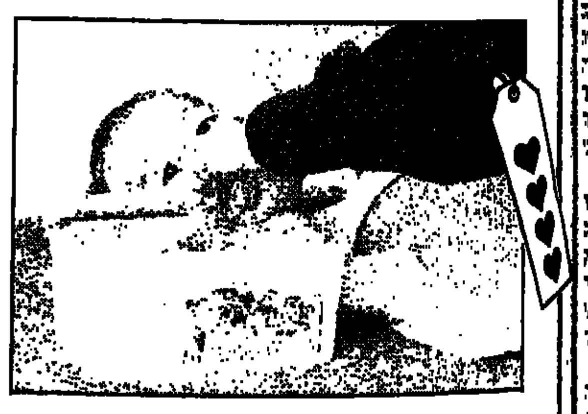

לתיבול עצמי המבורגר ענק של הוד לבן במשקל 150 גרם האחד, בא באריזות של שלוש יחידות שעולות בין 11 ל־13 ש"ח האריזה, תלוי בנקודת המכירה, ועשוי מ־100% בקר. צריך להפשיר, לצלות או לטגן, ולהגיש. הרעיון המוצלח ביותר במוצר הזה נובע מ"ברירת מחדל": לבד מהמלח, בגלל ההכשרה, ההמבורגר לא מתובל כלל ולא כופה עליכם תיבול שאינו לטעמכם, כמו במוצרים קפואים אחרים. פלפל שחור טחון גס היה התוספת שלנו. גם כמות הבשר היא בחירה טובה. אחרי הטיגון עדיין רואים משהו בצלחת, לא סוליה קטנה ומצ'וקמקת. 352 קלוריות ליחידה, והטעם סביר בהחלט, אם זוכרים שמדובר במוצר קפוא.

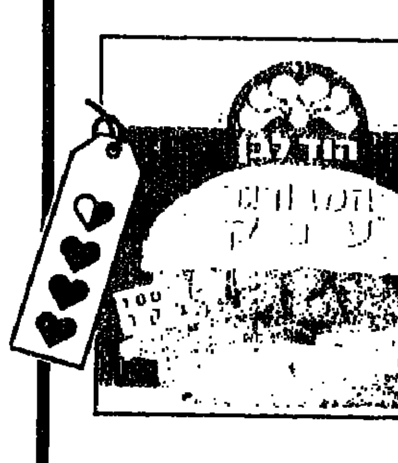

מוצר השבוע

שלי ברזילי רוזנבלד

הבושם לולו מבית קשארל הפך לאחד הבשמים היותר מפורסמים במקומותינו כשהערוץ השני, במתכונתו החדשה, החל את שידוריו. היתה זו הפרסומת למטהרי האוויר של כימגת, שבה ניסתה דיילת במחלקת הקוסמטיקה לזהות ריחות בשמים במבחן הרחה עיוור. הדיילת טעתה לחשוב כי אחד האירוסולים שאמורים לטהר את האוויר בשירותים, הוא הבושם של קשארל.

מבחר האירוסולים על המדפים גדל כל הזמן, ומה שנחשב בעבר למוצר מותרות נהפך לבן־בית בבתים רבים. למרות המבחר הרב לא כל המותגים נמצאים בכל נקודות המכירה. הפרשי המחירים, לעיתים, משמעותיים ביותר. אנחנו מצאנו, כי מחירו של סנו מוד בסופר־פארם ברמת־אביב נמוך בכ־33% מאשר בסניף קו־אופ בשכונה, שנמצא במרחק הליכה של כשתי דקות ממנו.

מטהרי אוויר

שם המוצר	משקל (בגרמים)	סופר־פארם רמת אביב	קו־אופ רמת אביב	שופרסל רמת אביב	בזק חזור רמת גן	פלומרקט הר אביב
סנו־מוד	150	5.99	7.99	7.80	-	7.40
ארוויק	300	7.49	6.99	6.60	-	-
טון־מלודי	155	-	6.80	6.20	-	-
"גודור" לבמדר אנגלי	300	-	6.99	7.15	-	-
לאורדו כימגת*	250	-	-	-	6.30	-
באיירש כימגת*	320	-	-	-	4.50	-
ביסל	198	-	-	-	-	5.90

* במבצע

סקר שווקים פנורמה

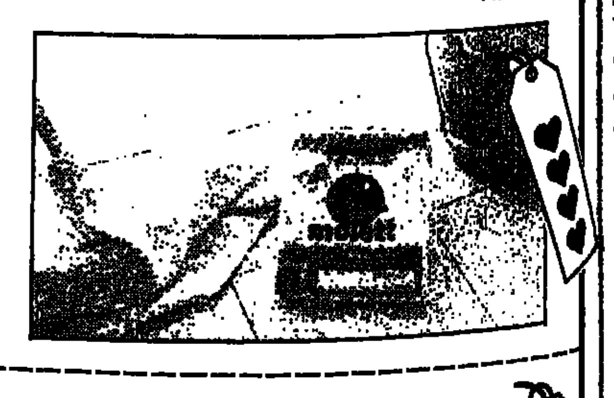

שמורת טבע את מטלית הריצפה מסידרת שמורת טבע של מולט, נתתי להכרתנו המנקה הכפייתית. למרות העוזרת שמגיעה פעמיים בשבוע, היא לא מוותרת על ספונג'ה אישית יומית לכל מרצפת בביתה אחרי 10 אם לא 12 שעות עבודה, שכוללת נסיעות והתרוצצויות. זה מרגיע אותה. שמורת הטבע מיוצרת מסיבי טקסטיל ממוחזרים, תפורה בשיטת הזיג־זג שמקנה כושר ספיגה רב, ועולה בין 3.30 ל־3.90 ש"ח האחת, ו־8.50 עד 9.50 ש"ח לאריזה של שלוש מטליות, תלוי איפה קונים. אחרי חודשיים של שטיפות, דיווחה הבודקת שהמטלית עדיין במצב תקין, ונראית כמי שתוכל להמשיך להיסחט עוד זמן רב. מעלה נוספת: אריזות הפלסטיק של המטליות ניתנות למיחזור.

ריח תוקפני אביב היא סידרת סבונים נוזליים של מעבדות בלמון, שמשווקת במיכלים של 500 מ"ל, 14.99 ש"ח המיכל, בצבעים עזים ועם ריחות חזקים לא פחות. הגברת שקיבלה את סבון הקמומיל (צהוב) והסחלבים (אדום בורדו), לא התלהבה: "הסבון די עדין ומותיר את העור חלק ולא יבש, אבל הריחות באמת תוקפניים מדי. גם לא אהבתי את העובדה שיש שם צבע מלאכותי, טרטזין, אפילו אם הוא בלתי־מזיק".

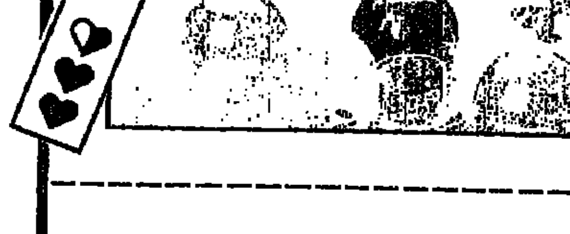

יש פחות קלוריות 368 קלוריות ו־83 מ"ג כולסטרול במאה גרם עוגה, הם יותר מדי כשהטעם צחיח למדי ופתיתי השוקולד לא עוזרים הרבה. זו, פחות או יותר, תמצית התגובה המשפחתית על עוגת שוקולד צ'יפס בטעם ביתי של עלית. היא באה במגש אלומיניום ובאריזות ואקום "יוקרתית" (מה יוקרתי באריזות ואקום?), אכן שומרת על טריותה כמובטח, אבל לא מציעה הרבה יותר מזה. 400 גרם עולים 8.90 ש"ח.

אחד כמו כולם התחבושות ההיגייניות של ליברס, מתוצרת קונצרן מולינקה השבדי, הלכו לבת עשרה איסטניסית. יש להן, כמובן, "כנפיים", כמו לכל אחיותיהן המודרניות, והן מצויירות בכמה שכבות ספיגה ובקצוות כותנה רכים. "הן בסדר גמור", אמרה הנערה, "אין לי שום תלונות. מצד אחר, בזמן האחרון יצאו עוד מוצרים כאלה, כך שהן לא מיוחדות". יבוא: מלמוד. אריזה של 12 עד 16 יחידות (תלוי בסוג התחבושת, ויש סוגים אחרים) עולה החל ב־12 ש"ח (תלוי איפה קונים).

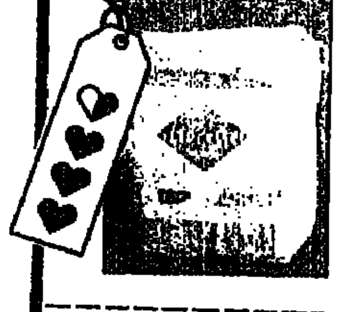

♥ גרוע ♥♥ בינוני ♥♥♥ בסדר ♥♥♥♥ יפה ♥♥♥♥♥ מעולה

קח חלק ביצירת עידן התקשורת החדש בישראל.

סלקום ישראל בע"מ, מציעה לך לקחת חלק ביצירתו של עידן התקשורת החדש במדינה. כחברה דינמית, אנו מציעים לך משרות בעלות אופי ייחודי עם אפשרויות להתפתחות בלתי מוגבלת, ואתגרים מגוונים.

דרושים/ות

לאגף שירות לקוחות

מנתח/ת דו"חות

בניית תהליכי עבודה ומדידת תפוקה באגף שירות לקוחות באמצעות ניתוח נתונים, הפקת דו"חות, ניתוחים סטטיסטיים וכד'.
מתן שירות לגורמי שטח ומטה במערכת. כפיפות לסמנכ"ל שירות לקוחות.

כישורים נדרשים:
- מהנדס/ת תעשייה וניהול.
- נסיון של 3 שנים לפחות בתחום דומה.
- שליטה בתוכנות משרד מתקדמות (WINDOWS, EXCEL, POWER POINT).
- יכולת ניתוח וראייה מערכתית.
- שליטה טובה בשפה האנגלית.
- יחסי אנוש מעולים.
- נכונות לעבודה מאומצת ובשעות לא שגרתיות.

(משרה מספר 5002/2)

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בצירוף קורות חיים אל סלקום ישראל בע"מ, מחלקת גיוס וקליטה לת.ד. 12653 הרצליה 46733 או לפקס. 09-599612 בצירוף שם ומספר המשרה על גבי קורות החיים והמעטפה. סודיות מובטחת

סלקום Cellcom

קרית מלאכי

לחברה הכלכלית לפתוח קרית מלאכי בע"מ

דרושים

מהנדס אזרחי בכיר

הגדרת התפקיד: מהנדס החברה ומנהל פרוייקט גדול הכולל פתוח שטח, תשתיות ובנייה.
השכלה: מהנדס אזרחי - רצוי תואר שני.
נסיון: 10 שנים ומעלה בנהול פרוייקטים הכוללים פתוח שטח, תשתיות ובנייה. נסיון בתכנון - יתרון.

מפקח

הגדרת התפקיד: פקוח על עבודות פתוח, תשתיות ובנייה.
השכלה: מהנדס/הנדסאי אזרחי.
נסיון: 5 שנים ומעלה בפקוח על עבודות פתוח, תשתיות ובנייה.

נא לפנות בצרוף קורות חיים לחברה הכלכלית לפתוח קרית מלאכי בע"מ, מרכז אורן, רחוב רש"י קרית מלאכי, פקס: 08-502126, טלפון 08-502117/9

למרקורי נציגויות כימיקלים- חברה לשיווק כימיקלים וציוד

עמרקורי מיזוג ביום והשמה

2 אנשי מכירות נשות

1. לעבודת שטח (משרה 41)
למפגש עם אנשי אקדמיה, מנהלי מעבדות, מנהלי רכש

2. לעבודת משרד (משרה 42)
לטיפול בהזמנות, הצעות מחיר וקשר עם לקוחות החברה

דרישות לשני התפקידים:
★ נסיון במכירות ו/או עבודת מעבדה
★ תואר ראשון בתחומים רלוונטיים
★ יכולת לקדם מכירות של מגוון מוצרים עשיר
★ גיל רצוי 25-35
★ אנגלית ברמה גבוהה

לפנות לת.ד. 32080 ת"א 61320 בציון המשרה ע"ג המעטפה

איל-שרותי מידע עסקי

אנו מרחיבים את פעילותינו במגזר העסקי ומגייסים.

מנהל/ת מח' חקירות כלכליות

(משרה 21)

- נסיון מקצועי בחקירות פיננסיות וכלכליות
- יכולת גבוהה בהפעלת והנעת צוות עובדים צעיר ודינמי
- בעל/ת תקשורת טובה עם לקוחות ועובדים
- נכונות לעבודה מאומצת בשעות לא שגרתיות.

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 9261 רמת-גן מיקוד 52191

לחברה הנדסית גדולה

דרושים/דרושות

מהנדס תהליך בכיר
- 5-10 שנות נסיון בתכנון תהליכי בתעשיה הכימית
- יכולת עבודה עצמאית
- ניהול צוות עובדים

מהנדס אזרחי בכיר
- 8-10 שנות נסיון בתכנון והקמת מבנים אזרחיים ותעשייתיים
- יכולת ניהול פרויקטים
- יכולת ניהול צוות עובדים

מעוניינים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 222 באר שבע 84102

מ.י.ל.ד בלום תכנון סביבתי בע"מ דרוש/ה

אדריכל/ית נוף
הנדסאי/ת נוף

עדיפות לבעלי/ות ידע במחשב

03-5622123 ,11970

SENIOR CONSULTANT IN ORACLE

דרושים/ות בארץ ובחו"ל

לעבודה בארה"ב
לעבודה בחברה אמריקאית למשך שנתיים - תנאים טובים!

לעבודה בישראל
UNIX SYSTEM ADMINISTRATOR
נסיון בניהול צוות, הכרת פרוטוקולי תקשורת ושפת "C"

לעבודה בישראל ובארה"ב
מתכנתים/ות מנתחי/ות מערכות WINDOWS

נא לפנות ללידיה בטלפון: 03-6481342, פקס: 03-6481608, ת.ד. 22291 ת"א

CP&S COMPUTER PEOPLE & SOFTWARE, LTD.

למוסד בנקאי

דרוש/ה

אחראי/ת מיחשוב ומערכות מידע בתחום כח-אדם

- תואר ראשון בסטטיסטיקה/מדעי המחשב/תעשיה וניהול. עדיפות לבעלי תואר שני.
- נסיון במחשב P.C. (WINDOWS, DOS), רצוי נסיון בתכנות.
- הכרות ונסיון בקוואטרו וכלים אחרים מדור רביעי.
- בעל/ת יוזמה ויכולת לנהל פרוייקטים בנושאי כח-אדם.
- יחסי אנוש טובים.
- נסיון בתחום כח-אדם - יתרון.

נא לשלוח קורות חיים, בפירוט מוסדות לימוד ומקומות עבודה קודמים לת.ד. 9393 תל-אביב 61093 בציון משרה "705" ע"ג המעטפה
מועמדים מתאימים בלבד יענו - סודיות מובטחת.

דרושים/ות

קלינאי/ות תקשורת
למכונים אודיולוגיים

בתל-אביב טל. 03-6424314 בירושלים טל. 02-706751

מחפש משרה? מעריב

Shira

לפרוייקטי פיתוח ואינטגרציה בתחום הדפוס

דרושים/ות

מנהל/ת טכני לפרוייקט
- נסיון של כ-10 שנים, מתוכם לפחות 3 שנים בניהול טכני של פרוייקט.
- ידע בדפוס וקדם דפוס.
- ידע נדרש בתקשורת, בסיס נתונים מבוזר ותוכנה.

מהנדס/ת תוכנה בכיר/ה
- ידע וניסיון בתקשורת מחשבים LAN ו-WAN
- 5 שנות נסיון בתכנות (Mac, Windows)
- ידע בתכנות מכוון עצמים (OOP).

מהנדס/ת תוכנה בכיר/ה
- ידע וניסיון בבסיסי נתונים.
- פיתוח בסביבת בסיס נתונים מבוזר (Sybase, Oracle).
- 5 שנות נסיון בתכנות (Mac, Windows)
- ידע בתכנות מכוון עצמים (OOP).

מהנדס/ת יישומים / מנהל/ת מוצר
- ידע בדפוס וקדם דפוס.
- נסיון וידע ב- PostScript ו- DTP

מהנדס/ת תוכנה ל- MAC

העבודה עשויה לשלב נסיעות לחו"ל

נא לשלוח קורות חיים בצירוף משרה מבוקשת אל: שירה מחשבים בע"מ רח' התע"ש 28 כפר-סבא 44425

חברת אזימוט, מחברות המתקדמות בפיתוח ייצור ושיווק מערכות ניווט ואלקטרואופטיקה מחפשת

למחלקת הפיתוח

הנדסאי/ת אלקטרוניקה
(משרה 93)
- נסיון של לפחות שנתיים בסביבת פיתוח
- הכרת כלי עבודה בסביבת PC - הכרחית.
- רצוי רקע ב: מיקרובקרים, תקשורת, מערכות משובצות מחשב ותחום ספרתי

מהנדס/ת מחשבים
- נסיון של שנתיים הכרחי
- שליטה מלאה בשפת C
- חשוב רקע ב- C++
- רקע במקרופרוססים בעוקר של משפחת מוטורולה - יתרון

שלח/י אלינו קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 1497 אזור תעשיה רעננה 43654 סודיות מובטחת

azimuth

אנו מחפשים

מנתח/ת מערכות מעולה

ליישום והטמעת חבילת תוכנה פיננסית בארגון גדול ודינמי, המוביל בתחומו

- ניסיון מוכח של 5 שנים.
- ניסיון ביישומים פיננסיים - הכרחי.
- היכרות עם סביבת C/S, RDBMS, UNIX - יתרון.
- רצון ויכולת להשקיע.

משאבי אנוש

נא לשלוח קורות חיים מודפסים אל "משאבי אנוש" ת.ד. 24107 ת"א 61240 פקס: 03-6470236. המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד. סודיות מובטחת.

Electric Fuel

במסגרת תכנית העבודה עם הדואר הגרמני למהנדסי דלק חשמלי מקימה חברה בת בגרמניה באירופה. החברה תעסוק בהתקנת מערכות עתירות טכנולוגיה, בהרצתן ובתפעולן.

להקמת החברה וניהולה בגרמניה, אנו מחפשים:

מנהל/ת חברת הבת בגרמניה
נדרש נסיון ניהולי בתפקיד דומה באירופה ויכולת מוכחת בניהול תכנית מורכבת.
נסיון בפיתוח קשרים עם לקוחות. גרמנית ברמה גבוהה.
רקע בהנדסת מכונות / כימיה. מקום העבודה - גרמניה.

אחראי/ת לוגיסטיקה ורכש
נסיון בעבודה עם קבלני משנה בחו"ל בהיקף גדול.
אנגלית ברמה גבוהה.
התפקיד מצריך שהייה בגרמניה לתקופות של עד שנה.

אחראי/ת קידום ומעקב פרוייקטים
דרוש רקע הנדסי מתאים.
אנגלית (רצוי גם גרמנית) ברמה גבוהה.
עבודה בארץ ובחו"ל.

אלקטריק פיול השמלי בע"מ ת.ד. 23073 ירושלים, פקס. 02-322252 סודיות מובטחת

B&K CONSULTING

בשותפות עם בכלי מילר

B&K ייעוץ, אחת מחברות הייעוץ המובילות בישראל, עוסקת בייעוץ לחברות פרטיות, ציבוריות, כמו גם לממשלת ישראל בנושאים בעלי חשיבות כלכלית ואסטרטגית רבה, בהם:
- ייעוץ לחברת החשמל במו"מ לרכישת פחם עבור מצרים:
- ייעוץ לחברה בינלאומית גדולה בבניית אסטרטגיה שיווקית בישראל.
- ניתוח מרכזי רווח בחברת הובלה.
- ייעוץ למשרד התקשורת בפתיחת שוק השיחות הבינלאומיות לתחרות.
- בניית מערכת תמחיר עבור אל-על.

דרושים לנו

יועצים ויועצים בכירים

דרישות התפקיד:
1. תואר ראשון בהצטיינות בכלכלה/מנהל עסקים.
2. תואר שני בכלכלה/מנהל עסקים (רצוי).
3. יחסי אנוש טובים.
4. נסיון בייעוץ כלכלי (רצוי)
5. נסיון עבודה של 1-6 שנים.

מעוניינים יפנו לד"ר טלקו קלרקופר, מנהל שותף, B&K ייעוץ, ת.ד. 50075, תל-אביב 61500 פקס: 03-5175280

רזאל - מערכות RAZEL

עם כניסתנו לפרוייקטים חדשים בתחומי זמן אמת ועיבוד נתונים דרושים/ות באזור המרכז והצפון

לתפקידי ניהול ופיתוח
- מהנדסי/ות מערכת לאפיון מערכות זמן אמת
- אנשי/ות תוכנה עם ידע ונסיון באחד מהתחומים:
  - UNIX / MOTIF, INTEL (RMX) - DSP, PC / WINDOWS, WINDOWS-NT, שפות C, C++ ו/או ADA, אבטחת איכות.
  - POWER BUILDER, RDB, ORACLE VB, LANSA, INGRES, MAGIC COBOL / CICS; COBOL / DB2
  - SYSTEM ADMIN: UNIX, NOVELL, NT
- מנתחי/ות מערכות עם רקע בנקאי ו/או סחר חוץ בנקאי.

תנאים מצויינים למועמדים המתאימים

נא לפנות לרזאל מערכות - אבא הלל 7 ר"ג 52522 פקס: 03-5756235

מכרז למשרת מנכ"ל

תאור התפקיד:
א. ניהול שוטף של חברת אחזקות החוף בע"מ.
ב. ייזום וביצוע פרוייקטים עירוניים ואזוריים.
ג. אחריות להכנת תקציב שנתי ודוחותיו כספיים תקופתיים.
ד. ניהול צוות עובדים מגוון ומקצועי.
ה. יישום מדיניות דירקטוריון החברה ודיווח תקופתי לדירקטוריון.

כישורים נדרשים:
א. השכלה אקדמאית מלאה בתחומים הרלוונטיים.
ב. נסיון של 5 שנים לפחות בניהול פרוייקטים או מערכות גדולות
ג. נסיון בייזום וניהול משא ומתן מסחרי וטכני.
ד. נסיון בעבודה מול רשויות מקומיות, רשויות תכנון ו/או מינהל מקרקעי ישראל - יתרון.
ה. כושר הבעה בכתב ובע"פ בעברית ובאנגלית.

הערות:
א. בשלב ראשון יועסק המנכ"ל בחצי משרה.
ב. שכר: חוזה אישי בהתאם לנסיון ולמקובל...
ג. מועמד לשטוב... להגיש להשתתף במכרז.
ד. בכל מקום שנקטה לשון זכר, הכוונה גם ללשון נקבה...
ה. סודיות מובטחת.

על ההצעות להגיע למשרדי חברת אחזקות החוף בע"מ, רח' אידלסון 29, תל-אביב, 65241, לא יאוחר מתאריך 6.7.95, תוך ציון "מכרז למנכ"ל" על המעטפה

הי-פרט

רשת מרכזי הצעצועים המובילה בישראל

מנהלים/ות וסגני/ות מנהלים/ות
לסניפי הרשת באיזור המרכז

- נסיון של 2 שנים לפחות בניהול של עסק קמעונאי.
- יכולת מוכחת בניהול ובתפעול צוות עובדים.
- גישה שירותית, אחריות ויוזמה.
- נכונות לעבודה מאומצת בשעות הרגילות.

נא לשלוח קורות חיים לפקס. 03-5796645 בציון המשרה. סודיות תישמר בקפידה! רק פניות מתאימות תיענינה.

רמדור - החברה המובילה בתוכנות פרוייקטים ותקציבים.

לתמיכה והדרכת תוכנה
להדרכה ותמיכה במשתמשים בסביבת Windows
- נסיון קודם בעבודה על מחשב
- נסיון קודם בהדרכה

נא לשלוח קורות חיים לפקס. 03-5493288 או בדואר, רמדור, סוקולוב 46 רמה"ש 47235

עין-דור

בע"מ אביזרי השקייה דרוש

מהנדס השקיה / אגרונום
לשיווק ושרות שדה

... ידע רחב בנושא השקיית מטעים, חממות, ... נסיון בתכנון מערכות השקייה, ... אנגלית ברמה טובה הכרחית, עדיפות למתגורר באזור המרכז.

קורות חיים לשלוח לת.ד. 13129 ת"א 61131 או לפקס 03-6483171

2500 איש מדברים בו זמנית? אפשרי באמצעות שנב תקשורת שפותח בטלרד. תמצא אותו במרכזיות תקשורת בכל רחבי העולם.

אם אתגר זה המניע שלך...
ואם אתה מהנדס תוכנה מעולה, רוצים אותך עכשיו בטלרד!

טלרד, החברה הישראלית הגדולה והמובילה בתחום הטלקומוניקציה, מציעה לך אתגרים חדשים בתקשורת עסקית ואסטרטגית עם ענק התקשורת NORTHERN TELECOM. מציבה את טלרד בראש חץ התקשורת העולמית. פרוייקטים מרתקים המשולבים באנשי מקצוע מהטובים בעולם. הופכים את העבודה בטלרד לאתגר בינלאומי. בטלרד רואים בעובד נכס עיקרי ומחוך מגמה זו אנו מעמידים לרשותך סביבת פיתוח וכלים מהמתקדמים מסוגם ומאפשרים לך קידום אישי ומקצועי.

בעלי/ות יכולת לימוד טובה ומהירה ונכונות להשקעה, להשתלבות בצוותי פיתוח בפרוייקטים הבאים:
- תמסורת SDH על סיבים אופטיים.
- תקשורת בפלטפורמת ATM.
- פיתוחי Intelligent Network.
- פיתוח מערכות ממוזערות תוך שימוש בטכנולוגיות PCMCIA.

חייג/י חינם 177-022-7072

נא לשלוח קורות חיים בציון מס' הסימוכין (3557) לטלרד. מח' גיוס ותעסוקה, ת.ד. 50 לוד 71100. פקס. 08-248874. סודיות מובטחת.
E-MAIL: tsur@sysdep.elex.co.il

טלרד עולם של תקשורת

לחברה לפיתוח והפצת תרופות ומוצרים וטרינרים דרוש/ה

רופא/ה וטרינר/ית

נא לפנות בכתב יד וקורות חיים לת.ד. 3165 ראשון לציון 75100

לחברת סינופסיס מערכות בע"מ דרושים/ות

מהנדסי/ות תוכנה

לפיתוח מוצר תוכנה בחזית הטכנולוגיה
(אפשרות גם לבוגרים/ות מצטיינים/ות)
נא לשלוח קורות חיים. לת.ד. 62010 תל-אביב 61620, או לפקס. 03-5335810

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות בחוברת לוח דרושים ובחוברת לוח

רשות שדות התעופה בישראל

דרוש/ה

אח/ות

בנמל התעופה בן גוריון

דרישות המשרה:
* אח/אחות מוסמך/ת מטעם משרד הבריאות.
* יתרון לבעלי ניסיון מעשי של 3 שנים לפחות בחדר מיון ו/או טיפול נמרץ.
* יתרון לדוברי אנגלית ושפות זרות נוספות.
* נכונות לעבודה במשמרות.

מועמדים העונים לדרישות יפנו בכתב בצרוף קורות חיים, חוו"ד, המלצות, תעודות רלוונטיות ותמונה לרשות שדות התעופה נתב"ג ת.ד. 7 מיקוד 70100 לגיוס עובדים עבור אח/אחות.
מועד אחרון להגשה לא יאוחר מ- 29.6.95

עיריית אשדוד

מכרזים פומביים:
בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) תש"ם 1979, מכריזה בזה העיריה על מישרות פנויות כדלקמן:

1. מכרז מס' 11/95

מנהל/ת מח' משכורות

דרישות המשרה:
תואר אקדמאי בחשבונאות או בכלכלה.
נסיון של 3-5 שנים לפחות בחישובי שכר.
רצוי במערכת ציבורית-מוניציפלית.

2. מכרז מס' 12/95

מנהל/ת מדור אפסנאות

דרישות המשרה:
השכלה תיכונית מלאה.
נסיון מוכח בניהול מחסן/אפסנאות ממוחשב של 5 שנים לפחות.
בוגר/ת קורסים בתחומים רלוונטים כגון: קורס מפטי"ם בצה"ל, המכון לפריון העבודה, משרד העבודה וכו'.
נכונות לעבוד בשעות לא שגרתיות.
בעל/ת רשיון נהיגה ורכב.
שעור המשרה מלאה.

מועמדים/ות העונים על הדרישות המשרות מתבקשים לפנות בכתב לאגף כ"א בצירוף קורות חיים בכתב יד + תעודות והמלצות לא יאוחר מיום 30/6/95.

אינג' צבי צילקר - ראש העיר

לרשות הגנים הלאומיים

דרושים/ות

מנהל/ת מחלקת התכנון משרה 1/95

לניהול התיכנון ברשות, להנחיה ותיאום בין גורמי הרשות והמתכננים, ולליווי ובקרת מערכות הפיתוח.
- תואר בתחום מתחומי התכנון הפיסי.
- הבנה בתחומי נוף וסביבה.
- נסיון בפרוייקטים גדולים.
- יכולת מנהיגות ונסיון בניהול צוותי תכנון רב תחומיים.
- נסיון במו"מ מול גופים ציבוריים.

מנהל/ת עבודה בפרוייקט באזור העמקים

משרה 2/95
- כושר מנהיגות ויכולת ניהול צוות עובדים גדול.
- נסיון בניהול עבודות בניה, עדיפות לבעלי נסיון בשימור מבנים.
- יכולת ונסיון בניהול מו"מ.
- מגורים באזור העמקים.

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב יד, בצרוף קורות חיים לת.ד. 7028 תל-אביב, עד 7.7.95 בציון מסי המשרה.

לכפר הנוער ויצו קנדה נהלל

דרוש/ה

מרכז/ת פנימיה

כישורים ותכונות נדרשות:
★ השכלה - מורה מוסמך/ת או תואר ראשון באחד מהתחומים הבאים: עבודה סוציאלית, חינוך, מדעי החברה.
★ נסיון קודם בעבודה - עבודה עם נוער במסגרות פורמליות או אפורמליות לפחות 5 שנים.
★ יכולת ניהול מו"מ עם גורמים שונים.
★ יכולת הבעה טובה בכתב ובע"פ.
★ כושר ארגון ונהול צוות עובדים.
★ הכרות עם הפנימיות בארץ.
★ יחסי אנוש טובים ותקשורת עם ממונים וכפופים.
★ מגורים בכפר חובה.
★ העבודה כרוכה בשעות נוספות ובשעות בלתי שגרתיות.
★ העבודה כפופה למנהלת הכפר.

מועמדות יש להגיש עד 29.6.95 להנהלת כפר הנוער ויצו קנדה נהלל מיקוד 10600
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

לכפר הנוער אלוני יצחק לשנת הלימודים תשנ"ו

סייעת לרופא שיניים

דוברת עברית ואנגלית
לעבודה עם רופאים מתנדבים מאנגליה
בדבר פרטים:
לפנות לפסח 04-9842951 אחרי 21:00
או לטלפון: 06-389090

מורים/ות לחטיבה העליונה

לשון, הבעה, הסטוריה, אנגלית.

קורות חיים בצרוף תעודות השכלה
יש להפנות לאלוני יצחק, ד.נ. מנשה 37810
טל: 06-389090/2/1, 06-389533

אנשי מפתח

מיון גיוס והשמה בע"מ

לחברת תרופות מובילה

דרוש/ה

טכנאי/ת מיזוג אויר

לעבודה בתמיכה באחזקה שוטפת של מערכות מיזוג אויר ומערכות ארגטיקה ומים מטופלים במערך יצור
* הנדסאי/ת טכנאי/ת קרור ומיזוג אויר.
* נסיון במערכות מרכזיות וחשמל.
* ידע באנגלית טכנית.
* העבודה כרוכה במשמרות ושעות נוספות.

מקום העבודה בירושלים

נא לפנות בכתב״יד, בשפת אם לת.ד. 101, סביון 56915

נעמת

רשת חינוך נעמת
בי"ס ארצי במגזר הערבי - ושפת

כיתות נעמת - נצרת
בשנה"ל תשנ"ו תאוייש משרת

ניהול פדגוגי

לכיתות נעמת בנצרת

מועמדים/ות בעלי/ות השכלה אקדמאית ונסיון בהוראה של 8 שנים לפחות יפנו בכתב עד לא יאוחר מ-20.8.95 לרשת חינוך נעמת, ארלוזורוב 93 ת"א בצרוף קורות חיים.

עדיפות תינתן לבעלי/ות נסיון בהוראה וחייו אוכלוסיה טעונת טיפוח.

לאוסד החינוכי בקעת כנרת
ע"י קיבוץ בית זרע בעמק הירדן
דרושים

מורה לביולוגיה

עם ניסיון בהכנה לבגרות
אפשרות למגורים

מדריכים חברתיים

לעבודה עם נוער עולה מחבר העמים ונוער ישראלי

האינטרניאט יפנו לגלי 06-751234 (ביום)

להשכלה סביבתית ואחזקה

מועמדים/ות צעירים/ות לתפקיד ניהולי

בעלי תפקיד צבאי פיקודי
ו/או תואר אקדמאי
ו/או נסיון ניהולי אחר.

נא לשלוח קורות חיים לפקס: 09-663329
או ת.ד. 26067 מיקוד 61261

לחברה המפעילה בדרום הארץ כפר חינוכי ובו בי"ס, פנימיה ומשק חקלאי

דרוש/ה

מנהל/ת כללי/ת

דרישות התפקיד:
* בעל/ת השכלה אקדמאית
* בעל/ת נסיון וידע ב- ניהול, הדרכה, תקציב ובקרה כספית.
* מגורים במקום.

מועמדים/ות מתאימים/ות מתבקשים/ות לפנות בתאור עצמי מפורט לפקס: 03-6959204
(לפונים/ות מובטחת סודיות)

לרשת חנויות דרוש/ה

מנהל/ת סניף

הכישורים הנדרשים:
כושר ניהול והנעת עובדים
הנדסאי/ת תעשיה וניהול
נסיון בשיווק ומכירות - יתרון
שעות עבודה לא שגרתיות
מגורים באזור פ"ת, קרית אונו והסביבה

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת. ד. 5157, ראשל"צ מיקוד: 75150

ברקאי בני ברוקשטיין בע"מ

דרושים/דרושות

אנשי התקנות

למערכות מתח נמוך
בעלי נסיון קודם

נא לפנות בטלפון מס' 03-6736262

מוסד ממלכתי - דרוש

מהנדס אווירונאוטי

רצוי בעל ניסיון
בפיתוח מערכות נשק

יש לפנות בצירוף קורות חיים לת"ד 07196, ת"א, עבור גיורא דורון

לחברת יבוא מוצרי חשמל ביתיים בת"א

דרוש/ה

מנהל/ת מחלקת מוצרי חשמל

(מכונות כביסה, מדיחים...)

כישורים: ★ נסיון ניהולי קודם
★ טכנאי/הנדסאי חשמל לפחות

נא לשלוח קורות חיים בכתב יד לת.ד. 128 רעננה 43100

קו-אופ פורום

רשת בתי מרקחת
לסניפים: אילת, אשקלון, כפר-סבא
דרושים/ות

רוקחים/ות

למשרה מלאה/חלקית
תנאים מעולים
אפשרות קידום למשרות ניהוליות

בדבר פרטים לפנות לאיריס 03-976431, 09-978425

לחברה הקשורת מובילה בתחומה

דרושים/ות

מוקדניות/ים לעבודה במשמרות, ידע בסיסי בהקלדה.

אפשרי לסטודנטים

לפרטים טל: 03-9269201

ליו"מאן - חברה בינלאומית למבדקי התאמה לכ"א - דרושה

מזכירה

בעלת מרץ ויוזמה לתפקיד אחראי, מעניין ומגוון, הכולל ניהול המשרד, ביצוע עבודות מזכירות כלליות וקשר עם מועמדים ולקוחות.
גיל - עד 25. המשרה מלאה.

לפנות בכתב לחברת יו"מאן בע"מ, ת.ד. 6610 ת"א 61066 או לפקס. 03-6292949 בציון מישרה 5. סודיות מובטחת!

לפרוייקט יחודי בתחום טיפול בנוער בבאר שבע

מנהל/ת

להפעלת הוסטל למתבגרים

הכשרת אקדמאית רלוונטית
נסיון בעבודה עם נוער במצוקה
נסיון קודם בניהול

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 10303 ירושלים 91102 עד 30.6.95

קבוצת אינטרביוטי
החברה המובילה בארץ בתחום הקוסמטיקה
לחברת וישי
דרושות/ים

יועצות/יועצי יופי

לעבודה באזורים: ת"א/ר"ג, השרון, חדרה, הצפון והקריות, ב"ש ואילת

הכישורים הנדרשים:
■ הופעה נאה ■ שליטה באנגלית - יתרון
■ גיל: 25 ומעלה ■ נסיון במכירות קוסמטיקה - יתרון

לקביעת מועד לראיון, נא לפנות לטל. 09-556322

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות בחוברת לוח דרושים ובחוברת לוח

רשות שדות התעופה בישראל

לרשות שדות התעופה דרושים

מאבטחים

לתפקיד אחראי ומעניין בנמל התעופה אילת, עובדה, ירושלים

התפקיד מוצע ליוצאי יחידות קרביות העונים לנתונים הבאים:
- לוחמים בוגרי קורס פקודי יוצאי יחידות שדה, לאחר שרות צבאי מלא.
- בוגרי 12 שנות לימוד.
- בריאות תקינה (למרכיבי משקפיים חובה עדשות מגע רכות).
- דוברי אנגלית ברמה סבירה.

תחילת העבודה מותנית בתהליך מיון וכן קורס בן 9 שבועות.

למתאימים אנו מציעים:
- תנאי שכר נאותים והטבות נוספות.
- מגורים, הסעות, כלכלה
- אפשרות יציאה לחו"ל מעת לעת ועפ"י הצורך.
- אפשרות קידום בעבודה.

המעוניינים בעלי הכישורים המתאימים יפנו באחת מהדרכים הבאות:
- פניה בכתב בצרוף פרטים אישיים (שם, כתובת, מס' ת"ז כולל ספרת ביקורת, מס' אישי בצה"ל, קורות חיים) לרשות שדות התעופה, נתב"ג, ת.ד. 7 מיקוד 70100 גיוס כ"א עבור מבטחים.
- הרשמת מועמדים בנמל תעופה בן גוריון קומה ג' חדר 331 גיוס עובדים בימים א'-ה' בין השעות 09:00-15:00

ימ"מ

ליחידה המיוחדת ללוחמה בטרור

לוחמים וקצינים

אם את/ה יוצא/ת יחידה קרבית, בוגר/ת קורס פיקודי (מכ"ם, מש"קים וקצינים) גיל עד 25, 12 שנות לימוד, בריאות תקינה,
אנו מציעים לך עבודה מעניינת עם צוות צעיר, שכר ותנאי שרות טובים, אפשרות קידום וקביעות בעבודה.

מועמדים העונים לכל הדרישות יפנו בכתב בצרוף קורות חיים (+ מספר טלפון), לת"ד 375 רמלה מיקוד 73230.
ניתן להתקשר לטל': 08-276210, 08-276219.

עירית פתח תקוה

מכרז מס' 002/95

מכרז למשרות מנהלי בתי ספר,

החל משנת הלימודים תשנ"ו:

א. מנהל/ת בית ספר - תיכון בן גוריון

ב. מנהל/ת בית ספר - תיכון אחד העם

תיאור התפקיד:
1. ייזום, תכנון, ביצוע ופיקוח על כל הפעולות הלימודיות, החינוכיות והמינהליות של בית הספר.
2. אחריות לכח אדם וניהולו.
3. אחריות לביצוע תקציבי המוסד בהתאם לחוקים ולנהלים.
4. אחריות למבנה המוסד, לציוד הלימודי ותחזוקתם.

דרישות התפקיד:
1. השכלה אקדמאית ברמה של M.A. (או לקראת סיום התואר), השכלה פדגוגית, רשיון הוראה קבוע לכל כיתות בית ספר העל יסודי, רצוי סיום הקורס האקדמאי הדו-שנתי להכשרת מנהלים, או סיום מגמת מינהל חינוך במסגרת הלימודים האוניברסיטאים.
2. נסיון בהוראה בחנוך העל יסודי של 5 שנים לפחות.
3. נסיון בניהול.
4. כושר מחשבתי פדגוגי והכרת מגמות בדרכי הוראה חדשניות בחינוך.
5. כושר ניהול צוות וקיום יחסי עבודה תקינים.
6. ידיעת של עקרונות המינהל החינוכי, ידיעה של חוקי החנוך ותקנות החנוך.
7. כושר מינהלי ונסיון בניהול משרד ומשק של מוסד חינוכי.
8. כושר לקיים מגעים בכתב ובע"פ עם גורמים ממשלתיים, ועם רשויות ציבוריות.
9. רצוי נסיון או היכרות של חתוך המשלים והחנוך הקהילתי.

יש להגיש את ההצעות בצרוף קורות חיים, תעודות והמלצות לגבי עקיבא טרייזולנר מנהל אגף כח אדם, רחוב גר סבבא 63 פתח תקוה, לא יאוחר מ-25/6/95. פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפון 03-9052320

גיורא לב ראש העיר

למפעל אריזה בבת-ים

דרוש/ה

ארז/ה

בשלוש משמרות

03-6829982

לבית תוכנה H.T.P

אנשי מכירות/מורים

למכירת מחולל מבחנים למורים
תמורה גבוהה

כל היום: 050-291542, אחרי 20:00: 09-647584

קופת חולים לאומית

דרושים/ות
למרפאה בתל־אביב

אח/ות מוסמך/ת

רצוי גם ידע בבריאות הציבור
למרפאת בקרית־אונו

אח/ות מוסמך/ת

למשרה חלקית

אח/ות מוסמך/ת

עם ידע וניסיון בעבודה בתחנה לבריאות הציבור
לפנות למשרד האחות הראשית טל': 03-6970360

למרפאה בנתניה

רוקחים/ות מוסמכים/ות

לפנות לרוקח הראשי: 03-9222016, 03-9231747

תנאים מעולים למתאימים

למפעל עתיר ידע

דרוש/ה

מהנדס/ת תוכנה בכיר/ה

כישורים נדרשים:
- רקע בתקשורת מחשבים ISO/OSI, TCP/IP.
- נסיון במערכות משובצות מחשב - זמן אמת.
- הכרות מעבדי אינטל 80x86.
- נסיון בפיתוח בשפת C ובסביבת UNIX - יתרון.
- רקע בתקשורת רדיו - יתרון.

המעוניינים/ות יפנו, בצירוף קורות חיים לת"ד 2051 רחובות

רק מועמדים/ות מתאימים/ות ייענו

סודיות מובטחת

מכון התקנים הישראלי

דרושים

דרוש/ה

מהנדס/ת אלקטרוניקה

הכישורים הדרושים
- רצוי ניסיון של שנתיים בבדיקות EMC/RF.
- יכולת עבודה מול לקוחות.
- ידיעת השפה העברית על בורייה וידיעת השפה האנגלית ברמה טובה מאוד.

המתאימים ישלחו קורות חיים למכון התקנים הישראלי, משאבי אנוש, רח' חיים לבנון 42, רמת אביב 69977 (נא לציין מס' דרישה 214)

מכון התקנים לקידום האיכות

מעצב/ת פנים

דרוש/ה למשרדנו בתל־אביב

עדיפויות: ניסיון, חכוון במחשב.
תפקיד: התאמת קו מוצרינו לצורכי הלקוח.
תנאים טובים למתאימים. זמני עבודה גמישים

לשלוח קורות חיים בכתב: ת"ד 1330, ק. ביאליק 27000

ORANIM SILENCER

ריהוט משרדי, מחיצות הפרדה, אקוסטיקה

"מאוחדת"

הקופה המובילה במדינה!

לקופת חולים מאוחדת דרושים/ות

לסניפנו באשדוד

רופא/ת משפחה

מומחה/ית, לתפקיד רופא/ה מינהל אזורי,
למשרה מלאה

שיננ/ית

למשרה חלקית

לסניפנו בבאר - שבע

רופא/ת משפחה

למשרה מלאה

לסניפנו ברחובות

טכנאי/ת רנטגן

למשרה חלקית

רופא/ה אורטופד/ית

למשרה חלקית

לסניפינו בראשון-לציון, באשדוד, באשקלון ובפתח-תקווה

פיזיותרפיסטים/ות

למשרות מלאות וחלקיות

לסניפנו בגדרה

אח/ות מוסמך/ת

לתחנה לבריאות המשפחה (טיפת חלב), למשרה חלקית

לסניפנו בקרית ספר

רופא/ת ילדים

מומחה/ית, למשרה חלקית

לסניפינו ברחובות ובראשון-לציון

סייעים/ות שיניים

מוסמכים/ות, למשרות מלאות וחלקיות

לסניפנו בתל-אביב

מזכיר/ה רפואי/ת

למשרה מלאה ומפוצלת

- למשרות באשדוד ובבאר שבע נא לפנות לגבי ליאורה, טל. 08-555153.
- למשרות ברחובות, בראשון-לציון, באשקלון, בגדרה ובקרית-ספר, נא לפנות לגבי סוזי או אורנית, טל. 08-451095.
- למשרה בפתח-תקווה נא לפנות לגבי מרים פלדמן או לגבי לאה מלאכי, טל. 03-9345850.
- למשרה בתל-אביב נא לפנות לגבי הדסה, טל. 03-6941501.

תנאים טובים למתאימים/ות

- סודיות מובטחת -

קופת חולים מאוחדת

המאוחדת דורשת לשלומך.

תרבות מעריב

מוסף התרבות של "מעריב". גיליון מס' 64, יום ו', כ"ה סיון תשנ"ה, 23.6.95

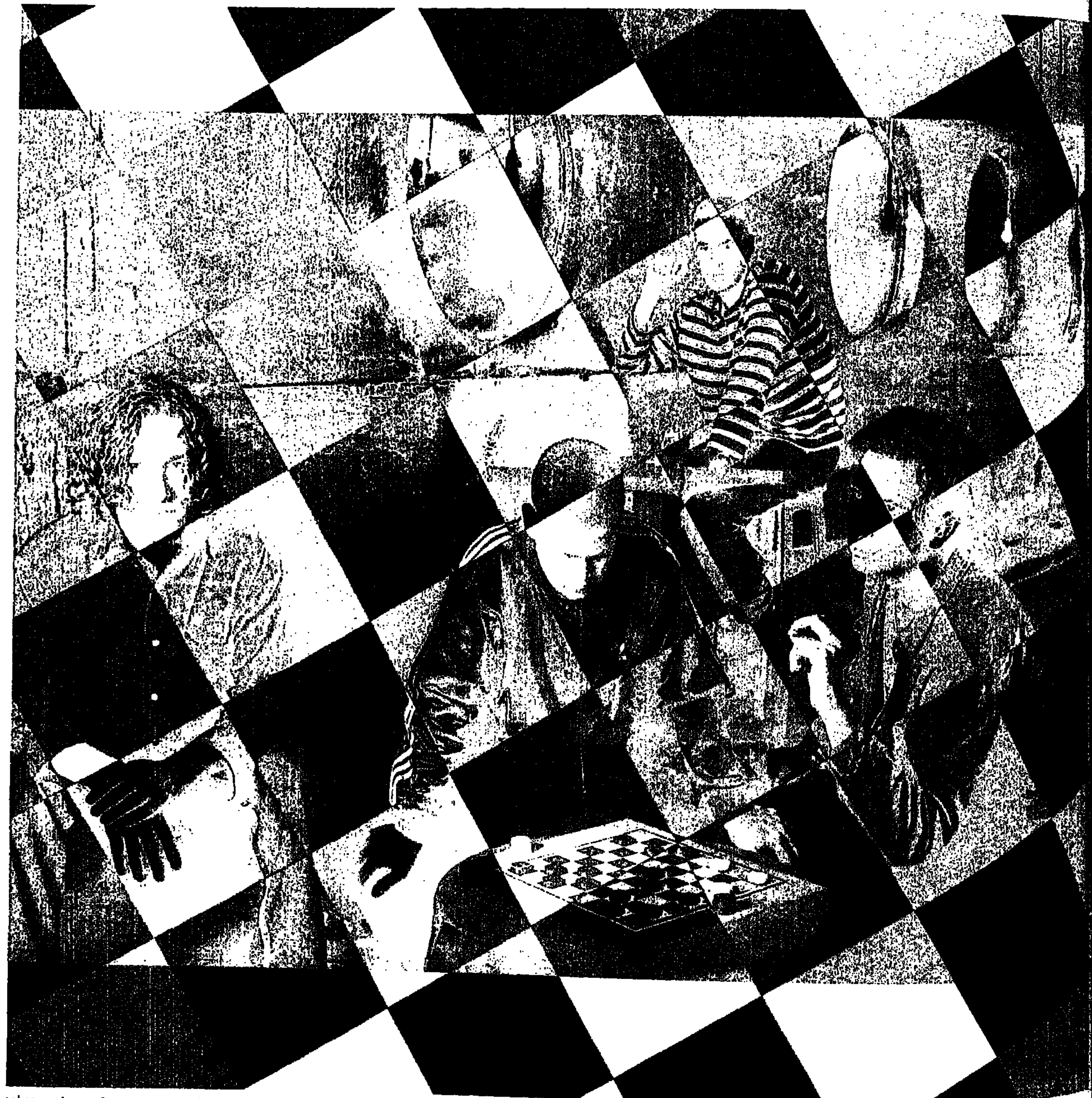

שער: יעל תורן עפ"י צילום של רן גולני

מופע הארובות של ד"ר קספר

מוציאים הקיץ תקליט שלישי שמריח כמו הצלחה. דפנה מאוד שוחחה איתם וגם התלוותה לצילומי קליפ

תראפי?

בראיון חגיגי לכבוד תקליט חדש, שופך הבסיסט מייקל מקיגן אור חדש על פרשת בילי גולדמן. שי נובלמן

בדעה | צלולה

■ אסף ציפור חיבב את "פוקהונטס" למרות הכל ■ מאיר שניצר צפה בפרקי המשך של "החשוד העיקרי" ■ יורם קופרמינץ נגד תעשיית המכירות הפומביות ■ אלי הירש בעד ספרו החדש של ראובן מירן ■ גל אוחובסקי מתאהב בשתי להקות אנגליות חדשות, סופרגראס וג'ין ■ רון מיברג נגד רוני מילוא וחיבתו לשיזוף בעירום

עליך למצוא מספר בעל 6 ספרות, שאם תכפול אותו בכל אחד מהמספרים

2 או 3 או 4 או 5 או 6

תקבל תוצאה המורכבת מאותן ספרות שמהן מורכב המספר עצמו (יש רק מספר אחד כזה).

אם אתה בעל ראש לא רגיל ומחפש עבודה מרתקת, יש לך מקום בעורק. פתור את החידה שלעיל ותוכיח שהראש שלך מתאים לנו

קבוצת עורק הולכת ומתפתחת בהתמדה ומוצרי התוכנה היחודיים שלה זוכים לביקוש גובר במדינות רבות בעולם. אנו מחפשים אנשי תוכנה מוכשרים לתפקידים מלאי אתגר בפרוייקטים מרתקים בקדמת הטכנולוגיה עבור לקוחות בתחומי הטלקומוניקציה: מערכות BILLING, תקשורת סלולרית ומדריכים מסווגים. התפקידים המוצעים להלן משלבים הזדמנות לעבוד בחו"ל בתנאים מעולים.

לפרוייקטים בתחום הסלולרי, הטלפוניה והמדריכים המסווגים, דרושים/ות לסניפינו בר"ג, חיפה וירושלים:

- **מנהלי/ות פרוייקטים וראשי צוותים בכירים** נסיון עשיר בהובלה ופיתוח פרוייקטי תוכנה (משרה 316)
- **מומחי/ות ORACLE** ידע ונסיון בפיתוח אפליקציות בסביבת ORACLE (משרה 311)
- **ראשי צוותים מיומנים בסביבת WINDOWS/C++, UNIX, MVS/DB2** בעלי יכולת ניתוח והובלת צוות פיתוח (משרה 317)
- **מעצבי/ות GUI** נסיון של 3-5 שנים (משרה 318)
- **מתכנתי/ות POWER BUILDER** רצוי רקע בפיתוח GUI על PC (משרה 319)
- **תוכניתני/ות COBOL, C++, C** במגוון רחב של סביבות עבודה (משרה 320)
- **בוגרים/ות מדעי המחשב מצטיינים/ות** (משרה 310)

חייג/י עכשיו לדפנה 03-5762109 ו/או שלח/י קורות חיים, הכרחי לציין מס' משרה, לפקס 03-5762343 או לאבא הלל 16 ר"ג 52506

קבוצת עורק

עורק והעולם נפתח בפניך

דניה סיבוס

דרושים

תכישורים הדרושים:
- רצוי מנהל/ת חשבונות סוג ג'.
- 3 שנות ניסיון לפחות בהנהח"ש.
- נסיון ברכש ומלאי עדיף בחברת בניה.
- נכונות לעבודה מאומצת כולל שעות בלתי שגרתיות.

למחלקת דיירים - שרויים

תכישורים הדרושים:
- 3-5 שנות נסיון בתכנון.
- יחסי אנוש מעולים.
- נכונות לעבודה מאומצת.

מזכירת קבלה

לעבודה מגוונת ואחראית בלשכת מנכ"ל.

תכישורים הדרושים:
- נסיון של 5 שנים לפחות.
- נסיון בעבודה מול מחשב.
- בעלת תפיסה מהירה ויכולת לעבודה עצמאית.
- נכונות לעבודה מאומצת.

מועמדים יפנו ויפרטו קורות חיים ונסיון קודם לדניה סיבוס, למחלקת כח אדם, ת.ד. 800 אור יהודה 60250 או בפקס: 03-6340340

המודעה מיועדת לנשים וגברים

OPTINET
ניהול משולב אימג'ינג בע"מ

אופטינט היא חברה צעירה ודינמית עם גב כלכלי מבוסס, חודרת במהירות לשווקי ה-Imaging וה-Workflow בעולם ובארץ. דרושים לנו עובדים הרוצים להצטרף לצוות צעיר ודינמי, אשר עומד בהצלחה באתגרים טכנולוגיים ושיווקיים.

מתכנתי/ות WINDOWS
עם ידע במסדי נתונים טבלאיים

מהנדסי/ות תעשיה וניהול
לפיתוח מערכות משיקות-מחשב בעלי 2-3 שנות נסיון

הנדסאי/ות תעשיה וניהול
להדרכה והטמעת מערכות מידע לקבוצות עבודה

נא לשלוח קורות חיים בציון המשרה המבוקשת לפקס. 03-6747716 או לת.ד. 4086 ר"ג 52140

לבנק משכנתאות בתל-אביב
דרוש/ה

כלכלן/ית
נסיון מוכח של 3 שנים לפחות

דרישות המשרה:
- ✔ תואר ראשון בכלכלה/מנהל עסקים/חשבונאות.
- ✔ ידע בתכנון ובקרה תקציבית, מימון ותמחיר.
- ✔ ניתוח דוחות כספיים.
- ✔ שליטה מלאה בגליונות אלקטרוניים.
- ✔ נסיון במוסדות פיננסיים - יתרון.

המתאימים/ות יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון, לת.ד. 1910 ת"א 61018

למוסד בנקאי

דרוש/ה
עורך/כת-דין מתחיל/ה
לעבודה בתל-אביב

קורות חיים בציון המשרה המבוקשת, נא לשלוח לת.ד. 61000 תל-אביב, משרה 14. ההצעה מופנית לעורך/כת דין עד גיל 35 שנה.

מנהל אקדמי
לתכנית מינהל עסקים

כישורים:
- בעל/ת תואר שלישי במינהל עסקים או במדעי החברה
- נסיון בפיתוח תכניות לימוד למנהלים

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 1334 ת"א עבור 614291

לחברה מובילה בתחום הדנטלי
דרושים/ות
תועמלנים/ות
בכל אזורי הארץ ובצפון במיוחד

נא להתקשר לטל' 03-6393446 או לשלוח קורות חיים לת.ד. 28279 ת"א 61283

לא ז' מן יוד? פקל

עלייה ראשונה

רשימת אירועים חיוניים לשבעת הימים הקרובים

אבנר ברנהיימר

באופן כללי

השיא היה עוגת לימון ברוטב זעפרן וקפה. זה לא שלא קראנו קודם כתבות (יש לפחות שתיים כאלה בשבוע) על מה שמכונה בשפה מנומסת "איכות חיים", ובעצם נועד להוכיח את האמיתה המעניינת שטוב להיות עשיר ובריא מאשר עני וחולה. אבל הכתבה של אילנה מסר ב"7 ימים" תחת הכותרת "אוזני עטלפים ברוטב רימונים" גרמה לנו לשפשף את העיניים בתדהמה ובהחלט ראויה לזכות בתואר האהוב מסמך.

באריכות ובפרטנות מספרת שם מסר אגדות קייטרינג לעשירים. מה אין שם. פיקניק חגיגי שבו כל אורח מקבל מזוודה ובה אפילו צנצנת קטשופ (אישית). אירוע ל־900 איש באוהל יפני (מה זה?!) באמצע המדבר. או, למשל, אשה שהפתיעה את אהובה בחמש וחצי בבוקר עם ארוחת בוקר זוגית על חוף הים. ארוחה שכללה בין היתר קוויאר, סלמונים מעושנים, ביצים, טוסטים ואפילו הלא ייאמן – מבחר סוגי קורנפלקס.

הבנו שמפעלות הקיטראים אמורים לעורר בלבו של מישהו קנאה. איזה כיף לעשירים האלה שיכולים להוציא 1,500 דולר על תענוגות נשגבים. אבל אותנו לא יסדרו, ואנחנו, שלא יכולים להרשות לעצמנו מבחר ריבות הבית בסכומים כאלה, שואלים: מיהי אותה אשה שטלטלה גבר בחמש וחצי בבוקר, סתם כך? איזה אדם בר דעת ירצה דווקא ביום חג לצאת מהבית בשעה שהפרצוף עוד דבוק לסדין, רק כדי שיאכיסו אותו בכמות מזון שמספיקה לגדוד נח"לאים? מי באמת רוצה בשעה כזאת קוויאר ואחר כך סלמון ואחר כך טוסט ואחר כך ביצה ואחר כך קורנפלקס ואף לסיים בסלסלת פירות ארוטיים (אננס, דובדבנים וענבים). מה כבר יכול להיות ארוטי בקילו פירות לפני שהספקת לרחוץ שיניים?

הקיטראים מסבירים שם במלוא כובד הראש כמה מעניין להציף על צלחת עמוקה כמה זנבות של סרדינים מקופסה על עלים של סרפד כחול (ייבוא אישי מצ'צ'ניה). כמה מקסים לשים כד באמצע הכיור במטבח ולשלוף ממנו ברגע הנכון שרשראות קלמרי עטופות בדייסת סולת וגרבר לימון. הם מוסיפים ומתארים ומתרברבים ומערבבים, ורק בסוף מגלים מהי הצעקה האחרונה באמת אצל העשירים והמאושרים. מה שכולם בעצם מחפשים היום זה קציצה טובה. וזאת הרי האמת. עוגת לימון ברוטב זעפרן וקפה נשמעת במקרה הטוב כמו תאונת דרכים, שבע קציצות לא ישטפו לכם את הטעם.

תרבות מעריב

עורך: גל אוחובסקי
סגנית עורך: תמר גלבץ
עריכה: גיא אסיף
עיצוב: אורנה אושרי
© כל הזכויות שמורות ל"מעריב"

גם המצלמה רוקדת

וידיאודאנס 95'. אנסמבל בת־שבע. ראשון־חמישי, מרכז סוזן דלל

זו השנה השנייה ברציפות שאנסמבל בת־שבע מקיים את פרויקט הווידיאודאנס, אמנות המשלבת, הפתעה־הפתעה, מחול ווידיאו. הפרויקט התקבל בתה וסימפטיה בשנה שעברה, ואין ספק שזה מתחיל לתפוס. על הקו המנחה של הווידיאודאנס אומרת נעמי פרלוב, היוזמת והמנהלת האמנותית: "השנה אני מנסה לבדוק אם על ידי הצגת תסריט כוריאוגרפי תהיה התוצאה דרמה קולנועית נראטיבית ולא רק וידיאודאנס". לאירוע תתלווה תערוכת צילומים שאוצר מאי ויגודר. כל אחד מ־14 הרקדנים של האנסמבל עבד עם צלם בוגר קמרה אובסקורה שמביים פרשנות ויזואלית לתצלום אישי שבחר הרקדן. המופע יחשוף יצירות של הכוריאוגרפים לארה ברסק וליונל הוש, שיעלו כל אחד שתי יצירות.

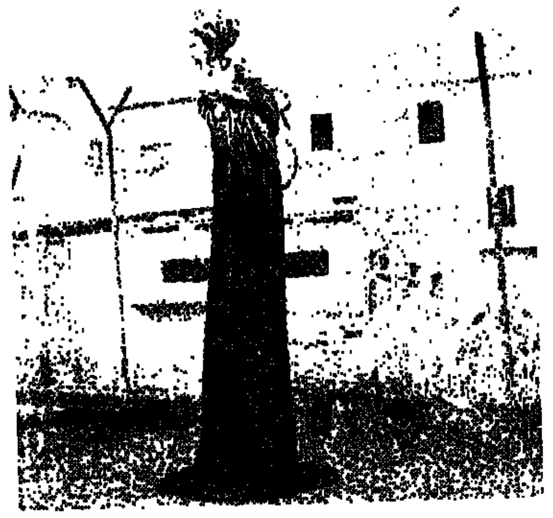

לא רק תותים

"האוסף של אתניקס". ספר ודיסק

בשבוע שעבר המלצנו פה על ספר תצלומים של הביטלס, והופ, קפצו אתניקס (והליקון) על הרעיון, והשבוע הם מוציאים ספר המספר (בתמונות, במלל יח"צני ובתווים) את תולדות הלהקה הפופולרית, ובתוכו דיסק אוסף שכולל את המיטב שבמיטב: "תותים" ("בואי נקנה רק תותים, במקום עוד מכונות של מלחמה"), "ג'סיקה", "אגדת השמש והירח" (עם ריטה), "ציפור מדבר", "כתם הפרי", "קטורנה מסאלה" (עם זהבה בן) ואחרים. הדיסק כולל גם שני שירים חדשים: "אם את יכולה" ("אם את יכולה חיזרי אלי מהר, עכשיו לבך שייך למישהו אחר"), ו"לחיות בניו זילנד". את ההמלצה הזו נסיים במספר מילים מהספר: האלבום והספר מסכמים את השנים הראשונות שלנו, שנים שאתם הייתם שותפים להן. תודה על שהשארתם אותנו על הבמה, זאב, תמיר, גיל וגל. אה, ותאכלו הרבה תותים. יאללה ביי.

מלרוז אינטרנשיונל

"חברים". סדרה חדשה. מדי שלישי, 21:50, ערוץ 3 בכבלים

האמריקאים נורא אוהבים את "חברים", קומדיית מצבים שגיבוריה הם שישה בני עשרים פלוס השלושים ברפרטואר המצוות שבין אדם לחברו מן יותר, נגיד, מהחבר'ה מ"מלרוז פלייס". "חברים" מתעסקת באותם לא־נושאים ש"סיינפלד" מתעסקת בהם, רק שהיא פחות מצחיקה. ועדיין, זו קומדיה מתוקה וטובת לב, שמאיימת להפוך גם את יום שלישי (היא תשודר אחרי "בוורלי הילס" ולפני "מרפי בראון") ליום בו ערוץ 3 מנצח כמעט בנוקאאוט (בנוק־אאוט מלא הוא מנצח רק בשני, יום הקומדיות). הסיבה הכי טובה לראות את "חברים" היא ליסה קודרו, שמשחקת ב"משתגעים מאהבה" בתפקיד אורסולה, המלצרית הסהרורית/סתומה. קודרו, תזכרו את השם כמו שאומרים, משחקת ב"חברים" בתפקיד פיבי, ילות קריסטלים של הניינטיז, זמרת כושלת ואמנית שמתמחה באמירות חסרות פואנטה. הדמות הדומיננטית בסדרה היא מוניקה (קורטני קוקס מ"קשרי משפחה"), שאת הגבר שהיא אוהבת החברים שלה מתעבים, ואת זה שהם מתאהבים בו בעצמם היא זורקת. החברים האחרים הם: רוס (דייויד שווימר), אחיה של מוניקה, שאשתו עזבה אותו לטובת אשה שאיתה היא מתכוונת לגדל את ילדם המשותף; רייצ'ל (ג'ניפר אניסטון), בת עשירים מפונקת שמנסה לעמוד על שלה; ג'ואי (מט לבלנק) היפיוף; וצ'נדלר (מתיו פרי) הבדרן הכפייתי והיחיד שמעשן למורת רוחם של האחרים. הסיפור, כמו שאתם מבינים, לא עושים כלום מלבד לשרוץ על אותה ספה ולהיכנס זה לזה לחיים.

מעשה שמתחיל בגופה

"חברים לרצח". סרט

זה לא סרט שנעשה בתקציב ענק, אין בו כוכבים ולמערכת יחסי הציבור שלו יש תקציב לאקדח קפצונים, אבל אני ראיתי אנשים יוצאים מהסרט הזה ועיניהם נוצצות. קחו את זה לתשומת לבכם. כי לא כל מה שנוצץ זהב, אתם יודעים, ולא כל מה שהוא זהב נוצץ (אפשר לשנן). דיוויד, אלכס וג'ולייט (קרי פוקס מ"מלאך אצל שולחני") מחפשים שותף רביעי לדירת הפנטהאוז בה הם גרים באדינבורו, סקוטלנד. הם בוחרים בהוגו, שנראה להם בחור כארז, אך מתפגר אחרי לילה אחד בלבד בדירה. השלושה באמת התכוונו להתקשר למשטרה, אבל אז הם מצאו מתחת למיטה מזוודה מלאה כסף. במשך מספר ימים הם מתלבטים מה לעשות, ובסופו של דבר הם נפטרים מהגופה ולוקחים את הכסף. כל זה, אתם מנחשים, רק ההתחלה. בהמשך נכנס גורם חיצוני לסיפור ובין השלושה פורחים סכסוכים פנימיים הרי־גורל. "חברים לרצח" הוא מין שילוב אפשרי בהחלט בין קומדיה שחורה, סרט אימה, מותחן פסיכולוגי ועוד שניים־שלושה ז'אנרים. לכו על זה.

לימור ובעלה

"יסורי אפרים". סדרה חדשה המבוססת על סיפוריו של אפרים קישון. שלישי, 21:05, ערוץ 2

למרות בכיותיו החוזרות ונשנות של קישון, שמקפחים אותו וכאלה, מקומו בבית המקדש של התרבות וההומור בישראל היה ונשאר איתן. לפחות בקרב הקהל הרחב. הסדרה החדשה, "יסורי אפרים", מבוססת על ההומורסקות הנודעות של קישון אשר חכמו ב"ספר משפחתי". במרכז הסדרה עומדים אפרים (דב'לה גליקמן) ואשתו שרה (לימור גולדשטיין). הפרק הראשון מוקדש ללידת בנם הראשון. אפרים, איך לא, היסטרי יותר משרה ועושה מה־זה־בלגנים בבית החולים. בפרק השני הם לא יכולים לישון בלילה מרוב צרחות של הצאצא ("זה בן", פרצה אנחת רווחה מפיו של אפרים מחשש שתיוולד לו בת רחמנא ליצלן). במשך הזמן ישתתפו בסדרה רבקה גור, חנה רוס, שאול מזרחי, דלית קהן ואף ליאור מילר ואחרים. גליקמן, איש החמניות, יודע להפתיע, אין־מה־להגיד. וגם גולדשטיין בסדר. במאי: ערן ריקליס. תסריט: חנן פלד.

פלצטו

"מעז לאהוב". תקליט חדש של ג'ימי סומרוויל

ג'ימי סומרוויל, סקוטי במקור והג'ינג'י השובב בתבל, בלט לראשונה בברונסקי ביט, המשיך בקומיונרדס (עם ריצ'ארד קול) ופנה לקריירת סולו. "מעז לאהוב" הוא אלבום הסולו השני שלו. אתם בטח זוכרים את להיטיו הגדולים: "דונט ליב מי ריס וואיי", את החידוש הנפלא שלו ל"אני מרגיש/ה אהבה" של דונה סאמר, או את "נער מעיירה קטנה" – כולם שירי פופ סוחפים, נפלאים, אינטליגנטיים ורקידים לאללה. ב"מעז לאהוב" חסרים להיטים שכאלה, ובמידה מסוימת זה חבל. זה תקליט אישי יותר, כאילורדציני יותר, שנוגע עדיין בדאנס, אך יש בו גם בלדות נשמה והשפעות ג'אז ובלוז (דברים שסומרוויל נגע בהם בעבר, אך לא במינון כזה). כמו תמיד, גם בתקליט החדש מתעסק סומרוויל בגלוי באהבה בין גברים, וממשיך להיות לוחם נועז למען ההומואים.

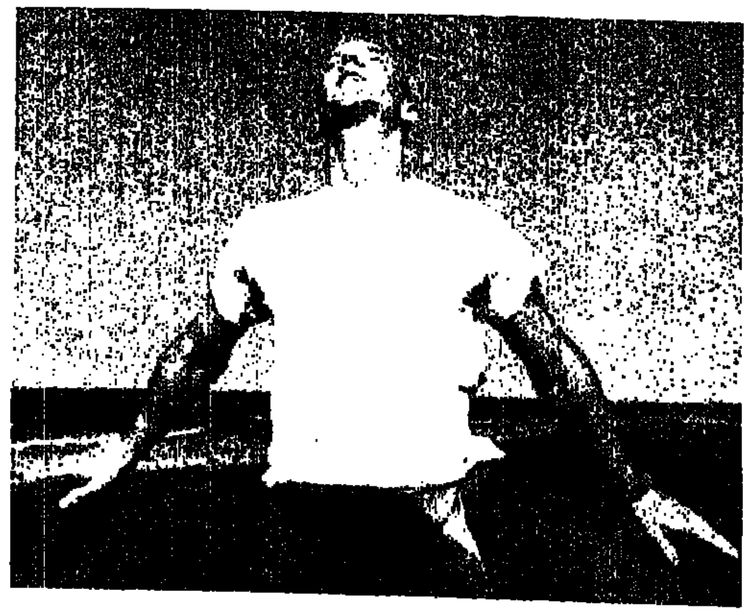

מערכת יחסי הציבור של פסטיבל הבלוז בחיפה היתה מצליחה להריץ אפילו את "צלקת", הסרט המשעמם והפלצני בתבל, לאוסקר. אבל במקרה של הפסטיבל הזה, עומס הידיעות בעיתונים מוצדק. בשביל פי.ג'יי הארווי, אמונה לא־עור וסווייד הייתי נוסע גם עד אילת. מה אכפת לי להגיד, שהרי סווייד ואמונה לא־עור מופיעות גם בתל אביב.

בשישבת תתקיים בבית ההארחה בקרית ענבים (ליד ירושלים) חגיגת "הדובדבן שבקיץ". קונצרטים בהרכבים שונים בשעות הבוקר, הרכבי ג'אז אחר הצהריים, מפגשים עם אמנים, תערוכות ציור ופיסול ואף תצוגת מולטימדיה למתקדמים. בהפסקות אפשר לברוח להומוס באבו־גוש.

ארבע תערוכות שונות נפתחו השבוע בבית האמנים בירושלים: "בריכות" של עדן שקין, שמציג עבודות גדולות ממדים בברזל וברונזה, וחזר לארץ עם המלצות מניו יורק; "נדבך" של עופר זיק, המשך הדיון בתפר שבין עיצוב לאמנות; 'GIRLS GIRLS GIRLS' של נעמי סנהאוזר־קידר, מבט על נשים חרדיות; ו"רחוק מן הכוכבים, קרוב מן העין" של פרידה שימרון, עולם חידתי ומיסטי של חדרי תיאטרון קטנים ועמוסי אובייקטים.

בראשון יקיים בית המכירות מצא מכירה פומבית במלון השרון בהרצליה. יוצעו למכירה, בין היתר, יצירות מהקלאסיקה הישראלית (רובין, גוטמן, מוקדי); אמנות ישראלית עכשווית (ריב, גרשוני, לביא); ויצירות של אמנים מהאסכולה הפריזאית (קיקואין, קיסלינג, כץ).

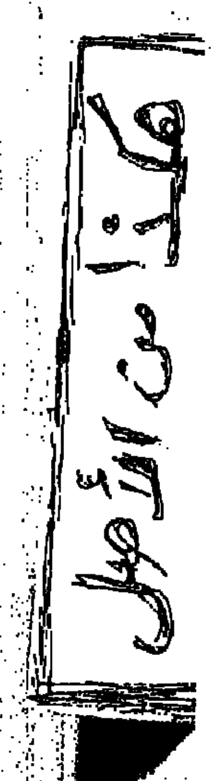

את קובי אוז מטיפקס הוא טיפח ועודד מגיל צעיר, לכנסיית השכל הוא אמר שהמוסיקה שלהם היא יציאה, ורנסנס הוציאו את תקליטם הראשון בעזרתו. הרוק שיוצא משדרות עובר דרך חיים אוליאל, איש להקת שפתיים והסמכות המוסיקלית הכי גבוהה בעיירה

ט ל . פ ר י

חיים אוליאל. אם אני לא אוהב, אז אני לא אומר כלום ● צילום: משה שי

הגורו של שדרות

"חיים אוליאל, איש להקת שפתיים, הוא אחי הגדול מבחינה מוסיקלית. הוא ליווה אותי כששרתי כילד את 'העיירה שלי'. הוא צירף אותי ללהקת שפתיים, וביחד למדנו להתאהב במוסיקה הצפון אפריקאית", אמר קובי אוז, סולן להקת טיפקס, שהתארח במדור "שינו את חיי" ב"תרבות מעריב".

לחיים אוליאל היתה הרבה נחת כששמע שבן טיפוחיו המפורסם פרגן לו בגדול. לא שאוליאל חושב שלא מגיע לו, אבל הוא יודע שלא תמיד זה מספיק. "הוא לא היה חייב להגיד את זה", אומר אוליאל על אוז, "באותה מידה הוא יכול היה לדבר על דברים אחרים. אני מצירי מאוד גאה בהצלחה שלו. אבא שהבן שלו יביא תעודה טובה מבית הספר, לא יהיה גאה בו? אני יודע שיש אמנים שברגע שהם מצליחים ונהיים גדולים, הם שוכחים מאיפה הם באו ומי עזר להם. אבל קובי תמיד היה שונה. גם כשהכרתי אותו, כילד בן עשר, הרגשתי שהוא שונה מכל הילדים האחרים שהסתובבו בשדרות".

- במה הוא היה שונה?

"קשה לי להגדיר במדויק. הכרתי אותו בתחרות זמר מקומית. אני כבר הייתי מוכר בשדרות כמוסיקאי, ותמיד ביקשו ממני לעזור בארגון של האירועים האלה. ככה למעשה הכרתי את רוב החבר'ה שהתעסקו במוסיקה. את קובי, את כנסיית השכל, את החבר'ה שהקימו מאוחר יותר את להקת רנסנס. קובי היה, כבר אז, כשרון גדול. מאוד יסודי ביחס שלו למוסיקה. כל השנים הוא היה משמיע לי את השירים שהוא כתב. היו לו רגעים שהוא היה מתייאש, אומר שנשבר לו. אבל הוא אף פעם לא הפסיק לכתוב שירים, ותמיד האמין שהוא יצליח".

- הוא אמר פעם בראיון שבשלב מסוים הוא נהיה הליצן של העיירה מרוב שדיבר על האלבום שיום אחד יהיה.

"אני לא יודע אם זה היה ככה, אבל אני חושב שיחסית לגילו הוא הצליח יפה מאוד ודי מהר. אני עם להקת שפתיים כבר עשר שנים, ועברו חמש שנים עד שהגענו להקלטות של האלבום הראשון".

העילה לראיון עם חיים אוליאל, החוליה המקשרת בין כל האמנים שיצאו בשנים האחרונות משדרות, היא דיסק הבכורה של להקת רנסנס. והשאלה היא מה בעצם הקשר של איש שיוצר בהתמדה מוסיקה מזרחית, לרוק.

"אני גדלתי על רוק", אומר אוליאל, "עד היום, אם תבוא אלי הביתה, תתפוס אותי שומע או מטאליקה ופנתרה או מוסיקה עממית מרוקאית. בלי אמצע. אני נולדתי וגדלתי בשדרות, בבית מרוקאי אסלי. כולנו הושפענו מצד אחד ממה שקיבלנו מהשורשים, ומצד שני ממה שקלטנו ברדיו. בהופעות של שפתיים, עוד הרבה לפני שהוצאנו אלבום ראשון, היינו עושים שירי רוק, ואלסים, פסדובלות, מה שאתה רוצה. אבל הקטע של המוסיקה המרוקאית, שלא כמו רוק, זה משהו שאם אתה לא נולד מרוקאי, אז לא תוכל לעשות את זה במאה אחוז".

- השיר הראשון שלכם שזכה להכרה היה "נחליאלי" של מתי כספי.

"כששמעתי את השיר הזה בפעם הראשונה, קלטתי שמתי ניסה לעשות קצב כאילו מרוקאי, אבל זה לא היה הדבר האמיתי. לקחנו את הגירסה שלו, עשינו עיבוד חדש, ואנשים ששמעו לא האמינו שהוא כתב את הלחן הזה. מתי בא לאולפן, שמע את הגירסה שלנו ומאוד אהב אותה".

- ואז הוא סיפר בראיון שהוא יופיע איתכם בחתונות ובהאפלות.

"הוא באמת דיבר איתנו על זה, אבל היה לי די ברור שזה אף פעם לא ייצא לפועל. קשה לי להסביר למה הוא אמר את זה. הוא היה אז במצב נפשי מאוד מתוח, והכל אצלו היה די מבולבל. אני יודע שהוא באמת רצה לעשות את זה, אבל בסופו של דבר, מה יש למתי כספי לעשות בהאפלה מרוקאית? הוא היה הולך שם לאיבוד, ולא משנה כמה הוא מוסיקאי גדול. אז באמת היו המון טלפונים מאנשים ששאלו אם יש לנו הופעות עם מתי כספי, ואני תמיד עניתי שיש דיבורים על זה, אבל זה עדיין לא יוצא לפועל".

- איך בעצם נהיית הגורו של כל מי שמתעסק במוסיקה וגר באזור שדרות?

"שדרות זה מקום קטן, ויש בו המון אנשים שמנגנים. אצלנו רואים זמר בתור משהו הרבה יותר אנושי וקרוב ללב. אז אין בעיה לגשת ולדבר אם רוצים. זה לא כמו שפעם צביקה פיק היה הכוכב שלנו, אז אם היית נוסע לתל אביב ובמקרה רואה את צביקה פיק בדיזנגוף, זו היתה חוויה שהיית מדבר עליה שבוע. בשדרות אתה מכיר את הזמר, ויודע מי האבא שלו, ומה עושה הדוד שלו, ומאיפה כל המשפחה שלו באה. זו קהילה מאוד קטנה וחמה, שלהקת שפתיים צמחה מתוכה. הופענו בהתחלה באזור הדרום, ואחר כך כבר היה לנו ביקוש בכל הארץ, וכולם ידעו שחיים אוליאל הוא מוסיקאי. אז כמו שאמרתי, היו פונים אלי לארגן כל מיני אירועי מוסיקה מקומיים, וכל הילדים האלה היו באים לשם. את יהורם חזן מכנסיית השכל בחנתי על הסקסופון, כי חשבתי שאולי הוא יוכל להופיע עם שפתיים בחתונות".

- ומה החלטת?

"תראה, הוא לא מנגן איתנו עכשיו סקסופון, אז כנראה שהוא לא היה מספיק טוב. אבל אהבתי את האלבום שלהם. אמרתי לרן אלמליח, הבסיסט והכותב שלהם, כבר לפני שנים: המוסיקה שלכם זו יציאה".

השיחה עם אוליאל מתקיימת בבית קפה תל אביבי, שעה לפני שהוא נוסע לאולפן ההקלטות לעבוד על הפרויקט הבא שלו: הפקה מוסיקלית של אלבום הבכורה של מיכה ביטון, שבמהלך הראיון יושב לידו ומכיס בו בעיניים מעריצות. ביטון, שחי כיום במושב ליד שדרות, הוא האיש שסיפור ילדותו היה ההשראה של גלילה רון-פדר לסדרת הספרים שכתבה על הנער ציון כהן. סדרה שהתחילה בספר "אל עצמי", שגם הפך לסרט. ביטון, שבזמנו ביצע את שיר הנושא בסרט, כותב עכשיו חומר לאלבום שאוליאל יפיק. בשלב מסוים בשיחה הוא מבקש להתערב.

"הכותרת שלך", אומר לי ביטון, "צריכה להיות: 'יחיד במינו'. לא תמצא היום אנשים שמוכנים לעשות מה שחיים מוכן, רק בשביל האמונה בכשרון של האדם. אני זוכר איך כילד הייתי בורח מהבית בלילה כדי לשמוע להקות מקומיות מנגנות. כולם בשדרות היו יודעים שחיים הוא מישהו שאפשר לבוא אליו ולבקש עזרה. אם הוא מאמין בך, הוא יעשה בשבילך הכל, בלי כסף. הוא לא מדבר הרבה. אם אתה מביא אליו קלטת עם סקיצות, והוא לא אומר לך כלום, אתה יודע שאין לך מה לחפש".

אוליאל: "כי אני לא מסוגל לפגוע, גם אם מה שאני שומע לא מוצא חן בעיני. אם אני לא אוהב, אני פשוט לא אומר כלום. תראה, בפעם הראשונה ששמעתי את להקת רנסנס, קלטתי שיש להם את זה. עזרתי להם לבחור שירים מתאימים מהרפרטואר המרוקאי העממי. כתבתי להם שיר מקורי חדש. עשיתי להם הכל בלי כסף, כי אני מכיר אותם מאז שהיו ילדים. גם מיכה זה פרויקט שאני עושה מהלב. יש לו עוד זמן להשתפשף, אז אני נוסע איתו לחורות איפה שרק אפשר למצוא מקום פנוי. שדרות, תל אביב, לוד".

- אבל חברות זו חברות, וביזנס זה ביזנס.

"אני בחיים לא אעשה הרבה כסף. לא בנוי לזה ולא צריך את זה. אז אני ארוויח עוד כמה אלפי שקלים חוץ ממה שיש לנו מהופעות? אני אחיה טוב, אבל לא יותר מזה". ■

אחינועם ניני וגילי דור
אהוד בנאי ולהקתו
עם ג'ורג' סמעאן יוסף וסאלם דרוויש
הברירה הטבעית במופע אמצע הלילה
בוסתן אברהם במופע זריחה
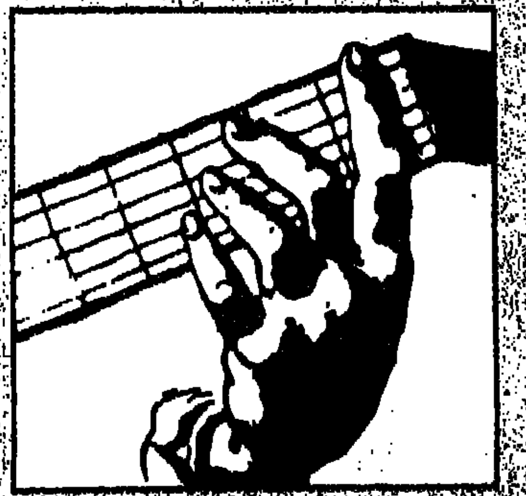
מפגש תרבויות מזרח-מערב
VISA
VISA
DOLLAR

יש אופרה עברית

האופרה הישראלית תחגוג בקרוב עשר שנים לקיומה בהעלאת אופרה ישראלית מקורית, "יוסף", מאת המלחין יוסף טל והמשורר ישראל אלירז. רות שפירא שוחחה עם אלירז

ר ו ת   ש פ י ר א

האופרה הישראלית החדשה חוגגת בראשית יולי עשר שנים להיווסדה. לציון האירוע הזמינה אצל המלחין יוסף טל והמשורר ישראל אלירז אופרה מקורית חדשה, "יוסף", שתבוצע בבכורה עולמית ביולי, בניצוחו של גארי ברתיני ובבימויו של דיוויד אולדן. זו הפעם הראשונה שאופרה בשפה העברית תישמע מעל במת המשכן לאמנויות והפעם הראשונה מאז שנת 73' שאופרה ישראלית מקורית בקנה מידה גדול מבוצעת בארץ.

"יוסף" שואבת את השראתה מ"הגלגול" של פרנץ קפקא, סיפורו של גרגור סמסא המקיץ בוקר אחד מחלומות טרופים ומגלה שהוא שרץ. גיבור האופרה, יוסף הרמן (בביצועו של גבי שדה), מתעורר בבוקר יום הולדתו ה־30 מתוך סיוטי לילה ומסרב להמשיך בחייו כפי שהתנהלו עד עכשיו: הוא מסרב לקום אל הריטואל של ארוחת הבוקר המשפחתית, מסרב ללכת למקום עבודתו כפקיד בבנק, הוא מסרב גם להיפגש עם אהובתו לבה (לינדה פבלקה), עימה נפגש לאורך שבע שנים אחת לשבוע בימי שלישי. בקיצור, הוא בועט במוסכמות ובשגרה ומתחיל לשאול את עצמו שאלות קיומיות. הסיפור מתרחש במשפחה יהודית מתבוללת במרכז אירופה במשך חודש אחד, יוני 1914, ערב מלחמת העולם הראשונה.

ישראל אלירז, סופר, מחזאי ומשורר, והמלחין יוסף טל הם צמד יוצרים יוצא דופן בנוף האופראי בעולם כולו. הם עובדים יחד למעלה מ־25 שנה. בכורת האופרה הראשונה שלהם, "אשמדאי", היתה ב־71' בגרמניה, ואחריה באו "מצדה 967" (שעלתה בפסטיבל ישראל 73' בעברית), "הניסיון" (76') ו"הגן" (88'). בנוסף כתבו גם מיני־אופרה על המשוררת אלזה לסקר־שילר. "יוסף" היא האופרה החמישית שלהם, ואלירז מספר שהשישית, "עיר שקטה", בדרך. כיום טל בן 85 ואלירז בן 59.

"במשך השנים נוצרו בינינו דפוסים של עבודה", מסביר אלירז. "אחרי שמסכימים על הרעיון ועל איך הוא יתפתח, אני יושב וכותב את הליברית. כבר בשלב זה אני בדיאלוג מתמיד עם המלחין. רק אחרי שהליברית מוכנה סופית, הוא מתחיל לכתוב את המוסיקה. חשוב שידעו שליברית לעולם לא תיכתב אלא אם כן מלחין יזמין אותה, ואופרה לעולם לא תיכתב ללא הזמנה של בית אופרה. זה לא בגלל הכסף, אלא מתוך ידיעה שאם יצירה לא תבוצע, אין טעם לכתוב אותה. אין בכך תירוש. גם מוצרט התלונן שיש לו המון רעיונות אופראיים ואין מי שיזמין".

– רוב האופרות שלך ושל טל בוצעו בגרמניה, בגרמנית. זה מפריע לך?

"הן בוצעו בגרמניה משום שהן הוזמנו על ידי בתי אופרה בגרמניה. מוסדות שם מוכנים ליזום בתחום האמנות המודרנית. יוסף טל מאוד מפורסם בגרמניה. זה בהחלט מקרי שזה קרה בגרמניה".

אלירז רואה עצמו קודם כל כמשורר, ולפני כמה שבועות ראה אור קובץ שירים חדש מפרי עטו, העשירי במספר, "לבנות את החדר הנוסע". את דרכו הספרותית החל דווקא בסיפורת (שלושה רומנים וקובץ סיפורים קצר), משם עבר לכתיבת מחזות (שהועלו, בין היתר, בהבימה, בחאן הירושלמי ובתיאטרון חיפה). בשירה בחר דווקא אחרי שהתמקד בכתיבת יצירות רחבות יריעה ובמקביל, כאמור, הוא כותב ליבריות.

– מה ההבדל הבסיסי בין כתיבת מחזה לכתיבת ליברית?

"בסופו של דבר, הרי המוסיקה היא הכובשת והמשחקת תפקיד כל כך חשוב. אם אופרה מצליחה, זה בזכות המוסיקה. הליברית היא במידה מרובה פיגום, היא אינה עומדת בזכות עצמה. אין כתיבה כפויית טובה יותר מכתיבת ליברית לאופרה, שכן מחברה נדון לשכחה. אם האופרה מצליחה, היא תיזכר תחת שמו של המלחין בלבד. אם היא תיכשל, מחצית הכישלון תוטל גם עליך".

קשה לכתוב על אלירז ולא להיזכר בתרגיל המבריק שלו, בו הצליח להתל במשך כמה שנים בקרית ספר בכלל ובביקורת הספרותית בפרט. מוסף "הארץ" פרסם ב־79' שלושה שירים מפרי עטו של משורר פלסטיני תושב צרפת בשם ג'ורג' מתיא איברהים, בתרגומו (מצרפתית) של ישראל אלירז. בהמשך התפרסמו תרגומים משיריו של איברהים בעיתונים נוספים והביקורת קיבלה אותם בהתלהבות. בעבור כמה חודשים ראו אור שיריו המתורגמים לעברית של איברהים בקובץ "דרך בית לחם" ושלוש שנים מאוחר יותר בקובץ נוסף, "הר פתוח". עבר הרבה זמן עד שמישהו עלה על כך שג'ורג' מתיא איברהים קיים רק בדמיונו של ישראל אלירז.

היום, ממרחק כמה שנים טובות, מסביר אלירז את המניע שלו לפרסם שירים תחת שם בדוי בעובדה שכל אחד בספרות העברית מתויק בז'אנר שלו. "עד אז כתבתי שלושה רומנים ועשרת מחזות. הייתי ידוע כמחזאי. היתה לי בעיה איך לעשות את הקפיצה לשירה, וגם רציתי לומר כזה שהביקורת לא כך כך רצינית. השירים תורגמו כביכול מצרפתית. שני שירים הוצאתי תחת הפסבדונים הזה. הביקורות היו נפלאות. מעטים ידעו את האמת. המו"ל, ספרית פועלים, לא ידע. מעניין שאף אחד לא ביקש לראות את המקור. הביקורות ציינו שהתרגום כל כך טוב, עד שנראה כאילו השירים לא תורגמו אלא נכתבו בעברית.

ישראל אלירז. פרסם שירים מתורגמים של משורר פלסטיני שלא היה ● צילום: רובי קסטרו

תראפיז מקיגן הוא האיש בצד ימין

ועכשיו גם באהבה

תראפיז, מהלהקות המועדפות על "תרבות מעריב", מוציאה השבוע תקליט חדש – "אינפרנל לאב". בשיחת טלפון מספר הבסיסט מייקל מקיגן מה העניינים. הוא נזכר בביצי שור שאכל כשהלהקה הופיעה בישראל, ומאיר באור חדש את פרשת בילי גולדמן

ש י נ ו ב ל מ

בשתי ההופעות שקיימה להקת תראפיז בארץ, לפני... נה, לא נכחתי. באותו סופשבוע שהיתי בבאר שבע... של חורות מפרכות עם להקתי המצליחה קנא... יורעי דבר טוענים שזו היתה חוויה מסמרת שיער... המזוגגים העוצמתיים, אנשים יצאו מרוקנו... זיעה ועם צלצולים באוזניים. תראפיז, להקה אירית... אפלה וחותכת, נחשבת כבר שלוש שנים לאחד הכוח... ענקים ברוק. תקליטה הקודם, "טראבלגאם", מכר יותר... מיליון עותקים בעולם, גם בזכות הרושם העצום... משאירה בהופעות. תראפיז הופיעו במשך השנים... מאות פעמים, והקהל שלהם גדל מהופעה להופעה... הם מוציאים תקליט חדש, "אינפרנל לאב", והביקורת... לית כבר מהללת אותו. סיבה מצוינת לשוחח עם... הלהקה, מייקל מקיגן, שהתפוצץ מצחוק כששמע... פסטיבל הכלוו בחיפה יופיעו סווייד, פייח' נו מו... "אלה בכלל לא להקות בלוז. מדינה מוזרה יש לכם".

– מה לעשות, ארץ אוכלת יושביה. תגיד, מייקל... קורהצ

"אני במצב רוח פנטסטי. אני נמצא בבית מלון מצוין... נוחה, הרום סרוויס זמין ויעיל, והערב אנחנו עושים... סודית ביותר במועדון מצפון בלונדון, לעיני קהל... איש. הולך להיות מטורף. חוץ מזה, אנחנו מופיעים... בל טי אין דה פארק בגלאזגו. זה יהיה הפסטיבל... שלנו השנה. בשנה שעברה זה היה סיוט. אתה יודע... אז".

– אין לי ולו שמץ של מושג.

"קטסטרופה. הופענו בכל פסטיבל מזוין שהיה – ו... פניקס, ביסן, גרמניה, פולין, צרפת, סקנדינביה. בכל... שהיה דשא, מערכת סאונד וקהל, הופענו. ותאמין לי... צרות באות מסיבובי ההופעות האלה. אחרי שגנמר... אני נהיה חולה למשך כמה שבועות, חוסף שפעת... והגוף שלי מפסיק לתפקד".

– מה אומר הרופא?

"מייקל תיקח הרבה ויטמינים, ותפוס חרופ'. או אני... ויטמינים והולך לישון. יש לי רופא מצוין, הוא גם אומר... לגעת באלכוהול. זה משפיע עלי לא טוב. בתראפיז... גומעים כמויות של אלכוהול, ופעם אחת נעשיתי נורא... מזה, ועשו לי ניתוח רציני בבטן".

– כאב הניתוח?

"לא זוכר. יש המון להקות, שאנחנו מופיעים איתן... אות בעסק הזה רק בגלל 'הסקס סמים ורוקנרול'. להן... הסקס והסמים, באים אצלם לפני המוסיקה. אצלנו זה ה... הרוקנרול הוא חיינו, וזיונים הם רק לשעות הפנאי... בעקבות ההצלחה העצומה של 'טראבלגאם', האוכל בהן... השתפר. פעם, כשהיינו קטנים יותר, אכלנו פיצות מגולגלות... ובזמן האחרון מתלווים אלינו שפים מיוחדים, שמבינים... אוכל הודי, עוף בקארי וטנדורי. היום אנחנו גם יכו... להרשות לעצמנו להביא לכל פסטיבל את קונסולת ה... ואת מערכת התאורה הפרטית שלנו".

– בוא נדבר קצת שיחת בטיתוסים. בדרך כלל בלהק... בנות שלושה כלים – גיטרה, בס ותופים – הסאונד... רזה. בהופעה שלכם, שראיתי בבבלים, הסאונד... מלא ונפוח.

"זה נובע מהדרך בה אנחנו מנגנים. שלושתנו נגנים... רופן מבחינה טכנית ורעיונית, והגישה שלנו למוסיקה... בילה לזו של להקת פוליס. בדרך כלל, להקות שלושה... משתמשות בהמון אקורדים כדי למלא את הסאונד... בפוליס נשבה רוח מקורית ושונה, כך שיכולת, אם... לשמוע כל כלי בנפרד, אבל כולם ניגנו בכוון עוצמ... שזה נשמע נפוח".

– התקליט החדש שלכם נשמע שונה מקודמו. לא הצלח... למצוא בו להיט פוטנציאלי אחד שיוכל לשתק אותה... עד.

"את הלהיטים שלנו כתבנו לפני כשנתיים, ומאז הנג... לנגן הרבה. התבגרנו מאז, היום אני בן 24. לא עניין א... להמשיך ולכתוב שירים מהסוג הזה, אחרת היינו חוזרים... עצמנו, לא מתפתחים, ומשעממים לא רק את הקהל, אלא... את עצמנו. אנחנו מנסים להיות שונים מתקליט לתק... ולהתקדם. עשינו את זה בתקליט החדש, ואנחנו מאוד ג... בזה".

– "אינפרנל לאב" נשמע יותר כהה ואפל מ"טראבלגא... שגם הוא, איך לומר, הקרין אווירה שטנית משהו... אותי אם אני טועה.

"אני לא חושב שהוא אפל כמו 'טראבלגאם'. או שאולי... כן. הלחנים והעיבודים יותר אפלים וקיצוניים ממנו, אבל... שבטוח זה שאם בתקליט הקודם הטקסטים ביטאו תחוש... כרטיס לכיוון אחר', הרי שבחדש הם מאוד אופטימי... מספיק שתסתכל בשורה האחרונה של השיר 'שלח... שניות' שאומרת: 'יש אור בקצה המנהרה'. אם זה ה... ב'טראבלגאם', זה היה 'אין אור בקצה המנהרה'. כנרא... שמחים אף פעם לא יהיו בתראפיז, כי כאלה אנחנו וזה... שמייחד אותנו. 'אינפרנל לאב' הוא תקליט עם אווירה... דת. אדם ששומע את התקליט, נכנס לעולמה של תרא... ל־50 דקות, ואחר כך מגיע הסוף".

– מה שתגיד, בסדר. בתור להקה אירית מצליחה, הא... אתם מרגישים איזשהו צורך לייצג את ארצכם נאמ...

"יו 2 היא הלהקה הכי גדולה והכי מצליחה היום בעולם, אפילו יותר מבון ג'ובי, וכולם יודעים שהם אירים. הם דואגים לציין את העובדה הזאת, ובמוסיקה שלהם יש המון השפעות ממוסיקה אירית מסורתית. אצלנו זה אחרת. רוב האנשים לא יודעים בכלל מאיפה באנו. רובם חושבים שאנחנו מאנגליה או מארצות הברית, מה שמאוד מצחיק אותנו. כנראה, שזה נובע מהעובדה שהמוסיקה שלנו נטולת איריות. אם אנחנו מייצגים משהו, זה רק את דרום אירלנד, האזור הקטן שממנו באנו. יש שם הרבה אנשים צעירים שמתרגשים ממוסיקה חדשה, מדעות אלטרנטיביות לאלו המקובלות בארצם. מין זן מתקדם של אירים צעירים ומקולקלים, שלא ממש מתרגשים מהמסורת האירית".

– בוא נעבור למעט רכילות. בזמנו, היו שמועות שג'יימס דין בריסילר, סולן להקת המניקס סטריט פריצ'רז, הגדולה שלמולט, עומד להצטרף אליכם בתור גיטריסט נוסף, מה, לא קרה. הביצד?

"זה היה בלון עיתונאי שהתפוצץ. אנדי, סולננו, וג'יימס חברים נורא טובים: הם מסתובבים ביחד בלונדון, שותים בפאבים, הולכים להופעות, ואנשים התחילו לחשוב: 'הופה, הם בטח הולכים לעשות מוסיקה ביחד', דבר שמעולם לא דובר עליו. ג'יימס הפך את המניקס ללהקה עצומה, הוא נגן טוב, וכותב שירים מחונן, אבל אני לא חושב שהוא יהיה אי פעם חבר בתראפיז".

– תגיד, מה אתה זוכר מביקורכם כאן בשנה שעברה?

"היה נחמר ומוזר להופיע אצלכם. קרו לנו כל מיני דברים מטורפים. מישהו לקח אותנו לאכול באיזושהי מסעדה מקומית ביצים של שור, וכשראינו מה קורה בצלחת חשבנו שאנחנו הולכים למות. גם הטעם היה נורא".

– היה לכם כאן עוד סיפור עם בחורה (בילי גולדמן), שטענה כי שכבה עם מתופפכם, ואחר כך היא הצטלמה לעיתונים עם הקונדום שלו.

"זה נורא הצחיק אותנו, כי המתופף לא שכב איתה. כנראה שמדובר בבחורה עצובה ומיואשת, שניסתה לקבל חשיפה תקשורתית. אפילו באנגליה דברים כאלה לא קרו לנו. אבל אתה יודע, בכל מקום בעולם תמצא מישהי מתוסכלת שתעשה הכל בשביל תמונה בעיתון".

אלוהים, כנראה, משחק בקוביות

שרית פוקס

ביקור בחמש הצגות בלונדון של ראשית הקיץ הוא חוויה לא שקטה. זהו מסע בין צורות שבורות, מערכות לא פתורות. תוויה כאוטית. הצגות שנבחרו על פי המלצות ה"טיים אאוט" הביאו אותי לתיאטרון קצוץ, מפורק, משוכפל. כשקראתי את התוכניה של ההצגה "ארכדיה", שכתב המחזאי הבריטי הגאוני טום סטופארד, ובה מאמרים של מדענים בתחום הכאוס, הקוואנטים והתרמו־דינמיקה, ידעתי כבר שאני עומדת בפני תופעה. תיאטרון שמשקף את הלם הפיזיקה המודרנית. שחקני הצגה אחרת שראיתי בלונדון, "ספירת השנים", ערכו סדנה בת שבוע ימים עם מדעני כאוס. מאוחר יותר, בארץ, מצאתי ב"תיאטר ג'ורנל" ('83) מאמר על הקשר בין תורת הקוואנטים לבין התיאטרון המודרני.

אחד מגיבוריו של סטופארד ב"ארכדיה" מגדיר את החוויה בפשטות: "זה הזמן הנפלא ביותר לחיות בו, כמעט כל דבר שחשבת שאתה יודע הוא בעצם לא נכון". בימיו של ניוטון חשבנו שאנחנו יודעים הכל. הכל היה כפוף לחוקים ברורים. חשבנו שאנחנו מבינים את הטבע ומסוגלים לנבא את מהלכיו. אבל עכשיו, בעקבות גילוי מכניקת הקוואנטים, מתברר קודם כל שאנחנו מסוגלים לאנוס את הטבע, לנעול אותו בלשון הפיזיקאים, ברגע שאנחנו מודדים אותו. הסתכלותנו מאלצת את הטבע להינעל במצב מסוים. אנחנו מפריעים למציאות שיכולה להתפצל לאפשרויות רבות. אפילו אינשטיין זועזע מהמחשבה שהיווצרות תהליך מסוים תלויה בהסתכלותנו בו. המחשבה הזאת מערערת על קיומה של מציאות אובייקטיבית.

טוב, זאת ונסה

אך זהו גם תהליך דמוקרטי, כי על פי הגישה הקוואנטית הכל קיים. אם הפיזיקאי הקלאסי יכול היה לנבא מהלך מא' לב' כי ברור היה לו שתהליך מסוים יקרה ללא קשר להסתכלותו בו, הרי שלפי הגישה הקוואנטית, א' לא ילך בהכרח ל־ב' אלא לאן שהוא רוצה. אנחנו יכולים לשאול רק אילו אפשרויות, אילו הסתברויות; ועל כך אמר אינשטיין, האחראי לתיאוריית הקוואנטים, באימה: "האם אלוהים משחק בקוביות". אנחנו יכולים רק לנסות לפענח את חוקי המשחק. תורת הכאוס שהחלה מתפרסמת בסוף שנות ה־70 חיזקה את התסכול. אנחנו חיים בעולם רב־מערכתי, בלתי צפוי, בלתי ניתן לניבוי. וזה מה שעשו בתיאטרון שראיתי בלונדון. בחרדה ובחוסר אונים הודו במציאות שיכולה להתפצל לכמה אפשרויות (תורת הקוואנטים), בהתנהגות לא סדירה ובלתי ניתנת לניבוי (תורת הכאוס). לונדון, שאיגנה ניו יורק כידוע, הפתיעה. היא סיפקה זווית ראייה חדשה להבנת הפוסט מודרניזם. התיאטרון שראיתי בלונדון שיחק משחקי הסתברות. הוא ערער על המציאות האחת.

במשך השנתיים שקדמו לכתיבת "ארכדיה" למד סטופארד תורות פיזיקליות. התוצאה היא קומדיה שנונה, קרה ואלגנטית. קשה לצפות בהצגה בלי ללכת לאיבוד, לא כל שכן לדווח עליה. ובכל זאת: ילדה גאונית בת 14 והמורה הפרטי שלה, שמאוחר יותר יתאהבו באופן זהיר, יושבים בחדר של אחוזת סידלי פארק בשנת 1809. הילדה מתעניינת בגיאומטריה של צורות טבעיות, בדיוק כמו שהתעניינו בה מדעני כאוס, אבל לה אין מחשב. היא רק שואלת את השאלות הנכונות. אנשי האחוזה האריסטוקרטים נכנסים ויוצאים מהחכמה וגם שמו של המשורר לורד ביירון מוזכר. אבל ביירון נשאר דמות צללים. האם הוא מתארח באחוזה? למה לא רואים אותו אף פעם?

כעבור 180 שנה מתוועדים באותו חדר עצמו שני חוקרים: גבר ואשה נוקרנים וחסרי רגש. הם מנסים לפתור את חידת לורד ביירון באחוזה, 180 שנה קודם לכן. ההיה שם בכלל? האם השתתף בדו־קרב שלאחריו נאלץ לעזוב את אנגליה (ואכן, לורד ביירון עזב במפתיע את לונדון באותה שנה, כפי שמספרת ההיסטוריה). שני ההיסטוריונים, זהירים ובלתי נגיעים, דנים בתורת הכאוס ומשליכים אותה על יחסים בין גברים לנשים: "היקום מנסה להיות קבוע מראש, אבל מה שמשתבש זה שאנחנו נדלקים על אנשים שלא אמורים להיות חלק מהתוכנית". המיניות שלנו כאוטית: בודקת באקראי כל התנהגות דינמית, כמו שמדעני כאוס היו מנסחים זאת.

לא תמיד ברור אם סטופארד לועג לגיבוריו שלו או חס עליהם. אבל ענות יאוש בשל הקושי לשלוט באי סדר ובאקראיות שטה מעל ההצגה. כדברי אחד הגיבורים: "נראה היה שתורת היחסות ותורת הקוואנטים יפתרו סופית את כל הב־עיות. תיאוריה אחת לכל. אבל הן הסבירו רק את הגדול מאוד והקטן מאוד. את היקום, את החלקיקים האלמנטריים. כל מה שבאמצע, שהוא החיים שלנו, הדברים שאנשים כותבים עליהם שירה – עננים, נרקיסים, מפלים, ומה שקורה בספל קפה כשמוזגים לתוכו חלב – הדברים האלה הם תעלומה... אנחנו יודעים לצפות מראש מה יקרה בשולי הגלקסיה או בתוך גרעין האטום, אבל לא אם יירד גשם במסיבת הגן של סבתא עוד שבועיים מהיום... אנחנו אפילו לא יכולים לצפות מראש את הטיפה הבאה מברז דולף כשהטיפות מטפטפות באופן לא סדיר. כל טיפה יוצרת את התנאים לטיפה הבאה. השינוי הקל ביותר מחריב את כל החיזויים". בתוכניה להצגה מביא לידיעתנו פרופ' רוברט מאי מאוניברסיטת אוקספורד כי אנחנו נמצאים בעיצומה של מהפכה בדרך המחשבה על העולם, עם התמוטטות הוודאות הניוטונית. "ידיעת החוקים או המשוואות ששולטות במערכת לא תמיד מספיקה כדי לנבא את התנהגותה".

בתיאטרון הצעיר של ונסה רדגרייב, מובינג תיאטר, מקבצים תרומות מן הצופים בסיום ההצגה "שחרורה של סקופיה", אבל זה לא קשור לאימה הקוואנטית. מה שכן קשור הוא מבנה ההצגה. ניסוי בשבירת רצפים. הנושא, כצפוי מהגברת האידיאולוגית של התיאטרון האנגלי, הוא הכיבוש המשחית. סקופיה, בירת מקדוניה, כבושה על ידי גרמנים ובולגרים. ילד בן שבע רואה את האירועים מבעד לעיניו. הבמה מכילה כמה אתרים בו זמנית, מסומנים על גבי משטח חול. מטבח מצד שמאל, כלוב יונים באמצע, סלון מימין, מיטת איש הגסטאפו והאשה ששוכבת איתו כדי להציל את אחיה – מלפנים. החדר שבו מעונה גיבור ההצגה בידי הגסטאפו מצוי בעומק הבמה, וחדר משחקים של ילד בקצה השני שלה. עולם מפוצל שהתודעה שלנו, אם נשתמש במונחים קוואנטיים, תינעל על אחת האפשרויות שבו. הבמה מתמלאת תנועות שבורות. כשבעלה של הגיבורה (ונסה רדגרייב) חוזר לביתו, מעוות בגופו ופגוע במוחו אחרי שעונה על ידי הבולגרים, הוא נכנס לחדר ואומר "ערב טוב", וכן גם "הייל היטלר" במועל יד, ואז כבה האור. השחקן הולך לאחור, כאילו הריצו סרט לאחור, ונכנס מחדש לחדר: "ערב טוב, הייל היטלר", במועל יד. או בתמונה אחרת, הגיבורה מגיחה מבין הכבסים התלויים בסלון לברר אצל גיסתה ששוכבת עם איש הגסטאפו, אילו מצרכי מזון מוברחים הביא איתו החייל. רדגרייב נכנסת, שואלת, חושך. הולכת לאחור. ושוב: נכנסת, שואלת, חושך. הולכת לאחור. וחוזר חלילה.

מחבר המאמר "מדע, היסטוריה ותיאטרון" ב"תיאטר ז'ורנל", טובין נלהאוס, שהוא מרצה לתיאטרון באוניברסיטת אוהיו, כותב במאמרו, לא פחות ולא יותר, שהפיזיקה הקוואנטית מאירה את טבע התיאטרון המודרני. התיאטרון המודרני מתגלה לא כהעתק מזויף של העולם האמיתי, כמו שסברנו פעם, אלא כייצוג אותנטי של המציאות. "התיאטרון מחזק את תפיסת המציאות כריבוי וכהקבלה... כל פעולה מוצלת על ידי אפשרויות אלטרנטיביות". הצופה חווה את הבלתי ניתן לניבוי, את הלא קבוע, את ההיפותטי. הבמה, אם הבנתי נכון, היא אחת מאפשרויות החיים.

ה"אינדיפנדנט" הלונדוני דיווח על ניסוי שערכו חברי קבוצת התיאטרון הנקראת רועש יותר ממילים, שעברו עם מדעני כאוס ויצרו את ההצגה "ספירת השנים" ביאנג ויק. הקבוצה, בהנהגתה של הבמאית רות בן־טובים, שחולמת להביא את ההצגה לארץ, חיפשה מבנה תיאטרוני חדש שישקף את הפיזיקה הקוואנטית. לא עוד מבנה קלאסי של אקספוזיציה, התפתחות ופתרון. בן־טובים מריצה לאחור שוב ושוב שורת סצינות בתוך חלל במה פיוטי ומזוהם שהוא בית מלון שכוח. יושב בו פקיד קבלה בעל מראה אנדרואידי ומ[illegible] עומד עץ ששורשיו מרממים. הפקיד חי מחדש, כאוטומ[illegible]ות, מקרה שאירע לו בבית המלון, מהסוף להתחלה. זהו ה[illegible] ככה: פעם הגיע למלון זוג ופקיד הקבלה שכב עם הא[illegible] בהעדרו של הגבר. אחר כך היה ביניהם רגע של אינטימ[illegible] אמיתית ומחשבה חולפת לשנות את חייהם. האשה, ב[illegible] העבירה את חייה בסיפורים פיקטיביים על עצמה, סו[illegible] פחות או יותר את כל תולדות המאה הזאת. היא נושק[illegible] בכך ש"צריך לספר סיפורים כדי לדעת שאתה קיים". א[illegible]

"ספירת השנים" ביאנג ויק

כל זה, האשה יורה בעצמה. וכך מחדש: פקיד הקבלה [illegible] לחדר האשה. שוכב איתה. משפטי אינטימיות. מחשבה [illegible]בות. יריה, וחוזר חלילה. מה שמעורר בהתחלה התנגדות [illegible] סף גועל, הופך לאט־לאט לאירוע מענג ומהפנט. פרטים קטנים משתנים במהלך שחזור התמונות. למשל לפני [illegible] רוקדת האשה עם מסכת חמצן, מה שלא קרה באירוע [illegible]רי. אבל הכל מתכנס אל אותו עתיד. מדעני הכאוס [illegible] קוראים לכך הדגמה של אנטי־כאוס, מפני שהכל חוזר [illegible] לאותה נקודה. יכול להיות שהקבוצה עורכת כאן ניסוי [illegible] כניסות והתבדרות. או כמו שכותבת רות בן־טובים [illegible] "ההצגה הזאת עוסקת באותה דרך אינטואיטיבית שבה [illegible] מפענחים סדר מתוך אי הסדר, ואיך אנחנו יוצרים [illegible] של יציבות בעולם של זרימה בלתי פוסקת".

הצגה מקסימה מועלית בתיאטרון לירִיק האמרסמית [illegible] פי הרומן של ג'ורג' אליוט, "הטחנה על נהר הפלוס". [illegible] זה כבר לא מפתיע, תיאטרון של ריבוי אפשרויות ועולמ[illegible] מדובר בסיפור ההתבגרות של מגי, שהוא סיפור הליכ[illegible] המוות. למגי אין אומץ לפרק את הקשר הסימביוטי [illegible] משפחתה הגרעינית ולהתחתן. המוות שלה, בטביעה [illegible] פותח את ההצגה והוא שיסיים אותה, כמובן. כי העתיד [illegible] בכל רגע של ההווה כאפשרות. שלוש שחקניות מגלמות [illegible] מגי: פעם כילדה, פעם כנערה, ופעם כאשה צעירה. [illegible] שלושתן עולות מדי פעם יחד לבמה כדי לייצג שלוש[illegible] אספקטים של אישיותה. להתווכח. להשלים. משחקי אפש[illegible]יות של "אילו", של "גם וגם". האם תיעתר מגי לגבר [illegible] אוהבת? מגי רוקדת את ריקוד האפשרות הזאת. ריקוד [illegible] במחוך שחור, ובו היא מממשת את האהבה, אבל [illegible] עוברים איתה לתמונה שבה תסרב לגבר.

עוד הצגה מדוברת היא "סימפטיקו" של סם שפרד [illegible] ריקאי ברויאל קורט. שפרד שתק 20 שנה. עכשיו הוא [illegible] בפטפוט אינטנסיבי. סיפור על התפוררות של חברות [illegible] על בגידה בנאמנויות. על מבנה מודולרי של משפחה [illegible] מערכת יחסים דמויית אורגיה, כולם עם כולם. והכל [illegible] בעולמם של מהמרי סוסים. הרולד פינטר עשה זאת [illegible] מבריק בהרבה ב"השיבה הביתה" לפני כמעט 30 שנה. [illegible] ההצגה הזאת משתבצת בהתרשמויות הקוואנטיות שלי [illegible] תיאטרון האנגלי. וזה קורה באמצעות התפאורה, שמורכב[illegible] משורת קוביות מתחלפות, מעין ביתנים. בכל תמונה [illegible]מת לקידמת הבמה קוביה אחרת. למשל: חדר מגורים, [illegible] חדר עבודה. אבל בכל פעם שמתחלפת הקוביה ואור [illegible] על קידמת הבמה, נשארת בעומק, בחצי חושך, תפאורת [illegible]מונה הקודמת. זהו תיאטרון שמעיד על עצמו שהוא [illegible]רון, שהוא דרמה של ריבוי אפשרויות, שהוא רצף [illegible]

יכול להיות שהמבנים השבורים שראיתי בשבוע [illegible] בלונדון נופלים גם תחת הגדרת הפוסט מודרניזם. אבל [illegible] כך הרבה יותר אנושי ללקות בחרדה פיזיקלית: קוואנטית, כאוטית, תרמו־דינמית, או השד יודע איזו, מאשר [illegible] בפוסט מודרניזם. אלוהים משחק בקוביות כל הזמן [illegible] פשוט מתים מפחד.

במשך השנתיים שקדמו לכתיבת "ארכדיה" למד סטופארד תורות פיזיקליות. התוצאה היא קומדיה שנונה, קרה ואלגנטית. קשה לצפות בהצגה בלי ללכת לאיבוד. לא תמיד ברור אם סטופארד לועג לגיבורים שלו או חס עליהם, אבל ענות יאוש בשל הקושי לשלוט באי סדר ובאקראיות שטה מעל ההצגה

שרית פוקס חוזרה משבוע תיאטרון אינטנסיבי בלונדון ועימה גילוי: הנושא החדש שבו מתעסקים כולם הוא הכאוס. עניינים פיזיקליים כמו תורת הקוואנטים והתרמו־דינמיות הם הנושא החם עכשיו. כמעט בכל הצגה משתדלים לנפץ את המציאות ולהראות שניתן להרכיב אותה מחדש בצורות שונות לגמרי. מספר מצומצם של כרטיסים עדיין נותר בקופה

"ארכדיה" של טום סטופארד

מחוות של ארנבים

"אחלום לנצח" הוא [illegible] אשון מתוך תקליט חדש של מופע הארנבו[illegible]"ר קספר. זה תקליט שלישי שלהם בשלו[illegible]ם. קצב רצחני. התקליט הראשון, עם "בו[illegible] אדומה", הפך אותם במהירות ללהקה א[illegible]צליחה. התקליט השני, מורכב יותר, התקב[illegible]ות מעורבים. התקליט החדש, אם לשפוט ל[illegible]גובות ל"אחלום אותך", עשוי לשחזר את ה[illegible] הראשון. מסובבז דפנה מאור שוחחה עם ה[illegible]ים הזריזים וגם ליוותה אותם בצילומי [illegible]עטור סלבריטאים

ד פ נ ה מ א ו ר

הקספרים יוצאים לסיבוב שלישי. כבר שבוע מתנגן ברדיו "אחלום לנצח", שיר ראשון מתוך תקליט שלישי. מסתמן לחוש קיץ. זו שנה שלישית ברציפות שהם מסתערים על העונה הזאת. לאחר תקליט ראשון מצליח, ויש אומרים פורץ דרכים, ותקליט שני הרבה פחות מצליח. אחר לשנה, קבלת הפנים הנעימה של הרדיו ממלאת את כל הנוגעים בדבר אופטימיות.

ביום שישי שעבר הם צילמו קליפ לשיר אחר בתקליט המיועד, בחוף הילטון ב' ליד שובר הגלים. הכינוס העליז על החוף השומם ברובו היה הפקת ענק במבחנים מקומיים. ייתכן שמייקל ג'קסון שפך קצת יותר כסף על הקליפ האחרון שלו, אבל לקספרים אין מה להתבייש במספר החברים שהם גייסו לטובת הקליפ הנוכחי. מיכל ינאי, רובי דואניס, שרון מולד־בי, שרון חזיז, איגי וקסמן, אורן קפלן, דן תורן ועוד ועוד, באו להצטלם לקליפ. הילדים ששיחקו בחוף התנדבו לתפקיד הקהל. היתה שמש חזקה. היו הרבה טלפונים. ובכיף.

לראיון עם הקספרים, שהתקיים יום לפני צילומי הקליפ, הגיעו שי להב ואורן ברזילי, שכתבו את כל שירי התקליט, וצביקה כהן, המתופף. הבסיסט, איציק רייזנברג, לא הגיע.

– מה אנחנו הולכים לשמוע בתקליט החדש?

שי: "בשבילי הדבר הכי מיוחד בתקליט הזה הוא שיש בו שירים נורא קופיים ברוח שלהם, עם הסאונד של הלהקה שהוא רוק. ועכשיו תשאלי איפה זה עומד בין התקליט הראשון לשני. והתשובה היא שזה נשמע כמו שילוב, אבל משהו אחר".

אורן: "יש בתקליט החדש דברים שנפרשים הרבה יותר לרוח [illegible] יותר [illegible]. יש שיר פאנק בתקליט, ויש שיר אחר [illegible] רמז, באילו. יש בלדות, כל מיני דברים מוזרים. אבל זו נשמעת אותה להקה".

שי: "הצליל מאוד קרוב לצליל שלנו בהופעות. מה שיש בתקליט זה דברים נורא בסיסיים. זה לא מוסק אולפנית, לא בקטע של הרבה ערוצים והמון בלגנים. יש בתקליט שיר שנקרא 'או הו', שהיה אמור להיות בתקליט הראשון, זה שיר עוד מלפני התקליט הראשון, מההופעות הראשונות הראשונות שלנו".

צביקה: "יש עוד דבר מיוחד לתקליט הזה – היה הכי כיף לעשות אותו. בראשון עשינו תקליט [illegible]. לא ידענו מה לעשות והיינו [illegible] בשוק. בשני היה הרבה יותר קשה, ופה היה כיף, הכי כיף".

– בשמות של השירים – [illegible] – יש בחירה מכוונת, או שזה יצא במקרה?

אורן: "במקרה. אלה המילים שמופיעות הכי הרבה בשיר [illegible] השיר הראשון שיוצא מהתקליט, "אחלום לנצח", ברדי־[illegible]

מה ללהיטים הקודמים שלכם, הוא [illegible] לזמזם משמיעה ראשונה. זה דבר ש[illegible] החדש?

שי: "אני חושב שכן. אני שומע את זה [illegible] עשינו, וזה פשוט כיף לשמוע. שירים נורא [illegible]

אורן: "לדעתי זה מאפיין את קספר. [illegible] קליטים, אין מה לעשות. גם התקליט השני [illegible] הכי אפלים שעשינו, היה נורא קליט [illegible]

צביקה: "העובדה שבנאדם יכול לזמזם [illegible] שהוא מתחבר אליו נורא מהר. זה רק [illegible]

– התקליט הקודם יצא לפני פחות משנה [illegible]

שי: "עוד לפני שהוא יצא, התחלנו [illegible] השני יצא, עשינו את ההופעות [illegible] לעבוד על השלישי. התקליט השני היה [illegible] את כל הנשמה ונורא רצינו לעשות [illegible]

– נשמע כאילו התקליט השני היה [illegible] להוציא בכוח, שאחריו נאנחתם [illegible]

שי: "לא בכוח, אבל זה היה אתגר נורא [illegible]

[illegible]

צילומי הקליפ של הארנבות. מלמעלה עם כיוון השעון: הלהקה. שי. מיכל ינאי, צביקה, אורן, שוב צביקה, רובי דואניס, פעמיים איציק, ושוב הלהקה ● צילומים: רובי קסטרו וקוקו

[illegible] אנחנו אוהבים לעשות, את מה שיוצא לנו. אם אוהבים, [illegible] אם לא, לא. השירים שאנחנו כותבים זה מה שיש [illegible] בראש".

[illegible] "אבל אנחנו מקבלים תגובות. קיבלנו מכתב משמונה [illegible], שאומרים שהם נורא אוהבים את התקליט השני, [illegible] שהוא גדול. זה תקליט שמי שאוהב אותו, מתקשר [illegible] הביתה להגיד".

[illegible] יש בית ספר בעכו ששכבת י"א שלו העלתה הצגה [illegible] כל התקליט".

[illegible] תקליט קונספט הוא בכל זאת יותר יומרני. הקהל לא [illegible] תקליט קונספט, או שאתם לא הייתם מובנים?

[illegible] היה לנו יומרנות וחוצפה, וכל הכבוד לנו [illegible] זה. זה מה שאני יכול להגיד. עם היומרנות [illegible] הצענו להגיע למקומות שאחרים פחות מעיזים [illegible] אליהם, ובמעמד שהיינו זה היה הדבר שהכי פחות [illegible] לנו לעשות. לאט־לאט אנשים מתחילים להבין, [illegible] לנו, עשיתם מה שרציתם. פתאום היה את 'בובה

שבולם הביאו שם את הטירופים שלהם. ואז הלכנו וכתבנו שירים בכיף".

– בראיונות סיפרתם שהיה לכם משבר אחרי התקליט הראשון, שהצליח, ואחרי השני אתם נראים אופטימיים כמו שלא הייתם מעודכם.

אורן: "לפני שנכנסנו לאולפן לעשות את התקליט הראשון הופענו המון, ובאו המון אנשים. זה היה בכיף. כשהוצאנו את התקליט זה הפך להיסטריה, פשוט השארנו באבק כל להקה אחרת בארץ. התחילו לבוא המון אנשים להופעות, ואתה לא יודע בדיוק מה לעשות עם זה. היח"צנית שלנו אמרה אפילו שסתמנו שוב פעם את הדרך לרוק הישראלי. אנשים התחילו שוב לשמוע רוק ישראלי. זה לא קטע של לחץ, זה קטע של בלבול, ופשוט קורה, אתה פשוט לא יודע מה קורה איתך. נסענו לארצות הברית, חשבנו שנירגע, ואז נטרף לנו השכל עוד יותר. ואז, כשחזרנו, עשינו תקליט שני במשך שנה".

שי: "זה היה כאילו 'בוא נעשה עכשיו מה שאנחנו רוצים, בלי להתפשר'. אהבנו את התוצאה, אבל לא הופענו הרבה עם התקליט השני, וזה היה חסר לנו. אנחנו להקה שחייבת להופיע כל הזמן, זה בדם שלנו. התקליט השלישי הוא תקליט להופעות".

– אתם להקה שבנתה את עצמה בהופעות עוד לפני שהוצאתם את התקליט הראשון. זה משהו שכדאי ללהקה מתחילה לעשות?

אורן: "היום אי אפשר לעשות את זה. אין מועדון שיש בו אנשים, שאתה צריך להביא את החברים שלך. ואי אפשר לעשות את זה חמישה שבועות רצוף. בתקופה שהתחלנו היו כאלו דברים. היינו פשוט נדחפים לפאב, וכל מי שהיה שם, היינו נלחמים בשביל שיאהב אותנו".

שי: "היה גם רוקסן. זה היה מוסד – יום רביעי, ערב להקות, להופיע על במה, מוניטורים. אין כזה דבר היום".

צביקה: "למה, דווקא עכשיו פתחו, גם אקוו וגם הלילה [illegible]".

שי: "אני בכלל חושב שכל האווירה בארץ השתנתה מאז. היה ברוקסן להקות שעשו כל מיני טראשים ונויזים, שהיית אומר: וואו, למה מגיעים היום. ואז, כשעלינו על זה, היינו מין הפראיירים של כל הלהקות שיצאו להן להיטים והן הצליחו. ומכל הלהקות האלה שעשו רעש ובלגן, אנחנו פתאום הצלחנו. היתה אווירה כזו, אנשים השקיעו יותר בקטע המוסיקלי".

אורן: "אין דבר כזה היום. הכל חוזר אחורה. היתה תקווה, כתבו בעיתונות, שהרוק הישראלי הולך להיות ברמה של חו"ל, ואין סיכוי. הלהקות חוזרות אחורה לשנות ה־70".

צביקה: "אם מישהו עושה משהו קיצוני, לא משמיעים אותו ברדיו".

המשך בעמ' 18

הבשורה הרעה: וולט דיסני שוב אצלנו עם הסוכריה המתוקה והדביקה החדשה "פוקהונטס". אסף ציפור דווקא נהנה ● הבשורה הטובה: שלושה פרקים חדשים של "החשוד העיקרי" נחתו בישראל ויוקרנו בפסטיבל ירושלים. השאלה היחידה כמה יוציאו את הנשמה למי שירצה לראות את זה בבית בשקט ● הבשורה המפוקפקת: בקרוב לא נצטרך יותר לרכוש חלק עליון לביקיני בחוף הים של תל אביב. דון מיברג מאוד לא אוהב את הרעיון השובב של רוני מילוא ● הבשורה המצערת: אין כאן אמנות, אבל תעשיית המכירות הפומביות נמצאת בתנופה אדירה. יורם קופרמינץ כועס ● גל אוחובסקי התאהב. בשתי להקות אנגליות: ג'ין וסופרגראס ● אלי הירש מחבב את ספרו של ראובן מירן, למרות הסתייגויות פה ושם ● וקוראינו, כרגיל, מלאי טענות. צודקות כמובן

בדעה | צלולה

בורגנים, רבותי, בורגנים!

אומרים שוק לאמנות יש בארץ. אומרים. אמנות יש, שוק אין. יש תחליפי קזינו, יש הימורים, יש תחרותיות עם פטישים, אבל שוק לאמנות? אין. יורם קופרמינץ על המכירות הפומביות של השבוע בגלריות תירוש וגורדון

יורם קופרמינץ
אמנות פלסטית

הי, אתם שם? שומעים? באיזה משחק בדיוק אתם משחקים? מה שאני רואה מפה זה שיש פטיש. כולם מחזיקים ביד חוברת מזהב, נראית כמו הגדה של פסח, וריח חזק באוויר. השקעתם הרבה בצהריים כדי לסדר תספורת, אולי איזה בגד חדש ומרשים קניתם. נעלי לכה, וליפסטיק לבנות. בדרך כלל הבנות קובעות. "אני יודע, תשאל את אשתי, היא אחראית בבית על התמונות". אנחנו, הבנים, מלאים בכסף. יש ברוך השם מה לבזבז, רק שיגידו לנו איפה בדיוק אפשר לעשות את זה. מסעדות יקרות זה כבר לא זה, בייחוד, אתה יודע, כשחוזרים מאלסקה, מסיור על יאכטה עם משרתים, והטבח, איזה יד יש לו. בקיצור, אכלנו כבר הכל. אז מה, עוד מכונית, "ראית את הרובר החדשה? מחר אני מקבל שתיים". לא כדאי, ממילא הכבישים בארץ דפוקים וכל הפסיכים על הסובארו, איפה כבר אפשר לנסוע מהר.

אז מה נשאר? מישהו שמע על משהו טוב? כזה שאפשר גם להיראות איתו, גם לשחק קצת בכסף, "אל תשאל איזה פיקאסו חמור מצאנו במכירה של גלריה גורדון, כולה התחיל ב־6,000 דולר! מקסים! הוא רוצה אותו למשרד, אבל זה מה זה מתאים לפינת האוכל". אולי איזה משהו תרבותי? את התזמורת הפילהרמונית אין כוח לקנות, וגם מרכז גולדה החדש, אני יודע, אומרים שיש קצת בעיות עם האקוסטיקה. תמונות, רבותי, תמונות, ויש גם פסלים. המבחר אצלנו גדול. יש דברים זולים, ממש מציאה, ויש גם יקרים מחו"ל, עבודות שכבר קיבלו את כל האישורים שאכן, ללא ספק, מדובר ביצירות מופת.

אז תקשיבו, אתם שקובעים מה טוב ומה לא טוב, מה שווה ומה לא שווה: הפריטים היחידים שאתם מתמודדים עליהם, כאילו בשיא ההתרגשות, הם העבודות הכי שמרניות שיש. אתם אוהבים את המשחק של הפטיש. כמה שהעבודה יותר שמרנית, כך מתעכבת הדפיקה של הפטיש. ואתם צריכים את הסיבה לתחרות. במקרה הזה היא יצירות אמנות. לכל אחד מכם יש מספר ולא יותר. אילו אמנות היתה באמת מעניינת אתכם, לא הייתם מחכים עד למכירות. ברוך השם, לאמנים יש טלפון, יש כתובת, יש סטודיו, או בשביל לא להיות יותר מדי אישיים, יש גם אמנים שעובדים עם גלריות. הייתם יכולים למצוא אותם, לדבר איתם, לנסות להבין מה האמירה שעומדת מאחורי הדברים שנראים לכם מוזרים, בלתי ברורים, קשקושים. אבל במקום זה אתם משחקים. יש מילה שמגדירה אתכם, מזמן לא השתמשו בה: בורגנים. לא נובו רישים, לא יאפים, פשוט בורגנים. כמו פעם. ואני יודע שאתם שמחים בזה.

כמה מכם באמת הסתכלו וקנו משהו, בוא נאמר, לא רווחי, כזה שעורר אצלכם איזו הרגשה, או שחשבתם שיש בזה משהו וסקרן אתכם להבין מה זה. ככל שאני רואה, למעט מאוד מכם זה קרה. עובדה, אני פותח את הקטלוגים של המכירות שנערכו השבוע, הטעם שלכם קופץ מול העיניים. כן, יש גם כמה צעירים, בני 43־50, שנמצאים בתוך מכת פטיש (פריטים 1, 5, 6, 8 ו־10 במכירה של גלריית תירוש). אבל הם עלה התאנה. טעם לא נקבע במכירות פומביות, ערך לא נקבע במכירות פומביות, חשיבות של יצירה לא נקבעת במכירות פומביות, זה רק עסק וטרנד חדש ולא שום דבר אחר. לא אמנות ולא בטיח. לא תרבות ולא הכנה.

יותר מזה, בורגנים יקרים, בשביל שתבינו, אספר לכם סיפור מהחיים, כמובן, עם מוסר השכל. בעלת הגלריה שלי תהרוג אותי, אבל שווה לי להקריב. בתערוכה האחרונה שלי בדצמבר 94' בגלריה שלוש, מכרתי עבודות: אחת לראש עיר, איש מכובד (כך אומרים), ושתיים למנו"ל, מכובד גם הוא. התערוכה נגמרה לפני חצי שנה ועד היום לא ראיתי את הדולרים. העבודות חיכו להם בגלריה עד היום. באופן רשמי אני מודיע לשניהם: אני לא רוצה למכור לכם את העבודות, אני לא רוצה את הכסף שלכם. תוציאו אותו על משהו אחר. משהו שבאמת יהיה חשוב לחיים שלכם. לא צריך שתקנו ממני תמונה. ובכלל, מה, הייתי מתעשר מזה? קונה בית? קונה את העיתון שלך? לא. מקסימום הייתי קונה בדים וצבעים כדי להמשיך לצייר. אבל תודה, הסתדרתי כבר בלי הכסף שלכם.

ושלא תחשבו שאני לבד. אתם צריכים פעם אחת לשמוע איך אמנים מדברים עליכם, בורגנים יקרים. אילו מסעות השפלות הם עוברים עד שהם רואים את הכסף. אילו לבטים והתייעצויות אם לקבל את הדולרים שלכם. בתשלומים או לא? במזומן בלי קבלה או לא? חמש במחיר של ארבע או לא? מתי תתחילו להיות קצת רגישים? אף אחד לא חייב לשעשע אתכם, אף אחד לא חייב לעבור את מסכת הטריקים השקופים שלכם, אף אחד גם לא מתעשר מכם. מקסימום, במקרה הטוב, ויש דוגמאות לזה, הסטודיו נראה יותר גדול, החומרים יותר איכותיים, הזמן הפנוי לצייר או לפסל גדל. זה הכל. ועוד לא דיברתי על הרכישות של המוזיאונים, גם הם. לא חסר להם כלום. יש להם את השטיקים שלהם. לא פחות גרועים משלכם. אתם בחברה טובה.

אומרים שוק לאמנות יש בארץ. אומרים. אמנות יש, שוק אין. יש תחליפי קזינו, יש הימורים, יש תחרותיות עם פטישים, אבל שוק לאמנות? אין. אבל מה זה 700 מילים בעיתון לעומת פדיון של קרוב למיליון וחצי דולר, וזה רק במכירות של תירוש וגורדון בתחילת השבוע. לבריאות. ■

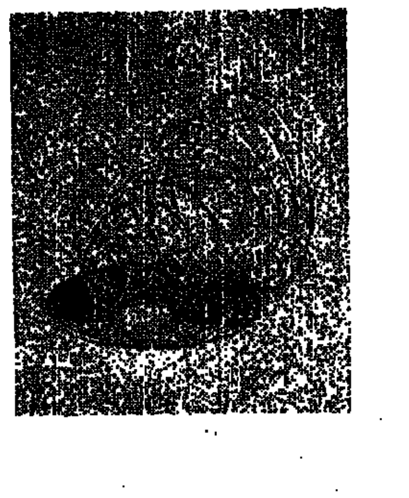

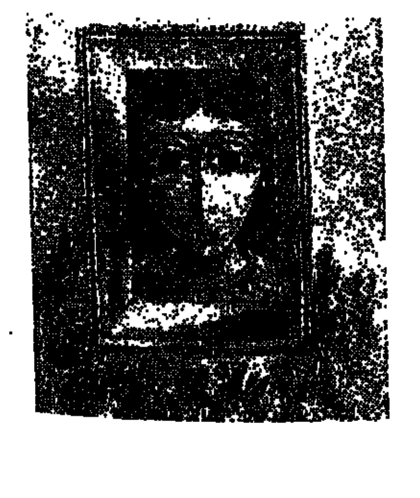

מימין לשמאל: עבודות של יעקב אגם, מאנה כץ ויוסל ברגנר. מתוך קטלוגי המכירות הפומביות של גלריות גורדון ותירוש

"פוקהונטס". המסרים מתוחכמים בערך כמו קליפ של מייקל ג'קסון

ומודליאני, הוא לא שוביניסט?

כל הדיון הפוסט־פוליטיקלי־קורקט בסרטיו של וולט דיסני נראה לי לא רק מטופש, אלא אפילו שמרני ומתחסד. קהל היעד האמיתי של סרטי דיסני הוא ילדים בני ארבע, והניסיון לחנך אותם מחדש הוא סתם פאתטי. ממילא כל מה שילדים זוכרים מ"פוקהונטס" זה לא ערכים נעלים אלא איך הכלב החמוד נבח על הציפור המצחיקה ואז האינדיאני נפל לתוך המים. תנו לילדים לשחק לפנינו

אסף ציפור
קולנוע

מי ראה אינדיאנים,
אינדיאנים, אינדיאנים,
מי ראה אינדיאנים, ביער מסביבי?
זהו שיר הטי־דם טי־דיי

חוץ משיר ה"טי־דם טי־דיי" של פיטר פן, אני זוכר גם את כל המילים של "זיפ־אה־דו־דה", אני יודע להגיד "סופרקליפרג'ליסטיקאקספיאלידושס" מהסוף להתחלה, אני יודע לזמזם את כל המילים של "צ'ים־צ'ים־צ'ירי", ואפילו את המילים של "הייהו, הייהו" אני יודע לדקלם בשפת המקור. אני יודע לזמזם את "כשתראה כוכב נופל", ואני שר בקול רם כשאני שומע את "צרכיו הבסיסיים של דב" מתוך "ספר הג'ונגל". את כל שיש לי להגיד על וולט דיסני, אפשר לסכם בשורה אחת מתוך "סינדרלה", וזה הולך בערך ככה: "ביבידי־בובי־דייבו".

אם להגיד לכם את האמת, כל הדיון הפוסט־פוליטיקלי־קורקט בסרטיו של וולט דיסני, נראה לי לא רק מטופש אלא אפילו שמרני ומתחסד. כולנו אכלנו את כל השטויות האלה על הנסיך שמציל נסיכה עדינה, כולנו גדלנו על מיקי מאוס הגיבור ומיני מאוס שתמיד ידעה את מקומה. לקום עכשיו ולצעוק שהסרטים של וולט דיסני היו גזעניים, שוביניסטיים, פאשיסטיים, ניהיליסטיים וסם להמונים, זאת התחסדות מטופשת. באותה מידה אפשר לטעון שמודליאני היה שוביניסט שהיה מוכן לעוות נשים כדי להתאים אותן לאידיאל היופי הנשי בעיניו. רובנס היה אמן שהקדים את זמנו כי לא בחר באידיאל הנשי האנורקטי, אלא בחר לצייר נשים שופעות. אי אפשר לעשות שכתוב של ההיסטוריה ושל כל יצירות האמנות בהתאם לערכי התקופה בה אנחנו חיים היום, בדיוק כמו שאי אפשר לעשות את מה שמנסה לעשות "פוקהונטס", שכתוב של ההיסטוריה העקובה מדם של יחסי האדם הלבן והאינדיאנים.

כל הדיאלוג סביב וולט דיסני היום הפך להיות האם הסרטים הם פוליטיקלי קורקט. או לא. קחו לדוגמה את הלהיט הקודם של וולט דיסני. "מלך האריות" הוכרז כחגיגה של פאשיזם. אבל דבר אחד אתם שוכחים. קהל היעד האמיתי של "מלך האריות" הוא ילדים בני ארבע. כל הניסיון לחנך את הילדים מחדש הוא ניסיון פאתטי לא פחות מהחינוך מחדש של הקומוניסטים בסין. עובדה, ועם זה אי אפשר להתווכח, שכולנו גדלנו על אותו קשקוש על הנסיך שמציל נסיכה, אבל לא כולנו גדלנו להיות שוביניסטים פאשיסטים שונאי הומואים. אין הבדל בין כל אותם נסיונות של הורים ליברלים שלא לחשוף את ילדיהם לתרבות קפיטליסטית ושוביניסטית, לבין נסיונות פאתטיים של הורים שמרנים לשמור את בנותיהם בתולות. אין כל הבדל בין הניסיון לסגור את הרגליים של הנשים בברזלים, ובין הניסיון שלא לחשוף את הילדים לסרטים של וולט דיסני. גם זה וגם זה הם ניסיונות לחינוך מחדש ברוח ערכי התקופה. דווקא בתקופות הכי שמרניות בהיסטוריה, המוסר שאף לאפס והדבר היחיד שלמדנו מהשמרנות הוויקטוריאנית זה צביעות מכוערת. אני מתאר לעצמי שההורים שמנסים לחנך את ילדיהם במשך שנים ל"חשיבה נכונה", די מתבאסים כשבגיל 30 הילדים הולכים לפסיכולוג ומגלים שכל החינוך שלהם היה שווה לתחת, רק בגלל שבגיל שלוש הילד נכנס פעם לחדר כשאביו גהר מעל אמו. הילד ראה את אמו צועקת, במה שהוא פירש, כילד בן שלוש, כצעקות כאב וסובל עד היום מקנאת פין, שנאת אב, תסביך אדיפוס, תסביך אלקטרה, פראנויה, מציצנות, שוביניזם, פטישיזם וחרדות, וחוץ מזה הוא בטוח עד היום שמין זה דבר מלוכלך שאסור לדבר עליו.

בתקופה שבה הילדים חשופים לזבל כמו "הפאואר ריינג'רס", נראה לי קצת פאתטי להיטפל לסרט כמו "פוקהונטס". אז נכון שהסרט הזה מסלף את ההיסטוריה ומציג איזו תמונה ורודה לפיה הלבנים והאינדיאנים הגיעו להבנה מתוך כבוד הדדי, ומעלים עין מההיסטוריה האמיתית של וירג'יניה, שם מתרחש הסיפור. אז נכון שהיה גבר לבן אחד שקשר ברית של ידידות עם אינדיאנית אחת, אבל זה לא הפריע ללבנים לטבוח את כל שבטי האינדיאנים באמריקה ולמחוק תרבות שלמה מעל פני האדמה. נכון שמדובר כאן שוב ב"הפרא האציל" של רוסו, וב"קרחת הג'ונגל" שהביאה, רק מאה שנים מאוחר יותר, לאונס נשים כושיות על ידי לבנים. אבל מה שהילדים זוכרים מ"פוקהונטס" זה איך הכלב החמוד נבח על הציפור המצחיקה ואז האינדיאני נפל לתוך המים.

וולט דיסני הוא הבייביסיטר הגדול של אמריקה. אל תבקשו מהסרט הזה לחנך את הילדים שלכם לערכים חדשים, כי אם יש משהו פאתטי ב"פוקהונטס" זה המסרים הנאיביים שהם תסמונת עידן הפוסט פוליטיקלי קורקט.

עד לאיזה גובה צומח עץ השקמה?
אם אותו תכרות, לעולם לא תדע.
אבל אנחנו צריכים ללמוד
לשיר בכל קולות ההר,
אנחנו צריכים ללמוד
לצייר בכל צבעי הרוח.

נו, באמת. המסרים הנאיביים של "פוקהונטס" מתוחכמים בערך כמו קליפ של מייקל ג'קסון ששר "זה לא חשוב אם אתה שחור או לבן".

מה שבעיקר מפתיע לגלות על סרטי וולט דיסני, זה שאפילו מה שנחשב לקלאסיקות של וולט דיסני, די משעמם אותך בחור מבוגר. כשאתה ילד, אתה בטוח שיש דברים שיישארו איתך לנצח. הסרטים של וולט דיסני לא נשארים איתך. אנחנו מנסים לחשוף את הילדים שלנו לכל הסרטים הקסומים שאהבנו אנחנו כילדים, כי לראות ילד שמגלה בפעם הראשונה את עולמו של וולט דיסני זאת תמיד חוויה. כמו הוריה של וונדי, נגזר עלינו, כמבוגרים, שלעולם לא לחזור לארץ "לעולם־לא". מקום שם ילדים יכולים לעוף. "פוקהונטס" הוא פיהוק משועמם להורים, אבל חוויה ענקית לילדים. תנו לילדים לשחק לפנינו. ■

בדעה צלולה

הלן מירן ב"החשוד העיקרי". טורחת על עיצוב הדמות כאילו היתה לפחות דה־נירו

הלימונית החמוצה חוזרת

מאיר שניצר כבר שם יד על פרקי ההמשך של "החשוד העיקרי". פרקים 4, 5 ו־6 יוקרנו בפסטיבל הסרטים בירושלים, ובעונה הבאה, ככל הנראה, בערוץ השני. איך זהז בסך הכל בסדר, אם גם קצר נשימה מן הפרקים הקודמים ומזכיר במעט את החלטורות של לה קארה. פעם אחת היא אפילו בוכה שם, החוקרת הנפלאה ג'יין טניסון

מאיר שניצר
טלוויזיה

ג'יין טניסון עכשיו לבדה. אמא איננה עוד. טני־סון, בגילומה הנחרץ של הלן מירן, הינה הדמות הראשית בסדרות המתח הבריטיות "החשוד העיקרי". האמא, במקרה זה, היא לינדה לה פל־נט, שהגתה את הסדרה וכתבה את התסריטים לשלושת חלקיה הראשונים.

כעת מגיעים החלקים 4, 5 ו־6, שיוקרנו במהלך פסטיבל ירושלים שייפתח בעוד שבועיים. המייחד את הפרקים החדשים ב"החשוד העיקרי" הוא העובדה שלה פלנט – התסריטאית המובילה באנגליה – איננה עוד חלק מהם. בהעדרה של היוצרת המובילה, נאלצו מפיקי הסדרה לשנות בה כמה כללי יסוד. דווקא מאלה שהבי־או לה בעבר תארי הצטיינות רבים כל כך.

השינוי הבולט בפרקים החדשים של "החשוד העיק־רי" הוא בקיצוצם הדרסטי. לא עוד סדרה בעלת ארבעה המשכים שבועיים, באורך של שעה כל אחד, אלא סרט שאורכו שעתיים, המשודר בשני חלקים. כלומר, בפס־טיבל ירושלים יוקרנו שלושה סרטי "החשוד העיקרי" (4־6), אלא שאורכם המשותף הוא בסך הכל שש שעות.

הקיצוץ בזמן בא כמובן על חשבון העומק בעלילה. לא עוד מערך פסיכולוגי של חקירה משטרתית המת־פתחת באיטיות, ושומרת על מתח בין החוקרת טניסון לחשודיה העיקריים. לא עוד תפניות מפתיעות, מות־חות, בממצאי החקירה. הכל כעת אינסטנט. בן רגע, יש רק שעתיים, וצ'יק־צ'ק צריך לתפוס ולהפליל את הפו־שע.

קוצר הנשימה של חלקי ההמשך, לעומת המקור האיטי והכבוש בעצמו, מזכיר במשהו את אחת החלטו־רות של ג'ון לה קארה. סופר נערץ זה טיפח את דמותו של הסוכן החשאי ג'ורג' סמיילי בשלושת הספרים עבי־הכרס: "החפרפרת", "התלמיד המכובד" ו"כל אנשי סמ־יילי". לאחר מכן, אולי בכוח האינרציה היצירתית, הוא הוסיף להם סרח־עודף בדמות הספר "הצליין החשאי", שמכיל אוסף של סיפורים קצרים העוסקים באותו רב־מרגלים. כמו מחטף אחרון לפני דעיכתה הסופית של הדמות. ואגב כתיבה: החלל היצירתי שהותירה אחריה לינדה לה פלנט היה כנראה גדול כל כך, עד כי נדרשו שלושה תסריטאים שונים כדי לכתוב את חלקי ההמשך ב"החשוד העיקרי".

עד כאן החדשות הרעות. הידיעה הטובה, המכריעה, היא שאיכשהו העסק ממשיך לדפוק כהלכה. כנראה בגלל השחקנית הלן מירן, שמוסיפה לגלם את דמותה החמוצה ודורשת־תשומת־הלב של סגן ניצב ג'יין טני־סון.

מירן היא סוג בפני עצמו. איכויות התפקיד הטלוויז־יוני של טניסון, כפי שהיא אוחזת אותו, חורגות מכל סטנדרט מקובל בסדרות מתח. זה לא דומה לרוי מרס־דן, למשל, שכנה אבטיפוס של הבלש כותב השירה אדם דלגליש, ומהג'סטות המקוריות שלו, החיצוניות כל כך, הוא אינו סוטה לכל אורך הפרקים הרבים שמנציחים את עוללות החוקר המשטרתי הזה.

מירן, קרובה יותר לתפיסת המשחק הפסיכולוגיס־טית של האמריקאים, בונה מבפנים את דמותה של ג'יין טניסון. אצלה אין מדובר רק בגיבוש תבנית של ג'סטות חיצוניות המקרינות על עיצוב הדמות. מירן, כאילו מדובר פה בסרט של רוברט דה־נירו, טורחת על עיצוב מערך רגשי שלם עבור הדמות הסדרתית שלה.

בסיום "החשוד העיקרי 3", ששודר בערוץ 2 לפני כמה חודשים, מכריעה סגן ניצב טניסון על המשך חייה כאשה לבדה, ומבצעת הפלה. מסתבר שהנזק הרגשי הנובע מאקט ההפלה מוסיף ללוות את החוקרת המנוכ־רת הזו. בחלק 4, הקרוי "הבת האבודה", נדרשת טניסון לפענח את תעלומת חטיפתה של תינוקת לאם חד־הור־ית.

זוהי סיטואציה בלתי אפשרית לחוקרת טניסון, שזה עתה החליטה להיפרד מהגדרתה הפוטנציאלית כאם. ההזדהות שלה עם האם־הקורבן כמעט ומהסלת את ית־רונותיה כאשת משטרה. היא בוכה, היא קצרת־רוח, ות־חת פיקודה קורסת כל מערכת הכללים המקובלת במש־טרה הבריטית. פסיכיאטר עובר עבירה אתית חמורה, ומדליף סודות מתיק אישי חסוי: קצין משטרה מכה עציר; מפקד הימ"מ האנגלי מפר הבטחה, ויורה בחשוד. והכל, בשל התערערות חגורת הביטחון, שסגן ניצב טניסון מספקת בדרך כלל לצוות החוקרים שמתחתיה.

רעידת אדמה מעין זו לא תחזור עוד על עצמה בחל־קים הבאים של "החשוד העיקרי". החלק החמישי, "המעגל הפנימי" שמו, מטיל את הצוות של טניסון למעין "טווין פיקס" זערורי. שילוב של מזימות רצח, תאוות בצע, שנאת הורים לילדיהם והשתקה קולקטי־בית של מעשים פליליים, עומד במרכז חקירת מותו של גבר הומוסקסואל שניהל קאנטרי קלאב בפרבר לונדוני, וחוסל על ידי אינטרסים משותפים של ראשי הקהילה המקומית. כאן טניסון היא בשיא זדוניותה הכלבתאית. בעיקר משום שמולה ניצבת – כחשודה העיקרית בפר־שה הפלילית הזו – אשה שעשויה מחומרים קשוחים ואנטיפתיים ממש כמותה.

טניסון איננה רק חוקרת מצטיינת במשטרת לונדון. היא גם אשה. ככזו, היא נדרשת להוכיח את ערכה ומעמדה בכל פעם מחדש. היא אשה, ולכן מותר לכל אחד לערער על התוקף המקצועי שלה.

החלק השישי ב"החשוד העיקרי", שקרוי "ניתוח האפלה", אכן מטיל ספק בכושר שיפוטה של טניסון. שתי שחיטות המבוצעות בהפרשי זמן קצרים, מעלות חשד שבעבר הרשיעה טניסון אדם חף מפשע. הרציחות החדשות דומות לשש שחיטות שביצע לפני שנים רוצח סדרתי של נשים. הרוצח הזה יושב בכלא, ובכל זאת נשים נוספות נקטלות לפי שיטתו הייחודית.

במקום חקירה נמרצת שתגלה את הרוצח העכשווי, מעדיפים הגברים כולם, כל אנשי חוגה של טניסון, להאשים אותה כי בעבר לא מצאה את הרוצח הנכון. הצורך להגן על שמה הטוב כאשת משטרה משתרג לתוך תרדות נטישה (מוצדקות) שלה. הגבר הארעי, שהיא ישנה לצידו, גם הוא בוגד בה. אמנם הוא אינו חובר לאשה אחרת, אך הוא עושה אקט בוגדני הרבה יותר. הוא מתחבר לגברים שמערערים על סמכותה המקצועית של טניסון, ומדליף להם חומר נגד חברתו לחיים. כן, כל הגברים אותו הדבר, וטניסון בוודאי עוד תראה להם עם מי יש להם עסק. ■

הפיז'ו הישנה עוד רוכבת

גל אוחובסקי מגלה את הסמיתס החדשים. קוראים להם ג'ין, הם אנגלים והם מחזירים את הצבע ללחייו. לידם, פוסעת עוד להקה חדשה, סופרגראס. הם אמנם לא שוכנים באותן מעלות רקיע, אבל עם שני התקליטים החדשים ומרוממי הנפש האלה יש טעם חדש לחיים. אפילו אחרי גיל 35

גל אוחובסקי
רוק

ג'ין. משיבים את הכבוד האבוד לדיכאון ולעצבות

זה יהיה שקר לומר שלא ראיתי השבוע בריכוז את המיצג של מייקל ג'קסון, ליסה פרסלי ודיאן סויר. זה יהיה שקר לומר שלא הקדשתי זמן לחשוב על הטיפוס המשונה הזה שנראה רוב הזמן כאילו הוא מתעקש ללבוש מסיכה זולה. חיבבתי אותו דווקא ברגעים שבהם נראה כמו נער מוגבל אך מאופר מדי, שמת לספר לעולם שהוא סוף־סוף למד להחנות את הרכבת בתחנה. אבל לך דע איזה חלק מההצגה הוא סתם שקר, איזה חלק הוא פיב־רוק, ואיזה חלק הוא שעשוע.

מייקל ג'קסון נולד פחות מחודש לפני. וראה זה פלא, מאותו רגע, אין במהלך חייו אפילו שנייה אחת שדומה במשהו לחיים שלי. אם יכריחו אותו למצוא סיבה לקנא בי, קשה להניח שהוא יצליח לחשוב על משהו מעניין יותר מאשר היכולת המצוינת שלי להי־שתזף. אין אפילו הוכחה שאנחנו אוכלים ומפרישים מאותם מקומות. אני, בתמורה, לא מוצא במוסיקה שלו שום דבר שאפשר להזדהות איתו. וזה חבל. כי בדרך כלל אחרי שבשנות העשרה אתה מעריץ אנשים מבוג־רים ממך, אתה מגיע לעשור השלישי בחייך ושם אתה נתקל במוסיקה של אנשים בגילך, מה שבהרבה מקרים קושר אותך ליוצריה בעבותות סנטימנטליים שנדמה כי לא יינתקו לעולם.

סטיבן פטריק מוריסי נולד קצת פחות משמונה חוד־שים אחרי. בן למשפחת מהגרים אירית במנצ'סטר, של־מד במוסדות חינוך קפדניים, שתיאוריהם, כפי שהם מופיעים בביוגרפיה שכתב ג'וני רוגאן, לא דומים בשום אופן לחוויות שהיו או יהיו אי פעם מנת חלקו של מישהו בבית הספר היסודי ע"ש ארלוזורוב בחדרה. וב־כל זאת, כשהגיע לגיל 25 ופרץ עם הסמיתס, הרגשתי שהנה מצאתי את האיש שאת המוסיקה שלו אנצור לנצח הכי קרוב ללב.

11 שנים עברו מאז ומוריסי, חייבים להודות, הוא כבר לא מה שהיה. גם אני לא. הפכנו לצמד די משעמם, שדי כאיזכור שמותיהם באותה נשימה כדי לגרום לשו־מע פיהוק. למוריסי זה לא אכפת. אני קצת מתחבט בשאלות. שיאו של הלבט היה בערך לפני חצי שנה, עת מצאתי את עצמי יושב חסר אונים מול ערימת דיסקים נחשבים. היו שם תקליטים של פאלפ, בלר, אואזיס, שד סבן ואקובלי. חמש להקות אינדי לוהטות, שלא הצלח־תי למצוא אפילו סיבה טובה אחת להתפעל מהן. אז ג'רביס קוקר הוא די מדליק ויש לו חן. דיימון אלברן הוא חמוד. השאר בקושי שורטים את התודעה.

מההתפעלות שגיליתי כלפיהם אצל מי שצעירים ממני בערך בעשור, התגנב למוחי החשש שאולי פשוט עברתי פאזה (להלן ניסוח עדין). אולי הלהקות האלה טובות בדיוק כמו אחרות שפעלו עשור לפניהן, והבעיה היא רק בפיז'ו הישנה. אולי כל ההבדל בין בלר לאקו והבנימן הוא שאיאן מקלוך יזכור תמיד כמה נבהל כש־המטוס העיראקי הפציץ את נתניה. אולי הסיכוי שלי להתרגש באמת מלהקה אנגלית צעירה הוא בלתי אפשרי במצב בו הסולן נולד אחרי הטראומה של יום כיפור.

לא מצאתי תשובות טובות ואמיתיות לשאלות הא־לה, ולכן העדפתי ללכת על תחושת ניכור קל מול להקות אנגליות. ממילא באמריקה יותר מעניין. ותמיד אפשר להתאהב באיזה ניחנחית מלהקת פרנטהז אבל (הנה בא ה־אבל האהוב), דווקא בשבועות האחרונים שב האור ללחיי. זה לא הקיץ, אלה אינם פעמי השלום, ובוודאי לא המפלגה החדשה של דוד לוי. פתאום ביום שרבי אחד, מתוך הערימה הגדולה שליד המערכת וחלו החוצה שני דיסקים שגורמים לי להרגיש כמי שחזר מחודש בחוות בריאות ואף חטא באירוע פלסטי. שימו לב אני חוזר לשורטס.

השמחה הקטנה היא שלישיה אנגלית בשם סופרגר־אס. שלושה נערים מאוקספורד (הסולן בן 18) שמנגנים פופ־פאנק מתוק שמתכתב נכון גם עם התקליטים המו־קדמים של הרולינג סטונס ואפילו עם הגלאם רוק. זה מרהיב עוד יותר כשמבינים שבחור בן 18, שנולד הרבה אחרי שכוורת התפרקו, הרי לא היה באמת מסוגל להת־עדכן ולחוות את תולדות הרוק בצורה מסודרת. יכול בהחלט להיות שהוא שמע על אבבא רק אחרי גירסת הכיסוי של אירייזר. שהוא שמע על הביטלס רק אחרי ששמע על וורלד פארטי. מצד שני, כנראה מקבלים חינוך יותר טוב מלהקשיב לג'ון פיל, מאשר לגלי צה"ל.

סופרגראס. חסמבה מקשיבים לקלאש

הסולן של סופרגראס נראה כמו הכלאה בין מיק ג'אגר לפרנקנפורטר, יש לו קול חזק ותוקפני, ונוכחות של מי שחושב שחבל שלא עשו סטיינל טאפ גם על ז'אנרים אחרים. הלהקה כולה נשמעת כחבורת חסמבה שיושבת מתחת לחלון של איזה אח גדול ששומע את הקלאש, ואחר כך רצה למרתף ותופסת עליו קטעים. זה רוק חר ותוקפני אך בו זמנית משועשע, מפויס ומשוח־רר. אתה שומע אותם ואתה מבין שיש דבר כזה – הניינטיז. אין אמנם סיכוי שאי פעם תמצא את עצמך בהופעה שלהם, שועט מול הבמה וקופץ מיוזע עד שה־רגליים כואבות. אבל בבית, מול תריסים סגורים, בש־עות ששכנים לא יכולים לתפוס אותך על חם, כל מטא־טא הוא לפחות גיטרה.

הפגישה עם סופרגראס היא משמחת ומעוררת, אבל לא מרגשת. מה שאי אפשר להגיד על הפגישה עם ג'ין. אם נחזור רגע למוריסי, חייבים להודות שהוא קצת חוזר על עצמו בשנים האחרונות. נכון, התקליט האחרון היה טוב, יש בתכנון תקליט חדש, אבל אף שיר שהוא כתב בחמש השנים האחרונות לא מתקרב לימי "ריל אראונד דה פאונטיין". חייבים גם להודות שחוץ מהתק־ליט הראשון שהלחין סטפן סטריט, לא מצא מוריסי הסולן מלחין שמתקרב לכפכפים של ג'וני מאר.

מדי כמה שנים מכריזים באנגליה על הסמיתס החד־שים. אבל גם הנכונות להסתפק בתחליפים נכשלה בגי־דול. כלומר, עד שהמציאו את ג'ין, רביעיה בריטית חדשה, שהיא כעת השמש הקודרת במרומי הסלון שלי. מרטין רוזיטר, בן 23, נולד בעיר קטנה ליד קרדיף, ויילס. בגיל תשע הוא עבר ללונדון ולפני שנתיים הקים את הלהקה. הקול שלו בכלל לא דומה לקול של מוריסי, אבל הוא שולט היטב בפרייזינג ומערבב. הט־קסטים שלו עגומים, ליריים, מלאי עוצמה. הגיטרות שמניח לצידו הגיטריסט סטיב מייסון, משלימות את העבודה.

ג'ין הם הסמיתס החדשים, ואפשר רק לריב על השא־לה האם מדובר בחיקוי טוב או בהצרעה שהיא השראה. באנגליה הכוחות נחלקים שווה בשווה. ה"מלודי מייקר" מתנהג אליהם כאל קרובי משפחה יקרים. ה"אן.אם.אי" שונא אותם נואשות. כדי שיהיה עוד יותר שמח רוזיטר הזה פותח ג'ורות לכל כיוון. הוא כבר אמר שג'ין בשנה אחת של פעילות עשו דברים יותר חשובים מיר"ג בכל הקריירה, וגם הודיע שהוא בי סקסואל כמו ברט אנדר־סון, בהבדל אחד, הוא גם ביצע.

ג'ין הוציאו שלושה סינגלים, ואחר כך את אריך הנגן שנקרא "אולימפי". התקליט אמנם לא קפץ לראש מצעדי המכירות, אבל מי שמתגעגע לסמיתס לא יוכל שלא להימרח עליו. כמה ענוג הוא הדיכאון, כמה עצוב הוא הקיום. ואיזה כיף זה להיות שוב על הסוס, בלי להסתפק בתחליף של טריק אחר כמו סווייד. אתם חוש־בים שדורו טופו הוא צעיר נצחי? חכו עד שתפגשו אותי. ■

ממממ... טעים

כשמו של הספר, "מרק צבים לארוחת בוקר", כך גם אמנות הסיפור של ראובן מירון. במיטבה היא עטופה בשריון של איפוק, משובץ ריבועי תעלומה, וכשהיא פחות טובה הצב נהפך למרק. ספר שכדאי לקנות, למרות נפילות מביכות פה ושם

היא הביטה לתוך הסיר, אבל ראתה רק גוש חום-לבן משובץ.

"מרק מצוין, נכון, אמאז?" הוא אמר, "הכי טוב שאני יודע להכין". כך מסתיים הסיפור הפותח את "מרק צבים לארוחת בוקר", מבחר סיפורים של הסופר הוותיק ראובן מירון. מכותרת הסיפור אפשר ללמוד שהגוש המשובץ באמצע הסיר הוא צב מבושל – סמל לאמנות הסיפור של מירון: במיטבה היא עטופה בשריון של איפוק, משובץ בריבועי תעלומה, אבל כשהיא פחות טובה, הצב נהפך למרק.

מכיוון שבספר נכללים סיפורים שנכתבו בתקופת זמן ארוכה, המשתרעת משנות ה-60 ועד לשנות ה-90, אפשר היה לחשוב שהזמן החולף אחראי לפער הבולט בין הסיפורים הטובים לבין האחרים. אך לא. כמעט בכל עשור כתב מירון סיפור מצוין אחד לפחות, לפעמים יותר מאחד. שניים מהסיפורים היותר מביכים בקובץ, לעומת זאת, הם המוקדם מכולם (מ-64'), והמאוחר מכולם (מ-93').

הסיבה לפער היא אולי אחרת. הנושא של רוב הסיפורים דומה: בדידות. הבדידות פותחת את הסיפורים ועל פי רוב גם נועלת אותם, אבל בינתיים מתרחש משהו שמאיר את הבדידות הזאת מתוכה, חושף אותה לרגע, נותן לה כיוון ואולי אפילו משמעות. בסיפוריו הטובים, מירון מקיף את בדידותם של גיבוריו מבחוץ: הם כתובים בדרך כלל בגוף שלישי, מבוססים על עלילה קצבית החותרת לפואנטה, והדמויות הן אטומות במתכוון: פושעים קטנים, פליטים, אנשים בשולי החברה – מבריחי-בקר מהמשולש או על גבול כפר סבא קלקיליה לפני מלחמת 67', למשל. הסיפורים הפחות טובים, לעומת זאת, כתובים בדרך כלל בגוף ראשון מתפייט, והמספר – בן-דמותו של הסופר, כך נראה – מתרפק על הבדידות המתוקה או הנואשת שלו, על געגועיו למרחק, לדרום האקזוטי (אילת, אפריקה, בספרו האחרון נעלם מירון דרומית לאנטרקטיקה), לאין, לריק: "הגוף היה מיותר, הוא רק היה שם, מילא את כל החלל, אבל לתוכנו לא חדר. בתוכנו רבץ משהו אחר, ישימון חסר גבולות... הייתי אז בן שלושים וניסיתי לא לחשוב על שום דבר מיותר, ידעתי שמה שחלף לא ישוב ומי שלא שב לא שב... ריחפנו בחלל הריק כמו ציפורים מהופנטות שאיבדו הכיוון שלהן ממוגנט...".

יש בספר 24 סיפורים, די הרבה, וההכללה שלי לא תמיד עובדת. אחד הסיפורים המרגשים ביותר בקובץ, "הרב-חובל משלמה המלך 7", כתוב דווקא בגוף ראשון – אם כי זהו גוף ראשון של עיתונאי אדיש שנשלח לראיין מלח מקורקע שאוסף גלויות מכל העולם, והגיבור הוא המרואיין: בדידותו נפתחת לרגע מול עיניו המשועממות של העיתונאי, ושוקעת אל תוך עצמה. אחד הסיפורים התפלים ביותר בקובץ, לעומת זאת, כתוב דווקא בגוף שלישי, אך במין תרגום סימולטני מגרנד לאיטלקית: "כל יום בשעת צהריים היה המרקיז יורד במדרגות השיש... ויוצא לסעוד את לבו במסעדה קטנה שנקראה 'אצל הגשר' או בשפת המקום 'אל פונטה'. את סעודתו פתח תמיד ביין פרסקטי... שאחריו הזמין תמיד מנת כיסנים בגבינה לבנה ותרד, או בלשון המקום רביולי די ריקוטה אי ספינצ'י. תמיד, להוציא ימי חמישי, שבהם הקפיד לבחור למנה ראשונה ניוקי די פטטה, או בשפתנו העתיקה והמתחדשת גסיפי בצק תפוחי אדמה..." – דוגמה מצוינת למה שקורה למירון כשהוא מוותר על משמעת של עלילה לטובת גימיק זעיר ומתקתק, ובוחר כגיבור מרקיז (או אדמירל, או הוסר בחיל הקיסר) במקום קבלן בניין או עובד בית מלון בכפר סבא.

אבל יש בספר סיפורים טובים, ממש טובים, ובשבילם כדאי לקנות את הספר. הסיפור "בפנים הארץ, בהרים" הוא בעיני היפה בסיפורי הקובץ (וגם העצוב ביותר, דווקא משום שיש לו מעין הפי אנד), אך מכיוון שהעלילה שלו מינימלית – אשה חוזרת לבקר את בעלה ובנה אחרי היעלמות ממושכת, נעלמת שוב, וכעבור כמה חודשים אוספת אותם לביתה החדש בירושלים – מוטב לקרוא אותו, ולא עליו. יותר קל למסור את תמצית העלילה של הסיפור "שותפים". הוא נפתח בסצינה מסתורית בתחנת הרכבת בחדרה. הרכבת לא עוצרת, רק צופרת. בדואי זקן מאזין לה. איש ששמו באום – דמות שנעלמת בהמשך – מתלונן שהיא צפרה רק פעם אחת. "היא צפרה גם פעם שנייה, אבל יש קולות שלא תמיד שומעים", עונה לו הגיבור, אנג'ל. פלאשבק: שותפו של אנג'ל (שותף לשוד, כנראה) יורה בו פעמיים בכביש באר שבע ערד. אנג'ל שומע רק יריה אחת. "יש קולות שלא תמיד שומעים", מסביר לו הבדואי הזקן שמציל אותו. אנג'ל מאמץ את הבדואי כשותף חדש – אך גם השותפות הזאת (שמחזירה את הסיפור לתחנת הרכבת בחדרה) מגיעה אל קיצה בקול יריה שלא נשמע. צב

ראובן מירון. וריאציות על בדידות

שני דברים מיותרים קרו השבוע. חגי מירום [illegible] לפרק את הנח"ל ורוני מילוא הסכים [illegible] בחופי תל אביב יוכלו להסיר את החלק העליון של בגד הים שלהן ללא חשש ממגע [illegible] שעה ארוכה התלבטתי על מה לכתוב. [illegible] אים קרובים ללבי באותה מידה. נח"ל [illegible] רים אצלי בקשר אמיץ. בסוף החלטתי לכתוב על [illegible] שיקול הדעת שלי היה פשוט. נח"ל זו חוויה [illegible] שלוש שנים. שדיים נשארים לכל החיים. מי [illegible] הנח"ל, גורע במידה רבה מהאפשרות שבחופי תל [illegible] יסירו חזיות. בן-גוריון פירק את הפלמ"ח כדי [illegible] לו מחתרת בתוך צה"ל. חגי מירום ממליץ לפרק [illegible] כדי שלא תהיה שמחת חיים בצה"ל. הנח"ל [illegible] על דעתו מכעס את כלל צה"ל. מי שחושב [illegible] קשר להמלצת הוועדה של מירום, אינו יודע [illegible] בצבא מעולם לא אהבו את גרעיני הנח"ל [illegible] צריך לדעת. הגעתי קרוב מאוד למשפט צבאי [illegible] מפקד הנח"ל גילה בארון הבגדים שלי במחלקה [illegible] בוץ ברעם מדף מלא חזיות שחורות. גרנו [illegible] חיילות בחדר ובניסיון לשוות לחדר חזות [illegible] לת, עם פלנליות וקפל"ד עם גומי, שכחנו [illegible] ות.

20 שנה לא פסעתי לאור השקיעה בחופה של [illegible] כך שאין לי מושג קלוש האם שידור השטח [illegible] לעברו של ראש העיר הליברלי מילוא – [illegible]

רון מיברג
אחד בלב

איפה הפמיניסטיות כשצריך אותן

אין משהו המזקר יותר את הליבידו הגברי ממראה בחורה צעירה ודדנית שמים צוננים נשפכים על גופה. אבל הדבר האחרון לו היינו זקוקים הקיץ הזה, הוא ראש עיר עירני הקשוב לנפש בוחריו והמחליט על הפיכת חופיה של העיר המטורללת והנוירוטית הזאת לסן טרופה של ישראל

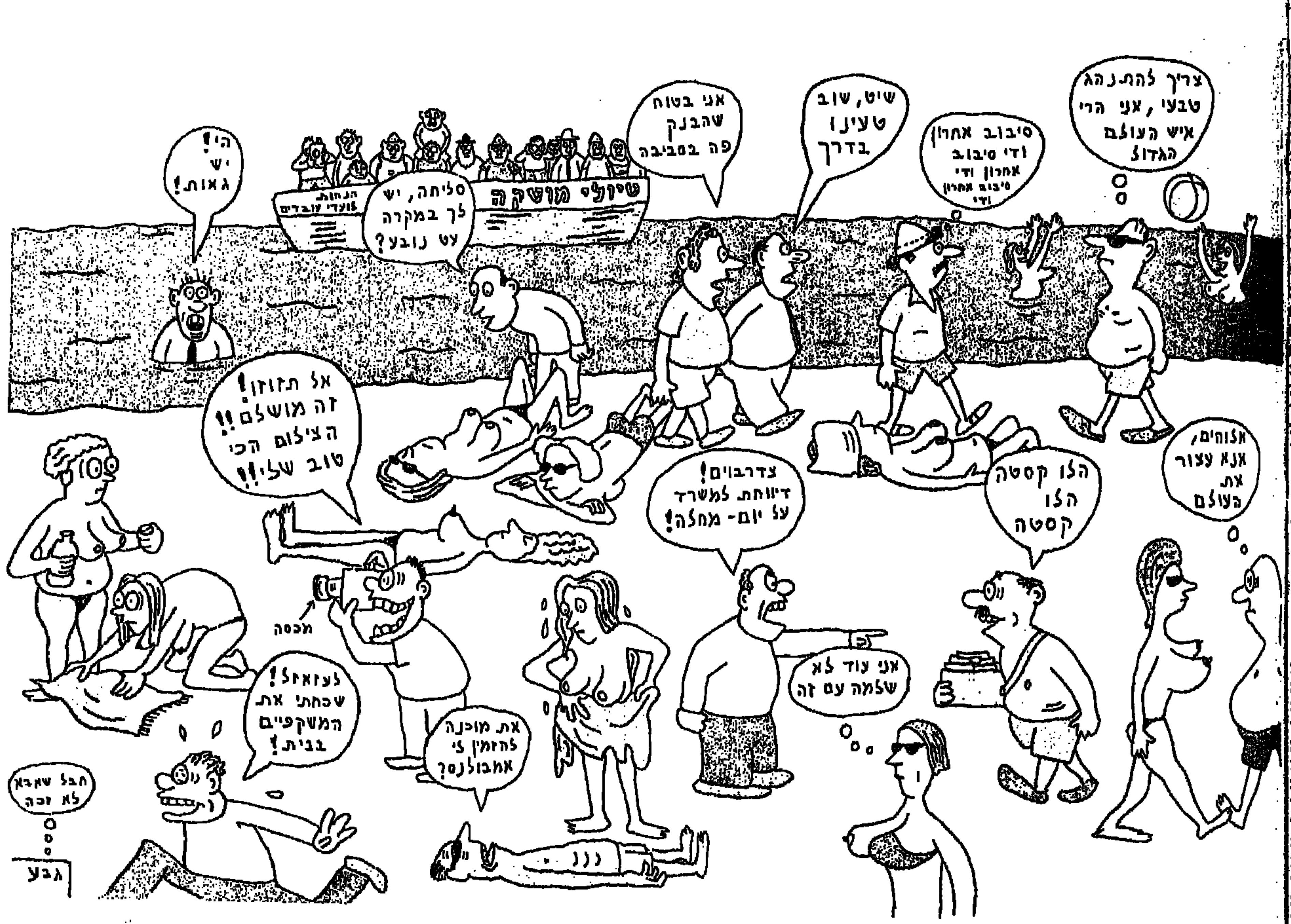

התל אביבית תסיר את ידיה מהחוזה הנשי. [illegible] מהים, מכתבות מצולמות ומידע אישי, רוב [illegible] תיירות או מתנדבות מהקיבוצים, אליהם [illegible] כאשר מתפרסם הצילום העונתי מחוף אילת [illegible] רי של עיתון יומי כאילוסטרציה לעומס החום, [illegible] רים הגברת חשופת החזה היא תיירת מהולנד. [illegible] שחיוכו של מילוא היה מאולץ משהו ומרוח [illegible] כאשר ניסה להגן, לא ממש בדבקות, על עמדתו [illegible] ליברלית השבוע אצל דן שילון, שלא תתפסו אותו [illegible] נושא צהוב לדון בו. נשים ישראליות, כולל חיילות [illegible] מסכימות להצטלם רטובות בבריכת השחייה של [illegible] דה במטולה, או בטי-שירט רטוב מזיעה כאשר הן [illegible] עגבניות בקיבוץ קליה בבקעה. הצילומים הללו [illegible] יותר ממודעות המין בעמודי שירותי הסקס בעיתונות [illegible] מית, אך מבחינת נצלנותם והשימוש הירוד [illegible] מיה של האשה כדי לעורר מהומות הורמונים, [illegible] בהרבה. אני מודה שאין משהו המזקר יותר את [illegible] הגברי ממראה בחורה צעירה ודדנית שמים צוננים [illegible] על גופה והיא מחייכת אל המצלמה כפרה סוררת [illegible] טה לסטות ממסלולו הקבוע של העדר. אבל הדבר [illegible] לו היינו זקוקים הקיץ הזה, הוא ראש עיר עירני [illegible] לנפש בוחריו והמחליט על הפיכת חופיה של העיר [illegible] רללת והנוירוטית הזאת לסן טרופה של ישראל.

זה לא קשור ישירות לעובדה שיש לי ילדה בת [illegible] גם. זה אינו קשור ישירות לעובדה שיש לי שני [illegible] קטנים ונוחים להתרשמות, אבל גם. זה קשור [illegible] דה שממרום גילי המופלג, אני יודע היטב שבמציאות [illegible] ראלית המיוזעת, החרמנית והמאצ'ואיסטית, [illegible] חשופים על החוף, הוא מתכון לאסון. אני חושש [illegible] האחרונות עומדות בסימן של הפרזה מסוימת [illegible] השדיים. סדרת טלוויזיה נצלנית ודדודה [illegible] האמריקאי כמו "משמר המפרץ", שכל כוכביה [illegible] שני בלבד לאותן בלוטות הנקה שופעות [illegible] מסכינו פעמיים בשבוע בערוץ 2, העלתה את [illegible] של גברברי ישראל לרמה מסוכנת של שריפת [illegible] שלוש ועדות חקירה שימנה גונן שגב, לא יצילו [illegible] עי ההטרדה המינית, ההצקה ומקרי האונס, [illegible] האלקטורלית של רוני מילוא תמיט עלינו. [illegible] עליון", כפי שניסו אנשי חברת חשמל לתרץ [illegible] החשמל הגדולה לפני שנתפסו בקלקלתם, אלא [illegible] שדיים מול ביצים. ברו קרב הניאנדרטלי הזה, [illegible] את המוות.

לא כל הנשים היורדות לתפוס מעט שמש [illegible] אביב הן בוחרות מרצ נאורות האמונות על [illegible] ניסטיות והקוראות בקביעות את גיל הראבן. [illegible] הים ונשים גילו את כמיהתן לעור שחום, [illegible] את אותה הפשלה חיננית ולא מזיקה, מרמזת [illegible] של הכתפיות. משתזפת השוכבת על גבה, [illegible] שמש בלא שיישארו על גבה הפסים הלבנים [illegible] העליון. אמהותינו נהגו כך עוד בשנות ה-60. [illegible] קמו להוציא אותנו מהמים ולתת לנו כריך [illegible] פידו להחזיר את הרצועות למקומן. בגלל זה [illegible] היו להן סייגים וטעם טוב.

אל חוף הים יורדות נערות צעירות [illegible] זקוף, שפיצי וקפיצי. אותן נערות, שקורעות [illegible] רולרבליידס במכנסי טייטס שנועדו לעורר [illegible] תמיד מבינות את ההבדל בין טוב ורע, בין [illegible] בין פלירט למבוא לאונס. אינני טוען כי [illegible] מלא בחוף תל אביב יכולה לשמש הגנה משפטית [illegible]

[illegible] לאנס מתועב, אבל במציאות בה אונס בישראל הוא פשע [illegible] מעט שולי שהעונש עליו נשאר מעורפל בהכרתה של מערכת המשפט – עובדה שטרם הוחלט על סירוס [illegible] – ריבוי שדיים חשופים הוא מצב טרום-פריצותי שישראל אינה בנויה להתמודד איתו בשלב זה של גיבושה החברתי. אם בעוד חודש תופיע בעיתון כותרת צעקנית בנוסח "אנס הקאנטרי קלאב היכה שנית", יהיה ודאי מי שיעשה את הקשר. זהו מצב מטומטם מאין כמותו שבעיצומו של קמפיין פרסום די עילג אך מלא רצון טוב, "אם שותים לא נוהגים", שנועד להשתלט על הקטל בדרכים בקרב בני נוער, עוזר רוני מילוא לשחרר קיטור לוהט במקום אחר. נערים רבים מרי הוכיחו כי שיקול דעת, תבונה ואיפוק, אינם נמנים עם תכונותיהם הטרומיות. למה להכניס מצב אומלל בכניעה פופוליסטית לגחמה לא ממש דחופה? יכול היה מילוא להכריז על חוף נודיסטים מסודר וגדור ותחום, שם היתה יכולה להתקיים הדדיות בעירום בין גברים ונשים. מי שרוצה להשתתף אור-נטורל, שיירד לחוף הנודיסטים. למה לנקר את עיני הציבור הדתי, השמרני, הערבי ושאר מיגזרים ששדיים חשופים אינם חלק שגרתי מעולמם הרוחני? מה טעם ראה מילוא לתת רשות להסיר את החלק העליון של הביקיני תחת כל שמשיה רעננה מבלי לתת את הדעת על התוצאות האפשריות?

לא רק שאין בהרשאה העירונית הזאת היגיון רפואי דרמטולוגי – שדיים חשופים ולבנים קורצים לסרטן העור – אפילו היגיון ליברלי מתירני אין בה. אינני בטוח שהיה מותר לטלטל את מכושי החשופים בעת משחק מטקות ... לכל תשואות ההמון, אבל אם בכבר מסירים פרטי לבוש, למה להפלות? יכול להיות שיימצאו לא מעט גברים מבורכים שיבחרו לשוף את אשכיהם בחוף בוגרשוב.

לשיטתו של מילוא, אלא אם מדובר בראש עיר שהוא גם תרמן לא קטן, אינני רואה את ההבדל בין אשכים לשדיים. סדר החשיפה המקובל בעולם הוא קודם שדיים ורק אחר כך מבושים, אבל אם תל אביב מבקשת להכתיב נורמות, לא הייתי עוצר בחזיות. הייתי הולך עד הסוף. חוף להומואים, חוף ללסביות, חוף לסאדו מזוכיסטים. הים הוא מקום נפלא לתרגל בו כל מיני העדפות מיניות. אבל את מה שמילוא מקלקל עתה, תיאלץ לתקן המשטרה.

כמו בתחומים אחרים בחיינו, אנחנו יותר אמריקאים מאשר אירופים. אחרת לא היינו עברים כה נרצעים לכל דבר אמריקאי. אבל בעוד שהאירופים נראים שווי נפש בהתייצבם מול שדיים מעורטלים, נלפתים האמריקאים במבוכה נוראה למראם. מדוע יש באמריקה חוסים כה מעטים בהם מותר ללכת בלי החלק העליון של בגד הים, בעוד שבאירופה יש עשרות? באירופה השד אינו ארוטי יותר מהשוק, הירך, או מכל איבר אחר בגוף. עשרות נשים מסתובבות בלי חזיה בחופי הריביירה ובשעת הצהריים הן יושבות להן סביב השולחן ומנגבות מהשדיים את רוטב הסלט. השדיים עבור האמריקאים הם חלק מאיברי המין המוסתרים, סמויים מהעין זמן כה רב, שהצצה חטופה בהם הפכה לאירוע. בצרפת, אשה המתכוננת לעבור בדיקה שגרתית, ממתינה לרופא עירומה כביום היוולדה. באמריקה מגישים לה חלוק.

שדיים מאיימים על גבר כשם שהם מחרמנים אותו, בעיקר עקב חשיבותם הראשונית הגדולה לתינוקות. זיגמונד פרויד כתב שאין להמעיט מערכו של הנתון הזה. "היניקה משדי האם היא נקודת המוצא של כל חיי המין", אמר פרויד, "האבטיפוס שאין דומה לו של סיפוק מיני שיבוא מאוחר יותר, ואליו שבה וחוזרת הפנטזיה לעתים קרובות למדי בעיתות צורך". לא אוכל להבהיר את ההשלכה החשובה של האובייקט הזה על בחירת כל אובייקט מאוחר יותר, או את ההשפעות העמוקות שיש לו בגלגולי הצורה שלו ובתחליפיו אף בחבלים הנידחים ביותר של חיי המין שלנו". מי היה מאמין שרוני מילוא יהיה יותר נאור מזיגמונד פרויד.

גם שתיקת הפמיניסטיות תמוהה בעיני. שנים הן נלחמות נגד האובייקטיביזציה של גוף האשה. עכשיו זה בסדר מבחינתן שמילוא שרק לפתיחת משחקי הקיץ, כמו כדורעף, מטקות ושאר קפיצות, בעירום. גברים ששנים מתנזרים ממאגרי מים גדולים, יפתחו בעת תאווה בלתי מרוסנת לים התיכון ולריגושים שהוא מציע. אני מקווה שאינני חוטא למוסריותו של הגבר הישראלי המצוי, אבל אני מנחש שעירום נשי על חוף הים לא ישפר את רמת חיינו אלא יעלה את מפלס הייחום התל אביבי המגיע לנקודת הרתיחה שלו בקיץ.

ונוס מווילנדורף היא אלילת פריון מאבן, שתכונתה המיוחדת היא שדיים בתבנית אבטיחים ענקיים ללא פרופורציה. ראשה פוסל כמרקם ללא מיתאר או תווי פנים. אין לה עיניים, אין לה פה ולא אף. מדוע אין לה פרצוף? שאלה סטודנטית אחת לדברי ימי האמנות את המורה שלה באוניברסיטת ניו יורק. מותק, ענתה הפרופסורית, אילו לך היו ציצים כאלה, גם את לא היית צריכה פרצוף. כעת נוכל לפגוש בחוף תל אביב מישהי שלמדה איתנו במגמה ההומנית בתיכון, לדבר איתה שעה, על הא ועל דא, ולחזור הביתה מבלי לזכור את תווי פניה או שמה. צב

דעת קהל

פגשתם מישהו שבוכה מדאנס?

גל אוחובסקי בחר להיפרד ממשינה בהבעת צער לא על עצם הפירוק, אלא על כך שהלהקה לא השכילה לפנות אל תחום הדאנס, ולהוציא לשוק משהו "גרובי ומחרמן" ("תרבות מעריב", 2.6). אז אני יודע שהמאמר שלהלן יוקע כאנכרוניסטי על מזבחם של נביאי הניינטיז (גיא אסיף???), ובכל זאת, אני לא יכול להתאפק יותר. חלאס! די! מספיק! נמאס משטיפת המוח השבועית, נמאס מקמפיין הדאנס המגמתי והשיקרי של "תרבות מעריב", ונמאס במיוחד ממאמרים בני 8,000 מילה שלא אומרים לנו כלום, אבל פשוט כלום, על החיים שלנו.

כבר ברור לנו ששנות ה־90 הן שנים ריקניות, ציניות ונטולות רגש. אבל האם גם הדיון התרבותי עליהן חייב להיות כזה? אני לא טיפש וגם לא נאיבי. אני אהיה הראשון להודות שעולם הפופ והרוק נמצא במשבר אדיר, שספק אם יתאושש ממנו. אבל הדאנס, עם כל הכבוד, לא מהווה פתרון. הדאנס פשוט לא יכול להיות תחליף לצרכים הנפשיים עליהם ענו (ולמזלנו – לעתים עדיין עונים) הפופ והרוק. ראבאק, מישהו מאזין בבית לדאנס? מישהו מתעמק בטקסטים של דאנס?? מישהו מקבל צמרמורת מדאנס??? מישהו בוכה מדאנס???? הבעיה עם הדאנס שיש לו השפעה הרסנית על הדיון התרבותי, כי כשסוגדים לסגנון בה ריקני מבחינה תוכנית, ברור שגם הדיון הופך לכזה, חסר פנים ועומק, במשקל נוצה, וככה מפספסים גם את המעט שכן שווה התייחסות.

למשל, אלבום פנטסטי של להקת משינה שיצא לפני כחצי שנה וזכה אמנם למחמאות. אבל אף אחד לא טרח לעסוק בו ברצינות, כי למי באמת יש כוח לנתח את המהפך הטקסטואלי שעברה הלהקה, אם אפשר בעבור אותו חנפן דולרים לחרבש מאמר על הטראנס ההפקתי של "להתראות נעורים", או להביא ראיון עם מובי ולדפוק כרטיס? קפצתי לבקר בשירים שאהבתי (היו הרבה) והתעלמתי באלגנטיות מאלו שלא (והיו לא מעט), ובכל זאת כשעמדתי שם בליל החג האחרון, מתנתק לשעה מזמזומי הילדים המיוזעים, זרמה בתוכי אהבה גדולה. אהבה לחבורה שידעה להתבגר בכבוד, וידעה גם מתי ללכת. היתה שם, למה להסתיר, גם קנאה. קנאה בחמישה אנשים צעירים שהגשימו את החלום שלהם. גם אני חלמתי פעם להקים להקה ולכבוש את עולם. ממרומי 21 שנותי, אני כבר מבין שזה לא יקרה. אני גם מבין שההתרגשויות שלי ממוסיקה ילכו ויתמעטו, כי אני לא מסוגל להשתנות, והאמת, אני מאמין שבלילה, כשמורידים את המסיכות, רובנו באותו מצב, אפילו אתם.

משינה לא היתה אף פעם להקה מושלמת. היו להם גם שירים מיותרים – אפילו בהופעה הנפלאה היו כמה כאלה. אבל אני אוקיר למשינה חסד לנצח, כי כשהם שרו את "דני" ואת "אהובתי", היו לי צמרמורות בכל הגוף; וכשהם נתנו את "אנחנו שביים", עלה לי גוש לגרון; וכשהם שרו בסוף את "תחזור תחזור", עמדו לי דמעות בעיניים. ובשביל שנות ה־90, תודו, זה באמת המון.

אודי מ.

איכה הלכה שורה?

הנני מוצאת לחובה לעצמי, כאדם וכאשת מחול, להביא בפניכם את הערותי על כתבתו של סער דיין "חוורת בצעד תימני" ("תרבות מעריב", 12.5). המדובר בדברים שנאמרו ובעיקר בדברים שלא נאמרו על האמנית הדגולה בה נתברכה ישראל, מייסדת ענבל, אשת חזון, במאית, כוריאוגרפית, סופרת, מלחינה, חוקרת, וכלת פרס ישראל – שרה לוי־תנאי.

הכתבה מדברת בשיקום ענבל. לשיקום ראוי רק נושא בעל ערך. ואכן כפי שנאמר אצלנו, "אין יש מאין". אלמלא כד השמן שנמצא בבית מקדשנו, לא היינו מדליקים נרות חנוכה היום. כאחת העוקבת אחרי פעילות תיאטרון ענבל מאז היווסדו ועד היום, כאחת המאמינה שלמוסד זה יש שליחות אמנותית־ציונית־ציבורית, וזאת בזכות לוי־תנאי, אני מרשה לעצמי לפנות אליכם בבקשה, לייעד מקום בעתיד בנושא "שרה לוי־תנאי", על מנת להעמיד דברים על דיוקם. את הפרטים על פעילותה האמנותית של שרה לוי־תנאי ניתן לקבל בספריה למחול בית אריאלה בתל אביב.

פרופ' חויה לוי־אורון

שרה אמנו

האם רק ריקודי הרועים ששרה יצרה בתיאטרון מחול ענבל השתמרו אצלה והשפיעו עליה ועל תפיסתה האמנותית?

השם כבר מעיד על עצמו, "תיאטרון מחול" ולא להקת רקדנים הרוקדים ריקודי רועים ופעמונים מצלצלים בצוואריהם.

מרגלית למדה וספגה משרה לוי־תנאי את ריקודי הרועים, אך גם ובעיקר את היצירות הגדולות כמו: "שמואל הנער", "תיקון חצות", "שירת דבורה", "מלכת שבא", "מגילת רות", "כינור דוד" ועוד, שבהן היתה הכוכב הזוהר. איך אפשר לשכוח ולהשכיח את היצירות, "חתונה בתימן", "במדבר", "ורד בר", "כנרות כנרת"? איך יכולה מרגלית להתעלם מ"שבת שלום", יצירה שמימית ורוחנית מלאת סמליות, שבה התעלתה שרה לוי כיוצרת ומרגלית כמבצעת? האם כל האוצר הזה לא חדר אל תוך נימי נשמתה של מרגלית והתמסר בתוכה כמסד שעליו היא בונה את דרכה היום ומנחילה לילדיה ולנו?

האם 30 שנות ריחוק מבית היוצר של שרה לוי־תנאי השכיחו ממנה, או שגרמו לה לטשטוש ולאי נוחות להודות, ששרה לוי־תנאי היא עמוד האש אשר מלווה אותנו בדרכנו כאמנים, ושל כל אחד ואחד שהיה במחיצתה ואם היו כאלה שנדלקו ויצאו לדרך אחרת יבורכו. אך תבורך מנשים שרה, כי היא נר התמיד שלאורו אנחנו ממשיכים.

ראומה נחום עבאס

איכה תירקי לבאר?

אנחנו החתומים מטה, רוצים למחות נמרצות על הדברים שהובאו בכתבתו של סער דיין ("תרבות מעריב", 12.5), תחת הכותרת: "חוורת בצעד תימני". בדברים יש משום הטעיית הציבור ועיוות משמעותו האמנותית של תיאטרון מחול ענבל והמייסדת שלו – הגב' שרה לוי־תנאי. מן הראוי שהדברים יוצגו על דיוקם.

א. בכתבה צוין כי ענבל זו להקת מחול אתני. לתשומת לבכם – שרה לוי־תנאי ייסדה את ענבל ויצרה את סגנון התנועה הייחודי שלו, כתיאטרון מחול אמנותי של יוצר היונק משורשים עתיקים אתניים־יהודיים. יש הבדל גדול ביותר בין זה לבין להקה אתנית. ענבל התפרסם בעולם והוכר כתיאטרון מחול אמנותי בעל סגנון חדש בעולם המחול. שרה לוי־תנאי הוכרה בעולם המחול, כאחת מהיוצרות והכוריאוגרפיות הגדולות של המאה (והדבר פורסם בזמנו בספר שמנה את האמנים הגדולים של המאה), ואף זכתה בפרס ישראל על מפעל חייה זה.

ב. דבריה של מרגלית עובד בראיון הנ"ל: "ענבל יצאה לדרך עם ריקודים פשוטים, ריקודי רועים. ולמה ריקודי רועים, כי זה מה ששרה לוי־תנאי ידעה" – יש בהם משום גסות רוח ושחצנות. מתמיה אף יותר, שדברים אלה באו מפיה של מי שהיתה מראשוני ענבל. מסתבר, לצערנו, כי מרגלית עובד לא הבינה כלל מה עושה שרה ומה היא, כתלמידה ורקדנית ראשית בענבל, עושה.

עוד בתקופה הראשונה, כשהלהקה היתה קטנה מאוד (שבעה רקדנים), ונקראה "הלהקה של שרה לוי" – כבר אז, שיקפו יצירותיה את ארבעת אפיקי יצירתה. אם יצירות כגון: "שבת שלום", "מדבר", "שירת דבורה", "מגילת רות", "ורד בר", "הורה" ועוד רבות אחרות שבהן רקדה מרגלית כסולנית או בתפקידים מרכזיים וראשיים – הן יצירות "רק ריקודי רועים פשוטים", אזי דבריה של מרגלית עובד מעידים על אטימותה או על שחצנותה.

מרגלית עובד הרואה עצמה כאמן יוצר וכוריאוגרפית, צריכה להוכיח עצמה בעבודתה וביצירותיה ולא בהכפשת אחרים, כדבריה הבוטים: "לנקות את כל הזבל". אין ביכולתה להמעיט מערכה וחשיבותה של שרה לוי־תנאי ויצירתה. התבטאויותיה הבוטות מעידות רק עליה עצמה ומהוות עדות מרשיעה כלפיה.

גילה טולידאנו, מוטי אברמוב ונוספים

מופע הארנבות

(המשך מעמוד 11)

שי: "גם אנחנו לא עושים עכשיו משהו קיצוני. ...שבא לנו. כנראה שזו המדינה הזו, כל פעם שיש ... לאומי, כמו השלום...".

– יש רגרסיה?

שי: "בדיוק. אנשים רוצים לשמוע אריק איינשטיין פעם בשבוע. הלהקות הצעירות אולי לא נראות כמו ... שקשור לקונסנזוס הלאומי. אני לא יודע".

– השנה יצאו המון תקליטים ישראליים.

צביקה: "אבל מה שמוכר זהב זה רק שלושה תקלי... כשאנחנו הוצאנו את התקליט הראשון, מי מכר זהב ...נו, איפה הילד ואביב גפן. תראי מי מוכר זהב היום ... הקומדי סטור. את מבינה? מוניקה סקס עדיין לא ... זהב".

– ובכל זאת, ההיצף הזה לא משפיע על התכנות ...כם?

שי: "אנחנו רוצים להופיע, לבוא לקהל שלנו ולהגיד ... טוב. לא אכפת לי באיזו הופעה הם היו קודם. זה ...

אורן: "בשנתיים האחרונות חברות התקליטים תקעו ... מן את הברווז הכי גדול והן אוכלות עכשיו את ... מפליא אותי שהן לא הגיעו למצב של פשיטת רגל ... ברורים לי המהלכים האחרונים שלהן, להחתים כל ... הרבה להקות, זה לא בריא, זה רק מוריד את הרמה ... האסון שקיוה לרוק הישראלי אחרי כל התקוות. בכל ... לם אנשים מתקדמים. לפי דעתי אם אתה קונה תקלי... ישראלי אתה לא מקבל תמורה לכסף שלך. זו היו... הגשם, דבר ראשון. השמש מייבשת לך את המוח".

צביקה: "אני לא מסכים איתו".

אורן: "תן לי לגמור להגיד את זה. אני לא יודע מה ... נובע, אבל אין מספיק להקות טובות. לא רוצים להו... ולחות שואו לאנשים שבאים. אם אני הולך להשקיע ... שקל בדיסק שלך, תן כבוד למי שקונה אותו. כל מה ... אומר נשמע כמו ביקורת וביקורת. אבל יש דבר אחד ... בלהקות ישראליות, כל להקה ישראלית מאמינה ... זה דבר גדול".

– שי, אתה חושב אחרת?

שי: "בטח. אני חושב שצריך להחתים כמה שיותר. ... חושב שהבעיה היא במקומות שאתה יכול להופיע ... אנשים שיקדישו זמן להקשיב. עושים בארץ מוסיקה ... דה, רק שלא עושים משהו חדש".

צביקה: "מה מוכר הכי הרבה באמריקה? בון ג'ובי ... כולם בכיס הקטן. ככה זה בכל העולם".

– בהתחלה השוו אתכם בעיקר לרד הוט צ'ילי פפרז ... דברים שאהבתם?

שי: "כן, עדיין מאוד אוהבים. בנוגע לצ'ילי פפרז, אני ... חושב שיש תו אחד שלהם במוסיקה שלנו".

צביקה: "רוחנית, אולי. כמו שאומרים שקית מן ... ויזיה מהחלון וזה רוקנרול. יש בפפרז כוח ופאן ... נחנחי".

שי: "התקליט השלישי בעיני הוא פשוט שירים ... הראשון היה שירים שאתה דופק להם צורת נגינה ... מיוחדת אז הם נשמעים טוב, אבל באקוסטי הם לא ... נשמעים ככה. זה היה בעיקר הגרוב של הלהקה. ... השלישי יש שירים שיכולים להיות גם אקוסטיים".

– יש הרגשה שמהתקליט השני ואילך, לפי מה ... סקתי לשמוע מהחדש, אתם נשמעים יותר ויותר ... ראלים. האם זה סימן של התבגרות, או שזה ... אחר?

שי: "אני חושב שהיופי הוא לקחת את ההשפעות שיש ... לקחת את השורשים שלך, ולחבר אותם יחד. ... הראשון באמת נשמע חו"ל. עכשיו אנחנו עושים ... שאני יודע שנשמעים הרבה יותר ישראליים, אבל ... עושים את מה שאנחנו רוצים, ואנחנו לא נשמעים ... להקה ישראלית אחרת, בטח לא בהופעות. גם ב... בלחנים יש דברים הרבה יותר ישראליים".

– מה משפיע, מה גורם לכם לכתוב?

שי: "כל אחד עם החור של התחת שלו. אין פוליטיק... דברים ארציים. כל אחד עם מה שיש לו בפנים, ומה ... סופג מהאווירה הכללית בלהקה. זה נורא משפיע".

צביקה: "שלושה תקליטים, ולא תמצאי מילה אחת על ... ועכשיו. כולם כותבים על פוליטיקה, אצלנו לא. יש ... רה מסוימת, אבל לא בצורה מפורשת".

אורן: "אני מושפע ממה שאני קורא, ממה שאני רואה ... מיני דברים. סרטים מצוירים. אני אישית ניסיתי ... שיר סטייל מייק בראנט, קוראים לו 'תראו אותי'. ... המון תקליטים בבית של סן רמו, דברים יפים".

– מה הייתם רוצים שיקרה בעתיד הקרוב?

צביקה: "שיהיה טבבה. מי שירצה שיקנה, מי שלא, ... יקנה, מי שבא לו שיבוא להופעות. אנחנו עושים את ... שאנחנו אוהבים והלהקה שלמה עם עצמה".

שי: "אנחנו עדיין בעיצומה של עשיית התקליט. ... הקיץ נתחיל בהופעות".

– אתם רואים את עצמכם בעוד עשר שנים כמו ... עושים חגיגות פרידה, או שתמשיכו נניח כמו ה... סטונס עד בית האבות?

צביקה: "הזמן יגיד".

אורן: "אי אפשר לדעת. גם משינה, יום לפני שהם ... שהם מתפרקים, היית בטוח שהם ימשיכו לנצח".

הפסטיבל ה–12 לקולנוע ירושלים

6–15.7.95

תחילת מכירה מוקדמת
28.6.95

הטבות לרוכשי חבילות כרטיסים ולמנויי סינמטק ירושלים

קהל רחב
עם רכישת 4 כרטיסים לסרטים שונים -תנתן הנחה בשעור של 10%.
עם רכישת 8 כרטיסים לסרטים שונים -תנתן הנחה בשעור של 15%.

מנויים חופשיים
עם רכישת 4 כרטיסים לסרטים שונים -תנתן הנחה בשעור של 15%.
עם רכישת 8 כרטיסים לסרטים שונים -תנתן הנחה בשעור של 25%.

קופות

ירושלים

סינמטק ירושלים
בזמן המכירה המוקדמת:
א'-ה' 10.00-22.00, ו' 10.00-16.00
מוצ"ש 18.00-22.00
בימי הפסטיבל: מכירה עד תחילת הסרט האחרון.
טל' 724028, 710032, 02-710030
פקס. 02-713044

קלעים
א'-ה' 09.00-19.00, ו' 09.00-13.00
רח' שמאי 12,
טל' 02-256869, פקס. 02-244577

בימות
א'-ה' 09.00-19.00, ו' 09.00-13.00
רח' שמאי 8
טל' 02-240896, פקס 02-2445535

תל אביב

קסטל
א'-ה' 09.00-17.00, ו' 09.00-13.00
רח' אבן-גבירול 153
טל' 03-5467085, פקס 03-6050766

הדרן השרון
א'-ה' 09.00-18.00, ו' 09.00-13.00
רח' אבן-גבירול 90, קומה א'
טל' 03-5279449, פקס 03-65279898

"PASSPARTOUT" (מנוי יומי-אישי):
מאפשר כניסה חופשית לכל סרטי הפסטיבל המוקרנים באותו היום על בסיס מקום פנוי. ניתן להכנס לכל סרט במהלך היום על בסיס מקום פנוי. עם הצגת המנוי בקופות הפסטיבל שעה לפני תחילת ההקרנה (ניתן להבטיח מקום לעד שלושה סרטים 24 שעות מראש ע"י הצגת המנוי בקופת הפסטיבל)

"PASS לילה" (מנוי להקרנת חצות):
כניסה חופשית לכל הסרטים שיוקרנו בחצות בכל אחד מאולמות ההקרנה ניתן להבטיח מקום להקרנה ספציפית מדי יום החל מהשעה 16.00 ע"י הצגת המנוי בקופת הפסטיבל הראשית

למחזיקי כרטיס אשראי "ישראכרט"
עם רכישת 3 כרטיסים לפסטיבל - 3 כרטיסים נוספים חינם בתמורה ל-200 כוכבים.

עיריית ירושלים, האגף לתרבות | משרד המדע והאמנויות, משרד החוץ, משרד התעשייה והמסחר | משרד החוץ | JCS | Reliable | מפעלות דיסקונט | תרבות ואמנות | American Airlines | הכרטיס ישראכרט

יותר מעניין לקרוא **מעריב**

שינו את חיי

מאיר אריאל מציג את 9 תחנות התרבות שלו

1. משמרות
קבוצת פועלים להתיישבות שיתופית בארץ ישראל. מקום הולדתי וכן הלאה. כמה וכמה מהפכות עשו מייסדיה באבחת מהלך אחד: החליפו ארץ. שפה. אמונה. עבודה. אורח חיים. ויש אומרים אף מעמד מנתינים לריבונים. והלא מספיקה מהפכה אחת בשביל לשגע בן אדם. ולנו לא השאירו להפוך כלום. היה להם את הדיבוק הזה של היצירה המקומית כהגשמה של רעיונו של א.ד. גורדון על האדם החורש שדה בבוקר וקורא ספר בערב מכבס ביום וכותב בלילה. החל בבית הספר ומשק הילדים וכלה באירועי תרבות כשראש וראשון למוציאים ולמביאים היה לייב יוסף קייטסקי התרבותניק הגדול והבלערי ולידיו שיתקו חיים חנוך בכתיבה והלחנה היה חגי המורה והמחנכת ומרכז בית הספר אלכסנדר אריאל ו...

2. איסר וסנה
הכימאי בעל ארבע־מאות הניגונים מרכז מטע עצי הפרי. בשביל כל ההצגות הקסומות שביים גדולים וקטנים עד שהלך לקורס במאים בלחץ של לייב יוסף קייטסקי וכשחזר לא ביים יותר אף הצגה אבל יסד יחד עם חיים חנוך ועם אקרח בצלעות מלייב יוסף קייטסקי את המשמרון להקת הבדיחה והרון בחתונות וחגים וימים טובים. לא כל כך העמידה על הבמה והניגונים שלימד אותנו כמו ההצחקות האיומות שהצחיק אותנו עת העבידנו בפרך במטע. אבל הצחוקים נמסו והניגונים והאמרות נשארו. הוא היה מסתכל על עצים עמוסי פרי ואומר – העצים אומרים שירה. עוד היה אומר – אתה רואה צעיר וכלב זרוק עליהם אבן. וכן – אתה חבר כל כך טוב בשבילך אני מוכן אפילו באמצע הלילה לרוץ לקרוא לרופא! וגם – בגלגול הבא אני מתחיל ישר מנכדים.

3. בתיה שטראוס תמרי
במסווה של מורה למוסיקה מנצחת מקהלות ותזמורת מנדולינות וחליליות עמדה לפנינו סטנדאפיסטית צרופה שהוציאה מהפרחחיות של ילדי קיבוץ שלושה קולות צלולים מרויקים קונטרה פונקטים שזיכו אותה בכמה פרסים ראשונים בתחרויות של מקהלות בתי ספר. ילדים – הצחקת אותם הם שלך. יעשו לך טרמולו יעשו לך סולפייג', ייצאו בזמן ינשמו נכון ייכנסו בזמן יחזיקו טון ותוך כך יתחילו ליהנות מכל העסק הזה ואיזו אנינות טולשת לתוך הפרחחיות.

4. שלום חנוך
בשנות העשרה המוקדמות שלו התחיל לשפוע מנגינות למילים של דור עתיד ושלי ושלו לתוכניות של להקת המשמרון עד שמתוכנית לתוכנית פחתו המנגינות השאולות והחומר נעשה מקורי לגמרי. והנה גם לנו יש להקה. על טהרת הפרטאץ' של הרגע האחרון וכשבאה הלהקה לעבור ברצינות – התפרקה. כנראה שלא הולך הופעה מקצועית אחרי יום עבודה. אבל שלום חנוך משפיע עלי מאז. מהמנגינות בוסר שהרטיבו מילים בוסר שנהיו שירים בוסר שחוזרו בגלי אהבה של הקבוצה, יצאנו לדרכים שונות, לחברים אחרים, אבל נשארתי מחובר אליו בגזע השורש וכשאני גונב ממנו בהכרה או בלי הכרה – שלא יכירו את הגניבה – אני לא קורא לזה גניבה. ואם תיתן לנו חמש דקות של הרגע האחרון באיזה צריף עם גיטרה וחתיכת נייר ועיפרון נעשה לך שיר על המקום. ובשביל ותגיד זמן והזמן עובר.

5. נתן אלתרמן
בשביל כוכבים בחיתולים. סנאי על כתפי היער. חלב הפונדקית. סופי הדרכים המה רק געגוע. בָּאֵש נושק הפה אשר נקרע לקרוא לאדמה הזאת מולדת. איזה זרם חיובי שלילי רץ מקפץ כעל גחלים: באש (שלילי) נושק (חיובי) הפה (חיובי) אשר נקרע (שלילי) לקרוא (חיובי) לאדמה (חיובי) הזאת (שלילי) מולדת (חיובי). להחזיק את שכר הנפש של הבאים ארצה לבנות ולהיבנות. לאמא היה ספר ברוסית מתחת לכרית עד יום מותה. דלקת אלתרמן צליל משקל קצב ניגון ברק מחשבה לא עוזבה אותי שנים. להביט לא אחדל ולנשום לא אחדל ואמות ואוסיף ללכת כבשה ואיילת תהיינה עדות... הכוכב על היער גדול. סוער. דומיה במרחבים שורקת. טל כמו פגישה את הריסים הצעיף.

6. בוב דילן
בשביל כל ההשראה הגדולה והכוללת ההולכת ונמשכת. כמו שבגלל אלתרמן ניסיתי לכתוב אחרת כך בגלל דילן לקחתי גיטרה והתחלתי לשיר צרוד. היה לי מספיק טקט לא לשים מפוחית פה מול השפתיים, אבל לקחתי ממנו מלוא חופניים מילים מנגינות יחסים ביניהם אופני ביצוע מה ולמה. כה רבו שורות שלו שהועילו לי בחיים שלפעמים נדמה לי שהוא כתבי קודש. תהילימניק. שורה אחת כזאת שאומר הגנב ללץ בשיר לאורך מגדל השמירה בתרגום עבה – בוא לא נשקר עכשיו מתחיל להתאחר – עלתה על דעתי כשאבא נטה למות וגרמה לנו להתקרב מאוד לדקות ספורות של אמת כזאת שלא היתה בינינו כל חייו. מה שעושה את דילן לבעל שם טוב. ובשביל שורה מתוך רבות שעולה בי כרגע – ואם תראה את שכנך כורע תחת משהו עזור לו לסחוב. רק אל תלך בטעות לגן עדן אלא הביתה בקצה הרחוב.

7. נסים אלוני
בשביל השפה החדשה והמוסיקה החדשה והקצבים והמקצבים החדשים שלו והצירופים והכומכות בלב שהביא לי בהצגות הגדולות והמרהיבות שלו. בביצועיהם של אבנר חזקיהו יוסי בנאי יוסי פולק יוסף כרמון גילה אלמגור ז'רמן אוניקובסקי. לפחות בשלושה מחזיונותיו יש בן שרוצח אב שהוא מלך. עד שתהיתי על זה ראיתי בסידור התפילה אבינו מלכנו. אני לא אומר שנסים צועק, יהודים רצחתם את האלוהים שלכם – תוך שהוא לוחש בכל בן מקנן רוצה אב – אבל זה יושב טוב. ובשביל ויהי היום והוא לכרו בבורדל מהנסיכה האמריקאית: אבל אני, סְקַרַסְלָהוּ מהצוענים של יפו; אין לך השכלה?! אנחנו נפרדים! מארי קינג.

8. יואל סלם
ניצול טרזינשטדט. מחברי משמרות. בשביל הגירוי המתמיד שגירה אותי בשיחות על שולחן בוקר בחדר האוכל. עוד לפני הסיגריה לפעמים לפני הקפה היית יכול לשמוע ממנו משהו כמו העולם הנאור של אבא אבן מביא אותי לסף טירוף. רוצה לומר העולם שאבא אבן קורא לו נאור שלא ייתן שיקרה כך וכך הוא העולם שמביא את ניצול טרזינשטדט לסף טירוף. על הבוקר. בצהריים תשמע ממנו שהנחש בגן עדן הוא ניצול של עולם טכנולוגי שנחרב מעצמו. מחבר הריוט מהרהר א', אירופה – יוק, והריוט מהרהר ב' – ספרים שהוציא ובהם זכרונות והגיונות על גורל ומשמעות היהודים בעולם. הוא היה מופת מהלך של מלחמה ביאוש היומיומי, השעתי, הרגעי. הוא ניצח את השואה. זה הוא שגירה אותי לפתוח ביחזקאל ל"ט כדי לאשש לי תיאוריה חדשה על גוג ומגוג מעל סלט של ערב – רק שאני נתקעתי בפרק י"ז ונעשיתי מאמין בן־רגע. אבל אם היית אומר לו שהוא החזיר אותי בתשובה היה פורץ בצחוק או שהיה אומר רק זה חסר לי שיאשימו אותי שבגללי הכניסו את הטיפוס הזה לגן עדן. הוא היה אומר חלום חיי זה לשמוע את ביאת המשיח בבי.בי.סי שמאז המלחמה אני מאמין רק לבי.בי.סי אם אשמע בבי.בי.סי שהמשיח נחת בבן גוריון – אאמין. אפילו יעבור על פני על חמור לבן עד שלא אשמע את זה בבי.בי.סי לא אאמין.

9. גרושו מארקס
בשביל השורה לעולם לא אלך למועדון שמקבל אחד כמוני בתור חבר.

לוח דרושים

טלפון: 03-5632140 פקס: 03-5632059

אורט

מכללות ובתי ספר למדעים ולטכנולוגיה מתקדמת

אורט ישראל משרד החינוך, התרבות והספורט

מנחי/ות מחשבים

לתכנית הולי"ה דרושים מנחים להנחיית צוותי מורים המלמדים באמצעות מחשבים.

★הנחיית מורים בשימוש ובהפעלת מחשב לשילוב לומדות בתכנית הלימודים.
★היקף משרה 100%-50.
★שעות העבודה – אחה"צ והערב.
★רכב חובה.

הכישורים:
★אקדמאי/ת + תעודת הוראה.
★נסיון בהוראה ובהנחייה.
★נסיון בעבודה עם מחשבים לפחות 3 שנים.
★הכרות מעמיקה עם תוכנות ולומדות.
★ידע טכני בהפעלת מחשבים והתקנת תוכנות.

מועמדים/ות מתאימים/ות יעברו קורס בן 3 ימים במהלך חודש ספטמבר

יש לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים לרן ארביב, אורט ישראל ת.ד. 16087 ת"א 61160, עד יום ו' ט"ו תמוז תשנ"ה 14.7.95. נא לציין את האזור המועדף.

סיריוס טכנולוגיות בע"מ

מפתחת תחנות עבודה גראפיות לתחום הרפואי הקליני, ומסדי נתונים Object Oriented לסביבות רבות משתמשים Multi-platform מבוזרות

עם חתימת חוזה שיתוף פעולה איסטרטגי עם אחת מחברות התוכנה המובילות בעולם, לשיווק מוצרי החברה בשוק הצפון אמריקאי, דרושים באופן מיידי לעבודה במשרדינו החדשים בפארק ה- High Tech החדש במלחה, ירושלים:

מנהל מוצר SIRIUS™ 4GL
לתכנון, פיתוח, בקרת איכות וניהול של הגרסה החדשה מוצר שפת הדור הרביעי SIRIUS™ 4GL הכולל: Debugger, Compiler המשולבים ב- IDE, כל זאת בסביבת GUI Multi-platform

יתרון לידע ונסיון במירב התחומים הבאים:
- ניהול פיתוח מוצר בחברת מוצרי תוכנה
- ידע ונסיון של 5 שנים לפחות בשפת 'C'
- ידע ונסיון בפיתוח Compilers (עדיפות לשפת דור רביעי)
- ידע ונסיון בפיתוח Debuggers (עדיפות לשפת דור רביעי)
- ידע ונסיון בתכנון ופיתוח סביבת עבודה GUI
- יכולת ניהול והפעלה של צוות מהנדסי תוכנה, מהנדסי QA וכתבים טכניים

מהנדסי/ות תוכנה מצטיינים בתחום Powerbuilder
לפיתוח עבור השוק האמריקאי, העונים/ות למירב הדרישות הבאות:
- נסיון של שנה לפחות בפיתוח מוצרי תוכנה ב- Powerbuilder
- נסיון בעיצוב ופיתוח ממשקי משתמש מתקדמים ב- GUI
- נסיון מעשי בפיתוח בשפת 'C' ושימוש ב- DLLs
- נסיון בתכנון ועבודה מול מסדי נתונים מורכבים

מהנדסי/ות תוכנה / QA מצטיינים/ות בתחום C/C++
לתפקידי מו"פ ו- QA, עם ידע ונסיון של 3 שנים בפיתוח מוצרים/תוכנה באחד או יותר מן התחומים הבאים (יתרון לעבודה ב- Multi platform):
- מסדי נתונים (יתרון ל- Object Oriented)
- פיתוח DLLs ב- Windows (יתרון לידע מקבילי במערכות הפעלה מסבות)
- פיתוח ב- SQL ו- ODBC
- פרוטוקולי תקשורת ל- LAN ו- WAN תחת TCP, IPX, SNA, DECNET
- בניית סביבות עבודה לכלי פיתוח בסביבה גראפית
- בניית Compilers ו- Debuggers
- קליטת ועיבודי תמונה
- גרפיקה ב- Windows
- אלגוריתמים
- עבודה עם תוכנות אוטומטיות ל- QA (דוגמת תוכנות Mercury)

כתבים/ות טכניים/ות
- שפת אם אנגלית הכרחית
- נסיון בפיתוח מערכות On-line Help למשתמש הקצה ב- Windows
- נסיון בתיעוד מוצרי תוכנה מתקדמים תחת Windows לשוק האמריקאי
- יכולת לימוד מהירה של נושאים חדשים וייחודיים

למועמדים המתאימים, שישתלבו ויתרמו לחברה, תוך תהליך הגידול המואץ שלה, יוצעו תנאים מצוינים.

מועמדים/ות מתאימים יפנו בצירוף קורות חיים מפורטים וממליצים ל: ת.ד. 33099 ירושלים 91030

עמיתים

לקפה־מסעדה גדול, ותיק ומוביל דרושים/ות

מנהל/ת
(משרה 101)

אם שירות זה אורח חיים בשבילך, ואוכל טוב ומיוחד גורם לך הנאה, אם ניהול זה המקצוע שלך ומסעדנות ברמה גבוהה מהווה עבורך אתגר – כאן שנפגש!

דרישות התפקיד:
■ רקע רלוונטי.
■ נסיון ניהולי ו/או השכלה אקדמית.
■ גיל רצוי 25–35.

רכז/ת קניות
(משרה 102)

קניין/ית ואחראי/ת מחסן

דרישות תפקיד:
■ נסיון בענף המזון – הכרחי.
■ ידע בהפעלת מחשב.
■ גיל רצוי 30–40.
■ יחסי אנוש מעולים.

נא לציין מס' המשרה על המעטפה. לפנות בכתב ת.ד. 32080 ת"א 61320. רק פניות מתאימות תיענינה.

למוסד בנקאי באזור המרכז
דרוש/ה
מהנדס/ת תעשיה וניהול

דרישות התפקיד:
◈ איבחון וטיפול בבעיות ארגוניות בסניפים וביחידות המטה.
◈ פיתוח ושימוש במודלים כמותיים לפתרון בעיות בתחומים: תקינת כ"א, שיפור שיטות, בדיקת עלות/תועלת, מערכים פנימיים וכיו"ב.
◈ התפקיד כרוך בנסיעות בכל הארץ.

כישורים נדרשים:
◈ מהנדס/ת תעשיה וניהול (תואר שני - יתרון).
◈ נסיון של 3-2 שנים.
◈ יוזמה, עצמאות, ראיה מערכתית.
◈ מיומנויות תקשורת בין אישית וכושר השפעה ושכנוע.
◈ מקום מגורים - גוש דן.

נא לפנות בכתב, בצרוף קורות־חיים לת.ד. 657, תל אביב 61006

- מועמדים/ות מתאימים/ות ייענו -

בוא תהיה כוכב תקשורת

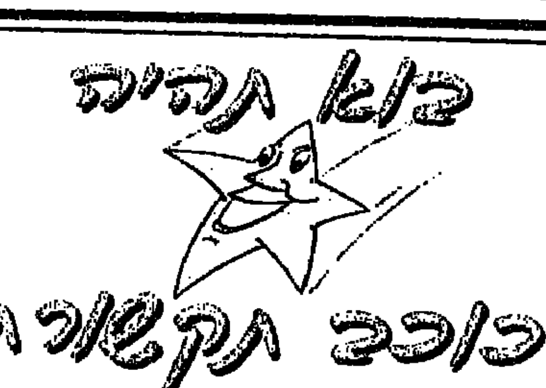

תדיראן תקשורת מציעה לך תפקיד אתגרי בחברה מהגדולות בישראל בתחום הטלקומוניקציה, ששווקיה פרוסים על פני העולם. בוא/י תשתלב/י בין אנשים כמוך בחברת התקשורת האיכותית של ישראל.

מנהל/ת חשבונות ראשי
(7335)

בכפיפות לסמנכ"ל כספים ובקרה לניהול צוות של 20 אנשי מקצוע

★ רואה/ת חשבון מוסמך/ת
★ בעל/ת 5 שנות נסיון לפחות
★ נסיון בתעשיית ההיי־טק
★ נסיון בשוק ההון האמריקאי-יתרון

קורות חיים יש להפנות לתדיראן תקשורת בע"מ בציון מס' משרה, אל מחלקת גיוס עובדים, ת.ד.500 פ"ת 49104. או לפקס. 03-9261798. סודיות מובטחת.

תדיראן תקשורת — יותר איכות בתקשורת

מחפש משרה בכירה? מעריב

Systematics
סיסטמטיקס

לחברה המובילה בישראל בשלוב מערכות בתחומי התיב"ם, מידע גיאוגרפי (GIS) וניהול מסמכים, דרושים:

מנהל מכירות
עם כניסתנו לתחום: Imaging, Document Management & WorkFlow
- מהנדס תעשיה וניהול או מנתח מערכות, עם ידע בתהליכי עבודה בארגון.
- רקע בטכנולוגיות המתאימות - יתרון.
- נסיון או השכלה בשווק ומכירות.

UNIX SYSTEM ENGINEER
בוגר/ת מדעי המחשב
- ידע ונסיון במערכות UNIX, שפת C ורשתות תקשורת.
- חלונות X - יתרון.

תנאים מצויינים ואפשרות להשתלבות בחברה המובילה בשוק העולמי.
פניות בכתב בלבד - רח' ראול ולנברג 4, תל אביב 69719. סודיות מובטחת.

מהנדס/ת בניין
לעבודות פיקוח + נסיון והמלצות
פניות בכתב לת.ד. 11624 מיקוד 61114 ת"א

לטיפול בתחום התכשיטים ומוצרי נוי דרוש ה
סוכן
03-371256

מדינת ישראל - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
נציבות שירות המדינה
מפקד האוכלוסין והדיור 1995

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תערוך בחודשים נובמבר - דצמבר 1995 מפקד אוכלוסין ודיור בכל ישוב ברחבי הארץ

לביצוע המפקד דרושים 135

מנהלים ללשכות מקומיות

בישובים הבאים:

ירושלים, תל-אביב, חיפה, באר-שבע, אבן-יהודה, אופקים, אילת, אום אל-פחם, אשדוד, אשקלון, אריאל, בית-שאן, בית שמש, בני ברק, בת-ים, בקעה אל גרביה, גבעתיים, גוש עציון, דימונה, הוד השרון, הרצליה, חדרה, חולון, טבריה, טורעאן, טייבה, טירת הכרמל, יהוד, יפו, יבנה, כפר סבא, כרמיאל, לוד, מגדל העמק, נתיבות, נתניה, נס ציונה, עפולה, עכו, עראבה, ערד, פרדס חנה, פתח-תקוה, צהלה, צפת, קרית שמונה, קרית מוצקין, קרית ים, מג'דל-כרום, מודיעין, מעלה אדומים, מעלות, נצרת, נהריה, נשר, קרית ביאליק, קרית חיים, קרית אתא, קרית אונו, קרית טבעון, קרית מלאכי, קרית גת, ראמה, ראשון לציון, רמלה, ראש העין, רחובות, רעננה, רמת גן, רמת השרון, שפרעם, תל עדשים.

תיאור התפקיד:
- אחריות לארגון ולביצוע המפקד באמצעות צוות של רבי-פוקדים ופוקדים.
- ממונה על לשכה מקומית.

כישורים נדרשים:
- השכלה תיכונית ומעלה ● ידיעת השפה העברית על בוריה ● גיל 21 ומעלה
- אחרי שירות צבאי/פיקודי ● עדיפות לבעלי רקע בהדרכה/הוראה ● כושר ארגון וניהול

תנאי העסקה:
עפ"י חוזה מיוחד בדרגה 18, במשרה מלאה בלתי צמיתה.

משך העסקה:
מ- 13.8.1995 עד - 22.12.1995

דפי הסבר לתפקיד המוצע ושאלוני מועמדות ניתן להשיג במקומות הבאים:
1. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה –
ירושלים – רח' יפו 195; תל-אביב – דרך פתח-תקוה 86; חיפה – רח' שער פלמר 2; באר שבע – רח' החלוץ 118.
2. נציבות שירות המדינה –
ירושלים – רח' קפלן 3; תל-אביב – רח' קלמן מגן 10; חיפה – רח' חסן שוקרי 11; באר-שבע – רח' החלוץ 136.
3. לשכות התעסוקה / לשכות התעסוקה לאקדמאים.

מועד אחרון להגשת המועמדות:
על שאלון המועמד המלא להגיע עד ה- 9.7.1995 אל:
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מטה מפקד האוכלוסין והדיור, תיבת דואר 13036, ירושלים 91130

מועמדים שיימצאו מתאימים לאחר מבחני מיון וראיון ראשי, יוכשרו בקורס שימשך שבועיים בתנאי פנימיה, באזור ירושלים.
הקורס יחל ב- 13.8.1995.

- כל התפקידים מיועדים לנשים וגברים כאחד.

כולנו במפקד - כל אחד נחשב

מפקד האוכלוסין והדיור 1995

"מאוחדת"
הקופה המובילה במדינה!

לקופת חולים מאוחדת דרושים/ות

לסניפינו ברחובות, בתל-אביב ובמכבים
אחים/ות מוסמכים/ות
למשרות חלקיות

לסניפנו ברחובות
א ח / ו ת
עם ידע ונסיון, ביחידה לאישפוז יום ילדים

לסניפנו בנתניה
מ ז כ י ר / ת ס נ י ף
למשרה מלאה ומפוצלת, עם ידע במזכירות רפואית ועבודה מול מחשב. יכולת תיפקוד באופן עצמאי.

ר ו פ א / ת מ ש פ ח ה
למשרה חלקית

למרפאת שיניים בתל-אביב
ס י י ע י ם / ו ת
לרופאי/ות שיניים, למשרות חלקיות ומלאות

- למשרות ברחובות ובמכבים נא לפנות לגבי סוזי או אורנית, טל. 08-451095
- למשרות בנתניה נא לפנות למירי, טל. 09-601333
- למשרות אחים/ותבתל-אביב נא לפנות לגבי הדסה, טל. 03-6953066
- למשרות סייעים /ות בתל-אביב נא לפנות לגבי מאירה, טל. 03-6941542

תנאים טובים למתאימים/ות
- סודיות מובטחת -

המאוחדת דורשת לשלומך.

עיריית ראש-העין

בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) תשי"מ 1979 מכריזה בזאת עירית ראש-העין על משרה פנויה כדלקמן

מכרז מס' 13/95

מנהל ביה"ס התיכון המקי"ף-הדתי רה"ע

דרישות התפקיד:
- רשיון הוראה בבתי-ספר תיכוניים.
- תואר אקדמאי (רצוי תואר שני).
- ניסיון מוכח בהוראה.
- נסיון מוכח בתפקיד סגן מנהל בי"ס תיכון וכו'.
- בוגר מוסדות החינוך הממלכתיים-דתיים.
- מקיים אורח חיים דתי.
- מוסמך ומומלץ ע"י הפיקוח של החמ"ד במשרד החינוך, התרבות והספורט.

מועמדים מתאימים, מתבקשים להופיע אישית, באגף החינוך והתרבות של העיריה ברח' שילה 22, עד ליום רביעי, ז' בתמוז, 5 ביולי 1995.

יגאל יוסף
ראש העיר

חברת עגלות הקפה המובילה בישראל
קופי-טו-גו מחפשת אותך
לניהול - נקודה ברמנים/ות
לאיזורים: ראשון-לציון, תל-אביב, הרצליה, פתח-תקוה, כפר-סבא וירושלים
אם את/ה יוצא/ת צבא, רציני/ת, שאפתן/ית - אנחנו צריכים אותך לגדול יחד איתנו
טל. 03-6721720 אילנה/רוני

ל.מ.
שרותי כח אדם
לאחד מלקוחותינו דרושים:
מהנדס מכונות
דרישות התפקיד:
- תואר ראשון או שני
- אנגלית טכנית טובה
- קצין חימוש לשעבר (עדיפות)
- 3.5 שנות נסיון.
מלה: 03-5377174 לשדה
פקס: 03-370895

אלקטרונאים
להתקנות ותיקון מכשירי קשר ופלפון לרכבים
לעבודה קבועה ומיידית
בירושלים ת"א ונתניה.
03-5354630

דרושים/ות
טכנאים/קבלנים
לעבודת התקנות בטלויזיה בכבלים
רכב חובה
03-5566879 - שרית

אנשים מוכשרים
אצלנו זה טבע

אחים/יות מקצועים/יות לעבודה בעלת אתגר

כישורים נדרשים:
- אחיות מוסמכות, רצוי בעלות השכלה אקדמית
- נסיון של 6-3 שנים, בעבודה סיעודית/קהילתית, או במחלקה נוירולוגית
- נכונות לעבודה בשעות גמישות
- רשיון נהיגה (רצוי בעלת רכב)
- העבודה במישרה חלקית או מלאה בכל רחבי הארץ

נא לשלוח קורות חיים למחלקת משאבי אנוש, א.ת. קרית נורדאו, ת.ד. 8077 נתניה או בפקס מס' 09-639746
סודיות מובטחת
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

טבע
תעשיות פרמצבטיות בע"מ

ציון מבוטחים מרוצים

קופת חולים לאומית
דרושים/ות

למרפאה באור עקיבא
רוקח/ת אחראי/ת

למרפאות באריאל ובראשל"צ
רוקחים/ות מוסמכים/ות
לפנות לרוקח הראשי 03-9222016 03-9231747

למרפאה המשולבת ברמת-אביב ג'
אח/ות מוסמך/ת
למשרה מלאה, עם נסיון בבריאות הציבור

למרפאה בהרצליה
אח/ות מוסמך/ת
עם נסיון בבריאות הציבור

למרפאה בקרית-אונו
אח/ות מוסמך/ת
לפנות לאחות הראשית 03-6970359

גאים מטולים למתאימים

תים team
תים מחשבים ומערכות בע"מ

למחלקת השירות – סניף חיפה
דרוש/ה
טכנאי/ת שירות PC
- שליטה במערכות חומרה ובמערכות הפעלה (DOS, WINDOWS)
- הכרת תוכנות PC סטנדרטיות.
- אנגלית טובה.

נא לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון לתים מחשבים, טשרניחובסקי 35, חיפה, או לפקס. 04-338208. סודיות מובטחת. רק פניות מתאימות תיענינה.

חברת החשמל

דרוש/ה

באשדוד

נהג/ת / מנופאי/ת
(מסי משרה 06228)

דרישות התפקיד:
- ★ רשיון נהיגה לסמיטריילר (עדיפות) או 15 טון ומעלה.
- ★ רשיון להפעלת מנוף (על משאית) מטעם משרד העבודה ד-2.
- ★ ותק של 3 שנים לפחות בנהיגת משאית.
- ★ השכלה של 11 שנות לימוד לפחות.

מגורים באזור אשדוד - חובה.

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים וצילומי תעודות מתאימות ובציון מספר המשרה המבוקשת אל: חברת חשמל, מחלקת כח אדם אגפית דרום, ת.ד. 9002 תל אביב 61090.

יש לך ידיד בסביבה

יסקי ושות' אדריכלים
א. יסקי . סיון . יסקי
ד ר ו ש י ם / ו ת

אדריכל/ית
בעל/ת נסיון בתכנון עצמאי של פרוייקטים גדולים

הנדסאי/ת
בעל/ת נסיון בהכנת תוכניות עבודה ושימוש באוטוקד

מועמדים מתאימים מוזמנים לפנות בצרוף קורות חיים לכתובתנו: רח' יגאל אלון 110, תל-אביב 67891

למפעל הרכבות אלקטרוניות בתנופת צמיחה דרוש/ה:
מנהל/ת שיווק

לתפקיד מעניין ורב אתגר בסביבת היי-טק.
ידע ברכישת רכיבים – יתרון.
למתאים/ה תנאים טובים ואפשרויות קידום!

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 2021 סביון.
סודיות תישמר בקפידה!

אם העבודה אצלך היא טבע...
רכז/ת טיולי סיני

התפקיד כולל: ניהול יחידת טיולי סיני בתחומי שיווק ומכירות, תפעול שוטף של מערך הטיולים, קשר עם סוכנים וניהול צוות מדריכים.
הכישורים:
- ניסיון מוכח בשיווק ובמכירות.
- כושר ניהול וארגון.
- התמצאות טובה בנושאי כספים.
- היכרות טובה עם מסלולי טיולים בסיני.
- ניסיון קודם בהדרכה.
- ידיעת השפה האנגלית על בורייה, עדיפות ליודע השפה הערבית.
- עדיפות לבעלי ניסיון בתחומי תיירות.

משרה: מלאה, התחלה: מידית.
מקום עבודה: תל אביב.
מועמדים/ות יפנו בכתב לחברה להגנת הטבע, אגף משאבי אנוש, רח' השפלה 4, תל אביב 66183

החברה להגנת הטבע

חברת החשמל

דרושים/ות

בתל אביב

מהנדס/ת תעשיה וניהול
(מסי משרה 06232)

דרישות התפקיד:
- ★ נסיון בפרוייקטים בנושא תעשיה וניהול כגון: ארגון, תהליכי עבודה, תפ"י, תקינה וכד'.
- ★ ידע ונסיון במיחשוב (גליון אלקטרוני, בסיסי נתונים, ניהול פרוייקטים, תכנות).
- ★ יכולת עבודה בצוות, יחסי אנוש ותקשורת טובים.

מגורים בגוש דן.

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים וצילומי תעודות מתאימות ובציון מספר המשרה המבוקשת אל: חברת החשמל, מחלקת כח אדם אגפית דרום, ת.ד. 9002 תל-אביב 61090.

בתחנת הכח "אשכול" באשדוד

מהנדס/ת מחשבים
(מסי משרה 04233)

דרישות התפקיד:
- ★ תואר ראשון בהנדסת מחשבים.
- ★ ידע במערכות הפעלה UNIX / VMS.
- ★ ידע בשפות תכנות C, FORTRAN.
- ★ שליטה מלאה באנגלית.

מגורים באשדוד.

בתל אביב

מהנדס/ת מחשבים / חשמל
(מסי משרה 04234)

דרישות התפקיד:
- ★ נסיון במערכות מקוונות (זמן אמת).
- ★ ידע בתחזוקת בסיסי נתונים.
- ★ ידע בשפת C, UNIX - יתרון.
- ★ ידע ב-ORACLE - יתרון.
- ★ ידע בחומרה / תקשורת נתונים - יתרון.

מגורים בגוש דן.

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים וצילומי תעודות מתאימות ובציון מספר המשרה המבוקשת אל: חברת החשמל, מחלקת כח אדם תפעול דרום, רחוב החשמל 18 תל אביב 65117

יש לך ידיד בסביבה

למוסך המרכזי ליבואן רכב
דרושים/ות
1. **בוחני/ות רכב**
- עדיפות לבעלי הסמכה
- ידע במערכות מתקדמות
- אנגלית טכנית
2. **מכונאי/ות רכב מקצועיים/ות**
3. **מחסנאי/ות כלים**

נא לשלוח קורות חיים למוסך המרכזי
דרך בי"ת 76, ת"א, מיקוד 61200 ת"ד 20063
טל': 03-5621333, לאיציק

למוסד בנקאי
למחלקות אשראי בניה בחיפה ת"א וירושלים
דרושים/ות
בלבלנים/ות
בעלי/ות נסיון באשראי
המעוניינים יפנו בכתב עם פירוט קורות חיים לת.ד. 52070 ת"א

ROKAR
INTERNATIONAL
A Tracor Company

למפעל עתיר ידע בירושלים
דרושים/ות

מהנדס/ת אלקטרוניקה

❑ כשנתיים ניסיון בפיתוח.
❑ ניסיון בפיתוח צב"דים-יתרון.
❑ ידיעת השפה האנגלית-יתרון

הנדסאי/ת אלקטרוניקה

❑ 2-4 שנים ניסיון בפיתוח.
❑ יכולת פיתוח כרטיסים מבוססים מיקרו מעבדים
❑ יתרון ליוצאי חיל האויר

נא לשלוח קו"ח לרוקר אינטרנשיונל בע"מ
אזור התעשיה הר החוצבים ת.ד. 45049
ירושלים 91450 פקס: 02-866238

אדם
מכון אדם לאבחון ויעוץ במשאבי אנוש

להקמת מפעל יצרני במרכז אסיה
בבעלות משותפת ישראלית ומקומית - דרוש/ה

מנכ"ל/ית

(מישרה 869)

התפקיד:
■ אחריות תפעולית מלאה על מערכות היצור, לוגיסטיקה, שיווק ואדמיניסטרציה.
■ קשר עם הרשויות המקומיות.
■ דיווח לבעלים.

הדרישות:
■ נסיון מוכח בניהול מערכת יצור.
■ נסיון בשיווק בינלאומי.
■ שליטה מלאה באנגלית וברוסית.
■ מוכנות לשהות בן 3 שנים בחו"ל.

נא להפנות קורות חיים למכון אדם, תבואות הארץ 3 ת"א 69546, בציון מס' המשרה. סודיות תשמר בקפידה. רק פניות מתאימות תיענינה.

לחברה קבלנית לבנין
באזור המרכז
דרוש/ה

מהנדס ביצוע

עם נסיון מוכח בפרוייקטים ציבוריים
טל: 03-6196669 או לת"ד 665 בני ברק

מהנדס/ת מכונות

☑ 4-5 שנות נסיון בתחום פיתוח וייצור מערכות הנעה מכניות וזווד אלקטרוני

קורות חיים: קומפיוליס מו"פ בע"מ, חרושת 3 א.ת. חדש רמת השרון 47279, פקס: 03-6401278

לחברה פרטית
דרוש/ה

מהנדס/ת, הנדסאי/ת

לניהול מפעל בטון
• ניסיון בניהול מע' שיווק ומכירות בתחום
• ידע וניסיון בניהול מפעל
• כושר ניהול מו"מ עם לקוחות
המגורים באזור בית שמש והמרכז

נא לפנות בצירוף קורות חיים לת"ד 7113, פ"ת 49170

לחברת הייטק מתקדמת המתמחה בפיתוח
דחיסת וידאו ואודיו בזמן אמת

דרושים/ות
מהנדסי/ות פיתוח - אלקטרוניקה / תוכנה
לפרוייקט חדשני ועתיר ידע

מהנדס/ת אלקטרוניקה ספרתית

❑ 3-5 שנות נסיון משרה 90
❑ התמחות ברכיבים מתכנתים (XILINX, ALTERA)
❑ נסיון ברכיבי DSP
❑ נסיון בוידאו - יתרון
❑ נסיון בעבודה על פלטפורמת P.C - יתרון

מהנדס/ת אלקטרוניקה ספרתית/אנלוגית

משרה 91
❑ 3-5 שנות נסיון
❑ התמחות בממשקי וידאו באיכות BROADCASTING
❑ נסיון ברכיבים מתכנתים (XILINX, ALTERA)
❑ נסיון בעבודה על פלטפורמת P.C - יתרון

מהנדס/ת תוכנה

משרה 92
❑ בוגר/ת מצטיין/ת בהנדסת חשמל/מדעי המחשב
❑ רקע באלקטרוניקה
❑ נכונות לעבודה אינטנסיבית בצוות מו"פ
❑ רקע בעיבוד אותות - יתרון
❑ נסיון בשילוב חומרה/תוכנה - יתרון
❑ נסיון בעבודה על פלטפורמת P.C - יתרון
❑ נסיון בתכנות RT על רכיבי DSP - יתרון

מועמדים מתאימים העונים על הדרישות מתבקשים
לשלוח קורות חיים לת.ד. 6998 ר"ג 52168
ולציין מספר משרה
- סודיות מובטחת - מועמדים מתאימים יענו

חברת אגיס בע"מ

למפעלנו ברמת חובב דרוש/ה

כימאי/ת אנליטי/ת

לתפקיד מנהל/ת
מעבדת בקורת איכות

* תואר שני לפחות בכימיה אורגנית ואנליטית.
* יכולת פיתוח שיטות אנליטיות במיכשור מגוון.
* נסיון מוכח בניהול.
* נסיון בעבודה עם מערכות ממוחשבות.
* הכרות עם תקני ISO,GMP.

למעבדות המחקר והפיתוח בת"א
דרושים/ות

כימאים/ות

בעלי נסיון בסינתזה אורגנית

לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון תעסוקתי ל ת.ד. 1073 ב"ב. לידי מחי כ"א משרה מס' 6.
סודיות מובטחת

לפרודקט מערכות
דרושים/ות

מהנדסי/ות תוכנה ומחשבים

בעלי/ות נסיון באחד או יותר מהתחומים הבאים:
* ORACLE * C, C++
* ADABAS * UNIX
* POWER-BUILDER * WINDOWS

קורות חיים יש לשלוח לאמנון עובדיה
ת.ד. 6580 חיפה, מיקוד 31064
פקס: 04-335233 טל: 04-335562

למשרד ותיק של עורכי-דין בירושלים
דרושים

1. עורך/כת דין בעל/ת ותק של לפחות שנתיים בהופעות בבתי משפט בתחום האזרחי
2. עורך/ת דין מתחיל/ת

המעוניינים במשרה [illegible]

שירה
תוכנה בע"מ
[illegible]
מתכנתים/ות
MF/MVS/CICS/
ADABAS/NATURAL
COBOL, PL/I, EASYTRIEVE
UNIX, C 2
מהנדס/ת תוכנה
UNIX, MOTIFF, C/C++
FORTRAN
[illegible]
קורות חיים לת.ד. 6074 חיפה

דרושים/ות
לחברת SCANVEC GARMENT SYSTEMS

אנשי/ות שיווק ומכירות למוצר תוכנה בענף הטקסטיל (משרה 13)

דרישות המשרה:
■ שליטה בשפה האנגלית, שפות נוספות יתרון.
■ הכרות עם ענף הטקסטיל.
■ נכונות לנסיעות [illegible]

נא לפנות בציון מס' המשרה בכתב [illegible]

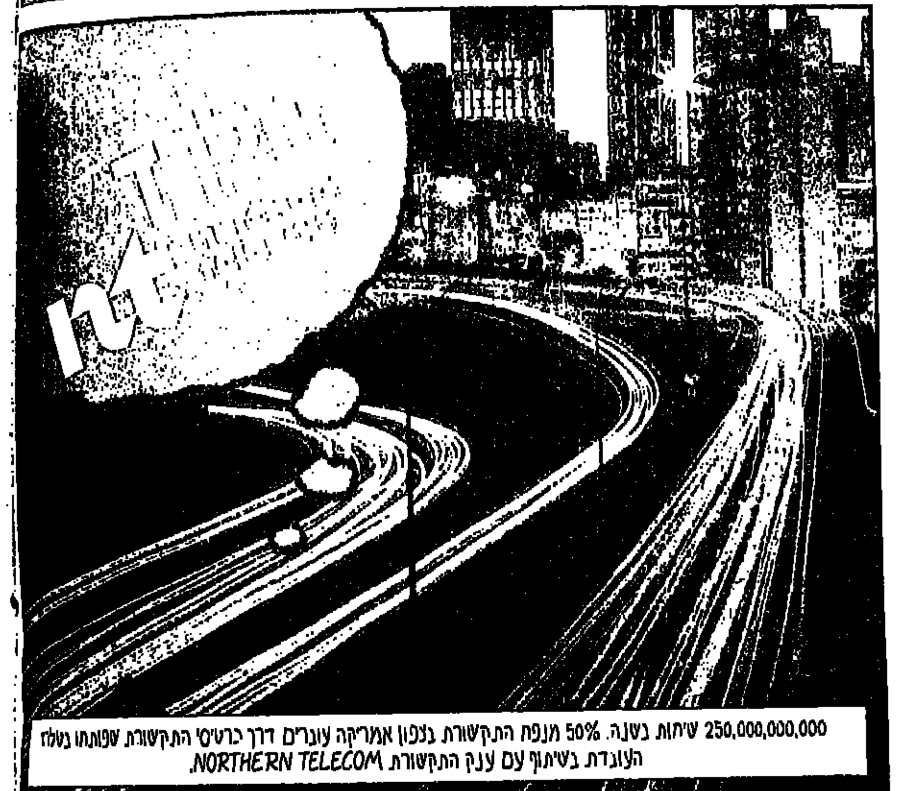

250,000,000,000 שיחות בשנה. 50% מנפח התקשורת בצפון אמריקה עוברים דרך כרטיסי התקשורת שפותחו בטלרד העובדת בשיתוף עם ענק התקשורת NORTHERN TELECOM.

אם אתגר זה המניע שלך...
רוצים אותך עכשיו בטלרד!

טלרד, החברה הישראלית הגדולה והמובילה בתחום הטלקומוניקציה, מציעה לך אתגרים חדשים התקשרות עסקית ואסטרטגית עם ענק התקשורת NORTHERN TELECOM מציבה את טלרד בראש חץ התקשורת העולמית. פרוייקטים מרתקים המשולבים באנשי מקצוע מהטובים בעולם, הופכים את העבודה בטלרד לאתגר בינלאומי. בטלרד רואים בעובד נכס עיקרי ומתוך מגמה זו אנו מעמידים לרשותך סביבת פיתוח וכלים מהמתקדמים ביותר ומאפשרים לך קידום אישי ומקצועי. בימים אלו אנו מתחילים פרוייקטים לאירופה ולצפון אמריקה.

[illegible]

(משרה 3611)

דרושים/ות לנו אנשים בעלי/ות יכולת לנושאים הבאים:
- שבבים מיוחדים, בגדלים עד 100k שערים, בעזרת כלי פיתוח חדישים ובסביבת עבודה משולבת.
- מוצרי תקשורת מורכבים בכל הרמות מרמת כרטיס ועד לרמת כונן.
- תקשורת אופטית.
- תכנון מרכזיות ועירות המשולבות בתיבות רחוב.

■ ניסיון באחד או יותר מהתחומים הנ"ל.

גם בוגרים/ות וסטודנטים מצטיינים/ות (בשנה אחרונה) יתקבלו ברצון.

נא לשלוח קורות חיים
בציון מס' המשרה לטלרד.
מח' גיוס ותעסוקה. ת.ד. 50 לוד 71100.
פקס. 08-248874. סודיות מובטחת.

טלרד עולם של תקשורת

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות הדרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח הדרושים

טי קיו אס (T.Q.S)
בית לתפקידי מכירות ושווק

לצעיר/ה שאפתן/ית!

(עד גיל 30)

בעל/ת יכולת לסגור עסקאות
מצפה עבודה מעניינת

במכירות

רצוי: רכב אישי.
ינתנו: משכורת, עמלות ובונוסים.

נא לשלוח קורות חיים לחברת טי-קיו-אס (T.Q.S), ליד המקדמיה למכירות, רח' ז'בוטינסקי 138 ר"ג 52602, בציון משרה מס' 323 ע"ג המעטפה.

למפעל נטפים
מוצרי השקיה ושיפוט
קיבוץ מגל
לפעילות בסניפים בחו"ל
ופרוייקטים חקלאיים / השקיה דרושים/ות:

1. מנהל/ת לחברת שיווק מערכות השקייה.
2. מנהל/ת מכירות לשיווק מערכות השקייה.
3. אגרונום/ית ראשי/ת - התמחות בירקות חממה.
4. מנהל/ת פרויקט לחממות.
5. מגדל/ת ירקות בחממה.

דרישות התפקיד:
- אנגלית ברמת שפת אם.
- ידע נרחב בתחום החקלאות וההשקייה.
- נסיון קודם בחו"ל -חובה.
- לתפקידים 1-4, נסיון ניהולי קודם.
- שהיית קבע בחו"ל.

נא לפנות בכתב בלבד לת.ד. 423 חדרה

לפרוייקט שיקום שכונת לב יפו
דרוש/ה

מתאמ/ת חברתי/ת

דרישות המשרה:
❑ השכלה אקדמאית בתחום:
מינהל חינוכי ו/או מדעי החברה.
❑ 5 שנות נסיון לפחות בניהול מערכות חברתיות או חינוכיות.
דרישות לבעלי רקע בעבודה בשכונות.
❑ יכולת תכנון וניהול תקציבים.
❑ כושר ניהול צוות עובדים.
❑ נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות.
❑ העבודה במשרה מלאה.

בעלי נתונים העונים לדרישות המפורטות בלבד יפנו בכתב אל: חנוך שטרן
עיריית תל אביב - יפו
רח' אבן גבירול 69 תל אביב
תאריך אחרון לפניות 30.6.95
לפרטים נא לפנות לטל: 03-5218896

לרשת עמל 1
דרוש/ה עבור יחידת המחשב

מנהל/ת פרוייקט מיחשוב בתי-ספר

דרישות התפקיד:
- השכלה אקדמית בתחום מערכות מידע ומחשבים.
- 3 עד 5 שנות נסיון בהטמעת מערכות מידע.
- הכרת מערכות חינוך - רצוי.
- הכרה טובה של סביבת מחשבים אישיים, מערכת הפעלה WINDOWS/DOS ורשתות תקשורת NOVEL.
- רשיון נהיגה ורכב חובה.
- כושר הבעה בכתב ובע"פ בעברית.
- יוזמה אישית גבוהה ויכולת ארגון של צוותי יישום והטמעה בשטח.
- התפקיד מחייב נסיעות ושעות עבודה בלתי שגרתיות.
- תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה.

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בצרוף קורות חיים + תעודות לרשת עמל מחלקת משאבי אנוש רח' קהילת קייב 15, תל אביב - מיקוד 69410 עד 30.6.95

עמל 1
רשת לחינוך מדעי וטכנולוגי
רח' קהילת קייב 15, תל אביב 69410
ת.ד. 61240, טלפון: 03-6460888

לסולל בונה
בנין ותשתית בע"מ
דרושות/ים

1. פקידה
בעלת ידע באינשטין או WORD
שעות העבודה: 11:30-19:00

2. הנדסאית בנין
בעלת ידע בקריאת תכניות וחישוב כמויות

נא לשלוח קורות חיים ושמות ממליצים
ת"ד 1267, תל אביב 61012

למוסד ציבורי
דרוש/ה

מבקר/ת חשבונות מנוסה

בעל/ת "ראש פתוח"
ובעל/ת סוג 3 בהנהח"ש
התפקיד כרוך בנסיעות בכל רחבי הארץ
נא לשלוח קורות חיים בכתב-יד
ל-ת.ד. 7133 ת"א 61071

עמידר
מיון גיוס והשמה

לרשת שיווק קמעונאית ארצית
דרושים/ות

אחראי/ות פיקוח וביטחון

לסניפי הרשת באזורי
נתניה, רחובות, באר-שבע, חיפה
מעל גיל 25, בעלי/ות נכונות לשעות עבודה מאומצות.
תנאים טובים למתאימים/ות!

לפנות בכתב לת.ד. 32080 ת"א 61320
נא לציין משרה 20 ע"ג המעטפה

איך שואפים לאתגר טוב יותר?

ליחידה ללימודי חוץ בחיפה ובאזור המרכז
דרושים/ות

מרצים/ות מעולים/ות

בנושאים:
ניהול, התנהגות ארגונית, שיווק ומכירות, מיומנויות ניהול, שוק ההון ומימון, כלכלה, חשבונאות, יחסי עבודה ומשאבי אנוש, מלונאות, תיירות, דיני עסקים, תקשורת.

דרישות:
תואר ראשון לפחות ונסיון מוכח בהוראה.

על המעוניינים/ות לשלוח קורות חיים והמלצות אל: היחידה ללימודי חוץ, אוניברסיטת חיפה, חיפה 31905 לידי ברוך

היחידה ללימודי חוץ
אוניברסיטת חיפה

לאחד מלקוחותינו בתחום ההיי-טק
דרושים/ות

מנהל/ת חשבונות סוג 3 או מדופלם

* בעל/ת ידע רב בכל תחומי החשבונות הכנת חומר עד למאזן
* שליטה מלאה באנגלית - יכולת ניהול מו"מ

רואה/ת חשבון

צעיר/ת ודינמי/ת
לתפקיד ניהולי במדור שכר
* שליטה טובה במיחשוב
* ידע באנגלית

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו קורות חיים למקס: 03-5232312 ולציין "לידי יפעת"

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

לחברת שיווק מובילה בענף המזון
בעלת סניפים ברחבי הארץ

דרוש/ה

מנתח/ת מכירות

לניתוח מכירות
לריכוז והפעלה של שיטות תמריץ

דרישות תפקיד:
- בעל/ת תואר אקדמי רלוונטי.
- שליטה במחשב PC וידיעת תוכנת לוטוס, קווטרו וכד'.
- נסיון בעבודה מול מחשב מרכזי - יתרון.

מעוניינים מתאימים מתבקשים להפנות קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 5298, קרית ביאליק 27150

לחברת יבוא לציוד תעשייתי:
דרושים/ות

פקידה למחלקת מכירות

בעלת נסיון • ידע בעיבוד תמלילים ואנגלית

סוכן מכירות שטח

בעל ניסיון,
בעל רשיון נהיגה,
רקע טכני וידע באנגלית

קורות חיים בכתב-יד לת"ד 3421, רמת-גן - עבור דורון

למגוון משרות
דרושים/ות

מנהלי/ות חשבונות

צעירים/ות ודינמיים/יות
* סוג 2-3
* נסיון בהנהח"ש ממוחשבת - חובה!
* יכולת לעבוד במשרה מלאה 08:00-17:00
* עבודה באזור גוש-דן והשרון

העונים/ות לדרישות יגיעו בצרוף קורות-חיים וממלצות לסניף מנהלי-חשבונות, רח' דיזנגוף 130 ת"א, בימים: א'-ה' בין השעות 08:00-16:00
טל': 03-5237323

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

שמואל אהרוני בע"מ
חברה לשיווק חומרי בניין לכל הארץ
א.ת. עמק שרה באר שבע

דרוש/ה איש שיווק

- נמרץ ואחראי
- בעל מוטיבציה וכושר ביטוי גבוה
- הופעה נאה
- עדיפות תינתן לבעלי נסיון בתחום
- אפשרות למרכב האחראי

לבקש את שמואל 07-277199

ללקוח שלנו
חברת מסחרית בתל אביב
אנו מחפשים

מנהלי/ות חשבונות

★ סוג 2 ומעלה.
★ שנתיים נסיון לפחות בכל תחומי הנח"ש.
★ נסיון בעבודה עם מחשב.
★ נכונות למשרה מלאה.

נא להפנות קו"ח מתאימים ל"פולת" דרך פ"ת 114 ת"א 67012 ולציין על המעטפה עבור משרה 6910

לקבוצת ניסקו-ארדן
דרושים/ות:

הנדסאי/ת מחשב ל-P.C

הנדסאי/ת מכשור ובקרה/חשמל

עבודה מעניינת בשטח חדש

מזכיר/ה ידע בהנהלת חשבונות

קורות חיים לת.ד. 35028 ת"א 61350
או לפקס: 03-5561311 טל. 03-5581444

ישיבת בני-עקיבא נחלים

דרושים

מדריכים חברתיים

רווקים, רצוי בוגרי ישיבות "ההסדר".

נא לפנות לעמי קרואני
טל. 03-9372812/3, 03-9372874

התקבלת לעבודה!

כבר מצאת מקום עבודה שמוצא חן בעיניך. אבל נשאר לך לעבור רק עוד מבחן מיון "קטן"...
זה בדיוק הרגע הנכון לפנות אלינו. לעבור הכנה מקצועית ויעילה ע"י צוות פסיכולוגים ומאבחנים עתירי נסיון ולהפוך את מבחן המיון הצפוי למשימה פשוטה.

מכון נועם הכנה למבחני מיון וראיונות עבודה • צלצל עכשיו 03-5377361 וקדימה לעבודה.

לוח דרושים מעריב

טל' 03-5632140 ● פקס 03-5632059 ● מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח דרושים

למלון יוקרתי באזור ת"א
דרוש/ה
מנהל/ת משאבי אנוש
מועמדים/ות בוגרי/ות לימודי עבודה ו/או בעלי/ות ניסיון, המוכנים/ות לעבוד קשה בתפקיד בעל אתגר מתבקשים/ות לפנות בכתב-יד בצירוף קורות חיים לת"ד 3036, ת"א
- סודיות מובטחת -

מלונות דן

למלון דן אכדיה בהרצליה
דרושים/ות
* אחראי/ת משמרת במחלקת הקבלה.
* פקיד/ת קבלה.
* קופאי/ת קבלה.

מועמדים/ות עם ניסיון בענף המלונאות מתבקשים/ות לפנות למח' משאבי אנוש בטל': 09-597014 בין השעות 09:00-15:00

מלונות דן

למלון דן תל-אביב
דרוש/ה
פקיד/ת קבלה
לעבודה במשמרות
ידיעת השפה האנגלית - חובה
פקיד/ת למחלקת הזמנות
משרה מלאה
מלצרים/יות
לאגף מזון ומשקאות
עבודה במשמרות
מתאימים/ות יפנו החל מיום א' בין השעות 09:00-15:00 למח' משאבי אנוש במלון

מלונות דן

אם אתגר זה המניע שלך... רוצים אותך עכשיו בטלרד!

טלרד. החברה הישראלית הגדולה והמובילה בתחום הטלקומוניקציה, מציעה לך אתגרים חדשים בהקשרות עסקיה ואסטרטגית עם ענק התקשורת NORTHERN TELECOM. מציבה את טלרד בראש חץ התקשורת העולמית. פרוייקטים מרתקים המשולבים באנשי מקצוע מהטובים בעולם, הופכים את העבודה בטלרד לאתגר בינלאומי. בטלרד רואים בעובד וכס עיקרי ומתוך מודעות זו אנו מעמידים לרשותך סביבת פיתוח וכלים מהמתקדמים מסוגם ומאפשרים לך קידום אישי ומקצועי.

טלרד northern telecom

250,000,000,000 שיחות בשנה. 50% מנפח התקשורת בצפון אמריקה עוברים דרך כרטיסי התקשורת שפותחו בטלרד העובדת בשיתוף עם ענק התקשורת NORTHERN TELECOM.

לאגף אימות הפיתוח
מהנדסי/ות אימות פיתוח
(משרה 3580)

לתכנון ביצוע וליווי פרוייקטים בתחום רדיו-תאי, מתגים ספרתיים ותמסורת אופטית לשוק המקומי והבינלאומי. העבודה מתבצעת בסביבה דינמית המספקת אתגרים רבים ומגוונים.
- מהנדס/ת אלקטרוניקה.
- יכולת לימוד וכניסה לנושאים חדשים.
- יכולת ניהולית.
- שליטה באנגלית.

ההכשרה תינתן על ידינו בטלרד.

לאגף מערכות
מהנדס/ות פיתוח חומרה
(משרה 3510)

המועמד המתאים ישולב בפיתוח רב אתגר של מתג ספרתי חדשני.
- פיתוח בסביבת מיקרו-פרוססורים.
- פיתוח רכיבים מתוכנתים (PAL).
- היכרות עם טלקומוניקציה ספרתית (PCM, מיתוג, ממשקים).

לאגף מוצרי קצה
מהנדס/ת אלקטרוניקה לפיתוח חומרה
(משרה 3514)

ניסיון בפיתוח בתחומים הבאים:
- מעגלים ספרתיים ומיקרו מחשבים.
- מעגלים אנלוגיים.
- ידע בטלפוניה ובתקשורת נתונים - יתרון.

לאגף הייצור
מהנדס/ת מכונות
(משרה 3569)

למחלקת שרותים טכניים.
- השכלה תכנון תבניות להזרקות לחץ חומרים פלסטיים.
- ניסיון של 5 שנים, לפחות, בתכנון באמצעות מחשב.
- ידע בייצור תבניות ותהליכי הזרקות פלסטיקה.
- יכולת לנהל צוות תכנון.

לאגף חומרה
מהנדס/ת לסימולציה מערכתית של מכלולי חומרה
(משרה 2119)

- סימולציה של חומרה מורכבת ברמת מערכת.
- שילוב כלי פיתוח של תכנון מערכת בתהליך פיתוח החומרה.
- איפיון כלים ושיטות עבודה לסימולציה שבבים וחומרה.
- ראייה מערכתית.
- ניסיון בסימולציה דומה.
- עצמאות ויוזמה.
- רקע בתקשורת - יתרון.
- הכרת סימולטור ורילוג (או VHDL) וכלי תיכ"ם שייכים (COSSAP/ALTA) - יתרון.

נא לשלוח קורות חיים, בציון מס' המשרה, לטלרד, מח' גיוס ותעסוקה, ת.ד. 50 לוד 71100, פקס. 08-248874. סודיות מובטחת.

טלרד זכה בפרס האיכות 94 של איגוד תעשיות האלקטרוניקה

טלרד. עולם של תקשורת.

עץ קרית חן
תעשיית רהיטים ומוצרי עץ בע"מ • ניר צבי

למפעלנו בניר צבי (ליד רמלה)
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקה
לניהול צוות המונה 20-25 עובדים במפעל העץ.
* הנדסאי/ת מכונות / מכשור / תעו"נ.
* נסיון בתעשייה, רקע טכני.
* יכולת ניהולית.
* ידע בהפעלת מחשב.
* יכולת עבודה בתנאי לחץ.

תנאים טובים למתאימים
נא לפנות לעמינח ת.ד. 215 רמלה 72101

למערך הפצה חדש ל-טלגרף
דרושים
שליחים בעלי קטנוע
לאזורים:
1. קריית אונו/קריית קריניצי אור יהודה ויהוד 03-5347356
2. ר"ג, בני ברק, גבעתיים 03-5612777

לבית ספר ממלכתי בירושלים
מחנכים/ות לכתות א'-ו'
מורים/ות מקצועיים
אנגלית, מוסיקה, טבע וספורט
להתקשר לפנה"צ לרינה 02-712385 ערב - 02-361640 ובערב לוליה 02-718845

לקיבוץ דברת
דרושות:
1. אחות מוסמכת למרפאה - מידית
מגורים במקום - רצוי ניסיון קהילתי
2. אחות מוסמכת אחראית לבית - סיעודי
מגורים במקום
לפרטים - בבוקר, לאורי: 06-599532
בערב, למרים: 06-599408

לחברת בניה
דרוש/ה
מפעיל/ת ציוד מכני הנדסי
(מגמים, טלסקופי)
פרטים לת.ד. 455, אשדוד

לוח דרושים מעריב
מדור בכירים

טל': 03-5632140
פקס: 03-5632059
מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

ROKONET

חברה עתירת ידע בתחום האלקטרוניקה המיצאת את מוצריה למרבית מדינות העולם

דרושים/ות

מנהל/ת שיווק חו"ל
משרה 8/95
דרישות התפקיד
- נסיון מעשי בשווק ומכירות לחו"ל של מוצרים טכניים (רצוי בתחום האלקטרוניקה).
- בעל/ת יוזמה, כשרון מסחרי ויכולת ארגון וניהול.
- שליטה מלאה באנגלית, ובנוסף לפחות באחת מן השפות הבאות: ספרדית, צרפתית, איטלקית.
- התפקיד כרוך בנסיעות תכופות לחו"ל.

מנהל/ת תפ"י
משרה 13/95
דרישות התפקיד
- מהנדס/ת תעשיה וניהול
- נסיון בהפעלת מערך תפ"י
- נסיון ביישום והפעלת מערכת M.R.P ממוחשבת
- נסיון בניתוח והפעלת מערכות מידע ממוחשבות

פקיד/ת רכש ולוגיסטיקה
משרה 9/95
דרישות התפקיד
- השכלה תיכונית/אקדמאית
- רצוי נסיון ברכש רכיבים אלקטרוניים ורכש כללי
- נסיון בעבודה עם מערכות לוגיסטיות ממוחשבות
- נכונות לעבודה מאומצת

אחראי/ת משלוחים תוצרת גמורה
משרה 10/95
דרישות התפקיד
- רצוי נסיון בעבודה במחסן
- רצוי נסיון בטיפול במשלוחים לחו"ל
- נסיון בעבודה עם מערכות ממוחשבות
- נכונות לעבודה מאומצת

אחראי/ת אחזקה
משרה 11/95
דרישות התפקיד
- הנדסאי/טכנאי מכונות או מכשור ובקרה
- רצוי נסיון באחזקת מערכות מכניות ופניאומטיות
- נכונות לביצוע עבודות אחזקה כלליות

מפעיל מכונות השמה אוטומטיות
משרה 12/95
דרישות התפקיד
- נסיון בהפעלת מכונות תעשייתיות ממוחשבות
- השכלה טכנית
- נכונות לעבודה ב-2 משמרות

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב לת.ד. 5058 ראשל"צ 75655, או בפקס 03-9616584 בציון מס' המשרה.
- סודיות מובטחת -
רוקונט - מפעל ללא עישון

ROKONET Means Quality

pilat פילת
למוסד ציבורי גדול ומתפתח
דרוש/ה
מהנדס/ת מערכות
לפיקוח על תחזוקת מערכות משולבות
דרישות התפקיד:
✓ השכלה אקדמאית בהנדסת מערכות/מכונות/חשמל.
✓ נסיון של 4-5 שנים לפחות בטיפול ו/או תחזוקה של תשתיות וצנרת במוסדות עתירי מערכות, כולל תאום ופיקוח.
✓ יכולת ניהול צוות מקצועי.

נא לשלוח קו"ח ל"פילת" דרך פ"ת 114 ת"א 67012 ולציין ע"ג המעטפה משרה מס' 6900 רק פניות מתאימות תיענה

pilat פילת
לחברת הייטק
דרוש/ה
מנהל/ת רכש
לניהול מערך הרכש הבינ"ל של החברה
- נסיון קודם בתפקיד דומה כולל ניהול צוות - חובה.
- מהנדס/ת אלקט'/תו"נ.
- יכולת ניהול מו"מ בדרגים גבוהים.
- היכרות מעמיקה עם שוק הרכיבים האלקטרוניים.
- שליטה מלאה בשפה האנגלית חובה.
- הכרת מערכת MRP - יתרון.

נא לשלוח קו"ח ל"פילת" דרך פ"ת 114 ת"א 67012 ולציין ע"ג המעטפה משרה 6870, הפניות תועברנה ללקוח ותמויינה על ידו

pilat פילת
למוסד בנקאי בתל-אביב
דרוש/ה
לחדר עסקאות במט"ח
סוחר/ת - דילר/ית
גישה שיווקית, יכולת תפקוד בלחץ ועבודת צוות
✓ בוגר תואר ראשון בכלכלה/ מנע"ס תואר II - יתרון.
✓ ידע במימון.
✓ אנגלית ברמה גבוהה.
✓ נסיון בתחום - יתרון.

נא לשלוח קו"ח ל"פילת" דרך פ"ת 114 ת"א 67012 ולציין ע"ג המעטפה משרה מס' 6920 הפניות תועברנה ללקוח ותמויינה על ידו

pilat פילת
למוסד בנקאי בתל-אביב
בסביבת עבודה נעימה עם אפשרויות קידום
דרוש/ה
מהנדס/ת תעשיה וניהול
לניהול בקרת פרוייקטים, תכנון פונקציונלי אפיון והטמעת מערכות לשיפור שיטות
- מהנדס/ת תעשיה וניהול, רצוי ותק של שנה-שנתיים.
- נסיון בהדרכה והטמעת מערכות ושיטות עבודה חדשות.
- שליטה טובה ביישומי P.C.

נא לשלוח קו"ח ל"פילת" דרך פ"ת 114 ת"א 67012 ולציין ע"ג המעטפה משרה 6930, הפניות תמויינה ע"י הלקוח

pilat פילת
לפז חברת נפט בע"מ
דרוש/ה
מהנדס/ת חשמל
למרכז התפעול של החברה בגלילות
הכישורים הדרושים:
- בוגר הטכניון או מוסד מוכר אחר
- נסיון של 3 שנים בתכנון ופיקוח על עבודות חשמל, ידע באלקטרוניקה
- ידע בחישובי כמויות וחישוב עלויות ותמחיר
- כושר ביטוי טוב בכתב ובע"פ בעברית ובאנגלית.

התפקיד מחייב שעות עבודה מרובות ונסיעות ברחבי הארץ
נא לשלוח קו"ח ל"פילת" דרך פ"ת 114 ת"א 67012 ולציין ע"ג המעטפה משרה 6940. רק פניות מתאימות תענינה.

המוקד להגנת הפרט
מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

לארגוננו בירושלים המזרחית, העוסק בהגנה על זכויות אדם בשטחים הכבושים, דרושים/ות בעלי/ות מוטיבציה למשרות הבאות:

1. עורך/ת דין
תאור העבודה:
טיפול בתלונות על הפרות ז"א ואלימות
ניהול התכתבות עם הרשויות, הופעות בבתי משפט, הגשת תביעות פיצויים.
כישורים:
כושר ניהול מו"מ עם הרשויות, כושר ביטוי.
ידיעת השפה הערבית - יתרון.
נסיון קודם - יתרון.
עדיפות למשרה מלאה.

2. איש/אשת מעקב אחר תלונות
תאור העבודה:
מעקב אחר תלונות, פנייה לרשויות בע"פ ובכתב, בירורים טלפוניים.
כישורים:
כושר ניסוח בעברית, בע"פ ובכתב.
אסרטיביות, תושיה, דייקנות.
משרה מלאה.

נא לשלוח קורות חיים והמלצות וציין המשרה המבוקשת למוקד להגנת הפרט רח' אבו עובידה 4, ירושלים 97200

ROKONET

חברה עתירת ידע בתחום האלקטרוניקה המיצאת את מוצריה למרבית מדינות העולם

דרוש/ה

מהנדס/ת אלקטרוניקה/תוכנה
משרה 14/95
תיאור התפקיד
- פיתוח תוכנה וחומרה למיקרוקונטרולרים

דרישות התפקיד
- מהנדס/ת אלקטרוניקה / תוכנה
- יכולת השתלבות בצוות

מועמד/ת מתאים/ה יפנה בכתב לת.ד. 5058, ראשל"צ 75655, או בפקס 03-9616584, בציון מס' המשרה.
- סודיות מובטחת -
רוקונט - מפעל ללא עישון

ROKONET Means Quality

CLAL PHARMACEUTICAL RESOURCES

HEAD OF FORMULATION RESEARCH

To set up and lead a team of Formulation Scientists in developing Pharmaceutical products.
The appointment will be within the framework of a newly established company in the generic Pharmaceutical industry.
The successful candidate will have the following qualifications:-
- A higher degree in a relevant discipline
- 5 years of industrial experience including management responsibility
- Fluency in English

Preference will be given to candidates with experience in Pharmaceutical development for E.E.C. or U.S. markets, particularly in solid dosage forms.

LOCATION: EVEN YEHUDA
For confidential consideration please send applications to Clal Pharmaceutical Resources, Fl. 16, Clal House, 5, Druyanov St. Tel-Aviv 63143

לחברת שיווק וייצור בענף הפלסטיקה
דרוש
מנהל כספים
לקבלת אחריות כוללת בתחום: הכספים, הנה"ח ותקציב בחברה.
דרישות התפקיד:
★ השכלה אקדמאית מתאימה (רו"ח או כלכלה ומנהל עסקים)
★ הקמת מערכת כספים חדשה
★ ניהול מערכות מחשב ותוכנה
★ יכולת ניהול מו"מ מול לקוחות ספקים ובנקים.
★ בניית מערכת דוחות בנושא הכספים
★ ניהול צוות עובדים
★ שליטה טובה בעברית ובאנגלית

נא לשלוח קורות חיים
לת.ד. 1718 תל אביב 61016

לחברה העוסקת בשיווק ציוד רפואי
דרושים/ות
אנשי/ות מכירות
לתחומי טיפול נמרץ, כירורגיה וגניקולוגיה

לחברה עולמית מובילה בתחום קוצבי הלב
דרוש/ה
איש/ת שיווק
העדפה לבעל ניסיון בענף שיווקי זה ו/או ידע וניסיון קליני בתחום.
חשובה יכולת הנהגה מקצועית

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים + תמונה לת.ד. 94 סביון 56530

סולל בונה בע"מ מרחב ירושלים
דרושים/ות
מנהלי/ות פרוייקטים
- מהנדס/ת או הנדסאי/ת בנין
- בעל/ת נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בניהול פרוייקטים בבניה בארץ
- כושר ניהול מו"מ עם ספקים וקבלני משנה
- כושר שליטה והפעלת בעלי מקצוע בעבודות
מנהלי/ות עבודה
- בעל/ת הסמכה לניהול עבודה
- נסיון מוכח של 5 שנים בניהול עבודה באתרי בניה בארץ

המעוניינים/ות בעבודה באזור המרכז ירושלים והסביבה יפנו בצרוף קורות חיים למח' כ"א ת.ד. 9042 ירושלים 94666

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 ● פקס: 03-5632059 ● מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח דרושים

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל

משרה פנויה מס' ח/403/95

במחלקה לעליה וקליטה, מרחב דרום, ניצנה.

דרושים/ות

א. רכז/ת הדרכה

אחריות לפעולות עם נוער.
הכישורים:
רקע וניסיון קודם בחינוך בלתי פורמלי.
ידיעת הארץ.

ב. רכז/ת אולפן

אחריות על פעולות באולפן לנוער עולה (גילאי 17+)
הכישורים:
ניסיון קודם בחינוך בלתי פורמלי

ג. מדריך/ה

הדרכה בדגש על טבע וידיעת הארץ.
הכישורים:
ניסיון קודם בחינוך בלתי פורמלי וידיעת הארץ.

ד. מדריך/ה

פעילות חברתית בדגש על נוער מחבר המדינות.
הכישורים:
ניסיון קודם בחינוך בלתי פורמלי וידיעת הארץ.
(ידיעת רוסית יתרון).

ה. עובד/ת אחזקה

אחזקת מבנים ומערכות במוסד.
הכישורים:
חשמלאי מוסמך.
רשיון נהיגה על טרקטור.

את הצעות המועמדות יש להגיש בכתב.
אל המחלקה לעליה וקליטה, מרחב דרום,
רח' חנרייטה סולד 1 באר-שבע,
טל. 07-293536, לא יאוחר מיום 2.7.95

AT&T Global Information Solutions (formerly NCR)

י.א. מיטוך ובניו בע"מ

למרכז חברתנו בתל-אביב

דרושים/ות

טכנאי/ות אלקטרוניקה

לאחזקת מחשבים

הכישורים הדרושים:
* נסיון באחזקת מערכות מחשבים וציוד היקפי
* נסיון בציוד תקשורת
* ידע בסיסי בתוכנה
* ידיעת השפה האנגלית

על המועמדים/ות לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים ל-י.א.מיטוך ובניו בע"מ, ת.ד. 11027 תל-אביב 61110

- סודיות מובטחת -

ל"נען מפעלי השקייה" בקיבוץ נען

דרוש/ה

מנהל/ת מחלקת פלסטיק

■ בעל/ת כושר ניהול, ארגון ותכנון גבוה
■ נסיון של 5 שנים לפחות בהזרקה
■ נסיון ניהולי מוכח, ידיעת השפה האנגלית
■ מגורים במרכז הארץ

נא לשלוח קורות חיים להגר תמרי
"נען מפעלי השקייה"
קיבוץ נען מיקוד 76829 או לפקס: 08-442109

עין קרנח
התעשייה ...

לחנות החברה בירושלים

דרוש/ה

מנהל/ת חנות

לניהול המכירות, הלוגיסטיקה וכח האדם בחנות

* השכלה תיכונית מלאה ומעלה רצוי בוגרי קורסים במכירות.
* ניסיון במכירת מוצרים בני קיימא.
* נסיון ניהולי מוכח.
* מגורים באזור ירושלים.

תנאים טובים למתאימים

נא לפנות לעמינח ת.ד. 215 רמלה 72101

הבימה
התיאטרון הלאומי

לקידום מפעל המנויים

דרושים/ות:
■ בעלי יכולת גבוהה בהבעה בע"פ
■ חודעת שרות מפותחת
■ אמינות ודייקנות

■ הכשרה מקצועית במכירות
■ שכר בסיס + אחוזים ובונוסים
■ עבודה בשתוף עם שחקני התיאטרון

לקביעת ראיון יש להתקשר ביום א'
מהשעה 09.00 לטל' 03-5226422 לאיתן

לחברה העוסקת בעבודות עפר ותשתית

דרושים:

1. כלכלן/תמחירן

שליטה בהפעלת גליונות אלקטרוניים
ידע בהנהח"ש

2. מזכירה

לשעות 12:00-19:00, 6 ימים.
ידע טוב בהדפסה על קיוטקסט.

3. מהנדסים

נסיון בעבודות כבישים.

4. מנהלי עבודה

לעבודות כבישים.

5. איש מעבדה

למפעל אספלט

משרות 1,2 הינם במשרד ביבנה
משרות 3,4 הינם לכל חלקי הארץ
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 474 יבנה

למלון חמישה כוכבים בירושלים

דרוש/ה

סגן/ית חשב

דרישות התפקיד:
תואר בהנה"ח ו/או רואה חשבון מוסמך.
3 שנות נסיון לפחות בתפקיד ניהולי בהנח"ש,
ידיעת מיחשוב ורשתות P.C יתרון.
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין.

נא לשלוח קורות חיים
לת.ד. 7673 ירושלים בצירוף תצלום.

ליר'מאן - חברה בינלאומית למבדקי כ"א - דרושה

אקדמאית

צעירה בעלת יכולת אישית גבוהה ושליטה מלאה באנגלית,
לתפקיד יחודי, מעניין ורב אתגר, הכולל ניתוח מבדקים,
קשר עם לקוחות, ייעוץ והדרכה.
הכשרה תינתן בחברה, המשרה מלאה.

לפנות לת.ד. 6610 ת"א 61066 או לפקס. 03-6202949
עבור משרה 2. רק פניות מתאימות תיענינה.

לפרומדיקו בע"מ
דרושים/ות

מנהל/ת מח' יבוא

דרישות וכישורים:
*בעל/ת רשיון פקיד/ת רישוי-עדיפות לעמיל/ת מכס
*ידע רב בתהליכי יבוא,יצוא ושילוח בינלאומי
*נסיון בניהול מלאי גדול
*נסיון מוכח בניהול רכש חו"ל
*אנגלית ברמה גבוהה
*נכונות לעבודה מאומצת

משרה מס' 27

תועמלנים/יות רפואיים/יות

לאזורים: ירושלים והמרכז

דרישות וכישורים:
*השכלה אקדמאית במדעי הטבע והרפואה
*יחסי אנוש מעולים
*אנגלית טובה
*כושר ביטוי בע"פ ברמה גבוהה
*עדיפות לבעלי/ות נסיון בתעמולה רפואית
*הופעה ייצוגית
*רישיון נהיגה חובה

משרה מס' 30

נא לפנות בצירוף קורות חיים ובציון מס' המשרה לת.ד. 3340, פ"ת 49130

שילוב

לחברה טכנולוגית בירושלים

מנהל/ת

✓ נסיון מוכח בהפעלת צוות עובדים מדעי
✓ הבנה בנושאים מדעיים וטכנולוגיים
✓ נסיון במו"מ עם משקיעים, חברות הייטק וגופים ממשלתיים
✓ עברית ואנגלית על בורין
✓ עדיפות לתושבי אזור ירושלים

המיון ייעשה ע"י חברת "שילוב" השמת כח אדם ים

קורות חיים לפקס 02-250703 סודיות מובטחת

לבית ספר פנימייתי דרוש

מנהל/ת בית ספר

דרישות התפקיד:
* השכלה אקדמית מלאה - BA לפחות,
* רשיון הוראה קבוע,
* נסיון בהוראה ובניהול בבי"ס על-יסודי,
* כושר ארגון מעולה,
* יכולת להנהיג ולהוביל צוות מורים מגוון,
* נכונות לעבוד מעבר לשעות העבודה המקובלות,
* מגורים במקום.

תאור התפקיד:
* אחריות על כל הפעולות הפדגוגיות והמנהליות
* של ביה"ס תוך תאום עם הפעילות בפנימיה.
* כפיפות למנהל הכפר.

קורות חיים בצרוף תעודות השכלה יש להפנות לת.ד. 1394 פרדס חנה, עד 30/6/95

לגב מערכות בע"מ דרושים/ות

1. אנשי SYSTEM מעולים

בתחומים הבאים: UNIX, VAX/VMS, ORACLE 7
לאיזור הצפון והמרכז.

2. מנתחי מערכות ...

רצוי ידע ונסיון ב- ORACLE, P.B.
לאיזור הצפון.

3. מתכנתים/מתכנות ADABAS/NAT

בעלי שנתיים נסיון בארץ. לאיזור הצפון והמרכז.

4. מתכנתים/מתכנות PC

ידע בלפחות אחד המתחומים- MAGIC, ACCESS, P.B.
ORACLE, שנתיים נסיון

5. ... PC

רקע בתחום התקנת חומרה ותוכנה. בעלי שנתיים ניסיון לפחות לאיזור הצפון.

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 7500, חיפה 31074
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד

למוסד רפואי בדרום

דרוש/ה

איש/אשת שיווק

קורות חיים לת.ד. 737 עומר

דרוש/ה

מזכיר/ה

לחברת שיווק ...
דינמית ומובילה בתחומה

בעל/ת נסיון מוכח בניהול משרד ועבודה צמודה עם מנכ"ל

שליטה במעבד תמלילים WORD

שליטה בעברית ובאנגלית

משרה מלאה - 5 ימים בשבוע

מיקום העבודה
איזור התעשיה הרצליה

המעוניינים מתאימים ...

למפעל בפתח תקוה

דרוש/ה

סוכן/ת מכירות איזורי/ת

חיפה והצפון

☐ תושב/ת הצפון
☐ ניסיון במכירות
☐ ידע ויכולת בניהול מו"מ עם לקוחות
☐ אמינות, נמרצות ושאיפה להישגיות
☐ כישרון ביחסי אנוש

נא לפנות בכתב עם קורות חיים
לת.ד. 37533 תל אביב
ולציין ע"ג המעטפה עבור משרה 30

ל"פרימה" חברה לביסקוויטים

דרוש/ה

איש אחזקה

מנוסה בתעשיית המזון

לפנות למפעל: הרצליה, איזור תעשיה ב'
(ליד מוסך סובארו המרכזי) טל: 09-558748

לעיתון יומי ...

דרושה

סקנריסט/ית

דרישות התפקיד:
●ניסיון בעבודה על מקינטוש ברשת.
●ניסיון בעבודה על סורקים שולחניים באיכות גבוהה.
●ניסיון בעיבוד תמונה בתוכנת פוטושופ.
●נכונות לעבודה מאומצת.
●עבודה במשמרות.

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 20050 ת"א עבור
בני אוהד ל' 146

לביה"ס ממ"ד באריאל

דרוש/ה רכז/ת לחטיבת הביניים

כישורים:
* עבודה קודמת בחטיבה ובתיכון
* רקע תורני
* נסיון בגיבוש ובהובלת צוות

לפרטים: לפנות למנהלת ביה"ס ממ"ד
טלפון: 03-9365194 ביום, 03-9326495 בערב

למפעל ותיק בתחום הבניה המתועשת מפלדה

1. מהנדס/ת ...

עם נסיון עשיר בתכנון מבנים מפלדה.

2. הנדסאי/ת ...

עם נסיון עשיר בתכנון ועבודה באוטוקד
למעוניינים/ות נא לפנות בצירוף קורות חיים
ונסיון לת.ד. 4128 אזור מיקוד ...

דרושים אנשים מצויינים

שמעוניינים לעבוד בפסגת הטכנולוגיה בישראל ורוצים להחליף את העשן והצפיפות בחברה עם איכות חיים אחרת

למחלקת כספים

עוזר/ת חשב

עזרה בעריכת דוחות כספיים ובטיפול ברכוש קבוע והשקעות
◄ רואה חשבון מוסמך ◄ שנתיים-שלוש נסיון ◄ יוצא משרד גדול - יתרון
◄ רצוי ניסיון בתעשייה ◄ ידע בגליונות אלקטרוניים והכרות עם סביבת Windows

מנהל/ת חשבונות סוג 3-2

טיפול בנושאי ספקים
◄ נסיון בתעשייה - חיוני ◄ נסיון בתוכנות פיננסיות בתעשייה
◄ הכרת גליונות אלקטרוניים וסביבת Windows ◄ ידע בהדפסה

למחלקת הרכש

קניין/ית חומרי גלם

ניהול מלאי ורכש של כימיקאלים
◄ ניהול שוטף של ספקי חו"ל, כולל מו"מ בינלאומי
◄ השתתפות בצוותי עבודה פנים-מפעלים, לשיפור המוצר והשירות
◄ הנדסאי/מהנדס/כימיה/תעשיה וניהול ◄ נסיון קודם ברכש ◄ אנגלית ברמה טובה

למחלקת הנדסת מוצר

מהנדס/ת חשמל

- מהנדסת מוצר לפיתוח ושיפור מבני הגנה ברכיבי VLSI, להקמת מערך בדיקות סופיות ושיפור ה-YIELD ולתמיכה בלקוחות החברה.
מהנדסת VLSI לתכנון ופיתוח שבבי בדיקה לטכנולוגיות עתידיות.
◄ מהנדס/ת חשמל ◄ שליטה באנגלית ◄ יתרון: ידע במיקרואלקטרוניקה

נא לפנות בצרוף קורות חיים, תעודות וציונים אל: טאואר סמיקונדקטור, ת.ד. 619 מגדל העמק 10556 עבור מחלקת גיוס עובדים, או לפקס: 06-506560, או e-mail: csgimh@mhvx00.tsl.co.il. נא לציין שם ומספר המשרה. סודיות תשמר בקפידה. אפשרי סיוע בהעתקת מקום מגורים.

TOWER SEMICONDUCTOR LTD.

מובילים אותך לעתיד

בונים על אנשים טובים

כישורים:
- נסיון בהרכבת מבנים טרומיים.
- כושר ניהול צוות עובדים.
- יחסי אנוש טובים.

כלל בטון בע"מ CLAL BETON LTD.

נא כתבו לנו לת.ד. 203 פרדס-חנה מיקוד: 37100 עבור מנהל המפעל.

איוש בכירים בע"מ

לחברת תעשיית מולה, דרומית לתל-אביב דרושים:

לעבודה במחלקת השיווק

1. מנהל/ת פרוייקטים

ביצוע החלטות עסקיות, תאום ייצור, קשר עם גורמי חוץ, ניתוח דיווחים ובקרות
* מהנדס/ת תעשיה וניהול/מכונות
* נסיון של 5+ שנים בניהול פרויקט בתעשייה
* נסיון בעבודה מול מחשב
* שליטה באנגלית, שפות נוספות - יתרון

2. מהנדסי פרוייקטים

* מהנדס/ת או הנדסאי/ת מכונות
* רקע בעיבוד שבבי

מועמדים מתאימים יפנו בכתב למשוב
רח' הלח"י 31 בני-ברק, 51200
רח' דיזראלי 38א' חיפה, 34334

לוגיסופט
לוגאגע בע"מ - פיתוח הבילות תוכנה
בית תוכנה דינאמי ומצליח
המחויב לאיכות ולמצויינות

אנשי ונשות תוכנה

ברמה מקצועית ואישית גבוהה

בתחום היישומים
בעלי/ות נסיון בתכנון ובתכנות בכלים:
● COBOL או C , UNIX
● מפתחי/ות ומנתחי/ות מערכות ב - ADABAS/NATURAL
● POWER BUILDER
● ORACLE או כלי פתוח IMS , DB2
● מוביל צוות ADABAS/NATURAL

בתחום המערכות הפתוחות והלונאות
● מפתחי/ות תוכנה ב- C, C++ בסביבות UNIX או MS/WINDOWS

בתחום מוצרים ותשתיות
● UNIX SYSTEM ADMINISTRATOR
● SYSTEM MVS
● SYSTEM CICS
● DBA; ORACLE, DB2, ADABAS
● מפתחי/ות מוצרים ב- C, אסמבלר, בסביבות מגוונות

◆ אפשרויות בחירה, קידום וניידות במגוון תחומי פעילות
◆ תנאי שכר הוגנים ותחרותיים

קורות חיים יש לשלוח אל:
לוגאגע בע"מ, הגולן 32, ר"ג 52532 או לפקס: 03-7520194

יומן קול בע"מ מפתחת שרות סיפרתי אישי (PDA)

מנהל/ת פיתוח

הגדרת התפקיד: בנית תוכנית הפיתוח של החברה ותחשבוה.
אפיון הפעולי ...
בחירת קבלני משנה, התקשרות עימם ובקרת עבודתם.
הקמת צוות עובדי הפיתוח וניהולו.
הכישורים הדרושים: השכלה במדעי המחשב או בהנדסת מחשבים.
[illegible]

בואו תהיה כוכב תקשורת

תדיראן תקשורת מציעה לך תפקיד אתגרי ומרתק ועתיד בטוח בקדמת הטכנולוגיה העולמית. אם את/ה שאפתן/ית, מוכשר/ת ואיכותי/ת, בוא/י תשתלב/י בין אנשים כמוך בחברת התקשורת האיכותית של ישראל.

לפרוייקט פיתוח מערכות תקשורת מתקדמות

☆ אחריות לפיתוח איכות במערכות תקשורת, הפעלת שדה בדיקות ותמיכה בלקוחות.
★ מהנדס/ת אלקטרוניקה/מחשבים - 4 שנות נסיון.
☆ נסיון בניהול והנחיית צוות.

פיתוח ואימות מלאי, כולל טיפול במערכת קניות ארץ ויבוא. ניתוח סטיות בשימוש חומרים.

☆ 5 שנות נסיון בהנח"ש סוג 3.
★ נסיון בתמחיר - חובה.
☆ נסיון בשימושי חומרים ונלאי.
★ הכרת שפת מחשב ושליטה מלאה בגליון אלקטרוני.
★ נכונות לעבודה מאומצת.

קורות חיים יש להפנות לתדיראן תקשורת בע"מ בציון מס' משרה, אל מחלקת גיוס עובדים, ת.ד. 500 פ"ת 49104. או לפקס, 03-9261798. סודיות מובטחת.

יותר איכות בתקשורת

תדיראן תקשורת

CREO

דרושים/ות:

מהנדס/ת אלקטרוניקה

מוביל/ת צוות פיתוח

- 5 שנות נסיון לפחות בפיתוח מערכות משולבות בקרה ואלקטרוניקה ספרתית, חומרה ותוכנה.
- שליטה טובה באנגלית - כתיבה, קריאה ודיבור.

מהנדס/ת אלקטרוניקה

איש/ת צוות פיתוח

- הכשרה באלקטרוניקה ספרתית ומערכות בקרה.
- נסיון בפיתוח.
- ידע בתכנות.

מהנדס/ת תוכנה

פיתוח תוכנה בזמן אמת

- ידע ונסיון בפיתוח תוכנה למערכות בקרה והנעה.
- רצוי ידע בשפת C++.
- שליטה טובה באנגלית - כתיבה, קריאה ודיבור.

מהנדס/ת מכונות

סיום פיתוח, תמיכה וליווי מוצר

- נסיון של שנתיים לפחות במכניקת עדינות או באופטומכניקה או במערכות הנעה מדוייקות.

פקיד/ת רכש חפ"י ולוגיסטיקה

- 2 שנות נסיון לפחות בעבודה עם מערכות רכש ממוחשבות בתחום מכניקה עדינה ו/או אופטיקה.

דפוס חדש

קראו הינה חברה בבעלות קנדית פרטית, מצליחה ומבוססת, העוסקת בפיתוח ובייצור מוצרים אלקטרו-אופטיים המהווים פריצת דרך טכנולוגית בתחומם, לשימוש בתעשיית הדפוס. גם את/ה תוכל/י לקחת חלק ביצירה אמיתית, שיש עימה גם חדווה רבה וגם תמורה נאותה.

מכל המועמדים נדרשת יכולת עבודה בצוות ויחסי אנוש מעולים

נא לפנות בכתב בציון המישרה המבוקשת לקראו בע"מ ת.ד. 724 לוד 71106
סודיות תישמר בקפידה!

עיקר החדשות HI-TECH

● סימטרון: מרכז ללימודי תכנון הייצור במחשב

בסין חברת סימטרון, מקבוצת כלל מחשבים, תפתח ביחד עם פרופ׳ גיונהנג וו, מרכז הדרכה לתכנון הייצור באמצעות מחשב (תיב״ם) באוניברסיטת בייג׳ינג. לדברי פרופ׳ וו, המשמש כמנהל חברה המפתחת ומייצרת כלים ופתרונות תיב״מ לתעשייה הסינית, והמשמש גם כראש המעבדה לתיב״ם במחלקה לחקר החלל והאווירונאוטיקה באוניברסיטת בייג׳ינג, יש בסין פוטנציאל רב לשימוש בתיב״ם בתעשייה, ולדעתו רק 2% מכלל המפעלים שמייצרים או מתכננים ציוד מכני משתמשים במחשב.

● Miriam Rod:

נתח השוק של 3D Studio גדל ב-50%

חברת התוכנה אוטודסק הודיעה כי על פי מהדורת 1994 של דוח רונקרלי על אנימציית מחשב, גדל נתח השוק של תוכנת 3D Studio בין כל פתרונות אנימציה תלת-מימדית מקצועית, מ-31% ל-48% - מה שעושה אותה למובילת השוק זו שנה שניה ברציפות.

לדברי הדוח: ״נתח השוק של 3D Studio בתחום ה-PC גדל בהתמדה מכ-50% לפני שנתיים עד ל-75% היום, מה שעושה אותה ללא עוררין לבחירה הפופולרית באנימציה מקצועית על מחשבים אישיים מבוססי-אינטל״. ״ל-3D Studio יש מסורת של זכיה בפרסי העורכים והקוראים מאז הצגתה ב- 1990, וסבב אחרון זה של פרסים הינו המרשים ביותר״, ציין גל קימל, מנכ״ל אוטודסק ישראל, סניף חברת התוכנה הבינלאומית בארץ. ״העובדה המשמעותית ביותר היא שהפרסים באים ממגוון כתבי-עת בתחומים של וידאוגרפיה, גרפיקה ואנימציה, מיכון תכנון, מולטימדיה, וכתבי עת כלליים למחשבים.

● בית תוכנה מארה״ב בחר בלנזה כסביבת פיתוח יישומים אוניברסלית

בית התוכנה GEMMA International משיקאגו, שחיפש ובחן כלים לשיפור תפוקת פיתוח היישומים, בחר בסביבת הפיתוח מהדור הרביעי לנזה הפועלת על מחשבי יבמ AS/400, כסביבת פיתוח יישומים אוניברסלית. לנזה, המיוצגת ומשווקת בארץ ע״י אזימוט תעשיות תוכנה, נבחרה גם ע״י מספר בתי תוכנה בארץ, ביניהם אינקוד, בר-אב ואזימוט עצמה, לפיתוח מערכות בסביבת AS/400.

״בחירת תוכנה כמו לנזה היא החלטה אסטרטגית עבור כל חברה. עם זאת, מאחר ש-GEMMA הינה יצרנית של יישומי תוכנה, הרי כשבחרנו בלנזה היטלנו עליה את כל גורל החברה״, אומר דון נלסון, מנכ״ל GEMMA. ״הסיבה לכך שבחרנו בלנזה היתה הצורך שלנו להפוך למפעל תוכנה ממוכן, ולהפחית למינימום את עלויות התחזוקה תוך השבחת כישורי הפיתוח שלנו״.

● זודיאק: יצור פנימי של כותרי CD-ROM בארגונים

זודיאק טכנולוגיות מרמת-השרון תציע לארגונים אפשרות ייצור פנימי מלאה של כותרי CD-ROM ושכפולם. זודיאק תספק לארגונים אלה ציוד לכתיבת CD-ROM על CDR, וכן אפשרות להפיק תוויות (LABEL) משלהם הנושאות את שם הכותר ושם הארגון.

פתרון זה מיועד להיקפים נמוכים של הפקת כמה מאות תקליטורים. היום מסוגלת זודיאק לתת לארגונים פתרון של כתיבת 16 צלחות מלאות (בנפח 600 מגה-בייט) בשעה. אילן אורן, מנהל השיווק של זודיאק, אומר כי פתרון זה, הנפוץ מאוד בסביבת יוניקס, מתאים לחברות הייטק המעוניינות להפיץ עדכוני תוכנה בכמויות לא גדולות), ואשר עד היום עשו זאת ב- DAT SUN ו- GTE, זכיה בחוזה של 1.5 מיליארד דולר מצבא ארה״ב פיקוד התקשורת והאלקטרוניקה של צבא ארה״ב, אישר את זכייתן של חברת המחשבים SUN (נציגים בארץ: א.מ.ת מיחשוב) וחברת GTE במכרז החומרה והתוכנה שכינויו CHS-2, המוערך ביותר מ- 1.5 מיליארד דולר. SUN תספק במהלך 10 שנות החוזה כ- 28,000 תחנות עבודה ממגוון דגמים, החל מתחנות עבודה Voyager עד SPARCstation20. מבחינת SUN מוערך החוזה במאות מיליוני דולרים, והוא עשוי להיות הגדול ביותר בתולדות חטיבת המערכות הפדרליות של חברת המחשבים.

תוכנית CHS-2 תומכת בפעילויות הפיקוד והשליטה הטקטית על צבא ארה״ב, והיא תספק לכל יחידות הצבא משפחה אחידה ומתקדמת של חומרה, מערכות הפעלה ויישומים.

לעבודה מעניינת בגוש דן
בתחום תכנון תחבורה ותכנון ערים
דרושים/ות
מהנדס תנועה ותחבורה/ מהנדס אזרחי אדריכל/מתכנן ערים
לצרף קורות-חיים לת.ד. 57109 ת״א

לחב׳ א.אפשטיין (ישראל) בע״מ
דרושים/ות
מהנדסים/ות
בעלי/ות ניסיון של 3-5 שנים לפחות.
■ לניהול פרוייקטים בבניה.
■ לפיקוח ותיאום ביצוע פרוייקטים גדולים.
נא לפנות בכתב לת.ד. 50417 תל-אביב 61500

תעשיות מוצרי חשמל ותאורה בע״מ
למפעלנו בבית שמש
דרושים/ות:
מזכיר/ת מנכ״ל
■ בעל/ת נסיון בניהול משרד, יכולת ארגון.
■ עבודה בתנאי לחץ, ידע בעיבוד תמלילים, רצוי WORD
■ משרה מלאה.
אחראי/ת תפ״י מנוסה
■ נסיון בעבודה עם מחשב
נא לפנות למיכל בטלפון 02-9914861, קורות חיים לשלוח בפקס 02-9914855 ת.ד. 286 בית שמש, מיקוד 99000

לבנק משכנתאות בתל-אביב
דרוש/ה
עורך/ת-דין
בעל/ת נסיון בדיני מקרקעין וחוזים
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 1610, ת״א 61015 עבור מחלקת כח-אדם (עו״ד)

AMC Associated Merchandising Corp
לחברת קניות אמריקאית דרוש/ה
מבקר/ת איכות
למוצרי טקסטיל
◄ ידע ונסיון של 3 שנים לפחות בענף הטקסטיל
◄ ידע בתדמנות ותהליכי יצור ותפירה
◄ ידיעה טובה של השפה האנגלית
◄ רשיון נהיגה - רצוי עם רכב
התפקיד אחראי וכרוך בנסיעות רבות.
רק פניות העונות לדרישות יענו. קורות חיים, עדיף באנגלית/ לת.ד. 36823, תל אביב 61367 או לפקס 03-6395779

למפעל לתעשיית מזון באזור הצפון
איש/ת מכירות
מהנדס(ת)/טכנולוג(ית) מזון
נסיון והכרות של תעשיית הבשר
נא לפנות בכתב בצרוף פרטים מלאים לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2473 (מיקוד 31040)

לתנועת נוער הצופים דרוש/ה
מרכז/ת שבט
בנס ציונה (סניף בהקמה)
(נדרש רקע הדרכתי וארגוני בתנועת נוער)
לפניות: טל: 03-6303670 פקס: 03-6303694

לסלע
סיעוד ליווי ועזרה בע״מ
דרוש/ה
עו״ס
למשרה מלאה
03-5270955

אם את/ה בן/ת 23-29
וברצונך להרוויח סכום של
4000-9000 ש״ח
* משכורת בסיס
03-6317077 03-6316881

לך תצטיין! קידום
לעבודה אחורית ומעניינת
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2-3
■ נסיון בגליון אלקטרוני
■ נסיון במערכות ממוחשבות (חשבשבת - חובה)
■ עבודה בצוות
קורות-חיים לפקס: 03-5249323 (משרה 200)

דרושים
לחברת סיעוד
דרושים בדחיפות לגוש דן:
עובד/ת סוציאלי/ת
עם רכב, יידיש - יתרון
פקיד/ת כח-אדם
בעלי נסיון בהקלדה על מחשב, יידיש - יתרון
- תנאים טובים -
לפרטים, טל: 03-9323745
קורות חיים בפקס: 09-920435

ביה״ס התיכון ״שיטים״ בערבה
בית ספר מיוחד בלב המדבר
מחפש לשנה״ל תשנ״ו
דרושים/ות
מהנדס/הנדסאי
אלקטרוניקה/מכונות/ייצור
לריכוז הוראה במעבדה לטכנולוגיות מתקדמות
מפעיל חממות מחקר ממוחשבת
רצוי בוגר הפקולטה לחקלאות
תנאים נוחים, אפשרות הסעה בין כל שעורים לאילת
לפרטים נוספים נא להתקשר ל: מזכירות ביה״ס 07-592202 מ. אלק׳ 07-581883 פקס. 07-581602

טאקט פורצת גבולות
אנחנו מחפשים מתמחים הבאים:
א. קידום מכירות בתערוכות ובאירועים
ב. טלמרקטינג בתחומים שונים
ג. מכירות שטח (רכב חובה)
עבודה באווירה סימפטית וצעירה
אפשרות לעבודה ונעלה בהבשה לעבודה חלקית
קידום למצטיינים!
התקשר/י עכשיו
03-7511111

לחברת פרסום ברמת-גן דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3, בעל/ת יכולת עבודה עצמאית, נסיון של 5 שנים לפחות ושליטה ב״חשבשבת״ וב״מכפל״, לתפעול מערך הנהח״ש מלא (חשבונות, גביה, תשלומים, משכורות, דו״חות, חומר לרו״ח וכו׳), במשרה מלאה.
לשלוח קורות חיים לפקס. 03-5796645 או לת.ד. 2106 בני-ברק 51108, עבור חגית. סודיות תישמר בקפידה!

למסוף הדלק בירושלים
דרושים
מאבטחים
לעבודה במשמרות צהריים ולילה
★ יוצאי יחידות קרביות בעלי קורס פיקודי
★ רשיון נהיגה - חובה
★ תנאים טובים במיוחד
טל: 02-6520085

לעוז גום בע״מ
דרוש/ה
אחראי/ת למחסן תוצ״ג
בעל/ת נסיון בתעשיה
ידע בניהול מלאי ממוחשב
03-5510808 לגילה

ארגון מבוטחים מרצים
קופת חולים לאומית
דרושים/ות
למרפאה בתל-אביב
אח/ות מוסמך/ת
רצוי גם ידע בבריאות הציבור
למרפאה בקרית-אונו
אח/ות מוסמך/ת
למשרה חלקית
אח/ות מוסמך/ת
עם ידע וניסיון בעבודה בתחנה לבריאות הציבור
לפנות למשרד האחות הראשית טל: 03-6970360
למרפאה בחולון
רוקחים/ות מוסמכים/ות
לפנות לרוקח הראשי: 03-9222016, 03-9231747
תנאים מעולים למתאימים

לקיבוץ נגבה
דרוש/ה
רופא/ת משפחה
טל: 07-774905 עד שעה 14:00
ולטלפון 07-774925 בערב

לעתון יומי דרושים
אנשי רכש מודעות
צעירים, שאפתנים, בעלי יכולת ביטוי בכתב ובע״פ ברמה גבוהה
- אפשרות להכנסה גבוהה -
טל. 03-6383451 ליעקב

דרוש
ראש קבוצת פיזור אספלט
* יכולת טכנית טובה
* כושר בניהול עבודה
* בריאות תקינה
* נסיון קודם - עדיף
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 7113 מיקוד 61071

אילתם נכסים
דרושים/ות
אנשי מכירות נמרצים
רצוי נסיון בתיווך
רצוי דוברי שפות זרות
עדיפות לאקדמאים
- תנאים טובים למתאימים -
טל: 03-6133776

למוסד ציבורי גדול בתל-אביב
עו״ד
●
לתפקיד בלשכה המשפטית בתחום פעולות הקרן עפ״י חוק קליטת חיילים משוחררים.
- לאחר שירות צבאי מלא.
- ניסיון שנתיים לפחות
●
המעוניינים יפנו בכתב לת״ד 7083, ת״א
למודעה מס׳ 18

G.I.T-ltd
דרושים/ות
לפרוייקט פיתוח
מהנדס/ת-הנדסאי/ת תוכנה
מהנדס/ת-הנדסאי/ת אלקטרוניקה
ידע ונסיון בתקשורת וטלפוניה
נא לשלוח קו״ח לפקס: 03-5077704, טלפון: 03-5077711

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 ● פקס: 03-5632059 ● מודעות הדרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לילה

למוסד ציבורי גדול בחדרה
דרוש/ה מהנדס/ת
במקצועות הבאים:
1. אווירונאוטיקה
2. מכונות
3. תעשיה וניהול
רצוי נסיון קודם והכרת תחומי הבקרה, מחשבים, מכניקה ואוטומציה.
המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 7093 ת״א למודעה מס׳ 719

רשת דחף
רשת סטודיו פרסום מקצועיים
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
● בעל/ת נסיון של 2-3 שנים
● שליטה מלאה במערכות ממוחשבות
למתאים/ה תנאים טובים
נא לשלוח קו״ח לת.ד 8413 תל-אביב-יפו 61084 ולציין ע״ג המעטפה ״מנה״ח״

למפעל תעשייתי גדול בגוש דן דרושים/ות
הנדסאי/ת חשמל
הנדסאי/ת מכונות
● לאחר שירות צבאי.
● נסיון של שנתיים לפחות בתעשיה.
● העבודה מתנהלת במשמרות.
● מגורים בגוש דן - מרכז הארץ.
נא לפנות בכתב לת.ד. 669 בני ברק 51104 ולציין ע״ג המעטפה ״עבור אחזקה״.

למחסן נטפים
מוצרי השקיה וטפטוף קיבוץ מגל
דרושים/ות
מנהל/ת עבודה/מחסנאי/ת בכיר/ה
● ידע במחסן ממוחשב
● עבודת צוות
● מאזור חדרה-נתניה
המתאימים/ות ישלחו קורות חיים לפקס: 06-287210

שהם
שירותי השמה ומיון
לחברת שילוח מטענים בינלאומית
פקיד/ה למחלקת שינוע מטענים ביבוא אוירי/ימי
פקיד/ה למחלקה מעקב הזמנות

אלגור ושות׳ ייעוץ כלכלי ופיננסי בע״מ
דרושים
כלכלן/ית
לביצוע עבודות כלכליות-פיננסיות מגוונות:
● נדרש תואר שני במנהל עסקים
● 1-4 שנות ניסיון בניתוח והערכת חברות ובעבודות יעוץ כלכליות
● נדרשת שליטה בגליונות אלקטרוניים
● עדיפות למצטיינים בתחום
נא לפנות בכתב ובצירוף קורות חיים וניסיון מקצועי לת.ד. 3600 רמת-גן 52134

יהודה רשתות פלדה בע״מ
בקבוצת השקעות דיסקונט
דרוש/ה
מנהל/ת מכירות
דרישות התפקיד: מכירות בכל הארץ
כישורים: השכלה הנדסית-אזרחית/ מכונות/תעשיה וניהול
גיל 30-40
תכונות: בעל/ת ניסיון טוב מוכח, חרוץ/ה בעל/ת יוזמה, יכולת ניהול מו״מ.
המועמדים המתאימים יפעלו בחברה דינמית, ויזכו לתמיכה של צוות מעולה.
לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים וניסיון למנהל כללי ת.ד. 4112 אשדוד 77140
סודיות מובטחת

דרוש:
מנהל עבודה
עם נסיון לאתר בניה במרכז הארץ
מבני גזית (2000) חברה לבנין ופיתוח
טל: 09-552222

גלובוס קום
לחברה בתחום התקשורת דרוש/ה:
מנהל/ת מכירות
ניסיון במכירת מרכזיות פרטיות
יכולת ניהול מו״מ
רקע טכני-יתרון
קורות חיים לרח׳ יגאל אלון 127 תל אביב 67443

לשיווק כימיקלים למעבדות ולתעשיה
דרוש/ה
איש/ת מכירות בכיר/ה ודינמי/ת
כישורים:
☐ רקע בכימיה, ובמכירות
☐ הכרת התעשיה הכימית, ותעשיות קרובות
☐ הכרת מעבדות-אוניברסיטאיות ואחרות
ת.ד. 121 אור-יהודה, פקס: 03-5333878

לעבודה בעתון יומי דרוש/ה
אחראי מערכת P.C.
* נסיון בתכנות במג׳יק
* נסיון ברשת נובל
* חוש טכני ויכולת ללמוד
טל. 03-6383444 לזיוה

המשרד לענייני דתות
ללשכה המשפטית במשרד לענייני דתות
דרוש/ה
עורך/ת דין
ניסיון קודם אינו הכרחי
נא לפנות לעו״ד אייל נון טלפון: 02-311116/7, 052-541446

מחפש/ת אנשים עם
למפעל מכניה דרושים:
מנהל/ת מוסך
■ בעל/ת תעודת הסמכה של משרד התחבורה.
■ בעל/ת רשיון נהיגה ג׳ - מעל 15 טון.
■ מגורים באזור.
■ נסיון קודם מוכח.
קורות חיים יש להפנות לטמפו ת.ד. 127 נתניה 42101 עבור מנהל מוסך

לחב׳ תעשייתית - מסחרית באזור המרכז
דרוש/ה
מתכנת/ת-מנתח/ת מערכות AS/400
* ידע ונסיון מעשי בשפת תיכנות RPG-400
* הכרת מחשבים אישיים
* נסיון מוכח בתכנות 2-4 שנים.
* כושר הבעה בכתב ובע״פ.
רק מועמדים העונים לדרישות הנ״ל יפנו בכתב לת.ד. 10513 רמת-גן 52150 ולציין ע״ג המעטפה עבור משרה מס׳ 41

לגוסד בנקאי דרושים/ות
פקידים/ות
בעלי/ות תעודת בגרות
כולל עבודה אפשלת
(3 פעמים בשבוע)
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת״ד 1610, ת״א 61015, עבור מחלקת כוח-אדם (פקידים)

אם העבודה אצלך היא טבע...
החברה להגנת הטבע
עובד/ת למדור שכר
★ בוגר/ת קורס חשבי שכר.
★ נקיון בהכנת שכר במערכת ממוחשבת.
★ עדיפות לבעל/ת ניסיון במערכת ״מטאב״ של חילן.
★ יכולת עבודה עצמאית תוך השתלבות בצוות.
★ משרה מלאה - התחלה מיידית.
מועמדים/ות יפנו בכתב לחברה להגנת הטבע, אוגן משאבי אנוש, רח׳ השפלה 4, תל-אביב 66183
החברה להגנת הטבע

לבי״ס יהודי גדול בגרמניה
דרוש
מנהל חינוכי
הנתונים הנדרשים:
* ידיעת השפה הגרמנית
* נסיון קודם
* ידע ביהדות ומסורת
המעוניינים והמתאימים מתבקשים לשלוח קורות חיים לפי הכתובת:
רחוב אלהריזי 4 ירושלים מיקוד 92421 או לבקט 202594 עבור מנהל

דרוש/ה
מזכיר/ה רציני/ת
* לאחרי צבא - לעבודה משרדית
מעניינת: באיסוף מידע ובמתן שרות ללקוחות עסקיים
* תנאי שכר הולמים למתאימים/ות
טלפון: 03-6392477 ליפה

אורט
מכללות ובתי ספר לחינוך טכנולוגי מתקדמת
לשנה״ל תשנ״ו דרושים/ות:
מורים/ות
לבתי ספר של הרשת

אורט אילת ע״ש גולדווטר
★ מתמטיקה ★ לשון
★ תנ״ך ★ מחשבים
★ ספרות והבעה ★ חשבונאות
רח׳ חטיבת הנגב, ת.ד. 595, אילת 88104
טל: 372105/6/7, 07-375526

אורט אדיבי אשקלון
★ מחשבים ★ אנגלית
שד׳ אברהם עופר, שכונת שמשון, ת.ד. 7224 אשקלון 78171
טל: 762726, 07-761186

אורט מבוי לוד
★ אנגלית ★ חנ״ג בנים
★ ספרות ★ מורה טכני
ת.ד. 301, לוד 71103
טל: 224441, 08-224440

אורט תל גיבורים חולון
★ הבעה/שיקום קריאה ★ אנגלית
★ חשמל ומיזוג אויר לרכב ★ מתמטיקה
★ גרפיקה ויסודות העיצוב ★ צלום
רח׳ הפרדס 41, חולון 58209
טל: 881562, 03-5030363

אורט ספיבק חולון
★ לשון והבעה עברית
★ אנגלית
★ כימיה/פיסיקה
רח׳ שיבת ציון 1, ת.ד 1464 חולון 58114
טל: 03-5012525

אורט הבונים בת ים
★ לשון ★ ספרות
★ אנגלית ★ ביולוגיה
★ חנ״ג בנים
רח׳ אורט 7, בת ים 59592
טל: 5512904, 03-5510431

אורט רחובות
★ מקרו ממחשבים ומנחי פרוייקטים להיכון ולמכללה
רח׳ טשרניחובסקי 1, רחובות 76100
טל: 08-415534/6

אורט בנימינה
★ הסטוריה
★ אנגלית
בנימינה 30500
טל: 380555, 06-388733

אורט תל נוף
★ מתמטיקה ★ פיזיקה
★ אנגלית ★ שרטוט
★ עברית ★ מרקי מכונות וחוזק חומרים
★ תנ״ך
★ חשמל ואלקטרוניקה ★ מורה למקצועות תעופה
★ מבוא לתורת המחשב ★ אורחית
ת.ד 3500, גדרה 70700
טל: 596695, 08-684020

לבית תכנה מוביל
דרוש/ה
מתכנת/ת
★ לפיתוח מוצרי מולטימדיה תחת WINDOWS
★ עדיפות לבעלי נסיון של שנה לפחות ב- ++C, ACCESS
נא לפנות בכתב לת.ד. 3005 ת״א או לפקס: 03-6476183

לחברת שירותים בינלאומית
מנהל/ת מחסנים
● נסיון בניהול מחסן ממוחשב ● תנאים ברמה גבוהה
קורות חיים בפקס: 03-5768123 או לת.ד. 1719 ר״ג

רפאל

חטיבת טילים

למפעלנו בגוש שגב
העוסק בפיתוח וייצור מערכות טילים
המתקדמות בעולם, דרושים/ות:

מהנדסים/ות אלקטרוניקה בהתמחויות הבאות:

- הבטחת איכות
- הנדסת רכיבים

תאור התפקיד: ניהול וליווי פרויקטים בפיתוח ובייצור

כישורים נדרשים: נסיון בהנדסת איכות וגישה לכלים טכנולוגיים מתקדמים.
הכרות עם סטנדרטים צבאיים ואזרחיים.
ידע ונסיון בשימוש ברכיבים אלקטרוניים (למהנדס רכיבים).
יכולת לפיתוח יחסי אנוש וקשר עם לקוחות פנימיים.

למתאימים/ות תנאים מועדפים!

לפנות בצרוף קורות חיים: תעודות מקצועיות והמלצות לבלה (39)
ת.ד. 2250, חיפה מיקוד 31021, פקס. 04-9906396, טלפון: 04-9908630

רפאל

אופאל

חברה מובילה בתחום מערכות מדידה לתעשיית המוליכים למחצה.
אנו מפתחים מערכת אוטומטית חדשה המשלבת מיקרוסקופ אלקטרוני רב עצמה עם יחידת עיבוד תמונה חדשנית. המערכת מיועדת להשתלב בקוי הייצור המתקדמים בעולם של יצרני התקני המוליכים למחצה.
הפיתוח יתבצע בסביבת עבודה מתקדמת, Unix, Motif, Silicon Graphics ויכלול שימוש נרחב בכלי פיתוח יעודיים לעיבוד תמונה.

דרושים/ות

מהנדסי/ות תכנה
בוגרי/ות מדעי המחשב/ממר"ם

עדיפות לבעלי/ות ניסיון

- **לעבודת פיתוח בסביבת ++UNIX/C, O.O.D**
  לצוות עיבוד תמונה ואלגוריתמים (משרה 106)
  לצוות פיתוח אפליקציות בשילוב O.O.D.B, X-MOTIF (משרה 108)
- **לעבודת פיתוח בסביבת VAX / MULTI TASKS** (משרה 107)
  לצוות אפליקציה. נדרשת יכולת ראיה מערכתית לסביבה מורכבת

מהנדס/ת בדיקות/אפליקציה
בוגר/ת הנדסה / פיזיקה / כימיה

- לביצוע בדיקות ואפליקציה על מערכת מורכבת. (משרה 109)
- נדרשת יכולת טכנית גבוהה וראיה מערכתית.

נא לפנות בצרוף קורות חיים לכ"א בציון מס' המשרה המבוקשת
אופאל טכנולוגיות בע"מ, ת.ד. 416, נס ציונה 70461

מילא

לחברה ציבורית גדולה
דרוש/ה

עו"ד בכיר/ה (משרה מס' 1100)

בעל/ת ותק של 10 שנים לפחות,
בתחומים: מסחרי, מקרקעין וחוזים.
העבודה הינה דינמית תחת לחצים ועומס תמידיים.
מקום העבודה באיזור המרכז.
נא להפנות קו"ח למכון מילא, ת.ד. 52049 ת"א,
בציון מס' המשרה ע"ג המעטפה.
-סודיות מובטחת-

Power Sell

המרכז הישראלי להשמת אנשי שיווק ומכירות
עבור אחד מלקוחותינו
חברה גדולה המתמחה
בצילומי אוויר ומידע גאוגרפי
דרוש/ה:

איש/אשת שיווק

למשרה מעניינת
באזור המרכז

- רקע אקדמאי - יתרון
- עדיפות לקצין/ה משוחרר/ת
- עד גיל 35
- רכב חובה לתקי ההתחלה

נא לפנות לפקס: 03-561-4079
ת.ד. 18603 ת"א 61182 משרה 350

דקר בנין והנדסה בע"מ

מהנדס/ת - אדריכל/ית

1. ניהול פרוייקטים
2. פיקוח
יוצא/ת צבא
7 שנות נסיון

טלפון: 03-5170846

דלק חשמלי בע"מ — Electric Fuel

דלק חשמלי בע"מ
הנסחרת בבורסה בניו יורק (NASDAQ),
עוסקת בפיתוח ובייצור של מערכות אנרגיה
ומצברים מתקדמים לרכב חשמלי.

אנו מתרחבים - להקמת מערך הנדסה וייצור מתקדמים דרושים/ות

מנהל/ת אבטחת איכות
להקמת מערך אבטחת האיכות של החברה,
יכולת ניהול, נסיון ב-I.S.O

כלכלן/ית בכיר/ה
להכנת תוכניות עסקיות ומודלים כלכליים,
MBA או MS בכלכלה, ולפחות 5 שנות נסיון,
כושר הבעה גבוה, אנגלית ברמת שפת אם

אחראי/ת מערך PC
לתחזוקה וניהול מחשבי PC ורשתות,
נסיון באפליקציות WIN ו-INTERNET

מתכננים/ות מכניים/ות
לתכנון מערכות מתקדמות, מהנדסים/
הנדסאים מנוסים, נסיון באוטוקאד,
אפשרויות גם לבוגרים מצטיינים
סודיות מובטחת

קניין/ית רכש טכני מנוסה
מהנדס/הנדסאי מכונות/ייצור, ידע בנהלי
התקשרות עם ספקים בארץ ובחו"ל, נסיון
בהפעלת קבלני משנה, אנגלית טובה

מנהל/ת קבוצת ייצור
הנדסאי/מהנדס מכונות,
כושר טכני גבוה ונסיון קודם

אחראי/ת תחום הנדסת ייצור
מהנדס מכונות מנוסה,
נסיון רב בתכנון ושיפור ציוד ותהליכי ייצור

מהנדסי/ות תהליך והרצה
לעבודה משולבת בישראל ובגרמניה,
ידיעת השפה הגרמנית - יתרון

ת.ד. 23073 ירושלים, פקס. 02-322252

לשיא מגופים

חברה חדשה שהוקמה
לצורך מגופי בקרה
חדשניים
דרוש/ה

מהנדס/ת פיתוח

בעל/ת נסיון בפיתוח
(רצוי בתחום מגופים ותהליכי בקרה).
ידע ונסיון בתחומי הידראוליקה, זרימה ומיכשור.
תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה,
כולל עזרה בדיור באזור הצפון.

המעוניינים/ות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים
לשיא "מגופים" ת.ד. 63 ראש פינה 12000

---

robomatix

משרה 145
לחברת הבת D.D.I.S. LTD. העוסקת בביקורת איכות לצגים שטוחים

מהנדס/ת אלקטרוניקה לפיתוח מערכות

- תכנון דיגיטלי ואנלוגי
- יכולת פיתוח עם רכיבי FPGA/EPLD
- ידיעת EMI/RFI
- פתוח בסביבת PC
- דיבור וכתיבה בעברית ואנגלית ברמה גבוהה

משרה 146
ליחידת הרובוטיקה

מהנדס אלקטרוניקה/חשמל

לתכנון ואינטגרציה של מערכות רובוטיות

- הכרות מערכות סרוו
- שליטה ב- PC, אורקד, G CODE, CNC
- יכולת עבודה בצוות
- העבודה כרוכה בנסיעות לחו"ל

אנו מתנצלים מראש אך רק פניות מתאימות תענינה

לחב' פרטית דרוש/ה

דרוש:

מהנדס/ת

לניהול ביצוע פרוייקט
מגורים באיזור חיפה

דרוש:
★ נסיון בביצוע
★ ניהול משא ומתן

נא לפנות בצרוף קורות חיים
לת.ד. 7113 מיקוד 49170 פ"ת

SCANVEC

לחברת תוכנה מובילה בתחומה בעולם
המפתחת ומשווקת מוצרים גרפיים מתקדמים - דרושים/ות

מהנדסי/ות תוכנה מעולים/ות

נסיון באחד או יותר מהתחומים הבאים:
C/C++, WINDOWS, גרפיקה ממוחשבת,
CAD/CAM, סימולציות.
סביבת עבודה מתקדמת (תנאים מצוינים למתאימים)

SCANVEC The Graphics Specialist

למוסד בנקאי

דרושים/ות

אקדמאים/ות בכל אזורי הארץ
עבודה בפיצול

הפרודקט תוכנה

למתכנתים/ות ומנתחי/ות מערכת

מכון מחקר — TARO

לעבודות מו"פ
בהרצליה דרוש/ה:

כימאי/ת

- תואר ראשון/שני לפחות בכימיה אורגנית
- נסיון בסנטזות אורגניות - יתרון

למחלקת רישום דרוש/ה:

רושם/ת תרופות

- תואר ראשון במדעי הטבע ביולוגיה, ביוכימיה
- ידע בשימוש במחשב

לשתי המשרות נדרשת
ידיעה מעולה באנגלית / ועברית.

ת.ד. 2043, הרצליה 46120

קוסט לב-ארי את פורר
Kost Levary & Forer
A MEMBER OF
Ernst & Young International

דרושים/ות

רואי/ות חשבון

בעל/ת נסיון של שנה לפחות בביקורת
כולל חברות ציבוריות.

בוחנים/ות מרכזים

בעל/ת נסיון של שנה לפחות
בביקורת כולל חברות ציבוריות.

צעירים/ות

מסיימי לימודי ראיית חשבון.

לקביעת ראיון נא לפנות לגלית
טלפון: 03-5164661

לך תצטיין! קידום

לפרוייקט לקידום יחודי בכל רחבי הארץ

מתמטיקה אנגלית ולשון

לליווד והנחיית קבוצות קטנות בגילאי תיכון
דרושים/ות
מורים/ות מדריכים/ות ומנחים/ות

- עבודה בשעות אחה"צ והערב.
- שכר גבוה למתאימים/ות

לפרטים נא לפנות לטלמור: 03-5653870
יש לציין את מס' המשרה:
אנגלית (150), מתמטיקה (160), לשון (170).

לחברה הנדסית גדולה

דרושים / דרושות

מהנדס תהליך בכיר
- 5-10 שנות נסיון בתכנון תהליכי בתעשיה הכימית
- יכולת עבודה עצמאית
- ניהול צוות עובדים

מהנדס אזרחי בכיר
- 8-10 שנות נסיון בתכנון והקמת מבנים אזרחיים ותעשייתיים
- יכולת ניהול פרוייקטים
- יכולת ניהול צוות עובדים

מועמדים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים
לת"ד 222 באר-שבע 84101
תנתן עדיפות למועמדים מחוץ לאיזור באר-שבע
סודיות מובטחת

לחברה עתירת ידע

העוסקת בפיתוח, רישוי וייצור
מטוסי מנהלים
דרושים/ות:

- מהנדס/ת חשמל ואויוניקה
- מהנדס/ת ניסויי טיסה
- מהנדס/ת מכשור מטוסים
- מהנדס/ת מבנה - מתמחה בחומרים מרוכבים
- שרטטים/ות בעלי/ות רקע ב-CAD

עדיפות לבעלי/ות רקע בתעופה
מתאימים/ות בכבל מתבקשים לשלוח קורות חיים
בציון נסיון מקצועי ורשימת ממליצים
לת.ד. 21431, תל-אביב 61214

ECI

דרושים / ות

ECI מקדמת פרויקטים חדשים בתחומי תקשורת נתונים, דחיסת וידאו וטלפוניה. אנו מציעים לך תפקידים מעניינים ואפשרויות קידום והתפתחות לטווח ארוך ומזמינים אותך להציג מועמדותך למשרות הבאות:

פיתוח

מנהל/ת פרויקט
להובלת פרויקט פיתוח
- מהנדס/ת אלקטרוניקה ■ ניסיון של כ-8 שנים בפיתוח ובהובלת פרויקטים בתחום תקשורת, טלפוניה ■ נסיון בהעברה מפיתוח לייצור ■ ניסיון באפיון ובהגדרת דרישות מול לקוחות.

מהנדס/ת פיתוח
לפיתוח ולמימוש אלגוריתמים בתחום מודמים ודחיסת דיבור
- מהנדס אלקטרוניקה ■ התמחות ב DSP ■ תואר שני-יתרון.

מהנדס/ת פיתוח
לאיפיון ולפיתוח מעגלי תקשורת דיגיטליים ואנלוגיים למערכות תקשורת מתקדמות משולבות חומרה תוכנה
- ניסיון של 2-4 שנים בפיתוח מערכות תקשורת ו/או מודמים ■ התמחות במסלולי תקשורת ו/או עיבוד אותות ■ תואר שני במסלול תקשורת-יתרון

מהנדס/ת קו מוצר
לקליטת מוצרים מפיתוח והעברתם ליצור, אפיון תהליכי בדיקה והסבת מוצרים ללקוחות
- איש צוות: ■ מהנדס/ת אלקטרוניקה. ■ ניסיון של 2-3 שנים בפיתוח/הנדסת מוצר
- להובלת צוות: ■ ניסיון של 5 שנים בפיתוח/הנדסת מוצר.

מהנדס/ת הנדסאי/ת פיתוח ASIC
- ניסיון בפיתוח FPGA/ASIC ■ ניסיון ב VHDL - יתרון
- ניסיון בעבודה עם כלי VIEW LOGIC - יתרון

הנדסאי/ת פיתוח
לפיתוח ספקי פיתוח
- ניסיון של 3 שנים בתכנון ספקי כוח ממותגים, ותכנון מעגלים אנלוגיים

תוכנה

ראש צוות תוכנה
לפתוח ולתחזוקת תוכנת RT במערכת טלקומוניקציה מתקדמת.
- ניסיון של 5 שנים לפחות בכל שלבי מחזור החיים של פיתוח מערכות משובצות מחשב ■ ניסיון מוכח בהובלת צוות ■ ניסיון בפיתוח בסביבת מוטורולה, במערכת הפעלה TCP/IP R.T ■ הכרת נושאי הנדסת תוכנה ■ ניסיון בטלקומוניקציה

מהנדס/ת תוכנה בכיר/ה
להגדרת מערכת מבוזרת לניהול ציודי טלקומוניקציה מתקדמים
- ניסיון של 5 שנים לפחות ב-UNIX ■ ניסיון ב- ++OOD, C/C
- ניסיון בפיתוח GUI ובסיסי נתונים ■ ניסיון מעשי בטכניקת מפרטי מערכות תוכנה. ■ הכרת MS-Windows - יתרון.
- ניסיון בהובלות צוות - יתרון

מהנדס/ת תוכנה
לפיתוח תוכנה למערכת ניהול לציודי טלקומוניקציה מתקדמים
- ניסיון 1-5 שנים ב- ++C/C בסביבת MS-Windows ■ הכרת OOD
- ניסיון בפיתוח GUI ■ ידע ב- TCP/IP, SNMP - יתרון.

מהנדס/ת תוכנה לזמן אמת
להשתלבות בפיתוח מערכות טלקומוניקציה מתקדמות
- ניסיון של שנתיים לפחות בפתוח תוכנת R.T צמודת חומרה.
- ניסיון בפתוח בסביבת אינטל 486, 960/i ו/או מוטורולה 68XXX
- ניסיון במערכת הפעלה R.T ■ שליטה בשפת C.

תכנת/ת MS Access (משרה זמנית לכ-1/2 שנה)
להשתלבות בצוות פיתוח מערכות מידע ניהוליות
- ניסיון בפתוח בסביבת שרת/לקוח ■ שנתיים ניסיון בעבודה על MS Access ■ ניסיון ב' VAX pascal - יתרון

שיווק

למשרדנו בארה"ב
מנהל/ת שיווק ומכירות לאמריקה הלטינית.
עבודה מול משרדי תקשורת והפעלת סוכנים מקומיים.
- ניסיון מוכח בתפקיד דומה בתחום ההי-טק ■ יתרון לבעלי ניסיון במכירות במריסודיה זו ■ שליטה מלאה בספרדית ובאנגלית
- שליחות לתקופה של כשנתיים. מקום מגורים בפלורידה או בארגנטינה. וכנות לנסיעות עבודה תכופות לדרום אמריקה.

מנהל/ת מכירות
להשתלבות בפעילות המכירות של החברה במזרח הרחוק
- ניסיון מוכח בשיווק ובמכירות בשוק הבינלאומי ■ מהנדס/ת אלקטרוניקה / מחשבים ■ רקע בתחום טלפוניה - יתרון
- אנגלית ברמת שפת אם. שפות נוספות יתרון.

eci TELECOM

מתקשרים לחברה טובה

ניתן לשלוח קורות חיים מפורטים למשאבי אנוש
ת.ד. 3083 פ"ת מיקוד 49130 פקס: 03-9266900
נא ציין/י מס' תעודת זהות ושם משרה.
סודיות תשמר בקפידה, כל פניה תענה.

אלדין

באלדין קולטים
עובדים חדשים
למשפחה המתרחבת

בוא להיות שותף בצוות מקצועי המפתח מוצרי תוכנה עבור מפתחי תוכנה לשיווק בארץ ובעולם.

מתכנתים/מפתחים
משרה 101 - מתכנתי/ות C ו- ASSEMBLER מעולים

אנשי תמיכה טכנית
משרה 107 - נסיון בתכנות
אנגלית שפת אם - הכרחית

אנשי בדיקת תוכנה
משרה 109 - רצוי נסיון בתכנות

פקיד/ה טלפוניסט/ית
משרה 406 - למשרה חלקית בשעות הערב

אנשי אבטחת איכות
משרה 302 - בקרה ואבטחת תהליכי יצור ורכש, למשרה חלקית
הכרחי נסיון בתחום

אנשי מכירות
משרה 204 - נסיון במכירות בתחום ההיי-טק
שליטה מלאה באנגלית
רקע טכני

נא להפנות קורות חיים תוך ציון המשרה המבוקשת אל:
סמנכ"ל תפעול, ת.ד. 11141 ת"א 61110

ALADDIN
אלדין מערכות מידע בע"מ

מטח

המרכז לטכנולוגיה חינוכית

דרושים/ות

פסיכולוגיים/ות חינוכיים/ות

עם נסיון עשיר בעבודה קבוצתית עם מורים ו/או תלמידים
להעברת תכנית סדנאית ארוכת טווח למורים.

נושא התכנית המוצעת:
"בכוחות עצמי" – פיתוח כישורי התמודדות לגיל ההתבגרות.
נדרשים/ות פסיכולוגים/ות במיוחד מאזורי חיפה, הקריות,
עמק יזרעאל, רחובות, ראשון לציון, קרית גת.

נא לפנות בכתב עם קורות חיים מפורטים בוקדם, עד יום ה' ה-28.6.95
למרכז לטכנולוגיה חינוכית, התכנית "בכוחות עצמי", רח' קלאוזנר 16 תל-אביב
ת.ד. 39513, מיקוד 61394, טל: 03-6460093, 03-6460803

LANNET

יוצרים קשר בין אנשים

לנט - חברה עתירת ידע בעלת שם עולמי בתחום רשתות תקשורת מקומיות, מציעה לך להצטרף לצוות צעיר, העוסק בפיתוח פתרונות תקשורת מהמתקדמים בעולם, בסביבת עבודה נעימה, פתוחה ומקצועית.

למחלקת הפיתוח

אחראי/ת בקרת תצורה (155)

להקמת מערכת בקרת תצורה מוכללת ופיתוח מתודולוגיות במחלקת התוכנה, בכפיפות למנהל המחלקה.
- נסיון רב בתוכנה ובהובלת פרוייקטים
- הכרת נהלים ושיטות בקרת תצורה - הכרחי (PVCS, RCS, וכו')
- הכרת כלי CASE
- הכרת סביבות UNIX, DOS ו-WINDOWS

לקבוצת מערכות מידע

מנתח/ת מערכות מידע (144)

לניתוח מערכות פיננסיות
- בוגר/ת כלכלה, חשבונאות, או מערכות מידע
- נסיון קודם בהטמעת מערכות פיננסיות
- הכרת מחולל דוחות SQL/APT - USER - יתרון

קורות חיים ניתן להפנות למחלקת משאבי אנוש פקס מס' 03-6458471, או ל-E-MAIL: hamutald@lannet.com, או לכתובת: רח' דבורה הנביאה, עתידים 3, תל-אביב 61131. כל הפניות תענינה. סודיות מובטחת.

LANNET

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 • פקס: 03-5632059 • מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

אורט

מכללות ובתי ספר למדעים ולטכנולוגיה מתקדמת
לשנת הל"ל תשנ"ו דרושים/ות
מורים/ות
לבתי ספר של הרשת

אורט טכניקום גבעתיים
★ תנ"ך ★ מכונות
★ מתמטיקה ★ גיאוגרפיה
★ אלקטרוניקה ★ תולדות האומנות
רח' גולומב 45, גבעתיים 53466
טל: 316555/6, 03-310786

אורט י"ד סינגלובסקי ת"א
★ תנ"ך ★ הסטוריה
דרך הטייסים 28, ת.ד. 25066 ת"א 61250
טל: 03-396171

אורט י"ד שפירא ת"א
★ טכנאות שיניים ★ מכונאות רכב
★ אנגלית ★ ידע עם והסטוריה
★ יועץ/ת ★ עברית
★ מתמטיקה
רח' בן לוויים 53 ת"א 68190
טל: 6829704, 03-6829147

אורט רמת יוסף בת ים
★ תעשיה וניהול ★ ספרות
★ מתמטיקה ★ מקרא
רח' מבצע סיני 28 ב', בת ים 59104
טל: 592225, 03-585063

אורט ניצנה בת ים
★ הבעה עברית
★ אנגלית ★ חשבונאות וכלכלה
★ מדעי המחשב ★ אומנות שימושית
★ מורה/מדריכה לאיפור ★ מורה למגמת מכונות
רח' ניצנה 13 א', בת ים 59359
טל: 593454, 03-589186

אורט ק.חינוך רמת גן
★ מחשבים ★ שיווק
★ מדעי החברה ★ ביולוגיה
רח' אריה בן אליעזר 29, רמת גן 52294
טל: 6777792, 03-6775171

אורט י"ד למובין נתניה
★ הסטוריה ★ אנגלית ★ ביולוגיה
רח' אורט, אזור התעשיה הישן נתניה 42379
טל: 627460, 09-823744

אורט מלטון בת ים
★ תולדות האומנות והעיצוב
★ מהנדס, מכונות לתיכון ולמכללה
★ ספרות
רח' הרב לוי 4 סמטת חדקל, ת.ד 2090 בת ים 59651
טל: 5519943, 03-5514416

לחברה בהתרחבות מוצלחת דרושים בדחיפות
אנשי מכירות
בתחום טכנולוגי מתקדם
תמורה הולמת לבעלי מוטיבציה גבוהה
קורות חיים לת.ד. [illegible] רמת השרון 47103
פקס: 03-5496117

ג. אילון תעשיות בע"מ
להרחבת פעולות החברה דרושים:
איש/ת מכירות (בשטח)
מקצועי/ת, מוסך בתחום, מטבחים ונגרות.
נגרים/ות למטבחים
בעלי/ות נסיון מאזור רמלה לוד
תנאים טובים למתאימים/ות
טלפון: 03-6356726 פקס: 03-5343082

לבית חולים בירושלים
דרושים/ות
מתכנת/ת מחשבים COBOL/VMS
לתכנות ותחזוקה מערכת רבת משתתפים
הנדסאי/ת אלקטרוניקה מוסמך/ת
עם נסיון של שנתיים לפחות.
רצוי באחזקת ציוד ומכשור רפואי.
קורות חיים יש להפנות לת.ד. 2391 ירושלים, מיקוד 94221 עבור עליזה
מועמדים מתאימים בלבד יענו

---

brother
לבלדר-רשף דרוש/ה:
איש/ת מכירות למיכון עסקי
■ נמרץ/ת ומנוסה
■ נסיון של 3 שנים לפחות בתחום
■ הכרות טובה של תחום המיכון המשרדי (פקסימיליות ומדפסות לייזר)
■ גיל מ-28 ומעלה
תנאים טובים למתאימים
לפרטים נא לפנות לטל' 03-9266840 חנה/ליאת

להברת צמנטכל דרושים:
1. מנופאי חול / הידראולי
2. יוצאי צבא
בעלי רקע טכני לקורס מנופאים / מפעילי מכונת קידוח
בדבר פרטים נוספים לפנות 03-6485973

לחברה מובילה בתחום מערכות מכירה ממוחשבות
דרושים/ות:
איש/ת תמיכת תוכנה
הכרת DOS, WINDOWS – הכרחית, MAGIC, WISDOM – יתרון.
טכנאי/ת PC
בעל/ת רשיון לרכב ו/או לוספה.
ל"ב המשרות – נכונות לעבודה מאומצת בשעות חריגות.
נא לשלוח קורות חיים לפקס. 03-5795468 בציון המשרה המבוקשת

לחברה בתחום החינוך הבלתי פורמלי דרושים/ות:
מדריכים/ות
מורים/ות
שכר לשעה 30-60 ש"ח
בנושאים: טיסנאות ותעופה, מדעים, חשיבה/פסיכולוגיה
לשעות הבוקר ואחה"צ בכל אזורי הארץ
לפרטים נוספים טל': 03-5441684

---

1. טכנאי/ת אלקטרוניקה - בעל/ת נסיון חובה.
2. סוכן/ת לציוד רפואי
3. סוכן/ת עצמאי/ת - לשיווק משקלי אדם.
נא לשלוח קו"ח לפקס: 03-201579 או לת.ד. 3184 תל-אביב

ל"תנובה" "אוף הבשר"
דרושים/ות
אנשי/ות מכירות
למוצרי בשר, עופות ודגים
למרכז שיווק באר שבע
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה, רצוי אקדמאית.
* נסיון קודם, מוכח במכירות.
עדיפות לבעלי נסיון בתחום מוצרי הצריכה.
* בעל/ת יכולת לעבודה עצמאית בשטח.
* בעל/ת יכולת ביטוי וניהול מו"מ ברמה מסחרית גבוהה.
* בעל/ת רשיון נהיגה, רכב פרטי.
* תושבי באר שבע והסביבה הקרובה.
מועמדים/ות מתאימים/ות מתבקשים/ות לפנות למחלקת כח אדם אגר תבער ת.ד 7083 תל אביב מיקוד 61070, ולציין קורות חיים בלבד, וכן נסיון מעשי קודם מוכח בעבודה.
- סודיות מובטחת -
רק מועמדים/ות מתאימים/ות יענו.

רוצה להיות חלק מעולם התכשיטים
אנו מחפשים
דיילות/ים
לעבודה בבית כל-בו בירושלים ובהרצליה
אם יש לך: ◆נסיון במכירות ◆גיל 32-46
◆נכונות לעבודה במשמרות
(ידיעת השפה הרוסית יתרון)
קורל
רשת תכשיטי איכות בע"מ
לפנות למירי, טל. 04-644673 טלפקס 04-660919

לחברה גדולה בענף הנסיעות לחו"ל
דרוש/ה למשרה מלאה בת"א
מנהל/ת חשבונות בכיר/ה
* סוג 3 בהנהח"ש
* 5 שנות נסיון
* נסיון בענף הנסיעות לחו"ל
* נסיון במשכורות, שכר - יתרון
* יכולת להכנת הספרים עד למאזן
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 3104 תל אביב 61264

רטפון אימפורט בע"מ
דרושה
פקידה
למחלקת מכירות
עם ידע ונסיון בהנהח"ש
טל: 03-5626111
לפנות לחני החל מיום א'

לחברת יעוץ ובית תוכנה
דרושה
מזכירה
הפעלת מעבד תמלילים WORD
ידע בהפעלת גליון אלקטרוני-יתרון.
תנאים טובים למתאימה
נא לפנות לטל: 03-6916674

לחברה העוסקת [illegible] דרושים/ות
1 מזכיר/ה למשרה מלאה
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית לפחות.
ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
יכולת התכתבות עם חו"ל.
עבודה על מחשב.
2 מנהל/ת חשבונות למשרה מלאה
הכישורים הדרושים:
* סוג 3 בהנהלת חשבונות.
* נסיון של 5 שנים לפחות.
* ידיעת השפות עברית ואנגלית.
* ידע במערכת הנהלת חשבונות ממוחשבת.
3 מפעיל/ה מנוסה למחשב
הכישורים הדרושים:
נסיון קודם.
* יכולת עבודה עם משתמשים.
* הכרת ציוד היקפי ועבודה עם PC.
לפנות בכתב לת.ד. 7158 תל-אביב

מכון תימה TEMA
אנשי שיווק תמיכה ומכירות
לחברת הזנק:
1. **איש/ת שיווק בינלאומי** לניהול דסק למזרח הרחוק
■ נסיון בהכרות עסקית עם השוק הרלוונטי
■ עדיפות לבעלי נסיון בתחום ההייטק
2. **איש/ת שיווק להיי-טק**
■ נסיון בשוק ההייטק
■ תנאים מעולים +רכב צמוד
לפנות לתגית מיום א' בטלפקס: 03-5603319

מתן שרותי שמירה ורפואה בע"מ
ליחידת האבטחה של תחנת הרכבת לוד דרושים
מאבטחים
בעלי הנתונים הבאים:
★ יוצאי יחידות קרביות (עדיפות לבוגרי קורס קב"ט)
★ בריאות תקינה
★ מגורים בכל הארץ
★ ללא עבר פלילי
ראיונות יתקיימו ביום ב', 26.6.95 בין השעות 16:00-18:00 בת"א משרדי הקב"ט בתחנת רכבת ארלוזורוב.
על המתעמדים להצטייד ב: * תעודת זהות * פנקס מילואים * תעודת שחרור * פנקס שבוי * שתי תמונות.
העבודה מותנית במעבר קורס מאבטחים בשכר
תעריף לשעת עבודה למאבטח 14.88 ש"ח
תעריף לשעת עבודה לרמ"ש 16.40 ש"ח

לחברה לייבוא רכב, דרוש/ה
מזכיר/ה
למנהל שיווק
דרישות התפקיד:
* שליטה במעבד תמלילים.
* נסיון מוכח בעבודה מול לקוחות.
* משרה מלאה (6 ימי עבודה בשבוע).
לפנות לפקס: 03-5713779 או לת.ד. 999 רמת-גן מיקוד 52109
רק פניות מתאימות תענינה
- סודיות מובטחת -

למשרד עו"ד י. רסלר
דרוש/ה
עורך/ת-דין
* 5 שנות נסיון בהופעות בבתי משפט
* רצוי בתחום האזרחי
נא לפנות בכתב בלבד
לשד' דוד המלך 28 ת"א 64954
-סודיות מובטחת-

לוח דרושים מעריב
מדור בכירים

טל 03-5632140 פקס 03-5632059
מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

SURECOMP
שורקומפ פיתוח בע"מ
בית תכנה מוביל בתחום הבנקאות הבינלאומית
לרגל הרחבת הפעילות דרושים/ות:
■ תוכניתנים/ות - מתכננים/ות - ראשי צוותים
● לפרוייקטים בסביבת IBM-MF, COBOL, CICS (072)
● לפרוייקטים בסביבת PC, CLIENT/SERVER (073)
■ תוכניתן/ית UNIX (074)
- נסיון ב- RS6000 - יתרון
■ מנתח/ת מערכות (075)
- נסיון ביישום מערכות IMAGING - יתרון
■ מפעיל/ת רשתות PC (076)
לתפעול ולתמיכה בציוד ובמשתמשי הרשת
בכל המשרות ידיעת אנגלית/צרפתית/ספרדית/פורטוגזית - יתרון
העבודה משולבת בנסיעות לחו"ל
קורות חיים יש להפנות למחלקת משאבי אנוש, עם ציון מס' המשרה:
רח' בן גוריון 22 גבעת-שמואל 54017 או לפקס 03-5323185

רשת דחף
רשת משרדי פרסום מקומיים
דרושים/ות

תקציבאים/יות / מנהלי פירסום מנוסים שיוכשרו לניהול משרדי פרסום ברשת
בוגרים/ות תואר שני (אפשרי לקראת השלמת תואר)
מינימום 2-3 שנות נסיון במשרד פרסום או מחי' פרסום של מפעל גדול.
בעלי/ות יכולת ניהול צוות עובדים.
בעלי/ות כושר מו"מ ברמה גבוהה.
דינאמיים/ות, יצירתיים/ות, בעלי/ות מעוף.
למתאימים מכל אזורי הארץ שייבחרו תינתן הכשרה מקצועית במסגרת קורס עם טובי המרצים של האקדמיה בתחומי השיווק, המחקר והפרסום.

מנהל/ת קריאטיבי ארצי
2-3 שנות נסיון מוכח.
רצוי בוגר/ת פקולטה ללימודי קולנוע וטלויזיה בחו"ל או בארץ.
התפקיד כולל בנוסף על ניהול המחי' במרכז הרשת- פיקוח על המחלקות הקריאטיביות ברחבי הארץ.

ארט דיירקטור/ית
בוגר/ת ויצ"ו חיפה או בצלאל.
בעל/ת נסיון 2-3 נסיון במשרד גדול.
הישגים בולטים בענף.

מתאימים בלבד מתבקשים לפנות בצרוף קו"ח בכתב יד לת.ד. [illegible] בציון שם המשרה.
סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי גדול באזור גוש-דן
דרוש/ה
מחסנאי/ת כללי/ת
1. לשיגור תוצרת גמורה
2. הפעלת נהגים, וצוות קטן
3. הכנת תעודות משלוח ממוחשבות
4. יחסי אנוש טובים, מסירות ושעות נוספות במידת הצורך
5. שעות עבודה רגילות 6:30-15:00, 6 ימי עבודה
לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 8440 ר"ג 52183 עבור מחסנאי

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
◆ 5 ימים בשבוע.
◆ למועמדים הטובים - אפשרות קידום.
◆ מקום העבודה - ת"א.
לפנות לת.ד. 9300 עבור "250"

לילה הנדסה בע"מ
דרוש/ה
הנדסאי/ת בנין
נסיון מוכח בפיקוח ובחישובי כמויות על תשתיות ומבנים
פניות בטלפון: 03-5704757
או בפקס: 03-5704750

למשרד עו"ד דרוש/ה
פקיד/ה בכירה
למשרה מלאה,
עדיפות לבעלת ידע בהנהח"ש או עבודה קודמת במוסד בנקאי.
נסיון בהוצל"פ
טלפון: 03-6130920

לחברת יועצי שיווק המובילה בתחומה
אנשי שיווק
מכל רחבי הארץ
נסיון קודם במכירות שטח, הופעה ייצוגית
גיל: 25-40 רכב הכרחי
טל' 03-5605133
כסף גדול מרוויחים אצלנו

למט"ב
סניף ת"א
דרוש/ה:
אח/ות
בחצי משרה
לתפקיד חדש
עם אתגר ועניין
03-5288898

למוסד בנקאי
דרוש/ה
מנהל יחידת גביה
הכישורים הדרושים:
⌘ השכלה אקדמאית רלוונטית
⌘ סוג 3 בהנה"ח
⌘ נסיון בעבודת גביה בארגונים פיננסים
⌘ יכולת ניהול צוות עובדים
⌘ נסיון בעבודה במערכות חשבונאיות ממוחשבות
המעוניינים יפנו בכתב יד תוך פירוט קורות חיים לת.ד. 52070 תל-אביב

לחברת מהנדסי תעשיה וניהול דרושים/ות:
משרה 1: **מהנדס/ת תעשיה וניהול**
2-4 שנות נסיון מוכח בתפ"י, MRP, מלאי.
משרה 2: **מהנדס/ת תעשיה וניהול**
מתחיל או עד שנה נסיון במערכות מידע בסביבה תעשייתית.
נכונות לעבודה מאומצת.
תנאים טובים למתאימים/ות.
נא לשלוח קורות חיים ל-דעת הנדסה ומערכות תוכנה בע"מ רח' סמיץ 9 רמת-חן, רמת-גן 52224

מדינת ישראל
מערכת הביטחון

יעו כאן לעשייה!

אקדמאים/יות
לעבודה בתחום השפה הערבית

אם הנך עונה לנתונים הבאים:
◆ בעל/ת נסיון קודם מוכח בעיסוק מקצועי ברמה גבוהה בתחום השפה הערבית.
◆ לאחר שירות צבאי מלא.
◆ סיימת לימודיך באחד ממוסדות ההשכלה הגבוהה (עדיפות לחוגים בהם שולבו לימודי השפה הערבית).

אנו מציעים לך-
✓ מקצוע ייחודי ומעניין המשלב בתוכו עבודת עיבוד מחקר וניתוח על בסיס הידע בשפה הערבית.
✓ מסגרת המאפשרת, עפ"י הצרכים, עבודה לטווח ארוך.
✓ תנאי שכר טובים ותנאי שירות ייחודיים.

מקומות העבודה: באתרים שונים ברחבי הארץ בהתאמה למקום המגורים.

אל תלמדו מן הצד, בואו והצטרפו לשורותינו!

פנו אלינו לת"ד 17246 ת"א, מיקוד 61171, עבור "חן".
ציינו פרטים אישיים מלאים, כולל מ.ז., כתובת מלאה ומס' טל.
להתקשרות, ופרטו קורות חיים ונסיון מקצועי קודם כנדרש.
פונים מתאימים יענו

OST OPEN SYSTEMS TECHNOLOGY Ltd.
או.אס.טי. אופן סיסטמס טכנולוג'י בע"מ

כולם רוצים UNIFACE
עם הגידול המסיבי בהיקף פעילותנו
אנו מחפשים דחוף:
ראש צוות תוכנה בכיר
רצוי בעל רקע במערכות לוגיסטיות.
תוכניתנים ומנתחי מערכות
לפיתוח ולסיוע טכני, בעלי רקע בשפת דור רביעי וניסיון במקצוע בין 2 ל-10 שנים.
נא לפנות בצירוף קורות חיים לדרך השלום 7, תל-אביב 67892
או בפקס 03-6950087

קומפיולייט הינה חברת היי-טק מובילה בתחומה בעולם
המפתחת ומשווקת תחנות עבודה מבוקרות מחשב לשליטה במגוון רחב של ציוד תאורה למופעים, תאטראות ואולפנים.
אנו מגייסים
מהנדסים/ות מחשבים/בוגרים מצטיינים
☑ לתפקידי פיתוח תוכנה בסביבת זמן-אמת, בקרה ותקשורת בין מחשבים.
☑ לתפקידי פיתוח תוכנה גרפית בסביבת חלונות.
אנו מציעים עבודה מעניינת ומלאת אתגר.
תנאים הולמים יינתנו למתאימים.
אנא פנו בכתב בצרוף קורות חיים לקומפיולייט החרושת 3 א.ת. חדש רמת השרון 47279 עבור טל, או לפקס: 03-5401276

חברת ADAPT, המפתחת ומשווקת כלי תוכנה יחודיים, מזמינה אותך להצטרף לצוות פיתוח מיומן ואיכותי, הפועל על פי מתודולוגיות יחודיות מהמתקדמות בעולם.
אנו מציעים סביבת עבודה איכותית ומהנה, ומחפשים אנשים לתפקידים מגוונים בתחומים הבאים:

פיתוח

פיתוח כלים לפיתו... מתודולוגיית ...ented ובשילוב שפות נוס...

- תואר אק...
- נסיון בפי...
- נסיון בפי... או Motif/...
- נסיון בש...
- רקע בני... יהווה יתו...
- שליטה ט...

אבטחת איכות

אחריות על איכות ה... בניית מערך בדיקות...

- תואר אק...
- הכשרה ו...

ליווי פרוייקטים

ליווי פרוייקטים המ... עבור לקוחות שהם ... תוכנה עצמאיים.

- תואר אק...
- נסיון בני...

System Administration

אחריות על תשתית המחשבים בחברה - תחנות עבודה שונות, מחשבי PC, רשת מבוססת TCP/IP, טיפול בהתקנת תוכנה, אופטימיזציה של משאבי מחשב, טיפול בתשתית INTERNET.

- תואר אקדמי רצוי במדעי המחשב
- נסיון בתחנות עבודה ובניהול רשתות תקשורת
- נסיון ב-PC, DOS, Windows ו-NT

Technical Writing

כתיבת User & Reference Guides למוצרים המפותחים בחברה ומיועדים למפתחי אפליקציות.

- אנגלית ברמת שפת-אם
- רקע בתכנות ו/או ניתוח מערכות
- נסיון בכלים לפיתוח אפליקציות יהווה יתרון
- תקשורת טובה עם אנשי פיתוח
- נסיון ב-MS-Word 6.0
- נסיון ב-Windows, NT או UNIX

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בצירוף קורות חיים אל-אדאפט טכנולוגיות בע"מ
הזז 18, תל-אביב 69407, פקס: 03-6477260

דניה סיבוס
דרושים

הכישורים הדרושים:
- תעודת הסמכה של משרד העבודה (רק בעלי תעודה ייענו).
- כושר ניהול צוות עובדים.
- נסיון בעבודות שלד וגמר במבני מגורים ותעשיה.
- עדיפות לבעלי נסיון בבניה טרומית.

מועמדים יפנו וישרטו קורות חיים ונסיון קודם לדניה סיבוס, למחלקת כח אדם, ת.ד. 800 אור יהודה 60250 או בפקס: 03-6340340

המודעה מיועדת לנשים וגברים

למוסד בנקאי בת"א
במחלקת אשראי בניה
דרוש/ה

כלכלן/ית בכיר/ה

הכישורים הדרושים:
- נסיון של שנתיים לפחות באשראי בנקאי (עדיפות לנסיון באשראי בניה).
- נסיון בעבודה במערכות פיננסיות ממוחשבות.
- רצוי תואר שני בכלכלה או במנע"ס.

המעוניינים יפנו בכתב יד תוך פירוט קורות חיים לת.ד. 52070 ת"א

למוסד בנקאי
דרוש/ה

רואה/ת חשבון

- ♠ ידע ונסיון בנירות ערך ושוק ההון
- ♠ נסיון בנקאי קודם - יתרון

מועמדים מתאימים מתבקשים לשלוח קורות חיים, בפירוט מוסדות לימוד ומקומות עבודה קודמים לת.ד. 9016 תל-אביב 61090 עבור משרה "805"
רק מועמדים מתאימים יענו
סודיות מובטחת

החברה למתנ"סים
מרכזים קהילתיים בישראל בע"מ
דרוש/ה

מנהל/ת

למתנ"ס חורפיש, רהט, מ.א. בקעת הירדן

דרישות התפקיד
- בעלי השכלה אקדמאית מלאה.
- נסיון מוכח בניהול צוות, תוכניות ותקציב רצוי בשטח חינוך וחברה.
- נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות.

המועמדים/ות יעברו תהליך מיון כולל מרכז הערכה.

יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, מכתבי המלצה, העתק תעודת B.A ופרוט נסיון אל: מיקי פרידמן, מנהל כח אדם, החברה למתנ"סים, קניון מלחה, ת.ד 9583, ירושלים 91090
עד לתאריך 3.7.95

לחברת היי-טק מבוססת ודינמית בתחום תקשורת אלחוטית ומולטי-מדיה בחזית הטכנולוגיה

ד ר ו ש י ם / ו ת

לתפקידי פתוח אתגריים, עם נסיון באחד או יותר מהתחומים הבאים:

מהנדסי/ות תוכנה
בכירים וזוטרים

- ★ מיקרופרוסורים MOTOROLA / INTEL משרה 50
- ★ SUN / PC
- ★ MS-DOS / WINDOWS
- ★ UNIX / X-WINDOWS / MOTIF / GUI

העונים על הדרישות מתבקשים לשלוח קורות חיים לת.ד. 6998 ר"ג 52168 ולציין מס' משרה

סודיות מובטחת

EMC²

Better Storage Solutions By Design.

מהנדסי/ות חומרה
- נסיון של שנתיים לפחות ב- ASIC DESIGN, HDL, CAD
- תכנון ספרתי באחד או יותר מהתחומים: VLSI, GATE ARRAYS, FPGA / EPLD
- ידע בארכיטקטורה של מחשבים, מערכות זיכרון ומערכות אחסון

מהנדסי/ות תוכנה
- נסיון בפיתוח בשפות C ו/או C++
- ידע בפיתוח על מערכת UNIX
- יתרון לבעלי נסיון בפיתוח אלגוריתמים
- יתרון לבעלי נסיון ב-VIDEO PROCESSING

EMC² THE STORAGE ARCHITECTS

מועמדים/ות מתאימים/ות מתבקשים לפנות בכתב עם קורות חיים ונסיון אל: אשר ניהול בע"מ, ת.ד. 20379, ת"א 61204
-סודיות מובטחת-

---

team תים
תים מחשבים ומערכות בע"מ

למחלקת שירותי תוכנה דרוש/ה

UNIX SYSTEM ADMINISTRATOR

- הכרת מערכת הפעלה UNIX ברמה גבוהה.
- רצוי נסיון בפיתוח אפליקציות בשפת C.
- רקע בבסיסי נתונים - יתרון.
- רקע בתקשורת - יתרון.
- מודעות למתן שירות ברמה גבוה.

אפשרויות קידום, תנאי העסקה טובים ורכב צמוד

נא לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 325 בני-ברק 51102.
סודיות מובטחת! רק פניות מתאימות תיענינה.

לתשלובת כיתן בע"מ
למחלקת תפ"י תשלובתי בהדר יוסף ת"א
לתכנון ובקרת תוכניות הייצור של התשלובת

דרוש/ה
מהנדס/ת תעו"נ או כלכלן/ית

דרישות התפקיד:
- נסיון קודם בתפ"י - יתרון
- ידע במחשבים
- יכולת עבודה מאומצת בצוות

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לתשלובת כיתן, ת.ד. 2147 ת"א 61020
סודיות מובטחת

לוח דרושים מעריב
מדור בכירים

טל: 03-5632140
פקס: 03-5632059
מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח

ELECTRONICS LINE
Electronics Line (E.L.) Ltd
"Your Line to Security"

לחברת HIGH TECH בתחום האלקטרוניקה שמובילה תוצרתה לייצוא, הנמצאת בתנופת פיתוח דרושים למחלקת הפיתוח וההנדסה:

מנהל/ת תוכנה
- לניהול צוות תוכנה, הטמעת שיטות תכנון ותכנות מודולריות, ניהול גרסאות, והטמעת שיטות בדיקת התוכנה.
- בעל/ת נסיון של 5 שנים בפיתוח מערכות EMBEDDED ותוכנה בסביבת PC.
- בעל/ת יוזמה, יכולת ארגון וניהול ונכונות לעבודה מאומצת.
- הכרת רשת NOVELL וכלי ניהול תצורה ממוחשבים - יתרון.

מהנדס/ת הנדסאי/ת תעשיה וניהול
- למעקב אחרי ביצוע פרוייקטים.
- ניסיון בסביבת עבודה מודרנית (רשתות תקשורת, MS PROJECT)
- ניסון דומה של שנתיים לפחות.
- רצוי נסיון בניתוח תקלות.

מהנדס/ת הנדסאי/ת אנלוגי/ת
- לפיתוח מעגלים אנלוגיים, משולבי רדיו.
- ניסיון דומה של שנתיים לפחות.
- בעל/ת יוזמה ונכונות לעבודה מאומצת.
- רצוי נסיון באופטיקה ובתקינה.

מנהל/ת רשת
- להקמה, ניהול ותחזוקת רשת NOVELL.
- ניסיון של שנתיים לפחות.
- הכרת תוכנות מודרניות בסביבת PC ורשת (MS OFFICE).
- יכולת ארגון והדרכה.
- יכולת מוכחת בתחזוקת הציוד והתחנות.

טכנאי/ת מכונות
- לפיתוח זיוד אלקטרוני.
- נסיון של שנתיים לפחות.
- נסיון בתיב"מ (סימטרון) - יתרון.

מהנדס/ת הנדסאי/ת רכיבים
- להנדסת ערך ומציאת חליפים לרכיבים אלקטרוניים.
- ניסיון של לפחות שנתיים בתחום דומה.

המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 3253 פתח תקוה 49130 לידי אורית או לפקס 972-3-9211120
סודיות מובטחת. רק מועמדים מתאימים יענו.

אלביט קבוצת טלנט
דרושים

לקבוצת מוצרי וידאו
מנהל/ת מכירות למוצרי אלקטרוניקה בידורית
- הכרת שוק המוצרים האלקטרוניים
- רקע קודם בניהול מכירות בענף - יתרון

מנהל/ת חנות מפעל בראשון לציון
- נסיון בניהול חנות או מחלקת אלקטרוניקה בתחום הוידאו/אודיו
- יכולת מכירה ואוריינטציה ללקוחות
- נסיון בניהול צוות קטן

מוכרן/נית - לחנות בראשון לציון
- נסיון מוכח במכירות בענף האלקטרוניקה הבידורית
- רקע טכני - יתרון
- עד גיל 35

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים מפורטים ל"אלביט קבוצת מוצרי וידאו" - כח-אדם, ת.ד. 800 מגדל העמק מיקוד 10500.

לקבוצת התקשורת - פיברוניקס
מנהל/ת מכירות בכיר/ה
- בעל/ת נסיון בתחום תקשורת מחשבים לעבודה מול לקוחות בחו"ל

מנהל/ת קו מוצרים באגף הפיתוח
- מהנדס/ת אלקטרוניקה או תוכנה
- שליטה ברשתות מקומיות
- נסיון מוכח בניהול צוותים

מהנדסי/ות תוכנה
- לפיתוח מוצר תקשורת חדשני בתחום ה - ATM
- בעלי/ות נסיון מוכח ב-REAL TIME
- רצוי נסיון בתקשורת מחשבים

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים מפורטים לפיברוניקס - כח-אדם, טוכנות דואר מת"מ חיפה, מיקוד 31905 או בפקס 04-550550

אלביט בתנופה יוצרת

Confidential Reply Service

GENERAL MANAGER

Consumer healthcare products — Based Tel Aviv

Our client is a worldwide leader in the development and marketing of an extensive portfolio of medically-based consumer healthcare products. With operations in more than 130 countries, they now seek a talented, creative and experienced manager to co-ordinate the expansion of their business in Israel.

As part of achieving these ambitious goals, you will develop marketing, distribution and trade relations strategies for a number of new products and manage the successful launch of these products onto the marketplace.

To succeed in this high-profile role, you will need:

- 3 - 4 years' marketing experience in developing marketing and advertising campaigns for major international consumer healthcare brands
- 2 years' sales experience within a healthcare environment
- 2 years' general management experience
- an open, team-oriented management style
- a high level of energy, motivation and enthusiasm.

In addition to an attractive salary, dependent on your experience level, you will receive a comprehensive benefits package including a company car.

If you can apply your expertise in this exciting area of development, please send your full career details, indicating current salary and quoting Ref: H101/M, to our consultant, Rebecca Payne, PA Advertising Limited, Number Two Caxton Street, London SW1H 0QE, England. Fax: ++44 171 233 1010.

PA Advertising Limited

Confidential Reply Service

יחיעם טל
איתור והשמת כח-אדם

לקוחתנו-חברת מעליות גדולה ומוכרת
דרושים/ות

מהנדס/ת חשמל צעיר/ה
- ★ נסיון של שנתיים במערכות פיקוד ובקרה ממוחשבת.
- ★ הכרת חוקי החשמל בישראל.
- ★ ידע טוב באנגלית.

תמחיר/ית
- ★ כלכלן/ית בעל/ת רקע והתמצאות טכנית.
- ★ ידע בהנהלת חשבונות.
- ★ אנגלית ברמה טובה.

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו תוך פירוט קו"ח ונסיון מקצועי אל: יחיעם טל, ת.ד. 20224 ת"א 61202
סודיות מובטחת. רק פניות מתאימות תיענינה

לחברת מחשבים גדולה בתחום אינטגרציית מערכות PC, ציוד היקפי ותקשורת

דרושים/ות

מומחה/ית LAN
לתמיכה טכנית בלקוחות החברה ולסיוע לטכנאיה.
- ▲ CNE רצוי
- ▲ התמצאות טובה במערכות הפעלה למיניהן: WINDOWS, WFW, NOVELL, ו-NT

מנהל/ת מרכז מכר למחשבים ותקשורת
למכירת מחשבים, ציוד תקשורת, ציוד היקפי ותוכנות לצרכנים פרטיים.
- ▲ בעל/ת חוש מסחרי מפותח במכירה קמעונאית ויכולת ניהול צוות עובדים.
- ▲ בעל/ת נסיון מוכח במכירות (לאו דווקא בתחום הייטק ומחשבים)

מועמדים מתאימים מוזמנים לחפנות קורות חיים לת.ד. 307 רעננה 43100
סודיות מובטחת

לחברת שיווק וייצור בענף הפלסטיקה
דרוש

מנהל יצור

דרישות התפקיד:
- ★ בעל השכלה רלוונטית בתחומי הנדסה
- ★ בעל רקע טכני
- ★ יסודי ומאורגן
- ★ כושר ניהול צוות עובדים
- ★ דינמי ויוזם.
- ★ כושר ניהול משא ומתן מול לקוחות וספקים
- ★ עד גיל 40

נא לשלוח קורות חיים
לת.ד. 812 תל אביב 61016

יחיעם טל
איתור והשמת כח-אדם
דרושים/ות לעבודה בירושלים

ראש צוות תוכנה
- ★ אקדמאי.
- ★ נסיון למעלה מ-5 שנים בתכנות.
- ★ הכרחי - נסיון ב- COBOL.
- ★ רצוי - בוגר קורס ניתוח מערכות.
- ★ רצוי - נסיון במערכות כספיות.
- ★ רצוי - הכרות עם מערכות VAX.

מתכנן/ת/מתכנת/ת COBOL
- ★ הנדסאי.
- ★ נסיון 2-3 שנים.

תוכניתן/מפעיל/ה לדלפק סיוע
- ★ לתמיכה למשתמשים ולהרצת עיבודים.
- ★ ידע בסיסי ב-COBOL.
- ★ נסיון בהפעלה.
- ★ רצוי הכרות עם מערכת VAX.

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו תוך פירוט קו"ח ונסיון מקצועי אל: יחיעם טל, מס' פקס 03-6057517 או לת.ד. 20224 ת"א 61202
סודיות מובטחת. רק פניות מתאימות תיענינה

לאלרד בע"מ
דרוש/ה

מהנדס/ת פיתוח מערכות רובוטיקה וראיית מכונה
- נסיון 5-10 שנים בפיתוח תבנה ואלגוריתמים לעיבוד תמונה
- נסיון בשילוב חמרה/תכנה
- נסיון בשילוב מערכות הנעה - יתרון.

נא לפנות בצירוף קורות חיים לפקס (03) 9243546 או לת.ד. 689 פתח-תקווה 49106

לחברה ארצית לניהול פרוייקטים
דרושים/ות

מהנדס/ת לניהול ופיקוח
באתרי בנייה למגורים
בעפולה ובפתח תקווה

קורות חיים - לפקס: 04-243566

משרה מאיישים
רק בלוח דרושים מעריב

לוח דרושים מעריב
טל: 03-5632140 ● פקס: 03-5632059 ● מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח דרושים

אשר ניהול – בע"מ
חברה לניהול משאבי אנוש ויעוץ ארגוני

חברת התמחתה במשך 9 שנים ביעוץ ארגון וניהול של מפעלים וחברות בתהליכי שינוי.
שרות יחודי: ניהול משאבי אנוש במפעלים וחברות בגודל בינוני שאין להם כל הצדקה כלכלית להעסקת מנהל כ"א מקצועי פנימי. אשר מתמחה בבניית תשתיות ארגוניות למפעלים בהקמה, בניית מערכי שיווק, גיוס, מיון – ואיבחון מקצועי של עובדים.
מומחים במיוחד במקצועות הניהול, חשיווק, ההנדסה, הביטוח והפיננסים.
אשר מבצעת מודל של פיטורין והשמות חוץ ארגוניות במוסדות שונים.
עובדי אשר מהווים צוות רב תחומי בעל ניסיון אקדמאי ויישומי רב.

ט'.קיו.אס. בע"מ
(T.Q.S.) – בית לתפקידי מכירות ושיווק

חברת טי.קיו.אס. - מכירות איכות (Sales Total Quality - T.Q.S.), עוסקת בגיוס, מיון והשמה לתפקידי מכירות ושיווק.
החברה פועלת ביחד עם המקדמית למכירות – מרכז הדרכה למיומנויות מכירות (לסוגיהן), שירות וניהול שבהדרכתו המקצועית של מר יוסי פשר.
ייחודה של חברת טי.קיו.אס., הוא בראייה הכוללת והקשר שבין גיוס ומיון ובין ההדרכה. מנכ"ל החברה, מר גדעון קרן, רואה ייחודיות ושוני במיון עובדים לתפקידי מכירות, לעומת מיון עובדים לתפקידים אחרים, וישמח לתת פרטים בטלפון: 03-5758916.

חברת אלאופ

מפתחת, מייצרת ומשווקת בארץ ובעולם מערכות אלקטרואופטיות צבאיות ואזרחיות.
בתחומים הצבאיים מפתחת החברה מערכות ראיית לילה, לייזרים, מערכות בקרת אש לטנקים, מערכות חישה מרחוק לחלל ולמטוסים לצורכי מודיעין ותצפית, מטע"דים ימיים ומוסקים.
בתחומים האזרחיים מפתחת החברה מוצרים המושתתים על הטכנולוגיות המפותחות בה בתחומי האופטיקה המתקדמת, לייזרים, עיבוד תמונה ואות, תוכנות זמן אמת, ייצוב ובקרה.
חברה פרטית, הממוקמת בפארק המדע וייצמן, נס ציונה.
מכירותיה מדי שנה הן כ-120 מיליון דולר, כ-40% מהם ליצוא.
החברה מונה כ-900 עובדים.

משוב – מיקצועיות באיוש בכירים

משוב מתמחה באיוש בכירים בכל ענפי המשק ובמיוחד בתעשיה. החברה פועלת ממשרדיה במרכז ובצפון.
למשוב מאגר מועמדים בכירים המתעדכן באופן שוטף: ראיון המועמדים נערך באופן מקצועי ע"י אנשים בעלי נסיון רב וכולל ניתוח ממוחשב.
החיכרות הרחבה של משוב עם מנכ"לים ומנהלי משאבי אנוש, מהווה את הבסיס לפעילות הנמרצת של החברה, החושבת עליך ומשקיעה מאמץ ניכר בעבודה דיסקרטית אמינה ומהירה.

לוגאון בע"מ – פיתוח חבילות תוכנה
מחוייבות לאיכות ולמצויינות

לוגאון, בית תוכנה דינאמי ומצליח המתמחה בפיתוח חבילות ומוצרי תוכנה, עוסק בפיתוח יישומים בסביבות תוכנה מגוונות ומעניק סיוע בנושאי תשתית בפלטפורמות שונות (Windows, Unix, MVS).
לוגאון המונה כיום כ-70 אנשי תוכנה מוכשרים מקפידה לצרף לשורותיה אנשים מעולים, ברמה אישית ומקצועית גבוהה, השומרים על איכות העבודה הגבוהה, על לוחות הזמנים ועל רמת השרות ללקוחות בארץ ובחו"ל.
כל אלה מעניקים לחברה יציבות, איתנות ואמינות המאפשרים את מערכת היחסים ארוכת הטווח, החיובית והחמה של החברה עם עובדיה ועם לקוחותיה.

EPSILON COMMUNICATION L.T.D
דרושים/ות
1. מזכיר/ה
– הדפסה עברית-אנגלית
– יכולת ארגון
2. טכנאי אלקטרוניקה
– לשירות למערכות תקשורת קוויות ואלחוטיות
ת.ד. 36352 ת"א או פקס 03-6476307

אוירים בע"מ
מפיצי: Carrier
מס' 1 בעולם במיזוג-אויר
עם הרחבת הפעילות דרוש:
מהנדס מיזוג-אויר
לתפקיד מהנדס מכירות ושיווק.
נדרש:
■ נסיון של שנתיים לפחות בתחום מערכות מיזוג-אויר מרכזיות.
■ יכולת שיווקית.
■ ידיעת אנגלית ברמה טובה.
נא לפנות בצירוף קורות חיים בכתב יד לאוירים בע"מ, ת.ד. 20266, ת"א 61200
לציון עבור מהנדס מיזוג-אויר.
תנאים טובים למועמד המתאים
סודיות מובטחת

ביה"ס התיכון "שיטים" בערבה
בית ספר מיוחד בלב המדבר - שש שנתי
כיתות קטנות
דרושים/ות
לשנה"ל תשנ"ו
מורים מעולים
במקצועות:
☐ ביולוגיה/כימיה - ריכוז מקצוע והכנה לבגרות
☐ ספרות - ריכוז מקצוע והכנה לבחינה
☐ מדע/טכנולוגיה - מהנדס/הנדסאי מכונות/אלקטרוניקה/ייצור
☐ פיסיקה/מדעים
☐ לשון והבעה
☐ מפעיל חממת מחקר ממוחשבת
תנאים טובים, אפשרות הסעת בן זוג ומגורים ראויים
לפרטים נוספים נא להתקשר ל: מזכירות ביה"ס 07-592282 מ. אלק' 07-581883 פקס. 07-581602

לחברה מובילה בתחום המזון
דרוש/ה:
פקיד/ה
לעבודה משרדית שוטפת
דרישות התפקיד:
■ הדפסה בשיטה עיוורת - חובה.
■ ידע ונסיון בתוכנת WORD 2/6
■ נסיון + המלצות.
■ מגורים באזור המרכז.
קלדנית הנהח"ש
למשרה מלאה
תנאים טובים למתאים/ה
לתיאום ראיון נא לפנות לחולי / לאורי
טלפון: 03-5628384

מחסני חשמל יפו
דרושה
בחורה
אחראית
כישורים נדרשים:
★ יחסי אנוש מעולים
★ נכונות לעבודה מאומצת
★ בגרות מלאה
★ אחרי צבא (קורס פיקודי יתרון)
תגמול הולם, הכשרה וקידום
טל: (ראיון) 6839701 פקס: לקורות חיים 5182708

אם העבודה אצלך היא טבע...
מפעיל/ת מחשב
למחלקת מחשב/הנהח"ש
* ידע בהנהלת חשבונות.
* ידע בסיסי במערכת הפעלת DOS
* היכרות עם תכנית MAGIC
* התמצאות בפתרון בעיות טכניות הקשורות בציוד
מועמדים/ות מתאימים/ות מתבקשים לפנות בכתב לחברה להגנת הטבע, מחלקת כוח אדם, רח' השפלה 4, תל-אביב 66183
החברה להגנת הטבע

נשים לשיווק!!!
לנ.ט.ל.י. דרושות נשים
לשיווק ביטוח רפואי משלים
(לכל חלקי הארץ)
+ העבודה במשרדי סוכני ביטוח
+ הכנסה מובטחת + משרה מלאה
+ נסיון בשיווק ובמכירות חובה + רכב
נ|ט|ל|י
החברה לשרותי רפואה החופה בישראל
מקבוצת הכשרת הישוב
לתיאום ראיון נא להתקשר לחברת נטלי טל: 03-5757799 ולבקש את בינה
המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד

עיריית הוד-השרון
לשירות הפסיכולוגי
דרושים/ות
1. פסיכולוג/ית מדריך
2. פסיכולוג/ית מומחה
3. מתמחה בשלבי סיום התמחות
כל אחת מהמשרות 3-1 הינה בהיקף של חצי משרה
4. מרפא/ה בעיסוק
נא לפנות
לגב' נעמי כהן או למר אריה גרושקא
09-901216 09-432034

לסוכנות ביטוח גדולה בת"א
דרושה
פקידת תביעות רכב
✓ בעלת ניסיון 3 שנים בסילוק תביעות
✓ הכרחי ניסיון בעבודה מול סוכנים
לפנות לאברהם: 03-5374950

למעבדת שאלתיאל בפתח-תקוה דרושים/ות:
1. מיקרוביולוגים
* בעלי/ות תואר ראשון במיקרוביולוגיה
* נסיון מוכח של 4 שנים לפחות במיקרוביולוגיה של המזון.
2. פקיד/ה
* יעיל/ה ונמרץ/ת עם ידע בהדפסה במעבד תמלילים
לקביעת ראיון נא להתקשר לטל: 03-9233497, 03-9230001

תנופה
דרושים/ות
מנהל/ת אחזקה
מהנדס/ת מכונות, ניסיון בניהול אחזקה חובה
מנתח/ת מערכות בכיר/ה
ניסיון של 5 שנים לפחות, ידע והכרה של מערכות שיווק והפצה גדולות
מהנדס/ת אזרחי/ת פרויקט
לניהול פרויקט בנייה משלב הייזום ועד שלב הביצוע
קורות חיים יש להפנות לירית, בפקס: 03-6725231

קופת חולים לאומית
דרושים/ות
למרפאה באור עקיבא
רוקח/ת אחראי/ת
למרפאות באריאל ובראש...
רוקחים/ות מוסמכים/ות
לפנות לרוקח הראשי 03-9222016
למרפאה המשולבת ברמת אביב
אח/ות מוסמך/ת
למשרה מלאה, עם נסיון בבריאות הציבור
למרפאה בקרית אונו
אח/ות מוסמך/ת
לפנות לאחות הראשית 03-6970359
למרפאה בהרצליה
אח/ות מוסמך/ת
עם נסיון בבריאות הציבור
לפנות לדורית 09-508080
תנאים מעולים למתאימים

לחברה ייבוא של ציוד חצי-מוליכים
דרושה/ת
מזכיר/ה
מקצועי/ה
למתן שירות איכותי ללקוחות פנים וחוץ (טלל חו"ל)
דרישות:
* יכולת עבודה במגוון פעילויות
* נסיון עבודה על מעבד תמלילים
* עברית ואנגלית ברמת שפת אם
* חמישה ימי עבודה + טיפול בתוכנות
שכר גבוה למתאימים
עמיתים
לפנות לת.ד. 32080 ת"א 61320 בציון משרה 1206
רק פניות מתאימות תענינה

לקיבוץ גדות
דרושה
אחות מוסמכת
בעלת נסיון בעבודה קהילתית.
פרטים אצל ישראלה בבוקר [illegible] בערב [illegible]

לחברה ציבורית דינאמית בתחום ההשקעות והמימון בתל-אביב
דרוש/ה
מנהח"ש מעולה
לעבודה עצמאית בכל תחומי הנהח"ש
■ בעל/ת נסיון רלבנטי
■ נסיון בחשבשבת
תנאים מעולים למתאימים/ות
קורות חיים נא לשלוח לת.ד 14129 תל-אביב 61141

לחברה בינלאומית ליבוא ושיווק ...
מנהל/ת חשבונות סוג ...
דרישות התפקיד
שליטה מלאה בתוכנת חשבשבת כולל ... נושאי שוק, מלאי, התאמות בנקים ו...
נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות.
קורות חיים לשלוח לפקס 08-541622

יום ו', כ"ה בסיון תשנ"ה, 23.6.95
לוח דרושים מעריב
טל: 03-5632140 ● פקס: 03-5632059 ● מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח דרושים

500 נשים
כבר שותפות להצלחה שלנו.
מה איתך?
אנו מציעים:
* קריירה עצמאית
* רווחים גבוהים
* הכשרה מקצועית
* בונוסים למצטיינות
* אפשרויות קידום לתפקידים ניהוליים
כל זאת ועוד כיועצת יופי בחברתנו
מצלצל טוב? צלצלי עכשיו:
Saito
177-022-0601
(חיוג חינם)

אלקטרה מוצרי צריכה בע"מ
דרוש/ה
טכנאי/ת שירות למזגנים
דרישות התפקיד:
* בוגר ב"ס מקצועי בתחום קירור ומיזוג אוויר.
* בעל/ת תעודת מקצוע חשמלאי עוזר.
* נסיון של 3 שנים לפחות במתן שירות למזגנים ביתיים ויחידות מיזוג אויר בינוניות.
מועמדים מתאימים יפנו בצירוף קורות חיים אל:
אלקטרה מוצרי צריכה אגף כ"א ומינהל,
ת.ד. 4455, אזור התעשיה החדש ראשל"צ 75143,
או לפקס: 03-9630630.

לחברה המובילה בתחומה
דרושים/ות
מועמדים/ות לעבודה ניהולית בתחומי השיווק והמכירות
נדרשים:
■ השכלה תיכונית מלאה (עדיפה אקדמאית)
■ גיל 26-47
■ יכולת מוכחת בניהול מו"מ
■ כושר התמדה ורצון להצליח כעצמאי
מובטחים למצליחים
■ תנאי השתכרות גבוהים
■ גיבוי ותמיכה באוירה משפחתית
לקביעת ראיונות נא לפנות בין השעות 15:00-8:30 לטלפון:
חולון - 03-5406939 צפון - 06-480295/6 החל מיום א' מ-8:30 - 14:00

אורמת תעשיות בע"מ
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
■ ידע ונסיון מקיף בכל תחומי הנהלת החשבונות.
■ אנגלית ברמת שפת אם.
■ השכלה אקדמית מלאה או חלקית.
נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 68 א.ת. יבנה 70650. סודיות מובטחת.

מועצה מקומית גבעת שמואל
דרושים/ות
מהנדס/ת
שיעור המשרה: 1.0
שכר: לפי חוזה מיוחד
תיאור התפקיד: גיבוש מדיניות הנדסית של הרשות המקומית וגיבוש עבודה להשגת שיפורה של איכות החיים של תושבי הרשות המקומית ושל השוהים בתחומה.
דרישות התפקיד: השכלה: תואר ראשון (B.SC) בהנדסה אזרחית/אדריכלות. השתלמות בחוקי התכנון והבנייה, במינהל ציבורי, בשלטון מקומי וכד'.
נסיון מקצועי: נסיון מקצועי מוכח ומוצלח כמהנדס/ת תכנון ופיקוח בארגון דומה במשך 5 שנים לפחות.
בעל/ת נסיון בהנדסה עירונית ובניהול צוות עובדים מכני ומינהלי.
כישורים אישיים: אמינות, יצירתיות, יוזמה, קפדנות בביצוע, עירנות, הבנה ותפיסה, יכולת קבלת החלטות כושר ניהול עובדים והנעתם, יכולת תיאום ופיקוח וסמכותיות.
בתפקיד הנ"ל מועסק עובד זמני
מנהל/ת מח' רווחה
שיעור המשרה: 1.0
תיאור התפקיד: מתכנן ומארגן את העבודה וחלוקתה אחראי לעבודתם של עובדי המחלקה ועובדי המוסדות הקשורים במחלקה על מנת לתת שירותים חברתיים לאוכלוסיה בישוב.
דרישות התפקיד: א. תואר ראשון B.A. בעבודה סוציאלית
ב. בוגר/ת קורס מדריכים ראשי צוותים.
ג. נסיון בתפקיד ניהולי.
הערה: מועמד/ת שאינו/ה עונה לדרישה ב' יהיה/תהיה מחוייב/ת לצאת לקורס מדריכים ראשי צוותים
המשרה לשנה אחת עם אפשרות להארכה.
לשתי המשרות יש להעביר קורות חיים עד לתאריך 26.6.95 המועמדים ידרשו לעמוד במבחני מכון איבחון כ"א רק מועמדים עם תעודות ובעלי נתונים העומדים במלואם יענו לפרטים נא לפנות למזכיר המועצה טל. 03-5319222 רח' בן גוריון 24 גבעת שמואל
בכבוד רב,
ירמי אולמרט
ראש המועצה

נעמת
דרוש/ה
רכז/ת מעונות לגיל הרך ג"ס
לנעמת - מחוז גליל עליון תחתון והעמקים
100% משרה
✓ תואר ראשון בתחום ניהולי ארגוני
✓ נסיון קודם בניהול, ארגון ובקרה במערכות חינוכיות
✓ ידע והכשרה בהנחייה ארגונית של צוותי חינוך
✓ רכב חובה
קורות חיים בכתב יד להפנות אל: דבורה הררי אגף לגיל הרך, נעמת, ארלוזורוב 93 ת"א 62098
נעמת - כי לנו איכפת

למשרד הפצה חדש
ל-**טלגרף**
דרושים
שליחים בעלי קטנוע
לאזורים:
1. ת"א, הרצליה, רמה"ש 03-6429732
2. נתניה, אבן יהודה 03-5612777
3. פתח-תקוה 050-215520

בוא/י לבנות את עתידך
דרושים/ות
אנשי/נשות מכירות
לעבודה מול לקוחות עסקיים/פרטיים
דרישות התפקיד:
● כושר ביטוי מעולה ● נכונות לעבודה קשה ● יכולת יצירת קשר בין אישי ● עדיפות לבעלי נסיון בתחום המכירות
למתאימים:
● שכר בסיס ● עמלות ובונוסים
● ביטוח מנהלים ● ליווי והדרכה מקצועית
* רכב חברה יוענק למצטיינים בתום תקופת נסיון

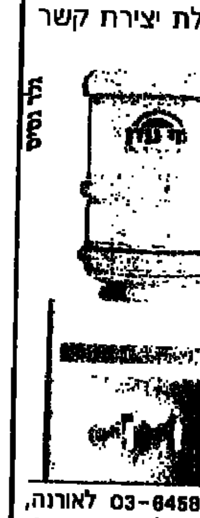

מי עדן
השמפניה של הטבע
לפרטים: יש לפנות למחלקת משאבי אנוש, טל' 03-6458978 לאורנה, החל מיום א'. או בכתב לכתובת: רח' הברזל 7, רמת החייל ת"א 69710.

נציבות שירות המדינה
מודיעה על פרסום מכרז פומבי מספר 544
למשרת מנהל/ת מרכז
ביחידה לשירותים טכניים למרכזי הכשרה, חיפה
משרד העבודה והרווחה
הדרגה: מווה בדירוג עובדי ההוראה.
דרישות המשרה:
השכלה אקדמית (תואר ראשון) בחינוך, רצויה השכלה פדגוגית (תואר שני), סיום קורס אקדמי דו-שנתי להכשרת מנהלים, או סיום מגמת מינהל החינוך במסגרת לימודים אוניברסיטאים. רישיון הוראה קבוע, ניסיון של חמש שנים לפחות. כושר הבעה בכתב ובעל-פה, כושר לקיים משא ומתן עם מוסדות ממשלתיים, רשויות ציבוריות הורים ותלמידים.
במשרה מועסק עובד.
פרטים נוספים ותיאור התפקידים ניתן לקבל בכל אחת מהלשכות של נציבות שירות המדינה לפי הכתובות הבאות:

ירושלים	– הקריה, רח' קפלן 3, ת"ד 34076-91340,	02-705148.
תל-אביב	– הקריה, רח' קלמן מגן 10-61070,	03-6955381.
חיפה	– רח' חסן שוקרי 11-33105,	04-660348.
באר-שבע	– רח' החלוץ 136, ת"ד 10050,	07-236554.

בקשות בצירוף מסמכים יש להגיש על-גבי טופס מדף 2115 (שניתן להשיג בלשכות הנ"ל) ובמשרדי המועצות והרשויות המקומיות ללשכה המחוזית של נציבות שירות המדינה בחיפה.
מועד אחרון להגשת הבקשות הוא: ו' בתמוז התשנ"ה - 4.7.1995

נציבות שירות המדינה
מודיעה על פרסום מכרז פומבי מספר 680
למשרת מנהל/ת תחום
(גימלאות ורווחה), ירושלים
נציבות שירות המדינה
הדרגה: 42-40 של דירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
דרישות המשרה:
השכלה אקדמית (תואר ראשון) במדעי החברה ו/או הרוח. יועדף בעל תואר שני.
ניסיון מוכח של שש שנים בתחומי מינהל בכיר, כושר מנהיגות והנעת עובדים.
מועמדים למשרה זו ייבחנו במבחני כושר כלליים בכתב ובע"פ.
פרטים נוספים ותיאור התפקידים ניתן לקבל בכל אחת מהלשכות של נציבות שירות המדינה לפי הכתובות הבאות:

ירושלים	– הקריה, רח' קפלן 3, ת"ד 34076-91340,	02-705148.
תל-אביב	– הקריה, רח' קלמן מגן 10-61070,	03-6955381.
חיפה	– רח' חסן שוקרי 11-33105,	04-660348.
באר-שבע	– רח' החלוץ 136, ת"ד 10050,	07-236554.

בקשות בצירוף מסמכים יש להגיש על-גבי טופס מדף 2115 (שניתן להשיג בלשכות הנ"ל) ובמשרדי המועצות והרשויות המקומיות, ללשכה המחוזית של נציבות שירות המדינה בירושלים.
מועד אחרון להגשת הבקשות הוא: ו' בתמוז התשנ"ה - 4.7.1995

יום ו', כ"ה בסיון תשנ"ה

לוח דרושים מעריב

טל: 03-5632140 ● פקס: 03-5632059 ● מודעות דרושים נוספות מתפרסמות במוסף עסקים ובחוברת לוח דרושים

אל תיגש למבחני מיון לעבודה ללא הכנה!

סיימת את לימודי התואר בהצטיינות,
עבדת מספר שנים ומילאת תפקידך בהצלחה,
כל זה לא מבטיח לך הצלחה במבחני מיון לעבודה.

את כללי המשחק פה אתה לא מכיר!

ב- מכון הדס פסיכולוגים ומאבחנים פסיכוטכנים
יוצאי המכונים המובילים ידריכו אותך למבחני המיון
באופן אישי. כמו כן - הכנה לראיון אישי + קורות חיים.
■ מסלול נוסף לתפקידי ניהול בכירים ■
שיחת הדרכה ראשונית - ללא תשלום!

מכון הדס רח' קרליבך 11 ת"א (מול בית מעריב) טל. 03-5613056
הכוון תעסוקתי לימודי
המכון הגדול והמקצועי בישראל

הכנה למבחני מיון,
ראיונות עבודה – מכון הדס

רק במכון הדס יום מבחנים מלא 8-7 שעות.
רק בהדס משחקי מצב קבוצתיים בקבוצות גדולות (חשובה התמודדות בתנאי אמת).
הדרכה אישית על פי תוצאות המבחנים, על ידי פסיכולוגים יוצאי המכונים המובילים.
רק בהדס מבדקי יכולת ניהולית לבכירים.
רק בהדס מוכח השיפור במהלך הקורס.
במכון הדס מכירים את דרישות המעסיק ומכוני-המיון - מנהל מכון הדס ניהל בעבר מכון מיון במשך 6 שנים.
לפורשי צבא קבע - אפשרות לקיחת הקורס ללא תשלום.
הכנה לבחני מיון, ראיון אישי וקורות חיים במכון הדס - המכון הגדול בישראל.
לתאום - 03-5613056

יחיעם טל:
הצלחה בהשמת כוח אדם

יחיעם טל - איתור והשמת כוח אדם - זהו משרד המשלב ידע ונסיון רב בניהול כוח אדם עם נסיון והצלחה בהשמת כוח אדם בתחומי התעשיה, הבנין (כולל חו"ל) והביטוח.
בראש המשרד עומד יחיעם טל, לשעבר מנהל כוח אדם בחברות תעשיה, בנין ובטוח גדולות, וראש אגף גפירים, בחברת כוח אדם גדולה.
אם ברצונך משרה מקור אחר - אפנה ועיל ותכליתי - אנו הכתובת!
טל: 03-6047521/32

מכון אדם – אגף גיוס והשמה
יש השמה במכון אדם!

הראיונות הרבים שאנו עורכים והארגונים הרבים אליהם אנו קשורים עוזרים לנו להכיר את עולם התעסוקה בישראל. אגף גיוס והשמה של מכון אדם, מתמחה באיוש תפקידי מזכירות בכירות, תפקידי ניהול בעולם ההייטק ובכירים, פנו אלינו ותיווכחו, שהגישה שלנו עניינית ומקצועית. אין לנו פתרונות פלא. אולם בעזרת עבודה קשה ומקצועית נעשה בעבורכם את המיטב.
עמית/יואל 03-498805

פילת – אגף גיוס והשמה – הכוח לאיתור כוח-אדם

"פילת" הינה החברה הגדולה בישראל בתחום מיון משאבי אנוש. אגף גיוס והשמה ב"פילת" מפעיל תהליכים קפדניים, הכוללים ראיונות, טכניקות הדמיה ומאגר נתונים ממוחשב, באמצעותם מאתרים את העובד ה"תפור" בדיוק עפ"י צרכיך. האגף מאייש קשת מקצועית, המכסה מגוון ותפקידים במגוון תחומים ואחה נהנה משירות מקצועי, יחס אדיב ודיסקרטיות מוחלטת. לקוחותיו הם שגרירינו הטובים ביותר. ביניהם תמצא: בנקים, תעשיות מתוחכמות, גופים ציבוריים וכד'.

לחברה יזמית
דרוש/ה
הנדסאי/ת מהנדס/ת בניין
לתיאום ופיקוח על פרוייקט משרדים ומסחר במרכז הארץ
ידע במחשוב וניסיון מוכח 7 שנים – הכרחי
מידי, תנאים טובים
קורות חיים לת.ד. 1065 רמת השרון 47110

ל.מ.פ.
שרותי כח אדם
ללקוחותינו דרושים
מזכירות/פקידות
דרישות התפקיד:
- הדפסה עיוורת
- אנגלית - עדיפות
- תוכנות א"ב, אינשטיין
- וורדמיל 5.2, 6
- שעות גמישות
טל. 03-5617174 לשרה

לחברת בנייה ארצית
דרושים
1. מהנדס ביצוע
2. מנהלי עבודה
שלד וגמר
נסיון מוכח 9677324
לעבודה במרכז הארץ

אומגה
דרוש/ה
מנהל/ת שיווק התפעול
בעל נסיון בניהול עובדים, לוגיסטיקה ותמחיר מוצר
קורות חיים בפקס: 06-288886
טל: 06-307232 לידי ורדה

קופת חולים לאומית
דרושים/ות
לסניף ירושלים למרפאה המרכזית
אחים/יות מוסמכים/ות
לפנות למלכה טל: 02-254173
לסניף נתניה
רוקחים/ות מוסמכים/ות
לפנות לרוקח ראשי טל: 9222026, 03-9231747
או למשה קירשטיין טל: 09-826995
גאים מעולים למאמינים

עיריית לוד
מכרז מס' כ"א 5/95
דרוש/ה
דובר/ת העיריה
מועד אחרון 25/6/95
מען לפרטים ישראל רובינשטיין
08-279941 08-247883
מקסים לוי
ראש העיר

לחברת שיווק מובילה בעלת סניפים ברחבי הארץ
דרוש/ה
עוזר/ת למנהל כח-אדם
עמיתים מיון גיוס והשמה
דרישות התפקיד:
- בעל/ת תואר אקדמי רלוונטי
- נסיון של שנתיים לפחות בנושאי כ"א (גיוס וקליטה, רווחה, וועדי עובדים)
- יכולת לטפל באופן עצמאי בנושאי כח-אדם של כ-300 עובדים
לפנות לת.ד. 32080 ת"א 61320 בציון משרה מס' 402
רק פניות מתאימות תענינה

כלמוטור בע"מ - יבואני מיצובישי
דרושים/ות:
מזכיר/ה + פקיד/ה
★ הדפסה במעבד תמלילים ע/א
★ השכלה תיכונית לפחות
★ נכונות לש"נ
עובדי/ות מחסן
★ בריאות תקינה ★ יתרון לבעלי רשיון ג'
★ נכונות לש"נ
קלדנית
★ אלפא נומרי מיומנת
נא לפנות למח' כ"א 03-5380720/819

דרושה גננת
כפר מחולה מושב דתי
בבקעת הירדן (סמוך לבית שאן)
מחפש גננת לגן-ילדים מעורב
לשנה"ל תשנ"ו
אפשרות קליטה ומגורים במקום
טלפון לרחל: 06-587085
אחה"צ חנה: 06-588550

נציבות שירות המדינה מודיעה על
פרסום מכרז קיבוצי מס' 6/95
לקורס להכשרת נציגים/ות מסחריים/ות
במינהל לסחר חוץ, במשרד התעשייה והמסחר

תיאור התפקיד
טיפול בעידוד קשרי החוץ הכלכליים של ישראל, בקידום היצוא והשקעות בתעשייה הישראלית. ניהול משאומתן עם גורמים והחוק כלכליים. פעילות קידום עם שלטונות זרים ועם ארגונים בינלאומיים.

תיאור הקורס
א. המועמדים שייבחרו ישתתפו בקורס מרוכז שיתקיים באזור ירושלים שלושה חודשים, בתנאי פנימייה.
ב. המועמדים שיסיימו את הקורס בהצלחה יתחילו לעבוד בהתמחות במשך חודשים ביחידות השונות של משרד התעשייה והמסחר בירושלים.
ג. המועמדים שיעמדו בדרישות הקורס וההתמחות במהלך השנה הזו, ימשיכו במשך שנה נוספת בהתמחות בה ישולבו השתלמויות נוספות.

תנאי העסקה
א. המועמדים (שאינם עובדי מדינה) יועסקו על-פי חוזים מיוחדים בהתאם לדרגות המכרז (35–39 מח"ר מהנדסים) ובהתאם לכישוריהם.
ב. עובדי מדינה (ממשרדים אחרים) יועסקו בתקופת הקורס וההתמחות בפועל (בהסכמת הממונים במשרד האם) על-פי תקן המשרות בהן יוצבו ועל-פי כללי התקשי"ר (אם משכורתם גבוהה מרמת התקן, יקבלו הפרש שאינה גבוהה מדרגת השיא בתקן בו ישובצו).

דרישות התפקיד
א. השכלה אקדמאית תואר ראשון לפחות. עדיפות לבוגרי כלכלה, מנהל עסקים והנדסה.
רשאי להגיש מועמדותו גם מי שאינו בעל השכלה אקדמאית מושלמת אך עומד לקבל תואר ראשון בתום שנה"ל תשנ"ה.
מועמד כזה יהיה חייב להמציא בעת ההרשמה אישור על לימודיו בה הלימודים האחרונה לתואר, ויהיה עליו להמציא אישור זכאות לתואר עד 17.9.1995.
ב. הכרת המשק הישראלי בכלל והתעשייה בישראל בפרט. הכרות בסקטור העסקי בישראל.
ג. ידיעה מושלמת בכתב ובעל-פה בשפות העברית והאנגלית.
יתרון לבעלי ידיעה מושלמת בשפות נדרשות נוספות.
ד. כושר ניהול משאומתן.
ה. כושר הבעה בכתב ובעל-פה.
ו. מצב בריאות תקין (יש להמציא אישור רפואי).
ז. אזרחות ישראלית לרבות בת או בן זוג משנת 1960.
ח. גיל עד 35 שנה.

הערות
א. המועמדים יידרשו לעמוד בהצלחה בשלושה שלבי בחינות: בכתב ובעל-פה, הערכה.
על מועמדי הבחינות יישלחו הודעות בנפרד.
ב. הנהלת המשרד שומרת לעצמה את הזכות להפסיק השתתפות מועמד בקורס או בהתמחות, אם ימצא בלתי מתאים לדרישות התפקיד.
ג. מועמדים שיעמדו בדרישות הקורס המשולב וההתמחות ישובצו בתקן (בתקן 37–39 מח"ר/מהנדסים) במשרד, לפי כישוריהם והמלצת הקורס ולפי אפשרויות השיבוץ של המשרד.
ד. על בוגרי הקורס וההתמחות להיות מוכנים למלא כל תפקיד בארץ או בחו"ל על-פי צורכי המשרד ובהתאם להוראות התקשי"ר. אם יישלח בחו"ל לעבודה בחו"ל, הוא יהיה רשאי לצרף את בני משפחתו בהתאם לחוקי שירות החוץ.
ה. הנהלת המשרד אינה מתחייבת לשבץ את בוגרי הקורס לשירות בחו"ל.
ו. בוגרי הקורס יידרשו לעמוד בבדיקות ביטחוניות ובריאותיות.
ז. בתקופת הקורס ובתקופת ההתמחות תישמרנה זכויותיהם הסוציאליות של המועמדים שאינם עובדי המדינה, אולם תקופות אלו לא ייחשבו לגמלאות לפי חוק שירות המדינה (גמלאות) (נוסח משולב) תש"ל-1970.
ח. בכל מקום שבו מפורט תיאור תפקידים בלשון זכר, הכוונה גם ללשון נקבה ולהיפך: תינתן הזדמנות שווה לאישה ולגבר בעלי כישורים מתאימים להתמודדות על אותה משרה.
ט. מועד משוער לפתיחת הקורס: ובחודש ספטמבר 1995.

הגשת מועמדות
א. בקשות למועמדות למכרז יש להגיש על גבי טופס מיוחד שאותו ניתן לקבל בשירות המדינה "פנייה למילוי משרה בשירות המדינה". את הטופס ניתן להשיג בכל אחת מהלשכות הר"מ, במשרדי הממשלה ובמרבית המועצות המקומיות.
ב. יש לצרף לבקשת המועמדות אישור על תואר אקדמאי (ראשון לפחות), תמונות דרכון וקורות חיים.
ג. את הבקשות יש להפנות לאחת מלשכות נציבות שירות המדינה, בצירוף ההעתקים המאושרים של המסמכים הנדרשים.

להלן כתובות ומספרי הטלפון של נציבות שירות המדינה:

ירושלים – הקריה, רח' קפלן 3, ת"ד 34076, 91340, טל: 02-705148
תל-אביב – הקריה, רח' קלמן מגן 10, 61070, טל: 03-6955381
חיפה – רח' חסן שוקרי 11, 33105, טל: 04-660348
באר שבע – רח' החלוץ 136, ת"ד 10050, טל: 07-236554

מועד אחרון להגשת הבקשות הוא: כ"ט בסיון התשנ"ה - 27.6.1995

לחנות שטיחים בהרצליה פיתוח דרושים
מוכרים מנוסים
צמ /II Ik בעלי ניסיון בצפון השטיחים
תנאים טובים ואתגאים
נא לפנות לטל: 052-517557, 052-517544

לפנימייה ליד נתניה
מדריך מנוסה
לתפקיד מרכז הדרכה
09-663035, 09-663513
מגורים במקום

יום ו', כ"ה בסיון תשנ"ה, 23.6.95

יערים תעסוקה
מבור לקוחותינו באיזור הצפון דרושים/ות
מהנדס/ת בניין
- התמחות במוצרים של בטון טרומי
- פיתוח מוצרים בתחום הטרומי
- חישובים סטטיים למבנים ואלמנטים
- עבודה מול מהנדס קונסטרוקציה חיצוניים
- נסיון של 3 שנים בתחום
מהנדסי/ות מכונות/כימיה
- נסיון בתעשיה בניהול פרויקטים
מהנדסי/ות תוכנה/חומרה
- פיתוח מערכות חומרה ותוכנה
- נסיון בעבודה עם CONTROLLERS
- בתוכנה ... REALTIME
- מהנדס/ת תוכנה לבקרת תוכנות REALTIME
- הנדסאי/ת ... חשמל
הנדסאי/ות מהנדסי/ות אלקטרוניקה
- נסיון באלקטרוניקה ומחשבים
מהנדסי/ות תעו"נ
- המעלת מערכות מידע ממוחשבות
- ידע בתוכנת MRP
מנהל/ת מו"פ במח' פיתוח
- מהנדס/ת מכונות/אלק' חומרים/פיסיקה
- בעל/ת נסיון בהובלת קבוצות מו"פ
- נסיון בתעשיית סמיקונדקטורים
מגורים מחיפה הקריות וכרמיאל
04-9580864/5

T.M.C.S.
T.M.C.S. COMMUNICATIONS
A TADIRAN - MER SUBSIDIARY
חברה בת משותפת לתדיראן תקשורת ומר תעשיות העוסקת בכל מגוון האפליקציות של טלוויזיה בכבלים
דרושים/ות
מהנדס פיתוח
- מהנדס/ת / הנדסאי/ת אלקטרוניקה
- נסיון של 3–5 שנים בפיתוח מעגלים ספרתיים מבוססי מיקרו פרוססורים ושילוב חומרה תוכנה
- נסיון בהובלת פרויקט
- שליטה באנגלית, עבודה מול גורמים בחו"ל
- נסיון בתקשורת נתונים ברשת טלפוניה ו/או תקשורת RF או תקשורת ספרתית – יתרון
מהנדס פיתוח בתחום ווידאו ו-RF
- מהנדס/ת אלקטרוניקה
- נסיון של 3–5 שנים בפיתוח מעגלי ווידאו ומשדרים
- מקלטים בתחום RF לטלויזיה
- ידע והבנה בתקשורת ספרתית
- נסיון בהובלת פרויקט
- שליטה באנגלית, עבודה מול גורמים בחו"ל
- נסיון בתחום הטלויזיה בכבלים – יתרון
מהנדס פיתוח לתחום ה-PC/ מחשבים
- מהנדס / הנדסאי אלקטרוניקה
- נסיון בפיתוח מעגלי בקרה אנאלוגיים וספרתיים ל- PC
- נסיון וידע, לפחות שנתיים, בתחום 386 PC, 486
- נסיון וידע בחומרה תוכנה ותקני ממשקים ל- PC
- שליטה בכלי פיתוח ויכולת מוכחת בשילוב תוכנה וחומרה
- שליטה טובה באנגלית ועבודה מול גורמים בחו"ל
קורות חיים נא לפנות בכתב לת.ד. 3779 פ"ת לגיורא או בפקס 03-9211374

לחברת מזון מובילה לעבודה בחיפה, י-ם, ת"א, ראשל"צ ונתי השרון דרושים/ות
רכזי/ות מערכות מידע
תאור התפקיד: לרכז אחריות כוללת על מערך PC ומערך MAIN FRAME (תוכנה וחומרה) בסניפי החברה
- בוגרי/ות מערכות מידע או הנדסאי/ות מחשבים מצטיינים/ות
- הכרת מערכות PC: WORD, WINDOWS, EXCEL (ו- DOS)
- הכרת בסיסי נתונים טבלאיים, עדיפות ל- ORACLE
- רצוי ידע מוקדם בכתיבת SQL
נא לפנות בכתב לת.ד 669 בני ברק 51104 ולציין ע"ג המעטפה "עבור רכז/ת מערכות מידע"

לחברה ארצית לעמילות מכס ולשילוח בינלאומי דרוש/ה לחיפה
חשב/ת - רו"ח
פניות לת.ד. 33753 חיפה

אלאופ
דמות על איכות
תעשיות אלקטרו-אופטיקה בע"מ
דרושים/ות
מהנדס/ת מכונות
תיאור התפקיד: ראש צוות מכניקה בפרויקט פיתוח
(משרה 31/95)
כישורים נדרשים:
- נסיון של 6 שנים לפחות בתכנון מכני (רצוי אופטומכני).
- הכרות טובה עם תיב"מ.
- נסיון בהובלה של פרויקטי פיתוח.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 1165 רחובות 76110 עבור מנהל משאבי אנוש ולציין ע"ג המעטפה את מס' המשרה.
רק פניות מתאימות תענינה

sd התקני מצב מוצק
Semi-Conductor Devices
אתגר מקצועי בחברה מובילה ומתרחבת לפתוח וייצור רכיבים אלקטרואופטיים מתקדמים
דרושים/ות
(משרה 100)
מהנדס/ת אלקטרוניקה
לאגף הפיתוח
לפעילות מרתקת וייחודית בפיתוח גלאים וגלייזרים
כישורים נדרשים:
- ניסיון בתכנון אלוגי ודיגיטלי
- יכולת עבודה עצמאית
- נכונות לעבודה מאומצת
(משרה 101)
מהנדס/ת איכות
לליווי איכות פרויקטים ולבקרת תהליכים
כישורים נדרשים:
- מהנדס/ת אלקטרוניקה/חומרים/פיזיקה
- השכלה ונסיון בתחומי הנדסת איכות
- נסיון בליווי ייצור רכיבים/מערכות אלקטרוניות/מיקרו-אלקטרוניקה
- יכולת עבודה עצמאית והנחיית צוותים
- עדיפות לבעלי רקע בסטטיסטיקה/תכנון נסויים, נסיון ביישומי מחשב שונים
המפעל בגוש-שגב
תנאים מועדפים למועמד/ת המתאים/ה
קורות חיים עם ציון מס' המשרה יש לשלוח לת.ד. 5161 קרית ביאליק עבור מנהלת כ"א

פורמולה שרותי תוכנה בע"מ
פורמולה בית התוכנה המרכזי בקבוצת פורמולה קולט אנשי/ות תוכנה למשרות קבועות בכל רחבי הארץ דרושים/ות בדחיפות אנשי/ות מחשב בתחומים הבאים:
[illegible]
- מנהל/ת פרוייקט חבר/ת אנגלית ותוכניתנים לפרוייקט בקאי בחו"ל. SYBASE/POWER BUILDER (פיתוח בארץ)
- מנהל/ת פרוייקט דובר/ת אנגלית עבור לקוח בחו"ל (פיתוח בארץ). קישורית COBOL / CICS, ADABAS, LU6.2
- תוכניתנים/ות מנתחים/ות (בעלי נסיון בלפחות אחד מהתחומים הבאים): COBOL, IMS, DB2, MAGIC, CLIPPER, CICS-COBOL
- תוכניתני/ות C מנוסים מאוד.
- תוכניתני/ות–מנתחי/ות COBOL + ADABAS NATURAL 2
הכשרה - הסבה
- תוכניתני/ות MF-COBOL מנוסים להכשרה ב-NATURAL 2-ADABAS לפרוייקט ארוך לאיוש מידי.
[illegible]
- ראש צוות ADABAS DBA רצויה הכרות גם עם מסדי נתונים טבלאיים.
[illegible]
- מתכנתים/ות – מנתחים/ות – DBA ORACLE.
- מוביל/ת פרוייקט פיתוח (תכנות והובלת צוות פיתוח-הכרחי ידע ב-SAS רצוי נסיון בפיתוח מוצרי תוכנה).
- מנתח/ת מערכות לתחום EIS.
- אנשי/נשות תקשורת NOVELL, MF-PC, TCP/IP, UNIX.
- אנשי/נשות חומרה ל-PC.
[illegible]
- תוכניתני/ות COBOL-VAX/VMS לירושלים.
- בוגרים/ות מדעי המחשב או הנדסאים/ות לירושלים.
[illegible]
- מנתח מערכות מנוסה בסביבת MF–I PC
- תוכניתן/ית COBOL-CICS (רצוי IDEAL DATACOM).
- מעצב/ת תוכניתן/ית NATURAL, ADABAS.
- אנשי/נשות מרכז מידע היכרות עם כלי DATA WAREHOUSE בסביבת UNIX.
נא לשלוח קורות חיים אלו פורמולה שרותי תוכנה בע"מ ת.ד. 2062 הרצליה מיקוד 46120 עבור משאבי אנוש תוך ציון על המעטפה מודעה מס' 80 שורדיות מובטחות.
[illegible]

אלאופ
דמות על איכות
תעשיות אלקטרו-אופטיקה בע"מ
דרושים/ות
מנהל/ת פרוייקטים
תיאור התפקיד: בעל/ת יכולת ניהול פרויקט וצוות של מהנדסי פיתוח
(משרה 23/95)
כישורים נדרשים:
- מהנדס/ת מכונות או אלקטרוניקה או פיזיקאי/ת.
- יכולת ניהול תקציב של מס' מליוני דולר בשנה. • אינטרקציה עם לקוח.
- התמחות בתחום האלקטרו-אופטיקה ונסיון בניהול פרויקטים בתעשית היי-טק - יתרון.
- השתלבות בצוות דינמי המטפל בחזית הטכנולוגיה. • יחסי אנוש מעולים.
מהנדס/ת מערכת/אלקטרוניקה
תיאור התפקיד: הובלת תחום טכני בפרויקט עתיר חומרה, תוכנה ומערכות הנע
(משרה 24/95)
כישורים נדרשים:
- נסיון 6 שנים לפחות בהנדסת מערכת.
- יכולת עבודה בצוות. • רקע בשריון - יתרון.
מהנדסי/ות אלקטרוניקה
תיאור התפקיד: הובלת נושא / צוות בתחומי תכנון ספרתי מתקדם או בתכנון אנלוגי עבור עיבוד אות בתחומי הוידאו.
(משרה 25/95)
כישורים נדרשים:
- ידע בתפעול כלי תיב"ם • נסיון קודם בתכנון FPGA, יתרון.
- יכולת תכנון מעגלים נמוכי רעש • נסיון בהובלת צוות פיתוח - יתרון.
מהנדס/ת עיבוד תמונה
עם קבלת פרוייקטים וכניסה לנושאים חדשים, אנו מרחיבים את הקבוצה לעיבוד תמונה.
(משרה 26/95)
כישורים נדרשים:
- חוקרי/ות עיבוד תמונה בעלי/ות תואר שני לפחות.
- מהנדסי/ות עיבוד תמונה לפיתוח ויישום אלגוריתמים.
מהנדסי/ות אלקטרוניקה
תאור התפקיד: להשתלב בקבוצה העוסקת בפיתוח מערכות בקרה מתקדמות בחזית הטכנולוגיה.
(משרה 27/95)
כישורים נדרשים:
- מהנדסים/ות המסיימים תואר ראשון באלקטרוניקה.
- רקע קורסים בבקרה ובעיבוד אותות, מצטיינים/ות ו/או בעלי/ות ציונים גבוהים.
- רצון ומוטיבציה גבוהים להצליח, יכולת מחשבה מקורית, אחריות ויוזמה.
מובטח ענין רב בעבודה, רכישת ידע מקצועי רב ואפשרות להשתלמות לתואר גבוה.
מהנדס/ת אלקטרוניקה/בקרה
תאור התפקיד: להובלת צוות בקבוצה העוסקת בפיתוח פרוייקטי מערכות בקרה מתקדמות הנמצאות בחזית הטכנולוגיה.
(משרה 28/95)
כישורים נדרשים:
- תואר ראשון, (רצוי תואר שני או שלישי) בהנדסת אלקטרוניקה עם רקע של קורסים בבקרה. • ידע באלקטרוניקה אנלוגית ספרתית ותוכנה
- נסיון של 3 שנים בפיתוח מערכות סרוו ובקרה.
- יכולת פיתוח מערכות בקרה מורכבות. • יכולת לעבודה עצמאית.
מהנדס/ת מכונות
תאור התפקיד: תכנון ופיתוח מערכות בתחום האופטו-מכני ומכניקה עדינה.
(משרה 29/95)
כישורים נדרשים:
- נסיון של 3 שנים בתחום.
- הכרות עם מערכות תיב"מ.
מובטחת עבודה רבת אתגרים בחזית הטכנולוגיה בתחום.
מהנדס/ת איכות
תאור התפקיד: ליווי הנדסת איכות לפרויקטים בחזית הטכנולוגיה
(משרה 30/95)
כישורים נדרשים:
- מהנדס/ת אלקטרוניקה/ מכניקה/ פיסיקה
- נסיון בתחום אבטחת איכות
- תואר שני בנושאי אמינות/איכות - יתרון
- נסיון של 3 שנים לפחות בתחום.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 1165 רחובות 76110 עבור מנהל משאבי אנוש ולציין ע"ג המעטפה את מס' המשרה.
רק פניות מתאימות תענינה

המשך מודעות לוח מחוברת לוח עמ' 38

דירות

תל־אביב

תל־אביב — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב־$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	טלפון	קוד
פנטהאוזים ודירות גג								
4	100		3		+חדר+גג 100 מיוחד מעוצב	ליד הבורסה	03-5345888 6355227	14426
7	180		4/4	✓	2 דירות מחוברות + 80 מ"ר גג	בפראג בגמר בניה	03-5231924	14480
4 חדרים ויותר								
4	120	380,000	1/4	✓	+חניה!!! מפוארת+בקוני, מידית	בלוך	03-5616555	14484
3-3½ חדרים								
3		420,000		✓	מפוארת, חדשה, שוער וחניה	מגדלי הצפון איציק מגור	03-5271467	14477
3	95	189,000	3		בהזדמנות + פוטנציאל	ארלוזורב 'ליגי נכסים'	03-5278112	14476
3.5	130	430,000	1	✓	חניה!!	שרת בכיכר המדינה	03-5616555	14488
2-2½ חדרים								
2.5		222,000	3/3		מרווחת מיוחדת+נוף	בצפון השקט 'יונלין העיר'	03-5246858	14423
1-1½ חדרים								
1		115,000	קק		גדולה ומסודרת בלעדי	באמיר מל"ן	03-6788832	14485

תל־אביב — דירות להשכרה

מס' חד'	מחיר $ חודשי	קומה	על'	תאריך כניסה	הערות	רחוב	טלפון	קוד
דירות להשכרה								
2	800		✓	מיידי	+מעלית, משופצת כחדשה	צפון שקט 'ליגי נכסים'	03-5278112	14467
3		1	✓	מיידי	מפוארת +בקוני +חניה	שד' חן ליד הבימה	052-427247	14433
3	700	4	✓	מיידי	מעלית מרוהט חלקי יפה	בר כוכבא 28 ת"א	03-5298056	14494
5					+מעלית גדולה ריקה +אופציה	בבן אליעזר	03-6788832 מל"ן	14485
6	1,280	4	✓	מיידי	+מעלית משופצת	כ.המדינה 'ליגי-נכסים'	03-5278112	14482

תל־אביב צפון — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב־$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	טלפון	קוד
4 חדרים ויותר								
4	130	349,000	2	✓	+חניה (תת קרקעית)+מרפסת	גבעת הפרחים 'ליגי'	03-5278112	14499
4	180	357,000	3		מפלס אחד+פוטנציאל	צפון היפה 'ליגי נכסים'	03-5278112	14497
5	100		3	✓	דופלקס משגע ביופיו וחניה	גבעת הפרחים 'ליגי'	03-5278112	14466
7	200	590,000		✓	+גינה 300 מ"ר (וילה קטנה)	'ליגי-נכסים'	03-5278112	14472
3-3½ חדרים								
3		180,000	קק		+גינה+אפ' הרחבה הזדמנות	נאות אפקה א' 'ליגי'	03-5278112	14479

תל־אביב צפון — דירות להשכרה

מס' חד'	מחיר $ חודשי	קומה	על'	תאריך כניסה	הערות	רחוב	טלפון	קוד
דירות להשכרה								
4	1,000	5	✓	10/8	יפה מרוהטת מזגנים וחניה	נווה אביבים	03-6413040	14396
5	1,450	4	✓	15/8/95	מיקום מצוין + נוף, משקיפה לנחל	רמת אביב ג'	03-5616555	14493

תל־אביב דרום — דירות להשכרה

מס' חד'	מחיר $ חודשי	קומה	על'	תאריך כניסה	הערות	רחוב	טלפון	קוד
2.5	600	1	✓	1.7	מרווחת שקטה 4 דיירים ריקה	ביצרון	בערב: 03-428582	14487

אזור המרכז

רמת־גן — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב־$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	טלפון	קוד
פנטהאוזים ודירות גג								
5	270	850,000	15/15	✓	פנטהאוז אמיתי שיא הפאר	סביוני גן	03-6430077	14455
3-3½ חדרים								
3			2		מיידי	בא' אדר	03-6788832 מל"ן	14483
3.5	100	169,000	2/2		משופצת, אפשרות בניה על הגג	הבנים (תווך הה"א)	6182888	14413
2-2½ חדרים								
2.5	70	138,000	1/3		מרכזי ושקט	ודי"ק תווך הה"א	6182868	14418

רמת־גן — דירות להשכרה

מס' חד'	מחיר $ חודשי	קומה	על'	תאריך כניסה	הערות	רחוב	טלפון	קוד
דירות להשכרה								
2	450	1	✓	מיידי	גדולה ומרוהטת שקט (ליד השלישות)	תיווך הראוה	6182888	14392

רמת־גן — וילות ובתים למכירה

מס' חד'	מחיר ב־$	מ"ר בנוי	מ"ר מגרש	הערות	רחוב	טלפון	קוד
וילות בתים למכירה							
	850,000			קוטג' בודד+יחד נפרדת	הבה למעלית שכון ותיקים	03-6736028	14487

פתח־תקוה — וילות ובתים להשכרה

מס' חד'	מחיר $ חודשי	מ"ר בנוי	מ"ר מגרש	תאריך כניסה	הערות	רחוב	טלפון	קוד
וילות ובתים להשכרה								
5.5	800	125	250	מיידי	קוטג' דו משפחתי חדש	נוה אפק ראש העין	03-5463863	14501

אור־יהודה — וילות ובתים למכירה

מס' חד'	מחיר ב־$	מ"ר בנוי	מ"ר מגרש	הערות	רחוב	טלפון	קוד
וילות בתים למכירה							
6		170	260	קוטג' דו חדש מיידי	נוה סביון יוקרתי	03-5526391 052-802322	14485

אזור השרון

רמת־השרון — וילות ובתים למכירה

מס' חד'	מחיר ב־$	מ"ר בנוי	מ"ר מגרש	הערות	רחוב	טלפון	קוד
3	380,000	85	230	בית קטן + פוטנציאל	נוה-רסקו	03-5400004	14445

הרצליה — וילות ובתים להשכרה

מס' חד'	מחיר $ חודשי	מ"ר בנוי	מ"ר מגרש	תאריך כניסה	הערות	רחוב	טלפון	קוד
וילות ובתים להשכרה								
3	280				דרושה שותפה, מיידי	הרצליה-פיתוח	09-586970	14488

איחור במסירה אי הוצאת היתר בנייה

מאת עו"ד אסתר ורשואר

חברה קבלנית ובעלים של קרקע כרתו ביניהם הסכמים, לפיהם התחייב הקבלן לבנות על מגרש השייך לבעלים, יחידות בנייה מסוימות כמוסכם בין הצדדים.

הבניין נבנה והדירות נמסרו לבעלים, אלא שלטענתם מילאה החברה הקבלנית את התחייבויותיה באיחור ניכר של למעלה משלוש שנים, וגם בחסר.

אשר על כן, החליטו הבעלים להגיש תביעה לתשלום פיצויים הן בגין האיחור והן בגין ליקויי הבנייה.

על פי ההסכם התחייבה החברה הקבלנית לקבל היתר בנייה תוך 45 יום ממועד חתימת ההסכם, וכאמור היא לא עמדה בלוח הזמנים שנקבע בהסכם.

בפועל היתרי הבנייה הושגו על ידי החברה הקבלנית תוך 14 חודשים, וזאת במקום ה־45 יום שהתחייבה.

החברה טענה להגנתה, כי האיחור בקבלת היתרי הבנייה נעוץ "בסיבות שלקבלן אין שליטה עליהן".

בית המשפט לא קיבל את הטענה הזו וקבע, כי במועד חתימת החוזים ידעה החברה הקבלנית כי הוועדה המקומית מסרבת להעניק היתרי בנייה באיזור הנכס הנדון, ולמרות זאת היא התחייבה להוציא היתר בנייה תוך 45 יום ממועד חתימת החוזה.

עוד קבע בית המשפט, כי בפרשנות של הסכם יש לרדת לסוף דעתם של בעלי ההסכם כאנשים עסקיים סבירים, המעוניינים בהשגת מטרה מסחרית משותפת.

מחיר מודעת מילים
לוח מעריב
חדש!!!
רכב עד שנת 1975
8 פרסומים (4 ד' + 4 ו') 95 ש"ח

תיקונים בתקופת הבדק

רוכש יאבד את זכותו לפיצוי כספי כלשהו עבור תיקונים מאת הקבלן רק כשיש אמירה מפורשת וברורה על כך בגוף החוזה.

מאת עו"ד אסתר ורשואר

לא אחת נקבע על ידי בית המשפט, כי ביחסים שבין רוכש דירה לחברה קבלנית בונה, נהוג בדרך כלל להטיל על החברה הקבלנית אחריות לביצוע תיקונים של פגמים וליקויים המתגלים, במשך תקופת בדק קצובה, לאחר תום הבניה.

השיגרה המקובלת היא, שהרוכש חייב להודיע לחברה הקבלנית על הצורך בביצוע התיקונים תוך מתן הזדמנות נאותה לקבלן לבצעם.

עוד נקבע על ידי בית המשפט, כי הרוכש - מזמין העבודה יאבד את זכותו לקבל סכום כספי כלשהו עבור תיקונים מאת הקבלן, רק כשיש אמירה מפורשת וברורה בהסכם המכר המחייב את הרוכש לתת הזדמנות לחברה הקבלנית לבצע את התיקונים בעצמו.

במקרה שנידון בפני בית המשפט, נקבע כי הדרך בה הלך הרוכש לפיה ביצע כל מה שנראה לו כטעון תיקון ללא ידיעת החברה הקבלנית וללא רשום מדוייק ושוטף, אינה מתיישבת עם תום לב, ולא יתכן לכנות דרך זו כדרך מקובלת.

במקרים בהם אין בחוזה המכר הוראות ברורות לענין סוג התיקונים שיש לבצע, חלות ההוראות הכלליות הקבועות בחוק החוזים חלק כללי תשל"ג - 1973, לרבות הוראות סעיף 39 לחוק בדבר חובת קיום חיובים ושימוש בזכויות הנובעות מחוזה, בדרך מקובלת ובתום לב.

בפסקי הדין השונים העוסקים בסוגיה זו, נקבעו קריטריונים מינימליים המוצבים בפני הרוכש, על מנת שיראה כפי שפעל בתום לב ובדרך מקובלת במקרים שבהם נדרשו תיקונים בלתי שיגרתיים, ואשר עלותם היתה יקרה יחסית ואלו הם:

1. מסירת הודעה לחברה הקבלנית, כי נתגלה צורך בתיקון פגמים בהיקף גדול מעבר לתיקונים שגרתיים שוטפים.
2. מתן הזדמנות לחברה הקבלנית להביע דעתה, בדבר הצורך בביצוע תיקונים גדולים ובדבר אופן ביצועם.
3. ניהול יומן תיקונים, תוך רשום מדויק של כל הוצאות התיקונים באופן המאפשר ביקורת על ידי החברה הקבלנית על הוצאות שמוציאים ובסופו של דבר מתכוונים לחייב את השבונה.

עוד נקבע על ידי בית המשפט, כי כאשר נציג הקבלן לא נמצא באתר הבניה חייב הרוכש למסור לו בכתב, בדואר רשום על הליקויים שנתגלו בעבודתו ועל כוונתו של הרוכש לבצע תיקונים באמצעות בעלי מקצוע אחרים.

אסתר ורשואר, עו"ד

רעננה — דירות להשכרה

מס' חד'	מחיר $ חודשי	קומה	על'	תאריך כניסה	הערות	רחוב	קוד
דירות להשכרה							
4	800	3	✓	1/8/95	דירה ריקה	רח' עקיבא 02-6552721	02-884177

רעננה — וילות ובתים למכירה

מס' חד'	מחיר ב־$	מ"ר בנוי	מ"ר מגרש	הערות	רחוב	קוד
וילות בתים למכירה						
6.5	580,000		400	מתחת 10 בבית חדש	ביהודה הלוי 'תיווך רעננה'	

אזור השרון הצפוני

חדרה — וילות ובתים למכירה

מס' חד'	מחיר ב־$	מ"ר בנוי	מ"ר מגרש	הערה	רחוב	קוד
6	158,000	132	250	בהזדמנות!! קוטג' חדש+גינה	בחדרה פיטי מיידי	

חולון/בת־ים

בת־ים — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב־$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	קוד
פנטהאוזים ודירות גג							
4			4/4	✓	מרווח+מחסן חצר כביסה+חניה	בלפור	03-6593774

ראשון־לציון

דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב־$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	קוד
4 חדרים ויותר							
4			1/4	✓	חדשה 3 כ"א מפוארת+חניה	עולי הגרדום	03-6593774
4	98		2/3		מושקעת לחניה		050-258578

אזור חיפה והצפון

גליל — דירות למכירה

מס' חד'	מ"ר	מחיר ב־$	קומה/מתוך	מעלית	הערות	רחוב	קוד
1-1½ חדרים							
1.5	37	35,000	2/2		אפשרות בניה שיכון א'	טלדנו	

רכב

אופל

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון
אופל אסטרה									
אסטרה	93	1600		✓	1	67,000	מחירון	5 דלתות ח"ח,ג"ם,אזעקה	03-5318008,840740
אופל אסקונה									
אסקונה	80	1600	✓		3			מעולה	03-5940870
אופל קדט									
קדט	83	1300			1	90,000	מחירון	+טסט	03-5299077,5223952
נופ	89	1600	✓	✓	3	120,000	מחירון	במצב מעולה	

דייהו

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון
ריסר	94	1500		✓	1			מצוין כחדש בהזדמנות	03-5400904 6106110
ריסר	94	1600		✓	1	27,000		צבע מיטלי	052-830528

דייהטסו

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון
דייהטסו אפלאוז									
אפלאוז X	93	1600	✓	✓	1	45,000	מחירון	חשמלית	בערב
דייהטסו שריד									
שריד	93	1300	✓	✓	1		מחירון	ח"ח,יפיפה,שמורה	03-8442197

הונדה

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון
הונדה סיוויק									
סיוק EX	91		✓	✓	2			+אזעקה	03-5602380

וולוו

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון
GL 740	92				1	72,000	מחירון	+ תוספות, מנכה	
740 GL	92	2000	✓	✓	1	59,000	מחירון	מנכה, ABS + כל התוספות	

טויוטה

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון
סטרלט	93	1300		✓	1	38,000	40,000	אדומה שמורה כחדשה	

מיצובישי

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון
פג'רו 3500	95	3500	✓	✓	1	3,000	196,00	מיוחדת,בורדו כסף	
מיצובישי לאנסר									
סופר	94	1600	✓	✓	1	27,000	מחירון	לבן כל התוספות	052-846880

מסחריות וטנדרים

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון
איסוזו									
איסוזו	94	2300		✓	1	20,000	מחירון	דבל קבינה פרטי, כחדש	
סובארו									
סובארו	93	1600						שמור מטופל+ארגז	03-6038671
סובארו	90	1600		✓	2		מחירון	מנוע צבע	09-588919
טנדר	92	1600		✓	1	70,000		כחדשה	052-520077
פולקסווגן									
קרוול	91	2000		✓	1			מצב מצויין	08-334880
קרוול	91	2000	✓	✓	1	86,000	מחירון	10 נוסעים	09-586919
פורד									
טרנזיט	92	2500		✓	1	78,000	מחירון	ח"כ+רדיו,דיזל	ב:03-5402759
טרנזיט 120	92	2500		✓	1	78,000	מחירון	דיזל+רדיו,שמור	ע.03-403937
פיאט									
דוקטו	88				2	110,000		מצוין,ארגז סגור	09-8620172
רנו									
אקספרס	89	1400		✓	2	120,000	הזדמנות	מצב מצוין, ספסלים אורכים	
אקספרס	94	1400		✓	1		מחירון	שמורה כחדשה+תוספות	

סובארו

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
סובארו לאגסי										
	91	1800		✓	1	108,000	מחירון	ה"כ אזעקה רדיו-טייפ	03-5045386	14481
סובארו 1800										
	91	1800		✓	2			שמורה ומטופלת	03-6767624	14463
	86	1800			3		גמיש	לא בשבת	03-9340821	14490

פורד

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
פורד אסקורט										
אסקורט	94	2000	✓	✓	1		מחירון	+תוספות ספורט	08-404967	14403

פיאט

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
פיאט אונו										
	92	1000			3	53,000		במצב מעולה,שמור	03-880054,03-5055889	14490

פג'ו

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
פג'ו 205										
	86	1100			3	130,000		מצב מכני מצוין	בערב 03-311739	14491
	94	1124		✓	1	22,000	מחירון	ר.טייפ,אזעקה,מצוין	03-5375336,052-845719	14443
פג'ו 309										
	92	1600		✓	1			נרפיק בהזדמנות	03-6136911 052-544715	14390
פג'ו 405										
	92	1800	✓	✓	1	43,000	מחירון	7 מקומות, מסלי, ה"כ, מעולה	03-5232647	14438

אופנועים וקטנועים

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
	91				3			מצב טוב מאוד	03-6951151	14489
ימאהה										
	93	750			2	22,000		טסט+אזעקה+ארגז	082-422109,09-903030:ע	14438
סאן־יאנג										
	92	50			1	20,000	מחירון	מצב מצוין שמור	03-5717122	14394
סוזוקי										
	94	400			2	22,000			09-586970	14453

משאיות

דגם	שנה	סמ"ק	אוטו'	מזגן	יד	ק"מ	מחיר	הערות/תוספות	טלפון	קוד
	83				1		25,000	דיזל + מובילית 10 טון 87	050-330037	14441

משרדים

- להשכרה 2.5, 70 מ"ר $800 ק"ק בז'בוטינסקי משרד עם רשיון 03-5443817,03-5444719 — 14379
- להשכרה בסיטי עצמאיים 80, 400, 700, 1000 מ"ר ממוזגים + חניות "שחר נכסים" 03-5661628 — 14387

מגרשים

- למכירה מגרש 746 מ"ר בגוש 6607 הרצליה בערב 08-222257 050-216342 — 14437

עסקים

- למכירה/השכרה אספרי לתקופה ארוכה במרכז 03-281339 — 14376
- בחולון בסקולוב חנות גדולה ומושקעת להשכרה, בשכ"ל + ציוד, בהזדמנות למעוניין 03-886381, 03-5015460 — 14401
- למכירה קו לחלוקת לחמים מיוחדים בלעדיות 03-381668 03-876908 — 14408
- למכירה סופרמרקט פרטי בבביון, פרנסה ל-3 משפחות, השקעה נדרשת כ-$450,000 03-5343114, 03-5341042 — 14449
- דרוש שותף פעיל כ-60% 09-587636 — 14496

כלי־נגינה

- אורגן די־קומתי VISCOUNT דגם RAX-880 בן שנה וחצי כחדש 09-547644 — 14404

אולמות

- בנות-השרון המעצבת אולם 170 מ"ר מתאים לכל מטרה + חניה בשפע 03-5400004 — 14417

קייט ונופש

- למכירה יחידת נופש קלאב-הוטל אילת, שבוע 41 03-6826020, 09-7719994 — 14429

עשר עצות לרוכש דירה

מאת ד"ר אינג' אברהם בן עזרא

- העדף לעשות עיסקה עם קבלן/מוכר בעלי חוסן כלכלי מוכח.
- בדוק ברשום מיהו המוכר, מיהו הקבלן הבונה, מיהו המהנדס, המפקח, האדריכל, ושמור את כתובותיהם
- אל תחתום על הסכם לרכישת דירה ללא עורך־דין מטעמך (להבדיל מעורך הדין של הקבלן).
- בדוק נושאים "רגישים" בעסקה - מהו שטח הדירה? מהו המחיר הכולל של הדירה על כל מרכיביו? ודאג כי כל זה יירשם בהסכם.
- עם גמר ביצוע התשלומים עבור הדירה, דאג לקבל מהמוכר אישור המעיד כי חשבון רכישת הדירה חושלם.
- שמור על כל המסמכים של העיסקה - גם אלה הנראים לך שאינם חשובים, כגון - פרוספקט, זכרון דברים, קבלות־חשבוניות וכיוצא בזה.
- בדוק את הדירה באמצעות מומחה - אם אפשר בגמר שלד ובכל מקרה לאחר הכניסה לדירה לפני תום שנה ממועד קבלת המפתח.
- גם אם לא בדקת את הדירה לאחר קבלתה - יש טעם לבדוק לפני תום 7 שנים מתאריך הכניסה לדירה.
- גלה התעניינות מירבית בכל תהליך הבנייה ובכל פרטי העיסקה, ואל תסמוך באופן עיוור על המומחים שלך (עו"ד, מהנדס)
- יש להעדיף שלא יכלול בחוזה סעיף בוררות.

אכיפה או ביטול חוזה תביעות חלופיות

מאת עו"ד אסתר ורשואר

מנהל של חברה קבלנית חתם כערב על שטר ביטחון, להבטחת מילוי התחייבויותיה של החברה על פי חוזה לרכישת דירה.

מאחר שהחברה הפרה את התחייבויותיה, הגיש הנפגע תביעה לאכיפת החוזה עימה, ובמקביל הגיש את שטר הביטחון לביצוע, למשרדי ההוצאה לפועל.

מאחר שהוגשה תביעה לאכיפת החוזה לבית־משפט השלום המוסמך, נדחתה התביעה במסגרת הליכי הוצאה לפועל לביצוע שטר הביטחון.

בערעור שהוגש, טען הנפגע, כי נגרמו לו נזקים רבים לאור אי יכולתה של החברה לעמוד בהתחייבויותיה, וזה מונע ממנו את מימוש פסק האכיפה שניתן בינתיים.

עוד טען הנפגע בערעור, כי הוא רוצה לממש את שטר הביטחון שניתן לו, וזאת מאחר שהתביעה לאכיפה כבר הסתיימה.

בית המשפט פסק בערעור כי תרופות הביטול והאכיפה סותרות זו את זו, ואינן יכולות לדור בכפיפה אחת.

שטר הביטחון שניתן נועד להשיב הסכומים ששולמו, על חשבון מחיר הדירה אם לא יתממש חוזה המכר.

במקרה זה עתר הנפגע לבית המשפט וזכה באכיפת חוזה המכר. מכאן שאין הוא זכאי להשבת כספו.

הצעות עבודה

הצעות עבודה

- 4,000 ש"ח + בונוסים!!! למצטיינים בפרויקט כיסי, עבודה קבועה במשמרות צמודות 03-6316184 03-302051 — 14402
- לסטודנטים ובוגרי תיכון כושר שיכנוע לעבודות שטח בפרסום שכר גבוה 03-6730028 050-312249 — 14428
- מחלק והסביבה לחלוקת עיתונים למינויים, בשעות הבוקר המוקדמות רכב קטנוע חובה 177-022-5655 — 14459
- דרושים נערים בחופשה/לפני גיוס, לניקיון ברמת אביב, ל־3 פעמים בשבוע, בבוקר 050-7710858 — 14443
- דרושים נערים בחופשה/לפני גיוס, לניקיון ברמת אביב, ל־3 פעמים בשבוע בבוקר, 050-7710888 — 14499

אנשי מכירות

- למוצר חדש ובלעדי אנשי/נשות מכירות טלפונים/ות לטלמרקטינג בשעות גמישות 09-460884 09-903087 — 14381

הנהלת חשבונות

- למשרד רו"ח דרוש/ה מנהח"ש מנוסה + שכר עבודה עצמאית לחלוטין, למלאה 03-6721012 — 14470

טכנאים/הנדסאים

- לבית מלאכה למזגנים על יד תל־השומר דרוש טכנאי עם לשרות והתקנות 03-5344296 — 14396

מהנדסים ואדריכלים

- אדריכלים/ות בעלי/ות יכולת וכשרון לעבודה מגוונת ומעניינת במשרד אדריכלים 03-677381, 03-6745812 — 14410

מורים וגננות

- למעון פרטי בהוד־השרון, גננת מוסמכת לגילאי 2-3 09-451178 — 14446

מזכירות

- לחברת השקעות, מזכירה למשרה מלאה + נסיון, ידע באנגלית + סקרטו יכולת עבודה עצמאית ואחראית, ת.ד. 1933 רמת־גן 03-7812434 — 14386
- מנהלת משרד מסחרי, דינמית, ידע ב־ WORD, בת"א ת.ד. 8467 ר"ג — 14390
- לחברת הקליטים והסקות בת"א. מנהלת משרד ממסח קסרים בתחום ת.ד. 14485 ת"א — 14410

מפעילי ציוד מכני

- במרכז הארץ המפעילים לכל סוגי הכלים לעבודה קבועה. 03-6134670, 050-377098 — 14432

נהגים

- דרוש מפעיל טוב למשאבת [illegible] בתנאים טובים 03-6617226 — 14434
- עבודה קבועה לנהג סמיטריילר שכר גבוה. 050-377098 — 14436

סוכנים/מפיצים

- איש מכירות לענף ריהוט משרדי תנאים טובים 03-5610706 מוס/עומר — 14427

עובדי חקלאות וגינון

- מסור ובעל חוש יצירתי להקמה ותחזוקת גינות, רצוי נסיון 03-6727932 בערב 050-320668 — 14444

עובדי מתכת

- [illegible] סוכנים בחור אחראי להתקנת עדיסות לבעלי ניסיון בענף לרצינים בלבד. 03-5362086 — 14404

עובדי ניקיון

- עובדים/ות לחנויות סופרמרקט בכפר־סבא, רעננה והרצליה. משרה מלאה בוקר/ערב. 03-6311442 — 14488

עורכי־דין

- דרוש/ה עו"ד צעיר/ה ומתמחה/ת לייצוג בבית הדין לעבודה בבאר שבע 03-6731876 — 14432

פקידות וקלדנות

- למשרד מסחרי גדול בר"ג ידע ב־WORD ת.ד. 8473 ר"ג — 14383
- למשרד עו"ד פקידה נתבנית עורמיל משרה מלאה 03-6042455 5 ימים — 14447
- פקידה רצינית למחרד ביטוח חיים למשרה מלאה. 03-6367278 (בבוקר) 03-5611581 (ערב) 050-358873 — 14491

רואי־חשבון וחשבים

- למשרד רואי חשבון בת"א דרושים מתמחים רצוי עם נסיון, למשרה מלאה. 03-5176383 — 14481

שמירה ואבטחה

- דרושים מאבטחים חסונים ונאים, להופעות, מועדונים ופארקי מים. רצוי +נשק 03-6739117-8 (ערב) — 14424

שרטטים וגרפיקאים

- שרטט למשרד עיצוב, רצוי ידע בתוכנת CAD-AGAM, למשרה מלאה 03-6917030 03-6910521 — 14480
- לדפוס בכפר־סבא, גרפיקאי/ת עם נסיון במקינטוש ופוטושופ, למשרה מלאה 09-961346 — 14431

ביקוש עבודה

- לסניגורים!!! למשרד תווך במרכז תל־אביב, [illegible] בעל יזמה 03-5286612 — 14482

הודעה לציבור לקוחותינו
במבצע ההנחות ב לוח מעריב באמצעות תוי חניה, ניתן להשתמש בתו חניה אחד בלבד לכל מודעה.
בברכה לוח מעריב

שקול
ותראה מה אתה מרוויח בלוח מעריב:
מילים!
• עד 12 מילים
• יותר צבעוני
• יותר ברור
• יותר קונים רציניים
• יותר קל להתמצא
• יותר מפורט
• 3 תשלומים שווים
והכל בפחות כסף!
לוח מעריב כח הקניה מספר 1
177-022-6111